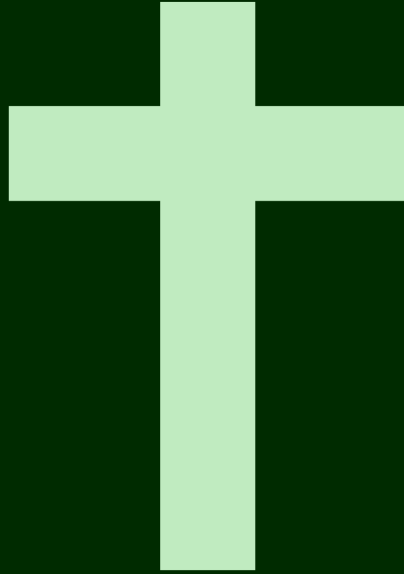

Lilangano Iya Sambano

The New Testament in the Yao language of Malawi: Yao Bible

Version Translation Project

Lilangano Iya Sambano
The New Testament in the Yao language of Malawi: Yao Bible Version Translation Project

copyright © 2018 The Word for the World International

Language: Ciyawo (Chiyawo)

Contributor: Pioneer Bible Translators

Lilangano Iya Sambano

Yao New Testament

The Word for the World International

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-04-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 19 Apr 2023
83abede1-cef5-5110-a8eb-53474ba8eb62

Contents

Matayo	1
MALIKO	54
Luka	89
YOHANA	147
MASENGO	188
W̄aloma	240
1 W̄akolinto	264
2 W̄AKOLINTO	286
W̄AGALATIA	301
W̄AEFESO	310
W̄AFILIPI	319
W̄AKOLOSAI	325
1 W̄asesalonike	331
2 W̄asesalonike	337
1 TIMOSEO	341
2 TIMOSEO	348
Tito	353
Filimoni	357
W̄aebulania	359
Yakobo	377
1 Petulo	383
2 Petulo	390
1 YOHANA	395
2 YOHANA	402
3 YOHANA	404
YUDA	406
Chiunukuko	409

Ngani Jambone mpela yatite pakulemba Matayo Chilongolelo

Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Matayo chili chimo mwa itabu ncheche mu Lilangano lya Sambano chachikusala nkati umi u Che Yesu Kilisito Chachilichose chikuwîlanjikwa “Injili,” malumbo gakwe, “Ngani Jambone.” Yele itabu yalembekwe pakumala chiwa chi Che Yesu, yele itabu yalembekwe ni che Matayo ni che Maliko ni che Luka ni che Yohana. Wâumanyilisi ngaakumanyilila uchenene katema pijalembekwe Ngani Jambone mpela yatite pakulemba Matayo, nambo ikuganichikwa kuti jalembekwe mu yaka sitini pakumala kupagwa kwa Che Yesu Kilisito Nombe ngakukumanyika kwapi kuwâlembete, nambo ikuganichikwa kuti jalembekwe ku Palesitina panepa mmusi wa ku Yelusalemu.

Matayo ni juwâlembete, mundu juwâlîji jwakukumbikanya nsongo akanawe kuwîlanjikwa ni Che Yesu kuwa jwakulijiganya jwakwe. Wâmanyiche sooni kwa liina lya che Lawi. Che Matayo wâlîji jumo jwa achinduna likumi ni wâwîli, nombe wâalembete wa umanyilisi wa Chiyahudi. Gelego nkukombola kugaona pangasisika pakuwa kwana Malembo sitini kutyochela mu Lilangano lya Kalakala. Nningwa wao walîji kulosya kuti Che Yesu wâlîji Kilisito, jwakuwombola jwasagulikwe ni Akunnungu, mundu jwati wakulondola wa Akunnungu wasalaga ngani syakwe. Soonni che Matayo walembete indu yejinji nkati umwenye wa Akunnungu. Wayahudi walolele kuti jwakuwombola chawe chilongola jwa umwenye wa pachilambo pano. Che Matayo kwa kulilolechesya nnope akuchikanila chikulupi chao kwa kukunguluchila kuti umwenye wa Akunnungu uli wa chibumbu.

Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Matayo chili chitabu chambone kuwa chaandanda mu Lilangano lya Sambano kwa ligongo lya malembete gagalembekwe kutyochela mu Lilangano lya Kalakala. Chili chilumbikanyo chambone cha malangano gawîli. Wâumanyilisi akuganisa kuti pane che Matayo walingaga kusyasya mpela che Musa yatite kulemba mu itabu yakwe nsano yaandanda mu Lilangano lya Kalakala. Majiganyo ga Che Yesu pawâlîji pa chikwesya (Matayo 5-7). Ikukomboleka kulandanywa ni chipanganyo chiwachitesile Akunnungu chakwapa che Musa Lilajisyo. (Chikumbuchilo cha lilajisyo 19:3-23:33)

Yaili mwelemo

Che Matayo akujitanda Ngani Jambone nkati kupagwa ku Che Yesu Kilisito ni ndande ja masengo gakwe mu liunjili lya 1-4.

Kumala pele che Matayo akusala nkati masengo ga Che Yesu ni majiganyo gakwe gamajinji mu liunjili lya 5-25.

Liuto lya mbesi lya Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Matayo likusala nkati Che Yesu iwâtite pakumalichisya masengo gakwe, gagakuwoneka mu chiwa chakwe ni kusyuka kwakwe mu liunjili lya 26-28.

*Lukosyo lu Che Yesu Kilisito
(Luka 3:23-38)*

¹ Achi chili chitabu cha meena ga lukosyo lu Che Yesu Kilisito, Che Yesu Kilisito jwalîji jwa uwelesi u che Daudi, jwa uwelesi u che Iblahimu.

² Che Iblahimu wammeleche che Isaka ni che Isaka wammeleche che Yakobo ni che Yakobo wammeleche che Yuda ni achapwakwe. ³ Che Yuda wammeleche che Pelesi ni che Sela, achikulu wao waliji che Tamali ni che Pelesi wammeleche che Esloni ni che Esloni wammeleche che Alamu. ⁴ Che Alamu wammeleche che Aminadabu ni che Aminadabu wammeleche che Nashoni ni che Nashoni wammeleche che Salumoni ni, ⁵ Che Salumoni wammeleche che Boasi, achikulu wao che Boasi waliji che Lahabu. Che Boasi ni che Lusi waliji achawelesi wa che Obedi ni che Obedi wammeleche che Yese, ⁶ nombe che Yese wammeleche Mwenye che Daudi.

Che Daudi wammeleche che Selemani, achikulu wao che Selemani waliji wankwawo che Ulia. ⁷ Che Selemani wammeleche che Lehoboamu ni, che Lehoboamu wammeleche che Abiya ni che Abiya wammeleche che Asa ni, ⁸ che Asa wammeleche che Yehoshafati ni che Yehoshafati wammeleche che Yolamu ni che Yolamu wammeleche che Usia ni, ⁹ Che Usia wammeleche che Yosamu ni che Yosamu wammeleche che Ahasi ni che Ahasi wammeleche che Esekiya ni, ¹⁰ Che Esekiya wammeleche che Manase ni che Manase wammeleche che Amoni ni che Amoni wammeleche che Yosia ni, ¹¹ Che Yosia wammeleche che Yekonia ni achapwakwe. Keleko kaliji katema kakwasamichisya Wayahudi ku chilambo cha ku Babeli.

¹² Nipele, Wayahudi pawache ku chilambo cha Babeli, che Yekonia wammeleche che Sealiteli ni che Sealiteli wammeleche che Selubabeli ni, ¹³ Che Selubabeli wammeleche che Abiudi ni che Abiudi wammeleche che Eliakimu ni che Eliakimu wammeleche che Asoli. ¹⁴ Che Asoli wammeleche che Sadoki ni che Sadoki wammeleche che Akimu ni che Akimu wammeleche che Eliudi, ¹⁵ Che Eliudi wammeleche che Eliasali ni che Eliasali wammeleche che Matani ni che Matani wammeleche che Yakobo, ¹⁶ Che Yakobo wammeleche che Yusufu, wankwawo che Maliamu achikulugwe Che Yesu wakuwilanjikwa Kilisito Jwakuwombola.

¹⁷ Pelepo paliji ni iwelesi kumi na nne kutyochela che Iblahimu kwaichilila che Daudi, iwelesi kumi na nne kutyochela che Daudi mpaka Wayahudi pawajigalikwe ku usami ku Babeli ni iwelesi kumi na nne kutyochela kwigalikwa ku usami kuichila katema ka Kilisito.

Kupagwa ku Che Yesu Kilisito

¹⁸ Yelei ni watite pakupagwa Che Yesu Kilisito, che Maliamu, achikulugwe, waliji atomelwe ni che Yusufu. Nambo akana we kuwonegana mpela mundu ni wankwakwe, che Maliamu walisimene ali wapachiilu kwa ukombole wa Mbumu jwa Akunnungu. ¹⁹ Nombe che Yusufu wankwakwe pakuwa waliji mundu jwambone paujo pa Akunnungu nganasaka kwachembulusya che Maliamu pa wandu, wasachile kwaleka pangaimanyilila wandu. ²⁰ Nombewo pawaliji aninkuganisya yeleyo, katumetume jwa kwinani jwa Ambuje wankopochele mu sagamisi, wansalile, “Che Yusufu mwana ju che Daudi nkajogopa kwajigala che Maliamu kuwa wankwenu, ligongo ali wapachiilu kwa ukombole wa Mbumu jwa Akunnungu. ²¹ Chaligopole mwanache jwannume nomwe chimwape liina lyakwe Che Yesu, pakuwa jwelejo ni juchi wakulupusye wandu wakwe mu sambu syao.”

²² Nipele yoseyo yakopochele kuti liwe isyene, lilo we lya Ambuje liwawechele kwa litala lya jwakulondola jwa Akunnungu achitiji, ²³ “Mwalimwalipe chawe jwapachiilu, chaligopole mwanache jwannume, nombewo chacha wilanga Emanuela” malumbo gakwe, “Akunnungu ali pamo ni uwe.”

²⁴ Nombe che Yusufu pawajimwiche, watesile ilaila watite pakusala katumetume jwa kwinani jwa Ambuje, wanjigele che Maliamu wankwawo ni

kwaulanawo kumangwao. ²⁵ Nambo nganawonegana nawo mpaka che Maliamu paŵaligopwele mwanache jwannume. Nombe che Yusufu ŵampele liina lyakwe Che Yesu.

2

Achalendo kutyochela kungopochelo lyuŵa

¹ Che Yesu ŵapagwile mmusi wa ku Beselehemu, muchilambo cha ku Yudea, kele katemako che Helode ali mwenye. Napagwa pe, ŵandu ŵaŵaimanyichisye nnope ndondwa kutyochela kungopochelo lyuŵa ŵaiche ku Yelusalemu. ² Ŵausisye ŵandu, “Ana alikwapi mwanache jwapagwile, kuŵa Mwenye jwa Ŵayahudi? Tujiweni ndondwa jakwe pajikopochele kungopochelo lyuŵa ni weleu tuiche kukwapopelela.”

³ Mwenye che Helode paŵapilikene yeleyo ni ŵapwele ntima, ŵelewo pamo ni ŵandu wose ŵa ku Yelusalemu. ⁴ Nipele, ŵaaŵilasile pamo achakulungwa wose ŵambopesi ni ŵakwiganya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa, ŵausisye kuti, “Ana Kilisito Jwakuwombola chapagwe kwapi?” ⁵ Nombewo ŵajanjile, “Mu musu wa ku Beselehemu, muchilambo cha ku Yudea, pakuŵa yeleyo ni yaitite pakulembekwa ni jwakulondola jwa Akunnungu,

⁶ ‘Mmwe Beselehemu chilambo cha ku Yudea, mmwe nganimma jwamwana kose pasikati misi ja chilambo cha ku Yudea, pakuŵa kutyochela kukwenu chakopochele chilongola juchiŵalongosye ŵandu ŵangu, Ŵaisilaeli.’ ”

⁷ Pelepo, che Helode ŵaaŵilasile pachisyepela ŵanyawo ŵaŵaimanyichisye nnope ndondwa ni ŵausisye katema chi jele ndondwa jo pijakopochele. ⁸ Nipele ŵatumile ku Beselehemu aninkuti, “Njaulanje nkauchilichisye uchenene ngani sya jwele mwanache. Mwamalaga kummona, nkauje kukuusalila, ni une jwakwe nyaule ngaatindiŵalile.”

⁹ Paŵamalisysye kumpilikanila mwenye, ŵajendelechele ni ulendo wao nipele jele ndondwa jo jiŵajiwani kungopochelo lyuŵa jalongolele mmbujo mwao mpaka pajaiche ni kwima pachanya nyuumba jiŵaliji mwanache.

¹⁰ Paŵajiwani jele ndondwa jo ŵasengwile nnope. ¹¹ Ŵajinjile nkati ni ŵammweni mwanache jula pamo ni che Maliamu achikulugwe, ŵatindiŵalile ni kunkotamila. Pelepo ni ŵagopwele mmalombo gao ni ŵampele ntuuka, sahabu ni ubani ni mauta gagakuŵilanjikwa manemane.

¹² Akunnungu ŵakanyisye mu sagamisi kuti akaujila sooni ku che Helode, nipele ŵausile kumangwao kwa litala line.

Kuutuchila ku Misili

¹³ Paŵamasile kutyoka achalendo ŵala, katumetume jwa kwinani jwa Ambuje ŵankopochele che Yusufu mu sagamisi ni kwasalila, “Njimuche! Munjigale mwanache jo pamo ni achikulugwe ni mmutuchile ku Misili. Ntamanje kweleko mpaka pachinantanjile, pakuŵa che Helode akusaka kummulaga mwanache ju.”

¹⁴ Nipele che Yusufu ŵajimwiche ni kunjigala mwanache pamo ni achikulugwe, ŵatyosile chilo, ŵajawile ku Misili. ¹⁵ Ŵatemi kweleko mpaka che Helode paŵajasiche. Yeleyo yatendekwe kuti liloŵe liŵaŵechete Ambuje kwa litala lya jwakulondola jwakwe liŵe isyene, “Nammilasile mwanangu kutyochela ku Misili.”

Kuulagwa kwa ŵanache achanandi

¹⁶ Che Helode paŵaimanyi kuti ŵaŵaimanyichisye ndondwa kwa nnope ŵala ŵalambwisye, ŵatumbile nnope. Ŵalajisye ŵandu ŵakwe akaaulaje

ŵanache achanandi wose ŵachilume ŵapagwile ku Beselehemu ni mumbali mwakwe ŵaali ni yaka iwili ni paasi ja pelepo. Ŵatesile yeleyo malinga ni katema paŵaimanyi kutyochela kwa ŵele ŵaŵaimanyichisye nnope ndondwa. ¹⁷ Yeleyo ni igatite kuŵa isyene maloŵe gagaŵechetekwe kwa litala lya che Yelemia juŵaliji jwakulondola jwa Akunnungu achitiji, ¹⁸ “Liloŵe lipikaniche ku Lama ko, kulila kwa kupeteka ni kulila kwa malumbo. Che Laheli akwalilila ŵanache ŵao, ni ngaakusaka kwamyalasya, pakuŵa ŵanache wose ajasiche.”

Kutyoka ku Misili

¹⁹ Paŵawile che Helode, katumetume jwa kwini jwa Ambuje ŵankopochele che Yusufu mu sagamisi ku Misili kula, ²⁰ ŵansalile, “Njimuche! Munjigale mwanache jo pamo ni achikulugwe, mmuje sooni ku chilambo cha Isilaeli, pakuŵa ŵandu ŵaŵasakaga kummulaga mwanache jo ŵamale kwasika.” ²¹ Nipele che Yusufu ŵajimwiche ni ŵanjigele mwanache pamo ni achikulugwe, ŵausile ku chilambo cha Isilaeli.

²² Nambo che Yusufu paŵapilikene kuti che Alikelao mwanache ju che Helode, akamulile umwenye wa atatigwe, ŵajogwepe kwaula ku Yudea. Nombe, paŵamasile kukanyikwa mu sagamisi, ŵajawile mbande sya ku Galilaya, ²³ ŵajawile kutama mu musu waukuŵilanjikwa ku Nasaleti. Yele ni iyatite pakuŵa isyene maloŵe gagaŵechetekwe kwa litala lya ŵakulondola ŵa Akunnungu gagakuti, “Chaŵilanjikwe jwa ku Nasaleti.”

3

Che Yohana Ŵakubatisya akwalalichila ŵandu (Maliko 1:1-8; Luka 3:1-18; Yohana 1:19-28)

¹ Agala moŵa gala ŵakopochele che Yohana Ŵakubatisya, ŵatandite kwalalichila ŵandu mu lipululu lya ku Yudea. ² Ŵatite, “Nneche sambu, pakuŵa Umwenye wa kwini uŵandichile.” ³ Aŵa ni ŵeŵala che Yohana ŵala, juŵagambagwa ni che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu paŵatite, “Liloŵe lya mundu likuŵilanga mwipululu, ‘Mwakolochesye Ambuje litala lyakwe, ngolosyanje litala lyakwe.’ ”

⁴ Che Yohana ŵawete chiwalo chichakolochekwe ni manyunya ga chinyama chachikuŵilanjikwa ngamia ni nkaanda wa lipende nchiunu mwao, chakulya chao chaliji itete ni uchi wa mwikonde. ⁵ Ŵandu ŵa ku Yelusalemu ni kutyochela kosekose ku chilambo cha Yudea ni ilambo yose yaili mungulugulu lusulo lwa Yolodani, ŵajaulile, ⁶ ŵajitichisye sambu syao ni kuleka, nombewo ŵabatisye mu lusulo lwa Yolodani.

⁷ Nambo che Yohana paŵaweni Mafalisayo achajinji ni Masadukayo aninkwaichilila kuti ŵabatisye ni ŵaasalile, “Ŵanyamwe uŵelesi wa lijoka! Ŵaani ŵanjimwiche muuŵambale uchimwa wa Akunnungu waukwika? ⁸ Nnosye kwa isambo kuti nnesile sambu. ⁹ Nkaganisya ni kuliŵechetela muntima kuti, ‘Tukwete ambuje ŵetu che Iblahimu!’ Ngunsalila isyene kuti, Akunnungu akupakombola kugapanganya maganga ga gaŵe uŵelesi u che Iblahimu. ¹⁰ Sambano jino liŵago lili chile kata michiga ja itela, nipele, chitela chachili chose changasogola isogosi yambone chichigwisikwe ni kujasikwa pa mooto. ¹¹ Une ngumbatisyanga ni meesi kulosya kuti

nnesile sambi. Nambo wâkwika kunyuma kwangu akwete machili nnope kumbunda une, ni une nganguwajilwa namose kwawula ilatu yao. Wêlewo chambatisyanje ni Mbumu jwa Akunnungu ni kwa mooto. ¹² Wêlewo akwete lupeta mmakono mwao ali chile kupeta ngano. Chakumbikanye ngano jambone ni kutaga mu ngokwe ni ikambi kuitinisa pa mooto wangasimika.”

*Che Yesu akubatiswa
(Maliko 1:9-11; Luka 3:21-22)*

¹³ Kele katema ko Che Yesu wâtyosile ku Galilaya ni kwika mu lusulo lwa Yolodani ku che Yohana, kuti nombewo abatiswe. ¹⁴ Nambo che Yohana wâlinjile kwasiwila aninkuti, “Une ni jungusachilwa kubatiswa ni mmwe sambano iwêle uli mmwe kwika kukwangu nambatisye?” ¹⁵ Nambo Che Yesu wâjanjile, “Nneche kaje itendekwe yeleyo kwa sambano, pakuwâ ikusachilwa itendekwe yeila yose yaili yambone paujo pa Akunnungu.” Pelepo che Yohana wâjitchisye.

¹⁶ Che Yesu pa wâmasile kubatiswa wâtyosile mmeesi ni papopo kwinani kwaugwiche, wâmmweni Mbumu jwa Akunnungu achitulukaga mpela ngu-unda ni kwatula pachanya pakwe. ¹⁷ Nipele Lilo wê kutyochema kwinani lya wêchete, “Jweleju ni Mwanangu jungunonyela nonyelwe nawo.”

4

*Che Yesu akulinjikwa ni Shetani
(Maliko 1:12-13; Luka 4:1-13)*

¹ Nipele Mbumu jwa Akunnungu jwanlongwesye Che Yesu mwikonde kuti alinjikwe ni Shetani. ² Pa wâtemi pangalya mo wâ alobaini muusi ni chilo, mbesi jakwe jakwete sala. ³ Nipele Shetani wânyichilile, ni wânsalile, “I wâga mmwe ndi Mwana jwa Akunnungu ngasalile aga maganga gagalauche ga wê mikate.” ⁴ Che Yesu wâjanjile, “I lembekwe mu Malembelo ga Akunnungu kuti, ‘Mundu ngakulama ni nkate pe, nambo kwa lilo wê lyalili lyose lyaku wêcheta Akunnungu.’ ”

⁵ Nipele, Shetani wânjigele Che Yesu mpaka ku Yelusalemu pa musu wa Akunnungu, wâmmisile penani pa lusonga lwa Nyumba ja Akunnungu, ⁶ wâasalile, “I wâga mmwe ndi Mwana jwa Akunnungu, nliponye paasi pakuwâ ilembekwe,

‘Akunnungu chachatuma achikatumetume wâo wâ kwinani kwa ligongo lyenu, channyakule mmakono mwao, ntakuligomba lukongolo lwenu pa liganga.’ ”

⁷ Che Yesu wâjanjile, “I lembekwe sooni mu Malembelo ga Akunnungu, ‘Nkaalinga Ambuje Akunnungu wenu.’ ”

⁸ Nipele Shetani wânjigele Che Yesu sooni ku chitumbi cheleu ni kwalosya mwenye syose sya chilambo ni ukulu wakwe. ⁹ Wânsalile, “Ni yose yi chinampe ni ku wâ yenu iwâga chimundindi wâlile ni kumbopelela.” ¹⁰ Pelepo, Che Yesu wâjanjile, “Shetani ngambe kwaula! I lembekwe mu Malembelo ga Akunnungu, ‘Chimwatindi wâlile Ambuje Akunnungu wenu ni kwapopelela wawowo pewo.’ ”

¹¹ Nipele Shetani, wânesile Che Yesu, ni wâiche achikatumetume wâ kwinani ni kwatumichila.

*Che Yesu akugatanda masengo gao ku Galilaya
(Maliko 1:14-15; Luka 4:14-15)*

¹² Che Yesu paŵapilikene kuti che Yohana ataŵikwe mu nyuumba jaku-taŵilwa ŵandu, ŵajawile ku Galilaya. ¹³ Ŵatyosile ku Nasaleti ni kwaula kutama ku Kapelenaumu musu wauli mbwani ja litanda lya Galilaya, mu chilambo cha Sabuloni ni Nafutali. ¹⁴ Yeleyo ni ilyatite pakuŵa isyene liloŵe lilyaŵechetekwe kwa litala lya che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu,

¹⁵ “Chilambo cha ku Sabuloni ni chilambo cha ku Nafutali, litala lyalikwaula ku bahali, peesi lusulo lwa Yolodani, ku Galilaya, chilambo cha ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi!

¹⁶ Ŵandu ŵakutama mu chipi chaliwone lilanguka lyalikulungwa.

Nombe ŵandu ŵakutamanga pa chilambo cha chipi ni pa mmwilili wa chiwa, lilanguka chilyalanguchisye!” ¹⁷ Kutandilila kele katema Che Yesu ŵatandite kulalichila achitiji, “Nneche sambu, pakuŵa Umwenye wa kwinani uŵandichile!”

*Che Yesu akwaŵilanga ŵandu ncheche ŵakukoka somba
(Maliko 1:16-20; Luka 5:1-11)*

¹⁸ Che Yesu paŵajimajimaga mungulugulu litanda lya Galilaya, ŵaweni ŵanakajumo ŵaŵili ŵakukoka, che Simoni jwakuŵilanjikwa che Petulo ni che Andulea mpwakwe. Ŵaliji mu litanda aninkukoka somba kwa lwau pakuŵa ŵaliji ŵakukoka somba. ¹⁹ Che Yesu ŵaasalile, “Munguye, none chinantende ŵanyamwe mme ŵakwaikanawo ŵandu kwa Ambuje.” ²⁰ Papopo ŵalesile nyau syao ni kwakuya.

²¹ Paŵajawile mmbujo kanandi ŵaweni ŵanakajumo ŵane ŵaŵili che Yakobo ni che Yohana ŵanache ŵa che Sebedayo. Ŵanyawo ŵaliji mu ngalaŵa pampepe ni che Sebedayo atati ŵao aninkusaula nyau syao. Nipele Che Yesu ŵaŵilasile. ²² Papopo ŵajilesile ngalaŵa jila pamo ni atati ŵao, ni kwakuya.

*Che Yesu akwalamya ŵakulwala
(Luka 6:17-19)*

²³ Che Yesu ŵajaulaga papalipose pala mu chilambo cha ku Galilaya, achijiganyaga mmajumba ga kupopelela ni kulalichila Ngani Jambone ja Umwenye wa Akunnungu. Ŵalamisye ŵandu ilwele yakupisyangana iŵaliji nayo. ²⁴ Ngani syakwe syajenele mbande syose sya ku Silia. Ŵakulwala wose ŵaŵaliji ni ilwele yakupisyangana ni aŵala ŵakulaga, ŵaŵakamwilwe ni masoka ni ŵaali ni njilinjili ni ŵandu ŵakulemala ŵajawisye kweleko nombewo ŵalamisye ŵana wose. ²⁵ Mipingo ja ŵandu achajinji kutyochela ku Galilaya ni ku Dekapoli yaani misi likumi ni ku Yelusalemu ni ku Yudea ni peesi lusulo lwa Yolodani ŵankuiye.

5

Che Yesu akwajiganya ŵandu pa chitumbi

¹ Che Yesu paŵauweni mpingo wa ŵandu ŵakwesile pa chitumbi ni kutama. Ŵakulijiganya ŵao ŵajaulile, ² nombewo ŵatandite kwajiganya.

*Kusangalala kusyenesyene
(Luka 6:20-23)*

³ “Akwete upile ŵele ŵakwakulupilila Akunnungu, pakuŵa umwenye wa kwinani uli wao.

⁴ Akwete upile ŵele ŵakulilasika muntima, pakuŵa chatulaswe.

⁵ Akwete upile ŵele ŵakulitimalika,

pakuŵa chapochele chilanga cha Akunnungu.

⁶ Akwete upile ŵele ŵajakwete sala ni njota ja kupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu,

pakuŵa Akunnungu chachajikutisya.

⁷ Akwete upile ŵaali ni chanasa kwa ŵane,

pakuŵa chachikolelwa chanasa.

⁸ Akwete upile ŵaali ni ntima wambone,

pakuŵa chachawona Akunnungu.

⁹ Akwete upile ŵakwalumbanya ŵandu,

pakuŵa ŵanyawo chachiŵilanjikwa ŵanache ŵa Akunnungu.

¹⁰ Akwete upile ŵele ŵakusaukanga ligongo lya kupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu,

pakuŵa Umwenye wa kwinani uli wao.

¹¹ “Nsangalale ŵanyamwe ŵandu pachachintukananga ni kunnagasya ni kummechetela yangalumbana kwa ligongo lyangu. ¹² Nsangalale ni kuchina pakuŵa mbote jenu jili jekulungwa kwinani. Pakuŵa iyoyo peyo ni iŵapanganyichisye ŵakulondola ŵa Akunnungu ŵaŵapali nkanaŵe ŵanyamwe.

Lilanguka ni njete

(Maliko 9:50; Luka 14:34-35)

¹³ “Ŵanyamwe ndi njete ja pachilambo! Nambo njete jasoyesyaga kulasa kwakwe chintaje chichi kuti unonye wakwe ujile sooni? Ngajikufai kulikose, nambo jikwasikwa paasa ni kuliŵatikwa ni ŵandu.

¹⁴ “Ŵanyamwe ndi lilanguka lya pachilambo! Musi wautaŵikwe pachanya chitumbi ngaukukomboleka kususika. ¹⁵ Ŵandu ngakupamba lumuli ni kuluunichila ni lulo, nambo akuluŵika pachanya chindu chakuŵichila lumuli pakuti lwalanguchisye ŵaali nkati mo. ¹⁶ Iyoyo peyo lilanguka lyenu likusachilwa lilanguchisye paujo pa ŵandu, kuti aiwone isambo yenu yambone, ni ŵakusye Atati ŵenu ŵaali kwinani.

Majiganyo gankati Malajisyo

¹⁷ “Nkaganisya kuti naiche kukugatyosya Malajisyo ni majiganyo ga ŵakulondola ŵa Akunnungu. Nganiika kukugatyosya nambo kukugamalichisya. ¹⁸ Ngunsalila isyene kuti, mpaka pelepo kwinani ni chilambo pachiiemale kupita, ngapagwa namose nukuta pane chindu chamwana mu malajisyo chachichityochekwe mpaka imalile yose. ¹⁹ Nipele, mundu jwalijose jwangajitichisya namose likanyo limo mmalamulo ga mwana ga ni kwajiganya ŵane, jwelejo chaŵe jwannandi nnope mu Umwenye wa kwinani. Nambo jwelejo juchalikamulichisye ni kwajiganya ŵane, jwelejo chaŵe jwankulungwa mu Umwenye wa kwinani. ²⁰ Nipele ngunsalila kuti, iŵaga umbone wenu ngaupunda aula wa ŵakwiganya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa ni Mafalisayo nganjinjila ng'oo mu Umwenye wa kwinani.

Majiganyo gagakukanya kuŵa ni Uchimwa

(Luka 12:57-59)

²¹ “Mpilikene kuti ŵandu ŵa chiikala ŵasalilwe kuti, ‘Nkaulaga! Juchaulaje akusachilwa alamulikwe.’ ²² Nambo une ngunsalila kuti, mundu jwalijose jwakuntumbilila mpwakwe, chiimbajile kulamulikwa. Jwakwachembulusya apwao chachajausya pa nkungulu. Ni jwakummilanga mpwao ‘Jwakułowela,’ chaŵajilwe kwinjila ku mooto wangasimika moŵa gose pangali mbesi. ²³ Nipele mwapelekaga mbopesi jenu pa chilisa ni papopo mwakumbuchilaga kuti apwenu ŵana umenyani nomwe, ²⁴ njileche mbopesi jenu

mmbujo mwa chilisa, njaule kaje nkajilane ni mpwenu jo ni mmujeje ni kujityosya mbopesi jenu.

²⁵ “Njilane chitema ni jwammagongo ndi mwitala nkanaŵe kwika ku nkungulu. Yapundaga pelepo jwammagongo jwenu chantaje mmakono mwa jwakulamula, nombe jwakulamula jo chantaje mmakono mwa jwango, nombejo champonye mu nyuumba jakutaŵilwa. ²⁶ Ngunsalila isyene kuti, ngantyoka mwelemo mpaka pachimmalisye kulipa mbiya ja mbesi.

Majiganyo gagakukanya Chikululu

²⁷ “Mpilikene kuti, ŵandu ŵasalilwe, ‘Nkatenda chikululu!’ ²⁸ Nambo une ngunsalila, kila mundu juchannolechesye jwankongwe kwa kunsaka, amasile kutenda chikululu nawo muntima mwakwe. ²⁹ Nipele, iŵaga liso lyenu lya kundyo likunneŵasya nlityosye ni kulijasila kwakutalika. Mmbaya nnope kupotesya chiŵalo chenu chimo cha pachiilu, kupunda chiilu chenu chose chiponyekwe pa mooto wangasimika, moŵa gose pangali mbesi. ³⁰ Ni iŵaga nkono wenu wa kundyo ukunneŵasya, nkate nkaujase kwakutalika. Mmbaya kukwenu kupotesya chiŵalo chimo cha chiilu kupunda chiilu chose chiponyekwe pa mooto wangasimika moŵa gose pangali mbesi.

Majiganyo gagakukanya kulekangana

(Matayo 19:9; Maliko 10:11-12; Luka 16:18)

³¹ “Iŵechetekwe kuti, ‘Jwakunleka ŵankwakwe, akusachilwa ŵaape talaka.’ ³² Nambo une ngunsalila kuti, kila mundu jwakunleka ŵankwakwe, pangaŵa kwa ligongo lya chikululu, akwatenda atende chikululu, nombe jwannume alombelaga jwankongwe jwalesilwe, akutenda chikululu.

Majiganyo gagakukanya kulumbila

³³ “Soonni mpilikene kuti ŵandu ŵa kalakala ŵasalilwe kuti, ‘Nkalumbila kwa unami, nambo mpanganye mpela imwalumbile kupanganya kwa Ambuje.’ ³⁴ Nambo une ngunsalila, nkalumbila ng'o, atamuno kwa kwinani, pakuŵa chili chitengu cha umwenye cha Akunnungu, ³⁵ atamuno kulumbila kwa chilambo, pakuŵa chili chitengu chao cha kuŵichila makongolo, atamuno kulumbila kwa musu wa Yelusalemu, pakuŵa uli musu wa Mwenye jwankulu. ³⁶ Atamuno nkalumbila kwa ntwene wenu, pakuŵa ngankukombola kupanganya luumbo lumo kuŵa lweswela atamuno lwepiliu. ³⁷ Mwatiji, ‘Elo’, jiŵe ‘Elo’, ni mwatiji, ‘Ngwamba’, jiŵe ‘Ngwamba’. Chachili chose cha kupunda yeleyo chikutyoka kwa jwangalumbana jula.

Majiganyo gagakukanya kuliuchisya

(Luka 6:29-30)

³⁸ “Mpilikene kuti isasilwe, ‘Liso kwa liso, ni Liino kwa liino.’ ³⁹ Nambo une ngunsalila kuti, nkaliuchisya kwa jwangalumbana. Mundu jwali-jose juchampute lijanda pa lijeje lya kundyo, mwagalauchisye ni lijakwe. ⁴⁰ Mundu anjausyaga ku nkungulu kukummechetela magambo melepe ansumule lishati lyenu, munnechele ni likoti lyenu. ⁴¹ Mundu jwalijose ankan-ganichisya njigale nsigo wao njaule nawo kilomita jimo, njende nawo kilomita siŵili. ⁴² Jwakummenda mumpe, nombe jwakusaka kunkongola, ngasimwajima.

Kwanonyela ŵammagongo

(Luka 6:27-28,32-36)

⁴³ “Mpilikene kuti isasilwe, ‘Munnonyele njenu ni munchime jwammagongo jwenu.’ ⁴⁴ Nambo une ngunsalila, mwanonyele ŵammagongo ŵenu ni mwapopelele aŵala ŵakunlagasya, ⁴⁵ kuti mme ŵanache ŵa Atati

Wenu waali kwinani. Pakuwa akwalanguchisya lyuwa lyakwe wandu wangalumbana ni wambone ni kwanyelela ula wandu wambone paujo pa Akunnungu ni wangalumbana. ⁴⁶ Ana chimpate mbote chi mwanonyelaga pe wakunnonyela wanyamwe? Ngwamba! Pakuwa wakukumbikanya nsongo nombe akutenda iyoyo? ⁴⁷ Iwaga nkwakomasyaga achapwenu pe, ana ntesile chapi chakupunda kwapunda wane? Ana ngati wangakwamanyilila Akunnungu akutenda iyoyo. ⁴⁸ Nipele mme wautindimisyu mu ntima kwati mpela Atati wenu wa kwinani yatite kuwa jwautindimisyu.

6

Majiganyo gankati kwakamuchisya wakulaga

¹ “Nililolechesye, nkatenda yambone pa wandu kuti mmoneche. Pakuwa mwatendaga yeleyo ngampegwa ntuuka kutyochela kwa Atati wenu wa kwinani.

² “Nipele pankunkamuchisya jwakulaga, nkagomba lipenga. Nkatenda mpela yakuti pakutenda waulamba mmajumba ga kupopelela ni mmatala kuti wandu anlape. Ngunsalila isyene, welewo wamale kupochela ntuuka wao. ³ Nambo mmwe pankunkamuchisya jwakulaga, ntende yeleyo mwakusisa namose ambusanga wenu akamanyilila, ⁴ nipele mwakamuchisye wakulaga mwakusisika ni Atati wenu wakulola yakusisika, chachimpa mbote.

Majiganyo gankati kupopela (Luka 11:2-4)

⁵ “Soonni pankupopela, nka wa mpela waulamba. Pakuwa welewo ikwanonyela kupopela achijimaga mmajumba ga kupopelela ni pamalekano melepe aoneche ni wandu. Ngunsalila isyene, welewo wamale kupochela mbote jao. ⁶ Nambo mmweji pankupopela, njinjile nkati mwenu, mmugale nnango ni wapopele Atati wenu wangakuwonekana. Nombe Atati wenu wakulola inkuipanganya kwakusisika, champe mbote.

⁷ “Pankupopela, nka wecheta malo we ga wamba mpela wandu wangakwamanyilila Akunnungu. Pakuwa wanyawo akuganisya kuti Akunnungu chachapilikanila kwa ligongo lya malo we gao gamajinji. ⁸ Nipele nkalandana ni wanyawo, pakuwa Atati wenu akumanyilila chinkusaka nkana we kwa wenda. ⁹ Nipele wanyamwe mpopeleje yeleyi, ‘Atati wetu wandi kwinani, Liina lyenu lichimbichikwe kwannope.

¹⁰ Umwenye wenu uiche.

Chinkusaka cho chitendekwe pachilambo pano mpela kwinani.

¹¹ Ntupe chakulya chetu cha lyuwa ni lyuwa.

¹² Ntulechelesye ile wo yetu, mpela uweji itukuti kwalechelesya wose wakutulewela.

¹³ Nkatujinjisya nkulinjika, nambo ntukulupusye ni jwangalumbana.’ Pakuwa umwenye uli wenu ni machili ni ukulu mo wa gose pangali mbesi.

¹⁴ “Pakuwa mwalechelesyaga wandu ile wo yao, Atati wenu wa kwinani channechelesye ni wanyamwe wakwe. ¹⁵ Nambo iwaga ngamwalechelesya wandu, nombe Atati wenu wa kwinani ngasannechelesya ni wanyamwe wakwe.

Majiganyo gankati kuta wa

¹⁶ “Pankuta wa, ngasimma mpela waulamba. Wanyawo akuta wa sinya ku meeso kwao melepe awoneche ni wandu kuti akuta wa. Nambo une ngunsalila isyene kuti welewo wamale kupochela ntuuka wao. ¹⁷ Nambo mwe

pankutaŵa, nsukusule ku meeso ni kupakala mauta muntwe, ¹⁸ kuti ŵandu anamanyilile kuti nkutaŵa, nambo mmanyiche ni Atati ŵenu ŵangakuwoneka. Nombe Atati ŵenu pe ŵakulola yakusisika, chachimpa mbote jenu.

Mbiko kwinani

(Luka 12:33-34)

¹⁹ “Nkaligosela mbiko pa chilambo pano pajikonasika ni idudu ni imbulukutu, ni ŵawiyi akwinjila ni kwiŵa. ²⁰ Nambo nligosele mbiko kwinani kwangajonasika chindu ni idudu namose imbulukutu, atamuno ŵawiyi ngakukombola kwinjila ni kwiŵa. ²¹ Pakuŵa pajili mbiko jenu pele ntima wenu ni pachiuŵe.

Liso lili lilanguka lya chiilu

(Luka 11:34-36)

²² “Liso lili lulanga lwa chiilu. Nipele liso lyenu lyaŵaga lyansima, chiilu chenu chose chichiŵe mu lilanguka. ²³ Nambo liso lyenu lyaŵaga ngaŵa lyansima, chiilu chenu chose chichiŵe mu chipi. Nipele lilanguka lyalili nkati mwenu lyaŵaga mu chipi, chipi cho chili totoloo!

Akunnungu ni chipanje

(Luka 16:13; 12:22-31)

²⁴ “Ngapagwa jwakukombola kwatumichila achambuje ŵaŵili. Pakuŵa chanchime jumo ni kunnonnyela jwine. Pane chanchimbichisye jumo ni kunnyelusya jwine. Ngankukombola kwatumichila Akunnungu nchitumichilaga mbiya kwanakamo.

²⁵ “Kwa lyele ligongo ngunsalila, ngasinlilagasya kwa ligongo lya umi wenu kuti chindye chichi ni ching'we chichi namose kwa ligongo lya iilu kuti chimmwale chichi. Pakuŵa umi utopele kupunda yakulya ni chiilu chitopele kupunda iwalo. ²⁶ Nnyilole ijuni ya mwikonde, ngaikupanda namose ngaikugungula atamuno nganiikola ikuti yaili yose. Nambo Atati ŵenu ŵa kwinani akuilisyā. Ŵanyamwe ndi wakutopela kwipunda ijuni yo. ²⁷ Nipele, ŵaani mwa ŵanyamwe kwakulichenjeusya nnope akukombola kulijonjehesya namose lyuŵa limo mmoŵa ga umi wakwe?

²⁸ “Yankati iwalo, kwachichi nkulajilila? Nnole uluŵa wa mwikonde yaukuti umele wakwe. Ngaukupanganya masengo atamuno ngaukuliluchila iwalo. ²⁹ Nambo ngunsalila kuti, namose mwenye che Selemani ni ukulu wao wose nganawale yambone mpela limo lya uluŵa wo. ³⁰ Nipele iŵaga Akunnungu akulitakusya yeleyo lisamba lya mwitinji lyalikumela lelo ni malaŵi likupatuka ni kwasikwa pa mooto ana ngati chantakusye kwakupunda ŵanyamwe ŵandi ni chikulupi chamwana?

³¹ “Nipele ngasinkola lipamba chindye chichi? Atamuno ching'we chichi? Namose chimbwale chichi? ³² Pakuŵa yose yo ikuchenjeuchilwa ni ŵandu ŵangakwamanyilila Akunnungu. Nambo mwanya Atati ŵenu ŵa kwinani akumanyilila kuti nkuilajila yele indu. ³³ Nipele nsose kaje Umwenye wa Akunnungu ni kupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu, ni indu ine chiijonjehetekwe kukwenu. ³⁴ Nipele ngasinkola lipamba yankati malaŵi, pakuŵa malaŵi ikwete yakwe. Kulaga kwa lyuŵa limo kukunkwana kwa lyele lyuŵa.

7

Yankati kwalamula ŵandu ŵane
(Luka 6:37-38,41-42)

¹ “Ngasimwalamula wane, kuti ni wanyamwe nkaika kulamulikwa ni Akunnungu, ² pakuwa chinchilamulikwa ni Akunnungu mpela inkuti kwalamula wane ni chipimo chilachila chinkupimila kwalamulila wane ni chichocho chachipimila Akunnungu kunlamula wanyamwe. ³ Ligongo chi nkulolechesya chiswani chachili mu liso lya mpwenu, ni papopo ngankulola chitela chachili mu liso lyenu? ⁴ Pane nkukombola chinauli kunsalila mpwenu kuti, ‘Mpwanga, nninde kaje nantyoosye chiswani chachili mu liso lyenu’, akuno mu liso lyenu kwana chitela? ⁵ Jwaulamba mmwejo! Ntyosye kaje chitela chachili mu liso lyenu nipele chinlole uchenene ni kukombola kuchityosya chiswani chachili mu liso lya mpwenu.

⁶ “Ngasimwapa mbwa chachili chachiswela, ngaka wa chagalauche ni kumpalula, namose ngasimwajasila maguluwe igogo yenu ya ndalama, ngaka wa chaili wate.

Mmende, nsose ni kugomba nnango
(Luka 11:9-13)

⁷ “Mmende ni wanyamwe chimpegwe, nsose ni wanyamwe chinnyiwone, mpoposye ni wanyamwe chachimbugulila nnango. ⁸ Pakuwa jwalijose jwakuwenda akupegwa ni jwakusosa akwiwona ni jwakupoposya nnango ukuugulikwa kwa ligongo lyakwe. ⁹ Ana jwapi mwa wanyamwe, mwanache awendaga nkate chiwape liganga? ¹⁰ Pane awendaga somba, chiwape lijoka? ¹¹ Iwaga wanyamwe wangelumbana, nkumanyilila kwapa achiwana wenu indu yambone, isyene Atati wenu wa kwini chatende mwakupunda, chiwape yambone awala wakwawenda.

¹² “Nipele yose inkusaka wandu ampanganyichisye, ni wanyamwe wakwe mwapanganyichisye iyoyo. Pakuwa gelega gali malumbo ga malajisyo ga che Musa ni majiganyo ga wakulondola wa Akunnungu.

Nnango wakunyilila
(Luka 13:24)

¹³ “Njinjile kwa kupitila nnango wakunyilila. Pakuwa litala lyalikwaula ku uwonasi lipangwiche, ni nnango wakwinjilila mwelemo uli wepanguche ni wakwinjila mwelemo atupile. ¹⁴ Nambo litala lya kwinijilila mu umi linyilile ni nnango wakwinjilila mwelemo uli wakunyilila ni wandu wakulimanyilila litala lyo nganatupa.

Chitela ni isogosi yakwe
(Luka 6:43-44)

¹⁵ “Nlilolechesye ni wakulondola wa unami. Welewo akwika kukwenu ali nkuwoneka mpela ngondolo kwa paasa, nambo kwa munkati ali masogo gaka lipa. ¹⁶ Chimwamanyilile kwa isambo yao. Uli?, Wandu akukombola kuka wa sabibu pa chitela cha miiwa, pane tini pa nkwanga? Ngwamba! ¹⁷ Nipele, chitela chambone chikusogola isogosi yambone, ni chitela changalumbana chikusogola isogosi yangalumbana. ¹⁸ Chitela chambone ngachikusogola isogosi yangalumbana, ni chitela changalumbana ngachikusogola isogosi yambone. ¹⁹ Chitela chachili chose chingachikusogola isogosi yambone chachichigwisya ni kwasila pa mooto. ²⁰ Nipele chinchamanyilila kwa isambo yao.

Ngangummanyilila wanyamwe
(Luka 13:25-27)

²¹ “Nga wa kila mundu jwakumilanga, ‘Ambuje, Ambuje’, juchajinjile mu umwenye wa kwini, nambo ajula jwakwitenda yakwisaka Atati wangu waali kwini. ²² Lyu wa lya malamulo lyo wajinji chaasalile, ‘Ambuje,

Ambuje! Uwe ni wêwala utwalalichilaga ngani syenu kwa liina lyenu, ni kwa liina lyenu twagakoposyaga masoka ni kupanganya yakusimonjeka yejinji' ²³ Pelepo chinjasalila kwa kang'wa jangu, 'Wanyamwe nganinammanya ng'o, ntyoche mmbujo mwangu, Wanyamwe Wankupanganya yaigongomalo.'

Wakutaŵa nyuumba wawili
(Luka 6:47-49)

²⁴ "Nipele jwalijose jwakugapilikana maloŵe gangu ni kugapanganya, akulandana ni mundu jwakwete lunda, jwataŵile nyuumba jakwe pa lwala. ²⁵ Pajanyele ula, sulo syasewiche, mbungo japujile ni kujigomba nyuumba jila. Nambo nyuumba jo nganijigwa pakuŵa jaliji jitaŵikwe pachanya lwala.

²⁶ "Nambo jwalijose jwakugapilikanila maloŵe gangu ga nombejo anapan-ganye chachili chose, jwelejo akulandana ni mundu jwakuloŵela jwataŵile nyuumba jakwe pa nsanga. ²⁷ Pajanyele ula, sulo syasewiche, ni mbungo japujile, ni kujigomba nyuumba jila, nombejo jagwile ni kugumuka jose."

Ukombole u Che Yesu

²⁸ Nipele, Che Yesu paŵamasile kuŵecheta maloŵe go, mpingo wa ŵandu ŵasimosile yatite kwiganya. ²⁹ Pakuŵa ŵajiganyaga nti mundu jwali ni ukombole, ngaŵa mpela yakuti kwiganya ŵakwiganya Malajisyo ŵao.

8

Che Yesu akunlamya mundu jwa matana
(Maliko 1:40-45; Luka 5:12-16)

¹ Che Yesu paŵatulwiche pa chitumbi, mipingo jekulungwa ja ŵandu jakuiye. ² Nipele, ŵaiche mundu jwa matana, ŵatindiŵalile ni kwakotamila ni kuti, "Ambuje, mwasakaga, nkukombola kuswejesya!" ³ Che Yesu ŵajongwele nkono, ŵakwayiye ni kuti, "Ngusaka, nswejele." Papopo mundu jo ŵalamile matana gao. ⁴ Nipele Che Yesu ŵansalile, "Mpilikane, munansalile mundu jwalijose, nambo njaule nkalilosye kwa jwambopesi, nkatyosye mbopesi mpela iŵatite pakusala che Musa kwalosya ŵandu wose kuti nnamile."

Chikulupi cha chilongola jumo jwa Chiloma
(Luka 7:1-10)

⁵ Che Yesu paŵajinjilaga musi wa Kapelenaumu, chilongola jumo jwa ŵandu ŵangondo ŵa chilambo cha ku Loma ŵanjaulile ni kwachondelela ŵakamusye ⁶ achitiji, "Ambuje, katumetume jwangu agonile mu nyuumba atatele, ni akupotekwa nnope."

⁷ Nipele Che Yesu ŵansalile, "Chiiche kukunnamya." ⁸ Chilongola jwa ŵandu ŵangondo jo ŵanjanjile, "Ambuje, nganguŵajilwa mmwe njinjile mu nyuumba jangu. Nambo mmechete liloŵe pe ni katumetume jwangu chalame. ⁹ Pakuŵa noneji nombe ndili mundu jundi paasi pa ukombole wa achakulungwa, sooni ngwete ŵangondo paasi pa une. Nansalilaga jumo, 'Njaule!' Nombejo akwaula ni jwine, 'Njise!' Nombejo akwika ni kapolo jwangu, 'Ntende achi!', Nombejo akuchitenda."

¹⁰ Nipele, Che Yesu paŵagapilikene maloŵe go, ŵasimosile, ni ŵasalile ŵandu ŵaŵaliji aninkwakuya, "Ngunsalila isyene, nganinammone mundu jwali ni chikulupi mpela achi namuno mu chilambo cha ku Isilaeli. ¹¹ Nipele, ngunsalila kuti, ŵandu achajinji chaiche kutyochela kungopochelo lyuŵa ni kulikuswela lyuŵa, ni ŵanyawo chatame pachindimba cha chakulya pamo ni che Iblahimu ni che Isaka ni che Yakobo mu Umwenye wa kwini.

¹² Nambo ŵelewo ŵati aŵe mu Umwenye wo chaponyekwe paasa, pa chipi,

kweleko chalile ni kuchilimya meeno.” ¹³ Nipele, Che Yesu wansalile chilon-gola jwa wandu wangondo jula, “Njaule kumangwenu ni itendekwe kukwenu mpela inkuti pakukulupilila.” Ni katumetume jwao walamile katema kakoko.

*Che Yesu akwalamya wandu wajinji
(Maliko 1:29-34; Luka 4:38-41)*

¹⁴ Che Yesu waiche kumusi ku che Petulo, wasimene akwegwao wa chikongwe che Petulo ali agonile pachindanda, aninkulwala chiboko. ¹⁵ Nipele, Che Yesu wankwaiye nkono jwankongwe, nombewo walamile ni wajimwiche ni kwatumichila.

¹⁶ Ligulo lyakwe, waichisye wandu achajinji wa wakamwilwe ni masoka, nombejo kwa litala lya majiganyo gakwe, waga winjile masoka go ni kwalamya wose wa walwalaga. ¹⁷ Watesile yeleyo kuti gamalile malo we ga wa wechete che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu gagakuti, “Asyene akutyosisye kulaga kwetu, ni kutulamya ilwele yetu.”

*Wakusachilwa kuwa wakulijiganya
(Luka 9:57-62)*

¹⁸ Nipele, Che Yesu pa wauweni mpingo wa wandu uninkwasyungula, waasalile wakulijiganya wao ajomboche ajaulangane peesi litanda.

¹⁹ Jwakwiganya Malajisyo jumo wanjaulile Che Yesu ni kwasalila, “Jwakwiganya, une chinankuye kwakulikose kuchinjaule.” ²⁰ Che Yesu watite, “Macheto gakwete masomwa, ni ijuni ikwete isusi, nambo Mwana jwa Mundu nganakola peuto pakupumulila.”

²¹ Nipele, mundu jwine mwa wakulijiganya wao wansalile, “Ambuje muuneche kaje nyaule ngaasiche atati wangu.” ²² Nambo Che Yesu wansalile, “Munguye, mwaleche wawe waasiche wawe wao.”

*Che Yesu akuchikalipila chibunga
(Maliko 4:35-41; Luka 8:22-25)*

²³ Che Yesu wajinjile mu ngala wa ni wakulijiganya wao wawajile nawo. ²⁴ Chisisimuchile jatandite kupuga chibunga chekulungwa mu litanda ni matumbela gatandite kujiunichila ngala wa. Nambo Che Yesu waliji agonile lugono. ²⁵ Wakulijiganya wao wajaulile kukwajimusya achitiji, “Ambuje ntukulupusye, tulinkwasika!” ²⁶ Che Yesu waasalile, “Wanyamwe wandu wandi ni chikulupi chamwana, ligongo chi nkogopa?” Nipele, wajinamukwiche, ni kuchikalipila chibunga ni matumbela, ni kwatulele jii. ²⁷ Ni wandu wasimonjile ni watite, “Ana mundu ju ali jwanti uli? Namuno chibunga ni matumbela ikwapilikanila!”

*Che Yesu akwalamya wandu wawili waali ni masoka
(Maliko 5:1-20; Luka 8:26-39)*

²⁸ Che Yesu pa waiche peesi litanda mu chilambo cha Wagelasi, wandu wawili wa wakamwilwe ni masoka wasimene nawo achikopochelaga kumalembe. Wandu wo wajogoyaga nnope, namose wandu nganapitaga litala lyo. ²⁹ Nipele, watandite kunyanyisya achitiji, “Nkusaka ichichi kwetuwe, alakwe Mwana jwa Akunnungu? Ana nnyiche kukutulagasya kakana we katema ketu?”

³⁰ Chi wandi ni pelepoko kwaliji ni mpingo wa magulu we ganinkulya. ³¹ Nipele, masoka gala gaachondelele Che Yesu ganinkuti, “Iwaga nkutukoposya, ntusalile tukagajinjile magulu we gala.” ³² Che Yesu wagasalile, “Ayaga, njaule.” Papopo gakopweche kwa wandu wala ni kwinjila mmagulu we.

Mpingo wose wa maguluwe waselelechele mu litanda ni maguluwe gose gawile mmeesi.

³³ Wakuchinga maguluwe gala wautwiche, wajawile mmusi. Kweleko waasalile wandu ngani syose ni indu iyasimene wandu wawili wawakamwilwe ni masoka wala. ³⁴ Nipele, wandu wose wa musu wo watyosile kukwachingamila Che Yesu, pawaweni wachondelele kuti atyoche mu chilambo chao.

9

Che Yesu akunnanya mundu jwakutatala (Maliko 2:1-12; Luka 5:17-26)

¹ Che Yesu wajinjile mu ngala wa, wajombweche litanda ni kwika mmusi wao. ² Pelepo wandu wampeleche mundu jumo jwatatele chiilu, ali agonile mu chitagala. Nipele Che Yesu pawachiweni chikulupi chao, wansalile mundu jwakutatala jula, “Muusimane mtima, ambusanga! Nlecheleswe sambu syenu.” ³ Nipele, wakwiganya Malajisyo wane watandite ganisya mmitima jao aninkuti, “Mundu ju akwatukana Akunnungu!”

⁴ Che Yesu wasimanyi ng'anisyo syao ni wausisye, “Kwachichi nkuganisya yangalumbana mmitima jenu? ⁵ Chichi chili chakwepepala nope, kusala, ‘Sambu syenu silecheleswe,’ pane kusala, ‘Njimuche, Njaule?’ ⁶ Nambo, ngusaka manyilile kuti Mwana jwa Mundu akwete ukombole pa chilambo pano wa kwalechelesya wandu sambu syao.” Pelepo wansalile jwakutatala jo, “Njimuche, njigale chitagala chenu njaule kumangwenu.”

⁷ Nipele, mundu jo wajimwiche ni kwaula kumangwao. ⁸ Wandu wose mu mpingo wo pawaiweni yeleyo, wasimosile ni kukamulwa ni lipamba, waakusisye Akunnungu uwapele wandu ukombole wanti yeleyo.

Che Yesu akummilanga che Matayo (Maliko 2:13-17; Luka 5:27-32)

⁹ Che Yesu watyosile pelepo, ni pawajaulaga, wambweni mundu jumo ali atemi mu nyumba ja kulipila nsongo liina lyakwe che Matayo. Nipele Che Yesu wansalile, “Munguye.” Nombe che Matayo, wajimwiche ni kwakuya.

¹⁰ Che Yesu pawaliji mu nyumba ji che Matayo kulya chakulya, wakukumbikanya nsongo wajinji ni waali ni sambu waiche ni kutama pamo nawo ni wakulijiganya wao. ¹¹ Mafalisayo pawaiweni yeleyo, wausisye wakulijiganya wa Che Yesu, “Kwachichi jwakunjiganya akulya pamo ni wakukumbikanya nsongo ni waali ni sambu?”

¹² Che Yesu wagapilikene gelego ni wajanjile, “Wangakulwala ngakwalajila wantela, ika we wakulwala ni wakwalajila wantela. ¹³ Nipele, njaule nkali jiganyo malumbo ga malo we ga, ‘Ngusaka chanaso, nga wa mbopesi.’ Nganiika kukwa wilanga wandu wakupanganya yambone paujo pa Akunnungu nambo waali ni sambu.”

Majiganyo gankati kutawa (Maliko 2:18-22; Luka 5:33-39)

¹⁴ Nipele, wakulijiganya wa che Yohana Wakubatisya wajaulile Che Yesu ni kwausya, “Uweji ni Mafalisayo tukuta wa kawilika wili, kwachichi wakulijiganya wenu ngakuta wa?” ¹⁵ Che Yesu wajanjile, “Uli, nkuganisya kuti nkukombola kwatendekasya achambusanga wa mlombela asupuche akuno ali pamo nawo? Ngwamba! Nambo chikaiche katema pachajigalikwe mlombela jo pasikati jao, gele mo wa go chachita wa.”

¹⁶ “Ngapagwa mundu jwakutotela chigamba cha nguo jasambano mu nguo jewisale. Atamuno atendaga yeleyo chigamba chasambano cho

chichipapule nguo jo, ni upapuche wakwe chiupundanganye. ¹⁷ Sooni nga-pagwa wându wâkutaga divai jasambano mu misaku jewisale jekolochekwe ni mapende. Pakuwa jele divai jasambano jo chijipapule misaku ni divai chijimwasiche ni misaku jo chijijonasiche. Nambo wându akutaga divai jasambano mu misaku jasambano ni yose yana iwili ikugosekwa.”

*Mwali juwawile ni jwankongwe jumo
(Maliko 5:21-43; Luka 8:40-56)*

¹⁸ Nipele, Che Yesu pawaliji nkuwecheta gelego, waiche chilongola jumo jwa Chiyahudi, watindiwalile ni kuti, “Mwali jwangu akuwa sampano. Nambo, choonde twende nkaasajichile nkono wenu kuti akole umi.” ¹⁹ Che Yesu wajimi ni kunkuya, wakulijiganya wao wajawile pamo nawo.

²⁰ Jwakopochele jwankongwe jumo juwalwalaga magono kwa yaka likumi ni iwili, wannyichilile Che Yesu panyuma, wakwaiye lujenje lwa mwinjilo wao.

²¹ Watesile yeleyo pakuwa waganisisye muntima mwao kuti, “Nakwayaga pe mwinjilo wakwe, chilame.” ²² Nombe Che Yesu wagalawiche, wamweni ni wansalile, “Muusimane ntima, mwanangu, chikulupi chenu chinnamisye.” Jwankongwe jo walamile katema kakoko.

²³ Nipele Che Yesu waiche mu nyumba ja chilongola jula. Ni waweni wakugomba ipeta ni mpingo wa wându aninkulila kwa malumbo, ²⁴ ni watite, “Ntyochanje pelepa, pakuwa mwali ju nganajasika, agambile gona pe.” Ni wanyawo waasechile. ²⁵ Wându wala paawinjikwe, Che Yesu wajinjile nkati, wankamwile nkono mwali jula, nombejo wajimwiche. ²⁶ Ngani jila jajenele pa chilambo pala pose.

Che Yesu akwalamya wându wawili wangakulola

²⁷ Che Yesu watyosile pelepo, ni pawaliji nkwaula, wându wawili wangakulola wankuiye achinyanyisyaga, “Choonde Mwana ju che Daudi ntukolele chanasa!” ²⁸ Che Yesu pawajinjile mu nyumba, wangakulola wala wajaulile, nombejo wausisye, “Ana nkukulupilila kuti ngukombola kunlamya?” Nombewo wajanjile, “Elo, Ambuje.” ²⁹ Pelepo Che Yesu wagakwaiye meeso gao, watite, “Iweje kukwenu mpela inkuti pakukulupilila.” ³⁰ Meeso gao gaugwiche. Nombe Che Yesu wakanyisye kwa nnope kuti, “Ngasimunsalila mundu jwalijose ngani ji.” ³¹ Nambo wanyawo watyosile ni kutanda kwenesya ngani si Che Yesu mchilambo chila chose.

Che Yesu akunnanya mundu jwangakuwecheta

³² Wându wawili wala pawaliji nkutyoka, wându wane wannyichisye Che Yesu mundu jumo jwangakuwecheta kwa ligongo lya kukamulwa ni masoka. ³³ Pawankopwesye masoka papopo mundu jwangakuwecheta jula, watandite kuwecheta. Wându wasimosile nikuti, “Nganigawoneche kose gelega mu chilambo cha ku Isilaeli!” ³⁴ Nambo Mafalisayo watite, “Akugakoposya masoka kwa machili ga jwankulu jwa masoka.”

Che Yesu akwakolela chanasa wându

³⁵ Che Yesu wasyungwile mose mmisi ni mmisinda jose, achijiganyaga mmajumba gao ga kupopelela, ni kulalichila Ngani Jambone ja Umwenye wa Akunnungu ni kwalamisya wându ilwele yose ni kulaga kwakulikose. ³⁶ Nipele, pawaweni wându, mipingo kwa mipingo, wakolele chanasa pakuwa wapesile ni kukola lipamba chisau ngondolo syangali ni jwakuchinga. ³⁷ Pelepo waasalile wakulijiganya wao, “Magungulo gali gamajinji, nambo wakugungula nganatupa. ³⁸ Nipele mwapopele Ambuje wa magungulo, apeleche wakupanganya masengo mmagungulo gao.”

10

Achinduna likumi ni wawili
(Maliko 3:13-19; Luka 6:12-16)

¹ Che Yesu wawilasile pamo wakulijiganya wao likumi ni wawili, wapele ukombole wa kugakoposya masoka, ni kwalamya wandu ilwele yose ni kulaga kwakulikose. ² Ni meena ga wele achinduna likumi ni wawili wo gali gelega: Che Simoni jwakuwilanjikwa che Petulo ni che Andulea mpwao, che Yakobo mwanagwao che Sebedayo ni che Yohana mpwao, ³ Che Filipo ni che Batolomayo, che Tomasi ni che Matayo juwaliji jwakukumbikanya nsongo, che Yakobo mwanagwao che Alufayo ni che Tadayo, ⁴ Che Simoni jwa ku Kanani ni che Yuda Isikaliote juwangalawiche Che Yesu.

Che Yesu akwatuma achinduna likumi ni wawili
(Maliko 6:7-13; Luka 9:1-6)

⁵ Nipele, Che Yesu waatumile wanyawo kumi na mbili ni kwapa ulamusi achitiji: “Nkajaula mmajumba ga wandu wanga wa Wayahudi, atamuno nka-jinjila mmisi ja Wasamalia. ⁶ Nambo njaule kwa wandu wa ku Isilaeli wasochelele mpela ngondolo syangali ni jwakuchinga. ⁷ Pinkwaulanga nkalalicheje yeleyi, ‘Umwenye wa kwini uwandichile.’ ⁸ Nkaalamye wakulwala, nkaasusyewawile, nkaaswejesye waali ni matana, nkagakoposye masoka. Mwapochele pangali malipilo, nkapeleganye pangali malipilo. ⁹ Kasinjigala sahabu atamuno mbiya atamuno makobili ga shaba mu ulendo wenu. ¹⁰ Nkajigala nsaku wa ulendo atamuno mwinjilo wawili, atamuno ilatu, atamuno nkongojo. Pakuwa jwakupanganya masengo immajile ku-pegwa chakulya chakwe.

¹¹ “Sooni pachinkajinjile mu musu wauli wose atamuno mu nsinda, nka-rose mwelemo mundu juchasache kumpochela, ni nkalonjele mwelemo mpaka pachinkatyochi. ¹² Pachinjinjile mu nyumba mwakomasye nchitiji, ‘Chitendewele chiwe kukwenu.’ ¹³ Nipele, wele wakutama mu nyumba mo ampochelaga, chitendewele chenu chichitame kwa wanyawo. Nambo yawaga ngakumpochela, nipele, chitendewele chenu chichimmujile mwachinsyene. ¹⁴ Nipele, akanaga kumpochela mundu jwalijose atamuno kugapilikana malo we genu, pachinkopoche mu jele nyumba jo atamuno mu wele musu wo, nkung’unde luundu mmakongolo mwenu kulosya kuti mkwajamuka. ¹⁵ Ngunsalila isyene, lyuwa lya malamulo, wandu wa wele musu wo chakole magambo gamakulungwa kupunda gegala ga ku Sodoma ni ku Gomola.

Malagasyo gagakwika
(Maliko 13:9-13; Luka 21:12-17)

¹⁶ “Nnole, nguntuma wanyamwe mpela ngondolo mmasogo. Nipele nkole lunda mpela majoka, ni wakulitimalika mpela nguunda. ¹⁷ Mlilolechesye ni wandu, pakuwa chachinjasya wanyamwe pankungulu ni chachimputa mbokola mmajumba gao ga kupopelela. ¹⁸ Chachinjasya kwa achakulu ni mamwenye kwa ligongo lyangu une, mpatanje kwasalila wanyawo Ngani Jambone jankati une ni kwa wandu wanga wa Wayahudi. ¹⁹ Nipele pachachin-jasya wanyamwe pa nkungulu, nkakola lipamba lyati chimmechete chichi pane chimmechete chinauli, pichikaiche katema, chimpegwe chakuwecheta. ²⁰ Pakuwa nga wa wanyamwe ni uchimmechete, nambo Mbumu jwa Atati wenu jwaali nkati mwenu ni jucha wechete.

²¹ “Nipele, jwankulungwa changalauche jwamnung’una aulajikwe, ni atati changalauche mwanagwe, ni wanache chiwagalauche achawelesi wao ni kwaulaga. ²² Wandu chanchimanje wanyamwe kwaligongo lya kuungulupilila

une. Nambo juchapililile mpaka kumbesi, jwelejo ni juchakulupuche. ²³ Annagasyaga wâandu mmusi umo, mmutuchilanje mmusi wine. Ngunsalila isyene, ngammalisya kuutuchila misi jinajose ja ku Isilaeli akanawe kwika Mwana jwa Mundu.

²⁴ “Jwakulijiganya ngakumpunda jwakwiganya pane kapolo ngakumpunda mmbujegwe. ²⁵ Paichile pa jwakulijiganya kuwa mpela jwakujiganya ni kapolo mpela mmbujegwe. Iwaga ammilasile nsyene nyuumba Belesebuli, uli ana ngati chakapunde kwawilanga wâandu waali mu nyuumba jo meena gakusakala nnope.

*Wakusachilwa kwajogopa
(Luka 12:2-7)*

²⁶ “Nipele, kasimwajogopa wâandu. Pakuwa kila chindu cheunichikwe chichiwe cheunukukwe, ni kila chachisisikwe chichimanyiche. ²⁷ Chingunsalila pa chipi, nchisale palulanga, ni chinkupilikana mwipikanilo kwakunsongonela, nkachisale kwa wâandu pangasisa. ²⁸ Kasimwajogopa wakuchiulaga chiilu, nambo ngakukombola kujiulaga mbumu. Mmbaya mwajogope wakukombola kuchijonanga chiilu ni mbumu ku mooto wangasimika mowa gose pangali mbesi. ²⁹ Ijojolo iwili ikusumichikwa kwa senti jimo. Namose ngapagwa hata chimo chachikuwa pangali Atati wenu kusaka. ³⁰ Nambo kukwenu wanyamwe, atamuno umbo sya muntwe wenu nombe nasyo siwalanjikwe syose. ³¹ Kwayele ngasinjogopa, wanyamwe ndi wakutopela mwakuipunda ijojolo.

*Kwakunda ni kwakana Kilisito
(Luka 12:8-9)*

³² “Nipele, jwalijose jwakunyitichisya une paujo pa wâandu kuti jwele ali jwangune, noneji chinankunde jwelejo paujo pa Atati wangu waali kwinani. ³³ Nambo jwalijose juchachingana paujo pa wâandu, noneji chinamkane paujo pa Atati wangu waali kwinani.

*Utiinda
(Luka 12:51-53; 14:26-27)*

³⁴ “Nkaganisya kuti ichenawo chitendewele pachilambo pano. Ngwamba! Nganiikanawo chitendewele nambo ichenawo ngondo. ³⁵ Pakuwa iche kukuntindanya mundu ni atatigwe, mwali ni achikulugwe, akwegwe ni nkwegwakwe. ³⁶ Ni wammagongo wa mundu chawe wâandu waali mu nyuumba jakwe.

³⁷ “Jwakunnonyela atatigwe pane achikulugwe kumbunda une, jwelejo ngakuwajilwa kuwa jwakulijiganya jwangu. Ni jwakunnonyela mwana jwannume pane mwana jwankongwe kumbunda une, jwelejo ngakuwajilwa kuwa jwakulijiganya jwangu. ³⁸ Mundu jwangakuujigala nsalaba wakwe ni kunguya, jwelejo ngakuwajilwa kuwa jwakulijiganya jwangu. ³⁹ Nipele, jwalijose jwakuugosa umi wakwe, chaujase, nambo jwele juchautyosye umi wakwe kwa ligongo lya kungulupilila une, chachiusimana.

*Mbote
(Maliko 9:41)*

⁴⁰ “Jwakumpochela wanyamwe, akumbochela une ni jwakumbochela une, akwapochela wele wandumile une wo. ⁴¹ Jwakumpochela jwakulondola jwa Akunnungu ligongo atekuwa jwakulondola, chachipochela mbote ja jwakulondola. Nombe jwakumpochela mundu jwakupanganya yambone paujo pa Akunnungu pakuwa ali jwambone, chachipochela mbote ja mundu jwakupanganya yambone paujo pa Akunnungu. ⁴² Ngunsalila isyene, jwalijose

juchachimpa jumo jwa w̄angamanyika kwannope w̄a ngao wa meesi gamasisi, pakuw̄a ali w̄akulijiganya w̄angu, isyene, jwelejo chachipochela mbote jakwe.”

11

*W̄antenga kutyochela ku Che Yohana W̄akubatisya
(Luka 7:18-35)*

¹ Nipele, Che Yesu pa w̄amalisisye kwalajisya w̄akulijiganya w̄ao likumi ni w̄a w̄ili, w̄atyosile kweleko, w̄ajawile kwiganya ni kulalichila mmisi jajili ku Galilaya.

² Nombe che Yohana pa w̄aliji mu nyuumba jakuta w̄ilwa w̄apilikene ngani ja masengo ga Kilisito Jwakuwombola, w̄atumile w̄akulijiganya w̄ao, ³ akausye, “Ana mmwe ni w̄ele w̄akwika w̄ala pane twalolele w̄ane?” ⁴ Che Yesu w̄aajanjile, “Njaulanje nkaasalile che Yohana aila inkuipilikana ni kuilola. ⁵ W̄angalola akulola, ni w̄angajenda akwenda, ni w̄amatana akuswejeswa, ni w̄angapilikana akupilikana, ni w̄awe akusyuswa, ni w̄akulaga akusalilwa Ngani Jambone. ⁶ Jwana upile jwele mundu jwangakungolela lipamba.”

⁷ Nipele, w̄ele w̄akulijiganya w̄a che Yohana pa w̄aliji nkwenenda, Che Yesu w̄atandite kwasalila w̄andu ngani si che Yohana aninkuti, “Ana mwajawile kukulola chichi kwele kwipululu ko? Uli, mwajawile kukulilola litete lili nkupungunyikwa ni mbungo?” ⁸ Iw̄aga nga w̄a yeleyo ana mwajawile kukulola chichi? Mwajawile kukunnola mundu jwawete iwalo yambone? W̄andu w̄akuwala iwalo yambone akutama mmajumba ga mamwenye. ⁹ Nambo, ana mwajawile kukulola chichi? Mwajawile kukunnola Jwakulondola jwa Akunnungu? Elo, ngunsalila, jwakumpunda jwakulondola jwa Akunnungu. ¹⁰ Jwelejo ni che Yohana, Akunnungu ju w̄angambaga mmalembelo ga Akunnungu,

Nnole, nguntuma jwantenga jwangu mmbujo mwenu,

juchakankolochesye litala lyenu. ¹¹ Ngunsalila isyene, mwa w̄andu w̄akutama mu chilambo, nganatyochele mundu jwali jwankulungwa kumpunda che Yohana W̄akubatisya. Nambo jwalijose jwakulolechela jwannandi mu Umwenye wa kwinani ali jwankulungwa kumpunda jwelejo.

¹² Chitandile katema ka w̄alalichilaga che Yohana W̄akubatisya mpaka lelo, umwenye wa kwinani ukukanikwa, ni w̄andu w̄aali ni machili akulinga kuujigala kwa machili. ¹³ Majiganyo gose ga w̄akulondola w̄a Akunnungu ni Malajisyo gakunguluchile ngani ja umwenye wa Akunnungu mpaka katema ka che Yohana. ¹⁴ Iw̄aga nkusaka kwitichisya gelega, che Yohana ju ni che Elia juchaiche. ¹⁵ Jwakwete mapilikanilo, apilikane!

¹⁶ “Chinaulandanye ni chichi u w̄elesi wu? Ulandene ni achachanda w̄a w̄atemi palu w̄ala lwa kusumichisya malonda, ni ku w̄echetesiana ni achinjao,

¹⁷ “Twangombe ngoma nambo nganintyala!

Twanjimbile nyimbo sya pamalilo nambo nganinlila!” ¹⁸ Paku w̄a Che Yohana w̄aiche, w̄ata w̄aga ni nganang'waga divai, ni w̄anyawo w̄atite, ‘Akamwilwe ni masoka.’ ¹⁹ Mwana jwa Mundu w̄aiche, achilyaga ni aching'waga ni w̄anyawo w̄atite, ‘Munnole aju, jwakutolwa ni jwakolelwa, mmbusanga jwa w̄akukumbikanya nsongo ni w̄a sambil’ Nambo lunda lwa Akunnungu lwawoneche ku w̄a lwambone kwa litala lya ipanganyo yakwe.”

*Wandu ŵangakulupila ŵa misi jine jine
(Luka 10:13-15)*

²⁰ Nipele, Che Yesu ŵatandite kwakalipila ŵandu ŵa misi jo jiŵatesile yakusimonjeka, nambo ŵandu ŵakwe nganaleka sambi. ²¹ “Ulaje kukwenu ku Kolasini! Ulaje kukwenu ku Besesaida! Pakûŵa, ayi yakusimosya yaitendekwe kukwenu, ikatendekwe akula ku Tilo ni ku Sidoni kula, ŵandu ŵakwe akawasile magunia ni kutama mu itutu kulosya kuti alesile sambi syao. ²² Nambo ngunsalila, lyûŵa lya kulamula, ŵanyamwe chinjamukwe kwannope kupunda ŵandu ŵa ku Tilo ni ku Sidoni. ²³ Nomwe Kapelenaumu ana chinlikusye mpaka kŵinani? Chinchituluswa mpaka kwiuto kwa ŵandu ŵŵile. Pakûŵa, yakusimosya yaitendekwe kukwenu ikatendekwe ku Sodoma, wele musi wo ukaliji chîŵela mpaka lelo. ²⁴ Nambo ngunsalila, lyûŵa lya kulamula mmwe chinjamukwe kwannope kupunda ŵandu ŵa ku Sodoma.”

*Njise kukwangu nkapumulile
(Luka 10:21-22)*

²⁵ Katema kakoko, Che Yesu ŵatite, “Nguntogolela Atati, Ambuje ŵa kŵinani ni chilambo, pakûŵa mŵasisile indu yi ŵandu ŵa lunda ni ŵandu ŵa umanyilisi ni kwaunukulila ŵanache. ²⁶ Elo, Atati, pakûŵa yeleyo ni yaitite pakunnonyela.

²⁷ “Atati ŵangu ambele indu yose. Ngapagwa jwakummanyilila Mwana, akâŵe Atati, ni sooni ngapagwa jwakummanyilila Atati, akâŵe Mwana ni jwalijose jwakunsaka Mwana kuti ammunukulile. ²⁸ Njisanje kukwangu ŵanyamwe wose unkusauka ni kutopelwa ni misigo jakutopa, none chinampumusye. ²⁹ Mungunde, nkalîjiganye kukwangu, pakûŵa une ndili jŵakutulala ni jŵakulitulusya, nomwe chinkapumule mmitima jenu. ³⁰ Pakûŵa chingunsalila mpanganye chili chambone kukwenu ni chingumpa njigale ngachikutopa.”

12

*Ambuje ŵa Lyûŵa lya Kupumulila
(Maliko 2:23-28; Luka 6:1-5)*

¹ Kele katema ko Che Yesu ŵapitaga mmigunda ja ngano pa Lyûŵa lya Kupumulila. Nipele, ŵakulijiganya ŵao jakwete sala, ŵatandite kupulula masache ga ngano ni kulya. ² Nambo Mafalisayo pâŵaiweni yeleyo, ŵasalile Che Yesu, “Nnole, ŵakulijiganya ŵenu akugapanganya gamakanye kugapanganya pa Lyûŵa lya Kupumulila.”

³ Che Yesu ŵajanjile ŵanyawo kuti, “Uli nganinsyome iŵatite pakupanganya che Daudi pamo ni achinjakwe pajakwete sala? ⁴ Jwelejo jŵajinjile mu Nyuumba ja Akunnungu, ŵajigele ni kulya mikate jijatysyekwe kwa ligongo lya Akunnungu. Che Daudi ni achinjakwe nganasachilwa kulya ikâŵe ŵambopesi pe. ⁵ Pane, uli ngannâŵe kusyoma mmalembelo ga Malajisyo ga Akunnungu gâŵapele che Musa kila Lyûŵa lya Kupumulila ŵambopesi akugatema Malajisyo pa nyuumba ja Akunnungu, nambo ngakûŵalanjilwa kûŵa alêŵile? ⁶ Nipele, ngunsalila kuti apano apali jwaali jŵwankulu kujipunda Nyuumba ja Akunnungu. ⁷ Nambo nkagamanyilile malumbo gakwe aga malôŵe ga gaasale Akunnungu, ‘Ngusaka chanaŝa ngâŵa mbopesi,’ ngankaalamule ŵandu ŵangali ni sambi. ⁸ Pakûŵa Mwana jwa Mundu ali Ambuje ŵa Lyûŵa lya Kupumulila.”

*Mundu jwali ni nkono wakutatala
(Maliko 3:1-6; Luka 6:6-11)*

⁹ Nipele, Che Yesu w̄atyosile pelepo, w̄ajinjile mu nyuumba ja kupopelela. ¹⁰ Mwaliji ni mundu jumo jwali ni nkono wakutatala. Nipele, w̄andu w̄ausisye Che Yesu, “Uli, ili yambone kunnanya mundu pa Lyuwa lya Kupumulila?” W̄ambusisye yeleyo kuti akolanje ligongo lya kwa w̄echetela.

¹¹ Nambo Che Yesu w̄aasalile, “Tujile jumo jwenu akwete ngondolo jimo, nombe najo jitumbuchile mwisimbo, uli, ana nganjenda kujikamula ni kujityosya pakuwa lili Lyuwa lya Kupumulila?” ¹² Nambo, mundu atopele kujipunda ngondolo! Nipele, ili yambone kupanganya yaili yambone pa Lyuwa lya Kupumulila.” ¹³ Nipele, w̄ansalile mundu jo kuti, “Ngolosye nkono wenu.” W̄augolwesye, nombe ni w̄alamile chisau nkono wine ula. ¹⁴ Nipele, Mafalisayo w̄atyosile paasa ni kuusyana ichajile pakwaulaga Che Yesu.

Katumetume jwasagulikwe ni Akunnungu

¹⁵ Nambo Che Yesu pa w̄asimanyi ng'anisyo syao, w̄atyosile pepala. W̄andu achajinji w̄akuiye ni w̄aalamisye w̄akulwala wose, ¹⁶ w̄akanyisye ngasi w̄amanyisya w̄andu ngani syakwe, ¹⁷ pakuti gamalile malowe ga w̄echete jwakulondola che Isaya,

¹⁸ “Nnole, jwaketumichila jwangu junansagwile, jwakunonyelwa jwangu jwakuusengwasya nnope ntima wangu. Chinantaje Mbumu jwangu, nombejo chakaasalile w̄andu w̄a ilambo kulamula kwangu.

¹⁹ Ngasakola makani atamuno nganyanyisya, ni lilo we lyao ngalipikanika mwitala.

²⁰ Chapunde kwakolela chanasa w̄andu w̄akwete masauko ga kuputikwa kwa nnasi,

ni kwakamulisya ntima w̄andu w̄angali machili, mpaka ulamusi waukusachilwa pachiukomboleswe kulamula.

²¹ W̄andu wose w̄a ilambo yose chakole chilolelo kwa jwelejo.”

Che Yesu ni Belesebuli (Maliko 3:20-30; Luka 11:14-23)

²² Papopo w̄andu w̄annyichisye Che Yesu mundu jwangalola atamuno ku w̄echeta kwa ligongo lya kukumulwa ni masoka. Nipele w̄annamisye jwanga w̄echeta jo ni jwa w̄echete ni kulola. ²³ Mpingo wose wa w̄andu w̄asimosile ni w̄atite, “Jweleju ngati Mwana ju che Daudi?” ²⁴ Nambo Mafalisayo pa w̄apilikene gelego, w̄atite, “Mundu ju akugakoposya masoka kwa machili ga Belesebuli jwankulu jwa masoka.”

²⁵ Che Yesu w̄asimanyilile ng'anisyo syao, w̄aasalile, “Umwenye wauli wose wauga w̄anyiche maunjili maunjili gagakumenyana, ngaukulonjela, yalumo peyo, musi pane w̄andu w̄a nyuumba jajilijose aga w̄anyikaga maunjili maunjili gagakumenyana achinsyene pe, nyuumba jo ngajijima. ²⁶ Iwaga mpingo umo ukumenyana ni mpingo wine mu umwenye wa Shetani, malumbo gakwe umwenye wo uga w̄anyiche, nipele, chiujime chinauli?

²⁷ W̄anyamwe nkutinji une ngugakoposya masoka kwa machili ga Belesebuli, uli, w̄akulijiganya w̄enu akugakoposya kwa machili ga acheni? Kwa lye ligongo lya w̄andu w̄akunkuya ni w̄achammechetele w̄anyamwe. ²⁸ Nambo iwaga une ngugakoposya masoka kwa ukombole wa Mbumu jwa Akunnungu, pelepo mmanyilile kuti umwenye wa Akunnungu unnyichilile.

²⁹ “Soonu mundu akukombola chinauli kwinjila mu nyuumba ja mundu jwali ni machili ni kunsumula chipanje chakwe, akanamta we kaje mundu jwali ni machili jula? Pele ni pachapakombole kunsumula chipanje chakwe.

³⁰ “Jwalijose jwanganawa pamo none, akunganila une ni jwangasongananya wandu pamo none, akwapwilinganya. ³¹ Kwa lye ligongo lyo ngunsalila, wandu chalecheleswe sambi ni liloŵe lyalili lyose lyakwatukana Akunnungu, nambo juchantukane Mbumu jwa Akunnungu jwelejo ngalecheleswa. ³² Ni jwalijose juchaŵechete liloŵe lya kunkanila Mwana jwa Mundu, chalecheleswe, nambo jwele juchaŵechete liloŵe lya kunkanila Mbumu jwa Akunnungu jo, ngalecheleswa, ngaŵa pa chilambo cha sambano chi atamuno pa chilambo chachikwika cho.

Chitela ni isogosi yakwe
(Luka 6:43-45)

³³ “Chitela chambone chikusogola isogosi yambone ni chitela changalumbana chikusogola isogosi yangalumbana. Nipele chitela chikumanyika kwa isogosi yakwe. ³⁴ Wanyamwe uŵelesi wa majoka! Nkukombola chinauli kusala gambone mwasyene mwaŵaga wangalumbana? Pakuŵa mundu akuŵecheta agala gagagumbele mu ntima wakwe. ³⁵ Mundu jwambone akukoposya gambone mu ngokwe jakwe jambone, ni mundu jwangalumbana akukoposya gangalumbana mu ngokwe jakwe jangalumbana.

³⁶ “Nipele, ngunsalila, lyuŵa lya kulamula wandu chasachilwe kwanga kwa liloŵe lyalili lyose lyangalumbana lyaŵaŵechete. ³⁷ Pakuŵa kwa maloŵe genu gambone chachimmalanjila kuti ndi wambone paujo pa Akunnungu, ni kwa maloŵe genu gakusakala chinchilamulwa.”

Kusaka chimanyisyo
(Maliko 8:11-12; Luka 11:29-32)

³⁸ Nipele, wane wa wakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo waasalile Che Yesu kuti, “Jwakwiganya, tukusaka kulola chimanyisyo kutyochela kukwenu.” ³⁹ Nombejo waajanjile, “Uŵelesi wangalumbana ni wangakulupilichika! Nkusakanga chimanyisyo, nambo ngampegwa chimanyisyo ikaŵe achila pe chimanyisyo cha che Yona jwakulondola jwa Akunnungu. ⁴⁰ Pakuŵa mpela che Yona iŵatite pakutama moŵa gatatu muusi ni chilo mlutumbo lwa somba jajikulungwa, iyoyo Mwana jwa Mundu nombe ni ichajile pakutama mu lisi moŵa gatatu muusi ni chilo. ⁴¹ Wandu wa ku Ninawi chakopochele katema kakulamula, nombewo chasale kuti au uŵelesi u wana magambo. Pakuŵa wandu wa ku Ninawi walesile sambi syao kwa ligongo lya kulalichila ku che Yona, ni nnole, apano apali jwampundile che Yona! ⁴² Mwenye jwankongwe jwa chilambo cha ku Sheba chakopochele katema au uŵelesi u pachiuulamulikwe, nombe chasale kuti uŵelesi u wana magambo. Pakuŵa ŵelewo waiche kutyochela kwakutalika, waiche kukugapilikanila maloŵe ga lunda ga mwenye che Selemani, nambo pelepa kwana jwankulungwa kupunda mwenye che Selemani.

Kuuja kwa lisoka
(Luka 11:24-26)

⁴³ “Lisoka palikunkopoka mundu, likusyungula syungula mwipululu mwangali meesi lichisosaga pakupumulila, nambo lyalepelaga kupata, ⁴⁴ pelepo ni likuti, ‘Chimujile ku nyuumba jangu akula kungopochele kula.’ Nambo palikuuja ni kujisimana nyuumba jila jili jangali chindu ni jepyajile ni jekolosye, ⁴⁵ pele likwaula kukugajigala masoka gane saba gakusakala kupunda ŵelewo, gose gawkwaula kukunjinjila jwele mundu jo. Ni jwele mundu jo akuŵa jwangalumbana nnope kupunda iŵaliji kundanda. Yeleyo ni ichijile pakutyochela kwa wandu wangalumbana.”

*Achalongo wâusyesyene wâ Che Yesu
(Maliko 3:31-35; Luka 8:19-21)*

⁴⁶ Che Yesu paŵaliji aninkwendelechela kukunguluka ni mipingo ja wându, achikulu wâo ni achalongo ajao wâiche ni kwima paasa, wâsachile kunguluka nawo. ⁴⁷ Nipele, mundu jumo wâasalile Che Yesu kuti, “Achikulu wenu ni achalongo ajenu ajimi paasa, akusaka kuwêcheta nomwe.” ⁴⁸ Nambo Che Yesu wânanjile jwele mundu jo kuti, “Wâani achikulu wangu? Ni wâani achalongo ajangu?” ⁴⁹ Che Yesu wânanjile mundu jula wâkulijiganya wâo achitiji, “Wêlêwâ ni wâali achikulu wangu ni achalongo achinjangu! ⁵⁰ Pakuŵa jwalijose jwakupanganya yakuisaka Atati wangu wâ kwini, jwelejo ni mpwanga ni mlumbwangu ni achikulu wangu.”

13

*Chitagu cha jwakupanda
(Maliko 4:1-9; Luka 8:4-8)*

¹ Ndaŵi jijojo, Che Yesu wâkopweche mu nyumba jila, wâjawile kukutama mungulugulu litanda. ² Mipingo jajikulungwa ja wându jansyungwile nipele wâkwesile mu ngalawâ ni kutama. Wându wose wâjimi mungulugulu litanda, ³ nombe Che Yesu wâasalile indu yejinji kwa itagu, achitiji, “Mpilikane! Jwakupanda wâjawile kukumisa mbeju.

⁴ “Paŵaliji nkumisa mbeju, sine syapatuchile mungulugulu matala ga mmigunda, nipele yaiche ijuni ni kusimila. ⁵ Sine syapatuchile mmaganga pangali litaka lyejinji. Syawoneche simesile kwachitema pakuŵa litaka lyaliji kanandi. ⁶ Nipele, lyuŵa palyawâsile syatiniche ligongo michiga jakwe jaliji nganjijinjilisa paasi, syajumwile. ⁷ Sine syapatuchile pa miiŵa, nombe miiŵa jo jamesile ni kusiŵijikanya. ⁸ Sine syapatuchile pa litaka lya chajila, syamesile, ni kusogola, sine mia moja, sine sitini ni sine selasini. ⁹ Jwakwete mapilikanilo ga kupilikanila, apilikane!”

*Nningwa wa kwiganya kwa itagu
(Maliko 4:10-12; Luka 8:9-10)*

¹⁰ Wâkulijiganya wâo Che Yesu wâjaulile ni kwausya kuti, “Ana ligongo chi nkuwêcheta ni wându kwa itagu?” ¹¹ Che Yesu wânanjile, “Wânyamwe mpegwilwe ukombole wa kumanyilila yantemela ya umwenye wa kwini nambo wâneco nganapegwa. ¹² Pakuŵa jwalijose jwakwete chindu chapegwe ni kujonjeheswa, nambo jwele jwanganakola chindu, atamuno chele chakwete cho chasumulwe. ¹³ Kwa ligongo lya nguŵecheta nawo kwa itagu, pakuŵa akulola nambo ngakulola, akupilikana nambo ngakupilikanichisya atamuno ngakumanyilila. ¹⁴ Kwa wêlewo gamalile agala maloŵe gaŵechete che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu gagakuti:

‘Kupilikana chimpilikane nambo ngamanyilila.
Kulola chinlolechesye nambo ngammona.

¹⁵ Pakuŵa lunda lwa wêle wându wo lupungwene,
agasiŵile mapilikanilo gao,
akupilenje.

Nambo ikaliji akulola kwa meeso gao,
ni kupilikana kwa mapilikanilo gao,
nombe akamanyilile kwa lunda lwao,
ni kung'alauchila,
none ngaalamisye.’

¹⁶ “Nambo nkweite upile wanyamwe pakuwa meeso genu gakulola ni mapilikanilo genu gakupilikana. ¹⁷ Ngunsalila isyene kuti wakulondola achajinji ni wandu wajinji wakupanganya yambone paujo pa Akunnungu, wasachile kugaona gankugaona nambo nganagaona ni kugapilikana gamkugapilikana nambo nganagapilikana.

Malumbo ga chitagu cha jwakupanda
(Maliko 4:13-20; Luka 8:11-15)

¹⁸ “Nipele, wanyamwe mpilikane malumbo ga achi chitagu cha jwakupanda chi. ¹⁹ Jwalijose jwakupilikana liloŵe lyankati Umwenye wa Akunnungu pangalimanyilila, ali mpela mbeju sisapatuchile mmatala ga mmigunda, Jwangelumbana jula akwika kuchityosya chele chepandikwe mu ntima mwakwe cho. ²⁰ Nombe syele mbeju sisapatuchile mmaganga, sili mpela mundu jwakupilikana liloŵe ni kulipochela kwa unonyelo. ²¹ Nambo ngakulikamulichisya ni nganakola michiga nkati mwakwe, akulikamula katema kakajipi pe, pakukutyochela kulaga ni kusauka kwa ligongo lya liloŵe lyo, papopo akuleka kulikulupilila liloŵe. ²² Nombe syele mbeju sisapatuchile pa miiwa syo sili mpela mundu jwakupilikana liloŵe, nambo kwa ligongo lya kuchenjeuchila masengo ga umi watulinawo ni kuchinonyela kwannope chipanje kukuliwajikanya liloŵe lyo, nombejo ngakusogola isogosi, yaani kupanganya yaikwanonyelesya Akunnungu. ²³ Nombe syele mbeju sisapatuchile pa litaka lyambone sili mpela mundu jwakupilikana liloŵe ni kulimanyilila, jwelejo akupanganya yejinji yambone yaikusachilwa mpela mbeju ijikuti pakusogola, jimo mia moja, jine sitini, ni jine selasini.”

Chitagu cha masindi

²⁴ Che Yesu waasalile wakulijiganya chitagu chine kuti, “Umwenye wa kwini ulandana ni mundu jwapandile mbeju syambone mu ngunda wakwe. ²⁵ Nambo wandu pawaliji agonile, waiche jwammagongo jwakwe, wapandile masindi mwepande ngano, ni kutyoka. ²⁶ Nipele, pasyamesile mbeju ni kutanda kusogola ni masindi gatandite kuwoneka. ²⁷ Achikapolo wa asyene ngunda waiche nikuti, ‘Ambuje, ngati mwapandile mbeju syambone mu ngunda mwenu? Sambano gatyochele kwapi masindi?’ ²⁸ Nipele watite, ‘Jwammagongo ni jwatesile yeleyo.’ Nipele, achikapolo wakwe waasisye, ‘Uli, nkusaka tujale tukagatupule?’ ²⁹ Nombejo wajanjile, ‘Ngwamba, pachintupule masindi, pane chinkatupule pamo ni ngano. ³⁰ Nneche ikule yose pamo mpaka katema ka kugungula. Nipele, katema ka kugungula chinjalila wakugungula kuti, nsonganganye kaje masindi nkagatawikanye ilingo ilingo, nkagatinisye. Nambo ngano nsonganganye ni kutaga mu ngokwe jangu.’”

Chitagu cha mbeju ja Haladali
(Maliko 4:30-32; Luka 13:18-19)

³¹ Nipele, Che Yesu waatagulile wandu chitagu chine kuti, “Umwenye wa kwini ulandene ni mbeju jainandi nnope jajikuwilanjikwa haladali jatosile mundu ni kujipanda mungunda mwakwe. ³² Jisyene jili jainandi kusipunda mbeju sine syose, nambo jamelaga ni kukula jikuwa jajikulungwa kupunda mimela jose. Ukukula ni kuwa chitela mpaka ijuni ya mwinani ikwika ni kuta wa isusi mu nyambi syakwe.”

Chitagu cha amila
(Luka 13:20-21)

³³ Che Yesu wâasalile wâandu chitagu chine kuti, “Umwenye wa kwinani ulandene ni amila jajigele jwankongwe jumo, ni kuwanganya ni utandi mbisi siwili ni nusu, ni utandi wose wasasewele.”

*Yakuti pakutumia itagu
(Maliko 4:33-34)*

³⁴ Che Yesu wâasalile wâandu yose kwa itagu. Ni pangali chitagu nganiwasalila chachili chose. ³⁵ Pakuti limalile lilo we lya wechete jwakulondola jwa Akunungu:

“Chi wechetenawo kwa itagu,
chinaasalile wâandu indu yaisisikwe chitandile kugumbikwa chilambo.”

Che Yesu akusagamukula chitagu cha masindi

³⁶ Nipele, Che Yesu wâalesile mpingo wa wâandu, wâajinjile mu nyumba. Wakulijiganya wâo wâichile ni kwasalila, “Ntugopolele chitagu cha masindi ga mungunda.”

³⁷ Che Yesu wâasalile, “Jwakupanda mbeju syambone ni Mwana jwa Mundu. ³⁸ Nombe ngunda uli chilambo chino. Nombe syele mbeju syambone syo sili wele wâandu wâti Umwenye uli wo. Nambo masindi ali wâandu wâ jwangalumbana jula. ³⁹ Nombe jwammagongo jwapandile masindi ali Shetani. Magungulo gali mbesi ja chilambo chino, nombe wakugungula ali achikatumetume wâ kwinani. ⁴⁰ Mpela ila masindi igakuti pakusonganganywa ni kutinisa, iyoyo ichichi wâ kumbesi kwa chilambo chino. ⁴¹ Mwana jwa Mundu chachalajisya achikatumetume wâo wâ kwinani kuti asonganganye kutyochema mu Umwenye wao wose awala wakwalewekasya wâandu atende sambu ni wose wâtesile ya sambu. ⁴² Ni achikatumetume wâ kwinani wo chi wâponye wâandu pa litanuli lya mooto wakalipa ni kweleko chalile ni kuchilimya meeno. ⁴³ Kele katema ko wâandu wakupanganya yaili yambone paujo pa Akunungu chachimelemenda mpela lyuwa mu Umwenye wa Atati wâo. Wakwete mapikanilo, apikanile!

Chitagu cha mbiko jajisisiche

⁴⁴ “Umwenye wa kwinani ulandene ni mbiko jajisisiche mu ngunda. Mundu jumpepe wâajiweni ni kujisisa sooni. Nipele wasangalele nnope ni wâjawile kukuisumisa iwakwete yose ni kusuma ngunda ula.

Chitagu cha igogo

⁴⁵ “Soon, umwenye wa kwinani ulandene ni mundu jwakusumisa malonda achisosaga igogo yambone. ⁴⁶ Nombe pawachiweni chigogo chimo cha ndalama jajikulungwa, wâjawile, wâisumise iwakwete yose, wâchisumile chigogo chila.

Chitagu cha lwau lwa somba

⁴⁷ “Soon, Umwenye wa kwinani ulandene ni lwau lwauponyekwe mu litanda, lwatanjile somba syasili syose. ⁴⁸ Lwau palwagumbele, wakukoka somba waluutile kumbwani, watemi kusagula somba syambone ni kusitaga mu itundu yao ni somba syangalumbana wasijasile. ⁴⁹ Yeleyi ni ichichi wâ kumbesi kwa chilambo chino, achikatumetume wâ kwinani chachikopochela, chiwalekanganye wâandu wâmbone ni wangalumbana. ⁵⁰ Nombe wele wangalumbana wo chi wâjasile pa litanuli lya mooto. Kweleko chachilila ni kuchilimya meeno.”

Mbiko ja sambano ni ja kalakala

⁵¹ Che Yesu wâusisye, “Ana gele gose ga nkugamanyilila?” Wâjanjile, “Elo.”
⁵² Nombewo wâasalile, “Kwa ligongo lyo, jwakwiganya Malajisyo ga Akunungu ga wapele che Musa jwalijose jwakuwa jwakulijiganya jwa Umwenye wa kwinani, alandene ni nsyene nyuumba jwakukoposya mu mbiko jakwe indu ya ndalama ya sambano ni indu ya ndalama ya kalakala.”

*Che Yesu akukanikwa ku Nasaleti
 (Maliko 6:1-6; Luka 4:16-30)*

⁵³ Che Yesu pa wamasile ku wecheta yele itagu yo, watyosile pelepo, ⁵⁴ ni wapite mu musi wao. Kweleko wâjiganyaga wându mu nyuumba jao ja kupopelela, nombewo wâsimosile nikuti, “Jweleju apatile kwapi alu lunda lu ni ukombole wa kuipanganya yakusimonjeka? ⁵⁵ Ana ajuju ngati mwana jwa jwakusepa itela? Achikulu wâo ngati aku wîlanjikwa che Maliamu ni achapwakwe ngati che Yakobo ni che Yusufu ni che Simoni ni che Yuda? ⁵⁶ Achalumbugwe wose ngati ali pamo ni uweji? Nambi ajuju apatile kwapi aga gose ga?” ⁵⁷ Nipele, ngani wakunda. Nambo Che Yesu wâasalile, “Jwakulondola jwa Akunnungu akuchimbichikwa nambo nga akuchimbichikwa mu chilambo chakwe ni mu nyuumba jakwe!” ⁵⁸ Kwa ligongo lyo, nganatenda yakusimonjeka yaijinji ligongo lya ungali chikulupi wao.

14

*Chiwa chi Che Yohana Wakubatisya
 (Maliko 6:14-29; Luka 9:7-9)*

¹ Kele katema ko chilongola che Helode wapilikene ngani si Che Yesu.
² Nipele, wâasalile achikatumetume wâo, “Jwele mundu ni che Yohana Wakubatisya asyuchile mchiwa, lyele ni ligongo machili gakupanganya yakusimonjeka gakupanganya masengo nkati mwakwe.”

³ Che Helode ni ju wankamwile che Yohana ni kuta wa kwa minyolo, wammisile mu nyuumba jakuta wilwa kwa ligongo lya che Helodia, wankwawo che Filipo nkulugwe. ⁴ Ligongo che Yohana wâansalile che Helode kuti, “Ngankusachilwa kunnombela jwele jwankongwe jo!” ⁵ Che Helode wâsachile kwaulaga che Yohana, nambo wâjogwepe wându pakuwa kukwao che Yohana wâliji jwakulondola jwa Akunnungu.

⁶ Nipele, pa chindimba cha lyuwa lyekulungwa lya kupagwa kwao che Helode, mwali jwao che Helodia wâtyasile mmbujo mwa achalendo ni mwali jula wâasengwasisye che Helode, ⁷ mpaka wâlanjile achitiji, “Ngulumbilila, chinampe chachili chose chachinsache.” ⁸ Nombejo wânyenjekwe ni achikulugwe, wâtite, “Mumbeje panopano ntwe u che Yohana Wakubatisya mum-bale.” ⁹ Mwenye wâsupwiche, nambo kwa ligongo lya kulumbila kwao ni ligongo lya achalendo wâwatemi pamo nawo, wâalajisye apegwe. ¹⁰ Nipele, che Helode wâannajisye mundu ku nyuumba ja kuta wila wându kuti wakate che Yohana ntwe. ¹¹ Ntwe wakwe wajigalikwe mu mbale ni kumpa mwali, nombejo wâmpole achikulugwe. ¹² Wakulijiganya wa che Yohana waiche, wachijigele chiilu chakwe, wachisichile. Nipele wâjawile kukwasalila Che Yesu.

*Che Yesu akwapa chakulya wându elufu tano.
 (Maliko 6:30-44; Luka 9:10-17; Yohana 6:1-14)*

¹³ Che Yesu pa wapilikene ngani syo, watyosile pepala kwa ngala wa, wâjawile pantemela pajikape. Nambo wându pa wapilikene, wakuiye kwa makongolo achityochelaga mmisi jao. ¹⁴ Nipele, pa waiche kumbwani, wâuweni mpingo wekulungwa wa wându, wakolele chanasa ni wâlamisye wakulwala wâo.

¹⁵ Pakwaswele, wâkulijiganya wâo wâichilile ni kwasalila, “Apano patuli pa mwikonde ni sambano kuswele. Sambano, mwalanje wându wo kuti ajaule mmisinda akalishumile chakulya.” ¹⁶ Che Yesu wâasalile, “Nganakola ligongo lya kwaula, wânyamwe mwape chakulya.” ¹⁷ Nambo wânyawo wânanjile, “Tukwete mikate nsano pe ni somba siwili.” ¹⁸ Che Yesu wâasalile, “Njise nawo apano.” ¹⁹ Wâasalile wându kuti atame paasi pa manyasi. Nipele, Che Yesu wâjigele mikate nsano ni somba sila, wâlolite kwinani, wâtogolele Akunnungu ni kuga wânya ni kwapa wâkulijiganya mikate jo, nombewo wâgawenye wându. ²⁰ Wâlile wose, wâjikwite. Nipele wâkulijiganya wâlokwete sigasi sya mikate jila, wâgumbesye itundu kumi na mbili. ²¹ Wose wâwâlile wâla wâliji achalume mpela elufu tano, panga wâlanjikwa achimmasyeto ni wânache.

*Che Yesu akwenda mmeesi
(Maliko 6:45-52; Yohana 6:15-21)*

²² Pangaka wâ, Che Yesu wâasalile wâkulijiganya wâo akwele mu ngala wâ kuti alongolele peesi litanda asyene aninkujilanga mipingo ja wându. ²³ Pa wâmasile kwalanga wându, wâkwesile kwitumbi ali jikape kukupopela. Pakwaswele, wêlewo wâliji kweleko jikape. ²⁴ Kele katema ko ngala wâ jo ja wândichile pambindikati litanda, nambo jaliji nkupungunyikwa kwannope ni matumbela paku wâ mbungo jaliji nkujipta. ²⁵ Kumasikusiku, Che Yesu wâichile wâkulijiganya wâo achendaga mmeesi. ²⁶ Wâkulijiganya wâo pa wâweni achendaga mmeesi, wâjogwepe nnope ni wâtite, “Lili lilaika!” Wâgumilangaga kwa woga. ²⁷ Papopo, Che Yesu wâasalile, “Muusimane ntima, ndili une, nkajogopa!” ²⁸ Che Petulo wâtite, “Ambuje mwa wâga mmwe, muusalile iche kukwenu njendaga mmeesi.” ²⁹ Che Yesu wâtite, “Njise.” Nipele che Petulo wâtulwiche mu ngala wâ, wâjesile mmeesi, kwajaulila Che Yesu. ³⁰ Nambo pa wâjiweni mbungo, wâjogwepe ni wâtandite kuti wâla, wâgumisile achitiji, “Ambuje mungulupusye!” ³¹ Papopo Che Yesu wâgolwesye nkono wao, wânkamwile ni wânsalile, “Mmwe wâ chikulupi chachinandi, ligongo chi nkukola lipamba?” ³² Nipele, wose wâkwesile mu ngala wâ, ni mbungo jatulele. ³³ Nombe, wose wâwâliji mu ngala wâ wâtindi wâlile ni kwakotamila, achitiji, “Isyene alakwe ndi Mwana jwa Akunnungu.”

*Che Yesu akwalamya wâkulwala ku msinda wa ku Genesaleti
(Maliko 6:53-56)*

³⁴ Wâjombweche litanda ni wâiche ku msinda wa ku Genesaleti. ³⁵ Wându wâ pepala pa wâamanyi Che Yesu, wâjenesye ngani muumbali mose mumwasyungwile. Nipele, wânyichisye wâkulwala wose, ³⁶ ni wâchondelele kuti akwaye atamuno lujenje lya mwinjilo wâo. Nombe wose wâwânkwaiye wâlamile.

15

*Majiganyo ga achambuje
(Maliko 7:1-13)*

¹ Nipele, Mafalisayo ni wâkwiganya Malajisyo wâichile Che Yesu kutyochela ku Yelusalemu. ² Pa wâiche wâmbusisye, “Kwachichi wâkulijiganya wenu akugapwanya majiganyo gatupochele kutyochela kwa achambuje wetu? Ngakuna wâ makono yambone akana wê kutanda kulya?” ³ Che Yesu wânanjile, “Kwachichi wânyamwe mkupwanya makanyo ga Akunnungu kwa kusechelela majiganyo genu mwachinsyene? ⁴ Akunnungu atite, ‘Mwachimbichisye atati wenu ni achikulu wenu,’ ni ‘Jwakunlwesya atatigwe atamuno achikulugwe, akusachilwa kuulajikwa.’ ⁵ Nambo wânyamwe

nkwiganya kuti, mundu aŵaga ni chindu cha kwakamuchisya atatigwe atamuno achikulugwe, ni atiji, ‘Achi chindu chi ndyosisye sadaka kwa Akunnungu.’⁶ Nipele, jwele mundu jo ngakwachimbichisya atatigwe! Yele ni inkuti pakulinyelusya lilamulo lya Akunnungu ni kugakuya majiganyo genu mwachinsyene.⁷ Ŵanyamwe ŵaulamba! Che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu ŵasagamukwile yambone yankati ŵanyamwe paŵatite,⁸ ‘Akunnungu akuti, aŵa ŵandu ŵa akunjimbichisyanga ni ngomo pe, nambo mmitima jao atalikengene ni une.⁹ Nombe akumbopela iyiyipe, pakuŵa indu yakwiganya ili malajisyo ga ŵandu pe.’ ”

Aila yaikuntaga mundu usakwa
(Maliko 7:14-23)

¹⁰ Nipele, Che Yesu ŵauŵilasile mpingo wa ŵandu, ŵaasalile, “Mpilikane ni kumanyilila! ¹¹ Chindu chachikuntaga mundu usakwa ngaŵa chachikwinjila nkang'wa, nambo achila chachikutyoka nkang'wa ni chachikuntaga mundu usakwa.”

¹² Nipele ŵakulijiganya ŵao ŵajaulile ni kwasalila, “Ana nkumanyilila kuti Mafalisayo yachimile paŵapilikene maloŵe genu?” ¹³ Nambo ŵelewo ŵatite, “Mmela wauliwose wanganapande Atati ŵangu ŵa kwinani, chiuchitupulwa. ¹⁴ Mwaleche ŵanyawo! Ŵele ali ŵangalola ŵakwalongosya ŵangalola. Jwangalola annongosyaga jwangalola njakwe, wose ŵaŵili chatumbuchile mwisimbo.” ¹⁵ Che Petulo ŵatite, “Ntugopolele chele chitagu cho.” ¹⁶ Che Yesu ŵaasalile, “Nombe ŵanyamwe ŵakwe ngankumanyilila? ¹⁷ Ana ngankumanyilila kuti chindu chachikwinjila nkang'wa chikupita nnutumbo ni chikujasikwa kulindi? ¹⁸ Nambo yaikutyoka nkang'wa ikutyochela mu ntima, yele ni yaikuntaga mundu usakwa. ¹⁹ Pakuŵa mu ntima sikukopoka ng'anisyo syangalumbana sya kuulaga ni chikululu ni chigwagwa ni wiyi ni kuŵecheta yaunami ni kutukana. ²⁰ Gelego ni gakuntaga mundu usakwa. Nambo kulya panganaŵa makono ngakukuntaga mundu usakwa.”

Chikulupi cha jwankongwe jumo
(Maliko 7:24-30)

²¹ Che Yesu ŵatyosile kweleko ni ŵajile ku chilambo cha ku Tilo ni ku Sidoni. ²² Nipele, jwankongwe jumo Mkanaani, kutyochela chilambo chilachila, ŵaichilile achinyanyisyaga, “Ambuje, Mwana ju che Daudi, mungolele chanasa! Mwali jwangu akamwilwe ni masoka kwannope.” ²³ Nambo Che Yesu ngananjanga liloŵe. Ŵakulijiganya ŵao ŵajaulile ni kwachondelela achitiji, “Mwasalile ajaule, pakuŵa akutukuya ali nkunyokonya.” ²⁴ Che Yesu ŵajanjile, “Akunnungu andumile kukwakulupusya ŵandu ŵa ku Isilaeli ŵaŵapotele mpela ngondolo.” ²⁵ Pelepo jwambumba jula ŵaiche ni kwatindiŵalila paujo pao achitiji, “Ambuje, mungamuchisye.” ²⁶ Che Yesu ŵajanjile, “Ngaŵa yambone kutola chakulya cha ŵanache ni kusiponyela mbwa.” ²⁷ Jwankongwe jo ŵajanjile, “Elo, Ambuje, nambo mbwa sikulya mbakatika sisikupatuka pakulila achambuje ŵao.” ²⁸ Pelepo Che Yesu ŵajanjile, “Jwankongwe, chikulupi chenu chachikulungwa, nipele, chitendekwe kukwenu chinkusaka.” Mwali jwao jula ni ŵalamile katema kakoko.

Che Yesu akwalamya ŵandu ŵajinji

²⁹ Che Yesu ŵatyosile pelepo ni kwaula mungulugulu litanda lya Galilaya, ŵakwesile kwitumbi, ŵatemi paasi. ³⁰ Nipele, jaichile mipingo ja ŵandu ŵajinji, ŵampelechele ŵandu ŵangajenda ni ŵangalola ni ŵakulemala ni ŵangaŵecheta ni ŵane ŵajinji ŵakulwala, nipele ŵaŵisile mmbujo mwakwe ni kwalamya.

³¹ Nombe mpingo wa w̄andu ula wasimonjile nnope pa w̄aweni w̄anga w̄echeta aninku w̄echeta ni w̄angalola aninkulola ni w̄akulemala ali alamile ni w̄angajenda aninkwenda, w̄andu w̄aakusisye Akunnungu w̄a ku Isilaeli.

Che Yesu akwapa chakulya w̄andu elufu nne

(Maliko 8:1-10)

³² Che Yesu w̄aaw̄ilasile w̄akulijiganya w̄ao, w̄aasalile, “Ngwakolela chanasa a w̄a w̄andu w̄a paku w̄a atemi ni une mo w̄a gatatu sambano ni nganakola chakulya. Ngangusaka naaleche ajaule pangalya ngaka w̄a chakomoche mwitala.” ³³ W̄akulijiganya w̄ala ni w̄atite, “Tutupate kwapi chakulya chachijinji cha kwajikutisya w̄ele w̄andu w̄a?” ³⁴ Che Yesu w̄aausisye, “Nkwete mikate jilingwa?” W̄ajanjile, “Saba ni tusomba kanandi pe.” ³⁵ Nipele Che Yesu w̄aasalile w̄andu atamanje paasi. ³⁶ W̄ajitosile mikate saba ni tusomba tula, w̄atogolele Akunnungu, w̄ajiga w̄enye ni kwapa w̄akulijiganya w̄ao, nombe w̄akulijiganya wo w̄aga w̄enye w̄andu. ³⁷ W̄alile wose, w̄ajikwite. Pa w̄amasile kulya w̄alokotenye mbakatika ja mikate ni somba sila itundu saba yegumbale. ³⁸ W̄ele u w̄alile wo w̄aliji achalume elufu nne, panga w̄alanjila achakongwe ni w̄anache. ³⁹ Nipele, Che Yesu w̄alanjile w̄andu, w̄akwesile mu ngala w̄a ni kwaula ku chilambo cha Magadani.

16

W̄andu akusaka chimanyisyo

(Maliko 8:11-13; Luka 12:54-56)

¹ Mafalisayo ni Masadukayo w̄aajaulile Che Yesu, ni kwa kwalinga w̄aw̄endile w̄alosye chimanyisyo kutyochela kwinani. ² Nambo Che Yesu w̄aasalile, “Lyaikaga ligulo w̄anyamwe nkutinji, ‘Lelo chikulanguche paku w̄a kwiunde kuchejele!’ ³ Ni kuninkucha nkutinji, ‘Lelo mbungo chijipuje, paku w̄a kwiunde kuchejele sooni maunde gagumbele!’ Nipele, w̄anyamwe nkukombola kumanyilila upagwe wa liunde, nambo imanyisyo ya katema kano ngankukombola kuimanyilila. ⁴ U w̄elesile wangalumbana ni wangali ni chikulupi ukusosa chimanyisyo, nambo ngauppegwa chimanyisyo ika w̄e chimanyisyo chi che Yona.” Nipele w̄alesile ni kwaula.

Amila ja Mafalisayo ni Masadukayo

(Maliko 8:14-21)

⁵ W̄akulijiganya w̄ao pa w̄amasile koombochela mbande jine ja litanda, w̄aliji ali w̄alile kwigala mikate. ⁶ Che Yesu w̄aasalile kuti, “Nlilolechesye ni nligose ni amila ja Mafalisayo ni Masadukayo!” ⁷ Nambo w̄ele w̄anyawo w̄aliji nkuusyana achinsyene pe achitiji, “Aku w̄echeta yeleyo paku w̄a nganitungigala mikate.” ⁸ Che Yesu w̄asimanyilile ng’anisyo syao ni kwasalila, “Ligongo chi nkuusyana mwachinsyene pe, w̄anyamwe w̄a chikulupi chachinandi kuti nganitungigala mikate? ⁹ Ana ngankumanyilila atamuno kukumbuchila panaga w̄enye mikate tano jila, kwa w̄andu elufu tano w̄ala? Ana itundu ilingwa ya mbakatika imwagumbesye? ¹⁰ Pane mikate saba jila ji w̄aga w̄enye w̄andu elufu nne, ana itundu ilingwa ya mbakatika imwalokotenye? ¹¹ Uli, ngankumanyilila kuti nganingunguluchilaga mikate? Nambo nlilolechesye ni amila ja Mafalisayo ni Masadukayo!” ¹² Pelepo w̄akulijiganya w̄aimanyilile kuti ngana w̄echeta yankati amila ja mikate, nambo majiganyo ga Mafalisayo ni Masadukayo.

Che Yesu ali Mwana jwa Akunnungu

(Maliko 8:27-30; Luka 9:18-21)

13 Che Yesu paŵaiche mmusi wa Kaisalia Filipi, ŵausisye ŵakulijiganya ŵao kuti, “Ŵandu akuti Mwana jwa Mundu ali nduni?” 14 Ŵajanjile, “Ŵane akuti che Yohana Ŵakubatisya ni ŵane akuti che Elia ni ŵane akuti che Yelemia, pane jumo jwao ŵakulondola ŵa Akunnungu.” 15 Che Yesu ŵaaisisye sooni, “Nombe ŵanyamwe nkuti une ndili nduni?” 16 Che Simoni Petulo ŵajanjile, “Alakwe ni Kilisito Jwakuwombola, Mwana jwa Akunnungu ŵaali ŵajumi.” 17 Che Yesu ŵatite, “Nkwete upile mmwe che Simoni mwana ju che Yona, pakuŵa ngaŵa mundu jwammunukulile ngani jo, nambo Atati ŵangu ŵaali kwinani. 18 None ngunsalila, mmwe ni che Petulo ni pa lwele lwala lu chindandisye mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ni machili ga chiwa ngagaika kuukombola. 19 None chinampe iugulilo ya Umwenye wa kwinani, ni chachili chose chachinchitaŵe pa chilambo pano, chichiŵe chetaŵikwe kwinani ni chachili chose chachinchigopole pa chilambo pano, chichiŵe chegopolwe kwinani.” 20 Nipele ŵakanyisye kwa nnope ŵakulijiganya ŵao kuti akansalila mundu kuti ŵelewo ali Kilisito.

*Che Yesu akuŵecheta yankati kulaga ni chiwa chao
(Maliko 8:31-9:1; Luka 9:22-27)*

21 Chitandile ke katema ko Che Yesu ŵatandite kwalosya pangasisika ŵakulijiganya ŵao kuti yaŵajile kwaula ku Yelusalemu ni kweleko chalagaswe ni achachekulu ni ilongola ŵa achakulu ŵambopesi ni ŵakwiganya Malajisyo. Nipele chachiulagwa ni pa lyuŵa lyaatatu chasyuche. 22 Pelepo che Petulo ŵaajigele Che Yesu pambali ni ŵatandite kwakalipila achitiji, “Ngwamba Ambuje! Ngagansimana gelego!” 23 Nambo Che Yesu ŵagalauchile ni kwasalila che Petulo, “Ntyoche paujo pangu, Shetani! Mmwe nkusiŵila litala paujo pangu, pakuŵa ngankuganisya gagali ga Akunnungu, nambo ga ŵandu!”

24 Nipele, Che Yesu ŵaasalile ŵakulijiganya ŵao, “Mundu jwakusaka kunguya, alikane nsyene, atwichele nsalaba wakwe, anguye une. 25 Pakuŵa, mundu jwalijose jwakusaka kuukulupusya umi wakwe, chaujase. Nambo mundu jwakuutyosya umi wakwe kwaligongo lyangu, chaukole sooni. 26 Ana mundu chapate chichi akolaga chipanje cha pa chilambo, ali ajasile umi wakwe? Pane mundu chatyosye chichi pamalo pa umi wakwe? 27 Pakuŵa Mwana jwa Mundu chachiika mu ukulu wa Atatigwe pamo ni achikatumetume ŵakwe ŵa kwinani, pelepo chachinlipa jwalijose malinga ni masengo gao. 28 Ngunsalila isyene, apali ŵane mwa ŵanjimi apano ngaa-pasya chiwa akanaŵe kummona Mwana jwa Mundu achiikaga ali Mwenye.”

17

*Che Yesu akugalauka uwoneche wakwe
(Maliko 9:2-13; Luka 9:28-36)*

1 Pagamasile moŵa sita, Che Yesu ŵajigele che Petulo ni che Yakobo ni che Yohana mpwao, ŵakwesile pamo nawo penani chitumbi cheleu, kweleko ŵaliji ŵanyapewo. 2 Kweleko, Che Yesu ŵagalawiche uwoneche wakwe paujo pao, ku meeso kwao kwamelemendaga mpela lyuŵa ni iwalo yao yaliji yeswela mpela lulanga. 3 Chisisimuchile che Musa ni che Elia ŵaakopochele, ŵaliji nkukunguluka ni Che Yesu. 4 Pelepo che Petulo ŵaasalile Che Yesu, “Ambuje, yambone uwe kuŵa apano! Mwasakaga chindaŵe masakasa gatatu, limo lyenumwe ni line li che Musa ni line li che Elia.”

5 Paŵaŵechetaga gelego, liunde lyeswela lyaunichile ŵanyawo, ni lyapikaniche liloŵe kutyochela mu liunde lila litchitiji, “Aju ali Mwanangu jungunnonyela, nonyelwe nawo, mumpilikanichisye jwelejo.”

⁶ W̄akulijiganya pa w̄apilikene yeleyo w̄ajogwepe nnope, w̄agwile manguku.
⁷ Nipele Che Yesu w̄aichilile, w̄akwayiye achitiji, “Njimuche, nkajogopa!”
⁸ Pa w̄alolite kwinani nganammona mundu jwalijose aka w̄e Che Yesu jika pe.

⁹ Nipele, pa w̄atulukaga pa chitumbi po, Che Yesu w̄aasalile, “Kasimunsalila mundu jwalijose inyiweni ila, mpaka patachisyuka Mwana jwa Mundu kutyochema mu chiwa.” ¹⁰ Nipele w̄akulijiganya w̄ao w̄ammusisye, “Kwachichi nambi w̄akwiganya Malajisyo ga Akunnungu ga w̄apele che Musa akuti chaiche kaje che Elia?” ¹¹ Che Yesu w̄ajanjile, “Isyene, che Elia chaiche kaje ni kukolosya indu yose i w̄e chile. ¹² Nambo ngunsalila, che Elia amasile kwika, nganammanyilila, nambo w̄antendele i w̄asachile. Nombewo chachinnagasya Mwana jwa Mundu iyoyopeyo.” ¹³ Pelepo w̄akulijiganya w̄ala w̄aimanyilile kuti w̄angambaga che Yohana W̄akubatisya.

*Che Yesu akunnanya jwanchanda jwakamwilwe ni lisoka
 (Maliko 9:14-29; Luka 9:37-43)*

¹⁴ Pa w̄aiche sooni pa wele mpingo wa w̄andu ula, w̄aiche mundu jumo mm-bujo pa Che Yesu ni kwatindi w̄alila, ¹⁵ w̄atite, “Ambuje, munkolele chanasa mwanangu paku w̄a akulwala njilinjili ni kulaga nnope, katema kakajinji akugwilila pa mooto pane mmeesi. ¹⁶ Nannyichisye kwa w̄akulijiganya w̄enu, nambo nganakombola kunnanya.” ¹⁷ Che Yesu w̄ajanjile, “U w̄elesi wangali chikulupi ni wakulyungasika, ana chime ni w̄anyamwe mpaka chakachi? Mpaka chakachi chinampililile? Munjise nawo apano.” ¹⁸ Nipele, Che Yesu w̄alikalipile lisoka lila, nombelyo lyankopweche ni jwanchanda jula w̄alamile katema kakoko.

¹⁹ Nipele, w̄akulijiganya w̄aichile Che Yesu kwa chisyepela ni kwausya, “Ligongo chi nganitukombola kulikoposya lisoka lila?” ²⁰ Che Yesu w̄ajanjile, “Kwa ligongo lya chikulupi chenu chachinandi. Ngunsalila isyene, mwa w̄aga ni chikulupi atamuno cha w̄aga chachinandi chisau mbeju jajinandi nnope jajiku w̄ilanjikwa haladali, chinkombole kuchisalila achi chitumbi chi, ‘Ntyoche apa njaule ako,’ nombecho chichityoche. Ngalipagwa lilo w̄e lyangalikombolecheka kukwenu.” ²¹ Nambo lisoka lyanti yele ngalikutyosyekwa ika w̄e kwa kupopela ni kuta w̄a.

*Che Yesu aku w̄echeta sooni yankati chiwa ni kusyuka kwao
 (Maliko 9:30-32; Luka 9:43b-45)*

²² W̄akulijiganya pa w̄aliji pamo ku Galilaya, Che Yesu w̄aasalile, “Mwana jwa Mundu akwaula kukutagwa mmakono ga w̄andu. ²³ Nombewo chachimulaga, nambo chachisyuka pa lyu w̄a lyaatatu.” Pelepo w̄akulijiganya w̄asongoneche nnope.

Kupeleka nsongo wa Nyuumba ja Akunnungu

²⁴ Che Yesu ni w̄akulijiganya w̄ao pa w̄aiche ku Kapelenaumu w̄andu w̄akukumbikanya nsongo wa Nyuumba ja Akunnungu w̄aichilile che Petulo, w̄ausisye, “Ana jwakwiganya jwenu akulipa nsongo wa Nyuumba ja Akunnungu?” ²⁵ Che Petulo w̄ajanjile, “Elo, akulipa.” Nipele, che Petulo pa w̄ajinjile mu nyuumba, akana w̄e ku w̄echeta lilo w̄e, Che Yesu w̄alongolele kummusya achitiji, “Che Simoni, mmwe nkuti uli? Mamwenye w̄a pa chilambo akukumbikanya nsongo atamuno ushulu kwa w̄andu chi? Kutyochema kwa achinsyene musi pane kwa achalendo?” ²⁶ Che Petulo w̄ajanjile, “Kutyochema kwa achalendo.” Che Yesu w̄ansalile, “Nipele, i w̄aga ili yeleyo, achinsyene musi wo ngakusachilwa kulipa. ²⁷ Nambo tukaachima w̄andu w̄a. Njaule

kulitanda nkaloposye, ni somba jandanda kutanjila pa ndowana, nkaji-unukule kang'wa ni chinkasisimane mbiya sya nsongo. Njigale ni kwapa ligongo lyangune ni lyenu mmwe.”

18

Nduni jwaali jwankulungwa?
(Maliko 9:33-37; Luka 9:46-48)

¹ Kekala katema kala wâkulijiganya wâichilile Che Yesu ni kwausya, “Ana nduni jwaali jwankulungwa mu Umwenye wa kwinani?” ² Che Yesu wâmbilasile mwanache, wânjimiche mmbujo mwao. ³ Nipele wâtite, “Isyene ngunsalila, iwâga ngankugalauka ni kuwâ mpela wânache, nganjinjila kose mu umwenye wa kwinani. ⁴ Nipele jwalijose jwakulitimalika mpela aju mwanache ju, jwelejo ni jwali jwankulungwa mu umwenye wa kwinani. ⁵ Jwalijose jwakumpochela mwanache jumo mpela aju mu liina lyangu, jwelejo akumbochela une.”

Kwatenda wâne atende sambi
(Maliko 9:42-48; Luka 17:1-2)

⁶ “Nambo jwalijose juchantende jumo jwa achanandi wâ, wâkungulupilila une atende sambi, ikaliji yambone kwa wêlewo ata wîkwe pa lukosi liganga lyekulungwa lya kusyajila ni kumponya mu bahali pakwendesya nnope. ⁷ Ulaje chiuwê kwa wându wâ pa chilambo kwa ligongo lya kuichisya indu ya kwatenda wându atende sambi. Indu yo ikusachilwa ikopochele nambo ulaje kukwakwe mundu juchaichenawo indu yo.

⁸ “Iwâga nkono wenu pane lukongolo lwenu lukuntenda ntende sambi, mmukate nkaujase kwakutalika. Mmbaya kukwenu kwinjila mu umi pangali nkono umo pane lukongolo lumo kupunda kuponyekwa pa mooto wa mo wâ gose pangali mbesi wangasimika ndi ni makono ga wîli ni makongolo ga wîli. ⁹ Ni liso lyenu lyantendaga ntende sambi, nlikolopole ni kuliponya kwakutalika. Mmbaya kukwenu kwinjila mu umi wangamala ni liso limo, kupunda kuponyekwa pa mooto wangasimika mo wâ gose pangali mbesi ndi ni meeso ga wîli.

Chitagu cha ngondolo jajisochele
(Maliko 15:3-7)

¹⁰ “Nlilolechesye! Nkanchembulusya jumo jwa achanandi wâ. Ngunsalila, achikatumetume wâo kwinani ko mo wâ gose akulola usyo wa Atati wâali kwinani. ¹¹ Paku wâ Mwana jwa Mundu wâiche kukwakulupusya a wâla wâ wâsochele.

¹² “Ana wânyamwe nkuti uli, Mundu akolaga ngondolo mia moja, ni jasochelega ngondolo jimo, ngaasileka ngondolo tisini na tisa sila pasyaliji po ni kwaula kukujisosa jajisochele jila? ¹³ Ajisimanaga, ngunsalila isyene, akusengwa ligongo lya jejila kusipunda tisini na tisa syangasochele sila. ¹⁴ Iyoyo Atati wenu wâ kwinani ngakusaka ata jumo jwa achanandi wâ kuti asochele.

Kunjamuka nlongo jwaktenda sambi

¹⁵ “Nlongo njenu anle wêlaga, munjaulile nkanlosye chile wô chakwe nli wâ wîli pe. Ampilikanilaga chimme mumpatile nlongo njenu. ¹⁶ Nambo iwâga ngakumpilikanila, munjigale mundu jumo pane wâ wîli pakuti kwa kang'wa sya wâumboni wâ wîli pane wâtatu, kila lilo wê likaluche, mpela Malembeloga Akunnungu yagakuti pakusala. ¹⁷ Akanaga kwapilikanichisya wânyawo,

muusalile mpingo wa wându wâkunkulupilila Kilisito. Ni akanaga kuupilikanila mpingo wa wându wâkunkulupilila Kilisito, mummalanjile yalumo mundu jwangakwamanyilila Akunnungu ni jwakukumbikanya nsongo.

Kukanya ni kukunda

¹⁸ “Ngunsalila isyene, gagali gose gachingakanye pachilambo chigaŵe gamakanikwe kwinani ni gagali gose gachingakunde pachilambo, chigaŵe gamakundikwe kwinani.

¹⁹ “Ngunsalila isyene, wâwili pasikati jenu ajilanaga pachilambo pano kwa chindu chachilichose chichaŵende, Atati wângu wâ kwinani chiŵapanganyichisye chindu cho. ²⁰ Pakuŵa palipose pakusongangana wându wâwili pane wâtatu pamo kwa liina lyangu, une ndili pelepole ni wanyawo.”

Chitagu cha jwaketumichila jwangalechelesya

²¹ Nipele, che Petulo wâichile Che Yesu nikuti, “Ambuje, ana mpwanga aneŵele kalingwa none naalechelesye? Mala saba?” ²² Che Yesu wâjanjile, “Ngangunsalila mala saba pe, nambo saba mala sabini. ²³ Kwayele, Umwenye wa kwinani ulandene ni mwenye jumo juŵasakaga kulola achikapolo wâkwe yatite pakupanganya. ²⁴ Paŵatandite kulola, wannyichisye mundu jumo juŵaliji ni ligambo lya mamiloni kwa mamiloni. ²⁵ Mundu jo nganakola chakulipa, kwayele ambujegwe walamwile asumisikwe nti kapolo mundu jula ni wankwakwe ni achiŵanagwe ni yanayose iŵakwete, kuti ligambo limale. ²⁶ Nipele, kapolo jula wâtindiŵele mmbujo pa ambujegwe ni kwaŵenda achitiji, ‘Ambuje mumbililile kaje, none chinanlipe yose.’ ²⁷ Mmbujegwe kapolo jula wankolele chanasa, wannechelesye ligambo lila, ni kuntendela ajaule.

²⁸ “Nambo kapolo jula watyosile, wansimene jumo jwa achikapolo achinjakwe juŵandaiji mbiya kanandi. Wankamwile ni kunkamula pa lukosi achitiji, ‘Nlipe ligambo lyenu!’ ²⁹ Nombe kapolo njakwe jula wâtindiŵele pa makongolo gakwe wanchondelele achitiji, ‘Mumbililile kaje, none chinanlipe yose’. ³⁰ Nombejo wakanile, wâjawile kukumponya mu nyumba jakutaŵilwa, mpaka patachilipa ligambo lila.

³¹ “Nipele, achikapolo achinjakwe paŵaiweni yeleyo wasongoneche nnope, wâjawile kukwasalila ambuje wao yose iyatendekwe. ³² Pele ambujegwe wammilasile ni kunsalila, ‘Ugwe jwaketumichila jwangalumbana nnope! Nannechelesye ligambo lila lyose pamwanjondelele. ³³ Ana nganinsachilwa kunkolele chanasa kapolo njenu jo mpela inatite pakunkolele chanasa mmwe?’

³⁴ “Nipele mmbujegwe jula wâtumbile nnope, wampeleche katumetume jula kwa wakulagasya mpaka pele patachilipa ligambo lyose. ³⁵ Ni atati wangu wâ kwinani chachintendela iyoyo peyo iŵaga jwalijose mwa wanyamwe ngannechelesya mpwakwe ni mtima wakwe wose.”

19

Makanyo gankati kulekangana

(Maliko 10:1-12)

¹ Che Yesu paŵamasile kuŵecheta gele maloŵe go, watyosile ku Galilaya, wâpate ku Yudea peesi lusulo lwa Yolodani. ² Wându achajinji wakuiye ŵelewo kweleko, nombejo walamisye ilwele yao.

³ Mafalisayo wâichile achalingaga achitiji, “Uli, ana ikusachilwa mundu kunleka wankwakwe kwa ligongo lililyose?” ⁴ Che Yesu wâjanjile, “Uli, ana nganinsyoma Mmalembelo ga Akunnungu kuti Akunnungu juŵangumbile

mundu kutyochela kundanda w̄aagumbile jwannume ni jwankongwe? ⁵ W̄apundile kusala, ‘Kwaligongo lyo jwannume chiw̄aaleche atatigwe ni achikulugwe, chalumbikane ni w̄ankwakwe, nombe w̄aw̄ili wo chachiw̄a chiilu chimo?’ ⁶ Kwa yeleyo, ngaaw̄a sooni w̄aw̄ili, nambo chiilu chimo. Nipele chalumbikenye Akunnungu, mundu akachilekanganya.”

⁷ Nambo w̄ele w̄anyawo w̄ausisye, “Nambi kwachichi che Musa w̄atulamwile kuti jwankongwe apegwe talaka ni kunleka?” ⁸ Che Yesu w̄ajanjile, “Che Musa w̄annechelele nlekangane ni achiw̄ankwenu kwa ligongo lya kukakatima kwa mitima jenu. Nambo chitandile kundanda nginiw̄a yeleyi. ⁹ Nipele none ngunsalila w̄anyamwe, mundu juchalekangane ni w̄ankwakwe kwaligongo lililyose ni kulombela jwankongwe jwine, ikaw̄e kwa ligongo lya chikululu, akutenda chikululu.”

¹⁰ W̄akulijiganya w̄ao w̄aasalile, “Iw̄aga yele kwa mundu ni w̄ankwakwe, nipele mmbaya kutama pangalombela.” ¹¹ Che Yesu w̄aasalile, “Ngaw̄a w̄anawose w̄akukombola kulipochela lilow̄e li, nambo ikaw̄e w̄ele w̄andu w̄apegwile ni Akunnungu machili ga kulipochela lilow̄e li. ¹² Pakuw̄a kwana indu yakupisyangana yaikuntendekasya mundu kutama pangalombela, apali w̄aw̄aw̄elekwe yeleyo, ni w̄ane atesilwe ni w̄andu atame w̄angalombela ni w̄ane asachile achinsyene atame pangalombela kwaligongo lya umwenye wa kwini. Jwakukombola kulipochela lilow̄e li apochele.”

*Che Yesu akwapa upile w̄anache achanandi
(Maliko 10:13-16; Luka 18:15-17)*

¹³ Nipele w̄annyichisye Che Yesu w̄anache achanandi kuti w̄asajichile makono ni kwapopelela. Nambo w̄akulijiganya w̄ao ni w̄akalipile. ¹⁴ Che Yesu w̄atite, “Mwaleche w̄anache aichanje kukwangu ni nkaasiw̄ila, pakuw̄a Umwenye wa kwini uli wa w̄andu w̄aali mpela w̄anache w̄a.” ¹⁵ Nipele, w̄asajichile makono kuti w̄ape upile, ni w̄atyosile pelepo.

*Jwanchanda jwa kusichila
(Maliko 10:17-31; Luka 18:18-30)*

¹⁶ Mundu jumo w̄aichile Che Yesu w̄ausisye, “Jwakwiganya, ana ndende chindu chi chichili chambone kuti ngapate umi wa mow̄a gose pangali mbesi?” ¹⁷ Che Yesu w̄ansalile, “Kwachichi nkuusya yankati umbone? Ngapagwa jwambone, nambo jumope yaani Akunnungu. Mwasakaga kwinjila mu umi, ngakamulichisye makanyo.”

¹⁸ Mundu jula w̄ausisye, “Makanyo chi?” Che Yesu w̄atite, “Kasimmulaga ni Kasintenda chikululu ni Kasinjiw̄a ni Kasinsala ya unami. ¹⁹ Soon, mwachimbichisye atati w̄enu ni achikulu w̄enu ni Munnonyele njenu mpela inkuti pakulinonyela mwasyene.”

²⁰ Jwanchanda jula w̄atite, “Makanyo ganagose nagakamulisye chitandile wanache wangu, chisow̄ile chindu chi sooni?” ²¹ Che Yesu w̄ansalile jwelejo, “Mwasakaga kuw̄a jwautindimisy, njauke nkasumisye yose inkwete ni mbiya syo nkaape w̄andu w̄akulaga, nomwe chinkole mbiko kwini, mwalaga muunguye.” ²² Pa w̄apilikene yele jwele nchanda jo, w̄ajawile aninku-songoneka mu ntima, pakuw̄a w̄akwete chipanje chachijinji.

²³ Pelepo Che Yesu w̄aasalile w̄akulijiganya w̄ao, “Ngunsalila isyene, chiiw̄e yakulimba jwachipanje kwinjila mu Umwenye wa kwini. ²⁴ Ngunsalila sooni, ili yakwaluka kwa chinyama chachikuw̄ilanjikwa ngamia kupeleta pachipowo cha sindano, kupunda jwachipanje kwinjila mu umwenye wa Akunnungu.” ²⁵ W̄akulijiganya w̄ao pa w̄apilikene yele, w̄asimosile nnope, w̄ausisye, “W̄aani nambi, akukombola kukulupuka?” ²⁶ Che Yesu w̄alolite,

nikuti, “Lyeleli lili lyangakomboleka kwa wându, nambo kwa Akunnungu indu yose ikukomboleka.”

²⁷ Nipele, che Petulo wâjanjile, “Nnole, uwe tulesile yose ni kunkuya, chitupate chichi nambi?” ²⁸ Che Yesu wâasalile, “Ngunsalila isyene, Mwana jwa Mundu pachatame pa chitengu cha umwenye cha ukulu wao mu chilambo cha sambano, wânyamwe umunguiye chintame mu itengu kumi na mbili ni kusilamula ngosyo kumi na mbili sya wându wâ ku Isilaeli. ²⁹ Ni jwalijose jwalesile nyuumba pane achapwakwe pane achalumbugwe pane atatigwe pane achikulugwe pane wânache pane migunda, kwa ligongo lyangu, chachipochela mala mia, ni chachinjila mu umi wa moŵa gose pangali mbesi. ³⁰ Nambo wâjinji wâali wândanda sambano chachiŵa wambesi ni wâali wambesi sambano chachiŵa wândanda.

20

Wâmasengo mu ngunda wa sabibu

¹ “Umwenye wa kwinani ulandene ni mundu jwaali ni ngunda wa sabibu, juwatyosile kundaŵi pe kukwaŵika wându wâkulima mu ngunda wao. ² Paŵamasile kulangana ni wâkulima kuti chachalipa chipande chimo cha madini ga feza malinga ni malipilo ga lyuŵa limo, wâpeleche ku ngunda wa sabibu. ³ Watyosile saa tatu kundaŵi, waweni wane wângali ni masengo ali ajimi pakusumichisya malonda. ⁴ Wâasalile, ‘Njende ni wânyamwe ku ngunda wa sabibu, none chinanlipe.’ ⁵ Nipele, wâpite. Asyene ngunda wâla watyosile sooni saa sita ni saa tisa, wâtesile iyoyo. ⁶ Pajawândichile saa kumi na moja, watyosile sooni, wâsimene wându wane ali ajimi papopo pakusumisya malonda. Nipele wâusisye, ‘Kwachichi nkwima apano muusi wose u pangali masengo?’ ⁷ Wâjanjile, ‘Pakuŵa ngapagwa mundu jwatupele masengo.’ Nombejo wâasalile, ‘Njaule ni wânyamwe nkapanganye masengo ku ngunda wa sabibu.’

⁸ “Pakwaswele, nsyene ngunda wa sabibu jula wânsalile jwakulolela masengo gao kuti, ‘Nkaaŵilanje wâmasengo mwape malipilo gao, kutandila wâ kumbesi mpaka wâ kundanda.’ ⁹ Nipele, wâiche wêle wâwapegwilwe masengo katema ka saa kumi na moja, jwalijose wâpochele chipande chimo cha madini ga feza. ¹⁰ Ni wândanda wâla paŵaiche wâganichisye kuti chapochele yakupunda, nambo nombe wânyawo wâpochele chipande chimo cha madini ga feza yalumo ni achinjao. ¹¹ Paŵapochele mbiya syao, watandite kwasongonechela asyene ngunda wâla. ¹² Wâtite, ‘Aŵaŵa wâwapele masengo kumbesi apanganye masengo kwa katema ka lisaa limo pe, kwachichi ntulipile yalumo ni wânyaŵa akuno uweji tupililile masengo gakulimba muusi wose ni lyuŵa lili nkuŵala?’

¹³ “Pelepo nsyene ngunda jula wânanjanjile jumo jwao kuti, ‘Ambusanga, ngangummonela! Ana nganitulangana none kwa malipilo ga chipande chimo cha madini ga feza? ¹⁴ Njigale chichili chenu, njaule kumangwenu. Ngunonyelwa kumpa aju junampele masengo kumbesi yalumo ni mmwe. ¹⁵ Uli, ngangusachilwa kutenda indu ingunonyelwa nkati yose ingwete? Ana nkukola wiwu pakuŵa une ndili jwambone?’ ”

¹⁶ Nipele Che Yesu wâmalichisye kwa kusala, “Iyoyo wâali wambesi chachiŵa wândanda ni wâali wândanda chachiŵa wambesi.”

*Che Yesu akuŵecheta kaatatu nkati chiwa chao
(Maliko 10:32-34; Luka 18:31-34)*

17 Che Yesu paŵaliji nkukwela kwaula ku Yelusalemu, ŵaajigele ŵakulijiganya ŵao kumi na mbili, paŵaliji nkwenda mwitala, peuto pangali ŵandu ŵane, ŵaasalile, 18 “Nnole! Tukwaula ku Yelusalemu, ni kwele Mwana jwa Mundu chakatajikwe mmakono mwa achakulu ŵambopesi ni ŵakwiganya Malajisyo, nombewo chalamulikwe aulajikwe. 19 Chakampeleche kwa ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi apate kuntendela chanache ni kumputa mbokola ni kwaŵamba pa nsalaba ni pa lyuŵa lyaatatu chachisyuka.”

*Kuŵenda kwa achikulu
(Maliko 10:35-45)*

20 Nipele achikulu ŵa ŵanache ŵa che Sebedayo ŵaichile Che Yesu, pamo ni achiŵanagwe, ŵatindiŵalile ni kwaŵenda chindu. 21 Che Yesu ŵammusisye, “Chichi nkusaka?” Ŵatite, “Choonde nlanje kuti mu umwenye wenu, achiŵanangu ŵaŵili ŵa chatame, jumo kundyoyu kwenu ni jwine kunchiji kwenu.” 22 Che Yesu ŵajanjile, “Ana nkumanyilila chinkuchiŵenda! Uli chinkombole kuching'welela chikombe cha masauko chiching'wele une?” Ŵanyawo ŵajanjile, “Tukupakombola.” 23 Che Yesu ŵaasalile, “Isyene chinng'welele chikombe changu cha masauko, nambo kutama kundyoyu ni kunchiji kwangu nganigaŵa masengo gangu nambo Akunnungu chachapa lipesa lyo ŵele ŵaŵakolochesye.”

24 Nombe ŵakulijiganya ŵane likumi ŵala paŵapilikene gele, ŵatumbilile ŵaŵili wo. 25 Nipele Che Yesu ŵaawilasile ni kwasalila, “Nkumanyilila kuti mamwenye ŵa ilambo akwalongosya ŵandu ŵao kwa machili, ni achakulu ŵao akwatenda ali ŵandu ŵao. 26 Nambo inaŵe yele kukwenu, nambo jwalijose jwakusaka kuŵa jwamkulungwa kukwenu akusachilwa aŵe katumetume jwa wose. 27 Ni jwalijose jwakusaka kuŵa jwaandanda kukwenu akusachilwa aŵe jwakutumichila jwenu. 28 Iyoyopeyo, Mwana jwa Mundu nganaika kuti atumichilwe nambo kuti atumichile, ni kuutyosya umi wakwe kuti gaŵe malipilo kwa ligongo lya chiwombolo cha ŵandu ŵajinji.”

*Che Yesu akwalamya ŵangalola ŵaŵili
(Maliko 10:46-52; Luka 18:35-43)*

29 Che Yesu ni ŵakulijiganya ŵao paŵaliji nkutyoka ku Yeliko, mpingo wa ŵandu ŵaliji nkwakuya. 30 Nipele, ŵapali ŵangalola ŵaŵili uŵatemi mungu-lugulu litala, nombewo paŵapikene kuti Che Yesu ŵaliji nkupita pelepo, ŵanyanyisye achitiji, “Ambuje, Mwana ju che Daudi, choonde ntukolele chanasa!” 31 Mpingo wa ŵandu wakalipile ni kwasalila amyalale. Nambo ŵanyawo ŵapundangenyeye kunyanyisya, achitiji, “Ambuje, Mwana ju che Daudi, choonde ntukolele chanasa!” 32 Che Yesu ŵajimi, ŵaawilasile ni kwausya, “Ana nkusaka nampanganyichisye ichichi?” 33 Ŵajanjile, “Ambuje, tukummenda gaunukuche meeso getu.” 34 Nipele, Che Yesu ŵakolele chanasa, ŵakwaiye meeso gao ni papopo ŵakombwele kulola, ni ŵankuiye.

21

*Che Yesu akwinjila ku Yelusalemu kwa kusangalala
(Maliko 11:1-11; Luka 19:28-40; Yohana 12:12-19)*

1 Che Yesu pamo ni ŵakulijiganya ŵao ŵaŵandichile ku Yelusalemu, ni paŵaiche ku Besefage pachikwesya cha Miseituni, ŵatumile ŵakulijiganya ŵaŵili. 2 Ŵaasalile, “Njaula kunsinda wauli mmbujo mwenu, ni kweleko chinkajisimane mbunda jajitaŵikwe ni mwanambunda pamo najo. Nkaagopole njise nawo kwangune. 3 Iŵaga chakammusye mundu ligongo

lya kwagopola, nkajile, ‘Ambuje akusisaka,’ ni pangakaŵa chakannechele.”
⁴ Ali lyatendekwe kuti gamalile gaŵaŵechete jwakulondola jwa Akunnungu.

⁵ “Mwasalile ŵandu ŵa musu wa Sayuni,
 Nnole, Mwenye jwenu akunnyichilila!
 Atulele, ni akwesile mbunda,
 ni mwanambunda, chinyama chachikujigala itutule.”

⁶ Ŵakulijiganya ŵala ŵajawile, ŵatesile mpela iŵatite pakusalilwa ni Che Yesu.
⁷ Ŵajiiichenawo mbunda ni mwanambunda, ŵatandiche nguo syao pachanya pawo ni Che Yesu ŵatemi pachanya pakwe. ⁸ Mpingo wekulungwa wa ŵandu watandiche nguo syao mwitala, ni ŵane ŵakatile nyambi sya mwana sya itela ni ŵatandiche mwitala. ⁹ Mipingo ja ŵandu ŵaŵalongolele ni ŵaŵakuiye ŵanyanyisye achitiji,

“Ajinchilwe Mwana ju che Daudi,
 Akole upile jwele jwakwika mu liina lya Ambuje!
 Ajinchilwe Akunnungu ŵaali kwini!”

¹⁰ Che Yesu paŵajinjilaga ku Yelusalemu, ŵandu ŵa musu wose ŵaliji juguli-juguli. Ŵandu ŵaliji nkuusyana, “Ana aju ali nduni?” ¹¹ Ŵandu mu mpingo ula ŵatite, “Ŵeleŵa ni Che Yesu, jwakulondola jwa Akunnungu kutyochela ku Nasaleti musu wa ku Galilaya.”

Che Yesu pa Nyuumba ja Akunnungu
(Maliko 11:15-19; Luka 19:45-48; Yohana 2:13-22)

¹² Nipele, Che Yesu ŵajinjile mu lutenje lwa Nyuumba ja Akunnungu, ŵaŵinjile ŵanawose uŵasumisyaga ni kusuma malonda pepala, ŵapitikwisye mesa sya ŵaŵasumanyaga mbiya, ni itengu yao ŵaŵasumisyaga nguunda.
¹³ Ŵaasalile, “Ilembekwe Mmalembelo ga Akunnungu, ‘Nyuumba jangu chijiŵilanjikwe nyuumba ja kupopelela.’ Nambo ŵanyamwe njitesile peuto pakulisisila ŵa wiyi.”

¹⁴ Ŵangalola ni ŵakulemala ŵanjaulile pa Nyuumba ja Akunnungu, nombe Che Yesu ŵalamisye. ¹⁵ Achakulu ŵambopesi ni ŵakwiganya Malajisyo paŵaiweni indu yambone nnope iŵaitesile Che Yesu ni ŵanache ali nkunyanyisya pa Nyuumba ja Akunnungu achitiji, “Ajinchilwe Mwana ju che Daudi,” ŵanyawo ŵatumbile. ¹⁶ Ŵausisye, “Uli ngankupilikana yakuti ŵanache?” Che Yesu ŵajanjile, “Elo, ngupikana! Ana nganinsyome Maloŵe ga? ‘Kutyochela nkang’wa sya ŵanache achanandi ni ŵakonga, nlipatile lumbili lwemalilwe.’ ”

¹⁷ Nipele, ŵalesile, ŵakopweche mmusi ni kwaula ku Besania ni kugona kweleko.

Che Yesu akuulwesya nkuju
(Maliko 11:12-14,20-24)

¹⁸ Kundaŵi, Che Yesu paŵaujaga kwaula ku Yelusalemu, jakwete sala.
¹⁹ Ŵauweni ntini mungulugulu litala, ŵaujaulile, nambo nganachisimana chindu mwelemo, ŵausimene uli masamba pe. Ŵausalile, “Nkasogola isogosi sooni moŵa gose pangali mbesi!” Papopo nkuju wo wanyasile.
²⁰ Ŵakulijiganya paŵauweni, ŵasimosile, ŵaliusisye, “Ntini u ujumwile chinauli chitema kwantinyi?” ²¹ Che Yesu ŵajanjile, “Ngunsalila isyene, mwaŵaga ni chikulupi pangali lipamba lili lyose, chinkombole kupanganya ngaŵa yeleyo pe yaitendekwe mu chitela cha ntini, nambo atamuno mwachisalilaga achi chitumbi chi, ‘Ntupuche ni kuliponya mu bahali,’ chiitendekwe iyoyo.

22 Mwakolaga chikulupi, chachilichose chachimmende nkupopela, chim-pate.”

*Liusyo lyankati ukombole u Che Yesu
(Maliko 11:27-33; Luka 20:1-8)*

23 Che Yesu wâjajile pa Nyuumba ja Akunnungu, ni kwiganya. PaWajiganyaga, achakulu wâ mbopesi ni achakulu wâne wâ wându wâusisye kuti, “Ana kwa ukombole chi nkutenda yele indu yi? Wâani wâmpete wele ukombole u?”

24 Che Yesu wâjajile, “None chinammusye liusyo limo pe, mwanangaga, nipele, none chinansalile kwa ukombole chi nguitenda indu yi. 25 Uli ukombole u che Yohana wa kubatisya watyochele kwapi? Watyochele kwinani pane kwa wându?” Nambo wâwêchetesyene achinsyene pe achitiji, “Twajilaga, ‘Watyosile kwinani,’ chatuusye, ‘Nambi kwachichi nganimunkulupilila?’ 26 Nambo twajilaga, ‘Watyochele kwa wându,’ tukogopa mpingo wa wându pakuwâ wânawose akwitichisya kuti che Yohana ali jwakulondola jwa Akunnungu.” 27 Nipele, wâjajile, “Ngatukumanyilila!” Nombe Che Yesu wâtite, “Atamuno une ngangunsalila wânyamwe kwa ukombole chi nguitenda indu yi.

Chitagu cha achachanda wâwili

28 “Wânyamwe nkuganisya uli? Mundu jumo wâkwete achachanda wâwili. Wântendele jwaandanda jo kuti, ‘Mwanangu, lelo njaule nkapanganye masengo mungunda wa sabibu.’ 29 Nchanda jo wâjajile, ‘Ngangusaka!’ Nambo kanyuma kakwe wâpitikwiche ntima, wâjawile kupanganya masengo. 30 Atati wâla wânjaulile mwanagwe jwaawili jo ni kunsalila ilaila, nombe wâjajile wâtite, ‘Elo, atati!’ Nambo nganjaula kumasengo. 31 Ana jwapi jwa wele wâwili wo jwatesile yakuisaka atatigwe?”

Wâjajile, “Jwanchanda jwaandanda jo.”

Che Yesu wâtite, “Ngunsalila isyene, wâkukumbikanya nsongo ni wâkulawâlawâ chajinjile mu Umwenye wa Akunnungu nkanawê kwinjila. 32 Pakuwâ che Yohana wâaiche kukwenu ni kunnanjila kutama yambone nti yakuti pakusaka Akunnungu, ni wânyamwe nganimunkulupilila, nambo wâkukumbikanya nsongo ni wâkulawâlawâ wânkulupilile. Ni wânyamwe pammasile kugawona gele nganinleka sambu ni kunkulupilila.”

*Chitagu cha ngunda wa misabibu ni wâkwasima ngunda
(Maliko 12:1-12; Luka 20:9-19)*

33 Che Yesu wâtite, “Mpilikanile chitagu chine. Jwapali mundu jumo nsyene nyuumba wâlimate ngunda wa sabibu, wâusyunguchisye lutenje ni wâkolosisye pakuminyila sabibu, wâatawile chilindo mmomopemo. Nipele wâujasimisye kwa wâkulima ni kwaula ku chilambo cha kutalika. 34 Katema ka kugungula, wâatumile achikapolo wâo kwa wâkulima wâla, kuti akajigale liunjili lyakwe lya magungulo. 35 Wâkulima wâla wâkamwile achikapolo wâo, jumo wâmutile, ni jwine wâmmuleje, ni jwine wâmponyile maganga. 36 Sooni wâatumile achikapolo wâne wâjajile kupunda wâ kundanda. Wâkulima wâla wâjasime ngunda wâtendele ilaila. 37 Kumbesi kwakwe wâantumile mwanagwe achiganisya mu ntima wakwe achitiji, ‘Chakanchimbichisye mwanangu.’ 38 Nambo wâkulima wâla pawâmmweni mwanagwao wâwêchetesyene achinsyene pe, ‘Aju ni juchapochele iwâgosele, twende tummulaje kuti indu iwâgosele tujigale uwe!’ 39 Nipele, wânkamwile, wântyosisye paasa ngunda wa sabibu, wâmmuleje.

⁴⁰ “Sambano, nsyene ngunda wa sabibu jula pachachiika, chachatenda ichichi wâkulima wâla?”

⁴¹ Wanyawo wâjanjile, “Chachajonanga wamba wêle wachigongomalo wo ni ngunda wa sabibu ula chachiujasimisa kwa wâkulima wane uchachapa liunjili lyakwe lya magungulo kwa katema kakwe.”

⁴² Pelepo Che Yesu wâasalile, “Uli ana nganinsyome lye lilo wê li Mmalembelo ga Akunnungu?

‘Liganga li wâlikanile wâkuta wâ

sambano lilyolyo lili lyetendekwe liganga lyalikusachilwa kwannope kugapunda maganga gose.

Ambuje ni wâtesile achi chindu chi,

nombe chili chakusimonjeka nnope kwetuwe!’

⁴³ “Kwayele ngunsalila, Umwenye wa Akunnungu chiutyosekwe kukwenu, ni kupegwa wându wâkupanganya yakuisaka Akunnungu.” ⁴⁴ Jwalijose juchagwilile pa liganga lyo chakasiche ipande ipande, ni jwalijose juchilyagwilile, chilinkanyatekanyate.

⁴⁵ Achakulu wâ mbopesi ni Mafalisayo pa wâpilikene itagu yao, wâmanyilile kuti wâliji nk wagamba wanyawo. ⁴⁶ Nipele wâsasaga litala lya kwakamula, nambo wâjogwepe wându paku wâ wanyawo wânganisisye nti jwakulondola jwa Akunnungu.

22

Chindimba cha chakulya cha ulombela

(Luka 14:15-24)

¹ Che Yesu wâ wêchetenawo sooni kwa itagu achitiji, ² “Umwenye wa kwini ulandene ni mwenye jumpepe ju wântendele mwanagwe chindimba cha chakulya cha ulombela. ³ Nipele wâ tumile achikapolo wâo kukwa wîlangu wâalaliche kwika ku ulombela, nambo wâkanile kwika. ⁴ Wâatumile sooni achikapolo wane, achitiji, ‘Mwasalile wâlalichikwe wâla kuti, jwammale kolosya yakulya yangu, sikite ng’ombe jangu ja nkambaku ni ng’ombe sine syakunakana, inayose ili chile, njise ku ulombela.’ ⁵ Nambo wându wâla wâkanile kwika, wâjawile, jumo ku ngunda wakwe, ni jwine ku masengo gakwe, ⁶ ni wane wâakamwile achikapolo wâla wâputile ni wane kwaulaga. ⁷ Mwenye jula wâtumbile, wâatumile wându wângondo wâo kuti akaaulaje wâkuulaga wâla ni kuchoma mooto musu wao. ⁸ Nipele wâasalile achikapolo wâo, ‘Ulombela uli chile, nambo unalaliche wâla ngana wâjilwa. ⁹ Nipele njauke mmalekano ni wânawose uchinkaasimane, nkaa wîlanje aichanje ku chindimba cha chakulya cha ulombela.’ ¹⁰ Achikapolo wâo wâla wâtyosile, wâjawile mmatala, wâichenawo wose u wâsimene nawo, wângalumbana ni wâmbone. Nyuumba ja ulombela jagumbele achalendo.

¹¹ “Nambo pa wâjanjile mwenye ku kwalola achalendo, wâmmweni mundu jumo jwanganatakula nguo sya ulombela. ¹² Mwenye wâmmusisye, ‘Ambusanga, njinjile chinauli, nomwe nganinkola nguo sya ulombela?’ Nambo wêlewo wâmyalele. ¹³ Nipele, mwenye wâasalile achikatumetume wâo, ‘Muntau wê makongolo ni makono, mkamponye paasa ku chipi, kweleko chakalile ni kuchilimya meeno.’ ” ¹⁴ Che Yesu wâmalichisye achitiji, “Wâjinji wâku wîlanjikwa, nambo wâsagulikwe nganatupa.”

Nkati kulipa nsongo

(Maliko 12:13-17; Luka 20:20-26)

¹⁵ Nipele, Mafalisayo wâjawile, wâjilene itajile pa kwatanjisya Che Yesu kwa malo wê gao. ¹⁶ Nipele, wâatumile wâkulijiganya wâo, pamo ni wâkulijiganya

ŵa mumpingo u che Helode ku Che Yesu. Ŵausisye achitiji, “Jwakwiganya, tukumanyilila kuti mmwe ndi mundu jwakulupilichika, nkwiganya litala lya Akunnungu kwa usyene, pangaganisya ŵandu akusala chichi, pakuŵa ngankulola ukulu wa mundu. ¹⁷ Sambano, ntusalile, nkuganisa ichichi? Uli ili yambone kulipa nsongo kwa mwenye jwankulu jwa ku Loma pane akuŵilanjikwa che Kaisali, pane tunalipe?” ¹⁸ Nambo Che Yesu ŵaumanyilile nningwa wao wangelumbana, ŵaasalile, “Kwachichi nkuuninga, ŵanyamwe ŵaulamba? ¹⁹ Munosye mbiya ja kulipila nsongo.” Nombewo ŵaiche nawo likobili. ²⁰ Nipele, Che Yesu ŵausisye, “Aku ku meeso ku ni liina li ya ŵaani?” ²¹ Ŵajanjile, “Che Kaisali.” Pelepo Che Yesu ŵaasalile ŵanyawo kuti, “Nipele, i che Kaisali mwapeje che Kaisali, ni ya Akunnungu mwapeje Akunnungu.” ²² Paŵagapilikene gele ŵasimosile, ŵalesile, ŵajawile.

Liusyo lyankati kusyuka

(Maliko 12:18-27; Luka 20:27-40)

²³ Lye lyuŵa lyo, Masadukayo ŵane ŵakuti ngapagwa kusyuka ŵaichilile Che Yesu, ²⁴ nipele, ŵausisye, “Jwakwiganya, che Musa ŵatite mundu jwalombele awaga pangaleka ŵanache, ikusachilwa mpwakwe annombele jwankongwe jwawililwe ni ŵankwakwe, kuti ammelechele ŵanache nku-lugwe. ²⁵ Nipele, pa musi petu pano ŵapali ŵandu saba ŵaŵapagwile lutumbo lumo. Jwaandanda jo ŵalombele ni ŵawile pangali ŵanache, ni mpwakwe ŵannobile jwankongwe jula. ²⁶ Iyoyo yaliji kwa jwaaŵili jula ni jwaatatu ni mpaka ŵanawose saba. ²⁷ Paŵamasile kuwa ŵanawose saba, jwankongwe jula ŵawile. ²⁸ Nambi, pa lyuŵa lya kusyuka jwele jwankongwe chaŵe jwa ŵaani mwa ŵele saba wo? Pakuŵa wose saba ŵannobile.”

²⁹ Che Yesu ŵajanjile ŵanyawo, “Ŵanyamwe nkosele pakuŵa ngankuga-manyilila Malembelo ga Akunnungu atamuno ukombole wa Akunnungu. ³⁰ Pakuŵa pachachisyuka ŵawe ngalombela atamuno kulombwa, chaaŵe mpela achikatumetume ŵa kwini. ³¹ Nambo yankati kusyuka kwa ŵawe, uli, nganinsyoma aila iŵansalile Akunnungu? Ŵansalile, ³² ‘Une ndili Akun-nungu ŵa che Iblahimu ni Akunnungu ŵa che Isaka ni Akunnungu ŵa che Yakobo.’ Nipele ŵele nganaŵa Akunnungu ŵa ŵawe, nambo ŵa ŵajumi.” ³³ Mpingo wa ŵandu ula paŵapilikene yeleyo, ŵagasimosile majiganyo gao.

Likanyo lyekulungwa

(Maliko 12:28-34; Luka 10:25-28)

³⁴ Mafalisayo paŵapilikene kuti Che Yesu ŵamyalesye Masadukayo, ŵasongangene pamo. ³⁵ Jumo jwao, ŵakwiganya malajisyo, ŵausisye Che Yesu achalingaga kuti, ³⁶ “Jwakwiganya, likanyo chi lyalili lyekulungwa mu Malajisyo?” ³⁷ Che Yesu ŵajanjile, “‘Mwanonyele Ambuje Akunnungu ŵenu ni ntima wenu wose ni mbumu jenu jose ni lunda lwenu lose.’ ³⁸ Alili ni likanyo lyekulungwa ni lyaandanda. ³⁹ Ni lyaawili lyalikulandana ni lyele, lili, ‘Munnonyele njenu mpela yankuti pakulinonyela mwasyene.’ ⁴⁰ Malajisyo gose ga Akunnungu gaŵapele che Musa ni majiganyo ga ŵakulondola ŵa Akunnungu gakukulupilila ge makanyo gaŵili ga.”

Liusyo lyankati Kilisito

(Maliko 12:35-37; Luka 20:41-44)

⁴¹ Paŵasongangene pamo Mafalisayo, Che Yesu ŵausisye, ⁴² “Ŵanyamwe nku-ganisya uli yankati Kilisito? Uli ali mwanagwao ŵaani?” Ŵajanjile, “Ŵa che Daudi.” ⁴³ Che Yesu ŵaasalile, “Nipele, kwachichi che Daudi kwa ukombole wa Mbumu jwa Akunnungu akwaŵilanga Ambuje? Pakuŵa ŵatite,

⁴⁴ ‘Ambuje w̄aasalile Ambuje w̄angu,
ntame kundyoy,

mpaka pachinaaw̄iche w̄ammagongo w̄enu paasi pa makongolo genu.’

⁴⁵ Nipele, iw̄aga che Daudi akwaw̄ilanga Kilisito ‘Ambuje’ ikukomboleka chinauli kuti ali mwanagwao?” ⁴⁶ Ngapagwa mundu jwali Jose juw̄akombwele kwanga. Chitandile lyuwa lyo ngapagwa juw̄alinjile sooni kummusya.

23

*Che Yesu akwajamuka w̄akwiganya Malajisyo ni Mafalisayo
(Maliko 12:38-39; Luka 11:43,46; 20:45-46)*

¹ Nipele, Che Yesu w̄ausalile mpingo wa w̄andu ni w̄akulijiganya w̄ao kuti,
² “W̄akwiganya malajisyo ni Mafalisayo akwete ukombole wa kusala uchene Malajisyo. ³ Kwalye ligongo lyo mpikanichisye ni kutenda chachili chose chichansalile. Nambo nkasyasya isambo yao, pakuwa ngakutenda yele yakuisala yo. ⁴ Akutaw̄anga misigo jakutopela ni kwatwika w̄andu mmakoyo, nambo wele achinsyene wo ngakusaka atamuno kukwaya ni chala. ⁵ W̄anyawo akugatenda masengo gao gose kuti apate kuloleka ni w̄andu. Akuwala indu yailembekwe malembelo ga malajisyo pachanya meeso ni konjeshesya ukulu wa nguo syao kuti aloleche ali w̄andu wa Akunnungu. ⁶ Ikwanyela kutama peuto pa kuchimbichikwa mu indimba ni itengu ya kuchimbichikwa mmajumba ga kupopelela. ⁷ Ikwanyela kwakomasya kwa kwachimbichisya pa kusumichisya malonda ni kusaka w̄andu wa w̄ilanje, ‘Jwakwiganya.’ ⁸ Nambo w̄anyamwe nka w̄ilanjikwa ‘Jwakwiganya,’ pakuwa jwakwiganya jwenu ali jumo pe, ni wose ndi achalongo. ⁹ Atamuno ngasimulanga mundu ‘Atati’ pa chilambo pano, pakuwa Atati wetu ali wamo pe, waali kwinani. ¹⁰ Atamuno ngasimulanjikwa ‘ilongola’ pakuwa chilonbola jwenu ali jumo pe, yaani Kilisito. ¹¹ Nombe jwali jwankulungwa jwenu chawe katumetume jwenu. ¹² Jwakulikwesya chatuluswe ni jwakulitulusya chachikweswa.

*Che Yesu akwamuka yankati ulamba
(Maliko 12:40; Luka 11:39-42,44,52; 20:47)*

¹³ “Ulaje uwe kukwenu w̄akwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, w̄aulamba! Pakuwa nkuugala nnango wa Umwenye wa kwinani mmbujo pa w̄andu. Ni w̄anyamwe mwachinsyene ngankwinjila, atamuno ngankwaleka w̄akusaka kwinjila ajinjile. ¹⁴ Ulaje uwe kukwenu w̄akwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, w̄aulamba! Nkwasumula w̄awililwe ni achiw̄ankwawo ipanje yao nchilitendaga w̄andu w̄ambone nkupopela mapopelo gamaleu, kwa lye ligongo lyo kulaga kwenu chikuwe kwakukulungwa nnope.

¹⁵ “Ulaje uwe kukwenu w̄akwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, w̄aulamba! Pakuwa nkuta wa ulendo mu bahali ni pa chilambo kuti nkombole kuntenda namose mundu jumo awe jwa kunkuya mwanya. Pankumpata, nkuntenda awe mundu jwakwinjila ku jehanamu kumpunda mwachinsyene.

¹⁶ “Ulaje uwe kukwenu ilongola w̄angalola! W̄anyamwe nkutinji mundu alumbililaga kwa Nyuumba ja Akunnungu, kwele kulumbila ko nga wa chindu, nambo alumbililaga kwa sahabu ja Nyuumba ja Akunnungu, kwele kulumbilila ko kukwakanganichisya kuchitenda chalumbilile. ¹⁷ W̄anyamwe w̄angalola w̄akulow̄ela! Chapi chachili cha malumbo nnope, sahabu pane Nyuumba ja Akunnungu jajikujitenda sahabu jiwe jeswela? ¹⁸ Sooniki nkutinji mundu alumbililaga pa chilisa nga wa chindu, nambo alumbilaga

nkujikolanga mbopesi jajili pa chilisa, kwele kulumbilila ko kukwakan-ganichisya kuchitenda chalumbilile. ¹⁹ Wanyamwe wangelola! Ana kulumbilila chi kwakuli kwamalumbo nnope, kwa mbopesi pane kwa chilisa chachikujitenda mbopesi jiwe jeswela? ²⁰ Jwakulumbila kwa chilisa akulumbilila kwa chele chilisa cho, ni kwa chose chachili pachanya pakwe. ²¹ Ni jwakulumbila kwa Nyuumba ja Akunnungu akulumbilila kwa Nyuumba ja Akunnungu ni kwa jwele jwakutama nkati mo. ²² Nombe jwakulumbila kwa kwini akulumbilila kwa chitengu cha Umwenye wa Akunnungu, ni kwa jwele jwakutama pachanya pakwe.

²³ “Ulaje uwe kukwenu wakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, waulamba! Nkupochele mbopesi kwa wandu, atamuno pa masamba ga kununjila, ni bisali ni jila, nkuileka indu yekulungwa yailajichikwe ni Malajisyo mpela ila kupanganya yaikwanonyelesya Akunnungu ni chanasa ni chikulupi. Gelega ni gankusachilwa kugakamulisya pangagaliwalila gane. ²⁴ ilongola wangelola! Nkujityosya membe mu yakung'wa, nambo nkuchimila chinyama chachikuwilanjikwa ngamia!

²⁵ “Ulaje uwe kukwenu wakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, waulamba! Nkosya chikombe ni mbale kwa paasa, nambo nkati nkuleka indu impatile kwa wiyi ni nsepe. ²⁶ Ugwe Mfalisayo jwangelola! Njosye chikombe nkati kaje ni paasa chipasalale.

²⁷ “Ulaje uwe kukwenu wakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, waulamba! Pakuwa nkulandana ni malembe gagasililwe ni chokaa, nombe kwa paasa gakuwoneka kuwa gambone, nambo nkati mwakwe gagumbele maupa ga wawe ni usakwa wejinji. ²⁸ Iyoyopeyo ni wanyamwe kwa paasa nkuoneka ni wandu kuwa wambone nambo nkati ngumbele ulamba ni ungalimate.

Kulaga kukwika (Luka 11:47-51)

²⁹ “Ulaje uwe kukwenu wakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo, waulamba! Nkugumba malembe ga wakulondola wa Akunnungu ni kugasalalisya malembe ga wandu wambone. ³⁰ Nkutinji, ‘Tukaapali kalakala katema ka achambuje wetu, ngatuka we pamo mmaulajo ga wakulondola wa Akunnungu!’ ³¹ Kwakuwecheta yeleyo nkulilosya mwachinsyene kuti wanyamwe ndi achiwana wa awala wawaulaje wakulondola wa Akunnungu. ³² Hayaga, mmalichisye masengo gawachokwele achambuje wenu! ³³ Wanyamwe wa uwelesi wa lijoka lya sumu! Chimmutuche chinauli ulamusi wa ku jehanamu? ³⁴ Nipele lye ligongo lya une ngumpelechela wanyamwe wakulondola wa Akunnungu, wandu wa lunda ni wakwiganya malajisyo, wane mwa wanyawo chimwaulaje ni kwawamba pa nsalaba, ni wane chimwapute ibokola mmajumba genu ga kupopelela ni kwasosa mmisi jinajose. ³⁵ Nipele chilewo chichiwe kukwenu kwa ligongo lya miasi ja wandu wambone jajijitiche mu chilambo muno. Elo chitandile chiwa chi che Habili jwanganakola chilewo mpaka chi che Sakalia, mwana ju che Balakia, jumwammuleje pa Nyuumba ja Akunnungu pasikati ja papaswela ni chilisa. ³⁶ Isyene ngunsalila kuti, wandu wa uwelesi u chalamulikwe kwa ligongo lya indu yi.

Che Yesu yakuti pakuunonyela musu wa ku Yelusalemu (Luka 13:34-35)

³⁷ “Yelusalemu! Ugwe Yelusalemu! Nkwaulaga wakulondola wa Akunnungu ni kwaputa maganga welewo wawatumikwe kukwenu. Ana kalingwa

nasachile kwasonganganya achiwâna wenu, mpela nguku ijikuti pakwasonganganya achiwanagwe kusi kwa mapapiko gakwe, nambo mwakanile. ³⁸ Ayaga nipele, nyumba jenu chijisigale lisame pe. ³⁹ Ngunsalila, ngamumona sooni mpaka pachinchiti, 'Akole upile jwele jwakwika mu liina lya Ambuje.' ”

24

Che Yesu akuwêcheta yankati konasika kwa Nyumba ja Akunnungu (Maliko 13:1-2; Luka 21:5-6)

¹ Che Yesu wakopweche pa Nyumba ja Akunnungu, ni pawajaulaga, wakulijiganya wao wajaulile ni kwalosya majumba ga Nyumba ja Akunnungu. ² Che Yesu waasalile, “Elo, gose gankugawona ga! Isyene ngunsalila kuti, ngapagwa liganga namuno limo lichilisigale pa line, kila chindu chichionasikwe.”

Kulaga ni kusauka (Maliko 13:3-13; Luka 21:7-19)

³ Che Yesu pawatemi ku chitumbi cha Miseituni, wakulijiganya wajaulile pa chisyepela, wausisye, “Ntusalile ana gelega chigatyochele chakachi? Ni chimanyisyo chi chakutullosya kwika kwenu ni kumbesi kwa chilambo chino?” ⁴ Che Yesu wajanjile, “Nilolechesye kuti akaika kunnambusya mundu. ⁵ Pakuwa achajinji chakopochele aninkuti, une ndili Kilisito nombewo chachasoyasya wandu wajinji. ⁶ Chimpikane yankati ngondo ni kusongona yankati ngondo, nambo nkatojima, pakuwa gelega gachusachilwa gatyochele kaje, nambo kumbesi kwakwe kukanawe. ⁷ Chilambo chimo chichiputane ni chine, umwenye umo chiuputane ni wine. Kosekose kuchichiwa ni sala ni chindendemesi cha chilambo. ⁸ Aga ganagose ga gali mpela kutanda kwa chilungusi.

⁹ “Nipele chachintyosya kuti ansausye ni kummulaga. Chinchichimwa ni wandu wa ilambo yose ligongo lya liina lyangu. ¹⁰ Soon, achajinji chachileche chikulupi chao, chachigalaukana ni kuchimana jwine ni jwine. ¹¹ Chachikopochela wakulondola wa unami achajinji chwalambusye wandu wajinji ¹² Ligongo lya winji wa ungalimate, unonyelo wa wandu wajinji chichinandupa. ¹³ Nambo jwalijose juchapililile mpaka kumbesi, jwelejo ni juchakulupuche. ¹⁴ Nambo, kukanawe kwika kumbesi, aji Ngani Jambone ja umwenye wa Akunnungu chijilalichikwe pa chilambo chose jiwe umboni kwa ilambo yose.

Kulaga kwakukulungwa (Maliko 13:14-23; Luka 21:20-24)

¹⁵ “Nipele, pachinchione ‘Chindu cha soni chachikusakasya Nyumba ja Akunnungu’ chicha wetekwe ni che Danieli, jwakulondola jwa Akunnungu kuti chijimi peuto papaswela, wakusyoma amanyilile malumbo gakwe. ¹⁶ Pelepo, waali ku Yudea autuchile kumatumbi. ¹⁷ Jwaali pachanya nyumba akatuluka ni kwinjila nkati kukwigala chindu. ¹⁸ Jwaali ku migunda akauja panyuma kukwigala nguo jao. ¹⁹ Ulaje kukwao wele utachiwa pachilu ni wachajonjesye gele mo wa go! ²⁰ Mpokele kuti kuutuka kwenu kuna we katema ka mbepo, atamuno Lyuwa lya Kupumulila! ²¹ Pakuwa kele katema ko chikupagwe kulaga kwakukulungwa kwati nganikupagwe chitandile kugumbikwa chilambo chino mpaka sambano, atamuno ngali

pachikutyochele sooni. ²² Iwaga gele moŵa go ngagakapunguchikwe, ngapagwa mundu jwakakulupwiche, nambo gele moŵa go chigapunguchikwe kwa ligongo lya ŵele ŵaŵasagulikwe.

²³ “Nipele, kele katema ko mundu aikaga kunsalila, ‘Kilisito ali apa’ pane ‘Ali akuno,’ nkakulupilila. ²⁴ Pakuŵa chachikopochela ŵanya kilisito ŵa unami ni ŵakulondola ŵa unami. Chachitenda imanyisyo yaikulungwa ni yakusimonjeka ya kwalambusya ŵandu yakombolekaga namose ŵasagulikwe ŵa Akunnungu. ²⁵ Mpilikane, nanjamwiche chile kakanaŵe katema. ²⁶ Nipele, ansalilaga kuti, ‘Nnole, ali mwipululu,’ nkajaula kweleko, pane ‘Nnole, ali munkati,’ nkakulupilila. ²⁷ Pakuŵa, mpela njasi ijikuti kumesya kutyochela kungopochelo lyuŵa mpaka kulikutiŵila lyuŵa, iyoyo peyo ni ichijile kwika kwa Mwana jwa Mundu. ²⁸ Pele pauli ntembo, ni patachisongangana achikapungu.

*Kwika kwa Mwana jwa Mundu
(Maliko 13:24-27; Luka 21:25-28)*

²⁹ “Nambo nkumala kulaga kwa ge moŵa go, lyuŵa chilipilile, ni lwesi ngalulanguchisya, ni ndondwa sisipatuche kutyochela kwinani ni machili ga kwinani chigachitinganyika. ³⁰ Nipele, chimanyisyo cha Mwana jwa Mundu chichioneche kwinani, pelepo ŵandu wose ŵa pa chilambo chalile, Chachimmona Mwana jwa Mundu ali nkwika pachanya maunde ga kwiunde, ni machili ni ukulu wekulungwa. ³¹ Nombe chachatuma achikatometume ŵao ŵa kwinani ali akamulile mapenga ga kusona nnope, ni ŵanyawo chachasonganganya ŵandu ŵao uŵasagulikwe kutyochela mbande syose ncheche sya chilambo, chitandile aji mbesi ja kwinani mpaka aji mbesi ji.

*Chitagu cha nkuju
(Maliko 13:28-31; Luka 21:29-33)*

³² “Kwa chitela cha ntini nlijiganye achi chitagu chi, Paukutanda kola nyambi ni kusipuka masamba, ŵanyamwe nkumanyilila kuti katema ka chuuku kaŵandichile. ³³ Iyoyo peyo ŵanyamwe pachingaone aga gose ga gali nkutendekwa, mmanyilile kuti katema ka une kuuja kaŵandichile. ³⁴ Isyene ngunsalila, Au uŵelesi u ngaupita gakanaŵe kutendekwa aga gose ga. ³⁵ Kwinani ni chilambo chiichipita, nambo malowe gangu ngagapita ng'o.

*Ngapagwa jwakumanyilila lyuŵa ni saa
(Maliko 13:32-37; Luka 17:26-30,34-36)*

³⁶ “Nambo, yankati lyuŵa ni saa, ngapagwa ŵakuimanyilila chakachi chikopochele, atamuno achikatometume ŵa kwinani, atamuno Mwana, Atati jika pe ni ŵakumanyilila. ³⁷ Pakuŵa yaitite mmoŵa ga che Nuhu, ni iyoyo ichichiŵa kwika kwa Mwana jwa Mundu. ³⁸ Pakuŵa gele moŵa go, chikumba meesi chachikulungwa chikanaŵe, ŵandu ŵalyaga ni kung'wa, ni ŵalombelaga ni kulombwa, mpaka lye lyuŵa lyo che Nuhu paŵajinjile mu safina. ³⁹ Nganamanyilila mpaka chikumba meesi pachaiche ni kwakumba wose. Ni iyoyo ichichiŵa kwika kwa Mwana jwa Mundu. ⁴⁰ Kele katema ko ŵandu ŵawili chachiŵa ku ngunda, jumo chachijigalikwa ni jwine kulekwa. ⁴¹ Achakongwe ŵawili chachiŵa aninkusyaga, jumo chachijigalikwa ni jwine kulekwa. ⁴² Nipele, nilolechesye, pakuŵa ngankumanyilila lyuŵa chi litaiche Ambuje wenu. ⁴³ Nambo nkumbuchile lyeleli, kuti akaimanyi nsyene nyuumba katema chi jwawiyi pataiche, akachesisye, ngakajileche nyuumba jakwe jjonasikwe. ⁴⁴ Kwalye ligongo lyo, ŵanyamwe nliŵiche chile, pakuŵa ngankumanyilila katema kachaiche Mwana jwa Mundu.”

*Katumetume jwakukulupilichika ni jwangakukulupilichika
(Luka 12:41-48)*

⁴⁵ Che Yesu wâpundile kuwêcheta, “Nipele nduni jwali jwakutumichila jwakukulupilichika ni lunda, jwati ambujegwe chammiche pachanya pa wându wâao, wâpe chakulya katema kakwe?” ⁴⁶ Jwana upile jwakutumichila jo pataiche ambujegwe juchansimane aninkutendekanya yeleyo. ⁴⁷ Isyene ngunsalila, chachimmika jwele katumetume jo alindilile chipanje chakwe chose. ⁴⁸ Nambo jwakutumichila a wâga jwangelumbana atiji muntima mwakwe kuti, ‘Ambuje wângu akuka wâa kuuja,’ ⁴⁹ ni kutanda kwaputa achikapolo achinjakwe ni kulya ni kung'wa pamo ni wâkolelwa, ⁵⁰ ambujegwe kapolo jula chachiika lyu wâa lyangakulilolela ni saa jangukuji-manyanya. ⁵¹ Chachinjamuka wamba ni kummika mu mpingo umo ni wâulamba. Kweleko chikuwê ni kulila ni kuchilimya meeno.

25

Chitagu cha achiwâli likumi

¹ “Kele katema ko, Umwenye wa kwinani chiulandane ni achiwâli likumi wâwajigele ibatali yao, wâtyosile kwachingamila ambuje wâ ulombela. ² Nsano wâao wâliji wâkulo wêla ni nsano wâliji wâkalamuka. ³ Wâwâliji wâkulo wêla wâla wâjigele ibatali yao, nambo nganjigala mauta ga akiba. ⁴ Nambo wêle wâwâliji wâkalamuka wâla wâjigele mauta mu yupa pamo ni ibatali yao. ⁵ Paku wâa ambuje wâulombela wâka wîle kwika, achiwâli wâla wose wâgwelese ni kugona. ⁶ Nambo sikati chilo nnope kwapali kunyokonya, ‘Nnole! Ambuje wâulombela akwika, njaule nkaachingamile.’ ⁷ Pelepo achiwâli wâla wose wâjimwiche, wâiwîsile chile ibatali yao. ⁸ Wêle wâkulo wêla wâla wâasalile wâkalamuka kuti, ‘Mtupe mauta genu kanandi paku wâa ibatali yetu ikusimika.’ ⁹ Nambo wâkalamuka wâla wâjanjile, ‘Ngagatukwana uwe ni wânyamwe! Mmbaya njaule kwa kusumisa nkalisumile mwachinsyene!’ ¹⁰ Nipele, wêle achiwâli wâkulo wêla wo pa wâjawile kusuma mauta, ambuje wâulombela wâaiche, ni achiwâli wâwâliwîsile chile wâjinjile pamo nawo mu nyumba ja ulombela ni nnango waugalikwe. ¹¹ Kanyuma achiwâli wâne wâla wâaiche, wâawîlasile, ‘Achimwene, achimwene, ntuugulile!’ ¹² Nambo wêlewo wâjanjile, ‘Ngunsalila isyene, ngangumanyilila wânyamwe.’ ” ¹³ Nipele, Che Yesu wâtite, “Nlilolechesye, paku wâa ngankumanyilila lyu wâa atamuno saa pachaiche Mwana jwa Mundu.

*Chitagu cha wakutumichila watatu
(Luka 19:11-27)*

¹⁴ “Paku wâa Umwenye wa kwinani uli mpela mundu jwasachile kwaula ulendo, wâawîlasile wakutumichila wâao ni kwalechela chipanje chakwe. ¹⁵ Wampele kila jumo ichaikombole, jumo maunjili nsano ga mbiya, ni jwine maunjili ga wîli ni jwine liunjili limo, ni wâjawile. ¹⁶ Nipele, ju wâpochele mbiya maunjili nsano wâjawile kukusumisa malonda ni wâpatile mbiya sine maunjili nsano. ¹⁷ Ilaila ju wâpochele mbiya maunjili ga wîli jula, wâpatile sine maunjili ga wîli. ¹⁸ Nambo jwele ju wâpochele mbiya liunjili limo jula, wâjawile, ni kusola lisimbo paasi, ni wâsisile mbiya ja achimwene jawao.

¹⁹ “Pagapite mo wâa gamajinji, achimwene jwa wakutumichila wâla wâusile, ni watandite ku wâlanjila mbiya sisyatumiche ni mbiya sisypatikene mu mbiya syakwe. ²⁰ Katumetume ju wâpochele mbiya maunjili nsano wâaiche ali ajigele gane nsano, wâasalile, ‘Achimwene, mwambele maunjili nsano ga mbiya, nnole, nyonjechesye maunjili gane nsano.’ ²¹ Achimwene jawao wâasalile

jwelejo kuti, ‘Yambone, jwaketumichila jwambone ni jwakukulupilichika. Ndi jwakukulupilichika kwa indu yainandi pe, chinampe yejinji. Njise kukusengwa pamo ni achimwene jwenu.’

²² “Soonni jwaketumichila juŵapochele mbiya maunjili gaŵili ŵaiche, ŵatyosisye mbiya sine maunjili gaŵili gagajonjechekwe, ŵatite, ‘Achimwene, mwambele mbiya maunjili gaŵili. Nnole, mbatile sine maunjili gaŵili gagajonjechekwe.’ ²³ Achimwene jwao ŵansalile jwelejo kuti, ‘Yambone, jwaketumichila jwambone ni jwakukulupilichika. Ndi jwakukulupilichika kwa indu yainandi pe, chinampe yejinji. Njise kukusengwa pamo ni achimwene jwenu.’

²⁴ “Nambo juŵapochele mbiya liunjili limo jula ŵaiche, ŵatite, ‘Achimwene, nguimanyilila kuti mwe ndi ŵakulimba, mmweji nkugungula pa nganimpande, ni kusonganganya panganimmisa. ²⁵ Najogwepe, najisisile mbiya jenu paasi. Nipele njigale mbiya jenu.’

²⁶ “Achimwene jwao ŵanjanjile, ‘Mwe ndi jwaketumichila jwanganalumbana ni jwa ulesi! Nkuumanyilila kuti une ngugungula panganimbande, ni kusonganganya panganimisa. ²⁷ Nipele yammajile kujiŵika mbiya jangu mu nyumba ja kugosela mbiya, none pachiche ngajijigele jajili jangu ni chakonjecheka chakwe! ²⁸ Munsumule mbiya jo mumpe jwakwete mbiya maunjili likumi. ²⁹ Pakuŵa, jwali ni chindu chapegwe ni konjechekwa. Nambo jwanganakola chindu, ata chele chakwete cho chichijigalikwe. ³⁰ Yankati jwaketumichila jwangaikanacho chakonjecheka, mumponye paasa ku chipi! Kweleko chikuŵe ni kulila ni kuchilimya meeno.’ ”

Kulamula kwa mbesi

³¹ “Katema kachaiche Mwana jwa Mundu mu ukulu wakwe ni achikatumetume ŵa kwinani wose ali pamo nawo, pelepo chachitama pa chitengu chao cha umwenye chachili ni ukulu. ³² Ŵandu ŵa ilambo yose chasongangane mmbujo mwao, nombe chachalekanganya ŵandu mpela ŵakuchinga yakuti pakusilekanganya ngondolo ni mbusi. ³³ Chaachisiŵika ngondolo yaani ŵandu ŵambone kundyoy kwakwe ni mbusi yaani ŵandu ŵanganalumbana kunchiji kwakwe.

³⁴ “Nombe Mwenye chiŵasalile ŵaali ŵa kundyoy kwakwe kuti, ‘Njise ŵanyamwe ŵampegwile upile ni Atati ŵangu, mpochele umwenye ŵampanganyichisye chile chitandile kugumbikwa chilambo. ³⁵ Pakuŵa jangwete sala ni ŵanyamwe mwambele chakulya ni jangwete njota ni ŵanyamwe mwambele meesi ni naliji jwannendo ni ŵanyamwe mwambochele mmajumba genu. ³⁶ Naliji matakope, ŵanyamwe mwandakwisye ni naliji jwakulwala ŵanyamwe mwaaiche kukuunola ni naliji jwantawe ŵanyamwe mwanyimajimile.’ ³⁷ Pelepo, ŵandu ŵakupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu chiŵajanje mwenye kuti, ‘Ambuje, ana chakachi twambweni ŵa sala ni kumpa chakulya, pane jinkwete njota ni kung'wesya meesi? ³⁸ Ana chakachi twammweni nli jwannendo ni kumpochela, pane matakope ni kuntakusya? ³⁹ Chakachi twammweni ndi nkulwala pane jwantawe ni kwika kukunnola?’ ⁴⁰ Mwenye chiŵajanje, ‘Ngunsalila isyene, chachilichose chimwantendele jumo jwa ŵanyaŵa achalongo ŵangu achanandi, mwandendele une.’

⁴¹ “Nipele chiŵasalile ŵele ŵaali kunchiji kwao, ‘Ntyoche mmbujo mwangu ŵanyamwe ŵankwete malweso! Njaule ku mooto moŵa gose pangali mbesi wangasimika, wauŵichikwe chile kwa ligongo lya Shetani ni achikatumetume ŵakwe. ⁴² Pakuŵa jangwete sala nganimumba chakulya, jangwete

njota nganimumba meesi. ⁴³ Naliji jwannendo nganimumbochela mma-jumba genu ni panaliji matakope nganimumba nguo ni nalwalaga ni natawîkwe nganinnyika kukulola.’

⁴⁴ “Pelepo nombe chajanje, ‘Ambuje, ana chakachi twammweni ndi jinkwete sala ni njota, ni ndi jwannendo pane matakope, ni ndi nkulwala pane jwantawîkwe, nowe nganitunkamusya?’ ⁴⁵ Mwenye chajanje, ‘Ngunsalila isyene, kila pamwakanaga kumpanganichisya gelega jumo jwa wanyawa achanandi wa, mwakanile kuumbanganichisya une.’ ⁴⁶ Nipele, wanyawa chajaula kumasausyo mowa gose pangali mbesi, nambo wandu wakupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu chajaula ku umi wa mowa gose pangali mbesi.”

26

Majilano ga kwaulaga Che Yesu

(Maliko 14:1-2; Luka 22:1-2; Yohana 11:45-53)

¹ Che Yesu pa wamalisisye ku wecheta gelego gose, waasalile wakulijiganya wao, ² “Nkumanyilila kuti pachigamale mowa gawili chichiwe chindimba cha Pasaka, ni Mwana jwa Mundu chakatyosyekwe kuti awambikwe pa nsalaba.”

³ Katema ko achakulu wa mbopesi ni achakulu wa wandu wasimene pa nsana wa nyumba ja Jwankulu Jwambopesi jwa wilanjikwe che Kayafa.

⁴ Wajilene ichajile pa kwakamula Che Yesu kwa malindi ni kwaulaga.

⁵ Nambo watite chele chindu chinatyochele katema ka lyuwa lya chindimba cha Pasaka, ngaka wa chikutyochele kutindiganya pa wandu.

Che Yesu akupakaswa mauta ku Besania

(Maliko 14:3-9; Yohana 12:1-8)

⁶ Che Yesu pa waliji ku Besania, ku nyumba ji che Simoni, ju walamile matana. ⁷ Jwankongwe jumo ju waliji ni chuupa chachikolochekwe ni liganga lya alabasta chachili ni mauta ga kununjila nnope ni ga ndalama jajikulungwa, waichilile Che Yesu pa watemi kulya chakulya, wajitile mauta muntwe.

⁸ Wakulijiganya wao pa waiweni yele watumbile, watite, “Awu uwonasi u wa chichi? ⁹ Aga mauta ga ngati gakasumichikwe kwa mbiya jekulungwa, ni kupegwa wakulaga.”

¹⁰ Che Yesu wasimanyilile ng'anisyo syao, waasalile, “Ligongo chi nkunsausya jwankongwe jo? Jwele atesile yambone kukwangu.” ¹¹ Wakulaga alinji mowa gose ni wanyamwe, nambo une nguuwa ni wanyamwe mowa gose. ¹² Aju jwankongwe ju anyitilile pa chiilu mauta ga kununjila kuti amiche chile kwa masiko gangu. ¹³ Ngunsalila isyene, papali pose pa chilambo pano patachilalichila Ngani Jambone ji, achi chatesile jwankongwe ju chichisalichikwe kwa kunkumbuchila.

Che Yuda akukunda kwagalauka Che Yesu

(Maliko 14:10-11; Luka 22:3-6)

¹⁴ Nipele, che Yuda Isikaliote, jumo jwa likumi ni wawili wala, wajawile kwa achakulu wa mbopesi, ¹⁵ wausisye, “Ana chimuumbe ichichi nannyichisyaga Che Yesu kukwenu?” Wa walanjile ipande selasini ya feza. ¹⁶ Chitandile kele katema ko che Yuda wasosaga lipesa lya kwaichisya kukwao.

Che Yesu ni wakulijiganya wao akulya chakulya cha Pasaka

(Maliko 14:12-21; Luka 22:7-13,21-23; Yohana 13:21-30)

¹⁷ Lyuwa limo likana we lyuwa lya chindimba cha mikate jangatagwa amila, wakulijiganya wajaulile Che Yesu ni kwausya, “Ana kwapi nkusaka

tukankolochesye chakulya cha Pasaka?” ¹⁸ Wâjanjile, “Njaule mmusi kwa mundu jumpepe, nkansalile, ‘Jwakwiganya akuti, katema kangu kaiche, chindye chakulya cha Pasaka kumangwenu pamo ni wâkulijiganya wangu.’” ¹⁹ Wâkulijiganya wala watesile mpela iwâtite pakusalilwa ni Che Yesu, wâkolosisye chakulya cha Pasaka.

²⁰ Ligulo, Che Yesu wâtemi pakulila chakulya pamo ni wâkulijiganya wao kumi na mbili. ²¹ PaWalyaga, Che Yesu wâtite, “Ngunsalila isyene, jumo jwenu chakang’alauche.” ²² Wâkulijiganya wasupwiche nnope, wâtandite kuusya jumo jumo, “Ambuje! Uli, ndili une?” ²³ Che Yesu wâjanjile, “Juchakatowele nkate mumbale pampepe ni une jujojo ni juchakang’alauche. ²⁴ Elo, Mwana jwa Mundu chawe mpela Malembelo ga Akunnungu igakuti pakusala, nambo ulaje kwa jwelejo juchakangalauche Mwana jwa Mundu! Ikaliji mmbaya ngakapagwe jwele mundu jo.”

²⁵ Che Yuda, juWangalawiche, wâusisye, “Jwakwiganya! Ndili une?” Che Yesu wâjanjile, “Ugwe mmechete.”

Chakulya cha Ambuje

(Maliko 14:22-26; Luka 22:14-20; 1 Wâkolinto 11:23-25)

²⁶ PaWalyaga, Che Yesu wâujigele nkate, wâtogolele Akunnungu, wâugaWenye, wapele wâkulijiganya wao achitiji, “Njigale ndye, achi ni chiilu changu.”

²⁷ Nipele wâchijigele chikombe cha divai, wâtogolele, wapele achitiji, “Nng’welele achi wânawose, ²⁸ pakuwa aji ni miasi jangu ja lilangano jajikwitika kwa ligongo lya wâjinji kwa kwalechelesya sambi. ²⁹ Nambo ngunsalila kuti nguung’wa sooni divai ja sabibu mpaka paching’we jasambano pamo ni wânyamwe mu umwenye wa Atati wangu.”

³⁰ PaWamasile kwimba lujimbo lwa kulapa, wâtyosile, wâjawile kuchikwesya cha Miseituni.

Che Yesu akusala kuti chakanikwe ni che Petulo

(Maliko 14:27-31; Luka 22:31-34; Yohana 13:36-38)

³¹ Nipele Che Yesu wâasalile sooni, “Chilo cha lelo jino, wânyamwe wânawose chinchimwe ni une, pakuwa Malembelo ga Akunnungu gakuti, ‘Chinampute jwakuchinga ni mpingo wa ngondolo chipwilingane.’”

³² Nambo pachimale kusyuka, chinannogolele ku Galilaya.” ³³ Che Petulo wâasalile Che Yesu, “Nachiwamuno wânawose chachimwe ni mmwe ni kuneka, nambo une ngali pachinanneche.” ³⁴ Che Yesu wâansalile che Petulo, “Ngunsalila isyene, chilo chino jikanawe kutongola tambala, chimungane katatu.” ³⁵ Che Petulo wâtite, “Iwaga chingawe pamo nomwe, ngasinankana.” Wâkulijiganya wane wala wânawose wâtite iyoyo.

Che Yesu akupopela ku Getesemane

(Maliko 14:32-42; Luka 22:39-46)

³⁶ Nipele Che Yesu wâjawile pamo nawo kwiuto kwakukuwîlanjikwa ku Getesemane, wâasalile wâkulijiganya wao kuti, “Ntame apano une ngwaula ako kukupopela.”

³⁷ Walongene nawo che Petulo pamo ni wânache wawîli wa chilume wa che Sebedayo, wâtandite kusupuka nnope ni kulagasika. ³⁸ Pelepo wâasalile, “Ngusupuka nnope muntima mpaka chiwandi kuwa. Ntame apano ni nchesye pamo ni une.” ³⁹ Nipele, wâjawile mmbujo kanandi, wâgwile manguku, wapopele achitiji, “Atati wangu, iwaga ikukomboleka, achi chikombe cha malagasyo chimbite, nambo nga wa kwa kusaka une, nambo iwe mpela inkuti pakusaka mmwe.” ⁴⁰ Wâjaulile wâkulijiganya wala, wâsimene agonile, wâasalile che Petulo, “Ana uli, nganinkombola kuchesya pamo ni une atamuno saa

jimope? ⁴¹ Nchesye ni kupopela kuti nkaika kwinjila nkulinjika. Mbumu jikusaka nambo chiilu changali machili.”

⁴² Che Yesu wawawile sooni kaaŵili kukupopela, “Atati wangu, iwaga ngaikomboleka achi chikombe cha malagasyo chipite pangang'welela une, nipele, chinkusaka chitendekwe.” ⁴³ Wawawile sooni wakulijiganya wao, wasimene agonile, pakuwa meeso gao gatopelwe ni lugono.

⁴⁴ Nipele wawawile, wawawile sooni kukupopela kaatatu kwa maloŵe galagala. ⁴⁵ Nipele wawawile wakulijiganya wala, wawawile, “Ana uli, chiwela nli mu lugono ni kupumulila? Nnole katema kasyene kaiche, ni Mwana jwa Mundu chatajikwe mmakono mwa wandu wa sambu. ⁴⁶ Njime, twende. Nnole! Akwika jwakuung'alauka.”

Che Yesu akukamulwa

(Maliko 14:43-50; Luka 22:47-53; Yohana 18:3-12)

⁴⁷ Nipele, Che Yesu pawaliji nkuwecheta nawo, waiche che Yuda, jumo jwa wakulijiganya kumi na mbili wala. Pamo nawo waiche wandu wajinji ali ajigele mapanga ni imbonga wawatumikwe ni achakulu wambopesi ni achakulu wa wandu. ⁴⁸ Juwasachile kungalauka Che Yesu jo, wapele chimanyisyo kuti, “Juchinankomasye kwa kwakunnonyela ni jujojo, munkamule.” ⁴⁹ Che Yuda wammandichile Che Yesu, wawawile, “Ngunkomasya jwakwiganya!” Nipele wankomasisye kwa kwakumbata. ⁵⁰ Che Yesu wawawile, “Ambusanga, ntende chinnyichile.” Pelepo waiche wandu wala, wankamwile Che Yesu ni kwaŵika paasi pa ulamusi wao.

⁵¹ Jumo jwa wawawile pamo ni Che Yesu wawawile lipanga lyakwe, wawawile kapolo jwa Jwankulu Jwambopesi, wawawile liwiwi. ⁵² Pelepo Che Yesu wawawile jwejo, “Mmusye upanga wenu mwigonelo mwakwe, pakuwa jwalijose jwakuulaga ni lipanga, chaulajikwe ni lipanga. ⁵³ Uli ana ngankwimanyilila kuti ngukombola kwaŵenda Atati wangu ni kumbelechela kupunda wangondo mipingo kumi na mbili wa achikatumetume wa kwini? ⁵⁴ Nambo chigamalile chinauli Malembelo ga Akunnungu gagakuti ikuwawilwa kuwa?”

⁵⁵ Katema kakoko Che Yesu wawawile mpingo wa wandu uwaiche kukwakamula, “Uli nnyiche kukungamula kwa mapanga ni imbonga mpela ndili mundu jwangangugakumulichisya malajisyo? Moŵa gose naliji pa Nyuumba ja Akunnungu njijiganyaga, nambo nganimungamula! ⁵⁶ Nambo aga gose ga gatendekwe pakuti gamalile malembelo ga wakulondola wa Akunnungu.” Pelepo wakulijiganya wawawile wawawile, wawawile.

Che Yesu akwawuswa kukungulu

(Maliko 14:53-65; Luka 22:54-55,63-71; Yohana 18:13-14,19-24)

⁵⁷ Nipele, wele wandu wawawile Che Yesu wawawile ku nyuumba ji che Kayafa juwaliji Jwankulu Jwambopesi, kuwawawile wakwiganya Malajisyo ni achachekulu. ⁵⁸ Che Petulo wawawile kwa kutali mpaka mu lutenje lwa Jwambopesi Jwankulu, wajinjile nkati pamo ni wakulindilila kuti alole ichikatendekwe.

⁵⁹ Nipele, achakulu wambopesi ni kungulu wose wawawile umboni wa unami kuti akombole kumbulaga Che Yesu. ⁶⁰ Nambo nganapata umboni wawawile wose, nachiwawawile waiche wandu wajinji wa unami. Kumbesi kwakwe waiche wandu wawawile. ⁶¹ Watite, “Aju mundu ju watite, ‘Ngukombola kujigumula Nyuumba ja Akunnungu ni kujitawawile sooni kwa moŵa gatau.’ ”

⁶² Jwambopesi Jwankulu wawawile, wawawile Che Yesu, “Ana ngankwanga liloŵe? Ana wandu wa akummechetela chichi?” ⁶³ Nambo Che Yesu wawawile ji. Jwambopesi Jwankulu wawawile, “Ngunnumbisya kwa Akunnungu wawawile

ŵajumi, ntusalile naga isyene mmwe ni Kilisito, Mwana jwa Akunnungu!”
⁶⁴ Che Yesu ŵanjanjile, “Mmwe mmechete! Nambo ngunsalila kuti, chitandile sambano chimumbone Mwana jwa Mundu ali atemi kundyo kwa Ambuje ŵa machili, chimumbone iyoyo achiikaga pa maunde ga kwinani.”

⁶⁵ Pelepo, Jwambopesi Jwankulu ŵapapulenyé nguo syao, ŵatite, “Ŵatukene Akunnungu! Uli tukuusaka sooni umboni nkati jweleju? Sambano mpi-likene yatite pakwatukana Akunnungu. ⁶⁶ Ŵanyamwe nkuti uli?” Ŵanyawo ŵanjanjile, “Aŵajilwe kuwa!” ⁶⁷ Nipele ŵansunile mata ku meeso, ŵamputile. Ŵane ŵamputile majanda palijeje, ⁶⁸ achitiji, “Nlondole, alakwe Kilisito Jwakuwombola, ŵaani ŵamputile!”

Che Petulo akwakana Che Yesu

(Maliko 14:66-72; Luka 22:56-62; Yohana 18:15-18,25-27)

⁶⁹ Che Petulo ŵatemi paasa mu lutenje. Nipele, jwaketumichila jumo jwankongwe ŵanjaulile, nikuti, “Alakwe mwaliji pampepe ni Che Yesu jwa ku Galilaya.” ⁷⁰ Nambo che Petulo ŵakanile mmbujo mwa ŵanawose achitiji, “Ngangumanyilila inkuŵecheta yo.” ⁷¹ Paŵakopokaga paasa, katumetume jwine jwankongwe ŵammweni, ŵaasalile uŵaliji pelepo kuti, “Mundu ju ŵaliji pamo ni Che Yesu jwa ku Nasaleti.” ⁷² Che Petulo ŵakanile sooni kwa kulumbilila, “Ngangumanyilila mundu ju.” ⁷³ Kanyuma kanandi, ŵandu ŵaŵaliji pelepo ŵajaulile che Petulo, ŵansalile, “Kusyene, mmwe nomwe nli jumo jwakwe, pakuŵa uŵechete wenu ukummanyisya.” ⁷⁴ Pelepo che Petulo ŵatandite kulumbilila kwakulilwesya achitiji, “Ngangumanyilila mundu ju!” Katema kakoko tambala jatongwele. ⁷⁵ Che Petulo ŵagakumbuchile maloŵe gaŵasalilwe ni Che Yesu kuti, “Chimungane katatu, jikanaŵe kutongola tambala.” Nipele, ŵatyosile paasa, ŵalisile nnope.

27

Che Yesu akujigalikwa ku Che Pilato

(Maliko 15:1; Luka 23:1-2; Yohana 18:28-32)

¹ Pakwachele, achakulu ŵambopesi ni achakulu ŵa ŵandu ŵajilene ichajile pakwaulaga Che Yesu. ² Ŵataŵile magwedegwede, ŵanjigele, ŵampeleche ku che Pilato, jwankulu jwa Chiloma.

Chiwa chi che Yuda

(Masengo 1:18-19)

³ Pelepo, che Yuda juŵangalawiche, paŵaiweni kuti Che Yesu amasile kula-mulikwa, ŵalilasiche muntima, ŵausisye kwa achakulu ŵambopesi ni achakulu ŵa ŵandu ipande selasini ya feza. ⁴ Ŵaasalile, “Leŵile kwa kuntyosya mundu jwangali ni sambu aulajikwe.” Nambo ŵele ŵanyawo ŵatite, “Yeleyo ili yetuwe? Chimmanyilile mwasyene.” ⁵ Nombejo ŵaponyele feza sila pa Nyu-umba ja Akunnungu, ŵakopweche paasa, ŵajawile kukulitaŵilila. ⁶ Achakulu ŵambopesi ŵasijigele feza sila, nikuti, “Ngalumbana kusiŵika kwa jwakugosa feza sya Nyuumba ja Akunnungu pakuŵa sili feza sisypatikene kwa kuu-laga.” ⁷ Nipele, ŵajilene, ŵasumile ngunda wa lilongo kuti paŵe pakwasichila achalendo. ⁸ Nipele, mpaka lelo jino wele ngunda wo ukuŵilanjikwa ngunda uwasumikwe kwa feza sisypatikene kwa kuulaga.

⁹ Kwa yeleyo maloŵe gaŵaŵechete che Yelemia jwakulondola jwa Akun-nungu gamalile gagakuti, “Ŵajigele ipande selasini ya feza, malinga ni malipilo gaŵajilene Ŵaisilaeli kulipa kwa ligongo lyao. ¹⁰ Feza syo ŵasumile ngunda wa lilongo, mpela iŵanajisye Ambuje.”

Che Pilato akwausya Che Yesu mausyo
(Maliko 15:2-5; Luka 23:3-5; Yohana 18:33-38)

¹¹ Che Yesu wājimi mmbujo mwa jwankulu jwa chilambo. Nipele, jwankulu jwa Chiloma wammusisye, “Ana mmwe ni Mwenye jwa Wayahudi?” Che Yesu wanjanjile, “Mmwe mmechete.” ¹² Nambo achakulu wambopesi ni achachekulu pa wammechetelaga, nganajanga. ¹³ Nipele che Pilato wammusisye, “Ana ngankupilikana ganagose gele gakummechetela go?” ¹⁴ Nambo Che Yesu nganajanga namose lilo we limo, jwankulu jwa Chiloma jo wasimosile nnope.

Che Yesu akulamulikwa kuwa
(Maliko 15:6-15; Luka 23:13-25; Yohana 18:39-19:16)

¹⁵ Yasyoweche jwankulu jwa Chiloma kwagopolela Myahudi jumo jwatawike ju wansachile katema ka chindimba cha Pasaka. ¹⁶ Kele katema ko pali ni jwantawe ju wamanyiche nnope, liina lyakwe che Balaba. ¹⁷ Nipele, pa wasongangene wandu pamo, che Pilato wausisye, “Ana nkusaka nangopole jwapi mwa wele wawili, che Balaba pane Che Yesu jwaku wilanjikwa Kilisito?” ¹⁸ Pakuwa waimanyilile kuti wanyosisye kwa ligongo lya wiu.

¹⁹ Che Pilato pawatemi pa chitengu cha kulumulila, wankwawo wachenawo utenga wanti, “Nkalipasyapasya kutenda chachili chose nkati jwele mundu jwambone jo, pakuwa lelo lasile mu sagamisi kwa ligongo lyakwe.”

²⁰ Nambo achakulu wambopesi ni achakulu wane wanyenje wandu kuti wawende agopolwe che Balaba ni waulaje Che Yesu. ²¹ Che Pilato wausisye wanyawo, “Nkunsaka jwapi nangopolele mwa wele wawili wa?” Wajanjile, “Che Balaba!”

²² Che Pilato wausisye wanyawo, “Sano, naatende chichi Che Yesu jwaku wilanjikwa Kilisito?” Wanawose watite, “Mwawambe pa nsalaba!”

²³ Nambo che Pilato wausisye, “Ligongochi? Ungalumbana chi watesile?” Wanyawo wanyanyisye achitiji, “Mwawambe pa nsalaba!”

²⁴ Nipele, che Pilato pawaiweni kuti ngakukombola kupanganya chachili chose nambo kutindiganya kukutanda, wajigele meesi ni kuna wa makono mmbujo pa wandu ni watite, “Une ngangulipasyapasya nkati chiwa cha aju mundu ju, chinyimanyilile mwachinsyene.” ²⁵ Wandu wanawose watite, “Miasi jao jiwe pachanya petu ni achiwana wetu!” ²⁶ Nipele che Pilato wagopolele che Balaba kutyochela mu nyumba jakuta wilwa, nambo pawamasile kumputa Che Yesu ibokola wanyosisye kukwa wamba pa nsalaba.

Wangondo akuntendela chanache Che Yesu
(Maliko 15:16-20; Yohana 19:2-3)

²⁷ Nipele wangondo wa jwankulu jwa Chiloma wanjinjisye Che Yesu nkati likome, wansyungwile mpingo wose. ²⁸ Wammusile nguo syao, wammwasisye mwinjilo wechejeu wa chimwenye. ²⁹ Nipele wakolosiye chindu mpela singwa ja miiwa, wammwasisye mu ntwe, sooni wammichile nnasi kundyo. Watindiwele mmbujo mwao ni kuntendela chanache achitiji, “Tukunkomasya Mwenye jwa Wayahudi!” ³⁰ Wansunile mata, waujigele nnasi ula ni kumputa mu ntwe. ³¹ Pawamasile kuntendela chanache, wammusile mwinjilo ula ni kuntakusya nguo syao, nipele wampeleche kukwa wamba pa nsalaba.

Che Yesu akuwambikwa pa nsalaba
(Maliko 15:21-32; Luka 23:26-43; Yohana 19:17-27)

³² Pawajaulaga, wansimene mundu jumo liina lyakwe che Simoni jwa musi wa ku Kulene, wankanganichisye kujigala nsalaba u Che Yesu. ³³ Pawaiche

peuto papakuwîlanjikwa Goligota, malumbo gakwe, peuto pa Chikalakasa cha Ntwe, ³⁴ wampele divai jewanganye chindu chakuwâwâ kutyosya kupeteka. Nambo Che Yesu nkupasya pe wakanile kung'wa.

³⁵ Wawambile pa nsalaba, nipele waga wene nguo syao kwakutendela gudugudu. ³⁶ Watemi pepala, waliji nkwalindilila. ³⁷ Pachanya ntwe wakwe pa nsalaba wawisile chibao cha malo we gagalembekwe, “Awa ni Che Yesu, Mwenye jwa Wayahudi.” ³⁸ Pali ni wachiswamba wawili wawambikwe pamo nawo, jumo kunchiji ni jwine kundyoy.

³⁹ Wandu wawapitaga pelepo wantukene achipukunyaga mitwe jao nikuti, ⁴⁰ “Mmwe jumwatite kuti nkukombola kujigumula Nyuumba ja Akunnungu ni kujitawa kwa mo wa gatatu. Sambano nlikulupusye mwasyene. Iwaga mmwe ndi Mwana jwa Akunnungu, ntuluche pa nsalaba po!” ⁴¹ Iyoyo peyo achakulu wambopesi pamo ni wakwiganya malajisyo ni achachekulu wantendele chanache achitiji, ⁴² “Wakulupwisye wane, nambo asyene ngakukombola kulikulupusya! Iwaga wele ali Mwenye jwa Waisilaeli! Sambano atuluche pa nsalaba po, nowaji tutwakulupile. ⁴³ Waa kulupilile Akunnungu ni kuwecheta kuti wele ali Mwana jwa Akunnungu, nipele, iwaga Akunnungu akunsaka wakulupusye sambano.”

⁴⁴ Iyoyo peyo we wala uwawambikwe pamo nawo pa nsalaba nombe wantukene.

Chiwa chi Che Yesu

(Maliko 15:33-41; Luka 23:44-49; Yohana 19:28-30)

⁴⁵ Chitandile lyuwa pantwe mpaka saa tisa, chilambo chose chalihi chipi. ⁴⁶ Pajaiche saa tisa Che Yesu walisile kwa lilo we lyekulungwa, “Eloi, Eloi, lama sabakitani?” Malumbo gakwe, “Akunnungu wangu, Akunnungu wangu, kwachichi mulesile?” ⁴⁷ Nambo wandu wane wawajimi pele pawapilikene yele watite, “Akwa wilanga che Elia.” ⁴⁸ Jumo jawo wautwiche, wajigele lidodoki ni kunyoya mu divai jakuipa, waji wisile mu nnasi, wapele ang'we. ⁴⁹ Wane watite, “Nnindilile tulole iwaga che Elia chaiche kukwakulupusya.”

⁵⁰ Nipele, Che Yesu walisile sooni kwa lilo we lyekulungwa, wajasiche.

⁵¹ Pelepo nguo ja lusasa ja Nyuumba ja Akunnungu japapwiche pambindikati, kutyochela mwinani mpaka paasi, chilambo chatinganyiche ni lwala syapalwiche. ⁵² Malembe gaunukwiche ni iilu ya wandu wajinji wa Akunnungu wawajasiche wasyuchikwe. ⁵³ Nombewo wakopweche mmalembe, ni Che Yesu pawamasile kusyuka, wajinjile mu mmusi wa Akunnungu, yaani Yelusalemu, ni wandu wajinji waweni.

⁵⁴ Nipele, jwankulu jwa wangondo ni wangondo wane wawaliji pamo nawo achinlindililaga Che Yesu pawachiweni chilambo chininkutinganyika ni gagakopochele gala, wajogwepe nnope, watite, “Isyene aju mundu ju waliji Mwana jwa Akunnungu.”

⁵⁵ Pelepo pali ni achakongwe wajinji wawalolechesyaga kwakutali. Wanyawo ni we wala wawankuiye Che Yesu kutyochela ku Galilaya ni kwatumichila. ⁵⁶ Mwa wele wanyawo waliji che Maliamu jwa musi wa ku Magidala ni che Maliamu achikulugwe che Yakobo ni che Yusufu, pamo ni achikulu wa wanache wa che Sebedayo.

Masiko gi Che Yesu

(Maliko 15:42-47; Luka 23:50-56; Yohana 19:38-42)

⁵⁷ Pakwaswele, waiche mundu jumo jwa chipanje jwa musi wa ku Ali mataya liina lyao che Yusufu, nombejo jwaliji jwakulijiganya jwa Che Yesu.

⁵⁸ Wajawile kwa che Pilato, wawendile apegwe chiilu chi Che Yesu. Che Pilato walamwile kuti apegwe. ⁵⁹ Che Yusufu wachijigele chiilu chila, wachiwijiile nguo jeswela mbee jajili jasambano, ⁶⁰ Che Yusufu wachiwisile chiilu chi Che Yesu mu lilembe lyasambano liwasepile palwala kwa ligongo lyakwe nsyene. Nipele, waligalambulile liganga lyekulungwa pa nnango wa lilembe ni kutyoka. ⁶¹ Che Maliamu jwa musi wa ku Magidala ni che Maliamu wane wala watemi anikulolechesya ku lilembe.

Lilembe likulindilwa

⁶² Malaŵi jakwe, yaani lyuŵa lyakuliwika chile kwa ligongo lya Lyuŵa lya Kupumulila, achakulu wambopesi ni Mafalisayo wajaulile che Pilato, ⁶³ Watite, “Achimwene, tukukumbuchila kuti jwakulambusya jula akanaŵe kuwa watite, ‘Pakumala moŵa gatatu chisyuche.’” ⁶⁴ Kwayele tukummenda mwasalile wangondo ajaule akalilindilile lilembe kwa moŵa gatatu, kuti wakulijiganya wao anakombole kuchijigala chiilu chao ni kwasalila wandu kuti asyuchile. Akuno kulambusya kwa mbesi kuno chikuŵe kwawamba nnope kupunda kwaandanda kula.” ⁶⁵ Che Pilato waasalile, “Ayaga, nkwele wangondo, njaule nkalilindilile inkuti pakukombola.” ⁶⁶ Nipele, wajawile, walilindilile lilembe, wawisile chiugulilo peganga ni kwaleka wangondo kulindilila.

28

Kusyuka ku Che Yesu

(Maliko 16:1-10; Luka 24:1-12; Yohana 20:1-10)

¹ Palyamasile Lyuŵa lya Kupumulila, kuninkucha lyuŵa lyaandanda lya chijuma, che Maliamu jwa musi wa ku Magidala ni che Maliamu jwine wajawile kukulilola lilembe. ² Chisisimuchile chakopochele chinden-demesi chachikulungwa cha chilambo, katumetume jwa kwinani jwa Ambuje watulwiche kutyochela kwinani, waligalambwile liganga lila ni kutamila. ³ Uwoneche wakwe waliji mpela kumesya ni nguo syakwe syaliji syeswela mbee. ⁴ Wakulindilila lilembe lila watetemele kwa lipamba nnope, waliji mpela wawe.

⁵ Nambo katumetume jwa kwinani jula waasalile achakongwe wala achitiji, “Wanyamwe nkajogopa! Ngumanyilila kuti nkunsosa Che Yesu juŵawambikwe pa nsalaba. ⁶ Nganapagwa pelepa pakuŵa wamale kusyuka mpela iwasasile. Njise kunnole paŵagonile. ⁷ Nipele, njaule chitema nkaasalile wakulijiganya wao kuti asyuchile, nombewo akunnongolela ku Galilaya, kweleko chimwasimane. Ayaga, une jwammale kunsalila.”

⁸ Achiwaga ni lipamba ni kusengwa kwakukulungwa, achakongwe wo watyosile chitema ku lilembe, achiutukaga kukwasalila wakulijiganya wao.

⁹ Chisisimuchile, Che Yesu wasimene nawo, watite “Ngunkomasya.” Achakongwe wala wajawile, wagakamwile makongolo gao ni kwapopelela. ¹⁰ Nipele Che Yesu waasalile, “Nkajogopa! Njaule nkaasalile achalongo wangu ajaule ku Galilaya, kweleko ni kuchakamone une.”

Utenga wa wakulindilila lilembe

¹¹ Achakongwe wala pawajaulaga, wakulindilila wampepe wa lilembe wajawile mu mmusi kukwasalila achakulu wambopesi yanayose iyatendekwe. ¹² Nipele, wasimene pamo ni achachekulu, watemi nkungulu, pakumala kukunguluka wapele wakulindilila wala mbiya syasijinji, ¹³ ni kwasalila, “Wanyamwe chinjile yeleyi, Wakulijiganya wao waiche chilo, wachijiwile chiilu

uwe tuli tugonile.’ ¹⁴ Iwaga chaimanye yeleyi jwankulu jwa chilambo, uwe chitwanyenje, ni wanyamwe ngamma ni masausyo.”

¹⁵ Wakulindilila wala wasijigele mbiya sila, watesile mpela iwatite pakusalilwa. Jele ngani jo jajenele pasikati ja Wayahudi mpaka lelo jino.

Che Yesu akwakopochela wakulijiganya wao

(Maliko 16:14-18; Luka 24:36-49; Yohana 20:19-23; Masengo 1:6-8)

¹⁶ Wakulijiganya kumi na moja wala wawile ku Galilaya ku chitumbi kwa wasalilwe ni Che Yesu ajaule. ¹⁷ Pa wamweni, wampopelele, nambo wampepe mwa wanyawo wali ni lipamba. ¹⁸ Nipele Che Yesu waiche chiwandi, waasalile, “Mbegwile ukombole wose kwini ni pachilambo. ¹⁹ Nipele njaule, nkaatende wandu wa ilambo yose awe wakulijiganya wangu, nchabatisyaga kwa liina lya Atati ni lya Mwana ni lya Mbumu jwa Akunnungu. ²⁰ Nkaajiganye kugakamulichisya gose mpela ila indite pakunnajisya wanyamwe. None ndili pamo ni wanyamwe mo wa gose, elo, mpaka kumbesi kwa chilambo.”

Ngani Jambone mpela yatite pakulemba Maliko Chilongolelo

Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Maliko, chili chitabu chimpepe mu itabu ncheche mu Lilangano lya Sambano chachikusala yankati ngani ja umi u Che Yesu Kilisito. Chachilichose mwa itabu yo chikuwîlanjikwa “Injili,” malumbo gakwe “Ngani Jambone.” Yalembekwe ni che Matayo ni che Maliko ni che Luka ni che Yohana pakumala chiwa chi Che Yesu. Injili mpela yatite pakulemba che Maliko chili chitabu chejipi kupunda itabu yose ncheche. Sooni ikukulupilichika kuti mwa Injili syosye si jeleji jaliji jandanda kulembekwa mu yaka ya 65 mpaka 70, pakumala Che Yesu kupagwa. Wâumanyilisi wâjajnji akukulupilila kuti Injili ji jalembekwe ku Loma, nningwa wao wakamulisyeye ntima wakukulupilila wâ chiloma wâ kweleko.

Che Maliko sooni akumanyika mpela che Yohana Maliko, wâjawile pamo ni achinduna che Paolo ni che Banaba nambo wasoyesye lumbili lwao pa walesile achinjakwe achendelechelaga ni ulendo wao wa masengo ga kwatumichila Akunnungu (Masengo 13:13). Kanyuma Che Maliko walongene sooni ni che Banaba (Masengo 15:37-39). Sooni che Maliko waliji mbusanga ju che Petulo (2 Petulo 5:13). Nambo che Maliko waliji jwanchanda katema Che Yesu pa watandaga masengo gao. Wâumanyilisi akukulupilila kuti che Maliko walembile umboni u che Petulo, ni weleo uli nsingi wa Injili mpela yatite pakulemba che Maliko. Mu Ngani Jambone ji, che Maliko akunguluchile kwannope majiganyo gankati ku wâ jwakulijiganya ju Che Yesu ni majiganyo ga Che Yesu pa mo wâ ga mbesi.

Yaili mwelemo

Che Maliko akuchimanyukusya chitabu chakwe (1:1-13).

Sooni che Maliko akusala yankati kutumichila ku Che Yesu pa waliji ku Galilaya (1:14-45; 8:1-21).

Sooni akutusalila yankati Che Yesu i watite pakwendajenda ku Yelusalemu (8:22-38; 10:1-52).

Che Maliko akumalichisya kwa kulemba yankati katema Che Yesu pa waliji Ku Yelusalemu, pamo ni chiwa chao ni kusyuka kwao (11:1-33; 16:1-8).

*Che Yohana Wakubatisya akwalalichila wându nkati Che Yesu Kilisito
(Matayo 3:1-12; Luka 3:1-18; Yohana 1:19-28)*

¹ Jeleji jili ndande ja Ngani Jambone ji Che Yesu Kilisito, Mwana jwa Akunnungu. ² Mpela ijitite pakulembekwa mmalembo ga che Isaya ju waliji jwakulondola jwa Akunnungu,

“Akunnungu watite, ‘Nguntuma jwantenga jwangu annongolele, jwejejo ni juchankolochesye litala lyenu.’

³ Mundu akunyanyisya mwipululu achitiji, ‘Mwakolochesye Ambuje litala lyao, ngolosye mwakusaka kupita.’ ”

⁴ Che Yohana Wakubatisya watamaga mwipululu ni kwalalichila wându aleche sambu ni kwabatisya kuti Akunnungu walechesye sambu syao.

⁵ Wându achajinji kutyochela chilambo cha Wayahudi ni musu wa ku Yelusalemu wose wâjawile kukwapikanila che Yohana, wâjitichisye sambu syao nombejo wabatisye mu lusulo lwa Yolodani.

⁶ Che Yohana wâliji awasile mwinjilo uwapotekwe ni manyunya ga chinyama chachikuwîlanjikwa ngamia ni nkaanda wa lipende nchiunu. Nombejo walyaga itete ni uchi. ⁷ Ni wâlalichilaga kwa wându kuti, “Panyuma pangu akwika jwali ni machili kumbunda une. None nganguwajilwa namose kukotama ni kugopola ngoji sya italawanda yakwe. ⁸ Uneji ngumbatisya ni meesi, nambo jwelejo chaachimbatisya kwa Mbumu jwa Akunnungu.”

*Kubatiswa ni kulinjikwa kwa Che Yesu
(Matayo 3:13-17; 4:1-11; Luka 3:21-22; 4:1-13)*

⁹ Moŵa go, Che Yesu wâiche kutyochela musu wa ku Nasaleti wauli mu chilambo cha ku Galilaya ni wabatiswe ni che Yohana mu lusulo lwa Yolodani. ¹⁰ Che Yesu paŵakopokaga mmeesi, wakuweni kwini kuugwiche ni Mbumu jwa Akunnungu wântuluchile achiwaga mpela nguunda. ¹¹ Liloŵe lya Akunnungu lyapikaniche kutyochela kwini lichitiji, “Mmwejo ni Mwanangu jungunonyela, nonyelwe nomwe.”

¹² Papopo Mbumu jwa Akunnungu wânlongwesye Che Yesu kwaula mwipululu. ¹³ Ni watemi mwipululu mo moŵa alobaini achilinjikwaga ni Shetani. Kukoko watamaga pamo ni inyama ya mwitinji, nambo achikatumetume wâ kwini wâliji nkwakamuchisya.

*Che Yesu akwaŵilanga wâkukoka ncheche wâakuye
(Matayo 4:12-22; Luka 4:15; 5:1-11)*

¹⁴ Che Yohana paŵatawîkwe mu nyumba jakutaŵilwa wându, Che Yesu wâjawile ku chilambo cha ku Galilaya kwalalichila wându Ngani Jambone ja Akunnungu. ¹⁵ Watite, “Katema kaiche ni Umwenye wa Akunnungu uwandichile. Nneche sambu syenu ni kujikulupilila Ngani Jambone!”

¹⁶ Che Yesu paŵapitaga mungulugulu litanda lya Galilaya, waweni wâkukoka wâwili, che Simoni pamo ni che Andulea mpwakwe ali nkukoka somba kwa lwau. ¹⁷ Che Yesu wâasalile, “Munguye, none chinantende wanyamwe mme wakwaikanawo wându kwa Ambuje.” ¹⁸ Papopo wâlesile nyau syao ni kwakuya.

¹⁹ Che Yesu paŵajawile mmbujo kanandi, waweni che Yakobo ni che Yohana, wânache wâ che Sebedayo. Ni wanyawo wâliji mu ngalaŵa jao achisaulaga nyau syao. ²⁰ Papopo Che Yesu paŵaweni, wâawilasile, ni wanyawo wâlesile che Sebedayo atati wâo mu ngalaŵa pamo ni wakwapanganyichisya masengo, ni wakuiye Che Yesu.

*Che Yesu akunkoposya mundu masoka
(Luka 4:31-37)*

²¹ Che Yesu pamo ni wakulijiganya wâo wâiche musu wa Kapelenaumu, ni palyaiche Lyuŵa lya Kupumulila, Che Yesu wâjinjile mu nyumba ja kusimanilana Wayahudi, ni watandite kwajiganya wându maloŵe gambone ga Akunnungu. ²² Wându wose wâwampilikene wâsimosile ni uwiganye wakwe, pakuŵa nganjiganya mpela wakwiganya Malajisyo, nambo wâjiganyaga nti mundu jwali ni ulamusi.

²³ Papopo mundu jwakamwilwe ni lisoka juwâliji mu nyumba ja kusimanilana jila wanyanyisye, ²⁴ achitiji, “Ana nkusaka kututenda ichichi, mmwe Che Yesu jwa ku Nasaleti? Ana nnyiche kukutujonanga? Ngummanyilila kuti mmwejo ndi Jwanswela jwa Akunnungu!”

²⁵ Che Yesu wâlikalipile lisoka lya achitiji, “Mmyalale! Munkopoche mundu jo.”

²⁶ Nipele lisoka lya lyantinganyisye mundu jula kwa machili ni kunyanyisya, ni lyakopweche. ²⁷ Wându wose wâsimosile nnope ni wâliji nkuusyana,

“Ana yelei ni yatiuli? Uli, gelega gali majiganyo ga sambano? Mundu ju akwete ulamusi wa kugakoposya namose masoka, nombego gakwajitichisya!”
²⁸ Nipele, ngani jakwe Che Yesu jajenele kwachitema palipose, kuchilambo chose cha ku Galilaya.

Che Yesu akwalamyâ wându wâjinji
(Matayo 8:14-17; Luka 4:38-41)

²⁹ Che Yesu ni wâkulijiganya wâo pamo ni che Yakobo ni che Yohana wâkopweche mu nyuumba ja kusimanilana jila ni kwaula ku nyuumba ja wânya che Simoni ni che Andulea. ³⁰ Akwegwao che Simoni jwankongwe, wâgonile pachindanda ali nkulwala chiilu, ni Che Yesu naikape wâsalilwe yankati jwakulwala jo. ³¹ Nipele Che Yesu wânjaulile jwankongwe jo ni wânkamwile nkono ni kunjnamukula. Ulwele ula wannesile nipele wâtandite kwatelechela.

³² Ligulo, lyuwa lili litiwile, wându wâajauchisye Che Yesu wâkulwala wose ni wâwâkamwilwe ni masoka. ³³ Wându wose wâ musi wo wâsongangene paluwala lwa nyuumba. ³⁴ Che Yesu wâlamisye wându wâjinji wâwaliji ni ilwele yakupisyangana ni kugakoposya masoka gamajinji gagaliji mwa wându wâla. Nganiwâpa masoka lipesa lyakuwecheta chachilichose ligongo gaamanyilile ali wâani.

Che Yesu akwalalichila wându ku Galilaya
(Luka 4:42-44)

³⁵ Kundawîpe kukanawe kucha, Che Yesu wâkopweche mu nyuumba jo ni kwaula paasa musi, pangali wându kukupopela. ³⁶ Che Simoni ni achinjakwe wâla wâjawile kukwasosa. ³⁷ Pawammweni wânsalile, “Wându wose ali nkun-sosa mmwe.”

³⁸ Che Yesu wâasalile, “Tukusachilwa tujauke mmisinda jine jajiwandichile akuno, ni kweleko ngusachilwa ngalalichile Ngani Jambone, pakuwa yelei ni inyichile.”

³⁹ Nipele, Che Yesu wâjesilejesile ku Galilaya kose, achilalichilaga mma-jumba gao ga kupopelela ni kugakoposya masoka.

Che Yesu akunswejesya mundu jwamatana
(Matayo 8:1-4; Luka 5:12-16)

⁴⁰ Lyuwa limo mundu jwa matana wâiche ku Che Yesu ni kwatindiwalila ni kwachondelela kuti, “Mwasakaga muuswejesye!”*

⁴¹ Che Yesu wânkolele chanasa, wâjongwele nkono wao ni wânkwaiye ni kwasalila, “Ngusaka, Nswejele!” ⁴² Papopo matana gakwe gala gannesile ni wâswejele. ⁴³ Nipele Che Yesu wânsalile ajaule achinjamukaga kwa machili, achinsalilaga, ⁴⁴ “Nnole, munansalile mundu jwalijose chindu chi, nambo njaule nkalirosye kwa jwambopesi, nkatyosye mbopesi mpela iwâtite pakusala che Musa kwalosya wându wose kuti nnamile.”

⁴⁵ Nambo mundu jula pawâkopweche, wâtandite kwenesya ngani jo papalipose, namose Che Yesu nganakombola kwinjila sooni mmusi kwakulilosya. Nambo wâtemi paasa musi, pangali wându, atamuno yeleyo wându kopochela papalipose wânjaulile kukokopeko.

2

Che Yesu akunnamyâ mundu jwatatele
(Matayo 9:1-8; Luka 5:17-26)

* **1:40** 1:40 Muuswejesye: Matana galiwi ulwele uwanlekasisye mundu kwa wenda Akunnungu pakuwa waliwi usakwa.

¹ Pagapite moŵa gampepe, Che Yesu ŵaujile sooni ku Kapelenaumu ni ŵandu ŵapilikene kuti ali pamusi. ² Nipele ŵandu ŵajinji ŵasongangene ata-muno nganilisigala lipesa lyalililyose, ni ŵagumbele mpaka paluŵala. Che Yesu ŵaliji nkwalalichila Liloŵe lya Akunnungu. ³ Pelepo ŵandu ncheche, ŵannyichisye mundu jwatatele ku Che Yesu. ⁴ Nambo kwaligongo lya winji wa ŵandu, nganakombola kunjausya jwakulwala pachiŵandi ni Che Yesu. Nipele, ŵapesekwile pa chipagala cha nyuumba palapala paŵaliji Che Yesu. Pelepo ŵantulwisye mundu jo ali agonile pa chitagala. ⁵ Che Yesu paŵachiweni chikulupi chao chila, ŵansalile jwakutatala jula, “Mwanangu, nlecheleswe sambu syenu.”

⁶ Ŵampepe mwa ŵakwiganya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa ŵaŵatemi pepala, ŵaliji nkuliusya mmitima jao, ⁷ “Ana akukombola chinauli kuŵecheta yelei? Akwatukana Akunnungu! Akunnungu pe ni ŵakukombola kulechelesya sambu.”

⁸ Papopo Che Yesu ŵaimanyilile yanayose iŵaganisyaga mmitima jao, ni ŵausisye, “Ana ligongo chi nkuganisa yelei mmitima jenu? ⁹ Ana chapi chachili chakwepepala, kunsalila mundu jwatatele ju, ‘Nlecheleswe sambu syenu,’ pane kunsalila, ‘Njimuche, njigale chitagala chenu njende?’ ¹⁰ Nipele, ngusaka manyilile kuti Mwana jwa Mundu akwete ulamusi wa kulechelesya sambu sya ŵandu pachilambo pano.” Papopo ŵansalile mundu jwatatele jula, ¹¹ “Ngunsalila, njimuche, njigale chitagala chenu, njaule kumangwenu!”

¹² Ŵandu paŵannolechesyaga, mundu jula ŵajimwiche, ŵajigele chitagala chao ni kukopoka. Ŵandu wose ŵasimosile ni kwakusya Akunnungu achitiji, “Ngapagwa kose patwaiweni yanti yeleyi!”

*Che Yesu akummilanga che Lawi ŵaakuye
(Matayo 9:9-13; Luka 5:27-32)*

¹³ Che Yesu ŵajawile sooni mungulugulu litanda lya Galilaya. Mpingo wa ŵandu wanjaulile ni Che Yesu ŵatandite kwajiganya.

¹⁴ Paŵaliji nkupita, ŵammweni che Lawi mwanache ju che Alufayo ali atemi pa nyuumba ja kukumbikanyila nsongo. Che Yesu ŵansalile, “Munguye!” Che Lawi ŵajimi ni ŵankuiye.

¹⁵ Kanyuma, Che Yesu ŵatemi mu nyuumba ji che Lawi kulya chakulya. Ŵakukumbikanya nsongo ŵajinji ni ŵandu ŵa sambu ni ŵandu, ŵaakuiye Che Yesu. Ni ŵajinji mwa ŵelewo ŵaliji nkulya pamo nawo ni ŵakulijiganya ŵao.

¹⁶ Ŵakwiganya Malajisyo ŵampepe ŵaŵaliji Mafalisayo, paŵaiweni kuti Che Yesu akulya pamo ni ŵandu ŵangakukundikwa ni ŵandu ni ŵakukumbikanya nsongo, ŵausisye ŵakulijiganya ŵao ŵala, “Kwachichi akulya ni ŵandu nti ŵeleŵa?”

¹⁷ Che Yesu paŵapilikene ŵaasalile, “Ŵandu ŵangakulwala ngakunlajila jwan-tela, nambo ŵakulwala. Une nganiika kukwaŵilanga ŵandu ŵambone, nambo ŵandu ŵa sambu.”

*Liusyo lyankati kutaŵa
(Matayo 9:14-17; Luka 5:33-39)*

¹⁸ Katema kampepe ŵakulijiganya ŵa che Yohana ni ŵakulijiganya ŵa Mafalisayo ŵaliji nkutaŵa. Ŵandu ŵampepe ŵaiche ku Che Yesu ni kumbusya, “Ana ligongo chi ŵakulijiganya ŵa che Yohana ni ŵakulijiganya ŵa Mafalisayo akutaŵanga, nambo ŵakulijiganya ŵenu ngaakutaŵa?”

¹⁹ Che Yesu ŵajanjile, “Ana ŵakuŵilanjikwa ku ulombela akukombola kutaŵa ni jwanlombela ali pamo nawo? Ngwamba! Ngaakukombola kutaŵa.”

²⁰ Nambo chiliiche lyuŵa mlombela jo pachajigalikwe mwa ŵanyawo, moŵa go ni pachachitaŵa.

²¹ “Ngapagwa mundu jwakukata chigamba cha nguo ja sambano ni kuchitotela mu nguo jakuwisala. Pakuŵa atendaga yeleyo chigamba chasambano cho chichinyale ni kupapula nguo jakuwisala jo ni papapawiche po chipapunde kupapuka. ²² Ni sooni ngapagwa mundu jwakutaga divai jasambano mmisaku ja mapende jakuwisala. Pakuŵa atendaga yeleyo divai jasambano chijitutumule misaku jo ni kujipapula, divai chijimwasiche ni misaku chijijonasiche. Divai ja sambano jikutajikwa mmisaku ja mapende ja sambano.”

Liusyo lyankati Lyuŵa lya Kupumulila
(Matayo 12:1-8; Luka 6:1-5)

²³ Pa Lyuŵa lya Kupumulila limo, Che Yesu pamo ni ŵakulijiganya ŵao ŵaliji nkupita mmigunda ja ngano. Paŵaliji nkwenenda ŵakulijiganya ŵao ŵatandite kutema masache ga ngano. ²⁴ Mafalisayo ŵaasisye Che Yesu achitiji, “Nnole! Ligongo chi ŵakulijiganya ŵenu akutenda yaikanichikwe kuipanganya pa Lyuŵa lya Kupumulila?”

²⁵ Che Yesu ŵajanjile, “Ana nganinsyome iŵatesile che Daudi ni achinjakwe pajakwete sala? ²⁶ Che Daudi ŵajinjile pa Nyuumba ja Akunnungu ni ŵalile mikate jijatyochekwe nti sadaka kwa Akunnungu. Yeleyi yatendekwe katema che Abiasali ali Jwambopesi Jwankulu. Ŵambopesi pe ni ŵaŵasachilwe kulya mikate jo, nambo che Daudi ŵalile, sooni ŵapele achinjakwe.”

²⁷ Nipele Che Yesu ŵamalichisye kuŵecheta, “Lyuŵa lya Kupumulila lyaŵichikwe kwaligongo lya kwakamuchisya ŵandu nambo ngaŵa ŵandu kulitumichila Lyuŵa lya Kupumulila. ²⁸ Nipele Mwana jwa Mundu ali Ambuje atamuno pa Lyuŵa lya Kupumulila.”

3

Che Yesu akunnanya mundu jwapombotele nkono
(Matayo 12:9-14; Luka 6:6-11)

¹ Nipele Che Yesu ŵajinjile sooni mu nyuumba ja kusimanilana Ŵayahudi ni mmomo mwaliji ni mundu jwapombotele nkono. ² Ŵandu ŵampepe ŵaliji nkusosa ligongo lya kwakumulila Che Yesu. Nipele ŵaliji nkunnolechesya panepa chanlanye mundu jo pa Lyuŵa lya Kupumulila. ³ Che Yesu ŵansalile mundu jwapombotele nkono jula, “Njise paujo.” ⁴ Nipele Che Yesu ŵausisye, “Ana ili yambone pa Lyuŵa lya Kupumulila kuitendekanya yambone pane yangalumbana? Kukulupusya pane kuulaga?”

Nambo ŵanyawo ŵamyalele. ⁵ Che Yesu ŵalolechesye wose kwa lutumbilo, ni ŵasupwiche ligongo mitima jao jaliji jekakatime. Nipele ŵansalile mundu jula, “Njongole nkono wenu!” Nombejo ŵaujongwele, ni nkono wao walamile. ⁶ Papopo, Mafalisayo ŵakopweche paasa pa nyuumba ja kusimanilana ni kuŵechetesya ni ŵandu ŵa mpingo u che Helode itajile pakwaulaga Che Yesu.

Mpingo wa ŵandu ukunkuya Che Yesu

⁷ Che Yesu pamo ni ŵakulijiganya ŵao ŵatyosile pelepo ni kwaula mungu-lugulu litanda lya Galilaya ni mpingo wa ŵandu wankuiye. Ŵandu wo ŵaumile mmisi ja ku Galilaya ni ku Yudea. ⁸ Paŵapilikene iŵaitesile Che Yesu, ŵandu ŵane ŵaichilile kutyochela mmisi ja ku Yelusalemu ni ku Idumea ni mmisi jajili peesi lusulo lwa Yolodani, ni kutyochela mmisi ja ku Tilo ni

ku Sidoni. ⁹ Pakuŵa ŵandu ŵaliji ŵajinji, Che Yesu ŵaasalile ŵakulijiganya ŵao ŵaŵichile chile ngalaŵa kuti ŵandu anaiche kwaŵijikanya. ¹⁰ Pakuŵa ŵaalamisye ŵandu ŵajinji, ŵakulwala wose ŵaliji nkututana kuti ŵakwaye. ¹¹ Ni ŵandu ŵaŵakamwilwe ni masoka paŵammonaga, ŵaligwisisye paujo pao ni kunyanyisya achitiji, “Mmwejo ni Mwana jwa Akunnungu!”

¹² Nambo Che Yesu ŵagakanyisye kwa chikali masoka ganaamanyisye ŵandu ŵane kuti ŵele ali ŵaani.

Che Yesu akwasagula achinduna likumi ni ŵaŵili
(Matayo 10:1-4; Luka 6:12-16)

¹³ Che Yesu ŵakwesile kwitumbi ni kwaŵilanga ŵandu ŵaŵasachile nsyene, nombewo ŵajaulile. ¹⁴ Nipele ŵasagwile ŵandu likumi ni ŵaŵili ŵaŵaaŵilasile achinduna ni kwasalila, “Nansagwile nnonjele pamo none, sooni chinantume kukwalalichila ŵandu Ngani Jambone, ¹⁵ ni ŵanyamwe chinkole ulamusi wa kugakoposya masoka.”

¹⁶ Ŵeleŵa ni ŵandu likumi ni ŵaŵili ŵaŵasagwile, che Simoni ajula Che Yesu juŵampele liina liine che Petulo, ¹⁷ ni Che Yakobo ni mpwakwe che Yohana ŵanache wa che Sebedayo, Che Yesu ŵapele liina liine Boanelige malumbo gakwe “Ŵandu ŵaali mpela ilindimo, pane akuŵilanjikwa ŵandu ŵaambumu.”

¹⁸ Ŵane ŵaliji che Andulea ni che Filipino ni che Batolomayo ni che Matayo ni che Tomasi ni che Yakobo mwana ju che Alufayo, che Tadayo ni che Simoni jwakuŵilanjikwa Selote, ligongo ŵaliji jwakumenyanila chilambo chakwe, ¹⁹ ni che Yuda Isikaliote, juŵangalawiche Che Yesu.

Che Yesu ni Belesebuli
(Matayo 12:22-32; Luka 11:14-23; 12:10)

²⁰ Nipele Che Yesu ŵausile kumangwao. Mpingo wekulungwa wa ŵandu ŵasongangene sooni, mpaka Che Yesu ni ŵakulijiganya ŵao nganakombola kulya. ²¹ Achalongo achinjakwe paŵapilikene yelei, ŵapite kukwajigala ligongo ŵatite kuti jwampugwe.

²² Ŵakwiganya Malajisyo ŵaŵaumile ku Yelusalemu ŵatite, “Akwete Belesebuli! Jwankulu jwa masoka, jwakwapa machili ga kugakoposya masoka.”

²³ Pelepo Che Yesu ŵaaŵilasile ŵandu ni kwasalila kwa itagu achitiji, “Ana ikukomboleka Shetani kunkoposya Shetani njakwe? ²⁴ Iŵaga umwenye usapulene mipingo mipingo jajikumenyana, umwenye wo ngaujendelechela. ²⁵ Sooni iŵaga ŵandu ŵa nyumba jimo asapulanaga mipingo mipingo ni kumenyana, ŵandu wo chajonasiche. ²⁶ Iyoyo peyo, umwenye wa Shetani, wasapulanaga mipingo mipingo ngaukola machili.

²⁷ “Ngapagwa jwakupakombola kwinjila mu nyumba ja jwamachili ni kunsumula ipanje yakwe yose, pangantaŵa kaje jwamachili jo. Pelepo ni pachachikombola kunsumula ipanje yakwe yose.

²⁸ “Isyene ngunsalila, ŵandu chaalecheleswe sambu syao syose ni kwatukana kwao Akunnungu kose. ²⁹ Nambo, mundu jwalijose jwakuntukana Mbumu jwa Akunnungu ngalecheleswa sambu syo ng’o, pakuŵa chakole sambu sya moŵa gose pangali mbesi.” ³⁰ Che Yesu ŵaŵechete yeleyo ligongo ŵandu ŵaliji nkusala kuti, “Akamwilwe ni lisoka.”

Achikulugwe ni achapwakwe Che Yesu
(Matayo 12:46-50; Luka 8:19-21)

³¹ Achikulugwe ni achapwakwe Che Yesu ŵaiche pelepo, ŵajimi paasa ni kuntuma mundu akaaŵilanje Che Yesu nkati. ³² Mpingo wa ŵandu watemi

kwakwasyungula Che Yesu. Nipele jumo jwao wansalile, “Achikulu wenu ni achapwenu alinji paasa, akunsosa.”

³³ Nambo Che Yesu waasalile, “Ana achikulu wangu ni achapwanga ali waani?” ³⁴ Pelepo waalolechesye wandu uwansyungwile wala ni kuti, “Nnole, ngwaona wandu wa mpela achikulu wangu ni achalongo wangu. ³⁵ Pakuwa mundu jwalijose jwakuitendekanya yakuisaka Akunnungu, jwelejo ali achimwene jwangu ni mlumbwangu ni achikulu wangu.”

4

Chitagu cha jwakupanda (Matayo 13:1-9; Luka 8:4-8)

¹ Che Yesu watandite sooni kwiganya ali mungulugulu litanda lya Galilaya. Mpingo wekulungwa wa wandu wansyungwile mpaka wajinjile mu ngalawa ni kutama mmomo. Wandu wose watemi mungulugulu litanda. ² Che Yesu watandite kwajiganya indu yejinji kwa itagu. Mmajiganyo gakwe waasalile.

³ “Mpilikanichisye! Jwakupanda wawile kukumisa mbeju. ⁴ Pawamisaga, mbeju sine syagwilile mwitala ni ijuni yaiche ni kusimila. ⁵ Mbeju sine syagwilile pa lwala papaliji ni litaka kanandi, mbeju syamesile kwachitema pakuwa litaka lyakwe lyaliji kanandi. ⁶ Ni palyakopweche lyuwa lyatinisye mimela, ligongo michiga jakwe nganijinjilisy paasi. ⁷ Mbeju sine syagwilile pa miiwa, miiwa jila jakusile ni kuiwikanya mimela, nombe mimela jo nganijisogola isogosi. ⁸ Mbeju sine syagwilile pa chaajila, syamesile ni syakusile ni kusogola. Sine syasogwele makumi gatatu ni sine makumi nsano ni limo ni sine makumi likumi.”

⁹ Che Yesu watite, “Waali ni mapilikanilo gakupilikana, apilikane.”

Nningwa wa kwiganya kwa itagu (Matayo 13:10-17; Luka 8:9-10)

¹⁰ Che Yesu pawaliji pajika, wane mwa wawampilikene wala pamo ni wakulijiganya wao likumi ni wawili wanjaulile ni kumbusya malumbo ga itagu yo. ¹¹ Che Yesu wajanjile, “Wanyamwe mpegwilwe kumanyilila yantemela ya Umwenye wa Akunnungu. Nambo kwa wane waali paasa chalijiganye indu yose kwa itagu pe, ¹² kuti,

‘Alolechese, nambo anaone.

Apilikanile, nambo anaimanyilile.

Pakuwa amanyililaga chiwagalaulichile Akunnungu, nombejo akaalechesye sambu syao.’ ”

Che Yesu akutagula chitagu cha jwakupanda (Matayo 13:18-23; Luka 8:11-15)

¹³ Nipele, Che Yesu wausisye, “Uli ngankugamanyilila malumbo ga chitagu chi? Nambi chimanyilile chinauli malumbo ga itagu ine? ¹⁴ Jwakupanda mbeju akupanda Liloŵe lya Akunnungu. ¹⁵ Wandu wane akulandana ni mbeju sisyagwilile mwitala. Pakulipilikana Liloŵe lya Akunnungu, Shetani akwika ni kulityosya Liloŵe lyalipandikwe mmitima jao. ¹⁶ Ni wandu wane ali mpela mbeju sisyagwilile pa lwala. Wandu wo apilikanaga Liloŵe lya Akunnungu, papopo akulijitichisya mu kusangalala. ¹⁷ Nambo ngalikwajinjila ni kola michiga mwa wanyawo, akulikamulisya kwa katema kakajipi. Nipele, kwatyochelaga kulaga pane masauko ligongo lya Liloŵe lya Akunnungu lila, pelepo akulilekanga. ¹⁸ Wandu wane ali mpela mbeju sisyagwilile pa miiwa. Wandu wo ni wewala wakulipilikana Liloŵe lya Akunnungu, ¹⁹ ligongo

lya lipamba lya umi wu ni kunonyelwa ni ipanje pamo ni kulajila indu ine yejinji, ikwajinjila ni kuliwâjikanya Liloŵe lyo, nombewo ngakukombola kulijitichisya Liloŵe yalikuti ni kusogola isogosi. ²⁰ Nambo wându wâne ali mpela mbeju sisya gwilile pa chaajila sila. Wêlewo akulipilikana Liloŵe lyo ni kulijitichisya, nombewo akusogola isogosi wâne makumi gatatu ni wâne makumi nsano ni limo ni wâne makumi likumi.”

*Chitagu cha lumuli lweunichikwe
(Luka 8:16-18)*

²¹ Che Yesu wâpundile kwasalila, “Ana mundu akupamba lumuli ni ku-luikanawo nkati ni kuluunichila ni lulo pane kuluwîka kuusi chindanda? Ng-wamba! Akuluwîka pachanya chindu chakuwîchila lumuli. ²² Iyoyo, chindu chachilichose chachisisikwe chichioneche pakulanguka, ni chachilichose cheunichikwe chichiunukulikwe. ²³ Wâali ni mapilikanilo gakupilikana, apilikane!”

²⁴ Ni wâpundile kwasalila, “Mpilikanichisye yambone inkwipikana yo! Lilamulo lilalila linkwalamulila wându wâne, Akunnungu chaachinnamulila ni wânyamwe wakwe, sooni chanjonjehesye. ²⁵ Pakuwa mundu jwakwete chindu chajonjehesye ni mundu jwanganakola chindu chasumulwe atamuno kanandi chakwete.”

Chitagu cha mbeju jajikumela

²⁶ Che Yesu wâjendelechele kuwêcheta, “Umwenye wa Akunnungu ukulandana ni mundu jwakumisa mbeju mu ngunda. ²⁷ Chilo akugona ni muusi akuwa meeso, mbeju sikumela ni kukula. Nombejo ngakuimanyilila yaikutendekwa. ²⁸ Litaka lisyene likutendekasya mmela kukula ni kusogola. Kundanda ukumela, sooni ukukoposya lisache kumbesi ukusogola ngano. ²⁹ isogosi yakomalaga pe, mundu jula akugungula ni chikwakwa chakwe, pakuwa katema ka magungulo kaiche.”

*Chitagu cha mbeju jamwana ja haladali
(Matayo 13:31-34; Luka 13:18-19)*

³⁰ Che Yesu wâusisye sooni, “Ana tutuulandanichisye ni chichi Umwenye wa Akunnungu? Kwaali tuutanje kwa chitagu chi? ³¹ Ukulandana ni mbeju ja haladali, mbeju jamwana nnope kupunda mbeju syose syasikupandikwa pachilambo. ³² Nambo japandikwaga jikukula ni kuwa chitela chachikulungwa kupunda mimela jose ja mu ngunda, nombecho chikuwa ni nyambi syasikulungwa nnope ni ijuni ikwika kutawa isusi mu nyambi syakwe.”

³³ Che Yesu wâlalichile wându utenga wao kwa itagu yejinji yanti yele, wâkungulwiche nawo mpela iwâtite pakukombola wanyawo kumanyilila. ³⁴ Ngana wêcheta ni wându chachilichose pangali itagu, nambo pa waliji pamo ni wâkulijiganya wâo pachisyepela wâtagulile yose.

*Che Yesu akujitulasya mbungo jejikulungwa
(Matayo 8:23-27; Luka 8:22-25)*

³⁵ Lyuwa lilyolyo ligulo, Che Yesu wâasalile wâkulijiganya wakwe, “Tujombochele peesi litanda.” ³⁶ Nipele wâkulijiganya wâo wâulesile mpingo wa wându ula, ni kwinjila mu ngalawa jiwâliji Che Yesu ni kwaula nawo. Ilaila paliji ni ngalawa sine. ³⁷ Nipele jatandite kupuga mbungo jejikulungwa ni matumbela gajiputile ngalawa jila, nombejo jatandite gumbala meesi. ³⁸ Che Yesu wâliji panyuma mu ngalawa ali agonile pa nsamilo. Wâkulijiganya wâo wâajimwisye ni kwasalila, “Jwakwiganya, ana uli ngankuikosya kuti uweji tulinkonasika?”

³⁹ Che Yesu w̄ajimwiche, ni kujikalipila mbungo jejikulungwa ni kugasalila matumbela, “Tulalani!” Papopo mbungo jatulele ni kwaliji jii. ⁴⁰ Nipele Che Yesu w̄aasalile w̄akulijiganya w̄ao, “Kwachichi nkogopanga? Ana nganimme kola chikulupi?”

⁴¹ W̄akulijiganya w̄ajogwepe nnope ni w̄ausyanaga, “Ana jweleju ali mundu jwanti uli? Mpaka chibunga ni matumbela ikwapilikanila!”

5

Che Yesu akunnanya mundu jwa masoka (Matayo 8:28-34; Luka 8:26-39)

¹ Che Yesu ni w̄akulijiganya w̄ao w̄aiche peesi litanda lya Galilaya, ku chilambo cha ku Gelasi. ² Nakopakape Che Yesu mu ngala w̄a, w̄asimene ni mundu juwaliji ni lisoka achityochelaga ku malembe. ³ Mundu jo waliji nkutama ku malembe. Nganapagwa mundu juwankombolaga kuta w̄a sooni namose ni minyolo. ⁴ Katema kakajinji w̄anta w̄ile makongolo ni makono gakwe kwa minyolo ni magwedegwede, nambo w̄agambaga kutulanya minyolo jo ni kutemanya magwedegwede mmakongolo. Ni ngapagwa mundu jwamachili juwapakombwele kunkamula. ⁵ Muusi ni chilo waliji nkwendajenda ku malembe ni mmatumbi achinyanyisyaga ni kulikatanya ni maganga.

⁶ Mundu jo pa w̄ambweni Che Yesu kwakutalichila, w̄ambutuchile ni kwatindi walila. ⁷ W̄anyanyisye achitiji, “Mmwe Che Yesu, Mwana jwa Akumanani, ana nkusaka chichi kwanguune? Mu liina lya Akunnungu, ngunchondelela nnalagasye!” ⁸ W̄a w̄echete yeleyo paku w̄a Che Yesu w̄ansalile, “Mmwe lisoka, nkopoche mwa mundu ju.”

⁹ Che Yesu w̄ambusisye, “Liina lyenu w̄aani?”

Nombejo w̄ajanjile, “Liina lyangu Mpingo, paku w̄a tuli achajinji.” ¹⁰ Nipele w̄achondelele kwannope Che Yesu kuti akasagakopochesya masoka go paasa musu ula.

¹¹ Chi w̄andi ni chitulusya kwaliji ni mpingo wekulungwa wa magulu w̄e gachilyaga. ¹² Nipele, masoka gaachondelele Che Yesu gachitiji, “Ntujausye ku magulu w̄e gala, tukagajinjile gelego.” ¹³ Nombe Che Yesu w̄agalechele. Nipele masoka gala gankopweche mundu jula ni kwinjila mmagulu w̄e. Mpingo wose wa magulu w̄e waliji mpela mianda ji w̄ili waselelechele mu litanda, watitimile mmeesi ni kuwa.

¹⁴ W̄andu w̄a w̄achingaga magulu w̄e go, w̄autuchile mmusi ni mmigunda kukwasalila w̄andu iyatendekwe yo. W̄andu w̄aiche kukulola iyatyochele. ¹⁵ Pa w̄aiche ku waliji Che Yesu kula, w̄ammweni mundu julajula ju wakamwilwe ni mpingo wa masoka. Jwatemi ali awasile nguo syakwe ni jwana lunda, ni w̄andu w̄ajogwepe nnope. ¹⁶ Ni w̄andu w̄a w̄aiweni aila iyatyochele, w̄aasalile w̄andu w̄ane iyansimene mundu jwakamwilwe ni masoka jula ni ngani ja magulu w̄e.

¹⁷ Nipele, w̄andu w̄atandite kwachondelele Che Yesu kuti akopoche mu chilambo chao.

¹⁸ Che Yesu pa waliji nkwinjila mu ngala w̄a, mundu ju wakamwilwe ni masoka jula w̄achondelele kuti alongane nawo.

¹⁹ Nambo, Che Yesu w̄akanile ni kwasalila, “Njaule kumangwenu, kwa achalongo achinjenu, nkaasalile yanayose yambone yampanganyichisye Ambuje ni yatite pakunkolela chanasa.”

²⁰ Nipele mundu jula wâjawile ni kutanda kwenesya ku chilambo chose cha Dekapoli, yaani misi likumi, indu yaikulungwa iwâpanganyichisye Che Yesu. Wându wose wâwâpilikene wâsimosile.

*Che Yesu akwalamya jwankongwe jumo ni mwali ju che Yailo
(Matayo 9:18-26; Luka 8:40-56)*

²¹ Che Yesu wâjombweche sooni litanda lya Galilaya ni ngalawâ. Pawâliji mungulugulu litanda, mpingo wekulungwa wa wându wasongangene pachiwândi nawo. ²² Pelepo jwaiche mundu jumo, jwankulu jwa nyuumba ja kusimanilana Wâyahudi, liina lyakwe che Yailo. Pawâmbweni Che Yesu, wâligwisisye paujo pa Che Yesu. ²³ Nipele, wâchondelele nnope achitiji, “Mwali jwangu akulwala nnope, ngummenda twende nkansajichile makono kuti alame ni kukola umi.”

²⁴ Nipele, Che Yesu wâtyosile achilonganaga ni mundu jula. Wându wâjinji wâkuiye ni wâliji nkwa wâjikanya kosekose.

²⁵ Pelepo pali ni jwankongwe juwâliji ni magono kwa yaka likumi ni iwili. ²⁶ Jwankongwe jo, wâlasile nnope kwajaulila wâmitela wâjinji. Namuno wâliji atyosisye ipanje yakwe yose, nambo nganapata eja ni ulwele ula waliji nkuendelechela pe. ²⁷ Jwankongwe jo pa wâpilikene kuti Che Yesu akwalamya wându, wâpelete mu mpingo wa wându ula ni kwajaulila Che Yesu kwa panyuma ni kukwaya chiwalo chakwe. ²⁸ Wâganisisye, “Nakwayaga pe chiwalo chao, chiilame.”

²⁹ Pa wâkwaiye pe chiwalo chi Che Yesu, papopo magono gakwe galesile, nombe wâlipikene pachilu kuti alamile. ³⁰ Papopo Che Yesu wâmanyilile kuti machili gakwe ganlamisye mundu. Nipele wâugalauchile mpingo wa wându ni kuusya, “Ana nduni jwakwaiye iwalo yangu?” ³¹ Wâkulijiganya wâo wâjanjile, “Ngankwaona wându yatiteje pakumbijikanya? Nambi nkuusya uli kuti, ‘Nduni jwangwaiye?’ ” ³² Nambo Che Yesu wâpundile kulolesyalolesya kuti wâone juwâtesile yeleyo jo. ³³ Pelepo jwankongwe jo achimanyililaga iyasimene, wâjaulile Che Yesu alinkutetemela kwa lipamba ni kuligwisya paujo pao, ni kwasalila usyene wose. ³⁴ Che Yesu wânsalile, “Mwanangu, chikulupi chenu chinnamisye. Njaule kwa chitendewe ni nlame ulwele wenu.”

³⁵ Che Yesu pa wâliji nkuwêcheta, wâiche wându kutyochela ku nyuumba ji che Yailo, jwankulu jwa nyuumba ja kusimanilana Wâyahudi jula ni wânsalile, “Mwali jwenu jula ajasiche. Ligongochi nkunsausya Jwakwiganya?”

³⁶ Nambo Che Yesu nganagakosya malo wê ga wâwêchete wându wo, nipele wânsalile jwankulu jwa nyuumba ja kusimanilana Wâyahudi jula, “Kasinjogopa, ngambe kulupilila pe.” ³⁷ Nipele Che Yesu nganasaka kulongana ni mundu jwalijose, ika wê che Petulo ni che Yakobo ni che Yohana mpwakwe che Yakobo. ³⁸ Pa wâiche ku nyuumba ji che Yailo, Che Yesu wâwani wându alinkunyokonya kwa ililo ni kulila kwa malumbo. ³⁹ Che Yesu wâjinjile mu nyuumba ni kwasalila wându, “Kwachichi nkunyokonya ni kulila? Mwali nganajasika, agambile gona pe.”

⁴⁰ Nombe wânyawo wânsechile. Nipele Che Yesu wâakopwesye paasa wose, wâajigele atatigwe ni achikulugwe mwali jo pamo ni wâkulijiganya wâo wâtatatu, wâjinjile mu chuumba chi wâgonile mwali jo. ⁴¹ Wânkamwile nkono ni wânsalile, “Talisa, kumi,” malumbo gakwe, “Mwali, ngunsalila njimuche!”

⁴² Papopo mwali jo wâjimwiche ni wâjesile. Mwali jo wâliji ni yaka likumi ni iwili. Pichakopochele chelecho wându wâla wâsimosile kwa nnope. ⁴³ Nambo

Che Yesu w̄aalekasisye kwannope anaasalile w̄andu w̄ane ngani jo. Nipele w̄aasalile, “Mwape chakulya alye.”

6

*W̄andu akunkana Che Yesu ku Nasaleti
(Matayo 13:53-58; Luka 4:16-30)*

¹ Che Yesu w̄atyosile pepala, w̄alongene ni w̄akulijiganya w̄ao ni kwaula ku nsinda wakwe. ² Palyaiche Lyuwa lya Kupumulila, Che Yesu w̄atandite kwiganya mu nyumba ja kusimanilana W̄ayahudi. W̄andu w̄ajinji w̄aw̄ampilikene w̄asimosile achitiji, “Ana apatile kwapi yele indu yakuisala yi? Ana apatile kwapi lunda lu mundu ju mpaka akombole kuitendekanya yakusimonjeka? ³ Ana aju ngawa jwakusepa jula, mwana ju che Maliamu ni achapwakwe ngawa che Yakobo ni che Yusufu ni che Yuda ni che Simoni? Ana achalumbugwe ngakutamanga papapa pamangwetu pa?” Kwa yele w̄ankanile.

⁴ Nambo Che Yesu w̄aasalile, “Jwakulondola jwa Akunnungu akuchimbichikwa papalipose, nambo ngakuchimbichikwa mchilambo chakwe ni mwa achalongo achinjakwe ni kwa w̄andu w̄aali mu nyumba jakwe.”

⁵ Che Yesu nganakombola kuitendekanya indu yakusimosya pa Nasaleti po, nambo nganatupa w̄akulwala w̄aw̄aasajichile makono ni kwalamya. ⁶ Nombejo w̄asimosile nnope, ligongo w̄andu w̄a kweleko wo nganakulupililanga.

Nipele Che Yesu w̄asyungwile mmisinda ja pachiw̄andi ni pepala ni kwajiganya w̄andu.

*Che Yesu akwatuma w̄akulijiganya likumi ni w̄aw̄ili
(Matayo 10:5-15; Luka 9:1-6)*

⁷ Che Yesu w̄aw̄ilasile w̄akulijiganya w̄ao likumi ni w̄aw̄ili w̄ala, w̄atandite kwatuma w̄aw̄ili w̄aw̄ili ni kwapa ukombole wa kugakoposya masoka. ⁸ Ni w̄aasalile, “Ngasinjigala chindu chachilichose mu ulendo ikaŵe nkongojo pe. Ngasinjigala chakulya chachilichose atamuno nsaku atamuno mbiya. ⁹ Mbwale italawanda nambo ngasinjigala mwinjilo wine. ¹⁰ Papalipose pachampochele nnonjele mmomo mpaka pachintyoche pelepo. ¹¹ Papalipose pachankane kumpochela ni kukana kumpilikanila, ntyoche pelepo nchikung'undaga luundu mmakongolo mwenu, kulosya kuti nkwasamuka, pakuwa akanile kuupochela utenga wa Akunnungu.”

¹² Nipele w̄atyosile, w̄aalalichile w̄andu aleche sambu syao. ¹³ W̄agakopwesye masoka gamajinji, sooni w̄aapakesye mauta w̄akulwala w̄ajinji ni kwalamya.

*Chiwa chi che Yohana Jwakubatisya
(Matayo 14:1-12; Luka 9:7-9)*

¹⁴ Mwenye che Helode w̄asipikene ngani syo, pakuwa liina li Che Yesu lyamanyiche papalipose. W̄andu w̄ampepe w̄atite, “Mundu ju ali che Yohana Jwakubatisya, asyuchile! Kwaligongo lyo akwete machili ga kupanganya yakusimonjeka.”

¹⁵ Nambo w̄ane w̄atite, “Mundu ju ali che Elia.”

Nombe w̄ane w̄atite, “Ali jwakulondola jwa Akunnungu mpela aw̄ala w̄akulondola wa kalakala.”

¹⁶ Nambo che Helode paŵapilikene yeleyi, w̄atite, “Jweleju ali che Yohana Jwakubatisya junankatile ntwe, asyuchile!” ¹⁷ Che Helode w̄aganisisye yeleyo pakuwa, kundanda ko w̄aalajisye w̄andu kuti w̄akamule che Yohana ni kwatawa mu nyumba jakutaŵilwa w̄andu. Che Helode w̄atesile yeleyo

ligongo wâlombile che Helodia juwâliji wâankwakwe che Filipino mpwakwe. ¹⁸ Che Yohana Wâakubatisya wâasalilaga che Helode, “Ngaikuwâajilwa mmwe kwalomba wâankwakwe mpwenu.”

¹⁹ Nipele che Helodia, wâankwakwe mwenye, wâanchimile nnope che Yohana, wâsachile kwaulaga, nambo nganakombola. ²⁰ Che Helode wâanjogopaga che Yohana pakuwâ waimanyilile kuti wâliji jwambone ni jwanswela, kwapele wânlandilile. Che Helode yaanonyelaga kwapilikanila che Yohana, nachiwâamuno yaapetekaga ntima kwannope pa wâamalisyaga kwapikanila.

²¹ Nambo lyuwa limo, che Helodia wâpatile lipesa pa lyuwa lyakumbuchila kupagwa kwa che Helode. Che Helode wâapanganyichisye chindimba achakulu wa nkungulu wakwe, achakulu wa wâandu wângondo ni ilongola wa chilambo cha ku Galilaya. ²² Nipele, mwali ju che Helodia wâjinjile, wâtyasile ni kunnonyelesya kwannope mwenye che Helode ni achalendo wakwe. Mwenye che Helode wâansalile mwali jula, “Mumende chachilichose chinkuchisaka, chinampe.” ²³ Ni sooni wâlumbilile, “Chachilichose chachimumende chinampe, atamuno mbindikati ja umwenye wangu.”

²⁴ Mwali jo wâkopweche ni kwaula kwa achikulugwe kukwausya, “Wêende chichi?”

Achikulugwe wâjanjile, “Mmende ntwe u che Yohana Jwakubatisya.”

²⁵ Mwali jula wâusile kwa chitema kwa mwenye ni wâasalile, “Ngusaka muumbe sambano pejino, ntwe u che Yohana Wâakubatisya mu mbale.”

²⁶ Mwenye jula wâsupwiche nnope, nambo pakuwâ wânlandilile paujo pa achalendo wakwe, nganakombola kunkanila. ²⁷ Papopo mwenye wântumile jwangondo akajigale ntwe u che Yohana. Jwangondo wâjawile mu nyuumba jakuta wilwa wâandu ni kwakata che Yohana ntwe. ²⁸ Wâichenawo ntwe ula mu mbale ni kumpa mwali, nombejo wâampele achikulugwe. ²⁹ Wâkulijiganya wa che Yohana pa wâajipilikene ngani jo, wâapite kukwigala chiilu chakwe ni kuchisika.

Che Yesu akwalisya wâandu elufu nsano

(Matayo 14:13-21; Luka 9:10-17; Yohana 6:1-14)

³⁰ Achinduna wâala wâusile ku ulendo wao ni kunsalila Che Yesu yose iwâitesile ni iwâajigenye. ³¹ Che Yesu wâasalile, “Tujale peuto pangali wâandu kuti nkapumulile.” Wâwêchete yeleyo ligongo kwaliji kwana wâandu wâjinji wâwâikaga ni kutyoka, namose Che Yesu ni wâkulijiganya wakwe nganapatanga lipesa lyakuti alyanje. ³² Nipele wâjinjile mu ngalawa achinsyene pe kwaula peuto pangali wâandu.

³³ Nambo wâandu wâjinji wâaweni pa wâajaulaga po, ni wâmanyilile. Nipele wâandu wâjinji wâumile misi jose wâautuchile ni wâlalongolele kwika kwiuto kula, Che Yesu ni wâkulijiganya wâo akanache. ³⁴ Pa wâatulwiche mu ngalawa, Che Yesu wâuweni mpingo wekulungwa wa wâandu, wâukolele chanasa ligongo wâliji mpela ngondolo syangali ni jwakuchinga ni wâtandite kwajiganya indu yejinji. ³⁵ Palyaiche ligulo wâkulijiganya wâajaulile Che Yesu ni kwasalila, “Sambano kuswele ni sooni mutuli muno mwipululu. ³⁶ Mwalanje wâandu wa ajaulangane mmisinda jaji wâandichile pane mmigunda, akaliumile yakulya.”

³⁷ Nambo Che Yesu wâtite, “Wâanyamwe mwape chakulya alyanje.”

Wâanyawo wâausisye, “Ana nkusaka tukasume mikate kwa mbiya syasijinji syanti yele, ni kwapa alyanje?”

³⁸ Nambo Che Yesu wâausisye, “Nkwete mikate jilingwa? Njale nkalole.”

Pa wâajawile kukulola ni wâansalile, “Jipali mikate nsano ni somba siwili.”

³⁹ Che Yesu w̄aasalile w̄akulijiganya w̄ao w̄atamiche w̄andu wo pa manyasi gamaŵisi mipingo mipingo. ⁴⁰ Nombewo w̄atemi mmipingo ja w̄andu mia moja ni ja w̄andu hansini. ⁴¹ Nipele Che Yesu w̄ajigele mikate nsano jila pamo ni somba siŵili sila. W̄alolite kwini ni kwatogolela Akunnungu ni kujigaŵanya mikate jila. Ni w̄apele w̄akulijiganya w̄ao kuti w̄agaŵanyichisye w̄andu. Ilaila w̄agaŵilenye w̄andu wose somba siŵili sila. ⁴² W̄andu wose w̄alile ni kwikuta. ⁴³ Nipele w̄akulijiganya w̄akumbikenye sigasi sya mikate ni somba, w̄agumbesye itundu kumi na mbili. ⁴⁴ Achalume w̄aw̄alile mikate jo w̄aliji mianda nsano.

*Che Yesu akwenda pachanya meesi
(Matayo 14:22-33; Yohana 6:15-21)*

⁴⁵ Papopo Che Yesu w̄aasalile w̄akulijiganya w̄ao ajinjilanje mu ngalaŵa alongolele ku Besesaida kwakuli peesi litanda. Nombejo w̄asigalile kuti aulanje mpingo wa w̄andu ula. ⁴⁶ Paŵamasile kwalanga w̄andu, Che Yesu w̄akwesile kwitumbi kukupopela. ⁴⁷ Palyaiche ligulo, ngalaŵa jila jaliji pambindikati litanda, katema ko Che Yesu w̄aliji jikape kunsanga. ⁴⁸ Nipele w̄aweni w̄akulijiganya w̄ao w̄ala achilagaga mu ngalaŵa, ligongo mbungo jaliji jininkwaputa. Kuninkucha Che Yesu w̄aw̄andichile achendaga pachanya meesi ni w̄alitesile akwapelenganya. ⁴⁹ Nambo w̄akulijiganya w̄ala paŵammweni ali nkwenda pachanya meesi, w̄aganisisye lilaika, ni w̄atandite gumilanga. ⁵⁰ Pakuŵa wose paŵambweni w̄ajogwepe nnope.

Papopo Che Yesu w̄aasalile, “Muusimane ntima, ndili une, kasinjogopanga.” ⁵¹ Nipele w̄ajinjile mu ngalaŵa jiŵaliji w̄akulijiganya w̄ao mula ni mbungo jatulele. W̄akulijiganya w̄asimosile nnope, ⁵² ligongo, w̄aliji akanamanyilile chatesile Che Yesu nkati mikate jila, pakuŵa mitima jao jatopelwe kumanyilila.

*Che Yesu akwalamya w̄akulwala ku Genesaleti
(Matayo 14:34-36)*

⁵³ Che Yesu pamo ni w̄akulijiganya w̄ao w̄ajombweche litanda, w̄aiche ku Genesaleti, pelepō w̄ajijimiche ngalaŵa jao. ⁵⁴ Paŵakopweche mu ngalaŵa, papopo w̄andu w̄aamanyilile Che Yesu. ⁵⁵ Nipele w̄autwiche achisyungulaga pachilambo pose, ni kutanda kwajigalanga w̄akulwala ali agonile mmigono jao, ni kwajausya kulikose kuŵapilikene kuti Che Yesu ali kweleko. ⁵⁶ Kulikose kuŵajawile Che Yesu, mmisinda, mmisi ni mmigunda, w̄andu w̄aliji nkwagoneka w̄akulwala peuto pakusumichisya malonda, w̄achondelele Che Yesu kuti w̄akulwala w̄akwaye namose luminiko lwa mwinjilo wao. Ni wose w̄aw̄akwaiye w̄alamile.

7

*Majiganyo ga Achachekulu
(Matayo 15:1-9)*

¹ Mafalisayo w̄ampepe ni jwakwiganya Malajisyo w̄aw̄atyochele ku Yelusalemu w̄asongangene paujo pa Che Yesu. ² W̄anyawo w̄aweni w̄akulijiganya w̄ampepe w̄a Che Yesu akulya panganaŵa makono mpela iyasachilwaga ni Malajisyo ga Chiyahudi. ³ Pakuŵa, Mafalisayo ni Wayahudi wose ngakulya chakulya panganaŵa mmakono, mpaka pachisukusuku achikamulisyaga masyow̄elo ga achachekulu w̄achiikala. ⁴ Sooni paakutyokanga pakusumichisya malonda ngakulya chachilichose pangajosya kaje. Nombe akugakuyanga masyow̄elo gamajinji gaŵapochele

kutyochela kwa achachekulu, mpela ila yakuti pakosya migao ni iteleko ni yoombo ya libati.

⁵ Nipele Mafalisayo ni *Wakwiganya Malajisyo wala wausisye Che Yesu*, “Kwachichi *wakulijiganya wenu ngakugakuya masyowelo gitupochele kwa achachekulu wetu*, nambo akwamba kulya chakulya mmakono muli musakele?”

⁶ Che Yesu *wajanjile*, “*Waulamba wanyamwe! Che Isaya, jwakulondola jwa Akunnungu, walondwele yambone pa wanyamwe mpela iwatite pakulemba, Akunnungu akuti, wandu wa akunjimbichisyanga pakang'wa pe*, nambo mmitima jao ali kwakutalikangana ni une.

⁷ *Kumbopelela kwao kwangali chindu, ligongo akwiganya malajisyo ga wandu mpela ila akugajiganya Malajisyo ga Akunnungu.*’

⁸ “*Wanyamwe nkugaleka Malajisyo ga Akunnungu ni kugakamulisy masyowelo ga wandu.*”

⁹ Che Yesu *wapundile kuwecheta*, “*Wanyamwe nkumanyi kukana kwa lunda lweni Malajisyo ga Akunnungu kuti ngakuye masyowelo genu mwachin-syene!* ¹⁰ *Pakuwa che Musa walajisye, Mwachimbichisye atati wenu ni achikulu wenu,* ni, *Mundu jwalijose juchantukane atatigwe pane achikulugwe, aulajikwe.* ¹¹ *Nambo wanyamwe nkwiganya, iwaga mundu akwete chindu chakombola kwakamuchisya achikulugwe pane atatigwe, nambo nkuti chindu cho chili ‘Kolibani’, malumbo gakwe chindu cho chityosyekwe sadaka kwa Akunnungu,* ¹² *nipele mundu jo ngakusachilwa sooni kwakamuchisya atatigwe pane achikulugwe.* ¹³ *Yeleyo ni inkuti pakulijalusya Lilo we lya Akunnungu kwa masyowelo ginkujiganyana. Ni sooni nkugaten-dekanya gamajinji ganti iyoyo.*”

*Indu yaikuntendekasya mundu akakundikwa ni Akunnungu
(Matayo 15:10-20)*

¹⁴ Che Yesu *wauwilasile sooni mpingo wekulungwa wa wandu ula ni kwasalila*, “*Mumbikanichisye wose, ni mmanyilile.* ¹⁵ *Ngapagwa chakulya chaakulya mundu, chachikuntendekasya awe jwangakundikwa ni Akunnungu. Nambo chachikukopoka nkati mwa mundu, ni chachikuntendekasya mundu jo awe jwangakundikwa ni Akunnungu.* ¹⁶ *Waali ni mapilikanilo gakupilikana, apilikane!”*

¹⁷ *Pa walekangene ni wandu wala ni kwinjila mu nyumba, wakulijiganya wao wambusisye malumbo ga chitagu cho.* ¹⁸ *Nombe Che Yesu waasalile*, “*Ni wanyamwe nganinkola umanyilisi? Ana ngankumanyilila kuti chakulya chaakulya mundu ngachikukombola kuntendekasya awe jwangakundikwa ni Akunnungu?* ¹⁹ *Pakuwa ngachikwinjila mu ntima mwakwe, nambo mlutumbo ni chikukopoka paasa pa chiilu pakwe.*” *Pa wawechete yeleyo Che Yesu waitesile yakulya yose ikomboleche kuligwa.*

²⁰ *Wapundile kuwecheta*, “*Chachikukopoka nkati mwa mundu ni chachikuntendekasya mundu jo awe jwangakundikwa ni Akunnungu.* ²¹ *Pakuwa mu ntima mwa mundu ni mwamukukopoka ng'anisyo syangalimate, ni chikululu ni wiyi ni uulasi,* ²² *ni chikululu ni lipamo ni ungalumbana ni kulambusya ni kunyenga ni wiu ni kutukana ni chibuli ni kulowela.* ²³ *Yangalumbana yose yo, ikukopoka nkati mwa mundu, yose yo ni yaikuntendekasya mundu awe jwangakundikwa ni Akunnungu.*”

*Chikulupi cha jwankongwe
(Matayo 15:21-28)*

²⁴ Che Yesu w̄atyosile pelepo, w̄ajawile mu mmusi wauw̄andikene ni ku Tilo. Ni kweleko w̄ajinjile mu nyuumba jimo ni nganasaka mundu jwalijose aimanyilile, nambo nganakombola kulisisa. ²⁵ Jwankongwe jumo, juw̄aliji ni mwali juw̄akamwilwe ni lisoka, w̄apilikene ngani si Che Yesu. Ni w̄aajaulile ni kuligwisya pa makongolo gao. ²⁶ Jwankongwe jo w̄aliji Mgiliki ni nganaŵa Myahudi, juw̄apagwile musi wa ku Silofonike ku chilambo cha ku Silia. W̄aachondelele Che Yesu akankoposye mwali jwao lisoka. ²⁷ Nambo Che Yesu w̄ajanjile, “Ajikute kaje w̄anache, pakuŵa ngaŵa yambone kwigala chakulya cha w̄anache ni kusijasila mbwa syao.”

²⁸ Nambo jwankongwe jo w̄atite, “Elo, Ambuje, nambo ngati atamuno mbwa syasikutama kuusi mesa, sikulya mbakatika syakusigwisya w̄anache.”

²⁹ Pelepo Che Yesu w̄asalile, “Kwaligongo lya intite pakwanga, njaule ku-musi. Lisoka linkopweche mwali jwenu.”

³⁰ Nipele jwankongwe jo w̄ausile kumangwao, w̄ansimene mwanagwe agonile pachindanda ni lisoka lili linkopweche.

Che Yesu akunnanya mundu jwangapilikana ni jwangaŵecheta

³¹ Nipele Che Yesu w̄atyosile ku chilambo cha ku Tilo ni kwaula ku litanda lya Galilaya achipitilaga ku Sidoni ni ku Dekapoli. ³² W̄aiche w̄andu w̄ampepe ali anjigele mundu juw̄aliji jwangapikana ni jwangaŵecheta, w̄aachondelele Che Yesu ansajichile makono mundu jo ni kunlamya. ³³ Che Yesu w̄antyosisye mundu jo mu mpingo wa w̄andu ni kunjausya pangali w̄andu, w̄aw̄isile yala mmapilikanilo ga mundu jula. W̄asunile mata pa chaala chakwe ni kunkwaya lulimi mundu jula. ³⁴ Nipele Che Yesu w̄alolite kwini kwa Akunnungu ni kwisya ntima, w̄ansalile mundu jo, “Efata,” malumbo gakwe “Mbuguche.”

³⁵ Papopo mapilikanilo ga mundu jula gaugwiche ni lulimi lwakwe lwagopweche, nipele w̄atandite kuŵecheta uchenene. ³⁶ Che Yesu w̄akanyisye w̄andu w̄ala kuti akansalila mundu jwalijose yelei. Namuno w̄apundile kwakanyisya, w̄anyawo w̄apundisye kuijenesya yeleyo. ³⁷ Ni w̄andu w̄asimosile nnope ni kuti, “Atesile yose mwambonepe, namose w̄angapilikana akwatenda apilikane ni w̄angaŵecheta akwatenda aŵechete!”

8

Che Yesu akwalisya w̄andu elufu nne (Matayo 15:32-39)

¹ Pa moŵa go, mpingo wekulungwa wa w̄andu wasongangene sooni. Pakuŵa nganakolanga chakulya, Che Yesu w̄aw̄ilasile w̄akulijiganya w̄ao ni kwasalila, ² “Ngwakolela chanasa w̄andu w̄a, ligongo atemi none kwa moŵa gatatu ni nganakolanga chakulya. ³ Naalekaga ajaulangane mmangwao ni sala, komboleka chakomochanje mwitala, pakuŵa w̄ampepe mwa w̄anyaŵa atyochele kwakutalika.”

⁴ W̄akulijiganya w̄ao w̄ambusisye, “Patuli pano mwipululu, ana chitupate kwapi chakulya chakomboleka kwalisya w̄andu wose w̄a?”

⁵ Che Yesu w̄ausisye, “Ana nkwete mikate jilingwa?”

W̄anyawo w̄ajanjile, “Saba.”

⁶ Che Yesu w̄aasalile w̄andu w̄ala atame paasi. W̄ajigele mikate saba jila ni w̄aatogolele Akunnungu, w̄agaŵenye ni kwapa w̄akulijiganya w̄ao w̄ala kuti w̄aagaŵile w̄andu, nombewo w̄aagaŵile w̄andu wo. ⁷ Soonni w̄akwete tusomba kanandi. Che Yesu w̄aatogolele Akunnungu ni w̄aasalile w̄akulijiganya w̄ao w̄aagaŵile w̄andu. ⁸ W̄andu w̄ala w̄alile ni kwikuta. Nipele w̄akulijiganya

Wakumbikenye sigasi ni Wagumbesye itundu saba. ⁹ Wandu Wawalile wala waliji mpela elufu nne. Nipele Che Yesu walanjile, ¹⁰ papopo wakwesile mu ngala wa pamo ni wakulijiganya wao ni kwaula chilambo cha ku Dalamana.

Mafalisayo akusaka chimanyisyo
(Matayo 12:38-42; 16:1-4)

¹¹ Waiche Mafalisayo wane ni wagatandite makani ni Che Yesu achisakaga kwatanjisa. Waasachile atende chimanyisyo kulosya kuti ukombole wao ukutyochela kwinani kwa Akunnungu. ¹² Che Yesu Wasupwiche nikuti, “Kwachichi wandu wa mo wa gano akusakanga chimanyisyo? Isyene ngunsalila, wandu wa ngaapegwa chimanyisyo chachilichose.”

¹³ Nipele, Che Yesu walekangene nawo wandu wala, wajinjile mu ngala wa ni kombochela peesi.

Amila ja Mafalisayo ni ja che Helode
(Matayo 16:5-12)

¹⁴ Wakulijiganya wa Che Yesu waliwalile kwigala mikate, wakwete nkate umo pe mu ngala wa mula. ¹⁵ Che Yesu waajamwiche achitiji, “Nlilolechesye, ni kuligosa ni amila ja Mafalisayo ni ja che Helode.”

¹⁶ Wakulijiganya wala watandite kuwechetesyana achinsyene pe, “Akuwecheta yelei ligongo nganitukola mikate.”

¹⁷ Che Yesu waimanyilile iwaliji nkuwechetesyana, ni wausisye, “Kwachichi nkuusyana yati nganinjigala mikate? Ana mpaka sambano ngankulijiganya pane kumanyilila? Kwachichi ngankuganisya? ¹⁸ Meeso nkwete, ana ngankulolanga? Mapilikanilo nkwete, ana ngankupilikana? Ana ngankukumbuchila ¹⁹ panaga wenyene mikate nsano jila ni kwapa wandu elufu tano, mwagumbesye itundu ilingwa ya sigasi?”

Wakulijiganya wajanjile, “Itundu kumi na mbili.”

²⁰ Wausisye sooni, “Panaga wenyene mikate nsano ni ji wili ni kwapa wandu elufu nne, ana mwagumbesye itundu ilingwa ya sigasi?”

Wakulijiganya wala wajanjile, “Itundu saba.” ²¹ Che Yesu wausisye, “Nganimme kumanyilila?”

Che Yesu akunnama mundu jwangalola ku Besesaida

²² Che Yesu pamo ni wakulijiganya wao waiche ku nsinda wa ku Besesaida. Kukoko wandu wampelechele mundu jwangalola, ni waachondelele Che Yesu kuti ankwaye kuti anlanye. ²³ Che Yesu wankamwile nkono mundu jwangalola jo ni wakopweche nawo paasa nsinda. Ni wansunile mata mmeeso, wasajichile makono ni wambusisye, “Nkukombola kuchiona chachilichose?”

²⁴ Mundu jwangalola jula walolite nikuti, “Ngwaona wandu ali nkuoneka mpela itela ili nkwenenda.”

²⁵ Che Yesu wasajiche sooni makono gakwe mmeeso mwa jwangalola jula, nombejo ukombole wakwe wa kulola wammujilile. ²⁶ Che Yesu wansalile mundu jo ajaule kumangwakwe ni kunkanya achitiji, “Nkaujila ku nsinda ni kwasalila wandu.”

Che Petulo akusala pangasisa kuti Che Yesu ali Kilisito
(Matayo 16:13-20; Luka 9:18-21)

²⁷ Che Yesu ni wakulijiganya wao wajawile ku misi ja Kaisalia Filipi. Pawaliji mwitala, Che Yesu wausisye wakulijiganya wao, “Ana wandu akuti une ndili nduni?”

²⁸ Wâkulijiganya wâla wâjanjile, “Wâne akuti wâlakwe ndi che Yohana Wâkubatisya, wâne akuti ndi che Elia ni wâne akuti ndi jumo jwa Wâkulondola wâ Akunnungu.”

²⁹ Che Yesu wâusisye wâkulijiganya wâo, “Wânyamwe nkuti uneji nduni?”

Che Petulo wâjanjile, “Wâlakwe ndi Kilisito, Jwasagulikwe ni Akunnungu.”

³⁰ Nipele Che Yesu wâjamwiche achitiji, “Ngasimunsalila mundu jwalijose chelechi nkati une.”

*Che Yesu akuwêcheta ngani ja kusauka, chiwa ni kusyuka kwakwe
(Matayo 16:21-28; Luka 9:22-27)*

³¹ Che Yesu wâtandite kwajiganya wâkulijiganya wâo achitiji, “Mwana jwa Mundu akusachilwa asauche kwannope ni kukanikwa ni achachekulu ni achakulu wambopesi ni wâkwiganya Malajisyo. Nipele chachiulajikwa, nambo chasyuche pa lyuwa lyaatatu.” ³² Che Yesu wâasalile yelei pangasisa. Nipele che Petulo wânjigele Che Yesu pajika ni kutanda kwakalipila kuti anasale indu yo. ³³ Nambo Che Yesu wâgalawiche, wâalolechesye wâkulijiganya wâo ni kwakalipila che Petulo achitiji, “Shetani, ntyoche apa! Pakuwa ngankuganisisya ngani ja Akunnungu nambo nkuganisisya ngani sya wâandu.”

³⁴ Nipele wâuwilasile mpingo wa wâandu pamo ni wâkulijiganya wâo ni kwasalila, “Mundu jwalijose jwakusaka kuunguya, akatenda yakuisaka nsyene, aweje chile kusauka kwa kulitwika nsalaba wakwe kwaligongo lyangu une ni kuunguya. ³⁵ Pakuwa jwalijose jwakusaka kuukulupusya umi wakwe nsyene, chaujase. Nambo, jwalijose jwakuujasa umi wakwe, kwaligongo lyangu une, ni sooni kwaligongo lya Ngani Jambone, chaukulupusye. ³⁶ Ana mundu chapate chichi achikolaga chipanje chose cha pachilambo ni kwasa umi wakwe wa mowa gose pangali mbesi? ³⁷ Pane mundu chatyosye chichi kuti auusye umi wakwe wa mowa gose pangali mbesi? ³⁸ Mundu jwalijose angolelaga soni une pamo ni ngani jangu mu uwelesi wu wangalumbana ni wangaajogopa Akunnungu, Mwana jwa Mundu chankolele soni mundu jo, katema kachaiche mu ukulu wa Atati wakwe, pamo ni achikatumetume wa kwini wâswela.”

9

¹ Che Yesu wâpundile kwasalila, “Isyene ngunsalila, apali wâandu wâne papapa chiwaone Akunnungu achitawalaga ni machili kwa matala gakupisyan-gana akana we kuwa.”

*Che Yesu akugalauka usyo
(Matayo 17:1-13; Luka 9:28-36)*

² Pagapite mowa nsano ni limo, Che Yesu wâajigele che Petulo ni che Yakobo ni che Yohana, wâalongene nawo pa chitumbi cheleu pajikape. Kweleko ku meeso ku Che Yesu kwagalawiche paujo pao. ³ Iwalo yakwe yaliji yeswela mbee yanti mundu jwalijose jwa pachilambo pano ngakupakombola kuswejesya chanti yeleyo. ⁴ Nipele, che Elia ni che Musa wâkopochele paujo pao ni wâliji nkukunguluka ni Che Yesu. ⁵ Che Petulo wâasalile Che Yesu achitiji, “Jwakwiganya, ikaliji yambone kuti uwe tutame panopano. Tuta we masakasa gatatu, limo lyenu ni limo li che Musa ni liine li che Elia.” ⁶ Che Petulo nganachimanya chakuwêcheta pakuwa wose wâajogwepe kwannope.

⁷ Nipele, lyakopochele liunde ni kwaunichila, lilo we lyakopochele mu liunde lichitiji, “Aju ni Mwanangu jungunnonyela, mumpilikanile jwelejo.”

⁸ Papopo wâkulijiganya wâlolite akuno ni akunokuno, nambo nganambona mundu jwine ika we Che Yesu pe.

⁹ Paŵatulukaga pa chitumbi, Che Yesu ŵakanyisye ŵanyawo kuti yele iŵaiweni akansalila mundu jwalijose mpaka Mwana jwa Mundu pachachisyuka.

¹⁰ Nipele, ŵakulijiganya ŵagakumulichisye maloŵe go, nambo ŵaliji nku-usyana achinsyene pe, “Kusyuka malumbo gakwe chichi?” ¹¹ Nipele, ŵausisye Che Yesu, “Ana kwachichi ŵakwiganya Malajisyo akusala kuti, chaiche kaje Che Elia?”

¹² Che Yesu ŵajanjile, “Elo, che Elia chaiche kaje kukuŵika chile indu yose. Nambi kwachichi ilembekwe Mmalembelo ga Akunnungu kuti, Mwana jwa Mundu chasauche kwannope ni kukanikwa?” ¹³ Nambo une ngunsalila, che Elia ŵamasile kwika ni ŵandu ŵampanganyichisye chachilichose chiŵasachile, mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti kusala nkati ŵelewo.”

*Che Yesu akunnamya jwanchanda jwakamwilwe ni masoka
(Matayo 17:14-21; Luka 9:37-43)*

¹⁴ Che Yesu ni aŵala ŵakulijiganya ŵatatu paŵaaichilile ŵakulijiganya ŵane ŵala, ŵaweni ŵandu ŵajinji ali ŵasyungwile achikanilanaga ni ŵakwiganya Malajisyo. ¹⁵ Papopo, ŵandu wose paŵambweni Che Yesu, ŵasimosile kwannope, ŵautuchile kukwakomasya. ¹⁶ Che Yesu ŵausisye ŵakulijiganya ŵao, “Ana nkukanilana nawo ichichi?”

¹⁷ Mundu jumo mu mpingo wa ŵandu mula ŵajanjile, “Jwakwiganya, nannyichenawo mwanangu kukwenu jwakamwilwe ni lisoka lyalikuntendekasya anakombole kuŵecheta. ¹⁸ Katema kose lisoka palikunjijila, likungwisya paasi ni likuntendekasya mwanache jo chikopoche chiulo nkang'wa, achichilimyaga meeno ni kukakamala chiilu. Naaŵendile ŵakulijiganya ŵenu alikoposye, nambo ŵalepele.”

¹⁹ Nipele, Che Yesu ŵaasalile ŵakulijiganya ŵao, “Mwanya uŵelesi wangali chikulupi! Ana chindame ni ŵanyamwe mpaka chakachi? Chinampililile mpaka chakachi? Munyichisye mwanache jo.”

²⁰ Ŵannyichisye ku Che Yesu. Lisoka palyambweni Che Yesu, papopo lyantasile njilinjili jwanchanda jo, nombe ŵagwile paasi, ŵagalagete akuno alinkukopoka chiulo kukang'wa. ²¹ Che Yesu ŵammusisye atatigwe jwanchanda jo, “Jwanchanda ju yatandite chakachi yelei?”

Ŵajanjile, “Chitandile wanache wakwe. ²² Katema kakajinji lisoka lyo lyangwisyaga pa mooto ni mmeesi kuti lyaulaje. Nambo iŵaga nkukombola kutendekanya chachilichose, ntukolele chanasa ni kutukamusya!”

²³ Che Yesu ŵansalile, “Kwachichi nkuti, ‘Iŵaga ngukombola’? Yose ikukomboleka kwa mundu jwakukulupilila.”

²⁴ Papopo atatigwe jwanchanda jo ŵanyanyisye, “Ngukulupilila! Nambo chikulupi changu chili chamwana, mungamuchisye ngole chikulupi chachikulungwa.”

²⁵ Che Yesu paŵaweni kuti ŵandu ŵajinji ali nkusongangana paujo pao, walijamwiche lisoka lila ni kulisalila, “Mmwe lisoka linkulekasya kuŵecheta ni kupilikana, ngunlamula nkopoche mwa jwanchanda ju, ni nkajinjila sooni.”

²⁶ Pelepo lisoka lyanyanyisye, lyangwisisye njilinjili jwanchanda jo ni lyankopweche. Jwanchanda jwaoneche mpela jwammwe, ni ŵandu ŵane ŵatite “Awile!” ²⁷ Nambo Che Yesu ŵankamwile nkono jwanchanda jo, ŵankamwisye ajimuche, nombejo ŵajimi.

²⁸ Che Yesu paŵajinjile mu nyumba, ŵakulijiganya ŵao ŵausisye pajika, “Kwachichi twalepele kulikoposya lisoka lyo?”

²⁹ Che Yesu ŵajanjile, “Lisoka lyanti yelei ngalikukopoka kwa litala lyalililyose ikaŵe kwa kwapopelela Akunnungu pe.”

*Che Yesu akuwêcheta sooni yankati chiwa chakwe
(Matayo 17:22-23; Luka 9:43b-45)*

³⁰ Che Yesu ni wâkulijiganya wâo wâtayosile peuto pala, ni wâjendelechele ni ulendo kupitila ku chilambo cha ku Galilaya. Nganasaka mundu jwalijose akumanye kuwâliji, ³¹ pakuwâ wâliji nkwanjiganya wâkulijiganya wâo, wâsalile, “Mwana jwa Mundu cha wîchikwe mmakono mwa wându, nombewo chamm-bulaje. Nambo pa lyuwâ lyaatatu chiulajikwa pe chasyuche.”

³² Nambo wâkulijiganya wâo nganagamanyililaga malumbo ga malowê go, ni wâjogwepe kumbusya.

*Nduni jwali jwankulu?
(Matayo 18:1-5; Luka 9:46-48)*

³³ Pa wâiche musu wa ku Kapelenaumu wâjinjile mu nyumba, nombe Che Yesu wâusisye wâkulijiganya wâo, “Ana mwitala mula mwakanilanaga ichichi?”

³⁴ Nambo wânyawo wâmyalele, pakuwâ pa wâliji mwitala mula, wâliji nkukanilana yankati nduni jwali jwankulungwa mwa wânyawo. ³⁵ Che Yesu wâtemi paasi, ni wâawîlasile wâkulijiganya wâo likumi ni wâwîli wâasalile, “Mundu jwakusaka kuwâ jwankulu akusachilwa alitulusye ni kuwâ jwan-nandi ni katumetume jwa wose.” ³⁶ Sooni wânjigele mwanache ni kun-jimika pasikati jao, wânjangete ni kwasalila, ³⁷ “Jwalijose jwakumpochela mwanache mpela aju mu liina lyangu, akuumbochela une, ni mundu jwaku-umbochela une akwapochela wêlewo wândumile une.”

*Mundu jwalijose jwangakutukanila ali pamo ni uwe
(Luka 9:49-50)*

³⁸ Che Yohana wâasalile Che Yesu, “Jwakwiganya, twammweni mundu ali nkugakoposya masoka mu liina lyenu, ni twankanyisye ligongo ngana wâ njetu.”

³⁹ Nambo Che Yesu wâtite, “Kasimunkanya, pakuwâ ngapagwa mundu jwakupanganya yakusimonjeka kwa liina lyangu ni papopo kumechetela gangalumbana. ⁴⁰ Ligongo mundu jwalijose jwangakutukanila ali pamo ni uwe. ⁴¹ Isyene ngunsalila, mundu jwalijose jwakumpa ngao wa meesi ga kung'wa, ligongo mwanya ndi wându wâkwe Kilisito, isyene jwelejo chapoc-hele mbote jakwe.

*Yakulewêkasya
(Matayo 18:6-9; Luka 17:1-2)*

⁴² “Mundu jwalijose juchantendekasye jumo jwa achanandi wâ wâkungulupilila une atende sambu, ikaliji yambone kwa jwelejo lita wîkwe liganga lyekulungwa lya kusyajila pa lukosi pao ni kwaponya mu bahali kupunda kulumulikwa ni Akunnungu. ⁴³ Iwâga nkono wenu ukunne wâsya, mmukate! Mmbaya kwinjila mu umi ni nkono umu, kupunda kuwâ ni makono ga wîli ni kuponyekwa pa mooto wangasimika, mo wâ gose pangali mbesi. ⁴⁴ Kweleko mbesu ngasikuwa ni mooto wakwe ngaukusima. ⁴⁵ Ni iwâga lukongolo lwenu lukunne wâsya, mmukate! Mmbaya kwinjila mu umi ni lukongolo lumu kupunda kuwâ ni makongolo ga wîli ni kuponyekwa ku jehanamu pa mooto wangasimika, mo wâ gose pangali mbesi. ⁴⁶ Kweleko mbesu ngasikuwa ni mooto wakwe ngaukusima. ⁴⁷ Iyoyo peyo iwâga liso lyenu likunne wâsya, nlikolopole! Mbaya kwinjila ku umwenye wa Akunnungu ni liso limo kupunda kuwâ ni meeso ga wîli ni kuponyekwa pa mooto wangasimika, mo wâ gose pangali mbesi. ⁴⁸ Kweleko mbesu ngasikuwa ni mooto wakwe ngaukusima.

⁴⁹ “Pakuwâ jwalijose chaachiswejeswa ni mooto mpela mbopesi ijikuti pakuswejeswa ni njete.

⁵⁰ “Njete jili jambone, nambo njete jasoyesyaga kulasa kwakwe, chintaje chichi kuti unonye wakwe uujile sooni?

“Nkolanje njete ja uganja pasikati jenu, ntamanje mu chitendewe.”

10

Che Yesu akwiganya yankati ulombela ni kulekangana (Matayo 19:1-12; Luka 16:18)

¹ Che Yesu wâtyosile pelepo, wâjawile kuchilambo cha ku Yudea mpaka peesi lusulo lwa Yolodani. Mpingo wa wându wâjinji waajaulile sooni, nombejo wâjiganyisye mpela iwâtite pakusyowelela.

² Nipele, Mafalisayo wane wâjaulile ni kwalinga kwa kwawusya, “Ana Malajisyo ga Akunnungu gakukunda kuti jwannume kwaleka wankwakwe?”

³ Che Yesu wâjanjile, “Ana che Musa wannajisye chichi?”

⁴ Wanyawo wâjanjile, “Che Musa walajisye kuti, jwannume akukombola kumpa talaka wankwakwe ni kwaleka.”

⁵ Che Yesu waasalile, “Che Musa wagalembile malajisyo go kwaligongo lya ungajiganyikwa wenu. ⁶ Nambo che Musa walembile, chitandile kupagwa kwa chilambo, Akunnungu wangumbile jwannume ni jwankongwe.

⁷ Kwa ligongo lya jwannume chachinleka atatigwe ni achikulugwe, nombejo chalumbikane ni wankwakwe, ⁸ ni wawili wo chachiwâ chiilu chimo. Sambano ngakuwâ wawili sooni, nambo chiilu chimo. ⁹ Nipele, chalumbikenye Akunnungu, mundu ngasachilekanganya.”

¹⁰ PaWasile sooni mu nyuumba, wakulijiganya waasisye Che Yesu nkati majiganyo go. ¹¹ Nombewo waasalile, “Mundu jwalijose jwakunleka wankwakwe ni kulombela jwankongwe jwine, akuntendela chikululu wankwakwe. ¹² Iyoyo, jwankongwe jwakunleka jwannume jwao ni kulombwa ni jwannume jwine, akuntendela chikululu jwannume jwao.”

Che Yesu akwapa upile wanache (Matayo 19:13-15; Luka 18:15-17)

¹³ Wându wampepe wannyichisye Che Yesu wanache achanandi wasajichile makono gao, nambo wakulijiganya wao waakalipile wându wo. ¹⁴ Che Yesu pawaiweni yeleyo, yachimile ni waasalile, “Mwaleche wanache achanandi achanje kukwangu, kasimwalekasya, pakuwâ Umwenye wa Akunnungu uli wa wându mpela welewa. ¹⁵ Isyene ngunsalila, mundu jwalijose jwangaku-upochela Umwenye wa Akunnungu mpela wanache achanandi ngaajinjila mwelemo ng'oo.” ¹⁶ Nipele, wâjangete wanache ni kwasajichila makono ni kwapa upile.

Mundu jwachipanje (Matayo 19:16-30; Luka 18:18-30)

¹⁷ Che Yesu pawatandite sooni ulendo wao, mundu jumo wambutuchile ni kwatindiwalila ni wausisye, “Jwakwiganya jwambone, ana ndende chichi pakuti mbochele umi wa mowa gose pangali mbesi?”

¹⁸ Che Yesu wâjanjile, “Ana ligongo chi nkuumilanga jwambone? Ngapagwa mundu jwaali jwambone ika we Akunnungu jika pe. ¹⁹ Ntakugamanyilila makanyo gagakuti, ‘Kasimmulaga ni Kasintenda chikululu ni Kasinjîwa ni Kasinsala ya unami ni Kasimunnambuchisya njenu, ni Mwachimbichisye atati wenu ni achikulu wenu.’ ”

²⁰ Mundu jula wajanjile, “Jwakwiganya, makanyo gose go nagakumulichisye chitandilile ku uwanache wangu.”

²¹ Che Yesu walolechesye kwa kwanonyela, wansalile, “Chinsowile chindu chimo. Njaule nkasumisye yose inkwete, ni mbiya syo nkaape wakulaga, nombe mmwe chinkole chipanje kwini kwa Akunnungu. Nipele nnyiche munguye.” ²² Mundu jo pawapilikene yeleyo, wapwele ntima ni wawawile achipukunyaga ntwe, pakuwa waliji ni ipanje yejinji ni nganasaka kwapa wane ipanje yao.

²³ Nipele Che Yesu walolite kosekose, ni waasalile wakulijiganya wao, “Chiilimbe kwannope kwa wandu waiwanje kwalechelela Akunnungu waatawale!”

²⁴ Wakulijiganya wagasimosile malowe gao, nambo Che Yesu waasalile sooni, “Achiwanangu, chiilimbe kwannope kwa wandu kwalechelela Akunnungu waatawale! ²⁵ Chiiwe yakulimba kuchitenda chinyama chachikuwilanjikwa ngamia, kupeleta pa chipowo cha sindano. Iyoyo peyo, ikuloleka kuti, chiiwe yakulimba kwannope kwa mundu jwachipanje kwalechela Akunnungu waatawale!”

²⁶ Wakulijiganya wao wasimosile nnope, walisisye, “Ana sambano nduni juchakombole kulupuswa?”

²⁷ Che Yesu walolechesye ni kwasalila, “Kwa wandu ngaikukomboleka, nambo ngawa yeleyo kwa Akunnungu, pakuwa kwa Akunnungu yanayose ikukomboleka.”

²⁸ Che Petulo wansalile Che Yesu, “Nnole! Ni uweji tulesile indu yose ni kunkuya mmwe!”

²⁹ Che Yesu watite, “Isyene ngunsalila, mundu jwalijose jawajilesile nyumba jakwe pane achapwakwe pane achalumbugwe pane achikulugwe pane atatigwe pane achiwanagwe pane migunda, kwa ligongo lyangu une ni kwa ligongo lya Ngani Jambone, ³⁰ mundu jo chapochele mbwee katema kakaka. Chapochele nyumba syasijinji ni achalongo ni achalumbu ni achawesi ni wanache ni migunda pamo ni masauko. Nambo mchilambo chachikwika, chapochele umi wa mowa gose pangali mbesi. ³¹ Nambo achajinji wakuliganichisya kuti ali achakulu sambano, chatuluswe ni wandu wakulitulusya sambano, chachiwa achakulu.”

*Che Yesu akuwecheta kaatatu yankati chiwa chao
(Matayo 20:17-19; Luka 18:31-34)*

³² Che Yesu ni wakulijiganya wao waliji nkukwesya kwaula ku Yelusalemu nombe Che Yesu walongolele. Wakulijiganya wao wasimosile, ni wandu wawaliji nkwakuya wose wajogwepe. Che Yesu waajigele sooni wakulijiganya wao likumi ni wawili pachisyepela, ni kwasalila indu ichiyakopochele. ³³ Waasalile, “Mpilikane, tukukwesya kwaula ku Yelusalemu, ni kweleko Mwana jwa Mundu chajaule kukutyosyekwa kwa achakulu wambopesi ni wakwiganya Malajisyo. Ni wanyawo chanlamulile chiwa ni kwataga mmakono ga wandu wanga wa Wayahudi. ³⁴ Nombe chaachintendela chanache ni chaachinsunila mata ni chaachimputa mbokola ni kumbulaga. Nambo pa lyuwa lyaatatu chasyuche.”

*Che Yakobo ni che Yohana akwawenda chindu Che Yesu
(Matayo 20:20-28)*

³⁵ Nipele che Yakobo ni che Yohana wanache wa che Sebedayo, wawawile ku Che Yesu ni watite, “Jwakwiganya, tukusaka ntupanganyichisye chindu chachitummende.”

³⁶ Che Yesu wausisye, “Ana nkusaka nampanganyichisye chichi?”

³⁷ Ni wajanjile, “Pachintawale mu ukulu wenu, tukummenda tutame jumo kundyoni jwine kunchiji kwenu.”

³⁸ Nambo Che Yesu waasalile, “Ngankuchimanyilila chinkuchiwenda! Uli chinkombole kuching'welela chikombe cha masauko chingung'welela une pane kubatiswa mu ubatiso ungubatiswa une?”

³⁹ Wajanjile, “Tukupakombola.”

Che Yesu waasalile, “Isyene chinng'welele chikombe chingung'welela une ni kubatiswa ubatiso ungubatiswa une. ⁴⁰ Ni kwa awala wachatame kundyoni pane kunchiji kwangu, ngawa masengo gangu. Nambo Akunnungu chachapa lipesa lya wele wawaasagwile.”

⁴¹ Wele wakulijiganya likumi pawapilikene chechila chiwawendile che Yakobo ni che Yohana, waatumbilile. ⁴² Nipele, Che Yesu wawilasile wakulijiganya wo ni waasalile, “Nkumanyilila kuti wandu wakuganichikwa ali ilongola wa wandu wanga wa Wayahudi, akwalongosya wandu wao kwa machili. Ni wele ilongola wo akwete ulamusi waukulungwa pachanya wandu wao. ⁴³ Nambo ikaa wa yeleyo kwa wanyamwe, sooni jwalijose jwakusaka kuwa jwankulu pasikati jenu, aweje katumetume jwa wose. ⁴⁴ Nombe jwalijose jwakusaka kuwa jwankulu kupunda wose aweje kapolo jwa wose. ⁴⁵ Pakuwa Mwana jwa Mundu nganaika kukutumichilwa, nambo aiche kukutumichila ni kuu-tyosya umi wao kwa kwawombola wandu wajinji.”

*Che Yesu akunnama che Batimayo jwangalola
(Matayo 20:29-34; Luka 18:35-43)*

⁴⁶ Nipele, waiche ku Yeliko. Che Yesu ni wakulijiganya wao pamo ni mpingo wekulungwa wa wandu pawaliji nkutyoka mu musu wo, mundu jumo juwaliji ngakulola, liina lyakwe che Batimayo mwanagwe che Timayo, watemi mungulugulu litala achiwendaga. ⁴⁷ Pawapilikene kuti ali Che Yesu jwa ku Nasaleti waliji nkupita pelepo, watandite kunyanyisya achitiji, “Che Yesu, Mwana ju che Daudi, mungolele chanasala!”

⁴⁸ Wandu wajinji wankalipile kuti amyalale, nambo jwelejo wajendelechele kunyanyisya achitiji, “Mwana ju che Daudi, mungolele chanasala!”

⁴⁹ Che Yesu wajimi ni watite, “Mwawilanje.”

Nipele, wammilasile mundu jwangalola jula, wansalile, “Nkamulisye ntima! Njimuche, akummilanga.”

⁵⁰ Nombejo waponyisye kwakutalichila mwinjilo wakwe, wagulwiche, ni wawaulile Che Yesu.

⁵¹ Che Yesu wammusisye jwelejo, “Nkusaka nampanganyichisye ichichi?” Jwangalola jo wajanjile, “Jwakwiganya, ngusaka mbate kulola.”

⁵² Che Yesu wansalile, “Njaule chikulupi chenu chinnamisye.”

Papopo mundu jo watandite kulola, nipele walongene nawo Che Yesu.

11

*Che Yesu akwinjila ku Yelusalemu kwa kuchina
(Matayo 21:1-11; Luka 19:28-40; Yohana 12:12-19)*

¹ Pawaliji nkuwandichila ku Yelusalemu, waiche mmisinda ja ku Besefage ni ku Besania, chiwandi ni Chikwesya cha Miseituni. Pelepo Che Yesu waatumile wakulijiganya wao wawili. ² Ni waasalile, “Njaule pansinda wauli mm-bujo mwenu, pachinkajinjileje po chinkansimane mwanambunda jwan-ganakwelekwe ni mundu kose, ali ata wikwe, nkangopole ni kunnyika nawo apano. ³ Ambusyaga mundu, ‘Ligongo chi nkutenda yeleyo?’ Mwasalile, ‘Ambuje akunsaka, ni chaachimmusya mwachitema pe.’ ”

⁴ Nipele, w̄akulijiganya wo w̄ajawile ni kunsimana mwanambunda ali ataŵikwe pachiŵandi ni nnango, muumbali mwa litala. Paŵangopolaga, ⁵ ŵandu ŵampepe ŵaŵajimi pelepo ŵausisye, “Uli, mbona nkungopola mwanambunda jo?”

⁶ W̄akulijiganya w̄ajanjile mpela iŵatite pakusalilwa ni Che Yesu, ni ŵandu ŵala ŵaalesile ajaule najo. ⁷ W̄ampelechele Che Yesu mwanambunda jula. W̄atandiche iwalo yao pangongo wa mwanambunda jula, ni Che Yesu ŵatemi pachanya pakwe. ⁸ Ŵandu ŵajinji ŵatandiche iwalo yao mwitala, ni ŵane ŵatemenye nyambi sya mwana sya itela mmigunda ni kutandika mwitala kwa kwachimbichisya. ⁹ Nipele ŵandu ŵaŵalongolele ni ŵane ŵaŵakuyaga pa-nyuma ŵanyanyisye achitiji, “Alapikwe Akunnungu! Akunnungu ampe upile jwelejo jwakwika mu liina lya Ambuje! ¹⁰ Akunnungu aupe upile umwenye waukwika wa atati ŵetu Mwenye che Daudi. Ajinichilwe Akumanani!”

¹¹ Che Yesu wajinjile mmusi wa ku Yelusalemu, ni ŵapelengenye pa Nyuumba ja Akunnungu, ni ŵalolesyelolesye. Nambo pakuŵa jaliji ligulo, ŵajawile kunsinda wa ku Besania pamo ni w̄akulijiganya ŵao likumi ni ŵaŵili.

*Che Yesu akuchilwesya chitela cha nkuju
(Matayo 21:18-19)*

¹² Malaŵi jakwe, paŵatyochelaga ku Besania, Che Yesu jakwete sala. ¹³ Nipele, ali kwakutalichila ŵachiweni chitela cha ntini chana masamba gamajinji. W̄ajawile kukuchilola, alole iŵaga chakombole kupata chisogosi chachili chose. Paŵaiche pachitela pala ŵachisimene masamba pe pangali chisogosi, ligongo nganikaŵa katema kakwe ka kusogola. ¹⁴ Pelepo Che Yesu ŵachisalile chitela chila, “Chitandile sambano ni kuendelechela, ngapagwa mundu juchalye sooni isogosi yenu!”

Ni w̄akulijiganya ŵao ŵampilikene paŵaŵechete gelego.

*Che Yesu akwinjila pa Nyuumba ja Akunnungu
(Matayo 21:12-17; Luka 19:45-48; Yohana 2:13-22)*

¹⁵ Nipele paŵaiche ku Yelusalemu, Che Yesu ŵajinjile pa Nyuumba ja Akunnungu. Ni ŵatandite kwatopolela paasa, ŵandu ŵaŵaliji nkusumisya ni kusuma indu mwelemo. W̄apikwile mesa sya ŵakutindanya mbiya ni itengu ya ŵandu ŵaŵasumisyaga nguunda. ¹⁶ Iyoyo, ŵakanyisye mundu jwalijose akajigala chachili chose kutyochela pa Nyuumba ja Akunnungu. ¹⁷ Nipele, ŵajiganyisye, “Mmalembelo ga Akunnungu, Akunnungu akuti, ‘Nyuumba jangu chijiŵilanjikwe nyuumba ja kupopelela kwa ŵandu wose ŵa pachilambo!’ Nambo ŵanyamwe njitesile jiŵe mbugu ja kulisisila ŵa wiyi!”

¹⁸ Achakulu ŵambopesi ni ŵakwiganya Malajisyo paŵapilikene yelei, ŵatandite kusosa litala lya kwaulaga Che Yesu. Nambo ŵanjogwepe, ligongo ŵandu ŵajinji ŵaliji nkusimonga wiganye wakwe.

¹⁹ Pakwaswele, Che Yesu ni w̄akulijiganya ŵao ŵakopweche musi wo.

*Lijiganyo lya chitela cha nkuju chachinyasile
(Matayo 21:20-22)*

²⁰ Kundaŵi jakwe, paŵapitaga ŵachiweni chitela cha ntini chila chili chijumwile koo, kutandilila mmichiga mpaka ku nyambi. ²¹ Che Petulo ŵagakumbuchile agala gaŵaŵechete Che Yesu, ni ŵansalile, “Jwakwiganya, nnole! Chitela cha ntini chimwalwesisye chila chijumwile!”

²² Che Yesu ŵaasalile, “Mwakulupilile Akunnungu. ²³ Isyene ngunsalila, mundu achichisalilaga chitumbi chi, ‘Ntupuche nkaliponye mbahali,’ pangakola lipamba mu ntima mwakwe ni akulupililaga kuti chaŵechete cho

chichitendekwe, chichitendekwe kukwakwe. ²⁴ Kwa ligongo lyo ngunsalila, pankupopela ni kuwenda chindu, nkulupilile kuti nkuchipochela, nombecho chichiwe chenu. ²⁵ Pankupopela, iwaga kwana mundu jwannewele, mwalechelesye yangalumbana yantendele, kuti Atati wenu wa kwini anechelesye sambu syenu. ²⁶ Nambo iwaga ngumwalechelesya wane sambu syao, Atati wenu wa kwini nombe ngannechelesya sambu syenu.”

Liusyo lyankati ulamusi u Che Yesu
(Matayo 21:23-27; Luka 20:1-8)

²⁷ Nipele waiche sooni ku Yerusalemu. Che Yesu pawaliji nkwendajenda pa Nyumba ja Akunnungu, achakulu wambopesi ni wakwiganya Malajisyo ni achachekulu wajaulile, ²⁸ ni wausisye, “Ana nkugatendekanya gelega kwa ulamusi wa acheni? Wani wampele ulamusi wa kuitendekanya yeleyi?”

²⁹ Che Yesu wajanjile, “None chinambusye liusyo limo. Iwaga chimunyanje none chinansalile kwa ulamusi wa acheni nguitenda indu yi. ³⁰ Musalile, ubatiso u che Yohana waumile kwini, pane kwa wandu?”

³¹ Wanyawo watandite kuusyana jwine ni jwine achitiji, “Twajilaga, ‘Waumile kwini,’ chatuusye, ‘Kwachichi nganimwakulupilila che Yohana?’ ³² Ni twatiji, ‘Waumile kwa wandu,’ chiiwe uli?” Waujogwepe mpingo wa wandu, pakuwa wandu wose wakulupilile kuti che Yohana waliji jwakulondola jwa Akunnungu. ³³ Nipele, wanjajile Che Yesu, “Ngatukumanyilila.”

Nombejo waasalile, “None jwakwe ngangunsalila kwa ulamusi wa acheni nguitendekanya yeleyi.”

12

Chitagu cha ngunda wa misabibu ni wakulima
(Matayo 21:33-46; Luka 20:9-19)

¹ Che Yesu watandite kuwecheta nawo kwa itagu achitiji, “Mundu jumo walimile ngunda wa misabibu. Wausunguchisye lutenje ni wasolite pakuminyila sabibu, ni watawile chilindo cha penani. Nipele waajasimisye wandu ngunda wo,ombejo wawile kuchilambo chine. ² Katema ka magungulo, wantumile kapolo jawo ku ngunda wa misabibu kwa wakulima wala kukujigala chigawanyo cha magowolo gao. ³ Wakulima wala wankamwile kapolo jo, wamputile ni kumminga makono pe. ⁴ Nipele nsyene ngunda jula, wantumile sooni kapolo jwine. Wakulima wala wammulesye mu ntwe kapolo jo ni kumpanyichisya indu ya soni. ⁵ Iyoyo peyo, nsyene ngunda jo wantumile sooni kapolo jwine, jwelejo wagambile kumbulaga. Ni wane wajinji uwatumikwe, wane waputikwe ni wane waulajikwe.”

⁶ Che Yesu wajendelechele kuwecheta, “Mundu jula wasigalilwe ni mundu jumo, mwanagwe jwakunonyelwa. Mbesi jakwe wantumile jwelejo achitiji, ‘Champikanile pakuwa ali mwanangu.’

⁷ “Nambo wakulima wala pawammweni wawechetesylene achitiji, ‘Aju ni juchapochele iwagosele, twende tummulaje kuti indu iwagosele tujigale uwe!’ ⁸ Nipele wankamwile ni kumulaga ni kumponyela paasa pa ngunda wa misabibu wo.”

⁹ Che Yesu wausisye, “Nipele, ana nsyene ngunda wo chaachitenda chichi? Chaiche ni kwaulaga wakulima wo ni kwapa wakulima wane ngunda wa misabibu wo. ¹⁰ Ana nganinsyome Mmalembelo ga Akunnungu?

‘Liganga liwalikanile wakuta wa sambano, lilyolyo litendekwe liganga lyekulungwa lya nsingi.

¹¹ Ambuje ni wachitesile chindu chi,

nombecho chikutusimosya!’ ”

¹² Achakulu wambopesi ni wakwiganya Malajisyo ni achachekulu, waimanyi kuti chitagu cho chaliji nkwagamba wanyawo. Wasachile wakamule Che Yesu, nambo wajogwepe wandu, wannesile, ni wanyawo watyosile.

Liusyo lyankati kwausya nsongo
(Matayo 22:15-22; Luka 20:20-26)

¹³ Kanyuma, Mafalisayo wampepe ni wandu wa mpingo u che Helode, watumikwe kuti akaatanjise Che Yesu kwa maloŵe gao. ¹⁴ Waajaulile ni kwasalila, “Jwakwiganya, tukumanyilila kuti alakwe ni mundu junkuwecheta yaili isyene, pakuwa ngankogopa ukulu wa mundu namose nganinkola lusagu, nambo nkwiganya usyene wa litala lya Akunnungu. Ntusalile, ana ili yambone pane ngaŵa yambone kwausya nsongo kwa Mwenye jwa ku Loma? Tujaulle tukalipe pane tunajaulle?”

¹⁵ Nambo Che Yesu waumayilile ulamba wao, wausisye, “Kwachichi nku- uninga? Muunyichisye mbiya najilole.”

¹⁶ Wampelechele mbiya jo. Nombejo wausisye, “Ana ku meeso ku ni liina li, ya acheni?”

Ni wanyawo wanjajile, “Ya Mwenye jwa ku Loma.”

¹⁷ Nipele Che Yesu waasalile, “Yaili ya Mwenye jwa ku Loma mwapeje Mwenye jwa ku Loma ni yaili ya Akunnungu mwapeje Akunnungu.”

Wandu wala wansimosile nnope Che Yesu.

Liusyo lyankati kusyuka
(Matayo 22:23-33; Luka 20:27-40)

¹⁸ Nipele Masadukayo wakuti ngapagwa kusyuka wanjaulile Che Yesu ni kummusya, ¹⁹ “Jwakwiganya, che Musa watulembele kuti, ‘Mundu awilil- wagwa ni mpwakwe ni mundu jawwile jo annekaga wankwakwe pangali wanache, mpwakwe mundu jo akusachilwa annombeje jwakuwililwa jo kuti ammelechele mpwakwe wanache.’ ²⁰ Tujileje, wapali achachanda nsano ni waŵili, jwa kwitiwo walombele nambo wawile pangaleka mwanache. ²¹ Ni jwaaŵili wajinjile majuumba, nombejo wawile pangaleka mwanache. Yakopochele iyoyo ni kwa mpwakwe jwaatatu. ²² Wose nsano ni waŵili wo, wawile pangaleka wanache. Mbesi jakwe jwankongwe jo wawile nombejo. ²³ Nipele, pa lyuŵa lya kusyuka kwa wandu, jwankongwe jo chachiŵa jwa waani? Pakuŵa achalongo wose nsano ni waŵili wala wannombele jwelejo.”

²⁴ Che Yesu waasalile, “Wanyamwe nsochele, ligongo ngankugamanyilila Malembelo ga Akunnungu namose machili ga Akunnungu. ²⁵ Wandu wawile pachachisyuka, ngasalombela atamuno kulombwa, chachiŵa mpela achika- tumetume wa kwini. ²⁶ Nambo ngani jankati kusyuka kwa wandu wawile, ana nganinsyome mmalembo ga che Musa, ngani ja chisukutu chichakole- laga mooto? Akunnungu wansalile che Musa, ‘Une ndili Akunnungu wa che Iblahimu ni Akunnungu wa che Isaka ni Akunnungu wa che Yakobo.’ ²⁷ Nipele, welewo nganaŵa Akunnungu wa wandu wawile, nambo ali Akun- nungu wa wandu wajumi. Wanyamwe nsochele nnope.”

Lilajisyo lyekulu
(Matayo 22:34-40; Luka 10:25-28)

²⁸ Jumo jwa wakwiganya Malajisyo waiche pelepo ni wagapilikene makani gao. Paŵaiweni kuti Che Yesu waajanjile uchenene Masadukayo wala, wansejelele Che Yesu ni kumbusya, “Ana Lilajisyo chi lyalili lyekulu kupunda gose?”

²⁹ Che Yesu wajanjile, “Lilajisyo lyalili lyekulu ni ali: ‘Mpilikane, wanyamwe wandu wa ku Isilaeli! Ambuje Akunnungu wetu, jika pe ali Ambuje. ³⁰ Mwanonyele Ambuje Akunnungu wenu kwa ntima wenu wose ni kwa umi wenu wose ni kwa lunda lwenu wose ni kwa machili genu gose.’ ³¹ Lilajisyo lyaaŵili lyalili lyekulu lili ali: ‘Munnonyele njenu mpela inkuti pakulinonyela mwasyene.’ Ngapagwa Lilajisyo liine lyalili lyekulu kupunda Malajisyo gaŵili ga.”

³² Nipele, jwakwiganya Malajisyo jula wansalile Che Yesu, “Jwakwiganya, njanjile yambone! Isyene Akunnungu ali wamo pe, ni ngapagwa jwine nambo welewo jika pe. ³³ Ni mundu akusachilwa annonyele Akunnungu ni ntima wose ni lunda lwao lose ni machili gao gose ni kunnonyela njakwe mpela yakuti pakulinonyela nsyene. Kutenda yeleyo ili yambone kupunda kwatyochesya Akunnungu mbopesi sya kocha ni sadaka sine syasikutyosyekwa kwa Akunnungu.” ³⁴ Che Yesu paŵaiweni kuti mundu jo ajanjile kwa lunda wansalile, “Mmwejo nganimme kwakutalichila kwalechelela Akunnungu antawale.”

Kutandilila katema ko ngapagwa mundu juŵalinjile sooni kumbusya Che Yesu chachili chose.

Liusyo lyankati Kilisito

(Matayo 22:41-46; Luka 20:41-44)

³⁵ Che Yesu paŵaliji nkwapiganya wandu pa Nyumba ja Akunnungu, wausisye wandu, “Kwachichi wakwiganya Malajisyo akusala kuti Kilisito, ali jumo pe mu uwelesi u che Daudi? ³⁶ Mbumu jwa Akunnungu wanlongwesye che Daudi, nombejo watite, ‘Ambuje wansalile Ambuje wangu, Ntame kundyo kwangu, mpaka pachinaatamiche wammagongo wenu paasi pa sajo syenu.’

³⁷ “Che Daudi nsyene akummilanga Kilisito, ‘Ambuje,’ iwele uli sooni Kilisito aŵe jumo pe mu uwelesi u che Daudi?” Mpingo wa wandu wampilikanile kwa lukondwa.

Che Yesu akwasalila wandu alilolechesye ni wakwiganya Malajisyo

(Matayo 23:1-36; Luka 20:45-47)

³⁸ Che Yesu paŵajiganyaga watite, “Nlilolechesye ni wakwiganya Malajisyo wakusaka kwendajenda ali awete minjilo jajileu, wakunonyelwa akomasikwe kwa kuchimbichikwa peuto pakusumichisya malonda. ³⁹ Sooni akunonyelwa kutama mu itengu ya mmbujo, mmajumba ga kupopelela Wayahudi ni kutama mmauto ga kuchimbichikwa, pa chindimba cha chakulya. ⁴⁰ Kwa kwalambusya, akwasumula ipanje achakongwe wawililwe ni achiŵankwawo, ni kwa kulilosya kuti ali wandu wambone, akupopela mapopelo gamaleu. Kwalyele ligongo lyo, chalamulikwe kwa chikali nnope kupunda wandu wane.”

Sadaka ja jwakulaga jwawililwe ni wankwawo

(Luka 21:1-4)

⁴¹ Che Yesu watemi chiŵandi ni lisanduku lya kugosela sadaka pa Nyumba ja Akunnungu, waliji nkulolechesya wandu paŵalinji nkutaga mbiya. Waipanje wajinji watasile mbiya syasinji. ⁴² Nipele waiche jwankongwe jwakulaga jwawililwe ni wankwawo, jwelejo watasile mbiya syasinandi siŵili. ⁴³ Pelepo Che Yesu waawilasile wakulijiganya wao, waasalile, “Isyene ngunsalila, jwankongwe jwakulaga jwawililwe ni wankwakwe ju, atasile yejinji mu lisanduku lya kugosela sadaka, kwapunda wandu wane wose. ⁴⁴ Pakuwa wandu

ŵane wose atasile sadaka syao kutyochela mu yakupunda ya mu ipanje yao. Nambo jwankongwe ju nkulaga kwakwe, atasile yose yakwete.”

13

*Che Yesu akulondola nkati kugumulikwa kwa Nyuumba ja Akunnungu
(Matayo 24:1-2; Luka 21:5-6)*

¹ Che Yesu paŵaliji nkukopoka pa Nyuumba ja Akunnungu, jumo jwa ŵakulijiganya ŵao ŵatite, “Jwakwiganya, nlole maganga ga ni nyuumba si isitite pakusalala ni kusimosya!”

² Che Yesu ŵansalile, “Ana nkugawona majumba gamakulungwa ga? Ngalisigalila liganga pa liganga liine, liganga lyalilyose chilityochekwe.”

*Kulaga ni masauko
(Matayo 24:3-14; Luka 21:7-19)*

³ Che Yesu paŵatemi pa chitumbi chachigumbele itela ya Miseituni chachikulolegana ni Nyuumba ja Akunnungu, che Petulo ni che Yakobo ni che Yohana ni che Andulea ŵausisye Che Yesu paŵaliji jika pe. ⁴ “Choonde ntusalile, gelego chigakopochele chakachi? Ana chimanyisyo chi chachichilosye kuti gaŵandichile kukopochela gelego?”

⁵ Che Yesu ŵaasalile, “Nlilolechesye, mundu akanlambusya. ⁶ Ŵandu ŵajinji chaache kwa liina lyangu, achitiji, ‘Une ndili Kilisito!’ Nombewo chiŵalambusye ŵandu ŵajinji. ⁷ Ni ŵanyamwe pachinchipikana ya ngondo ni usone wa ngani ja ngondo, ngasinjogopa. Gelego gakusachilwa gaty- ochele, nambo mbesi jila jikanaŵe kwika. ⁸ Ŵandu ŵa chilambo chimo chaachimenyana ni ŵandu ŵa chilambo chine, ni ŵandu ŵa umwenye umo chaputane ni ŵandu ŵa umwenye wine. Chichityochele chindendemese cha chilambo ni sala jajikulungwa panepane. Yele yose chiiŵe mpela ndande ja chilungusi cha kuligopola.

⁹ “Ŵanyamwe nlilolechesye, pakuŵa ŵandu chankamule ni kunjausya mmikungulu ni kumputanga mmajumba ga kupopelela Ŵayahudi. Chaach- injausya paujo pa ŵakulamula ni mamwenye ligongo lyangu kuti nkom- bole kuuŵalanjila umboni wa ngani syangu. ¹⁰ Nambo mbesi jikanaŵe kwika, Ngani Jambone jikusachilwa jilalichilwe kaje kwa ŵandu wose. ¹¹ Nombewo pachachinkamula ni kunjausya pankungulu, nkaganisya kaje ichimmechete. Mmecheteje chachili chose chachimpegwe katema ko, pakuŵa ngaŵa ŵanyamwe uchimmechete nambo Mbumu jwa Akun- nungu. ¹² Nlongo changalauche nlongo njakwe aulajikwe, nombe atati changalauche mwanagwe aulajikwe, nombe ŵanache chiŵakane ni kwaulaga achaŵelesi ŵao. ¹³ Ŵandu wose chaachinchima ŵanyamwe kwa ligongo lya liina lyangu. Nambo juchapililile mpaka kumbesi jo chakulupuswe mu kulumulikwa moŵa gose pangali mbesi.

*Kulaga kwakukulungwa
(Matayo 24:15-28; Luka 21:20-24)*

¹⁴ “Nambo pachinchione, ‘Chindu cha uchimwa chachikwikanawo uwonasi,’ chijimi pangaŵa pakwe.” Jwakusyoma amanyilile malumbo gakwe. “Ŵandu ŵaali kuchilambo cha ku Yudea autuchile kumatumbi. ¹⁵ Mundu jwali paasa nyuumba jao, akalikaŵisya kwinjila nkati kukujigala chindu, nambo agambe kuutuka! ¹⁶ Ni mundu jwali kumigunda, akauja sooni kumusi kukujigala mwinjilo wakwe. ¹⁷ Ngwakolela chanasa achakongwe ŵachakole itumbo ni ŵachajonjesye pa moŵa go, pakuŵa chalaje

kwannope! ¹⁸ Mpopole kuti indu yo ikakopochela pa moŵa ga mbepo. ¹⁹ Pakuŵa pa moŵa go ŵandu chalaje ulaje wanganiutyochele chitandile kundanda, Akunnungu paŵagumbile chilambo mpaka lelo, ni ngautyochela sooni. ²⁰ Nambo ikaliji Ambuje ngakapungusye moŵa go, ngapagwa mundu jwakakulupwiche. Nambo kwa ligongo lya ŵandu ŵao ŵaŵasagwile, apungwisye moŵa go.

²¹ “Nipele, pa moŵa go ansalilaga mundu, ‘Nnole, Kilisito ali apano,’ pane ‘Ali apala,’ ngasimwakulupilila. ²² Pakuŵa chachikopochela ŵanya Kilisito ŵa unami ni ŵakulondola ŵa unami. Chachitenda imanyisyo ni yakusimosya, yakombolekaga, ŵalyungasye ŵandu ŵasagulikwe ni Akunnungu. ²³ Nambo ŵanyamwe nililolechesye. Une masile kunsalila chile gose gakanawe kukopochela.

*Kwika kwa Mwana jwa Mundu
(Matayo 24:29-31; Luka 21:25-28)*

²⁴ “Nambo gamalaga moŵa ga malagasyo go, lyuŵa chilipilile ni lwesi ngalulanguchisya. ²⁵ Ndondwa sisipatuche kutyochela kwinani ni indu yose yaili ni machili kumaunde chiitinganyikwe. ²⁶ Pelepo chachimmona Mwana jwa Mundu, achiikaga mwiunde kwa machili gamakulungwa ni ukulu. ²⁷ Chiŵatume achikatumetume ŵao ŵa kwinani kukwasonganya ŵandu ŵaŵasagulikwe ni Akunnungu kutyochela mbande syose ncheche sya chilambo. Kutyochela kwakulikose pa chilambo.

*Lijiganyo lya chitela cha nkuju
(Matayo 24:32-35; Luka 21:29-33)*

²⁸ “Nlijiganye yeleyi kutyochela mu chitagu cha chitela cha ntini. Pankusiona nyambi syakwe sitepetele ni kusipuka masamba, nkumanyilila kuti katema ka ula kaŵandichile. ²⁹ Iyoyo peyo, ŵanyamwe pachinchiiona yeleyo ichikopochelaga, mmanyilile kuti, Mwana jwa Mundu aŵandichile nnope kwika. ³⁰ Isyene ngunsalila, uŵelesi wu ngaumala gakanawe kukopochela gele gose. ³¹ Kwinani ni chilambo chiimale, nambo malowe gangu chigakopochele isyene mpela indite pa kusala.

*Ngapagwa jwakulimanyilila lyuŵa lya mbesi
(Matayo 24:36-44)*

³² “Nambo, pachanya lyuŵa lya mbesi namose saa jakwe, ngapagwa mundu jwakumanyilila, atamuno achikatumetume ŵa kwinani ngakumanyilila, namose Mwana jwa Akunnungu ngakumanyilila. Ikaŵe Atati Akunnungu pe ni ŵakumanyilila. ³³ Nililolechesye ni kuliŵika chile, pakuŵa ngankukamanyilila katema ko chikaiche chakachi. ³⁴ Chiichiŵa mpela mundu jwakwaula ulendo, kujileka nyumba jakwe ni kwalechela ulamusi achikapolo ŵao, jwalijose ni masengo gakwe, nipele ŵannajisye jwakulindilila pannango kuti aŵeje meeso pe. ³⁵ Nipele nliŵiche chile, pakuŵa ngankumanyilila nsyene nyumba chauje katema chi. Pane chauje ligulo, pane pasikati chilo, pane kuninkucha ni pane kundaŵi. ³⁶ Nliŵiche chile, aujaga chisisimuchile, ansimane ndi meeso pe. ³⁷ Ingunsalila ŵanyamwe ni ingwasalila wose, nliŵiche chile!”

14

*Achakulu ŵambopesi akwilana kwaulaga Che Yesu
(Matayo 26:1-5; Luka 22:1-2; Yohana 11:45-53)*

¹ Gasigalile moŵa gaŵili likanaŵe lyuŵa lya chindimba cha Pasaka ni chindimba cha mikate jangataga amila. Achakulu ŵambopesi ni ŵakwiganya

Malajisyo w̄aliji nkusosa itajile pakwakamula Che Yesu, mwangamanyilila jwalijose ni kummulaga. ² W̄atite, “Tukatenda yeleyo katema ka chindimba cha Pasaka, kuti w̄andu akatindiganya.”

Jwankongwe akunjtilila Che Yesu mauta
(Matayo 26:6-13; Yohana 12:1-8)

³ Che Yesu w̄aliji ku Besania, kumusi ku che Simoni juw̄aliji jwamatana. Pa w̄alyaga, w̄aiche jwankongwe jumo juw̄aliji ni chuupa chachikolochekwe ni liganga lyalikuw̄ilanjikwa alabasta, chachili ni mauta ga kununjila nnope ga ntengo wekulungwa gagakuw̄ilanjikwa nado. W̄akasile chuupa cho, ni kwajitila mauta Che Yesu mu ntwe. ⁴ W̄andu w̄ampepe w̄aw̄aliji pamo ni Che Yesu yachimile achitiji, “Kwachichi akugajonanga mauta ga ntengo ga? ⁵ Ngati akasumisye mauta ga ni kupata mbiya syasijinji ni kwapa w̄andu w̄akulaga!” Nipele w̄ankalipile kwannope jwankongwe jo.

⁶ Nambo Che Yesu w̄aasalile, “Munneche! Nkunsauchisya ichichi? Jweleju ambanganyichisye chindu chambone. ⁷ W̄andu w̄akulaga cha w̄e ni w̄anyamwe mo w̄a gose, i w̄aga nkusaka kwakamuchisya nkukombola. Nambo une ngu w̄a ni w̄anyamwe mo w̄a gose. ⁸ Jweleju atesile yakombwele. Alongolele kuchijitilila mauta chiilu changu, kuchi w̄ika chile, gakana w̄e masi iko gangu. ⁹ Isyene ngunsalila, kwakulikose pachilambo pachijilalichikwe Ngani Jambone ni achi chatesile jwankongwe ju chichisalichikwe kwakwakumbuchila.”

Che Yuda akwitichisya kwagalauka Che Yesu
(Matayo 26:14-16; Luka 22:3-6)

¹⁰ Nipele, che Yuda Isikaliote, jumo jwa achinduna kumi na mbili w̄ala, w̄ajawile kwa achakulu w̄ambopesi kuti akombole kwagalauka Che Yesu. ¹¹ Achakulu w̄ambopesi w̄asangalele pakupikana ngani jo, ni w̄annanjile kuti chi w̄aape mbiya. Nipele che Yuda w̄asosile lipesa lyambone lya kungalauka Che Yesu.

Che Yesu akulya chakulya cha Pasaka ni w̄akulijiganya W̄ao
(Matayo 26:17-25; Luka 22:7-14; Yohana 13:21-30)

¹² Pa lyu w̄a lya kutanda lya chindimba cha mikate jangataga Amila, katema pa w̄asikitaga mwanangondolo jwa Pasaka, w̄akulijiganya W̄ao w̄ausisye, “Ana kwapi nkusaka tukachikolochesye chakulya cha Pasaka?”

¹³ Nipele Che Yesu w̄aatumile w̄aw̄ili mwa w̄akulijiganya W̄ao ni w̄aasalile, “Njaulé mu musu, ni mwelemo chinkasimane ni jwannume ali atwichile lulo lwa meesi. Nkankuye ¹⁴ mpaka nyuumba jichakajinjile, nkansalile nsyene nyuumba jo, jwakwiganya akummusya, chili kwapi chuumba muchingalile chakulya cha Pasaka pamo ni w̄akulijiganya w̄angu?” ¹⁵ Nombejo chakanosye chuumba chachikulungwa cha penani chachili chile ni kupambwa. Nkatukulumichisye mwelemo.”

¹⁶ W̄akulijiganya w̄ala w̄atyosile, ni kwaula mmusi, w̄aisimene yose ili mpela i w̄atite pakusalilwa ni Che Yesu. Nombewo w̄akulumisye chakulya cha Pasaka.

¹⁷ Kuli kuswele, Che Yesu w̄aiche pamo ni w̄akulijiganya W̄ao kumi na mbili. ¹⁸ Pa w̄aliji aninkulya, Che Yesu w̄atite, “Isyene ngunsalila, jumo mwa w̄anyamwe jwakulya pamo ni une, chang'alauche.”

¹⁹ Pelepo w̄akulijiganya W̄ao w̄atandite kusupuka, ni w̄atandite kummusya jumojumo, “Ana ndili une?” ²⁰ Che Yesu w̄aasalile, “Jumo mwa w̄anyamwe kumi na mbili, jwakupamba nkate wakwe mu mbale pamo ni une. ²¹ Paku w̄a Mwana jwa Mundu chawe mpela iilembekwe Mmalembelo Gamaswela

nkati wêlewo. Nambo chalaje mundu jwakungalauka Mwana jwa Mundu! Ikaliji mmbaya mundu jo ngakapagwe!”

Kulya chakulya cha Ambuje

(Matayo 26:26-30; Luka 22:14-20; 1 Wâkolinto 11:23-25)

²² PaWalyaga, Che Yesu wâjigele nkate, wâtogolele Akunnungu, wâugaWenye ni kwapa wâkulijiganya wâo, achitiji, “Mpochele, nlyanje, chelechi ni chiilu changu.”

²³ Sooni wâjigele chikombe cha divai, wâtogolele Akunnungu, ni kwapa, ni wose wâng'welele divai mu chikombe cho. ²⁴ Che Yesu wâasalile, “Jejeji ni miasi jangu ja lilangano lya Akunnungu, jajikwitika kwa ligongo lya kwalechelesya wâandu wâjinji. ²⁵ Isyene ngunsalila, ngung'wa sooni divai mpaka lyuwa paching'we divai jasambano mu Umwenye wa Akunnungu.”

²⁶ PaWamasile kwimba lujimbo lwa kwatogolela Akunnungu, wâtyosile kwaula ku Chikwesya chachigumbele itela ya Miseituni.

Che Yesu akulondola ichajile pakukanikwa ni che Petulo

(Matayo 26:31-35; Luka 22:31-34; Yohana 13:36-38)

²⁷ Che Yesu wâasalile wâkulijiganya wâo, “Wanyamwe wose chimmutuche ni kuuneka, pakuwa Mmalembelo Gamaswela Akunnungu akuti, ‘Chinambulaje jwakuchinga, ni ngondolo sisipwilingane.’

²⁸ Nambo pachinjisyuka, chinjinnongolela kwaula ku Galilaya.”

²⁹ Che Petulo wâansalile, “Atamuno anekaga wose, une nganguneka ng'oo!”

³⁰ Che Yesu wâansalile che Petulo, “Isyene ngunsalila, chilo cha lelo chino, tambala jikanaWe kutongola kaWili, chimungane katatu kuti ngankuumanyilila.”

³¹ Nambo che Petulo wâpundile kulimbila kuti, “Atamuno iWaga ngusachilwa kuwa pamo nomwe nganguneka ng'oo!”

Ni wâkulijiganya wâne wâla wâwêchete iyoyo peyo.

Che Yesu akupopela ku Getesemane

(Matayo 26:36-46; Luka 22:39-46)

³² Wâichenje pa ngunda wa mwana waukuWilanjikwa Getesemane, Che Yesu wâasalile wâkulijiganya wâo, “Ntamanje apano katema pangwaula kukwapopela Akunnungu.” ³³ Nipele wâajigele che Petulo ni che Yakobo ni che Yohana, wâtandite kusupuka kwannope ni kupotekwa mu ntima. ³⁴ Ni wâasalile, “Ngupotekwa kwannope mu ntima ni chipwetesi chachikukombola kumulaga. Ntamanje apano ni kuwa meeso pe.”

³⁵ Nipele wâjawile mmbujo kanandi, ni wâgwire manguuku, wâpopelele kuti, yakombolekaga anajinjile mu katema ka malagasyo ko. ³⁶ Ni wâtite, “Atati wangu, yose ikukomboleka kukwenu. Mundyochesye chikombe cha malagasyo chi. NgaWa mpela ingusaka une, nambo mpela inkusaka mmwe.”

³⁷ Nipele, wâusile kwa wâkulijiganya wâtatu wâla, ni wâasimene agonile. Wâammusisye che Petulo, “Che Simoni, uli ngonile? Nganinkombola kutama meeso pe namose saa jimo?” ³⁸ Nipele wâasalile, “Ntamanje meeso pe ni kupopela kuti nkajinjila nkulinjikwa. Pakuwa ntima ukusaka kupanganya yambone, nambo chiilu chilepetele.”

³⁹ Wâjawile sooni kukupopela achiujilaga malowe gagogo pego. ⁴⁰ PaWausile sooni, wâsimene wâkulijiganya wâla ali agonile, ligongo wâtopelwe ni lugono. Nombewo nganachimanyilila chakwajanga Che Yesu.

⁴¹ Kaatatu pa^{wa}ichilile ^{wa}asalile, “Ana ndi chigonele ni kupumulila? Sambano njimuche! Nnole, saa jiiche Mwana jwa Mundu akutajikwa mmakono ga ^wandu ^{wa}ali ni sambi. ⁴² Njimuchanje, twende. Nnole mundu jwaking'alauka a^wandichile.”

Che Yesu akukamulwa

(Matayo 26:47-56; Luka 22:47-53; Yohana 18:3-12)

⁴³ Che Yesu pa^waliji nku^wecheta, che Yuda, jumo jwa achinduna kumi na mbili, ^{wa}iche. ^{Wa}iche ni mpingo wa ^wandu ^{wa}watumikwe ni achakulu ^wambopesi ni ^wakwiganya Malajisyo ni achachekulu, ali ajigele mapanga ni imbonga. ⁴⁴ Che Yuda jwakugalauka jula ^wapele ^wanyawo chimanyisyo chi, “Ajula juchingankomasye kwa kwanonyela ni jujojo junkunsaka. Munka-mule ni kundilila.”

⁴⁵ Che Yuda pa^{wa}iche pe, papopo ^wajaulile Che Yesu ni kwasalila, “Jwakwiganya!” Nipele ^wankomasisye kwa unonyelo. ⁴⁶ Nipele ^wandu ^wala ^wankamwile Che Yesu ni kunta^{wa}. ⁴⁷ Nambo jumo jwa ^wwala u^wajimi pelepo pamo ni Che Yesu, ^{was}olomwele lipanga lyakwe ni kumputila kapolo jwa Jwambopesi Jwankulu, ni ^wankapile liwiwi. ⁴⁸ Che Yesu ^{wa}asalile, “Ana nnyiche ni mapanga ni imbonga kukungamula mpela ila une ndili jwachiswamba? ⁴⁹ Mo^{wa} gose naliji pamo ni ^wanyamwe njijiganyaga pa Nyuumba ja Akunnungu, nganimungamula. Nambo sambano ngaleche Malembelo ga Akunnungu gamalile.”

⁵⁰ Pelepo ^wakulijiganya ^wao wose ^wannesile ni kulukunula.

⁵¹ Jwapali jwanchanda jumo ju^waliji nkwakuya Che Yesu ali ali^wagele shuka pe. Ni ^wanyawo ^{was}achile kunkamula, ⁵² nambo jwanchanda jula ^wapelete, ^walesile shuka jila ni kutila matakope.

Che Yesu mmbujo mwa Nkungulu wa achachekulu

(Matayo 26:57-68; Luka 22:54-55; 22:63-71; Yohana 18:13-14; 18:19-24)

⁵³ Nipele, ^wampeleche Che Yesu ku nyuumba ja Jwambopesi Jwankulu, ku^{was}ongangene achakulu ^wambopesi wose ni achachekulu ni ^wakwiganya Malajisyo. ⁵⁴ Che Petulo ^wankuiye Che Yesu kwakutalichila, ^wajinjile mu lutenje lwa nyuumba ja Jwambopesi Jwankulu. Pelepo ^watemi pamo ni ^wakulindilila achijotelaga mooto. ⁵⁵ Nipele, achakulu ^wambopesi ni ^wandu ^wane wose pa Nkungulu pala ^{was}osile umboni wa kummechetela Che Yesu kuti ^waulaje, nambo waso^wile. ⁵⁶ ^Wandu ^wajinji ^{wa}w^wechetele Che Yesu umboni wa unami, nambo umboni wao nganiuujilana.

⁵⁷ Nipele ^wane wajimi ni ku^wecheta umboni wa unami, achitiji, ⁵⁸ “Twampilikene ali nku^wecheta, ‘Une chinajigumule Nyuumba ja Akunnungu ji, jajita^wikwe ni ^wandu ni kuta^{wa} kwa mo^{wa} gatatu jine jangata^wikwa ni ^wandu.’ ” ⁵⁹ Namose yeleyo, umboni wao nganiuujilana.

⁶⁰ Nipele Jwambopesi Jwankulu ^wajimi paujo pa ^wandu ni kwausya Che Yesu, “Uli, ngankwanga chachili chose kwa wele umboni ^wakumbechetela wo?”

⁶¹ Nambo Che Yesu ^waliji jii, ngana^wecheta chachili chose. Jwambopesi Jwankulu ^wammusisye sooni, “Ana mmweji ni Kilisito, Mwana jwa Akunnungu ^Wakulu?”

⁶² Che Yesu ^wajanjile, “Elo, ndili une. Soon, chinchimmona Mwana jwa Mundu ali atemi kundy kwa Akunnungu ^{wa} machili, ali nkwika mmaunde ga kwini.”

⁶³ Jwambopesi Jwankulu paŵapilikene yeleyo ŵapapwile mwinjilo wakwe achitiji, “Ngatukusaka sooni umboni wine nkati mundu ju! ⁶⁴ Mumpilikene yatite pakwatukana Akunnungu! Ŵanyamwe nkuti uli?”

Wose ŵanlamwile aulajikwe.

⁶⁵ Ŵandu ŵane ŵatandite kunsunila mata Che Yesu, ni ŵansiŵilile mmeeso ni ŵamputile ni kunsalila, “Nlondole, nduni jwamputile!” Iyoyo peyo ŵakulindilila ŵanjigele ni kumputa majanda.

Che Petulo akwakana Che Yesu

(Matayo 26:69-75; Luka 22:56-62; Yohana 18:15-18; 18:25-27)

⁶⁶ Che Petulo paŵaliji chiŵela mu lutenje, ŵaiche mwali jumo mwa achikatumetume ŵa Jwambopesi Jwankulu. ⁶⁷ Paŵammweni che Petulo achijotelaga mooto, ŵankolondolele ni kunsalila, “Nombe mmwejo iyoyo mwali pamo ni Che Yesu jwa ku Nasaleti.”

⁶⁸ Nambo che Petulo ŵakanile achitiji, “Ngangwamanya namose nganguchimanyilila chinkuŵecheta cho.” Nipele ŵakopweche paasa, papopo tambala jatongwele.

⁶⁹ Mwali jula ŵammweni sooni che Petulo, ŵatandite kwasalila ŵandu uŵajimi pelepo, “Mundu ju ali jumo jwao.” ⁷⁰ Nambo che Petulo ŵakanile sooni.

Pangakaŵa, ŵandu uŵajimi pelepo ŵaasalile che Petulo, “Isyene mmwe ndi jumo jwao, pakuŵa mmwejo nombe ndi mundu jwa ku Galilaya.”

⁷¹ Nambo che Petulo ŵatandite kusala, “Nweseche iŵaga ngusala unami, ngulumbilila kuti, isyene ngangummanyilila mundu ju junkungamba.”

⁷² Papopo pepo tambala jatongwele kaaŵili. Che Petulo ŵalikumbuchile liloŵe li Che Yesu liŵaasalile, “Tambala jikanaŵe kutongola kaŵili, chimungane katatu.” Nipele ŵaligwisise paasi ni kulila.

15

Che Yesu paujo pa che Pilato

(Matayo 27:1-2; 27:11-14; Luka 23:1-5; Yohana 18:28-38)

¹ Kundaŵi pe, achakulu ŵambopesi ni achachekulu ni ŵakwiganya Malajisyo, pamo ni Nkungulu wose, ŵatemi, ŵajilene kunjausya Che Yesu ku che Pilato. Nipele ŵantaŵile, ni kunjausya ku che Pilato. ² Che Pilato ŵammusisye Che Yesu, “Ana mmweji ndi mwenye jwa Ŵayahudi?”

Che Yesu ŵajanjile, “Elo, mpela mmwejo intite pakuŵecheta.”

³ Achakulu ŵambopesi ŵaŵechetele Che Yesu maloŵe gamajinji. ⁴ Che Pilato ŵammusisye sooni Che Yesu, “Ana ngakwanga chachili chose? Mpilikane maloŵe gose gakummechetela ga.”

⁵ Nambo Che Yesu nganajanga liloŵe, mpaka che Pilato ŵasimosile.

Che Yesu akulamulikwa chiwa

(Matayo 27:15-26; Luka 23:13-25; Yohana 18:39; 19:16)

⁶ Pa katema ka chindimba cha Pasaka, che Pilato ŵasyoŵelele kwagopolela jwataŵikwe juŵansachile ŵandu. ⁷ Kwaliji ni jwataŵikwe jumo, liina lyakwe che Balaba, juŵaliji ataŵikwe pamo ni ŵandu ŵane ŵaŵatandisye utindiganyo ni kwaulaga ŵandu ŵane. ⁸ Mpingo wa ŵandu waichilile che Pilato, ŵatandite kwaŵenda ŵapanganyichisye mpela iŵatendaga. ⁹ Che Pilato ŵausisye, “Ana nkusaka nangopolele Mwenye jwa Ŵayahudi?” ¹⁰ Che Pilato ŵatite yeleyo pakuŵa ŵaimanyilile kuti, achakulu ŵambopesi ŵannyichisye Che Yesu kukwao ligongo lya kwakolela wiu.

¹¹ Nambo achakulu wambopesi wala, wachisisye wandu wawende che Pilato wagopolele che Balaba pamalo pa Che Yesu. ¹² Che Pilato wausisye wandu sooni, “Sambano, nkusaka naapanganyichisye ichichi aju mundu junkuti Mwenye jwa Wayahudi?”

¹³ Wanyanyisye sooni achitiji, “Mwawambe pa nsalaba!”

¹⁴ Nambo che Pilato wausisye, “Atesile chakusakala chanti uli?”

Nambo wanyawo wapundile kunyanyisya achitiji, “Mwawambe pa nsalaba!”

¹⁵ Che Pilato wasachile kwanonyelesya wandu, wagopolele che Balaba. Nipele walamwile Che Yesu aputikwe mbokola ni kwapa wawambe pa nsalaba.

*Wangondo akwachembulusya Che Yesu
(Matayo 27:27-31; Yohana 19:2-3)*

¹⁶ Wangondo wanjawisye Che Yesu pa nsana wa likome li che Pilato, jwankulu jwa chilambo. Wausimanisye mpingo wose wa wangondo. ¹⁷ Wambwasisye mwinjilo wa sambalau nti mwenye, wakolosisye chindu mpela singwa ja miiwa, wambwasisye mu ntwe. ¹⁸ Nipele watandite kunkomasya achitiji, “Kutusimana, Mwenye jwa Wayahudi!” ¹⁹ Wamputile pa ntwe ni lubokola lwa nnasi, wansunile mata, wantindiwalile ni kwakotamila. ²⁰ Pawamasile kwachembulusya, wammusile mwinjilo wa sambalau ni kwawasya iwalo yao. Nipele wanyosisye paasa ni kwawamba pa nsalaba.

*Che Yesu akuwambikwa pa nsalaba
(Matayo 27:32-44; Luka 23:26-43; Yohana 19:17-27)*

²¹ Pawaliji mwitala, wasimene ni mundu liina lyao che Simoni, jwa ku Kulene jwawaliji atati wa che Alekisa ni che Lufo. Jweleju watyochelaga kunsinda kwinjila mmusi. Wangondo wankanganichisye atwichile nsalaba uwajigele Che Yesu ula. ²² Nipele wanjigele Che Yesu mpaka peuto papa wilanjikwe Goligota, malumbo gakwe, “Peuto papakuloleka nti, Chikalakasa cha Ntwe.” ²³ Pelepo, wampele divai jewanganye ni ntela wauku wilanjikwa manemane, nambo Che Yesu wakanile kung'wa. ²⁴ Wammambile pa nsalaba ni waga wene iwalo yakwe kwa kuitendela gudugudu, pakuti alole waani chapate chiwalo chi. ²⁵ Jaliji saa tatu kunda wi pawammambile pa nsalaba. ²⁶ Ni pachanya nsalaba, wawisile chindu chachilembekwe magambo ga, “MWENYE JWA WAYAHUDI.” ²⁷ Papopopepo wawambikwe pa misalaba wachiswamba wawili, jwine kundyo ku Che Yesu ni jwine kunchiji. ²⁸ Yeleyi yamalichisye Malembelo ga Akunnungu gagakuti, “Jwawichikwe pamo ni wandu wanggalumbana.”

²⁹ Wandu wawapitaga pelepo wapukunyaga mitwe jao ni kwatukana Che Yesu, alinkuti, “Ama! Mmwe ngati mwatiji chinchigumula Nyuumba ja Akunnungu, ni kujita wa kwa mo wa gatatu! ³⁰ Sambano, ntuluche pa nsalaba, ndikulupusye mwasyene!”

³¹ Iyoyo peyo achakulu wambopesi ni wakwiganya Malajisyo wala wanchembulwisye achisalilanaga, “Wakulupwisye wandu wane, nambo ngakukombola kulikulupusya nsyene! ³² Nneche twalole Kilisito, Mwenye jwa Isilaeli! Atuluche etu pa nsalaba po kuti tulole ni kwakulupilila.”

Iyoyo peyo wandu uwawambikwe pa misalaba chiwandi ni Che Yesu, ni wanyawo nombe waliji nkutukana.

*Chiwa chi Che Yesu
(Matayo 27:45-56; Luka 23:44-49; Yohana 19:28-30)*

³³ Palyaiche lyuŵa pantwe, chilambo chose chaunichikwe ni chipi mpaka saa tisa ja muusi. ³⁴ Saa tisa ja muusi Che Yesu ŵanyanyisye achitiji, “Eloi, Eloi, lama sabakitani?” Malumbo gakwe, “Akunnungu ŵangu, Akunnungu ŵangu, kwachichi munesile?”

³⁵ Aŵala ŵandu ŵane ŵaŵajimi pepala ŵala, paŵapilikene maloŵe go ŵatite, “Mpilikanile! Akwaŵilanga che Elia!” ³⁶ Jumo jwao ŵautwiche kukunyoya chindu mpela lidodoki mu divai jakuŵipa, ŵakoleche pa nnasi, ŵambichile Che Yesu pakang'wa, achitiji, “Nneche tulole iŵaga che Elia chaiche kukuntulusya pa nsalaba!”

³⁷ Nipele Che Yesu ŵanyanyisye ni ŵajasiche.

³⁸ Katema kakoko, nguo ja lusasa ja mu Nyuumba ja Akunnungu japa-pwiche pambindikati, kutyochela penani mpaka paasi. ³⁹ Jwankulu jwa ŵangondo juŵajimi mmbujo mwa nsalaba, paŵaweni Che Yesu ajasiche kwanti yeleyo, ŵatite, “Isyene mundu ju ŵaliji Mwana jwa Akunnungu!”

⁴⁰ Achakongwe ŵampepe ŵaliji nkulolechesya kwakutalichila. Mwa ŵanyawo, ŵapali che Maliamu jwa musu wa ku Magidala ni che Salome ni che Maliamu achikulu ŵao che Yakobo jwannandi ni che Yusufu. ⁴¹ Achakongwe ŵa ni aŵala ŵaŵaliji nkwakuya Che Yesu paŵaliji ku Galilaya ni kwatumichila. Iyoyo peyo ŵapali achakongwe ŵane pepala, ŵaŵaiche ku Yelusalemu pamo nawo.

*Chiilu chi Che Yesu chikuŵichikwa mwilembe
(Matayo 27:57-61; Luka 23:50-56; Yohana 19:38-42)*

⁴² Lyaiche ligulo lya lyuŵa lya kuliŵika chile, likanaŵe Lyuŵa lya Kupumulila. ⁴³ Che Yusufu jwa musu wa ku Alimataya, juŵaliji jumo jwa achakulu ŵa Nkungulu ni jwakuchimbichikwa nnope ŵaiche. Jwelejo ŵaliji nkulolela kwika kwa Umwenye wa Akunnungu. Nipele che Yusufu ŵanjaulile che Pilato pangajogopa ni kwaŵenda ŵaape chiilu chi Che Yesu. ⁴⁴ Che Pilato ŵasimosile kupilikana kuti Che Yesu ajasiche. Nipele, ŵammilasile jwankulu jwa ŵangondo, ŵambusisye iŵaga Che Yesu ŵajasiche. ⁴⁵ Nipele, che Pilato paŵaimanyi kutyochela kwa jwankulu jwa ŵangondo jula, ŵannechele che Yusufu ajigale chiilu chi Che Yesu. ⁴⁶ Che Yusufu ŵasumile saanda, ni ŵachitulwisye paasi chiilu chi Che Yesu ni kuchiŵilijila saanda jila. Ŵachiŵisile mwilembe lilyasepekwe pa lwala. Nipele ŵalipitikulile liganga lyalikulungwa pannango. ⁴⁷ Che Maliamu jwa musu wa ku Magidala pamo ni che Maliamu achikulugwe che Yusufu ŵapaweni pelepo paŵachiŵisile chiilu chi Che Yesu.

16

*Che Yesu akusyuka
(Matayo 28:1-8; Luka 24:11-12; Yohana 20:1-10)*

¹ Palyapite Lyuŵa lya Kupumulila, che Maliamu jwa musu wa ku Magidala ni che Salome ni che Maliamu achikulugwe che Yakobo ŵagasumile mauta gakununjila. Ŵajawile kukuchipakasya chiilu chi Che Yesu. ² Kundaŵi pe, lyuŵa lyaandanda lya chijuma, lyuŵa lininkukopoka ŵaiche kumalembe. ³ Nombewo paŵaliji mwitala ŵausyanaga, “Ana ŵaani juchakatugalambulile liganga pannango wa lilembe?” ⁴ Nambo paŵalolechesye, ŵaliweni liganga lyekulungwa nnope lila lili lyegalambulile pambali. ⁵ Pele ŵajinjile mwilembe, ŵammweni jwanchanda jwawete chiwalo cheswela ali atemi kundyoni ni ŵasimosile nnope.

⁶ Nambo jwanchanda jula ŵaasalile, “Kasinsimonga, nguimanyilila kuti nkunsosa Che Yesu jwa ku Nasaleti juŵammambile pa nsalaba. Nganapagwa

pelepa, asyuchile. Nnole peuto paŵangoneche. ⁷ Nambo ŵanyamwe njaule nkasalile che Petulo ni ŵakulijiganya ŵane kuti, ‘Che Yesu alongolele kwaula ku Galilaya. Kweleko chinkaawone mpela iŵatite pakunsalila.’”

⁸ Nipele, ŵatyosile kumalembe ali nkuutuka ni ali nkutetemela kwa lipamba ni kusimonga. Nganasala chindu chachili chose kwa mundu, pakuŵa ŵaliji nkogopanga kwannope.

*Che Yesu akunkopochela che Maliamu jwa musi wa ku Magidala
(Matayo 28:9-10; Yohana 20:11-18)*

⁹ Che Yesu paŵasyuchile, kundaŵi pe, lyuŵa lyaandanda lya chijuma ŵankopochele kaje che Maliamu jwa musi wa ku Magidala, ajula jwaŵankopwesye masoka nsano ni gaŵili. ¹⁰ Che Maliamu jwa musi wa ku Magidala, ŵajawile ni kwasalila aŵala ŵakulijiganya ŵa Che Yesu, katema ko ŵanyawo ŵaliji nkulila ni kulila kwa malumbo. ¹¹ Nambo paŵapilikene kuti Che Yesu asyuchile ni kuti che Maliamu jwa musi wa Kumagidala amweni, nganiŵakulupilila.

*Che Yesu akwakopochela ŵakulijiganya ŵaŵili
(Luka 24:13-35)*

¹² Kanyuma kakwe Che Yesu ŵakopochele ŵakulijiganya ŵao ŵaŵili ŵaŵaliji nkwaula mmisinda. Ni ŵakulijiganya wo, kundanda nganiŵaamanyilila. ¹³ Nombewo ŵausile kukwasalila ŵakulijiganya achinjao, ni ŵanyawo nombe, nganiŵakulupilila iyoyo.

*Che Yesu akwakopochela ŵakulijiganya ŵao likumi ni jumo
(Matayo 28:16-20; Luka 24:36-49; Yohana 20:19-23; Masengo 1:6-8)*

¹⁴ Mbesi jakwe Che Yesu ŵaakopochele ŵakulijiganya ŵao likumi ni jumo paŵaliji nkulya. Nipele, ŵaakalipile kwa ungakulupilila ni kukakatima kwa mitima jao, pakuŵa nganiŵakulupilila aŵala ŵaŵaweni ŵelewo pakumala kusyuka. ¹⁵ Ni ŵaasalile, “Njaulanje pachilambo pose nkalalichile Ngani Jambone kwa ŵandu wose. ¹⁶ Mundu jwalijose juchakulupilile ni kubatiswa, Akunnungu chankulupusye. Nambo mundu jwangakukulupilila, Akunnungu chanlamule. ¹⁷ Ni wose ŵachakulupilile chaitendekanye imanyisyo yanti, chagakoposye masoka kwa liina lyangu ni kuŵecheta chiŵecheto chasambano. ¹⁸ Akamulangaga majoka pane kung'wa chindu chachilichose chakuulaga, ngachaulaga. Chaachasajichila makono ŵakulwala, ni Akunnungu chiŵaalame.”

*Che Yesu akujigalikwa kwaula kwinani
(Luka 24:50-53; Masengo 1:9-11)*

¹⁹ Nipele, Ambuje Che Yesu paŵamasile kuŵecheta nawo, ŵajigalikwe kwaula kwinani, ni ŵatemi kunkono wa kundyoye wa Akunnungu. ²⁰ Nombe ŵakulijiganya ŵala, ŵajawile kukulalichila Ngani Jambone palipose. Ambuje ŵapangenye masengo pamo nawo ni kutendekanya imanyisyo yejinji, ku-losya kuti utenga waukwagamba ŵelewo, uli isyene.

Ngani Jambone mpela yatite pakulemba Luka Chilongolelo

Ngani Jambone mpela ijitite pakulembekwa ni che Luka chili chitabu chimpepe mwa itabu ncheche mmalangano ga sambano chachikusala nkati umi u Che Yesu Kilisito. Chachili chose chikuwilanjikwa “Ngani Jambone.” Yelei ni itabu yailembekwe kanyuma ka chiwa chi Che Yesu, yele itabu yo ili che Matayo ni che Maliko ni che Luka ni che Yohana. Che Luka nganalemba yankati umi u Che Yesu pe, nambo ni yankati indu iwaiipanganisye wakulijiganya wakwe Che Yesu pakumala kuwa ni kusyuka ku Che Yesu. Chele chitabu cho chikuwilanjikwa masengo ga achinduna. Ngapagwa jwakulimanyila lyuwa lisyene namose liuto pajalembekwe Ngani Jambone mpela ijitite pakulembekwa ni che Luka. Waumanyilisi wajinji akuitichisyana kuti jalembekwe pa yaka ya makumi 70 BK.

Juwalembile waliji che Luka, juwaliji jwamitela. Umanyilisi wakwe mu iwecheto ni ukotopasyo wakwe wakulemba ukumanyisya yakuti waliji mundu jwansyome. Che Luka wasachile kulemba ngani jisyenesyene ja umi u Che Yesu ni kutanga indu iyakopochele kuti wane apoche pakujisyoma Luka 1:1-3. Che Luka nganawa Myahudi, Kolosai 4:1-14 ni walembile kwanti wanganawa Wayahudi akaimanyilile. Yelei ikuwoneka paakukunguluchila chisyowelo chachiyahudi Luka 1:8.

Ngani Jambone mpela ijitite pakulembekwa ni che Luka chili chitabu chakulandana ni itabu ine chisau che Matayo ni che Maliko, pakuwa itabu yose yo ikutanga ilaila mwakulandana. Mwa itabu itatu yo chitabu chi che Luka ni chachitaanjile ngani jakupagwa ku che Yohana Wakubatisya chamunkati nnope. Che Luka akusalichisya yakulechelesya 3:3; 11:4; 17:3-4; 23:34 ni mapopelo nombego 3:21; 5:16; 6:12; 11:1-12; 22:32.

Yaili mu Ngani

Muliunjili lya 1:1-4 Che Luka alembile chilongolelo chakwe cha Ngani Jambone ni kusala ligongo lya kulemba.

Ni soni akutanga ngani ja kupagwa ku Che Yesu ni iwatite pakuwichikwa chile kwaligongo lya kutumichila. 1:5; 4:13.

Mwamujinji mwamusigalile liunji lya 4:14, 21.38, Che Luka akutanga masengo gawagapanganyisye Che Yesu, yaipundile, yakusimonjeka iwatesile ni indu iwajiganyisye.

Maunjili gawili ga mbesi 22-24 akutanga kuwa ni kusyuka ku Che Yesu.

¹ Ambuje che Teofilo: Wandu wajinji watesile iwakombwele kulemba kwa ukotopasyo asila ngani syasikopochele pa uweji. ² Walembile mpela yatite pakusalilwa ni wandu wawasiweni ngani syo kwa meeso gao chitandile kundanda ni kuwa achikatumetume wa Lilo we lya Akunnungu. ³ Kwapele ambuje che Teofilo, panamasile kuusosasosa usyene wose chambone kwa mo wa gamajinji, naiweni yambone kuti nannembele kwa uchenene mpela iyatite paakopochela, ⁴ kuti nomwe nkombole kumanyilila usyene wa yeila yanjiganyikwe.

Kupagwa ku che Yohana Wakubatisya kukutangaswa

⁵ Katema che Helode paŵaliji mwenye jwa ku Yudea, pali ni jwambopesi jwa Akunnungu jumo liina lyao che Sakalia jwa mpingo wa ŵambopesi waukwimililwa ni che Abiya. Ŵankwawo ŵaŵilangagwa che Elisabeti, nombewo ŵaliji ŵa lukosyo lwa jwambopesi che Haluni. ⁶ Wose ŵaŵili ŵaliji ŵambone paujo pa Akunnungu, achitamaga nkukamulisya makanyo ni malajisyo ga Ambuje pangali sambu. ⁷ Nganaakola ŵanache pakuŵa che Elisabeti ŵaliji ngakuŵeleka, nombe wose ŵaŵili ŵaliji achekulwipe nnope.

⁸ Lyuŵa limo che Sakalia pajaliji samu jao jakupanganya masengo ga chimbopesi pa Nyuumba ja Akunnungu, ⁹ Mpela iyatite pakusyoŵeleka che Sakalia ŵasagulikwe ni Akunnungu kwagudugudu, kuti ajinjile pa Nyuumba ja Ambuje atutumye ubani. ¹⁰ Ŵandu wose ŵaŵasongangene ŵaliji paasa aninkupopela katema kakututumya ubani. ¹¹ Katumetume jwa kwinani jwa Ambuje jwankopochele che Sakalia ni kwima kundyo kwa chilisa cha kututumichisya ubani. ¹² Che Sakalia paŵammweni katumetume jwa kwinani ŵasupwiche ni kukamulwa ni lipamba. ¹³ Nambo katumetume jwa kwinani ŵansalile, “Che Sakalia nkajogopa pakuŵa Akunnungu akupikene kupopela kwenu ni ŵankwenu che Elisabeti chamelechele mwanache jwannume, nomwe chimwaŵilanje a Yohana. ¹⁴ Chinsangalale nnope ni ŵandu ŵajinji chachine ligongo lya kupagwa kwakwe. ¹⁵ Chachiŵa jwankulu paujo pa Ambuje. Ngaang'wa divai ng'o, chalongswe ni Mbumu jwa Akunnungu kutyochela nnutumbo mwa achikulugwe. ¹⁶ Che Yohana chiŵausye ŵandu ŵajinji ŵa ku Isilaeli kwa Ambuje Akunnungu ŵao. ¹⁷ Ŵelewo chiŵalongolele Ambuje akuno achilongsoswaga ni machili ni mbumu mpela ji che Elia, kuti ŵalumbanye achatati ni achiŵana ŵao, chiŵatende ŵangakwajitichisya Akunnungu aŵanje ni nganisyo syambone ni kwaŵika chile ŵandu kwa Ambuje.”

¹⁸ Che Sakalia ŵammusisye katumetume jwa kwinani jo kuti, “Chichi chachichiimanyisye yeleyo? Pakuŵa uneji ni ŵankwangu tuchekulwipe.”

¹⁹ Katumetume jwa kwinani jo ŵaajanjile che Sakalia, “Une ni Gabulieli, katumetume jwa Akunnungu, ndumikwe kuŵecheta nomwe ni kunsalila ngani jambone ji. ²⁰ Mpikane, chimme jwangaŵelecheta, ngankombola kuŵecheta mpaka lyuŵa pachigakopochele gelego, pakuŵa nganingakulupilila maloŵe gangu, nombego chigatimile kwa katema kakwe.”

²¹ Kele katema ko ŵandu wose ŵaliji aninkwalindilila che Sakalia akuno achisimongaga kukaŵa kwao mu Nyuumba ja Akunnungu. ²² Che Sakalia paŵakopweche paasa nganakombola kuŵecheta nawo. Nipele ŵandu ŵaimanyilile kuti aiweni yakwiwona mu Nyuumba ja Akunnungu. Ŵajendelechele kuŵecheta nawo kwa makono pakuŵa ŵaliji ngakuŵecheta.

²³ Paŵamalisisye moŵa gao ga kupanganya masengo ga umbopesi, che Sakalia ŵausile kumusi. ²⁴ Kanyuma kanandi che Elisabeti ŵankwawo che Sakalia ŵaliji pachiilu. Nganatyoka mu nyuumba katema ka miesi nsano. ²⁵ Achiŵechetaga kuti, “Yeleyi ni yambanganyichisye Ambuje, angamwisye ni kundiyosyesya soni syangu paujo pa ŵandu.”

Kupagwa ku Che Yesu kukutangaswa

²⁶ Pa mwesi wa sita wa chitumbo cha che Elisabeti, Akunnungu ŵantumile Gabulieli, katumetume jwa kwinani ajaule musi wa ku Nasaleti chilambo cha ku Galilaya. ²⁷ Ajaule kwa mwalimwalipe liina lyao che Maliamu juŵatomelwe ni jwannume, liina lyao che Yusufu, jwa lukosyo lwa che Daudi. ²⁸ Katumetume jwa kwinani ŵanjaulile ni kwasalila, “Ngunkomasya, mmwejo jundi ni upile! Ambuje ali pamo nomwe!”

²⁹ Che Maliamu paŵagapilikene gele maloŵe go ŵasupwiche nnope ni kuganisya kuti chikomasyo chi malumbo gakwe chichi? ³⁰ Katumetume jwa kwiniŵani ŵansalile, “Che Maliamu, nkajogopa pakuŵa Akunnungu anonyelwe nomwe. ³¹ Mpikane, chimme ŵa pachiilu, chimummeleche mwanache jwannume, nomwe chimummilanje Che Yesu. ³² Jwelejo chaŵe jwankulu ni chaŵilanjikwe Mwana jwa Akumanani. Ambuje Akunnungu chiŵape umwenye wa che Daudi, Ambuje ŵao. ³³ Pelepo chachilulongosya lukosyo lwa che Yakobo moŵa gose pangali mbesi, ni umwenye wakwe ngauika kumbesi.”

³⁴ Che Maliamu ŵanjanjile Katumetume jwa kwiniŵani, “Ana chiikomboleche chinauli pakuŵa une ngangumanyilila jwannume?” ³⁵ Katumetume jwa kwiniŵani ŵanjanjile che Maliamu, “Mbumu jwa Akunnungu chantuluchile ni machili ga Akumanani chigammunichile mpela mmwilili, kwaligongo lyo, mwanache juchapagwe chaŵilanjikwe Jwanswela ni Mwana jwa Akunnungu. ³⁶ Atamuno che Elisabeti, alongo ajenu nombe ŵana chiilu cha mwana jwannume atamuno achekulwipe, awu mwesi wao wa sita kwa jwelejo juŵamanyiche ni ŵandu kuti ngakuŵeleka. ³⁷ Pakuŵa ngapagwa chindu changachikukomboleka kwa Akunnungu.” ³⁸ Che Maliamu ŵatite, “Une ndili apano kapolo jwa Ambuje, ipanganyiche kwa une mpela intite pakusala.” Nipele katumetume jwa kwiniŵani jula ŵajawile.

Che Maliamu akwajimajimila che Elisabeti

³⁹ Pangakaŵa, che Maliamu ŵalinganyisye ulendo ni ŵajawile kwa kwanguya mu musu umo wauli mu ikwesya ya ku Yuda. ⁴⁰ Kweleko, che Maliamu ŵajinjile mu nyumba ji che Sakalia ni kwakomasya che Elisabeti. ⁴¹ Che Elisabeti paŵapilikene chikomasyo chi che Maliamu, papopo mwanache juŵaliji nnutumbo mu che Elisabeti jwatungunyiche kwa kusangalala. Nombe che Elisabeti ŵalongweswe ni Mbumu jwa Akunnungu, ⁴² ŵanyanyisye, “Mpegwile upile kwapunda achakongwe wose ni jwele juchimummeleche jwana upile. ⁴³ Une ni ŵaani atamuno achikulugwe Ambuje ŵangu aiche kukwangu? ⁴⁴ Nnole pambilikene pe chikomasyo chenu, kanache kakali nnutumbo mwangu katungunyiche nkusangalala. ⁴⁵ Ndi ni upile mmwejo unkulupilile kuti chigatyochele gantanjile Ambuje.”

Che Maliamu akwalapa Akunnungu

⁴⁶ Nombe che Maliamu ŵatite, “Ntima wangu ukwakusya Ambuje, ⁴⁷ ni mbumu jangu jikusangalala ligongo lya Akunnungu, Nkulupusyo jwangu. ⁴⁸ Pakuŵa Akunnungu akulolite kwa chanasa kulitulusya kwa kapolo jwao.

Kwa yeleyo kutandilila sambano iŵelesi yose chachimilanga jundi ni upile, ⁴⁹ pakuŵa Akunnungu ŵaali ni Ukombole ambanganyichisye gamakulungwa,

liina lyao lili lyeswela.

⁵⁰ Chanasa chao ngachikumala kwa chiŵelesi ni chiŵelesi, kwa ŵandu ŵakwachimbichisya.

⁵¹ Atesile yekulungwa kwa nkono wao, ŵapwilingenye ŵakulikanganichila mu ng'anisyo sya mitima jao.

⁵² Ŵatulwisye mamwenye mu itengu yao ya umwenye, ni ŵakwesisye ŵandu ŵakulitulusya.

⁵³ Ŵakulaga ŵajikutisye indu yambone, ni ŵaali ni ipanje ŵalesile ajaule makono pe.

⁵⁴ Achikamwisye chilambo cha ku Isilaeli katumetume jwao,

achikumbuchilaga kwalosya chanasa chao,

⁵⁵ kwa che Iblahimu ni uwelesi wao moŵa gose pangali mbesi mpela iŵatite pakwalanga achambuje ŵetu.”

⁵⁶ Che Maliamu ŵatemi ni che Elisabeti mpela miesi jitatu ni ŵausile kumangwao.

Kupagwa ku che Yohana Ŵakubatisya

⁵⁷ Kaaiche katema kakuligopola che Elisabeti, ŵaligopwele mwanache jwannume. ⁵⁸ Ŵapachiŵandi pao ni achalongo achinjao paŵapikene kuti Ambuje ammonete chanasa ni ŵasangalele pamo nawo.

⁵⁹ Pagaiche moŵa nane chitandile mwanache kupagwa ŵaiche kukumumbasya. Ŵasachile kwapa liina lya che Sakalia, atatigwe. ⁶⁰ Nambo achikulugwe ŵatite, “Ngaŵa, nambo chaŵilanjikwe a Yohana.” ⁶¹ Ŵanyawo ŵansalile, “Nambo, ngapagwa mundu jwalijose jwali ni lyele liina mulukosyo lwao.” ⁶² Pelepo ŵammusisye atatigwe kwa imanyisyo kuti asale liina chi lyasachile ŵaŵilanjile mwanagwao. ⁶³ Nombewo ŵaŵilasisye chibao pa kulembelela, ni ŵalembile yeleyi, “Liina lyakwe a Yohana.” Wose ni ŵasimonjile. ⁶⁴ Papopo pepo che Sakalia ŵatandite sooni kuŵecheta achalagaga Akunnungu. ⁶⁵ Ŵandu wose ŵaŵatamaga pachiŵandi nawo ŵajinjilwe ni lipamba ni ngani syo syakunguluchilwe mbande syose mu chilambo cha ikwesya ya ku Yudea. ⁶⁶ Ŵandu wose ŵaŵapikene yeleyo, ŵaganisisye mmitima jao achiliusyaga, “Ana mwanache ju chaaŵe jwantiuli?” Pakuŵa, isyene machili ga Ambuje galiji pamo nawo.

Ulondele u che Sakalia

⁶⁷ Che Sakalia, atatigwe jwele mwanache jo, ŵalongweswe ni Mbumu jwa Akunnungu ni ŵalondwele achitiji,

⁶⁸ “Twakusye Ambuje, Akunnungu ŵa ku Isilaeli, pakuŵa ŵaichilile ni kwawombola ŵandu ŵakwe.

⁶⁹ Atupele Nkulupusyo jwaali ni machili, jwa uwelesi u che Daudi katumetume jwao.

⁷⁰ Mpela iŵatite pakusala kalakala, kwa kang'wa sya ŵakulondola ŵao ŵaswela,

⁷¹ kuti chachitukulupusya mmakono mwa ŵammagongo ŵetu, ni ŵandu ŵakutuchima.

⁷² Ŵaŵechete kuti chalosye chanasa chao kwa achambuje ŵetu, ni kulikumbuchila lilangano lyao lyeswela.

⁷³ Ŵaalumbilile ambuje ŵetu che Iblahimu, kuti chatupe uwe upile.

⁷⁴ Chatukulupusye mmakono mwa ŵammagongo ŵetu, ni kwapopelela pangali lipamba,

⁷⁵ mu uswela ni umbone, moŵa gose ga umi wetu.

⁷⁶ Nomwe mwanangu chimmilanjikwe, jwakulondola jwa Akumanani, chimwalongolele Ambuje ni kwakolochesya litala lyao,

⁷⁷ ni kwamanyisya ŵandu ŵao kuti chiŵakulupusye kwa kwalechelesya sambu syao.

⁷⁸ Akunnungu ŵetu chatende yeleyo ligongo akwete ntima wa unonyelo ni wa chanasa, ni chiwombolo kutyochelela kwinani chichituichilile mpela lulanga lwa lyuŵa lya kundaŵi,

⁷⁹ ni kwalanguchisya wose ŵakutama mu chipi chekulungwa cha chiwa,

chatulongosye kutama mu utame wa chitendewe.”

⁸⁰ Mwanache jwakusile ni kulimbichika mmbumu mwakwe. Jwatemi mwipululu mpaka lyuŵa liŵalilosise kwa ŵandu ŵa ku Isilaeli.

2

Kupagwa ku Che Yesu (Matayo 1:18-25)

¹ Gele moŵa go che Augusto juŵaliji jwankulu jwa mamwenye wa umwenye wa ku Loma ŵalajisye kuti ŵandu wose pachilambo alembekwe meena gao mu chitabu. ² Kuŵalanjikwa ko kwaliji kwaandanda, katema che Kulenio paŵaliji jwankulu jwa chilambo cha ku Silia. ³ Nipele, ŵandu wose ŵajawile kukuŵalanjikwa, kila mundu ku musu wao.

⁴ Che Yusufu nombe ŵatyosile ku Nasaleti chilambo cha ku Galilaya ni kwaula ku Beselehemu chilambo cha ku Yudea kuŵapagwile che Daudi, ligongo ŵaliji jwa lukosyo lu che Daudi. ⁵ Ŵajawile kukulembekwa pamo ni che Maliamu juŵantomele, juŵaliji pa chiilu. ⁶ Paŵaliji ku Beselehemu ko, lyuŵa lya kuligopola ku che Maliamu lyaiche. ⁷ Ŵaligopwele mwanache jwao jwa litiwo jwannume, ŵammilijile iwalo ya chanache ni ŵangoneche mu lichinga mu chombo chakulichisya inyama, pakuŵa nganilipagwa lipesa kwa ŵelewo mu nyuumba ja achalendo.

Ŵakuchinga ni achikatumetume ŵa kwinani

⁸ Nipele pachilambo pala pali ni ŵakuchinga mwitinji ŵaŵalindililaga kwakupisyangana mpingo wa ngondolo syao chilo. ⁹ Katumetume jwa kwinani jwa Akunnungu ŵakopochele chisisimuchile ni lulanga lwa ukulu wa Ambuje lwalanguchisye mbande syose. Nombewo ŵajogwepe kwannope. ¹⁰ Nambo katumetume jwa kwinani jo ŵaasalile, “Nkajogopa! Nnole, nanjigalile ngani jambone jakwasengwasya nnope ŵandu wose ŵa ku Isilaeli. ¹¹ Pakuŵa lelo jino mu musu u che Daudi, apagwile Nkulupusyo kwaligongo lyenu, ali Kilisito Ambuje. ¹² Ni achichi chichiŵe chimanyisyo chenu, chimunsimane mwanache jwannandi ŵaŵilijile nguo sya chanache ni sooni ŵagoneche mu lichinga mu chombo chakulichisya inyama.”

¹³ Chitema pe kwaoneche mpingo wekulungwa wa achikatumetume ŵa kwinani uli pamo ni katumetume jula, ŵaakusisye Akunnungu, achitiji,

¹⁴ “Ukulu kwa Akumanani, ni pachilambo pano chipagwe chitendewele kwa ŵandu ŵakwanonyela.”

¹⁵ Achikatumetume ŵa kwinani ŵala paŵajaulangene kwinani, ŵakuchinga ŵasalilene, “Tujaulangane sambano jino ku Beselehemu, tukachilole chachikopochele chatumanyisisye Ambuje.”

¹⁶ Nipele, ŵajawile kwa chitema ni ŵansimene che Maliamu ni che Yusufu ni mwanache jwannandi ali angoneche mu lichinga mu chombo chakulichisya inyama. ¹⁷ Ŵele ŵakuchinga paŵammweni mwanache jo, ŵaamanyisye ŵandu wose ngani jiŵajipikene kutyochema kwa achikatumetume nkati mwanache jo. ¹⁸ Wose ŵaŵapikene jele ngani jiŵasalilwe ni ŵakuchinga ŵasimosile. ¹⁹ Nambo che Maliamu ŵapundile kugaŵika maloŵe go mu ntima mwao achigaganisya. ²⁰ Ŵakuchinga ŵala ŵausile mmangwao aninkwakusya ni kwalapa Akunnungu kwa yose iŵaipilikene ni kwiwona, yose yaliji mpela iŵatite pakusalilwa ni achikatumetume ŵa kwinani.

Mwanache akupegwa liina

²¹ Lyuŵa lya nane kutyochela paŵapagwile ŵamumbesye mwanache, ŵammilasile Che Yesu, liina lilyaliji apegwilwe ni katumetume jwa kwinani katema che Maliamu akanaŵe kuŵa ni chiilu.

Che Yesu akuŵikwa kwa Ambuje

²² Pagamasile moŵa ga kutama munnuli lyaiche lyuŵa lya kuswejeswa mpela Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa igakuti kulajisya, che Yusufu ni che Maliamu ŵanjigele mwanache ni ŵajawile nawo ku Yelusalemu kukwaŵika paujo pa Ambuje. ²³ Mpela itite pakulembekwa mu Malajisyo, “Jwalijose jwakupagwa jwannume jwa litiwo chaŵilanjikwe jwanswela ni kutyosyekwa kwa ligongo lya masengo ga Ambuje.” ²⁴ Nipele ŵajawile kuti akatyosye sadaka, njuŵa siŵili pane makandi gaŵili ga ngunda mpela itite pakusachilwa ni Malajisyo ga Ambuje.

²⁵ Kele katema ko kwaliji ni mundu jumo ku Yelusalemu, liina lyakwe che Simeoni, ŵaliji nkupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu. Jweleju jwalindililaga katema ka kutuswa mitima kwa ŵandu ŵa ku Isilaeli. Mbumu jwa Akunnungu ŵaliji pamo nawo. ²⁶ Mbumu jwa Akunnungu ŵammunukulile jwelejo kuti ngaawa akanaŵe kwawona Kilisito Nkulupusyo, jwasagulikwe juŵaliji chilanga cha Ambuje. ²⁷ Nipele, che Simeoni ŵaiche pa Nyuumba ja Akunnungu ali alongweswe ni Mbumu Jwanswela. Kele katemako achaŵelesi ŵa Che Yesu ŵannyichenawo mwanache jwao pa Nyuumba ja Akunnungu kuti ŵapanganyichisye mpela chisyoŵelo cha Malajisyo. ²⁸ Che Simeoni ŵampochele mwanache mmakono mwao aninkwatogolela Akunnungu, achitiji,

²⁹ “Ambuje, sambano nkunchelela kapolo jwenu nyaule kwa chitendewe, mpela intite pakulanga.

³⁰ Pakuŵa meeso gangu gauweni ukulupusyo wenu,

³¹ umuupanganyisye paujo pa ŵandu ŵa ilambo yose,

³² alu ni lulanga lwalukugopola nganisyo sya ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi ni ukulu kwa ŵandu ŵenu ŵa ku Isilaeli.”

³³ Atatigwe Che Yesu ni achikulugwe ŵaliji nkugasimonga maloŵe gagaŵechetekwe nkati mwana. ³⁴ Nipele che Simeoni ŵapele upile ni Ŵaasalile che Maliamu achikulugwe Che Yesu, “Nnole, mwanache ju apagwile kwa ligongo lya kugwa kwa ŵandu ŵajinji ni kwinamuka kwa ŵandu ŵajinji ŵa ku Isilaeli. Nombe chaaŵe chimanyisyo chachichikanikwe ni ŵandu, ³⁵ kuti nganisyo sya ŵandu ŵajinji siwoneche pangali kuisika. Nomwe mwasyene chiimpoteche mu ntima mwenu mpela nkusomwa ni chipula.”

³⁶ Sooni jwapali jwankongwe jumpepe, jwakulondola jwa Akunnungu juŵachekulwipe nnope, liina lyao lyaliji che Ana binti Fanueli jwa lukosyo lwa Asheli. Mu umwali wao ŵalombekwe ni kutama ni ŵankwakwe kwa yaka saba pe. ³⁷ Nombewo ŵasigele ŵakuwililwa ni ŵankwakwe mpaka katema paŵaliji jwanchekulu jwa yaka semanini na nne. Katema kose ko ŵalonjelaga pa Nyuumba ja Akunnungu achitaŵaga ni kupopela muusi ni chilo. ³⁸ Papopo pepo jwankongwe jo ŵalikopwesye paujo ni kwatogolela Akunnungu ni kusala ngani sya mwanache jo kwa ŵandu wose ŵaŵaliji nkulolela kuwombolwa ni kulecheleswa kwa Yelusalemu.

Kuuja ku Nasaleti

³⁹ Achaŵelesi ŵa Che Yesu paŵamasile kupanganya yose iyaliji mu malajisyo ga Ambuje, ŵausile kumangwao ku Nasaleti chilambo cha ku Galilaya. ⁴⁰ Jwele mwanache jwakusile ni jwalimbangene, jwagumbele lunda ni ntuuka wa Akunnungu ŵaliji pamo nawo.

Jwanchanda Yesu pa Nyuumba ja Akunnungu

⁴¹ Achaŵelesi ŵa Che Yesu ŵaliji ni chisyowelo cha kwaula ku Yelusalemu chaka ni chaka katema ka chindimba cha Pasaka ja Ŵayahudi. ⁴² Che Yesu paŵaliji ni yaka kumi na mbili, ŵapite pamo nawo ku chindimba cho mpela itite pakuŵa chisyowelo. ⁴³ Pagamasile moŵa ga chindimba cho, ŵatandite ulendo wa kuuja mmangwao, nambo mwanache Che Yesu ŵasigele ku Yelusalemu pangaimanyilila achaŵelesi ŵao. ⁴⁴ Ŵaganisisye kuti ŵaliji pamo mumpingo wa ŵandu ŵa ulendo, ŵajesile lyuŵa tetete, nipele ŵatandite kwa-sosa mwa achalongo achinjao ni achambusanga ŵao. ⁴⁵ Paŵalepele kwaona ŵausile ku Yelusalemu achasosaga. ⁴⁶ Pagapite moŵa gatatu, ŵansimene atemi pasikati ŵakwiganya Malajisyo pa Nyuumba ja Akunnungu, achapilikanilaga ni kwausya mausyo. ⁴⁷ Wose ŵaŵapikene maloŵe gao ŵausimosile umanyilisi wakwe ni iŵatiji pakwanga kwa lunda. ⁴⁸ Achaŵelesi ŵao paŵammweni ŵausimosile. Che Maliamu achikulugwe, ŵammusisye Che Yesu, “Ana mmwe mwanangu, ligongo lyachi ntutesile yeleyi? Nnole, atati ŵenu noneji twaliji nkunsosa tuli ni lipamba.” ⁴⁹ Nombejo ŵajanjile, “Nambo mwansosaga ligongo lyachi? Nganinnyimanyilila kuti ngusachilwa kuŵa pa nyuumba ja Atati ŵangu?” ⁵⁰ Nambo achaŵelesi ŵao nganagamanyilila malumbo ga maloŵe gaŵasalilaga.

⁵¹ Nipele ŵausile nawo ku Nasaleti ni ŵaliji nkwapilikanichisya. Achikulugwe ŵapundile kuiganisya indu yose mu ntima mwao. ⁵² Nombe Che Yesu ŵapundile kula mu lunda ni lisusa ni ŵapundile kunonyelwa ni Akunnungu ni ŵandu.

3

Kulalichila ku che Yohana Ŵakubatisya (Matayo 3:1-12; Maliko 1:1-8; Yohana 1:19-28)

¹ Chaka cha kumi na tano cha ulamusi wa Kaisali, yaani mwenye jwankulu che Tibelio, Pontio Pilato ŵaliji jwankulu jwa musi wa ku Yudea. Che Helode ŵaliji jwankulu jwa ku Galilaya ni nkulugwe che Filipino ŵaliji jwankulu jwa ku Itulea ni ku Tilakoniti. Ni che Lisania ŵaliji jwankulu jwa ku Abilene.

² Katema che Anasi ni che Kayafa paŵaliji achakulu ŵambopesi, liloŵe lya Akunnungu lyaichilile che Yohana mwana ju che Sakalia kwipululu kula.

³ Nipele che Yohana ŵajawile mbande syose sisili mumpika mwa lusulo lwa Yolodani. Ŵaliji nkutangasya kuti ŵandu aleche kwaleŵela Akunnungu ni kubatiswa kuti Akunnungu ŵalechelesye sambu syao. ⁴ Mpela itite pakulembekwa mu malembo ga jwakulondola jwa Akunnungu che Isaya kuti,
“Mundu akunyanyisya mwipululu,
‘Mwakolochesye Ambuje litala lyao,
ngolosye mwakusaka kupita.

⁵ Machemba gose gauchilwe,
ikwesya ni itumbi iŵe yekolosye uchenene,
papapindiche pagolochekwe,
ni matala gagali ni tusimbo gakolochekwe uchenene.

⁶ Ni ŵandu wose chauwone ukulupusyo kutyochela kwa Akunnungu.’ ”

⁷ Che Yohana ŵaasalile ŵandu ŵajinji uŵaiche achisakaga kubatiswa achitiji,
“Ŵanyamwe uŵelesi wa lijoka! Ŵaani ŵansalile kuti chinkombole kuutila uchimwa wa Akunnungu wauŵandichile kwika? ⁸ Mpela ila itela ya isogosi yaikusachilwa kusogola ni ŵanyamwe nnosye kwa isambo kuti nnesile sambu, nkatanda sambano kulisalila mmitima jenu kuti, “Tukwete ambuje ŵetu

che Iblahimu!’ Ngunsalila kuti, Akunnungu akupakombola kugapanganya maganga ga gaŵe uŵelesi u che Iblahimu. ⁹ Sambano jino liŵago lili chile kata michiga ja itela, nipele, chitela chachili chose changasogola isogosi yambone chichigwisikwe ni kujasikwa pa mooto.”

¹⁰ Mpingo wa ŵandu ula wausisye, “Sambano tupanganye ichichi?” ¹¹ Che Yohana ŵajanjile, “Ŵaali ni minjilo jiŵili ŵagaŵile ŵanganakola mwinjilo ni ŵaali ni yakulya apanganye iyoyo peyo.” ¹² Nombe ŵakukumbikanya nsongo ŵaiche achisakaga kubatiswa, ŵausisye, “Jwakwiganya, noweji tupanganye ichichi?” ¹³ Nombe ŵaasalile, “Nkapochela nsongo kupunda iŵannajisye.” ¹⁴ Nombe ŵangondo ŵausisye, “Noweji tupanganye ichichi?” Nombe ŵajanjile, “Nkapokola mbiya kwa mundu jwalijose jula atamuno nkammechetela jwalijose jula ya unami. Njikute ni mbote syenu pesyo.”

¹⁵ Ŵandu wose ŵaliji nkulolela kwika kwa Nkulupusyo, ŵaliusyaga mmitima jao i che Yohana achitiji panepa ŵelewo ni Kilisito Nkulupusyo jwaŵalanjile Akunnungu. ¹⁶ Che Yohana ŵaajanjile wose, “Uneji ngumbatisya ni meesi, nambo atakwika jwali ni machili kuumbunda une, none nganguŵajilwa kugopola migoji ja italawanda yao. Ŵelewo chachimbatisya kwa Mbumu jwa Akunnungu ni kwa mooto. ¹⁷ Ŵelewo akwete lupeta mmakono mwao ali chile kupeta ngano, chakumbikanye ngano jambone ni kutaga mu ngokwe ni ikambi kuitinisa pa mooto wangasimika.”

¹⁸ Kwa maloŵe gane gamajinji che Yohana ŵachisisye ŵandu kuleka sambu kwa kwalalichila Ngani Jambone. ¹⁹ Nambo che Yohana ŵanjamwiche jwankulu che Helode ligongo lya kwajigala che Helodia ŵankwawo nkulugwe ni kwatenda ŵankwawo ni yose yangalumbana iŵaitesile. ²⁰ Che Helode ŵapundangenyega ungalimate kwa kwataŵa che Yohana mu nyumba jakutaŵilwa.

*Che Yesu akubatiswa
(Matayo 3:13-17; Maliko 1:9-11)*

²¹ Ŵandu wose paŵamasile kubatiswa, nombe Che Yesu ŵabatiswe. Paŵaliji nkupopela, kwini kwaugwiche, ²² ni Mbumu jwa Akunnungu ŵantuluchile achiŵaga mpela njuŵa. Ni liloŵe lyapikaniche kutyochela kwini lichitiji, “Mmwejo ni mwanangu nonyelwe nomwe.”

*Uŵelesi u Che Yesu
(Matayo 1:1-17)*

²³ Che Yesu paŵatandite masengo gao ŵaŵandichile yaka selasini ni ŵandu ŵaganisisye kuti ŵelewo ŵaliji mwanagwao che Yusufu mwana ju che Heli. ²⁴ Che Heli ŵaliji mwana ju che Matati ni che Matati ŵaliji mwana ju che Lawi ni che Lawi ŵaliji mwana ju che Meliki ni che Meliki mwana ju che Yanai ni che Yanai ŵaliji mwana ju che Yusufu ni, ²⁵ che Yusufu ŵaliji mwana ju che Matatia ni che Matatia ŵaliji mwana ju che Amosi ni che Amosi ŵaliji mwana ju che Nahumu ni che Nahumu ŵaliji mwana ju che Hesli ni che Hesli ŵaliji mwana ju che Nagai ni, ²⁶ che Nagai ŵaliji mwana ju che Maati ni che Maati ŵaliji mwana ju che Matatia ni che Matatia ŵaliji mwana ju che Semeini ni che Semeini ŵaliji mwana ju che Yoseki ni che Yoseki ŵaliji mwana ju che Yuda ni, ²⁷ che Yuda ŵaliji mwana ju che Yohana ni che Yohana ŵaliji mwana ju che Lesa ni che Lesa ŵaliji mwana ju che Selubabeli ni che Selubabeli ŵaliji mwana ju che Sealiteli ni che Sheliteli ŵaliji mwana ju che Neli ni, ²⁸ che Neli ŵaliji mwana ju che Meliki ni che Meliki ŵaliji mwana ju che Adi ni che Adi ŵaliji mwana ju che Kosamu ni che Kosamu ŵaliji mwana ju che Elimadamu ni che Elimadamu ŵaliji mwana ju che Eli ni, ²⁹ che Eli ŵaliji mwana ju che

Yoshua ni che Yoshua w̄aliji mwana ju che Elieseli ni che Elieseli w̄aliji mwana ju che Yolimu ni che Yolimu w̄aliji mwana ju che Matati ni che Matati w̄aliji mwana ju che Lawi ni, ³⁰ che Lawi w̄aliji mwana ju che Simoni ni che Simoni w̄aliji mwana ju che Yuda ni che Yuda w̄aliji mwana ju che Yusufu ni che Yusufu w̄aliji mwana ju che Yonamu ni che Yonamu w̄aliji mwana ju che Eliakimu ni, ³¹ che Eliakimu w̄aliji mwana ju che Melea ni che Melea w̄aliji mwana ju che Mena ni che Mena w̄aliji mwana ju che Matata ni che Matata w̄aliji mwana ju che Natani ni che Natani w̄aliji mwana ju che Daudi ni, ³² che Daudi w̄aliji mwana ju che Yese ni che Yese w̄aliji mwana ju che Obedi ni che Obedi w̄aliji mwana ju che Boasi ni che Boasi w̄aliji mwana ju che Salumoni ni che Salumoni w̄aliji mwana ju che Nashoni ni ³³ che Nashoni w̄aliji mwana ju che Aminadabu ni che Aminadabu w̄aliji mwana ju che Adimini ni che Adimini w̄aliji mwana ju che Alini ni che Alini w̄aliji mwana ju che Esloni ni che Esloni w̄aliji mwana ju che Pelesi ni che Pelesi w̄aliji mwana ju che Yuda ni ³⁴ che Yuda w̄aliji mwana ju che Yakobo ni che Yakobo w̄aliji mwana ju che Isaka ni che Isaka w̄aliji mwana ju che Iblahimu ni che Iblahimu w̄aliji mwana ju che Tela ni che Tela w̄aliji mwana ju che Naholi ni ³⁵ che Naholi w̄aliji mwana ju che Selugi ni che Selugi w̄aliji mwana ju che Leu ni che Leu w̄aliji mwana ju che Pelegi ni che Pelegi w̄aliji mwana ju che Ebeli ni che Ebeli w̄aliji mwana ju che Sala ni ³⁶ che Sala w̄aliji mwana ju che Kainamu ni che Kainamu w̄aliji mwana ju che Alufakisadi ni che Alufakisadi w̄aliji mwana ju che Shemu ni che Shemu w̄aliji mwana ju che Nuhu ni che Nuhu w̄aliji mwana ju che Lameki ni ³⁷ che Lameki w̄aliji mwana ju che Metusela ni che Metusela w̄aliji mwana ju che Enoki ni che Enoki w̄aliji mwana ju che Yaledi ni che Yeledi w̄aliji mwana ju che Mahalaleli ni che Mahalaleli w̄aliji mwana ju che Kainamu ni ³⁸ che Kainamu w̄aliji mwana ju che Enoshi ni che Enoshi w̄aliji mwana ju che Seti ni che Seti w̄aliji mwana ju che Adamu ni che Adamu w̄aliji jwa Akunnungu.

4

Kulingwa ku Che Yesu (Matayo 4:1-11; Maliko 1:12-13)

¹ Che Yesu w̄atyoſile mu lusulo lwa Yolodani ali aguumbele Mbumu jwa Akunnungu ni w̄alongweswe ni Mbumu kwaula mwipululu. ² Kweleko w̄alinjikwe ni Shetani kwa moŵa alobaini. Katema kose ko, nganalya chachili chose ni pagamasile moŵa go, jakwete sala. ³ Shetani w̄aasalile, “Iŵaga mmwejo ni Mwana jwa Akunnungu, nlisalile ali liganga li ligalauche liŵe nkate.” ⁴ Che Yesu w̄aajanjile, “Ilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu, ‘Mundu ngakulama kwa kulya nkate.’ ”

⁵ Shetani w̄ankwesisye Che Yesu kwinani ni kunlosya kwanakamo mwenye syose sya pa chilambo. ⁶ Shetani w̄ansalile Che Yesu kuti, “Chinampe ulamusi wa ipanje yose ni ukulu wakwe, pakuŵa yose yi ambele une, ngukombola kumpa mundu jwalijose jungunsaka. ⁷ Ni yose yi chinampe ni kuŵa yenu iŵaga chimundindiŵalile ni kumbopelela.” ⁸ Che Yesu w̄ajanjile, “Ilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu, ‘Chimwatindiŵalile Ambuje Akunnungu w̄enu ni kwapopelela w̄awowo pewo.’ ”

⁹ Shetani w̄anjigele Che Yesu mpaka ku Yelusalemu ni w̄anjimiche penani pa lusonga lwa Nyuumba ja Akunnungu ni kwasalila kuti “Iŵaga mmwejo nli

Mwana jwa Akunnungu, nlipatusye paasi. ¹⁰ Pakuŵa ilembekwe, ‘Chachatumata achikatumetume ŵao ŵa kwini angose.’ ¹¹ Ni sooni, ‘Channyakule mmakono mwao, ntakuligomba lukongolo lwenu paliganga.’ ”

¹² Nambo Che Yesu ŵajanjile, “Ilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu, ‘Kasimwalinga Ambuje Akunnungu ŵenu.’ ”

¹³ Shetani paŵamasile kwalinga ŵannesile kwa katema.

*Che Yesu akugatanda masengo gao ku Galilaya
(Matayo 4:12-17; Maliko 1:14-15)*

¹⁴ Che Yesu ŵausile ku chilambo cha ku Galilaya achilongoswaga ni machili ga Mbumu jwa Akunnungu ni ngani syao syajenele mu Galilaya ni mu misi jose jajiŵandikene. ¹⁵ Nombe ŵaliji nkwaŵiganya ŵandu mu majumba gao ga kupopelela ni wose ŵaliji nkwalapa ŵelewo.

*Che Yesu akukanikwa ku Nasaleti
(Matayo 13:53-58; Maliko 6:1-6)*

¹⁶ Che Yesu ŵajawile ku Nasaleti, musi wawakulile ni Lyuŵa lya Kupumulila, ŵajinjile mu nyumba ja kupopelela mpela iyatite pakuŵa chisyoŵelo. Ŵajimi kuti agasyome Malembelo ga Akunnungu. ¹⁷ Ŵapochele chitabu chi che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu ni ŵaunukwile, ŵasosile ni kupasimana papalembekwe yati

¹⁸ “Mbumu jwa Ambuje ali pamo ni une, pakuŵa asagwile kuti nalichile Ngani Jambone kwa ŵandu ŵakulaga. Andumile kukwatangachisya ŵataŵikwe kugopolekwa kwao, ni ŵangalola akombole kulola, ni kukwawombola ŵakukotochelwa.

¹⁹ Ni kwenesya chaka cha Ambuje chakulosya umbone kwa ŵandu ŵakwe.”

²⁰ Nipele ŵaunichile chitabu chila ni ŵampele katumetume, ŵatemi ni ŵandu wose ŵaŵaliji mu nyumba ja kupopelela ŵannolechesye kwa nnope.

²¹ Nombewo ŵaasalile, “Lelo Malembelo ga Akunnungu ga gaŵele isyene pamumbilikene ndi ngusyoma.” ²² Wose ŵanonyelwe nawo ni ŵagasimosile maloŵe gambone gaŵaŵechete. Ŵausyanaga, “Ana, aju ngaŵa mwana ju che Yusufu?”

²³ Che Yesu ŵaasalile, “Ngumanyilila chimusalile chitagu chi, ‘Jwantela nlilame mwasyene.’ Ni sooni chinchiti, ‘Ituipilikene kuti mpanganyisye ku Kapelenaumu mpanganye nombe pamusi pano.’ ” ²⁴ Ŵapundile kuŵecheta, “Ngunsalila isyene, ngapagwa jwakulondola jwa Akunnungu jwakukundikwa mu chilambo chakwe. ²⁵ Nambo mpilikane! Isyene ngunsalila ŵapali achakongwe ŵakuwililwa ni achiŵankwawo ŵajinji mu chilambo cha Isilaeli katema ka che Elia. Kele katema ko nganjinyaga ula kwa yaka itatu ni miesi sita ni kwaliji ni sala jekulungwa pa chilambo chose.

²⁶ Namose yeleyo che Elia nganalajiswa kwa jwalijose jwakuwililwa ni ŵankwakwe ikaŵe kwa jwankongwe jwa kuwililwa jwa ku Salepita chilambo cha ku Sidoni. ²⁷ Ni sooni paliji ni ŵamatana ŵajinji chilambo cha ku Isilaeli katema ka jwakulondola jwa Akunnungu che Elisha. Nipele, nganapagwa jwalijose juŵaswejele ikaŵe che Naamani pe jwa ku Silia.” ²⁸ Wose ŵaŵaliji mu nyumba ja kupopelela jila paŵapikene yeleyo ŵatumbile nnope. ²⁹ Ŵajimi ni kwatyosya paasa musi wao wautaŵikwe pachanya chitumbi ni ŵampeleche mungulugulu chitumbi akombole kwatutila paasi. ³⁰ Nambo Che Yesu ŵapelete mbindikati jao ni kwaula.

*Mundu jwali ni lisoka
(Maliko 1:21-28)*

³¹ Che Yesu wâjawile ku Kapelenaumu chilambo cha ku Galilaya ni kwa-jiganya wându pa Lyuwa lya Kupumulila. ³² Wasimosile majiganyo gao pakuwa utenga wao waliji ni ulamusi. ³³ Ni mu nyuumba ja kupopelela jila mwaliji ni mundu juwaliji ni lisoka, wanyanyisye achitiji, ³⁴ “Okwe, Che Yesu jwa ku Nasaleti nkmete ichichi nowe? Ana nnyiche kukutujonanga? Ngummanyilila kuti mmwe nli waani, mmwejo ni Waswela wa Akunnungu!”

³⁵ Che Yesu walikalipile lisoka achitiji, “Mmyalale! Munkopoche mundu ju!” Nipele lisoka lya lyangwisye mundu jo paujo pa wându ni kunkopoka pangampoteka.

³⁶ Wându wose wasimosile ni kuwechetsyana, “Gelega gali majiganyo chi? Mundu ju akmete ulamusi ni machili ga kugasalila masoka gakopoche nombego gakukopoka!” ³⁷ Ngani si Che Yesu syajenele panapose pachilambo pala.

*Che Yesu akwalamya wându wâjinji
(Matayo 8:14-17; Maliko 1:29-34)*

³⁸ Che Yesu wakopweche mu nyuumba ja kupopelela jila ni kwaula kumusi ku che Simoni. Wawendile kuti walamye akwegwao che Simoni pakuwa walwalaga chiboko. ³⁹ Nipele Che Yesu waiche ni kwajinamila, wachikalipile chiboko nombecho channesile, papopo jwankongwe jo wâjimwiche ni kwa-telechela.

⁴⁰ Palyaiche ligulo, wându wose wawalwalaga ilwele yakupisyangana waichisye ku Che Yesu nombewo wasajiche makono gao pa kila jumo ni kwalamya. ⁴¹ Nombe masoka gaakopweche wându wâjinji, ganyanyisye gachitiji, “Alakwe nli Mwana jwa Akunnungu!”

Nambo Che Yesu nganagalechelela gawechete, pakuwa gaamanyilile kuti welewo ali Kilisito Nkulupusyo.

*Che Yesu akulalichila ku Yudea
(Maliko 1:35-39)*

⁴² Kunda wi jakwe, Che Yesu wâjawile pachisyepela. Wându wala wâliji nkwasosasa. Pa waichilile pa wâliji walinjile kusiwila kuti anatyochete. ⁴³ Nambo welewo waasalile kuti, “Ngusachilwa kulalichila Ngani Jambone ja umwenye wa Akunnungu mu misi jine nombe pakuwa ndumigwe kwa ligongo lya.”

⁴⁴ Wapundile kulalichila Ngani Jambone mmajumba ga kupopelela ga ku Yudea.

5

*Che Yesu akwa wilanga Wakulijiganya Wandanda
(Matayo 4:18-22; Maliko 1:16-20)*

¹ Lyuwa limo Che Yesu wâjimi mungulugulu litanda lya Genesaleti ni wându wâjinji wansyungwile ni kwa wâjikanya ali nkupilikanila lilo we lya Akunnungu.

² Wasiweni ngala wa siwili mungulugulu litanda ni wakukoka somba ali akopweche, ali nkusaula nyau syao. ³ Che Yesu wâjinjile mu ngala wa jimo jijaliji ji che Simoni, wawendile che Simoni ajisojeshesye mmeesi, kwakutalichila kanandi kutyochela mungulugulu litanda. Waujiganyisye mpingo wa wându ali atemi mu ngala wa.

⁴ Pa wamasile kwiganya waasalile che Simoni, “Njiture ngala wa kwaula pa meesi ga kwendesya mu litanda, nsiponye nyau syenu ni kukoka somba.”

⁵ Che Simoni wâjanjile kuti, “Ambuje, tulajilile kukoka somba chilo chose pangapata chindu, nambo pakuwa nsaasile chinasiponye nyau.”

⁶ Paŵapanganyisye yeleyo ŵakokwele somba syesijinji nnope ni nyau syao syatandite kukutuka. ⁷ Ŵaaŵilasile achinjao ŵaŵaliji mu ngalaŵa jiine aichanje kukwakamusya. Ŵaiche ni ŵagumbesye somba ngalaŵa siŵili ni ngalaŵa syo syatandite kutitimila. ⁸ Che Simoni Petulo paŵaiweni yeleyo, ŵatindiŵele paujo pa Che Yesu achitiji, “Ambuje, ntyoche paujo pangu pakuŵa uneji ndili mundu jwa sambu!”

⁹ Che Simoni pamo ni achinjakwe ŵasimosile ligongo lya winji wa somba syapatile sila. ¹⁰ Iyoyo peyo che Yakobo ni che Yohana ŵanache ŵa che Sebedayo, ŵakukoka achinjakwe che Simoni nombewo ŵasimosile. Che Yesu ŵaasalile che Simoni, “Nkajogopa, kutandilila sambano chimme ŵakwaikanawo ŵandu kwa Ambuje.”

¹¹ Nipele paŵamasile kusiichisya ngalaŵa sila mungulugulu litanda, ŵalesile yose ni ŵakuiye Che Yesu.

*Che Yesu akunswejesya Mundu jwa matana
(Matayo 8:1-14; Maliko 1:40-45)*

¹² Che Yesu paŵaliji musi umo mu misi ja kweleko, pali ni jwannume juŵaliji ni matana chiilu chose, nombeko paŵammweni Che Yesu ŵagonile manguku ni kwachondelela aninkuti, “Ambuje mwasakaga muswejesye.”

¹³ Che Yesu ŵajongwele nkono ni ŵankwaiye ni kuti, “Ngusaka, nswejele!” Papopo mundu jo ŵalamile matana. ¹⁴ Nombe Che Yesu ŵansalile, “Munansalile mundu jwalijose nambo njaule nkalilosye kwa jwambopesi, nkatyosye mbopesi kwa ligongo lya kuswejela kwenu mpela iŵatite pakusala che Musa uŵe umboni kuti nnamile.”

¹⁵ Nambo ngani syasikwagamba Che Yesu syapundile kwenela pana pose ni mipingo ja ŵandu jasongangene kukwapikanila ni kulamiswa ilwele yao.

¹⁶ Nambo Che Yesu ŵalisapwile pajika pe ni kupopela.

*Che Yesu akunnanya mundu jwakutatala
(Matayo 9:1-8; Maliko 2:1-12)*

¹⁷ Lyuŵa limo, Che Yesu ŵaliji nkwiganya, Mafalisayo ni ŵakwiganya malajisyo kutyochela misi jose ja ku Yudea ni ku Galilaya ni ku Yelusalemu ŵatemi papopo. Nipele machili ga Ambuje galiji pamo ni Che Yesu ligongo lya kwalamya ŵandu ŵa kulwala. ¹⁸ Ŵaiche ŵandu ŵampepe ali anjigele mundu jwakutatala ali agonile mu chitagala, ŵalinjile kwajinjisya nkati achisakaga kwaŵika paujo pa Che Yesu. ¹⁹ Nambo ŵalepele kwinjila nkati ligongo lya winji wa ŵandu. Nipele ŵakwesile pachanya nyuumba, ŵapowele chipagala ni kwatulusya pamo ni chitagala mbindikati ja ŵandu paujo pa Che Yesu. ²⁰ Nombe Che Yesu paŵachiweni chikulupi chao ŵansalile, “Ambusanga, nlecheleswe sambu syenu.”

²¹ Mafalisayo ni ŵakwiganya Malajisyo ŵatandite kulusyanga achitiji, “Aŵa ni ŵaani ŵakwatukana Akunnungu? Ngapagwa mundu jwakukombola kulechelesya sambu ikaŵe Akunnungu pe!”

²² Nambo Che Yesu ŵasimanyi ng'anisyo syao ni ŵausisye kuti “Kwachichi nkulusya yeleyi mmitima jenu? ²³ Chaapi chili chakwepepala nnope, kusala, ‘Sambu syenu silecheleswe,’ pane kusala, ‘Njimuche njaule?’ ²⁴ Nipele ngusaka manyilile kuti Mwana jwa Mundu akwete ulamusi wa kwalechelesya ŵandu sambu syao pachilambo pano.” Pelepo ŵansalile mundu jwakutatala jo, “Njimuche, njigale chitagala chenu, njaule kumangwenu.”

²⁵ Papopo mundu jula ŵajimwiche paujo pao ni kunyakula chitagala chao chiŵagonele ni kwaula kumangwao achakusyaga Akunnungu. ²⁶ Ŵanawose

ŵasimosile ni kukamulwa ni lipamba, ŵaakusisye Akunnungu achitiji “Lelo tuiweni yakusimonjeka.”

*Che Yesu akummilanga che Lawi
(Matayo 9:9-13; Maliko 2:13-17)*

²⁷ Paŵamasile gelego, Che Yesu ŵakopweche paasa ni ŵammweni mundu jumpepe jwakukumbikanya nsongo liina lyakwe che Lawi ali atemi mu nyuumba ja kulipila nsongo ni Che Yesu ŵansalile, “Munguye une!” ²⁸ Nombe che Lawi ŵajimi, ŵalesile yose ni kwakuya.

²⁹ Che Lawi ŵaalaliche Che Yesu aiche kulya mu nyuumba jao. Mpingo wa ŵandu ŵakukumbikanya nsongo ni ŵandu ŵane ŵatemi kulya pamo nawo. ³⁰ Mafalisayo ni ŵakwiganya Malajisyo ŵaali mu mpingo wao ŵaalalamichile ŵakulijiganya ŵa Che Yesu aninkuti, “Kwachichi nkulya ni kung'wa pamo ni ŵakukumbikanya nsongo ni ŵaali ni sambu?”

³¹ Che Yesu ŵajanjile, “Ŵangakulwala ngakwalajila ŵantela ikaŵe ŵakulwala. ³² Nganiika kukwaŵilanga ŵandu ŵakupanganya yaili yambone paujo pa Akunungu nambo ŵaali ni sambu kuti aleche sambu.”

*Mausyano gankati kutaŵa
(Matayo 9:14-17; Maliko 2:18-22)*

³³ Ŵandu ŵane ŵa mumpingo ula ŵaasalile Che Yesu, “Ŵakulijiganya ŵa che Yohana Ŵakubatisya akutaŵa kaŵilikaŵili ni kupopela ni ŵakulijiganya ŵa Mafalisayo akupanganya iyoyo peyo. Nambo ŵakulijiganya ŵenu akulya ni kung'wa.”

³⁴ Che Yesu ŵajanjile, “Uli, ana nkuganisya kuti nkukombola kwatendekasya achambusanga ŵa mlombela ataŵe akuno ali pamo nawo? ³⁵ Nambo chikaiche katema pachajigalikwe mlombela jo pasikati jao, gele moŵa go chachitaŵa.”

³⁶ Che Yesu ŵatanjile achi chitagu chi, “Ngapagwa mundu jwakupapula chigamba mu nguo jasambano ni kutotela mu nguo jewisale atamuno atendaga yeleyo chajijonanje nguo jasambano jo ni sooni, chele chigamba cha nguo jasambano cho ngachijilana ni jewisale jo. ³⁷ Sooni ngapagwa mundu jwakutaga divai jasambano mu misaku jewisale jekolochekwe ni mapende pakuŵa jele divai jasambano jo chijipapule misaku ni divai chijimwasiche ni misaku jo chijijonasiche. ³⁸ Nambo divai jasambano jikuta-jikwa mu misaku jasambano. ³⁹ Ngapagwa jwakusaka kung'wa divai jasambano ali ang'wele jakalakala pakuŵa akuti, ‘Jele jakalakala jo ni jambone nnope.’”

6

*Mausyo gankati Lyuŵa lya Kupumulila
(Matayo 12:1-8; Luka 2:23-28)*

¹ Nambo Lyuŵa lya Kupumulila, Che Yesu ŵaliji nkupita mu migunda ja ngano ni ŵakulijiganya ŵao ŵatandite kutema masache ga ngano, ŵagatikite ni kutauna. ² Nambo Mafalisayo ŵane ŵausisye, “Uli, ligongo chi nkupanganya indu yangaikusachilwa kupanganyikwa pa Lyuŵa lya Kupumulila?” ³ Che Yesu ŵaajanjile, “Uli, ana nganinsyome iŵatite pakupanganya che Daudi pamo ni achinjakwe pijakwete sala? ⁴ Jwelejo ŵajinjile pa Nyuumba ja Akunnungu ni ŵajigele mikate jijaŵichikwe paali Akunnungu, ŵalile ni kwapa achinjakwe. Soonu Malajisyo gakukanya mundu jwali jose kulya mikate jo ikaŵe ŵambopesi pe.” ⁵ Nipele Che Yesu ŵaasalile, “Mwana jwa Mundu ali Ambuje ŵa Lyuŵa lya Kupumulila.”

*Che Yesu akunnamya mundu jwali ni nkono wepombotale
(Matayo 12:9-14; Maliko 3:1-6)*

⁶ Lyuŵa lya Kupumulila liine, Che Yesu ŵajinjile mu nyuumba ja kupopelela ni kwiganya. Mmomo pemo, mwaliji ni mundu jwapombotele nkono wa kundyo. ⁷ Ŵakwiganya Malajisyo ni Mafalisayo ŵalolechesyaga Che Yesu kuti alole pane channamye mundu pa Lyuŵa lya Kupumulila ni ŵanyawo akole chakwaŵechetela. ⁸ Nambo Che Yesu ŵasimanyilile ng'anisyo syao ni ŵansalile jwapombotele nkono jo kuti, “Njimuche, njime paujo pa ŵandu.” Ni mundu jula ŵajawile ni kwima pepala. ⁹ Nipele Che Yesu ŵaasalile, “Ngumbusya, Ana malajisyo getu gakuti uli kwambaga Lyuŵa lya Kupumulila? Ana tukukombola kupanganya yambone pane yangalimate? Ana tukukombola kuukulupusya umi wa mundu pane kuujonanga?” ¹⁰ Ŵaalolechesye ŵandu wose kosekose uŵaliji pepala ni ŵansalile mundu jo, “Njongole nkono ŵenu.” Nombejo ŵaujongwele ni nkono wakwe wakwete machili. ¹¹ Nambo ŵanyawo yachimile kwannope, nipele ŵaŵechetsyene achinsyene pe ichiŵatende Che Yesu.

*Che Yesu akusagula achinduna kumi na mbili
(Matayo 10:1-4; Maliko 3:13-19)*

¹² Pagapite moŵa kanandi Che Yesu ŵajawile kwitumbi kukupopela ni ŵachesisye chilo chose ali nkwapopela Akunnungu. ¹³ Pakwachele, ŵaaŵilasile ŵakulijiganya ŵao, mwa ŵanyawo ŵaasagwile ŵandu kumi na mbili ni kwaŵilanga achinduna. ¹⁴ Che Simoni, sooni ŵaŵilanjikwe che Petulo liina liŵaŵilanjikwe ni Che Yesu ni che Andulea mpwao che Simoni ni che Yakobo ni che Yohana ni che Filipo ni che Batolomayo ¹⁵ ni che Matayo ni che Tomasi ni che Yakobo mwana ju che Alufayo ni che Simoni, juŵaŵilanjikwe Selote, ligongo ŵaliji jwakumenyanila chilambo chakwe ¹⁶ ni che Yuda mwana ju che Yakobo ni che Yuda Isikaliote juŵangalawiche Che Yesu mmbujo.

*Che Yesu akwiganya ni kwalamya ŵandu
(Matayo 4:23-25)*

¹⁷ Paŵatulwiche pamo nawo, Che Yesu ŵajimi pa chiŵata. Pelepo pali ni mpingo wekulungwa wa ŵakulijiganya ŵao ni mpingo wa ŵandu ŵaŵatyosile mosemose ku Yudea ni ku Yelusalemu ni mbwani ja ku Tilo ni ku Sidoni. ¹⁸ Ŵandu wo ŵaiche kukwapikanila Che Yesu ni kulamwa ilwele yao, nombewo ŵalamisye ŵaŵaliji nkulagaswa ni masoka. ¹⁹ Ŵandu wose ŵalinjile kwakwaya, pakuŵa machili gakulamya galiji ganinkwakopoka ni kwalamya wose.

*Kusangalala ni kulaga
(Matayo 5:1-12)*

²⁰ Che Yesu ŵagalauchile ŵakulijiganya ŵao ni kuti, “Nkwete upile ŵanyamwe unkwakulupilila Akunnungu, pakuŵa Umwenye wa Akunnungu uli wenu!

²¹ Nsangalale ŵanyamwe ŵajinkwete sala sambano, pakuŵa chinjikute.

Nsangalale ŵanyamwe ŵankulila sambano, pakuŵa chinseche.

²² “Nsangalale ŵanyamwe iŵaga chanchime ŵandu ni kulekangana nomwe ni kuntukana ni kunsala mwanamwe kuti ŵangalumbana ligongo lya Mwana jwa Mundu. ²³ Nsangalale ni kutyala katema pachigakopochele gelego pakuŵa mbote jenu jili jekulungwa kwini. Pakuŵa achambuje ŵao ŵapanganyichisye iyoyo peyo ŵakulondola ŵa Akunnungu.

²⁴ Nambo ulaje chiuŵe kukwenu ŵanyamwe ŵakusichila, pakuŵa upoche ŵenu chiuŵe wemale.

²⁵ Ulaje chiuŵe kukwenu ŵanyamwe ŵankwikuta sambano, pakuŵa chijinkole sala.

Ulaje chiuŵe kukwenu ŵanyamwe ŵankuseka sambano, pakuŵa chinchilila malilo ni kulila.

²⁶ Ulaje chiuŵe kukwenu ŵanyamwe iŵaga ŵandu wose akunlapa, pakuŵa achambuje ŵao ŵaapanganyichisye iyoyo peyo ŵakulondola ŵa unami.

*Kwanonyela ŵammagongo
(Matayo 5:38-48; 7:12a)*

²⁷ “Nambo ngunsalila ŵanyamwe ŵankumbikanila une kuti mwanonyele ŵammagongo ŵenu, mwapanganyichisye yambone ŵaakunchima.

²⁸ Mwasachile upile ŵaakunlwesya ni mwapopelele ŵaakumpanganyichisya wamba. ²⁹ Mundu amputaga lijanda pa lijeje limo mwagalauchisye ni liine. Ni mundu ansumulaga likoti lyenu munnechele ni mwinjilo wenu. ³⁰ Mundu jwalijose jwakummenda mumpe ni mundu ansumulaga chipanje chenu munansalile ammuchisye. ³¹ Chinkusaka kuti ŵandu ampanganyichisye ŵanyamwe, iyoyo peyo mwapanganyichisye ŵanyawo.

³² “Iŵaga nkwanonyela pe ŵakunnonnyela ŵanyamwe, ana chimpate mbote chi? Ngapagwa! Atamuno ŵaali ni sambi nombewo akwanonyela ŵakwanonyela. ³³ Ni iŵaga chimwapanganyichisye yaili yambone ŵeŵala pe ŵakumpanganyichisya yambone, chimpate mbote chi? Nombe ŵaali ni sambi akupanganya iyoyo peyo. ³⁴ Ni iŵaga chimwakongosye ŵeŵala pe ŵankwalolela kuti chachimuchisya, ana chimpate mbote chi? Nombe ŵaali ni sambi akwakongosya ŵaali ni sambi achinjao kuti ŵauchisye mpela chila chila. ³⁵ Nambo ŵanyamwe mwanonyele ŵammagongo ŵenu ni mwapanganyichisye yaili yambone. Nkongosye pangalolela kummuchisya. Ni mbote syenu sisiŵe syekulungwa ni ŵanyamwe chimme ŵanache ŵa Akunnungu Ŵakulu. Pakuŵa ŵelewo ali ŵambone kwa ŵeŵala ŵachigongomalo ŵangakutogolela. ³⁶ Mmeje ni chanasa mpela Atati ŵenu yatite pakuŵa ni chanasa.

*Ngasimwalamula ŵane
(Matayo 7:1-5)*

³⁷ “Ngasimwalamula ŵane nombe ŵanyamwe nganlamulikwa, ngasimwalalatila ŵane nombe ŵanyamwe nganlalatilwa ni mwalechelesye ŵane ni ŵanyamwe chinnecheleswe. ³⁸ Mwapeje ŵane yakusaka ni Akunnungu chachimpa ŵanyamwe. Elo, chinchipochela chipimo chambone chakugumbala, chechinyindile ni chekusangwisye ni kumwasika chichitajikwe mu misaku jenu. Pakuŵa chilachila chimpimile kwa ŵane ni chichocho chinchipimilwa ŵanyamwe ni Akunnungu.”

³⁹ Che Yesu ŵaatanjile achi chitagu chi, “Ana ŵangalola akukombola kwalongosya ŵangalola ajao? Ngaikomboleka! Wose chagwilile mwisimbo.

⁴⁰ Jwakulijiganya ngakumpunda jwakwiganya jwao, nambo jwalijose jwakulijiganya amalisyaga kulijiganya akuŵa mpela jwakwiganya jwao.

⁴¹ “Ligongo chi nkulolechesya chiswani chachili mu liso lya mpwenu nambo papopo ngankulola chitela chachili mu liso lyenu? ⁴² Pane nkukombola chinauli kunsalila mpwenu kuti, ‘Mpwanga, nninde kaje nantysye chiswani chachili mu liso lyenu,’ ni akuno ngankulola chitela chachili mu liso lyenu mwasyene? Jwaulamba mmwejo! Ntyosye kaje chitela chachili

mu liso lyenu, nipele chinlole uchenene pakuchityosya chiswani chachili mu liso lya mpwenu.

*Chitela chikumanyika kwa isogosi yakwe
(Matayo 7:16-20; 12:33-35)*

⁴³ “Iyoyo peyo ngapagwa chitela chambone chachikusogola isogosi yangalimate ni ngapagwa chitela changalimate chachikusogola isogosi yambone. ⁴⁴ Chitela chachili chose chikumanyika kwa isogosi yakwe. Wandu ngakukombola kukaŵa isogosi ya tini pa chisukutu cha miiŵa atamuno sabibu pa nkwanga. ⁴⁵ Mundu jwambone akutyosya indu yambone yagosile mu ntima wakwe. Ni mundu jwangelumbana akutyosya yangalumbana yagosile mu ntima wakwe. Pakuŵa mundu akuŵecheta kutyochela mu yaigumbele mu ntima wakwe.”

*Chitagu cha ŵakutaŵa nyuumba ŵaŵili
(Matayo 7:24-27)*

⁴⁶ “Kwachichi nkumilanga une, ‘Ambuje, Ambuje,’ nambo ngankupanganya ingusaka? ⁴⁷ Chinannosye chitagu cha mundu jwalijose jwakwika kwangune ni kugapilikana maloŵe gangu ni kugapanganya, ⁴⁸ jwelejo akulandana ni mundu jwataŵile nyuumba, juŵasolesye paasi nnope mpaka palwala ni kutanda kutaŵa pepala. Pajanyele ula jekulungwa nnope meesi gasewiche ni kujigomba nyuumba jila nambo nganjitinganyika, pakuŵa jaliji jetaŵe kwakulimbila. ⁴⁹ Nambo mundu jwalijose jwakugapikanila maloŵe gangu nombejo anapanganye chachili chose, jwelejo akulandana ni mundu jwataŵile nyuumba jakwe pa nsanga, pangasolesya paasi nnope. Pajanyele ula jekulungwa nnope meesi gasewiche ni kujigomba nyuumba jila ni jagwile ni kugumuka jose!”

7

*Che Yesu akunnama kapolo jwa chilongola jwa ŵandu ŵangondo
(Matayo 8:5-13)*

¹ Che Yesu paŵamasile kuŵecheta yeleyi kwa ŵandu ŵajawile ku Kapele-naumu. ² Kweleko kwaliji ni chilongola jumo jwa ŵandu ŵangondo mia moja ŵa chiloma juŵaliji ni kapolo juŵankundile nnope. Jwele kapolo jo ŵaliji nkulwala chiŵandi ni kuwa. ³ Chilongola jula paŵasipilikene ngani si Che Yesu, ŵaatumile achachekulu ŵane ŵa Ŵayahudi ajaule akaachondelele kuti aiche kukunlanya kapolo jwao. ⁴ Paŵaiche ku Che Yesu, ŵanchondelele nnope achi-tiji, “Mundu ju akuŵajilwa kukamuchiswa, ⁵ pakuŵa akwanonyela ŵandu ŵetu, sooni ni jwatutaŵile nyuumba ja kupopelela.” ⁶ Nipele Che Yesu ŵalongene nawo. Paŵaliji nkuŵandichila kwika pa nyuumba ja chilongola jula, chilongola jula ŵaatumile achambusangagwe ŵaasalile Che Yesu kuti, “Ambuje nnalisausye nnope, pakuŵa une nganguŵajilwa mmwejo njinjile mu nyuumba jangu. ⁷ Ali ni ligongo naliweni nganguŵajilwa kwika kukwenu nansyene. Nambo mmechete liloŵe pe ni jwaketumichila jwangu chalame. ⁸ Pakuŵa noneji nombe ndili mundu jundi paasi pa ulamusi, sooni ngwete ŵangondo paasi pa une. Nansalilaga jumo ‘Njaule!’ Nombejo akwaula ni jwine, ‘Njise!’ Nombejo akwika ni kapolo jwangu, ‘Ntende achi!’ Nombejo akuchitenda.”

⁹ Che Yesu paŵapikene yeleyo, ŵansimosile, nombejo ŵagalauchile ŵandu ŵajinjji ŵala ŵaŵaliji nkwakuya ni ŵaasalile, “Nganinachiwone chikulupi chachikulungwa mpela achi namuno mu ŵandu ŵa Isilaeli!” ¹⁰ Wandu

ŵaŵatumikwe ŵala paŵaiche kumusi kwa chilogola jula ŵansimene kapolo jwao jula ali alamile.

Che Yesu akunsyusya mwanache

¹¹ Kundaŵi jakwe, Che Yesu ŵajawile mu musu umu waukuŵilanjikwa Naini, mpingo wa ŵandu ni ŵakulijiganya ŵao ŵalongene nawo. ¹² Nipele paŵaliji aninkuŵandichila pannango wa musu, ŵakopochele ŵandu ali ajigele malilo ga jwanchanda, mwana jwajikajika pe jwa jwankongwe jwawililwe ni ŵankwakwe. Ni ŵandu achajinji wa musu ula ŵaliji pamo ni jwankongwe jula. ¹³ Ambuje Che Yesu paŵammweni jwankongwe jo ŵankolele chanaso, ni ŵansalile, “Nkalila.” ¹⁴ Nipele ŵajawile ni kuchikwaya chitagala chila ni ŵaŵajigele ŵala ŵajimi. Nipele ŵatite, “Mmwe nchanda! Ngunsalila, njimuche!” ¹⁵ Jwamwe jula ŵajimwiche ni kutama ni ŵatandite kuŵecheta. Ni Che Yesu ŵauchisye achikulugwe. ¹⁶ Ŵandu wose ŵakamwilwe ni lipamba ni ŵaliji nkwakusya Akunnungu achitiji, “Jwakulondola jwankulu jwa Akunnungu akopochele kukwetu. Akunnungu aiiche kukwakamusya ŵandu ŵao.” ¹⁷ Ngani jo jajenele mu chilambo chose cha ku Yudea ni mu ilambo ine iyasyungwile.

Achikatumetume kutyochele ku che Yohana Ŵakubatisya (Matayo 11:2-19)

¹⁸ Ŵakulijiganya ŵa che Yohana ŵaŵalanjile che Yohana yankati syele ngani syose. Nombewo ŵaŵilasilile ŵakulijiganya ŵaŵili mwa ŵakulijiganya ŵao. ¹⁹ Ŵalajichisye kwa Ambuje Che Yesu akusye kuti, “Mmwe ni nkulupusyo jwakwika pane twalolele ŵane?” ²⁰ Ŵandu ŵala paŵaiche ku Che Yesu ni ŵatite “Che Yohana Ŵakubatisya atulajisye kukwenu tummusye kuti, ‘Ana alakwe ni nkulupusyo jwakwika pane twalolele ŵane?’ ”

²¹ Katema kakoko Che Yesu ŵaliji nkwalamya ŵandu ŵajinji ŵaŵaliji nku-lagaswa ni ilwele ni ŵakulwala ni kugatyosya masoka ni ŵangalola achajinji kwatenda akombole kulola. ²² Nipele Che Yesu ŵaajanjile, “Njaule nkaasalile che Yohana yose inyiweni mwachinsyene ni kupilikana. Ŵangalola atakulola ni ŵangajenda atakwenda ni ŵaali ni matana akuswejeswa ni ŵangapilikana akupilikana ni ŵawile akusyuswa ni ŵakulaga akulalichilwa Ngani Jambone. ²³ Asangalale jwele mundu jwangakuchimwa ni une!”

²⁴ Pelepo ŵakulijiganya ŵa che Yohana paŵatyosile, Che Yesu ŵatandite kuusalila mpingo wa ŵandu yankati che Yohana achitiji, “Pamwajawile kukunnola che Yohana mwipululu mula mwalolele kuti chinchione chichi? Ana mwaganisye kuti chinkammone mundu jwali mpela litete lili nkupungunyikwa ni mbungo? ²⁵ Nipele mwajawile kukulola ichichi? Mwajawile kukunnola mundu jwawasile iwalo yakusalala? Ngwamba! Ŵakuwala iwalo yanti yele ni kutama mu upoche ali mu majumba ga chimwenye! ²⁶ Musalile, mwajawile kukulola ichichi? Mwajawile kukunnola jwakulondola jwa Akunnungu? Elo, sooni kupunda jwakulondola jwa Akunnungu. ²⁷ Ngani sya jweleju ni syasilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu, ‘Nnole, nguntuma jwakutumichila jwangu annongolele juchankolochesye litala lyenu.’ ”

²⁸ Che Yesu ŵapundile kuŵecheta ngunsalila, “Mwa ŵandu ŵaŵelekwe ni jwankongwe ngapagwa jwankulu kumpunda che Yohana Ŵakubatiswa. Nambo jwali jwannandi mu Umwenye wa Akunnungu ni jwankulu kupunda jwelejo.”

²⁹ W̄andu wose pamo ni w̄akukumbikanya nsongo w̄aw̄abatiswe ni che Yohana pa w̄apilikene yeleyo w̄ajitichisye kuti Akunnungu ali w̄a usyene. ³⁰ Nambo Mafalisayo ni w̄akwiganya Malajisyo w̄anganabatiswa ni che Yohana w̄akanile chikotopasyo cha Akunnungu chachikwagamba w̄anyawo.

³¹ Che Yesu w̄apundile ku w̄echeta, “Chinaalandanye ni chichi w̄andu w̄a au u w̄elesi wu? Ana akulandana ni chichi? ³² Akulandana ni w̄anache w̄aw̄atemi peuto pakusumichisya malonda ni ku w̄ilangana mpingo ni mpingo, ‘Twangombe ipeta, nambo nganintyala! Twanjimbile nyimbo sya pamalilo nambo nganinlila!’ ³³ Paku w̄a che Yohana W̄akubatisya w̄aiche, nombe w̄aliji nkuta w̄a ni nganang'waga divai ni w̄anyamwe mwatite ‘Ali ni lisoka!’ ³⁴ Nombe Mwana jwa Mundu aiche, akulya ni kung'wa ni w̄anyamwe mwatite, ‘Munrole aju jwakutolwa ju ni jwakolelwa ambusanga jwa w̄akukumbikanya nsongo ni w̄a sambi!’ ³⁵ Nambo lunda lwa Akunnungu lusalichikwe kuti luli lwambone ni wose w̄akwitichisya w̄ala.”

Che Yesu kumusi ku che Simoni Mfalisayo

³⁶ Mfalisayo jumpepe w̄anlaliche Che Yesu kukulya chakulya kumangwao. W̄ajinjile nkati mwa jwele Mfalisayo jo, w̄atemi ni kulya. ³⁷ Pamusi pala paliji ni jwankongwe jumpepe jwali ni sambi. Pa w̄apilikene kuti Che Yesu ali nkulya mu nyuumba ja Mfalisayo jula w̄ajigele kachupa kakakolechekwe ni liganga lyaliku w̄ilanjikwa alabasta kakagumbele mauta gakununjila. ³⁸ W̄aiche ni kwima pachi w̄andi makongolo ga Che Yesu, achililaga, ni misosi jakwe japatuchile pa makongolo ga Che Yesu. Jwele jwankongwe jo w̄agatikite makongolo ga Che Yesu kwa umbo syakwe. W̄agakomasisye makongolo kwa ngomo syakwe ni w̄agapachile mauta. ³⁹ Jwele Mfalisayo ju w̄anlaliche Che Yesu pa w̄aiweni yeleyo, w̄aganisisye mu ntima mwakwe kuti, “Aju mundu ju aka w̄e jwakulondola jwa Akunnungu, akaimanyi kuti jwankongwe jwakunkwaya ju ali jwanti uli, kuti ali ni sambi.”

⁴⁰ Che Yesu w̄ansalile jwele Mfalisayo jo kuti “Che Simoni, ngwete chakun-salila.”

Nombe che Simoni w̄ajitichisye, “Elo jwakwiganya, mmechete.”

⁴¹ Che Yesu w̄atandite ku w̄echeta, “W̄andu w̄aw̄ili w̄ankongwele mbiya mundu jumpepe, jumo w̄akongwele mbiya malinga ni malipilo ga masengo ga chaka chimo ni nusu ni jwine w̄akongwele mbiya malinga ni malipilo ga masengo ga mwesi umo ni nusu. ⁴² Pa w̄alepele kummuchisya, jwele mundu jo w̄alechelesye wose w̄aw̄ili. Mwa w̄andu w̄aw̄ili wo jwapi juchannyeye nnope jwakukongosya jula?”

⁴³ Che Simoni w̄ajanjile, “Isyene ni ajula ju w̄annechelesye ligambo lyekulungwa nnope ni juchannyeye nnope Ambuje.”

Che Yesu ni w̄atite, “Njanjile uchenene.” ⁴⁴ Nipele w̄angalauchile jwankongwe jo ni w̄aasalile che Simoni, “Ana ngati nkummona jwankongwe ju? Panajinjile mu nyuumba jenu nganimumba meesi ga kulikunda pa makongolo gangu nambo jwankongwe ju w̄ambatuchisye misosi jakwe pa makongolo gangu ni kundikita ni umbo syakwe. ⁴⁵ Mmwejo nganimungomasya kwa kunonyela pejeje, nambo une chijinjlile mu nyuumba ji jwankongwe ju nganaleka kungomasya kwa kunonyela pa makongolo gangu. ⁴⁶ Mmwejo nganimumbakasya mauta muntwe, nambo ajuju ambachile mauta pa makongolo gangu. ⁴⁷ Ngunsalila kuti unonyelo wekulungwa w̄aulosisye ukumanyisya kuti alecheleswe sambi syakwe syasitupile. Nambo jwakulecheleswa indu yaili kanandi, akunonyela kanandi.”

⁴⁸ Nipele Che Yesu wansalile jwankongwe jo, “Sambi syenu silecheleswe.”

⁴⁹ Wewala wawalyaga pamo ni Che Yesu wausyene achinsyene achitiji, “Ana mundu ju ali waani, jwakukombola atamuno kulechelesya sambu?”

⁵⁰ Nombe Che Yesu wansalile jwankongwe jo, “Chikulupi chenu chinamisye, njaule kwa chitendewe.”

8

Achakongwe wawalongene nawo Che Yesu

¹ Pagamasile gelego, Che Yesu wapite mu misi ni misinda achilalichilaga Ngani Jambone ja Umwenye wa Akunnungu. Ni wakulijiganya kumi na mbili wala walongene nawo. ² Nipele achakongwe wane wawaakopwesye masoka ni kwalamya ilwele walongene nawo. Welewo ni wanya che Maliamu jwa musi wa ku Magidala jwati Che Yesu wankopwesye masoka saba, ³ ni che Joana wankwawo che Kusa, che Kusa waliji jwakulindilila nyumba ji che Helode ni che Susana ni wane wajinji. Wele achakongwe wo waliji nkwakamusya Che Yesu ni wakulijiganya wao kwa ipanje yao achinsyene.

Chitagu cha jwakumisa mbeju (Matayo 13:1-9; Maliko 4:1-9)

⁴ Mpingo wa wandu waliji uninkusongangana ni wandu kukopochela misi jina jose waliji nkwaichilila Che Yesu. Nombewo watanjile achi chitagu chi.

⁵ “Mundu jwakulima wajawile kukumisa mbeju syakwe. Pawamisaga sine syapatuchile mwitala ni uwajesile mwitala mo wasiliwete ni ijuni yalile. ⁶ Mbeju sine syapatuchile palitaka lyalili ni maganga ni pasyamesile syanyasile ligongo litaka nganilikola meesi. ⁷ Sine syapatuchile pasikati miiwa. Jele miiwa jo jamesile pamo nasyo ni kusiwijikanya. ⁸ Mbeju sine syapatuchile palitaka lyambone ni syamesile ni kusogola ni jili jose jasogwele pwela.”

Che Yesu pawamalisisye gelego, wanyanyisye, “Waali ni mapikanilo, gakupilikana apilikane!”

Nningwa wa kwiganya kwa chitagu (Matayo 13:10-17; Maliko 4:10-12)

⁹ Wakulijiganya wao wausisye Che Yesu malumbo ga chele chitagu cho. ¹⁰ Nombe wajanjile, “Wanyamwe mpegwile kumanyilila yantemela ya umwenye wa Akunnungu, nambo kwa wanewo ngwamba, welewo akusalilwa kwa itagu kuti pakulola anakombole kulola ni pakupilikana anaimanyilile.

Che Yesu akutagula chitagu (Matayo 13:18-23; Maliko 4:13-20)

¹¹ “Nipele, malumbo ga chitagu chi ni aga, Mbeju lili liloŵe lya Akunnungu. ¹² Chachikukopochela kwa mbeju sisypatuchile mwitala sila chikulandana ni chitagu cha wandu wakupilikana liloŵe lya Akunnungu ni Shetani akwika ni kulityosya mu mitima jao kuti akakulupilila ni kukulupuswa. ¹³ Nombe chachikukopochela kwa mbeju sisypatuchile palwala sila, chikulandana ni chitagu cha wandu wakupilikana liloŵe lya Akunnungu akulipochela kwa sangalala. Nambo mpela asila mbeju sila, wele wanduwo ngakukola michiga pakuwa akukulupilila katema kanandi ni pakulinjikwa akulekanga kulupilila. ¹⁴ Sooni chachikukopochela kwa mbeju sisypatuchile pa miiwa sila chikulandana ni chitagu cha wandu wakupilikana liloŵe lya Akunnungu, nambo mbolebole akuwijikanywa ni lipamba ni ipanje ni upoche wa pachilambo. Wele wandu wo isogosi yao ngaikumomala. ¹⁵ Ni chachikukopochela

kwa mbeju sisyapatuchile pa chaajila sila chikulandana ni chitagu cha wându wâkupilikana liloŵe lya Akunnungu ni kulikamulisya kwa ntima wambone ni wakukunda. Wându wo akupililila ni kumbesi kusogola isogosi yambone.

*Lumuli lweunichikwe ni lulo
(Maliko 4:21-25)*

¹⁶ “Wându ngakupamba lumuli ni kuluunichila ni lulo pane kuluwîka kuusi chindanda. Nambo akuluwîka pachanya chindu chakuwîchila lumuli kuti wâkwinjila mwelemo akombole kulola lulanga lwakwe.

¹⁷ “Chachilichose chachisisikwe, chichiwîchikwe pakulanguka ni chachilichose cheunichile chichiŵe cheunukulikwe ni kuwîchikwa pakulanguka.

¹⁸ “Nipele nlilecheseye ni upilikane wenu, pakuŵa jwakwete chindu chajonjehekwe nambo jwanganakola chindu, chasumulwe atamuno kanandi chakuchiganisya kuti akwete.”

*Achikulugwe ni achapwakwe Che Yesu
(Matayo 12:46-50; Maliko 3:31-35)*

¹⁹ Pelepo achikulugwe ni achapwakwe Che Yesu wâjawile kukwalola, nambo nganakombola kwaŵandichila ligongo lya winji wa wându. ²⁰ Mundu jumo wânsalile Che Yesu kuti, “Achikulu wenu ni achapwenu alinji paasa, akusaka kunnola.”

²¹ Nambo Che Yesu wâasalile wându wose, “Achikulu wangu ni achapwanga ali ŵeŵala wâkupilikana liloŵe lya Akunnungu ni kulikamula.”

*Che Yesu akujikalipila mbungo jekulungwa ni matumbela
(Matayo 8:23-27; Maliko 4:35-41)*

²² Sooni lyuŵa limo Che Yesu wâjinjile mu ngalaŵa ni wâkulijiganya wâo, wâasalile, “Tujaula peesi litanda.” Nipele, wâtandite ulendo. ²³ Paŵaliji mu ngalaŵa Che Yesu wâliji ni lugono ni wâgonile. Nipele jatandite kupuga mbungo jekulungwa ni gatandite kwinjila meesi mu ngalaŵa ni wâliji mu chakogoya. ²⁴ Wâkulijiganya wâla wâjaulile Che Yesu kukwajimusya achitiji, “Ambuje, Ambuje! Tulinkwasika!” Che Yesu wâjimwiche ni kujikalipila mbungo jekulungwa ni matumbela ga meesi, yose yamyalele ni kwaliji kutulele. ²⁵ Ni sooni wâasalile, “Chikulupi chenu chili kwapi?”

Nambo wanyawo wâsimosile ni kamulwa ni lipamba ni kusalilana jwine ni jwine, “Mundu ju ali jwanti uli? Pakuŵa akujilamula namuno mbungo jekulungwa ni matumbela ga meesi ni yose ikwapilikanila.”

*Che Yesu akunnamya jwamasoka ku Gelasi
(Matayo 8:28-34; Maliko 5:1-20)*

²⁶ Che Yesu pamo ni wâkulijiganya wâo wâjendelechele ni ulendo ni wâiche ku mbwani ja chilambo cha Wâgelasi chachili peesi litanda lyaliŵandikene ni ku Galilaya. ²⁷ Che Yesu paŵatulwiche mu ngalaŵa ni kuliŵata mbwani, mundu jumo jwa musu ula juŵaliji ni masoka wânyichilile. Nambo mundu jo kwa moŵa gamajinji nganatakulaga namose nganatamaga mu nyumba nambo wâtamaga mu mbugu sya kusichila wându. ²⁸ Paŵammweni Che Yesu wâlisile, wâligwisisye paasi paujo pao ni kunyanyisya, “Mmwejo, Che Yesu Mwana jwa Akunnungu Wâkulu, nkusaka ichichi kwangune? Ngunchondelela ngasimulagasya!” ²⁹ Wâŵechete yeleyo pakuŵa Che Yesu wâlikalipile lisoka linkopoche mundu jo. Lyele lisoka lya lyaliji nkunkamula mundu jo kaŵilikaŵili, natamuno wându wâmbisile nkati ni kwataŵilisya makono ni makongolo ni unyolo ni magwedegwede, nambo wâkutulaga nyolo syo ni magwedegwede ni lisoka lya lyanjausyaga mwipululu.

³⁰ Che Yesu wammusisye, “Liina lyenu waani?”

Wajanjile, “Liina lyangu lili ‘Mpingo.’ ” Wajanjile yeleyo pakuwa waliji ni masoka gamajinji. ³¹ Gele masoka go gaachondelele kuti ngasiwajausya mu lisimbo lyangali mbesi.

³² Pele pali ni mpingo wekulungwa wa maguluwe galiji ganinkulya mungulugulu chitumbi. Masoka gala gaachondelele Che Yesu gajaule gakagajinjile maguluwe. Nombe Che Yesu wagalesile gajaule. ³³ Masoka gankopweche mundu jo ni gajinjile mu maguluwe ni mpingo wose wa maguluwe waselelechele mu litanda lyalili chiwandi ni chitumbi ni kuti wila mu meesi.

³⁴ Wakuchinga wala pawaiweni yose yaitendekwe yo wautwiche, wajawile kukwasalila wandu ngani syo mu migunda ni misi. ³⁵ Wandu waiche kukulola iyakopochele. Ni wajaulile Che Yesu, wansimene mundu jugantiyosile masoka jo ali atemi chiwandi ni makongolo ga Che Yesu, ali awasile nguo ni ali ni lunda lwambone, nombewo wajogwepenje. ³⁶ Wandu uwalolite jele ngani jininkukopochela waasalile wanyawo iwatite pakulamwa mundu jwakamwilwe ni masoka jo. ³⁷ Ni wandu wose wa chilambo cha ku Gelasi chila wakamwilwe ni lipamba lyekulungwa. Nipele waachondelele Che Yesu atyoche, nombe Che Yesu wakwesile sooni mu ngala wa ni kwaula. ³⁸ Mundu jugankopweche masoka jula waachondelele Che Yesu kuti alongane nawo.

Nambo Che Yesu wanlanjile, ni wansalile, ³⁹ “Mmuje kumusi nkasale yose yatesile Akunnungu kukwenu.”

Nipele, mundu jula wajawile ni kwenesya mu musu wose indu yose iwapanganyichiswe ni Che Yesu.

*Mwanache ju che Yailo ni jwankongwe jwakulwala magono
(Matayo 9:18-26; Maliko 5:21-43)*

⁴⁰ Che Yesu pawajombweche litanda ni kwaula kwine, mpingo wa wandu wapochele, pakuwa wose waliji nkwalindilila. ⁴¹ Pelepo waiche mundu jumo liina lyakwe che Yailo, juwaliji chilongola jwa nyuumba ja kupopelela, watindiwele pa makongolo ga Che Yesu ni waachondelele kuti ajaule kumangwao, ⁴² pakuwa mwali jwao jwajika pe jwa yaka mpela kumi na mbili waliji nkulwala chiwandika kuwa.

Che Yesu pawaliji nkwaula, wandu waliji nkwa wiji kanya kosekose. ⁴³ Nipele pali ni jwankongwe jumo mumpingo wa wandu mula, juwalwalaga magono kwa yaka kumi na mbili, juwamasile chipanje chakwe chose kwa wamitela ni ngapagwa juwankombwele kunnanya. ⁴⁴ Jwankongwe jo wanyichilile Che Yesu kunyuma ni wakwaiye lujenje lwa mwinjilo wao. Papopo walamile magono. ⁴⁵ Che Yesu wausisye achitiji, “Ana waani wangwaiye?”

Wose watite ngapagwa mundu jwankwaiye. Nombe che Petulo watite, “Ambuje, mpingo wa wandu unsyungwile ni kummijikanya!”

⁴⁶ Nambo Che Yesu watite, “Apali mundu jwangwaiye, nguimanyilila pakuwa machili gangopweche.” ⁴⁷ Jwankongwe jula pawaiweni kuti ngakukombola kulisisa, walikopwesye achitetemelaga kwa lipamba ni watindiwele paujo pa Che Yesu. Pelepo ni wasasile mmbujo mwa wose ligongo lya kwakwaya Che Yesu ni iwatite pakulamwa kwanakamo. ⁴⁸ Che Yesu wansalile jwankongwe jula kuti, “Mwanangu, chikulupi chenu chinnamisye. Njaule kwa chitendewe.”

⁴⁹ Che Yesu akana we kumalisya kuwecheta jwaiche mundu jumo kutyochela ku nyuumba ja chilongola jula kukwasalila che Yailo kuti, “Mwanagwenu awile, nkapunda kunsausya jwakwiganya.” ⁵⁰ Nambo Che Yesu

paŵapilikene yeleyo ŵaasalile che Yailo, “Kasinjogopa, ngambe kukulupilila, nombewo chalame.”

⁵¹ Paŵaiche pa nyuumba po nganansalila mundu jwine kuti ajinjile pamo nawo, ikaŵe che Petulo ni che Yohana ni che Yakobo ni achikulugwe ni atatigwe mwali jo. ⁵² Ŵandu wose ŵaliji nkulila ni kwalilila malilo. Nambo Che Yesu ŵaasalile ŵanyawo, “Mmyalale, pakuŵa nganawa nambo agambile gona pe!”

⁵³ Ni ŵanyawo ŵansechile pakuŵa ŵaimanyililaga kuti awile. ⁵⁴ Nambo Che Yesu ŵankamwile nkono mwali jula ni kummilanga “Mwanangu njimuche!” ⁵⁵ Umi wao waujilile ni papopo ŵajimi. Ni Che Yesu ŵaasalile kuti ŵape chakulya. ⁵⁶ Achaŵelesi ŵao ŵasimosile nnope nambo Che Yesu ŵaakanyisye kuti akansalila mundu jwalijose yaitendekweyo.

9

Che Yesu akwatuma ŵakulijiganya kumi na mbili (Matayo 10:5-15; Maliko 6:7-13)

¹ Che Yesu ŵaawilasile pamo ŵakulijiganya ŵao kumi na mbili, ŵapele machili ni ulamusi wa kugakoposya masoka gose ni kulamya ilwele. ² Ŵatumile ajaulangane kukwalalichila ŵandu Umwenye wa Akunnungu ni kwalamya ŵakulwala. ³ Ŵasalile, “Nkajigala chindu chachili chose mulendo atamuno ntindiso atamuno nsaku atamuno chakulya atamuno mbiya atamuno iwalo iwili. ⁴ Nyuumba jajili jose jichinkajinjile ni kumpochela nlonjele pelep, mpaka pachintyoche musu wo. ⁵ Ŵandu akanaga kumpochela, ntyochanje mu musu mo nombe ŵanyamwe pachintyoche nkung'unde luundu mmakongolo mwenu kulosya kuti achinsyene asagwile kuukana utenga wa Akunnungu.”

⁶ Nipele, ŵatandite ulendo, ŵapitaga msinda ni msinda ŵalalichilaga Ngani Jambone ni kwalamya ŵakulwala pali pose.

Che Helode akukanganika ligongo lya Che Yesu (Matayo 14:1-12; Maliko 6:14-29)

⁷ Ni chilongola che Helode ŵapilikene indu yose iyatendekwe ni ŵakanganiche pakuŵa ŵane ŵatiji, “Che Yohana Ŵakubatisya ŵala asyuchile!” ⁸ Nambo ŵane ŵatiji che Elia ŵala atyochele ni ŵane ŵatiji kuti jumo jwakwe jwa ŵakulondola ŵa Akunnungu ŵakalakala asyuchile. ⁹ Nambo che Helode ŵatite, “Ŵele che Yohana wo ngati nakatile ntwe sambano ŵele ni ŵaani ungupilikana ngani syakwesi?” Nipele ŵansosaga kuti ŵawone.

Che Yesu akuulisya mpingo wekulungwa wa ŵandu (Matayo 14:13-21; Maliko 6:30-44; Yohana 6:1-14)

¹⁰ Achinduna ŵala paŵausile, ŵaŵalanjile Che Yesu yose yaitesile. Che Yesu ŵaajigele ŵanyawo, ŵajawile pajika mu musu waukuŵilanjikwa Besesaida. ¹¹ Nambo mpingo wa ŵandu ula paŵaimanyi kuŵajawile, ŵakuiye. Nombe Che Yesu ŵapochele ni ŵaŵechete nawo ya umwenye wa Akunnungu ni kwalamya ŵaŵasachile kulamwa.

¹² Lyuŵa palyatandite kutiŵila, ŵakulijiganya kumi na mbili ŵala ŵanjaulile Che Yesu kukwasalila kuti, “Mwalanje ŵandu ajaulangane mu misi ni migunda jakuŵandichila akasose yakulya ni pagona, pakuŵa patuli pa pali pajika.”

¹³ Nambo Che Yesu ŵaasalile, “Ŵanyamwe mwape ŵanyawo chindu chakulya.”

Nipele wajanjile, “Nganitukola yakupunda nambo tukwete mikate nsano ni somba siwili pe. Panepa tujaula tukaasumile yakulya mpingo wose wu?”

¹⁴ Wandu uwaliji pepala, waliji achalume mpela elufu tano.

Nipele Che Yesu waasalile wakulijiganya wao kuti, “Mwatamiche paasi mipingo ja wandu mpela hansinihansini.”

¹⁵ Wakulijiganya wao watesile mpela iwatite pakusalilwa ni watamiche wose.

¹⁶ Nipele Che Yesu wajigele mikate nsano jila ni somba siwili sila ni walolite kwini ni kwatogolela Akunnungu ni kwipa upile ni kugawanya, wapele wakulijiganya wao kuti wapeleganye wandu. ¹⁷ Wandu wose walile ni kwikuta. Walokotenye isigasi ya mbakatika ni kugumbasya itundu kumi na mbili.

*Che Petulo akwitichisya kuti Che Yesu ali Kilisito
(Matayo 16:13-19; Maliko 8:27-29)*

¹⁸ Lyuwa limo, Che Yesu waliji nkupopela jika pe ni wakulijiganya wao waliji pachiwandi. Nipele wausisye wanyawo, “Ana wandu akuti une ndili waani?”

¹⁹ Wajanjile, “Wane akuti mmwejo ni che Yohana Wakubatisya ni wane akuti che Elia ni wane akuti jumo jwao wakulondola wakalakala wa Akunnungu asyuchile.”

²⁰ Pelepo wausisye wanyawo, “Nombe wanyamwe nkutinji une ndili waani?”

Che Petulo wajanjile, “Mmwejo ni Kilisito Nkulupusyo chilanga chiwalanjile Akunnungu.”

*Che Yesu akulondola yankati chiwa chao ni kusyuka kwao
(Matayo 16:20-28; Maliko 8:30-9:1)*

²¹ Che Yesu walamwile wanyawo ni kwakanya kuti akasala kwa mundu jwalijose jele ngani jo. ²² Wapundile kuwecheta kuti Mwana jwa Mundu akusachilwa kulaga nnope ni kukanikwa ni achachekulu ni achakulu wambopesi ni wakwiganya Malajisyo ga che Musa ni kuulajikwa nambo lyuwa lyaatatu lya chiwa chao chachisyuka.

²³ Nipele, waasalile wandu wose kuti, “Mundu jwalijose jwakusaka kuunguya akusachilwa alikane nsyene ni atwichele nsalaba wakwe mowa gose ni kunguya. ²⁴ Pakuwa jwalijose jwakusaka kuukulupusya umi wakwe chaujase ni jwalijose juchaujase umi wakwe ligongo lyangune, jwelejo chaukulupusye. ²⁵ Ana mundu chapate chichi, awaga ni ipanje yose ya pachilambo kwa kulijasa natamuno kulijonanga nsyene? ²⁶ Pakuwa mundu jwalijose jutachingolela soni une ni majiganyo gangu, Mwana jwa Mundu tachinkolela soni mundu jo pachachiika mu ukulu wakwe ni wa Atati ni wa achikatumetume wa kwini ni waswela. ²⁷ Ngunsalila isyene kuti, apali wane mwa wanya wa ngaawa pangauwona Umwenye wa Akunnungu.”

*Kuloleka ku Che Yesu kukugalauka
(Matayo 17:1-8; Maliko 9:2-8)*

²⁸ Galiji mowa nane pawamasile kuwecheta gelego, Che Yesu waajigele che Petulo ni che Yohana ni che Yakobo, wakwesile nawo pa chitumbi kukupopela. ²⁹ Pawaliji nkupopela, kuloleka kwa ku meeso kwao kwagalawiche ni iwalo yao yaliji yeswela ni kung'alima nnope. ³⁰ Papopo wandu wawili waoneche aninkukunguluka nawo, nombe wandu wo waliji che Elia ni che Musa, ³¹ wawakopochele ali ni ukulu, uwawechetaga nawo Che Yesu yankati ichiyaakopochele ku Yelusalemu ko kuti agumbalichisye yailembekwe nkati welewo. ³² Che Petulo ni achinjakwe watopelwe ni lugono, nambo pawajimwiche, wauweni ukulu wa Che Yesu ni wandu wawili uwajimi nawo. ³³ Wandu wawili wo pawaliji aninkulekangana ni Che Yesu,

che Petulo w̄aasalile Che Yesu, “Ambuje, ili yambone uwe kutama apano! Tutaw̄e masakasa gatatu, limo lyenu ni limo li che Musa ni line li che Elia.” Nganaimanyililaga cha w̄a w̄echetaga cho.

³⁴ Che Petulo pa w̄aliji aninku w̄echeta yeleyo, liunde lyaichilile ni w̄akulijiganya w̄ala w̄ajogwepe paku w̄a liunde lyo lyaliji lininkwaichilila. ³⁵ Lyakopochele lilo w̄e mwiunde mula, lichitiji, “Aju ni Mwanangu junansagwile, mumpilikanichisye.”

³⁶ Palyamasile kupilikanika lilo w̄e lyo, Che Yesu w̄aoneche ali jika pe. W̄akulijiganya w̄ao w̄amyalele ni nganansalila mundu jwali jose gele mo w̄a go yankati yele yose i w̄aiweni yo.

*Che Yesu akunnanya mwanache jwa masoka
(Matayo 17:14-18; Maliko 9:14-27)*

³⁷ Mala w̄i jakwe Che Yesu ni w̄akulijiganya w̄atatu w̄ala pa w̄aliji aninkutuluka mwitumbi, mpingo wekulungwa wa w̄andu w̄aichilile. ³⁸ Mundu jumo mu mpingo mwa w̄andu mula w̄anyanyisye achitiji, “Jwakwiganya, ngunchondelela munkolele chanasa mwanangu ju paku w̄a ali mwanangu jwa jika pe! ³⁹ Nnole lisoka lyakwe likusomoka ni chitema pe likuntenda agumile ni kuntaga njilinjili ni kunkopoka chiulo nkang'wa. Likupunda kunnagasya nnope ni ngalikunneka kwakwepepala. ⁴⁰ Nipele, nachondelele w̄akulijiganya w̄enu kuti akalityosye, nambo nganakombolanga.”

⁴¹ Che Yesu w̄ajanjile, “W̄anyamwe u w̄elesi wangali chikulupi, ni w̄akusochela, chindame ni w̄anyamwe ni kumpililila mpaka chaka chi?” Nipele, Che Yesu w̄ansalile mundu jo kuti, “Munjise nawo apano mwanagwenu jo.”

⁴² Katema jwele mwanache jo pa w̄aliji aninkwaichilila Che Yesu, lisoka lila lyangwisisye paasi ni kuntaga njilinjili. Nambo Che Yesu w̄alikalipile lisoka lila ni kunnanya mwanache ni kwauchisya atatigwe. ⁴³ W̄andu wose w̄asimosile nnope kugalola machili gamakulungwa ga Akunnungu.

*Che Yesu aku w̄echeta sooni yankati chiwa chao
(Matayo 17:22-23; Maliko 9:30-32)*

W̄andu w̄ala pa w̄aliji nkusimonga yankati yose yaitesile, Che Yesu w̄aasalile w̄akulijiganya w̄ao, ⁴⁴ “Ngasinli w̄alila chingusaka ku w̄echeta ni w̄anyamwe chi, Mwana jwa Mundu chatagwe mmakono ga w̄andu.” ⁴⁵ Nambo w̄anyawo nganagamanyilila malumbo ga malo w̄e ga w̄a w̄echete. Lyele lyaliji lyakusisika kwa w̄anyawo kuti anamanyichisye, nombe w̄anyawo w̄ajogwepe kwausya malumbo ga malo w̄e go.

*W̄aani w̄aali w̄akulungwa?
(Matayo 18:1-5; Maliko 9:33-37)*

⁴⁶ Gatyochele makani kwa w̄akulijiganya w̄ala gati w̄aani w̄aali w̄akulungwa kupunda achinjakwe. ⁴⁷ Nambo Che Yesu w̄asimanyilile nganisyo sisyaliji mmitima jao nipele w̄anjigele mwanache jwannandi ni w̄anjimiche chi w̄andika nawo, ⁴⁸ w̄aasalile, “Mundu jwali jose jwakumpochela aju mwanache jwannandi ju kwa liina lyangu, jwelejo akumbochela une ni jwali jose jwakumbochela une, akumpochela jwelejo jwandumile une. Paku w̄a jwali jwannandi kupunda wose pasikati jenu, jwelejo ni jwali jwankulungwa.”

*Jwanganaw̄a jwammagongo jwenu, jwelejo ali pamo ni w̄anyamwe
(Maliko 9:38-40)*

⁴⁹ Che Yohana w̄a w̄echete kuti, “Ambuje, tummweni mundu jumo achikoposyaga masoka mu liina lyenu nombe uweji twalinjile kunnekasya ligongo jwelejo ngana w̄a jumo jwetu.” ⁵⁰ Nambo Che Yesu w̄aasalile w̄anyawo kuti,

“Nkannekasya, pakuwa jwalijose jwangankanila wanyamwe, jwelejo ali pamo ni wanyamwe.”

Wasamalia akukananga kumpochela Che Yesu

⁵¹ Nipele, paga wandichile mo wa ga Che Yesu kujigalikwa kwini wasachile kwaula ku Yelusalemu. ⁵² Watumile wantenga walongolele, nombewo wawawile ni kwinjila mu musi umo wa Wasamalia kukuwika chile indu yose kwa ligongo lyao. ⁵³ Nambo wandu wa wele musi wo wakanile kumpochela ligongo waimanyilile kuti wasachile kwaula ku Yelusalemu. ⁵⁴ Katema wakulijiganya wakwe pawaiweni yeleyo, che Yohana ni che Yakobo watite, “Ambuje, ana nkusaka tuwilasye mooto kutyochela kwini kuti wajonanje wanya wa?”

⁵⁵ Nambo Che Yesu wagalauchile wanyawo ni kwakalipila. ⁵⁶ Che Yesu ni wakulijiganya wao watyosile ni kwaula kunsinda wine.

Wakuwajilwa kuwa wakulijiganya wa Che Yesu (Matayo 8:19-22)

⁵⁷ Pawaliji mu ulendo, mundu jumpepe wansalile Che Yesu kuti, “Chinankuye kwakulikose kuchinjaule.”

⁵⁸ Che Yesu watite, “Macheto gakwete masomwa ni ijuni ikwete isusi, nambo Mwana jwa Mundu nganakola pagona ni kupumulila.”

⁵⁹ Nipele, wansalile mundu jwine kuti, “Munguye.”

Nambo jwelejo watite, “Ambuje, muuneche kaje nyaule ngaasiche atati wangu.” ⁶⁰ Nambo Che Yesu wansalile jwelejo kuti, “Mwaleche wawe waasiche wawe wao, nambo mmwejo njaula nkalalichile ngani ja Umwenye wa Akunnungu.”

⁶¹ Ni mundu jwine wansalile Che Yesu kuti, “Ambuje chinankuye, nambo muuneche kaje ngaalanje waali kumusi kwangu wala.”

⁶² Nambo Che Yesu wajanjile, “Jwalijose jwakamwile lijela ni kotama kulima agalaukaga ni kulola panyuma, jwelejo ngakuwajilwa mu Umwenye wa Akunnungu.”

10

Che Yesu akwatuma wakulijiganya sabini na mbili

¹ Pagamasile gelego, Ambuje waasagwile wakulijiganya sabini na mbili. Ni waatumile wakulijiganya wawili wawili walongolele paujo pao pa misinda jlijose ni kulikose kuwasachile nsyene kwaula. ² Wasalile wanyawo kuti, “Magungulo gali gamajinji nambo wakugungula ali kanandi. Nipele mwa wende asyene ngunda kuti watume wakugungula mu ngunda mwao. ³ Sambano njaulangane, manyilile kuti nguntuma wanyamwe mpela mwanangondolo pasikati masogo. ⁴ Ngasinjigala chilolo pane nsaku pane ilatu ine, nkankomasya mundu jwalijose mwitala. ⁵ Mwajinjilaga mu nyumba jajili jose, mwakomasye yeleyo kaje, ‘Chitendewe chipagwe mu nyumba ji!’ ⁶ Iwaga chapagwe jwakunonyelwa ni chitendewe mwelemo, chitendewe chenu chichitame najo, nambo iwaga ngapagwa jwachitendewe, chitendewe chichimbujile kukwenu sooni. ⁷ Nlonjele pa nyumba jo nchilyaga ni kung'wa yakumpanga, pakuwa jwakupanganya masengo akuwajilwa mbote. Ngasinsama nyumba ji kwaula nyumba jo. ⁸ Mwaikaga mmusi wauli wose ni kumpochela, nyanje yaili yose yakumpa. ⁹ Mwalamyé wandu wakulwala waali kweleko, mwasalile, ‘Umwenye wa Akunnungu u wandichile kukwenu.’ ¹⁰ Nambo mwajinjilaga mmusi wauli wose ni akanaga kumpochela, ntyoche, nomwe pankupita mmatala gao nkajileje, ¹¹ ‘Atamuno luundu lwa pamusi

wenu lwalunyambatile pa sajo syetu, tukumpatila wanyamwe kulosya kuti mwachinsyene nsagwile kuukana utenga wa Akunnungu. Nambo, mmanyilile kuti, umwenye wa Akunnungu uwandichile.’¹² Ngunsalila kuti, pa lyuwa lya malamulo magambo ga wandu wa musu wo chiga we gamakulungwa kupunda magambo ga wandu wa ku Sodoma.

*Misi jangaleka sambu
(Matayo 11:20-24)*

¹³ “Ulaje uwe kukwenu, ku Kolasini! Ulaje uwe kukwenu, ku Besesaida! Pakuwa, iwaga yakusimosya iyatendekwe kukwenu, ikatendekwe ku Tilo ni ku Sidoni kula, wandu wa kwele kalakala pe akatemi paliu ali atakwile magunia ni kulitaga liu muntwe kulosya kuti alesile sambu syao. ¹⁴ Nambo pa lyuwa lya malamulo magambo genu chiga we gamakulungwa kupunda magambo ga ku Tilo ni ku Sidoni. ¹⁵ Ni mmwejo Kapelenaumu, ana nkuganisyu kuti chinlikusye mpaka kwini? Ngwamba chinchituluswa mpaka kwiuto kwa wandu wawile.”

¹⁶ Nipele Che Yesu wapundile kwasalila wakulijiganya wao kuti, “Jwakumpilikana wanyamwe, akumbilikana une, jwakumpochela wanyamwe akumbochela une. Ni jwalijose jwakukana kumbochela une, akwakana wandumile une.”

Wakulijiganya makumi nsano ni gawili ni wawili akuujanga

¹⁷ Kanyuma wakulijiganya sabini wausile achisengwaga, achitiji, “Ambuje, atamuno masoka gatujitichisye kwa liina lyenu.”

¹⁸ Welewo waasalile wanyawo kuti, “Nambweni Shetani yatiteje pakugwa mpela njasi kutyochela kwini. ¹⁹ Elo, nampele ulamusi wa kuliwata majoka ni makoloto ni ulamusi wa pachanya machili gose ga jwammagongo ni ngapagwa chindu chachili chose chakummenga. ²⁰ Nambo nkasechelelele ligongo lyakuti masoka ganjitichisye, nambo nsechelele ligongo lya meena genu galembikwe kwini.”

*Kusangalala kwa Che Yesu
(Matayo 11:25-27; 13:16-17)*

²¹ Katema kakoko peko, Che Yesu wasangalele kwa ulamusi wa Mbumu jwa Akunnungu, watite, “Nguntogolela Atati, Ambuje wa kwini ni chilambo, pakuwa mwasisile yeleyi wa lunda ni wa umanyilisi ni kwaunukulila wanche. Elo, Atati, pakuwa yeleyi ni yaitite pakunnonyela.”

²² Nipele watite, “Atati wangu ambele une indu yose. Ngapagwa jwakumanyilila Mwana akawe Atati, ni Atati akawe Mwana, ni jwalijose jwakun-saka Mwana akumbunukulila.”

²³ Nipele Che Yesu wagalauchile wakulijiganya wao ni kuwecheta nawo kwantemela kuti, “Nkwete upile wanyamwe kwakwiwona inkwiwona yi. ²⁴ Ngunsalila kuti wakulondola wa Akunnungu ni mamwenye wasachile kwiwona inkwiwona wanyamwe nambo nganaiwona ni kupilikana inkwipilikana wanyamwe, nambo nganaiwikana.”

Chitagu cha Msamalia jwambone

²⁵ Kanyuma, jwakwiganya Malajisyo jumo wajimi ni kwausya Che Yesu kwa kwalinga achitiji, “Jwakwiganya, ana ndende chichi pakuti ngole umi wa mo wa gose pangali mbesi?”

²⁶ Che Yesu wambusisye kuti, “Ana ilembechekwe chichi mu Malajisyo che Musa? Ana nkusyoma chichi mwelemo?”

²⁷ Wajanjile, “Mwanonyele Ambuje Akunnungu wenu ni ntima wenu wose ni uumi wenu wose ni machili genu gose ni umanyilisi wenu wose ni njenu mpela mwasyene.”

²⁸ Che Yesu wansalile, “Njanjile uchenene! Ntendeje yeleyo, nomwe chinkole umi.”

²⁹ Nambo welewo, wasachile kuliwalanjila kuti akuchimanyilila chakuusya cho, wausisye Che Yesu, “Ana njangu jo ni waani?”

³⁰ Che Yesu wajanjile, “Jwapali mundu jumo jwa waumilaga ku Yelusalemu kutuluchila ku Yeliko. Pa waliji mwitala, wasimene wachiswamba ni wambusile iwalo yakwe ni kumputa ni watyosile ni kunneka achiwandichilaga kuwa.

³¹ Pangalolela, jwambopesi jumo waliji nkupita mulamula mwitala mula, nambo pa wambweni ni wasepwiche pambali ni kwaula. ³² Iyoyo peyo, Mlawi jumo pa waiche pelepo wambweni, ni wasepwiche pambali ni kwaula. ³³ Nambo Msamalia jumo ju waliji muulendo waiche pepala pa waliji mundu jula, nombe pa wambweni wambonele chanasa. ³⁴ Nipele, wanjaulile, wagajosisye ma wanga gao kwa mauta ni divai ni kugata wa ma wanga, pa wamasile kutenda yeleyo wanjigele pa chinyama chakwe, ni wanjawisye kukwalwasya mu nyuumba ja achalendo. ³⁵ Mala wi jakwe watyosisye lupia si wili sya mbiya, wampele jwakujigosa nyuumba jila ni wansalile kuti, ‘Munlwasye mundu ju ni chachili chose chachichipunde kwa jweleju, chinjilipila une pachimuje.’ ”

³⁶ Che Yesu wausisye, “Mwa wele watatu wo, waani walosisye kuti ali njakwe mundu ju waputikwe ni wachiswamba?” ³⁷ Jwakwiganya Malajisyo jula wajanjile, “Jwejula ju wankolele chanasa jula.”

Che Yesu wansalile, “Njaule nkatende iyoyo peyo.”

Che Yesu akwajimajimila che Masa ni che Maliamu

³⁸ Che Yesu ni wakulijiganya wao pa waliji muulendo, waiche kunsinda umo ni jwankongwe jumo liina lyao che Masa wampochele kumangwao. ³⁹ Che Masa waliji ni mpwakwe liina lyao che Maliamu, jweleju watemi chi wandi ni Ambuje Che Yesu achipikanilaga majiganyo gao. ⁴⁰ Nambo che Masa waliji nkuchenjeuka ni masengo gamajinji. Nipele wanjaulile Che Yesu kukwasalila achitiji, “Ambuje, ana ngankulola kuti apwanga anesile une mbanganye masengo jika? Mwasalile aiche kukungamusya.”

⁴¹ Nambo Ambuje wajanjile kuti, “Che Masa, che Masa, nkuchenjeuka ni kulisauya ni yejinji. ⁴² Nambo chipali chindu chimo pe chachikusachikwa. Che Maliamu asagwile liunjili lyambone ni sooni ngapagwa mundu juchachityosye kukwakwe.”

11

Che Yesu akwiganya yakuti pakupopela (Matayo 6:9-13; 7:7-11)

¹ Lyu wa limo, Che Yesu waliji nkupopela peuto pamo, pa wamasile, jumo jwa wakulijiganya wao watite, “Ambuje, ntujiganye kupopela, kwati mpela che Yohana Wakubatisya i watite pakwajiganya wakulijiganya wao.”

² Che Yesu waasalile, “Pankupopela, njileje yelei,
‘Atati,
Liina lyenu lijnichilwe,
Umwenye wenu uiche.

³ Ntupe chakulya chetu cha lyu wa ni lyu wa.

⁴ Ntulechelesye sambu syetu,
paku wa uweji nombe tukwalechelesya wose wakutulewela.
Ni sooni nkatujinjisya nkulinjikwa.’ ”

⁵ Ni Che Yesu w̄aasalile kuti, “Tujile jumo jwenu akwete ambusanga ni anjaulilaga pasikati chilo ni kunsalila, ‘Ambusanga, mungongosye mikate jitatu none chinambuchisye, ⁶ pakuw̄a ambusanga w̄angu ali mu ulendo, asepuchile kumusi none nganingola chakwapa.’ ⁷ Nganichisye kuti ambusanga w̄enu akanjanjile ali nkati, ‘Nkaasausya une! Pakuw̄a masile kuugala nnango. Une ni achiw̄anangu tugonile ni ngangukombola kwimuka ni kumpa!’ ⁸ Isyene ngunsalila kuti, ngaajimuka ni kwapa atamuno ali ambusanga gwao pe, nambo ligongo lya mundu jo ichajile pakupunda kwachondelela, chajimuche ni kwapa chachili chose chakuchisaka.

⁹ “Nipele none ngunsalila yakuti, mmende ni w̄anyamwe chimpegwe, nsose ni w̄anyamwe chinnyiwone, mpoposye ni w̄anyamwe chachimbugulila nnango. ¹⁰ Pakuw̄a jwalijose jwakuw̄enda akupegwa ni jwakusosa akupata ni jwakupoposya, nnango ukuugulikwa kwa ligongo lyakwe. ¹¹ Ana, atati chi mwa w̄anyamwe, mwanache a w̄endaga somba, chachiapa lijoka kuleka kwapa somba? ¹² Pane w̄a w̄endaga lindanda, ana chachapa likoloto? ¹³ Chisau w̄anyamwe w̄angalumbana, nkumanyilila kwapa achiw̄ana w̄enu indu yambone, isyene Atati w̄enu w̄a kwini chiw̄ape Mbumu jwa Akunnungu a w̄ala w̄akwa w̄enda.”

Che Yesu ni Belesebuli
(Matayo 12:22-30; Maliko 3:20-27)

¹⁴ Lyu w̄a limo Che Yesu w̄aliji nkukoposya lisoka lilyantendekenye mundu ana w̄echete. Pilyakopweche lisoka lyo, jwanga w̄echeta jo, w̄akombwele ku w̄echeta, ni mpingo wa w̄andu w̄asimosile. ¹⁵ Nambo w̄ane mwa w̄elewo w̄atite, “Akugakoposya masoka kwa ulamusi wa Belesebuli, jwankulu jwa masoka.”

¹⁶ Ni w̄ane w̄alinjile kwakwa w̄enda w̄alosye chimanyisyo chakuti ulamusi wao utyochele kwini. ¹⁷ Nambo Che Yesu, achimanyililaga ng'anisyo syao ni w̄aasalile w̄anyawo, “W̄andu w̄a umwenye wauliwose aputanaga achinsyene pe wele umwenye wo chiugwe ni w̄andu wa nyuumba jajili jose w̄aputanaga achinsyene pe w̄andu w̄a nyuumba jo chajonasiche. ¹⁸ Nipele iw̄aga Shetani akulikanila nsyene, umwenye wakwe chiulame? Nguti yeleyi pakuw̄a w̄anyamwe nkuumecheta kuti ngugakoposya masoka kwa ulamusi wa Belesebuli. ¹⁹ W̄akulijiganya w̄enu nombe akugakoposya masoka mpela inguti kupanganya une, iwele uli menema musalile kuti ngugakoposya masoka kwa ulamusi wa Belesebuli? Nipele w̄anyawo ni utachinnamula w̄anyamwe. ²⁰ Nambo iw̄aga ngugakoposya masoka kwa ulamusi wa Akunnungu, nipele nnyimanyilile kuti Umwenye wa Akunnungu umasile kwika kukwenu.

²¹ “Mundu jwali ni machili pakulindilila nyuumba jakwe ni yakumenyanila yakwe, ipanje yakwe yose chigosekwe. ²² Nambo aikaga jw̄apundile machili ni kumputa, jwelejo akunsumula yakumenyanila yose iyaikulupililaga yo ni kuiga w̄anya iw̄asumwile.

²³ “Mundu jwalijose jwanganaw̄a pamo ni une, akunganila ni mundu jwalijose jwangakusakulila pamo ni une, jwelejo akupwilinganya.

Kuujiila kwa Lisoka
(Matayo 12:43-45)

²⁴ “Lisoka lyankopokaga mundu likusyungula syungula mwipululu mwangali meesi lichisosaga pakupumulila. Palikulepela likuti, ‘Chimujile ku nyuumba jangu kungopochela kula.’ ²⁵ Palikuujiila, akujisimana nyuumba jila jili jepyajile ni mwekotopasye. ²⁶ Nipele likwaula kukugajigala masoka gane saba gakusakala kupunda w̄elewo, gose gakwaula kukunjinjila

mundu jula. Kumbesi kwakwe mundu jo akuwa jwakusakala kupunda iwaliji kundanda.”

Kusangalala kusyene

²⁷ Che Yesu pa waliji nkuwecheta gelego, jumo jwa achakongwe jwa mumpingo mwa wandu mula, wanyanyisye lilo we achitiji, “Jwana upile jwankongwe jwambeleche ni kunjonjesya jo!”

²⁸ Nambo Che Yesu wa wechete, “Nambo wana upile wakupunda wakulipilikanichisya lilo we lya Akunnungu ni kwitichisya.”

*Uwelesi wakusakala ukusaka chimanyisyo
(Matayo 12:38-42)*

²⁹ Nipele, mpingo wa wandu pa waliji nkoonjecheke, Che Yesu watandite kusala, “Uwelesi wu uli uwelesi wa kusakala. Ukusaka chimanyisyo, nambo ngaupewa chimanyisyo chachili chose ika we chimanyisyo chi che Yona chila. ³⁰ Mpela che Yona i waliji chimanyisyo cha wandu wa ku Ninawi ni iyoyo peyo Mwana jwa Mundu chachi wa chimanyisyo kwa uwelesi wu. ³¹ Iyoyo peyo pa lyu wa lyakulamulila Mwenye jwankongwe jwa ku Sheba chakopochele pamo ni wandu wa uwelesi wu, nombewo chachisala kuti uwelesi wu wanamagambo. Paku wa welewo waumile kwakutalichila, waiche kukugapikanila malo we gambone ga lunda ga mwenye che Selemani, nambo pelepa apali jwankulu kupunda mwenye che Selemani. ³² Wandu wa ku Ninawi chakopochele pa lyu wa lya malamulo lyo pamo ni wandu wa uwelesi wu, nombewo chachisala kuti uwelesi wu wanamagambo. Paku wa wandu wa ku Ninawi walesile sambu ligongo lya kulalichilwa utenga wa Akunnungu ni che Yona, nambo pelepa kwana jwankulu kwapunda che Yona.

*Lulanga lwa chiilu
(Matayo 5:15; 6:22-23)*

³³ “Ngapagwa mundu jwakupamba lumuli ni kulusisa pane kuluunichila ni lulo nambo akuluwika pachanya chindu chakuwichila lumuli, kuti wakwinjila mwelemo akombole kulola lilanguka lyakwe. ³⁴ Lumuli lwa chiilu chenu luli liso lyenu, lya waga lyansima, chiilu chenu chose chichi we mu lilanguka, nambo lya waga nga wa lyansima, nombe chiilu chenu chichi we muchipi. ³⁵ Nlilolechesye yambone kuti lilanguka lyalili nkati mwenu likaika kugalauka ku wa chipi. ³⁶ Nipele, i waga chiilu chenu chose cha waga ni lilanguka, pangali chi walo chachichi we pa chipi, chiilu cho chiching'alime yambone mpela lumuli lwalukuti pakunlanguchisya ni lilanguka lyakwe.”

*Che Yesu akwa wecheta Mafalisayo ni wakwiganya Malajisyo
(Matayo 23:1-36; Maliko 12:38-40)*

³⁷ Che Yesu pa wamasile kusala yeleyo, Mfalisayo jumo waalaliche kumangwao kuti akalye nawo chakulya, nombewo wajinjile ni kutama kulya. ³⁸ Nambo Mfalisayo jo wansimosile Che Yesu kwawona alinkutama pangana wa kaje chikana we chakulya. ³⁹ Pele Ambuje wansalile, “Wanyamwe Mafalisayo, nkosya ngao ni mbale kwa paasa, nambo nkati mwenu ngumbele chigongomalo ni ungalimate. ⁴⁰ Wakulowela wanyamwe! Ana, nga wa Akunnungu wa wapanganyisye paasa ni wa wapanganyisye nkati mo? ⁴¹ Nambo mwapeje wandu wakulaga indu yaili nkati ngao ni mbale ni indu ine yose chii we yambone kukwenu.

⁴² “Nambo ulaje u we kukwenu wanyamwe Mafalisayo, paku wa nkwausya liunjili lya kumi namose pachanya masamba ga kununjila ga mimela

gakunonyesya chakulya ni mchicha ni masamba gane gane ni kuleka kwapanganyichisya w̄andu yaikuw̄ajilwa ni kwanonyela Akunnungu. Mwaŵajilwe kukamulisya yaandanda yo pangaliw̄alila yaaŵili yo.

⁴³ “Nambo ulaje uŵe kukwenu, w̄anyamwe Mafalisayo, pakuŵa ikunonyela kutama mmbujo mu itengu ya achakulungwa mu mmajumba ga kupopelela ni kunkomasya kwa kuchimbichisya paŵachingangene w̄andu. ⁴⁴ Ulaje uŵe kukwenu, pakuŵa nkulandana ni malembe gangali chilosyo, w̄andu akupita pachanya pakwe, pangaimanyilila.”

⁴⁵ Jumo jwa w̄amalamulo w̄ajanjile, “Jwakwiganya, pankusala yelei ngati nkutujalusya nowe w̄akwe.”

⁴⁶ Che Yesu w̄ajanjile, “Ulaje uŵe kukwenu w̄anyamwe w̄akwiganya Malajisyo, pakuŵa nkwatwika w̄andu misigo jakutopela jangatwichilika ni mwachinsyene ngankujongola namose chala kwakamusya. ⁴⁷ Ulaje uŵe kukwenu, pakuŵa nkugumba malembe ga w̄akulondola w̄a Akunnungu, w̄aw̄aulajikwe ni achambuje w̄enu. ⁴⁸ Iyoyo peyo w̄anyamwe nkuw̄alanga ni kwitichisya masengo ga achambuje w̄enu pakuŵa w̄elewo w̄auleje w̄akulondola w̄a Akunnungu ni w̄anyamwe nkugumba malembe gao. ⁴⁹ Ni kwaligongo lyo, lunda lwa Akunnungu lwatite, ‘Chinampe w̄akulondola w̄a Akunnungu ni achinduna, nambo w̄ane mwa w̄anyawo chachaulaga ni w̄ane w̄ao chachalagasya.’ ⁵⁰ Nipele uŵelesi uu chiuchilagaswa kwaligongo lya chiwa cha w̄akulondola w̄a Akunnungu w̄ana wose w̄aw̄aulegwe chitandile kupagwa chilambo, ⁵¹ chitandile kuulagwa ku che Habili kwichila che Sakalia, juŵaulegwe pasikati ja chilisa ni Nyumba ja Akunnungu. Eloo, ngunsalila kuti, au uŵelesi uu chiuchilagaswa kwa yele isambo yo.

⁵² “Ulaje uŵe kukwenu w̄anyamwe w̄akwiganya Malajisyo pakuŵa njigele chiugulilo cha nnango wa umanyilisi ni mwachinsyene nganinjinjila ni w̄aw̄ajinjilaga mwelemo mwalekasisye kuti akajinjila.”

⁵³ Che Yesu w̄atyosile mwelemo, chitandile pelepo w̄akwiganya Malajisyo ni Mafalisayo w̄atandite kwachima kwannope ni kwausya mausyo gamajinji.

⁵⁴ W̄asakaga w̄atanjisyeye kwa maloŵe gao.

12

Kwamuka nkati ulamba (Matayo 10:26-27)

¹ Katema kakoko w̄asongangene w̄andu w̄ajinji mpaka kuliw̄atana, Che Yesu w̄atandite kwasalila kaje w̄akulijiganya w̄ao kuti, “Nlisepusye ni chilungo cha Mafalisayo, chachili cha ulamba. ² Ngachipagwa chachiunichikwe chingachiunukukwa ni chachisisikwe chingachimanyika. ³ Lyele ligongo lyo chachili chose chimwaŵechete pa chipi, w̄andu chapikane pa lilanguka ni chimwasongonaga pa chisyepela, muchumba cheugalikwe, chichijenele muchilambo chose.

W̄akusachilwa kwajogopa (Matayo 10:28-31)

⁴ “Ngunsalila w̄anyamwe achambusanga w̄angu kuti ngasimwajogopa w̄elewo w̄akuchiulaga chiilu nambo ngapagwa chakupunda chakuchikombola kuchipanganya. ⁵ Nambo chinannosye w̄akusachilwa kwajogopa, mwajogope Akunnungu pakuŵa amalaga kuulaga akwete ulamusu wakumponya ku jehanamu. Eloo, mwajogope w̄elewo.

⁶ “Ana ngati ikumanyika kuti ijojolo nsano ikusumichikwa kwa ndalama jainandi nnope? Nambo ngapagwa chijuni chakuliw'alichikwa ni Akunnungu namuno chimo. ⁷ Atamuno umbo sya mitwe jenu Akunnungu akusimanyilila sili silingwa. Ngasinjogopa, w'anyamwe ndi w'akutopela kwannope kupunda ijojolo yejinji!

*Kwajitichisya ni kwakana Kilisito
(Matayo 10:32-33; 12:32; 10:19-20)*

⁸ “Ngunsalila isyene, jwalijose jwakunyitichisya une pa w'andu kuti jwele ali jwangune, iyoyo peyo Mwana jwa Mundu chachinjitichisya jwelejo mmbujo mwa achikatumetume w'a kwini w'a Akunnungu. ⁹ Nambo, jwalijose jwakungana une pa w'andu, nombejo chakanikwe mmbujo mwa achikatumetume w'a kwini w'a Akunnungu.

¹⁰ “Mundu jwalijose jwakwa w'echetela yangalumbana Mwana jwa Mundu chalecheleswe, nambo juchannyelusye Mbumu jwa Akunnungu, ngalecheleswa ng'oo.

¹¹ “Pachachinjigala kwa machili mmajumba ga kupopelela pane mmbujo mwa mamwenye ni w'akulamula kuti nlamulikwe, nkapwelela kuti chinjanje chichi pane ichimmechete. ¹² Paku w'a Mbumu jwa Akunnungu chanjiganye chaku w'echeta katema kakoko.”

Chitagu cha jwachipanje jwakulo w'ela

¹³ Mundu jumo mumpingo wa w'andu mula, w'ansalile Che Yesu kuti, “Jwakwiganya, mwasalile akulu w'angu tusapulane ipanje yatulechele atati w'etu.”

¹⁴ Che Yesu w'ajanjile, “Ambusanga, ana w'aani w'amisile une ku w'a jwakulamula pasikati jenu pane jwakunga w'anyichisya ipanje yenu?”

¹⁵ Nipele w'asalile wose kuti, “Nlispusye ni tama ja indu yejinji paku w'a umi wa mundu nganiupagwa mu winji wa indu yakwete.”

¹⁶ Nipele w'atanjile chitagu chanti, “Kwaliji ni jwachipanje jumo ju w'aliji ni ngunda uwasogwele nnope. ¹⁷ Jwachipanje jo w'aganisisye muntima mwakwe achitiji, ‘Chindende uli paku w'a une nganingola pakugosela magowolo gangu?’ ¹⁸ W'atite ‘Chindende yelei, chingagumule ngokwe syangu ni kutaw'a jajikulungwa nnope. Mwelemo chingaw'iche magowolo gangu gose ga ngano ni ipanje yangu.’ ¹⁹ Pelepo chinalisalile nansyene, ‘Sambano nkwete ipanje yejinji imwaligosele kwa yaka yejinji, mpumule, ndye ni kung'wa ni kusengwa!’ ²⁰ Nambo Akunnungu w'asalile, ‘Mmwejo jwakulo w'ela, achi chilo chino umi wenu chiujigalikwe ni yose indigosele ana chii w'e ya w'aani?’”

²¹ Che Yesu w'amalichisye ku w'echeta, “Yele ni yaili kwa mundu jwakuligosele ipanje yejinji, nambo paujo pa Akunnungu ngaku w'alanjikwa kuti akwete chindu.”

*Nlajilile kaje Umwenye wa Akunnungu
(Matayo 6:25-34)*

²² Nipele Che Yesu w'asalile w'akulijiganya w'ao, “Kwaligongo lya ngunsalila, ngasinlilagasya kwa ligongo lya umi wenu kuti chindyeye chichi atamuno kwa ligongo lya iilu yenu kuti chimmwale chichi. ²³ Paku w'a umi upundile kwa yakulya ni chiilu chipundile kwa iwalo. ²⁴ Ngaloole makungulu, ngagakupanda namose kugungula, nganigakola ngokwe namose magulu nambo Akunnungu akugalisa. Ni w'anyamwe ndi w'akutopela kugapunda makungulu! ²⁵ Nipele, w'aani mwa w'anyamwe kwakulichenjeusya nnope akukombola kulijonjeshesya namose lyu w'a limo mmow'a ga umi wakwe? ²⁶ Nipele, iwaga ngankukombola kuchitenda chachinandi mpela chelecho, ligongo chi

nkuchenjeuchila ine yo? ²⁷ Nnole uluŵa umele wakwe. Ngaukupanganya masengo, atamuno ngaukuliluchila iwalo. Nambo ngunsalila kuti namose mwenye che Selemani ni ukulu wao wose nganawale yambone mpela limo lya uluŵa wo. ²⁸ Nipele iŵaga Akunnungu akulitakusya yeleyo lisamba lya mwitinji lyalikumela lelo ni malaŵi likupatuka ni kwasikwa pa mooto, ana ngati chantakusye kwakupunda ŵanyamwe ŵandi ni chikulupi chamwana?

²⁹ “Nipele, ngasinlajila ichinlye atamuno iching'we namose ngasimma ni lipamba. ³⁰ Pakuŵa yose yo ikuchenjeuchilwa ni ŵandu ŵangakulupilila ŵa ilambo ine ya pachilambo pano. Nambo mwanya Atati ŵenu akumanyilila kuti nkuilajila yele indu. ³¹ Nipele nsoseje kaje Umwenye wa Akunnungu ni indu ine chijonjehewe kukwenu.

Mbiko kwinani
(Matayo 6:19-21)

³² “Ngasinjogopa, ŵanyamwe mpingo wenondi! Pakuŵa Atati ŵenu yanonyele kumpa Umwenye wao. ³³ Nsumisye inkwete nkaape ŵandu ŵakulaga mbiya syo. Nlipanganyichisye ilolo yangawisala ni kuligosela mbiko jangapunguka ni jangamala kwinani. Kwangaŵandichila ŵa wiyi atamuno konasika ni idudu. ³⁴ Pakuŵa pajili mbiko jenu, pele ntima wenu ni pachiuŵe.

Achikapolo ŵakulolela

³⁵ “Nliŵiche chile kwakutumichila ni kuleka imulichilo yenu ininkukolela. ³⁶ Mbe mpela achikapolo ŵakwalindilila ambuje ŵao kutyochela kuulombela kuti pakupoposya ŵaugulile nnango kwachitema. ³⁷ Ŵana upile ŵele achikapolo ŵachachasimana ali meeso pachauje Ambuje ŵao! Isyene ngunsalila kuti ambuje wo chaaŵe chile kwatumichila, chiŵatamiche pakulila ni kwatumichila. ³⁸ Iŵaga chauje pasikati chilo pane atamuno kuninkucha ni kwasimana ali meeso, ŵana upile achikapolo wo. ³⁹ Nambo mmanyilileje kuti iŵaga nsyene nyuumba akakamanyilile katema chi chaiche jwa wiyi, akaliji meeso, ngakajileche nyuumba jakwe jininkugumulikwa. ⁴⁰ Ŵanyamwe nombe nliŵiche chile, pakuŵa Mwana jwa Mundu akwika katema kangankulolela.”

Kapolo jwakukulupilichika ni jwangakukulupilichika
(Matayo 24:45-51)

⁴¹ Che Petulo ŵausisye Che Yesu kuti, “Ambuje, ana chitagu chi chikutugamba uweji pe pane ŵandu wose?”

⁴² Ambuje ŵajanjile, “Ana kapolo jwakwimilila chi jwali jwakukulupilichika ni jwalunda, jwaŵichikwe ni ambujegwe kwajimilila achikapolo ŵao kuti ŵagaŵanyichisye yakulya pa katema kakusachilwa?

⁴³ Jwana upile kapolo juchasimanikwe ni ambujegwe ali nkupanganya yele katema pachauje. ⁴⁴ Isyene ngunsalila kuti ambujegwe chambiche kapolojo kwimilila ipanje yakwe yose. ⁴⁵ Nambo, jwakutumichila ajilaga muntima mwakwe kuti, ambuje ŵangu akukaŵa kuuja ni kutanda kwaputa achikapolo achinjakwe achalume pane achakongwe ni kulya ni kung'wa ni kukolelwa, ⁴⁶ ambujegwe kapolo jula chauje pa lyuŵa lyangalilolela ni katema kangakukamanyilila chiŵakatanye ipande ipande ni kwaŵika liunjili limo ni ŵangakukulupilila.

⁴⁷ “Ni kapolo jwakumanyilila chakuchisaka ambujegwe, nambo ngakuliŵika chile kwa kupanganya yakusachilwa kupanganya ni ambujegwe, chaputikwe kwa nnope. ⁴⁸ Nambo jwangakuimanyilila indu yakuisaka ambujegwe nombe akupanganya indu yaikuŵajilwa kulagaswa

chaputikwe kwakanandi. Pakuŵa jwalijose juchapegwe yejinji chasachilwe kutyosya yejinji ni jwalijose jwapegwile kamulila yejinji chasachilwe kuusya yejinji nnope.

*Che Yesu aiche kupeleka utinda
(Matayo 10:34-36)*

⁴⁹ “Nyiche kukukolesya mooto pachilambo, none ngasachile nnope kulola uli ukolele! ⁵⁰ Nambo ngwete ubatiso wa masausyo gangusachilwa nagakole, nguŵijikanywa nnope mpaka masausyo ga ubatiso wo pachigamale. ⁵¹ Ana nkuganisa kuti nyiche nacho chitendewele pachilambo pano? Ngunsalila, ngwamba, nambo nyiche kukuntindanya. ⁵² Kutandila sambano, ŵandu nsano ŵa uŵelesi umo chatindigane, ŵandu ŵatatu chaputane ni ŵandu ŵaŵili ni ŵandu ŵaŵili chaputane ni ŵandu ŵatatu. ⁵³ Atati chatindane ni mwanagwao nombe mwanache chatindane ni atatigwe, achikulu chatindane ni mwanagwe mwali nombe mwali chatindane ni achikulugwe, jwankongwe chatindane ni akwegwao nombe ŵelewo chatindane ni nkwegwao.”

*Kumanyilila katema
(Matayo 16:2-3)*

⁵⁴ Che Yesu ŵajisalile sooni mipingo ja ŵandu kuti, “Pankugawona maunde ganinkutyochela kulikutiŵilila lyuŵa, papopo ni nkuti lelo chijinye ula ni jikunya. ⁵⁵ Pajikupuga mbungo kutyochela kulujenda nkuti, ‘Lyuŵa chiliŵale lelo’ ni iyoyo peyo ikutyochela. ⁵⁶ Ŵanyamwe ŵa ulamba, nkukombola kulondola iichiŵe lelo kwakulola chilambo ni kwinani kwachichi nipele nkulepela kugamanyilila malumbo gakatemaka?”

*Njilane ni ŵammagongo ŵenu
(Matayo 5:25-26)*

⁵⁷ “Soonni kwachichi ngankulilamulila mwachimisyene chachili chambone chakuchipanganya? ⁵⁸ Pakuŵa ikaliji yambone ntende yaili yose kwilana nawo jwammagongo nli mwitala. Iŵaga ngaŵa yeleyo chanjausye kwa jwakulamula nombejo chanjausye kwa jwangondo nombejo champonye mu nyumba jakutaŵilwa. ⁵⁹ Ngunsalila isyene kuti ngantyo ka mwelewo mpaka pachimmalisye kulipa mbiya ja mbesi.”

13

Nneche sambu syenu ikaŵe yele chimwe

¹ Katema kakoko ŵaiche ŵandu ŵampepe ni ŵaasalile Che Yesu ngani sya ŵandu ŵa ku Galilaya ŵaŵaulegwe ni che Pilato paŵaliji nkusikita inyama yao ya mbopesi ni miasi jao jawanganyiche ni mbopesi jao. ² Che Yesu ŵajanjile kuti, “Pakuŵa Ŵagalilaya ŵala ŵaulajikwe kwanti yele, nkuganisa ŵaliji ŵakuleŵa kwapunda Ŵagalilaya ŵane wose? ³ Isyene ngunsalila kuti ngaŵa yele, nambo iŵaga nganneka sambu syenu ŵanyamwe nombe chinjonasiche. ⁴ Iyoyo peyo ana nkuganichisya kuti ŵandu kumi na nane ŵala, ŵaŵagwililwe ni nyumba jeleu ku Siloamu kula ni kuwa ŵaliji ŵakuleŵa kupunda ŵane wose ŵakutama ku Yelusalemu? ⁵ Ngunsalila kuti ngaŵa, nambo ŵanyamwe nombe iŵaga nganneka sambu syenu, ŵanyamwe nombe chinjonasiche.”

Chitagu cha chitela cha tini changasogola

⁶ Nipele, Che Yesu ŵatanjile chitagu chi, “Paliji ni mundu jumpepe juŵaliji ni chitela chachikuŵilanjikwa cha ntini chichapandikwe mu ngunda wa

Misabibu. Mundu jo w̄ajawile kukusosa isogosi yakwe nambo nganachisi-
mana chindu. ⁷ Nipele, mundu jo w̄ansalile jwakuugosa ngunda wo kuti,
'Mpilikane! Une iicheje yaka itatu yi kukusosa isogosi ya chitela cha ntini chi,
nambo nachisimene changasogola. Nchigwisye! Pakuwa chikumala chajila
pangali chindu?' ⁸ Nambo welewo w̄ajanjile kuti, 'Ambuje, tuchileche kaje
namyaka chingachisyunguchisye lisimbo ni kutaga chajila. ⁹ Iw̄aga chichiso-
gole isogosi chaka chachikwika chi, yambone, nambo iw̄aga ngachisogola
chinchigwisye.' "

Che Yesu akunnama jwankongwe juwaliji ni lisoka pa Lyuwa lya Kupumulila

¹⁰ Pa Lyuwa lya Kupumulila limo, Che Yesu waliji nkwiganya mu nyu-
umba ja kupopelela. ¹¹ Ni sooni pali ni jwankongwe jwakulwala papopo
pepo juwakamwilwe ni lisoka kwa yaka likumi ni nsano ni itatu. Ngongo
wakwe wapindiche ni nganakombolaga kulijongola uchenene ng'oo. ¹² Che
Yesu pawambweni jwankongwe jo wambilasile ni wansalile, "Jwankongwe,
nlecheleswe, ulwele wenu ulamile!" ¹³ Wansajichile makono gao ni papopo
wajongweche ni kutanda kwakusya Akunnungu.

¹⁴ Nambo jwankulungwa jwa nyuumba jakupopelela watumbile ligongo
Che Yesu wannamisye jwankongwe jo pa Lyuwa lya Kupumulila, nipele
wausalile mpingo wa wandu ula kuti, "Gapali mowa nsano ni limo gakwa wajila
wandu kupanganya masengo. Kwa gele mowa njise kukulamwa ilwele yenu
nambo ngawa Lyuwa lya Kupumulila!"

¹⁵ Pelepo Ambuje wajanjile, "Waulamba wanyamwe! Ana waani pasikati jenu
jwangakujugulila ng'ombe jakwe pane mbunda jakwe mulichinga ni kuji-
longosya kukung'wa meesi atamuno lili Lyuwa lya Kupumulila? ¹⁶ Sambano,
jwankongwe ju, uwelesi u che Iblahimu, juwatawikwe ni Shetani kwa yaka
likumi ni nsano ni itatu. Ana ngaikusachilwa kunnama jwankongwe ju na-
muno lili Lyuwa lya Kupumulila?" ¹⁷ Pawamasile kuwecheta gelego, wamakani
wao wose yatesile soni nambo wandu wane wose wasengwile kwaligongo lya
indu yose yakusimosya iwaipangenyeye.

Chitagu cha mbeju jamwana ja halidali
(Matayo 13:31-32; Maliko 4:30-32)

¹⁸ Nipele Che Yesu wausisye kuti, "Ana Umwenye wa Akunnungu uku-
landana ni chichi? Chinaulandanye ni chichi? ¹⁹ Ukulandana ni mbeju
jamwana ja chitela chachikuwilanjikwa haladali ji wajigele mundu jumo ni
kujipanda mungunda mwakwe. Jamesile ni chaliji chitela chachikulungwa
ni ijuni yatawile isusi mu nyambi syakwe."

Chitagu cha chilungo
(Matayo 13:33)

²⁰ Che Yesu wausisye sooni, "Ana Umwenye wa Akunnungu chinaulan-
danye ni chichi? ²¹ Ukulandana ni chilungo chiwachijigele jwankongwe jumo
ni kuwanganya pamo ni utandi wejinji, nipele utandi wose waumwiche."

Nnango wakunyilila
(Matayo 7:13-14,21-23)

²² Che Yesu wajendelechele ni ulendo wao wa ku Yelusalemu akuno acha-
jiganyaga wandu mmisi ni mmisinda. ²³ Mundu jumo wambusisye Che Yesu
kuti, "Ana Ambuje, nganatupa wandu wachakulupuswe?"

Che Yesu wajanjile kuti, ²⁴ "Nlimbile kwinjila kwa kupitila nnango wakun-
yilila pakuwa ngunsalila kuti, wajinji chalinje kwinjila mwelelemo, nambo

chalepele. ²⁵ Chikaiche katema ka nsyene nyuumba pachajimuche ni kugala nnango. *W*anyamwe chinjime pasa ni kutanda kupoposya nchitiji, ‘Ambuje, ntuugulile nnango.’ Nambo *w*elewo chachijanga kuti, ‘Ngangumanyilila namose ngangukumanyilila kuntyochele.’ ²⁶ Pelepo chintande kwasalila, ‘Uwe ni *w*e*w*ala utwalile ni kung'wa pampepe nomwe, nomwe mwajiganyisye mmisi jetu.’ ²⁷ Nambo *w*elewo chaachiti, ‘Ngangumanyilila namose kuntyochele, ntyoche mmbujo mwangu *w*anyamwe wose *w*ankupanganya yaigongomalo.’ ²⁸ Nipele kweleko chikupagwe ni kulila ni kuchilimya meeno, pachinchawona che Iblahimu ni che Isaka ni che Yakobo ni *w*akulondola *w*a Akunnungu wose ali mu Umwenye wa Akunnungu nambo mwachinsyene nkanikwe kwinjila. ²⁹ *W*andu chaiche kutyochela mumbali mose mwa chilambo ni kutama kulya mu Umwenye wa Akunnungu. ³⁰ Elo, kwana *w*ane *w*aali *w*ambesi chaa*w*e *w*andanda ni *w*ane *w*aali *w*andanda chaa*w*e *w*ambesi.”

Che Yesu akuulilila musi wa Yelusalemu
(Matayo 23:37-39)

³¹ Katema kakoko Mafalisayo *w*ampepe *w*ajaulile Che Yesu ni *w*asalile kuti, “Ntyoche pelepa njaule kwine, paku*w*a mwenye che Helode akusaka kumbulaga.” ³² Che Yesu *w*ajanjile, “Njaule nkalisalile lyele licheto kuti, ‘Nnole, lelo ni mala*w*i ngugakoposya masoka ni kwalamya *w*akulwala ni ntondo chimalichisye masengo gangu.’ ³³ Nambo ikuumajila kwaula ulendo wangu lelo ni mala*w*i ni ntondo, paku*w*a ngaikomboleka kuti jwakulondola jwa Akunnungu aulajikwe kwine ika*w*e ku Yelusalemu.

³⁴ “Ugwe Yelusalemu! Yelusalemu! Nkwaulaga *w*akulondola *w*a Akunnungu ni kwaputa maganga *w*a*w*atumikwe kukwenu *w*ala. Ana kalingwa nasachile kwakumbikanya *w*anache *w*enu pamo, mpela nguku ijikuti pakwautamila *w*anache *w*akwe nambo mwanya nganinsaka. ³⁵ Nnole! Mwanya chachinnehela musi wenu. Nipele ngunsalila kuti ngamumona une mpaka kele katema pachinchiti, ‘Akole upile *w*elewo *w*akwika mu liina lya Ambuje.’ ”

14

Che Yesu akunnamya jwakuimbangana chiilu

¹ Lyu*w*a lya Kupumulila limo, Che Yesu *w*ajawile kukulya chakulya mu nyuumba ja jumo jwa achakulu *w*a Mafalisayo ni *w*andu *w*a*w*aliji pelepo *w*aliji nkwalolechesya. ² Ni mmbujo mwa Che Yesu paliji ni mundu jumo ju*w*aliji ni chilwele cha kuimbangana chiilu. ³ Nipele Che Yesu *w*ausisye *w*akwiganya Malajisyo ga che Musa ni Mafalisayo kuti, “Ana Malajisyo gakutusaka kunnamya mundu pa Lyu*w*a lya Kupumulila pane ngwamba?”

⁴ Nambo *w*anyawo *w*amyalele. Che Yesu *w*ankamwile jwakulwala jo ni kunnamya ni *w*annesile ajaule. ⁵ Nipele *w*asalile *w*anyawo, “Ana jwapi jwa *w*anyamwe i*w*aga mwanagwe pane ng'ombe jakwe jagwililaga mu chisima ngakujityosya papopo atamuno li*w*eje Lyu*w*a lya Kupumulila?”

⁶ Nambo *w*anyawo *w*alepele kwanga.

Undu ni ungalikanganichila

⁷ Che Yesu *w*aweni u*w*a*w*ilanjikwe *w*ala yatiteje pakulisagulila pakutama pakuchimbichikwa, nipele *w*aajigenye kwa chitagu chi, ⁸ “I*w*aga chammilanje mundu kuchindimba cha ulombela, nkatama mmbujo pakuchimbichikwa, panepa apali jwa*w*ilanjikwe jwine jwakuchimbichikwa kumpunda mmwe. ⁹ Jwambilasile mmwe ni njenu jo chaiche ni kunsalila, ‘Mwalechele a*w*a pele peuto pao.’ Pelepo chinkole soni pa *w*andu ni kutanda kusejela ni kutama

mu itengu yangachimbichikwa. ¹⁰ Nambo w^hannalikaga ku chindimba, njaule nkatame peuto pangachimbichikwa kuti pachaiche jwambilasile jo ansalile, ‘Ambusanga, nsejelele pambone nnope pa.’ Pelepo chinchimbichikwe mm-bujo mwa wose w^hatemi pampepe nomwe. ¹¹ Paku^hwa jwalijose jwakulikunya, chatuluswe ni jwakulitulusya, chakuswe.”

¹² Nipele w^hansalile ju^hwan^hilasile jo, “I^hwaga chimwakolochesye w^handu chakulya cha muusi pane ligulo, ngasimwa^hilanga achambusanga w^henu atamuno achapwenu atamuno achalongo ajenu atamuno w^hapachi^hwandi penu atamuno w^hakusichila ajenu ngaka^hwa nombewo chachimbilanga ni kumbuchisya mpela chimwaakolochesye chila. ¹³ Nambo pankukulumisya chakulya cha chindimba, mwa^hilanje w^handu w^hakulaga ni w^hakulemala ni w^hangajenda ni w^hangalola, ¹⁴ nomwe chinkole upile, paku^hwa w^hanyawo ngaakola chakumbuchisya mmwejo. Akunnungu champe ntulilo wenu katema pachachasyusya w^hakupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu.”

*Chitagu cha chindimba chachikulungwa cha chakulya
(Matayo 22:1-10)*

¹⁵ Jumo jwao jwa w^hatemi pamo ni Che Yesu w^hatite, “Jwana upile jwele mundu juchaakalye mu Umwenye wa Akunnungu.”

¹⁶ Nipele Che Yesu w^hajanjile, “Jwapali mundu ju^hwakulumisye chakulya cha chindimba chachikulungwa ni w^haa^hilasile w^handu w^hajinji. ¹⁷ Pajaiche nda^hwi ja chakulya w^hannajisye kapolo jwao kukwa^hilanga w^handu w^haw^hilanjikwe wo, ‘Njisangane, paku^hwa indu yose ili chile.’ ¹⁸ Nambo wose w^hatandite ku^hwalanga ligongo lya kulepela kwika. Jwandanda w^hansalile kapolo jo, ‘Sumile ngunda, ngusachilwa nyaule kukuulola, ngunchondelela mulechelesye.’ ¹⁹ Jwine ni w^hatite, ‘Sumile ng’ombe likumi sya kulima, sambano ndili mwitala ngwaula kukusilinjala, ngunchondelela mulechelesye.’ ²⁰ Ni jwine w^hatite, ‘Nombele mo^hwa gagaga, nipele ngangukombola kwika.’

²¹ “Jwele kapolojo w^hausile ni kwasalila ambujegwe yeleyo. Pelepo nsyene nyuumba jo w^hatumbile, ni kunsalila kapolo jwao kuti, ‘Njaule chitema mmatala gamakulungwa ni matala gamanandi ga musu, nkaichenawo amuno w^hakulaga ni w^hangajenda ni w^hangalola ni w^hwalemele.’ ²² Kanyuma kakwe kapolo jo w^hatite, ‘Ambuje, chimwalajichisye chila chemale kutendekwe mpela imwatite kuunajichisya nambo lisigalile liuto.’ ²³ Nipele ambuje w^hwala w^hansalile kapolo kuti, ‘Njaule mmatala gamakulungwa ni mmatala gamanandi ga musu ni kwakanganyichisya w^handu kwinjila kuti, nyuumba jangu jigumbale. ²⁴ Paku^hwa, ngunsalila kuti ngapagwa jwalijose mwa w^handu w^hwalalichikwe kundanda w^hwala juchapasye chakulya changu cha chindimba.’”

*Ndalama jaku^hwa jwakulijiganya
(Matayo 10:37-38)*

²⁵ Pelepo, mipingo jejinji ja w^handu w^hwaliji nkulongana nawo Che Yesu. Nipele Che Yesu w^hwagalauchilile w^handu ni kwasalila, ²⁶ “Ya^hwaga kwana mundu jwakwika kukwangu akusachilwa kaje kunonyela une kupunda yakuti kwanonyela atatigwe ni achikulugwe ni w^hwankwawo ni achi^hwanagwe ni achapwakwe ni achalumbugwe, eloo ni yakuti kulinonyela nsyene, naga ngakutenda yeke ngakukombola ku^hwa jwakulijiganya jwangu. ²⁷ Ni jwalijose jwangakulijigalila nsalaba wakwe nsyene ni kunguya ngakukombola ku^hwa jwakulijiganya jwangu.

²⁸ “Paku^hwa, ana w^hwani mwa w^hwanyamwe asakaga kuta^hwa nyuumba jeleu, jwangatama kaje ni ku^hwalanga ndalama jakwe pakuti alole i^hwaga akwete

ipanje yakombola kumalichisya? ²⁹ Pakuŵa amalaga kutaŵa nsingi ni kulepela kumalichisya kutaŵa nyuumba jeleu jo, ŵandu wose ŵakwilola chatande kunseka ³⁰ achitiji, ‘Aju mundu ju ŵatandite kutaŵa nambo alepele kumalichisya.’

³¹ “Pane, mwenye chi jwakwaula kukumenyana ni mwenye jwine, jwangu kutama kaje ni kuganisya kuti ŵandu ŵakwe ŵangondo mianda likumi chakombole kumenyana ni ŵandu ŵangondo mianda makumi gaŵili wa mwenye jwakwika? ³² Ni amanyililaga kuti ngakombola, chachalajisya ŵantenga ŵao kuti ajaule kukuusya yati pakwikanacho chitendewe, kele katema ko jwele mwenye jwine jo ali kwakutalichila. ³³ Iyoyo peyo, ngapagwa jwalijose jwa ŵanyamwe juchaŵe jwakulijiganya jwangu iŵaga ngaileka yose yakwete yo.

Njete janganong'a
(Matayo 5:13; Maliko 9:50)

³⁴ “Njete jili jambone, nambo njete jasoyesyaga unonye wakwe chintaje chichi kuti unonye wakwe ujile sooni? ³⁵ Ngajikufai kulikose kwa litaka atamuno kwakutenda chajila, ŵandu chajasepe. Jwakwete mapikanilo gakupikanila, apikane!”

15

Ngondolo jajisoŵile
(Matayo 18:12-14)

¹ Lyuŵa limo, ŵakukumbikanya nsongo ŵajinji ni ŵa sambu ŵajinji ŵaiche ku Che Yesu kukwapilikanila. ² Mafalisayo ni ŵakwiganya Malajisyo ga che Musa ŵatandite kunyinyita achitiji, “Munnole mundu ju! Akwapochela ŵaali ni sambu, sooni akulya nawo pamo.” ³ Che Yesu ŵaasalile chitagu chati, ⁴ “Ana jwapi mwa ŵanyamwe akolaga ngondolo mia moja, amanyililaga kuti jisoŵile jimo, ngakusileka asila tisini na tisa mwitinji ni kwaula kukujisosa jajisoŵile jila mpaka patajione? ⁵ Ni patajione chajijigale mmakoyo, achisangalalaga. ⁶ Pakwika kumangwao, chachaŵilanga achambusanga ŵao ni ŵapachiŵandi pao kwasalila, ‘Nsangalale pamo ni une, pakuŵa ngondolo jangu jijasoŵile jila najipatile. ⁷ Ngunsalila kuti kwati iyoyo peyo ni kutichiŵa sangalala kwini kwa ligongo lya mundu jumo jwali ni sambu kuleka sambu, kupunda ŵandu ŵakupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu tisini na tisa ŵangakusaka kuleka sambu.

Mbiya jijasoŵile

⁸ “Atamuno tujile, jwankongwe jumpepe jwana mbiya likumi, asoyesyaga mbiya jimo, ngaapamba lumuli ni kupyajila nyuumba achisosaga uchenene mpaka ajisimane? ⁹ Ajisimanaga, chachaŵilanga achambusanga ŵao ni ŵapachiŵandi pao ni kuti, ‘Nsangalale pamo ni une, pakuŵa mbiya jangu jijasoŵile jila najiweni.’ ¹⁰ Ngunsalila, kwati iyoyo peyo ni yakuti pakusangalala achikatumetume ŵa kwini ŵa Akunnungu ligongo lya jumo jwalesile sambu.”

Mwana juŵasoŵile

¹¹ Che Yesu ŵapundile kuŵecheta kwa chitagu achitiji, “Jwapali mundu jumo juŵakwete achachanda ŵaŵili. ¹² Jwannung'una jula ŵansalile atatigwe kuti, ‘Atati mumbe chigaŵanyo cha ipanje chachikung'wilila une.’ Nombewo ŵagaŵanyichisye wose ŵaŵili ipanje iŵakwete. ¹³ Pangakaŵa moŵa, jwannung'una jula ŵajigele yakwe ila ni kwaula kuchilambo cha kutalika ni

kweleko watumie ipanje yakwe yose kwa wamba. ¹⁴ Payamalile yose, kwatyochele sala jajikulungwa mchilambo mo ni watandite kuchenjeuka pakuwa nganakola chindu. ¹⁵ Wajawile kwa mundu jumo jwa mwele mchilambo kukuwenda masengo, nombewo wanjawisye kungunda wao kukugagosa maguluwe. ¹⁶ Walajile kulya chakulya cha maguluwe gala nambo ngapagwa mundu juwampele chindu. ¹⁷ Pawaimanyilile waliji wakulowela kundanda watite, 'Ana kwana wamasengo walingwa kwa atati wangu wakulyanga ni kusigasya, none ligongo chi nguwa sala?' ¹⁸ Chimujile kwa atati wangu ni kwasalila, Atati une nalewele Akunnungu ni nannewele nomwe wakwe. ¹⁹ Nganguwajilwa sooni kuwilanjikwa mwanagwenu. Mundende mpela jumo jwa wamasengo wenu.' ²⁰ Watandite ulendo kuuja kwa atati wao.

"Pawaliji kwakutalichila kanandi, atatigwe wambweni ni kunkolela chanasa ni wammutuchile ni kwakomasya kwa unonyelo. ²¹ Mwanagwao jula wansalile, 'Atati, une nalewele Akunnungu ni nannewele nomwe wakwe. Nganguwajilwa sooni kuwilanjikwa mwanagwenu.' ²² Nambo atatigwe waasalile achikapolo wao kuti, 'Njanguye! Nkajigale chiwalo chambone mumwasye! Mumwasye pete ni italawanda! ²³ Nkajijigale ng'ombe jamwana jakunakana jila njisikite, tulye ni kusangalala pamo! ²⁴ Pakuwa mwanangu ju kwangu une waliji mpela jwamwe, nambo ali jwanjumi, waliji asowile nambo sambano awoneche.' Ni watandite kusangalala pamo.

²⁵ "Kele katemako mwanagwao jwankulungwa jula waliji ku ngunda. Pawaujaga ni kuwandichila kumangwao, wakupikene kwimba ni kutyala. ²⁶ Wambilasile jwakutumichila jumo ni wambusisye kuti, 'Ana kwana chichi?' ²⁷ Ni kapolo jula wanjajile, 'Apwenu ausile pamusi ni atati wenu asikite ng'ombe jamwana jakunakana ligongo lya welewo pakuwa ampochele ali jwanjumi.'

²⁸ "Nambo nchanda jwankulungwa jo watumbile ni wakanile kwinjila nkati. Nipele atatigwe wakopweche ni kunchondelela kuti ajinjile. ²⁹ Nambo welewo wanjajile atatigwe kuti, 'Nnole! Yaka yejinji i nantumichile mpela kapolo ni nganingane kunjitichisya makanyo genu. Mumbele chichi? Nganimumba atamuno kambusi kuti sangalale pamo ni achambusanga wangu! ³⁰ Nambo pawaike aju mwanagwenu jwajonasile chipanje chenu kwa kulawala, munsikitile jwelejo ng'ombe jamwana jakunakana jila.' ³¹ Atatigwe wanjajile kuti, 'Mwanangu, mmwe nndi pamo none mowa gose ni yose ingwete ili yenu. ³² Kwa yele yatuwajile kutenda chindimba ni kusangalala, ligongo mpwenuju, kwanguune waliji mpela jwamwe nambo sambano ali jwanjumi ni waliji asowile nambo sambano awoneche.' "

16

Chitagu cha jwakwimilila ipanje jwakalamuka

¹ Che Yesu waasalile wakulijiganya wao kuti, "Jwapali jwachipanje juwakwete jwakwimilila ipanje yakwe. Jwachipanje wasalilwe kuti jwakwimililajo akonanga ipanje yenu. ² Nipele jwachipanje jo wambilasile ni kunsalila kuti, 'Ana achi ni chichi chinguchipikana chachikungamba mmwejo? Mmalanje imwatite pakwimilila ipanje yangu yose, ligongo ngamma jwakwimilila ipanje yangu sooni' ³ Jwakwimilila jula waganisisye mu ntima mwakwe achitiji, 'Ambuje wangu akuuminga masengo ga kwimilila ipanje yao, sambano chindende chichi? Ngangombola kulima ni kuwa wakuwenda wenda ikundesya soni. ⁴ Elo, nachimanyi chakutenda, kuti patachiminga masengo ga kwimilila ipanje wandu akombole kumbochela mmajumba gao.'

⁵ “Nipele, waaWilasile waali ni magambo wose wa ambujegwe jumo jumo, wambusisye jwaandanda, ‘Mwakongwele ilingwa kwa ambuje wangu?’

⁶ Nombe wanjanjile ‘Mapipa mia moja ga mauta ga seituni’ Ni wansalile, ‘Ntole chikalata cha ligambo lyenu, ntame kwachitema ni kulemba mapipa ansini.’

⁷ Nipele, wammusisye jwamagambo jwine kuti, ‘Nomweji mwakongwele ilingwa?’ Watite, ‘Magunia mia tatu ga ngano.’ Ni wansalile, ‘Ntole chikalata cha ligambo lyenu ni kulemba kwachitema magunia mia mbili ni alobaini.’

⁸ “Nambo mmbujegwe jula wannapile jwakwimilila ipanje yakwe jwagakukulupilichika jula ligongo watesile mwakalamuka. Pakuwa wandu wa pachilambo chi akalamwiche kwannope kwakupanganya indu yao ni achinjao kupunda wandu waali mu Umwenye wa Akunnungu.”

⁹ Nombe Che Yesu wapundile kuwecheta, “None ngunsalila kuti ntende uganja ni wane kwa ipanje ya pachilambo kuti, ipanje pachiilepele kunkamusya mpochelwe mu utame wa mowa gose pangali mbesi.

¹⁰ Jwakukulupilichika mu yamwana nnope jwelejo akukulupilichika atamuno mu yeikulungwa nombeyo. Ni jwangakukulupilichika mu yamwana ngaakukulupilichika atamuno mu yeikulungwa nombeyo. ¹¹ Nipele iwaga wanyamwe ngankukulupilichika mu ipanje ya pachilambo waani wachachimpa ipanje yaili isyene? ¹² Iwaga wanyamwe ngankukulupilichika mu indu ya mundu jwine ana waani wachampe yaili yenu mwachinsyene?

¹³ “Ngapagwa kapolo jwakukombola kwatumichila achambuje waWili, pakuwa chanchime jumo ni kunnonyela jwine pane chanchimbichisye jumo ni kunnyelusya jwine. Ngankukombola kwatumichila Akunnungu akuno nchitumichilaga mbiya kwanakamo.”

*Iwecheto i Che Yesu
(Matayo 11:12-13; 5:31-32; Maliko 10:11-12)*

¹⁴ Mafalisayo wakunonyelwa mbiya paWagapilikene gelego wanyelwisye Che Yesu. ¹⁵ Pelepo Che Yesu waasalile, “Mwanya nkuliWalanjila nli wambone pa meeso pa wandu, nambo Akunnungu akujimanyilila mitima jenu. Pakuwa chindu chachikuoneka chili chambone kwannope pa meeso pa wandu paujo pa Akunnungu chikuoneka chili chindu cha uchimwa.

¹⁶ “Malajisyo ga che Musa ni malembelo ga wakulondola wa Akunnungu galiji ganinkulalichikwa mpaka paWaiche che Yohana Wakubatisya. Chitandile kele katema Ngani Jambone ja Umwenye wa Akunnungu jikulalichikwa ni jwalijose akwinjila mwelemo kwa machili. ¹⁷ Nambo kwini ni chilambo ikukomboleka kumala, kupunda kalemba kamo ka Malajisyo ga che Musa kutyosyekwa.

¹⁸ “Mundu jwalijose jwakulekangana ni wankwawo ni kulombela jwine akutenda chikululu ni jwakunnombela juWalekangene ni wankwawo, akutenda chikululu.”

Jwachipanje ni che Lasalo jwakulaga

¹⁹ “Jwapali mundu jwachipanje juWawalaga iwalo ya ndalama jekulungwa ni kupoka mowa gose. ²⁰ Paliji ni jwakulaga liina lyakwe che Lasalo juWagumbele maWanga pachiilu chose nombe wandu wane wagonekaga welewo pannango wa nyumba ja jwachipanje. ²¹ Che Lasalo walajile apegwe mbakatika sisagwaga pakulila pa jwachipanje jo ni kupunda yeleyo mbwa syaikaga kukulapita maWanga gakwego.

²² “Lyuwa limo jwakulaga jo wawile ni achikatumetume wa kwini ni wanjigele ni kummika chiWandi ni che Iblahimu. Nombe jwachipanje jula

ŵawile ni kusikwa. ²³ Jwachipanje jo ŵalasile nnope kwiuto kwa ŵandu ŵawile ni ŵalolite kwinani ni kwaona che Iblahimu ali atemi pachiŵandi ni che Lasalo. ²⁴ Ŵanyanyisye achitiji, 'Atati che Iblahimu, mungolele chanasa, mwalajisye che Lasalo kuti anyoye kumbesi kwa chala chakwe mmeesi ni asisimisye lulimi lwangu, pakuŵa ndili nkusauka nnope mu mooto wu.'

²⁵ "Nambo che Iblahimu ŵajanjile, 'Mwanangu, nkumbuchile kuti mmwe pamwaliji ni umi pachilambo mwamasile kupochela yambone yose iyamajile nombe che Lasalo ŵalasile. Nambo sambano akuno che Lasalo ali nkutuswa ntima ni mmwe ndi mkusauka. ²⁶ Kupunda yeleyi, pasikati jetu ni ŵanyamwe kwana lisimbo lyekulungwa pakuti ŵakusaka kutyoka akuno kwika kweleko anakombole ni anajomboche mundu jwakweleko kwika akuno.' ²⁷ Pele jwachipanje jula ŵatite, 'Ngunchondelela, atati che Iblahimu kuti munnajisye che Lasalo jo ajaule kwa achalongo ŵangu, ²⁸ ligongo ngwete achapwanga nsano, ajaule akaajamuche kuti nombewo anaiche peuto pamasausyo pano.

²⁹ "Nambo che Iblahimu ŵansalile, 'Achapwenu akwete malembelo ga che Musa ni ŵakulondola ŵa Akunnungu mwaleche ŵapilikanile ŵelewo.' ³⁰ Nambo jwachipanje jo ŵatite sooni, 'Atati che Iblahimu ngaŵa yeleyo nambo iŵaga mundu jumo chasyuche ni kwajaulila, chaleche sambu syao.' ³¹ Nombe che Iblahimu ŵatite, 'Iŵaga ngakugapilikanichisya ni kugakulupilila malembelo ga che Musa ni ŵakulondola ŵa Akunnungu atamuno asyuche jwalijose ni kwajaulila ngakombola kwanyenga.' "

17

Majiganyo gankati sambu ni kulechelesya (Matayo 18:6-7; 21-22; Maliko 9:42)

¹ Che Yesu ŵaasalile ŵakulijiganya ŵao kuti, "Ngaikomboleka kuti ikatyochela yakunleŵesya ni kukola sambu nambo ulaje uŵe kwa jwakwikawo yakuleŵesya. ² Ikaliji mbaya jwakwaleŵasya jo ataŵikwe lisyago pa lukosi ni kwaponya mu bahali kupunda kungsiŵilila jumo jwa achanandi ŵa. ³ Nlilolechesye mwachinsyene!

"Mpwenu aleŵaga, munjamuche, iŵaga chaleche sambu, munnechelesye. ⁴ Atamuno anneŵelaga mala saba pa lyuŵa limo ni kuuja kukwenu mala saba achitiji, 'Lesile sambu,' nkusachilwa kunnechelesya."

Chikulupi

⁵ Achinduna ŵaasalile Ambuje Che Yesu kuti, "Ntujonjechesye chikulupi."

⁶ Ambuje ŵajanjile, "Nkaakwete chikulupi atamuno chamwana chati mpela lusongolo lwamwana nnope mpela lwa haladali, nkakombwele kuchisalila chitela cha nkuju chi kuti, 'Ntupuche nkalipandichisye mu bahali,' nombecho chikajitichisye.

Masengo ga kapolo

⁷ "Nambo jwapi mwa ŵanyamwe jwakwete kapolo jwakulima pane jwakuchinga ngondolo pakuuja kutyochela kungunda, akunsalila katema kakoko peko 'Njise kwachitema, kundye chakulya'? ⁸ Ngaŵa chansalile kuti, 'Mungulumichisye chakulya, mmeje chile kwa kundumichila mpaka pachimalisye kulya ni kung'wa nomweji ni pachinlye ni kung'wa.' ⁹ Ana ngati ambuje chantogolele kapolo jo pakuŵa amasile kupanganya iŵalamulikwe yo? ¹⁰ Iyoyo peyo ni ŵanyamwe pachimmale kupanganya yose iŵanlamulile yo, nsaleje kuti, 'Uwe tuli achikapolo, tupanganyisye masengo agala pe gatuŵajilwe nago.' "

Che Yesu akwaswejesya wamatana likumi

¹¹ Che Yesu pa wajaulaga ku Yelusalemu wajesile mumpika wa ku Samalia ni ku Galilaya. ¹² Pa wajinjilaga mu nsinda umo, wandu likumi wa matana waichile Che Yesu ni kwima kwakutalichila. ¹³ Wanyanyisye achitiji, “Che Yesu Ambuje, ntukolele chanasa!”

¹⁴ Che Yesu pa waweni waasalile, “Njaulangane nkali losye kwa wambopesi.” Nombe wanyawo pa wajaulaga kweleko, waswejele. ¹⁵ Jumo jwa wanyawo pa waliweni kuti amasile kulamwa, wasile aninkwakusya Akunnungu achinyanyisyaga. ¹⁶ Wagwile manguku pa sajo si Che Yesu achatogolelaga. Mundu jo waliji Msamalia. ¹⁷ Nambo Che Yesu wausisye, “Ana ngati waliji wandu likumi wa waswejeswe? Ali kwapi tisa wala? ¹⁸ Ana ngapagwa wandu wane wasile kukwatogolela Akunnungu ika we jwakwikape?” ¹⁹ Nombe Che Yesu wansalile mundu jo kuti, “Njimuche, njau le chikulupi chenu chinnamisye.”

*Kwika kwa Umwenye wa Akunnungu
(Matayo 24:23-28,37-41)*

²⁰ Katema kampepe Mafalisayo wausisye Che Yesu kuti, “Ana Umwenye wa Akunnungu ukwika chakachi?” Nombewo wajanjile, “Umwenye wa Akunnungu ngaukwika kwakulolecheka. ²¹ Atamuno menema ngapagwa juchakombole kusala, ‘Nnole uli akuno,’ pane ‘Uli apala.’ Paku wa Umwenye wa Akunnungu uli pasikati jenu.”

²² Sooni, waasalile wakulijiganya wao kuti, “Gakwika mo wa pachinnajile kulola lyu wa limo mwa mo wa ga Mwana jwa Mundu, nambo nganliona. ²³ Ni wandu chachinsalila kuti, ‘Nnole, ali ako!’ Pane, ‘Nnole, ali akuno!’ Nambo wanyamwe nkatyoka atamuno kwakuya. ²⁴ Paku wa chii we mpela njasi pajikumesyia ni kuloleka kwiunde kose, iyoyo peyo ni ichichi wa pa lyu wa lya kwika kwakwe Mwana jwa Mundu. ²⁵ Nambo gkana we gelego, akusachilwa asauche nnope ni kukanikwa ni wandu wa u welesi u. ²⁶ Mpela iyaliji pa mo wa ga che Nuhu ni iyoyopeyo ni ichichi wa pa mo wa ga kwika Mwana jwa Mundu. ²⁷ Wandu walyaga ni kung'wa, walombelaga ni kulombwa mpaka lyu wa li wajinjilaga che Nuhu mu ngala wa jekulungwa lila.* Nipele jaiche ula jekulungwa nnope ni kwajonanga wose. ²⁸ Iyoyopeyo ni ichi we mpela iyaliji pakutyochela pa mo wa ga che Lutu. Wandu walyaga ni kung'wa, wasumisyaga ni kusuma, wapandaga mbeju ni kuta wa majuumba. ²⁹ Nambo lyu wa li wakopweche che Lutu Msodoma lila, mooto ni chibiliti yatulwiche kutyochela kwinani nti ula ni kwaulaga wose. ³⁰ Ilaila peila ni ichichi wa pa lyu wa lya kwika Mwana jwa Mundu.”

³¹ Wapundile ku wecheta, “Lyele lyu wa lyo, jwalijose jucha we paasa nyuumba kasajinjila kukujigala chipanje chakwe chachili mu nyuumba. Iyoyopeyo jucha we ku ngunda kasauja kukutola yailesile panyuma. ³² Nkumbuchile iyasimene wankwawo che Lutu. ³³ Mundu jwalijose jwakusaka kuukulupusya umi wakwe, chaujase. Ni mundu jwalijose jchaujase umi wakwe, chaugose. ³⁴ Ngunsalila kuti, chilo cho wandu wa wili chagone pachindanda chimo, jumo chajigalikwe ni jwine chachilekwa. ³⁵ Achakongwe wa wili chachi wa aninkusyaga pampepe, jumo chajigalikwe ni jwine chachilekwa. ³⁶ Wandu wa wili chachi wa mu ngunda umo, jumo chajigalikwe ni jwine chachilekwa.” *

* **17:27** 17:27 Ngala wa jekulungwa jili Safina kujimanyilila Safina nsyome Ndandililo 6 ni 7. * **17:36** 17:36 Malembo gamajinji ga kalakala nganigakola msitali wa 36.

³⁷ W̄akulijiganya w̄ausisye kuti, “Ana kwapi Ambuje?”

Nombe Che Yesu w̄ajanjile, “Kwauli ntembo kweleko ni kuchakasongan-gane achikapungu.”

18

Chitagu cha jwankongwe jwawililwe ni w̄ankwawo ni jwamalamulo

¹ Che Yesu w̄aasalile w̄akulijiganya w̄ao chitagu chati, w̄andu akusachilwa apopeleje katema kose pangapela. ² W̄atite kuti, “Pamusi umo, jwapali jwakulamula jumo, jwanganjogopa Akunnungu natamuno kwachimbichisya w̄andu. ³ Nipele, jwapali jwankongwe jwakuw̄ililwa jumo pa musi wo ju w̄ajaulilaga ka w̄ili ka w̄ili jwakulamulajo achitiji, ‘Munjenjele kuti ngole chigolochelo changu kutyochela kwa jwammagongo jwangu.’ ⁴ Kwa mo w̄a gamajinji jwakulamula jo nganasaka kwachenjela nambo kambesi kakwe w̄atite mu ntima mwakwe, ‘Atamuno ngangwajogopa Akunnungu namuno kwachimbichisya w̄andu, ⁵ nambo kwaligongo lya jwakuw̄ililwa ju akusakalisya une, chinaachenjele kuti akole chigolochelo chakwe nambo iw̄aga ngambanganya yeleyo chambesye une pakwika ka w̄ili ka w̄ili!’ ”

⁶ Nipele, Ambuje w̄ajendelechele, “Mpilikane yatite pakuw̄echeta jwakulamula jwangalumbana jo. ⁷ Uli, Akunnungu nga w̄aachenjela w̄ele w̄andu u w̄asagwile, w̄akwalilila muusi ni chilo w̄ala? Ana pane chaka w̄e kwapilikanila? ⁸ Ngunsalila kuti chachachenjela w̄anyawo chitema pe. Nambo uli pachaiche Mwana jwa Mundu chi w̄asimane w̄andu w̄akunkulupilila pachilambo pano?”

Chitagu cha Mfalisayo ni jwakukumbikanya nsongo

⁹ Nombe Che Yesu w̄atanjile sooni chitagu kwa w̄akuliganisya kuti akupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu ni kwanyelusya w̄ane. ¹⁰ “W̄andu w̄a w̄ili w̄ajawile pa Nyuumba ja Akunnungu kukupopela, jumo w̄aliji Mfalisayo ni jwine w̄aliji jwakukumbikanya nsongo.

¹¹ “Jwele Mfalisayo jo w̄ajimi ni kupopela chikatikati achitiji, ‘Akunnungu, nguntogolela pakuw̄a uneji nganima chisau w̄andu w̄ane, w̄achiswamba ni w̄achigongomalo ni w̄achikululu. Natamuno chisau jwakukumbikanya nsongo ju. ¹² Nguta w̄a ka w̄ili kwa chijuma ni ngutyosya liunjili lya kakumi lya indu yose ingupata.’

¹³ “Nambo jwakukumbikanya nsongo jula, w̄ajimi kwakutalichila, nombejo nganalinga kulola kwini nambo w̄aliputile pa ntima pao kwa kulilasika achitiji, ‘Akunnungu, mungolele chanasa une jundi ni sambu!’ ” ¹⁴ Che Yesu w̄atite, “Ngunsalila mwanya, jwakukumbikanya nsongo jo w̄ausile kumangwao ali akundikwe ni Akunnungu kumpunda Mfalisayo jo. Paku w̄a jwalijose jwakulikwesya chatuluswe ni jwakulitulusya chakweswe.”

Che Yesu akwapa upile w̄anache achanandi (Matayo 19:13-15; Maliko 10:13-16)

¹⁵ W̄andu w̄ampepe w̄annyichisye Che Yesu w̄anache achanandi kuti w̄asajichile makono ni kwapa upile. Nambo w̄akulijiganya w̄ao pa w̄aiweni w̄akalipile. ¹⁶ Nambo Che Yesu w̄aa w̄ilasile w̄anache achanandi achitiji, “Mwaleche w̄anache achanandi aichanje kukwangu, nkalekasya pakuw̄a Umwenye wa Akunnungu uli wa w̄andu mpela a w̄a. ¹⁷ Ngunsalila isyene kuti jwalijose jwangakuupochela Umwenye wa Akunnungu mpela mwanache jwannandi, ngajinjila mu Umwenye ng’oo.”

*Chilongola jwachipanje
(Matayo 19:16-30; Maliko 10:17-31)*

¹⁸ Chilongola jumo jwa Wayahudi wammusisye Che Yesu achitiji, “Jwakwiganya jwambone ana ndende chichi pakuti ngole umi wa moŵa gose pangali mbesi?”

¹⁹ Che Yesu wansalile, “Ligongo chi nkuumilanga une jwambone? Nga-pagwa jwali jwambone akaŵe Akunnungu pe. ²⁰ Nkugamanyilila makanyo ga Akunnungu, ‘Kasintenda chikululu atamuno kasimmulaga ni kasinjiŵa atamuno kasinsala ya unami ni mwachimbichisye atati wenu ni achikulu wenu.’”

²¹ Welewo watite, “Yeleyo yose naikamulichisye chitandilile mu uchanda wangu.” ²² Che Yesu paŵapilikene gelego wansalile kuti, “Chindu chimo chisoŵile kukwenu, nkasumisye yose inkwete ni mbiya syo nkaasapulile wakulaga, nomwe ni pachinchikola ipanje kwinani, nipele njise munguye.”

²³ Nambo mundu jo paŵapilikene yeleyo, wasupwiche nnope pakuŵa waliji ni ipanje yejinji.

²⁴ Che Yesu paŵammweni mundu jo aninkusongoneka ni watite “Yaikuti pakulepelecheke kwa wandu waali ni ipanje kwinjila mu Umwenye wa Akunnungu! ²⁵ Eloo, ili yangalemwa kwa chinyama chachikuŵilanjikwa ngamia kwinjila pachipowo cha sindano kupunda jwaali ni chipanje kwinjila mu Umwenye wa Akunnungu.”

²⁶ Wandu waŵapilikene yeleyo wausisye, “Ana waani uchakombole kulu-puswa?”

²⁷ Che Yesu wajanjile achitiji, “Indu yangaikukomboleka kwa wandu, kwa Akunnungu ikukomboleka.”

²⁸ Che Petulo wansalile Che Yesu, “Nnole, uwe tulesile indu yetu yose ni kunkuya alakwe!”

²⁹ Nipele, Che Yesu waasalile, “Isyene ngunsalila, mundu jwalijose jwajilesile nyuumba pane wankwawo pane achapwakwe pane achaŵelesi pane achiŵanagwe ligongo lya Umwenye wa Akunnungu, ³⁰ chapochele yejinji nnope aka katemaka ni katema kakakwika chachipochela umi wa moŵa gose pangali mbesi.”

*Che Yesu akuŵecheta kaatatu yachiwa ni kusyuka kwao
(Matayo 20:17-19; Maliko 10:32-34)*

³¹ Che Yesu waajigele pajika wakulijiganya wao kumi na mbili, waasalile, “Mpilikane! Tukukwesya kwaula ku Yelusalemu ni kweleko indu yose iyalembekwe ni wakulondola wa Akunnungu yankati Mwana jwa Mundu chiiŵe isyene. ³² Pakuŵa chachajausya kwa wandu wangosyo sine nombe wanyawo chachanyelusya ni kwatukana ni kunsunila mata. ³³ Champute ibokola ni kummulaga nambo pa lyuŵa lyaatatu kutyochele pa chiwa chao chasyuche.”

³⁴ Wakulijiganya wala nganagamanyililaga malumbo ga maloŵe gaŵecheteje Che Yesu go pakuŵa galiji gamasisikwe kukwao nombewo nganaimanyilila kuti Che Yesu akuŵecheta nkati chichi.

*Che Yesu akunnamya jwakuŵendaŵenda jwangalola
(Matayo 20:29-34; Maliko 10:46-52)*

³⁵ Katema Che Yesu paŵaŵandichile ku Yeliko, jwapali mundu jumo jwangalola juŵatemi mungulugulu litala achiŵendaga. ³⁶ Paŵapilikene Wandu wajanji aninkupita wausisye “Ana kwana chichi?”

³⁷ Wansalile, “Che Yesu wa ku Nasaleti akupita.”

³⁸ Nombewo wanyanyisye achitiji, “Che Yesu, Uwelesi u che Daudi, choonde mungolele chanasa!”

³⁹ Wandu uwalongolele wala wankalipile kuti amyalale, nambo welewo wapundangenyeye kunyanyisya achitiji, “Uwelesi u che Daudi, choonde mungolele chanasa!”

⁴⁰ Che Yesu wajimi ni walamwile kuti wapeleche paujo pao. Jwangelola jula pa wandichile Che Yesu wammusisye, ⁴¹ “Ana nkusaka nampanganyichisye ichichi?”

Wajanjile, “Ambuje, ngusaka ngombole kulola sooni.”

⁴² Che Yesu wansalile, “Nnole! Chikulupi chenu chinnamisye.”

⁴³ Papopo pepo wakombwele kulola sooni ni wakuiye Che Yesu achakusyaga Akunnungu. Wandu wose pawaiweni yeleyo walapile Akunnungu.

19

Che Yesu ni Che Sakayo

¹ Che Yesu wajinjile ku Yeliko ni waliji nkupita. ² Jwapali mundu jumo liina lyakwe che Sakayo, juwaliji jwankulu jwa wakukumbikanya nsongo, nombe jwaliji jwachipanje. ³ Wasachile kwawona Che Yesu kuti waliji waani nambo walepele ligongo lya winji wa wandu ni pakuwa waliji jwanjipi. ⁴ Nipele, wautuchile mmbujo ni wakwesile chitela chachikulungwa cha nkuju kuti akombole kwawona pakuwa waliji nkupita lyele litala lyo. ⁵ Che Yesu pawaiwe peuto po walolite mwinani ni wansalile, “Che Sakayo, ntuluche chitema pakuwa lelo jino ikumajila kulonjela mu nyumba jenu.”

⁶ Che Sakayo wajangwiye kutuluka ni wapochele kwa kusengwa. ⁷ Wandu wose pawaiweni ye, watandite kunyinyita achitiji, “Ajinjile kulonjela kwa mundu jwa sambu.”

⁸ Nambo che Sakayo wajimi paujo ni waasalile Che Yesu, “Ambuje mumbilikanichisye! Une ching'awanye ipanje yangu pambindikati ni chinape wandu wakulaga ni iwaga najigele chindu cha mundu jwalijose kwa chigongomalo, chinauchisye kacheche.”

⁹ Che Yesu wansalile kuti, “Lelo jino ukulupusyo uiche mu nyumba ji pakuwa nombejo ali jwauwelesi u che Iblahimu. ¹⁰ Pakuwa Mwana jwa Mundu aiche kukwasosa ni kukwakulupusya wasochele.”

Chitagu cha mbiya (Matayo 25:14-30)

¹¹ Wandu waliji nkwapilikanila Che Yesu. Ni pawaliji nkuwandichila ku Yelusalemu wandu waganisya kuti Umwenye wa Akunnungu uwandichile kuoneka. Kwa ligongo lyo watanjile sooni chitagu. ¹² Watite, “Jwapali mundu jwa lukosyo lwa umwenye juwajawile kuchilambo cha katalika kuti akapegwe umwenye ni jwankulu jwa mamwenye ni kuuja. ¹³ Akana we kwaula, waa wilasile achikapolo wao likumi ni wapele kila mundu mbiya liunjili limo ni mbiya jimo malinga ni mbote ja miesi jitatu ni kwasalila, ‘Nsumisye malonda mpaka pachiuje.’ ¹⁴ Nambo achinsyene musi, wanchimile ni walajisye wantenga ajaule akajile ‘Ngatukunsaka mundu ju atulongosye uwe.’

¹⁵ “Nambo, mundu jo wasile sooni kumusi ali amasile kupochela umwenye ni walamwile kuti akawilanjile achikapolo uwapela mbiya wala kuti achimanyilile chachipundile chajinjisye kila mundu. ¹⁶ Kapolo jwaandanda jwaiche paujo pao ni watite, ‘Ambuje, mbiya jenu jimwambele jionjesyeche mbiya likumi.’ ¹⁷ Nombewo wansalile, ‘Ntesile yambone, mmwejo ndi kapolo

jwambone. Pakuŵa mwaliji jwakukulupilichika pa indu yenandi, nkoleje ulamusi pachanya pa misi likumi!’ ¹⁸ Kapolo jwaaŵili jwaiche nikuti, ‘Ambuje, mbiya jenu jimwambele jijonjesyeche mbiya sine nsano.’ ¹⁹ Nombewo ŵansalile jwelejo kuti, ‘Nomwe ŵakwe nkoleje ulamusi pachanya misi nsano.’

²⁰ “Nipele, kapolo jwine jwaiche achitiji, ‘Ambuje, aji ni mbiya jenu jimwambele jila, nagosile uchenene mu chiguo cha mwana chammakono.

²¹ Ligongo nanjogopaga, pakuŵa mmwe ndi mundu jwakunonopa ntima. Mundu junkuigala yangaŵa yenu ni kugoola yanganimpande.’ ²² Nombewo ŵansalile, ‘Ngunnamula kwaligongo lya intite pakuŵecheta mmwe kapolo jwangalumbana! Ngati mwaamanyilile kuti une ndili mundu jwakunonopa ntima, jungwigala yangaŵa yangu ni jungugowola yanganimbande. ²³ Ligongo chi nganinjausya mbiya jangu kwa ŵakutyosya yakoonjecheka, kuti une pachiuje nyaule ngajigale ni yakupunda yakwe?’

²⁴ “Pelepō ŵaasalile uŵajimi pepala ŵala, ‘Munsumule mbiya jo, nkaape jwakwete mbiya likumi jula.’ ²⁵ Ŵanyawo ŵansalile, ‘Ambuje, nambo jwelejo akwete chile mbiya likumi!’ ²⁶ Nombewo ŵajanjile kuti, ‘Ngunsalila, kwa jwalijose jwakwete chindu chachipegwa ni kujonjechekwa. Nambo kwa jwanganakola chindu atamuno chamwana chakwete cho chichijigalikwe. ²⁷ Nambo, yankati aŵaŵa ŵammagongo ŵangu uŵakanile kuti ninaalongosye, mwaichisye apano ni kwasikita paujo pangu.’ ”

Che Yesu akwinjila ku Yelusalemu akuno ŵandu ali nkuchina kwannope (Matayo 21:1-11; Maliko 11:1-11; Yohana 12:12-19)

²⁸ Che Yesu paŵaŵechete gelego, Ŵajendelechele ni ulendo paujo pao wa ku Yelusalemu. ²⁹ Paŵaŵandichile ku Besefage ni ku Besania, chiŵandi ni chikwesya chachigumbele itela ya Miseituni, ŵalajisye ŵaŵili mwa ŵakulijiganya ŵao. ³⁰ Ŵasalile kuti, “Njaule pa nsinda wauli mmbujo mwenu. Pachinkajinjile mu nsinda mo, chinkansimane mwanambunda jwataŵikwe jwanganakwelekwe ni mundu. Nkangopole ni kunnyikanawo apano. ³¹ Sooni iŵaga chakammusye mundu kuti, ligongo chi nkungopola? Nkajile, ‘Ambuje akunsaka.’ ”

³² Nipele, uŵalajisye ŵala ŵajawile ni ŵaisimene mpela iŵatite pakusalilwa ni Che Yesu. ³³ Paŵaliji nkungopola mwanambunda jula, achinsyene ni ŵausisye, “Ana ligongo chi nkungopola mwanambunda ju?”

³⁴ Ŵajanjile, “Ambuje akunsaka.” ³⁵ Ŵanjigele mwanambunda jula ni kwapelechela Che Yesu. Ŵatandiche iwalo yao pachanya pa mwanambunda jo ni ŵankwesise Che Yesu pachanya pakwe. ³⁶ Paŵajendelechelelaga ni ulendo ŵandu ŵatandiche iwalo yao mwitala.

³⁷ Paŵaŵandichile ku Yelusalemu, palitala lyalikutuluchila kuchikwesya chachigumbele itela ya Miseituni, mpingo wose wa ŵandu ni ŵakulijiganya ŵao ŵatandite kuchina ni kwatogolela Akunnungu achinyanyisyaga ligongo lya yakusimonjeka yose iŵaiweni ³⁸ Ŵatite “Akole upile Mwenye jwakwika mu liina lya Ambuje. Chitendewe kwinani ni ukulu kwa Akumanani.”

³⁹ Mafalisayo ŵampepe ŵaŵaliji mu mpingo wa ŵandu mula ŵansalile Che Yesu kuti, “Jŵakwiganya, mwakalipile ŵakulijiganya ŵenu!”

⁴⁰ Che Yesu ŵajanjile kuti, “Ngunsalila ŵanyamwe, naga chamyalale ŵanyaŵa, maganga chigatande kunyokonya.”

Che Yesu akulila kwa ligongo lya musu wa ku Yelusalemu

⁴¹ Paŵaŵandichile ni kuulola musu wa ku Yelusalemu, Che Yesu ŵalisile ligongo lya musu wo ⁴² achitiji, “Ikali mbiya nkaimanyilile lelo jino, indu yaikwikanawo chitendewe! Nambo sambano isisiche pa meeso

genu. ⁴³ Pakuŵa moŵa chigannyichile mmwe ni ŵammagongo ŵenu chansyunguchisye likumba ni chachinsyungula ni kummijikanya kosekose. ⁴⁴ Chankasanye mmwe ni ŵaali nkati likumba lya musu wose ngapagwa liganga lichilisigale palijakwe, ligongo nganinkamanyilila katema paŵannyichile Akunnungu kukukulupusya.”

*Che Yesu akwinjila pa Nyuumba ja Akunnungu
(Matayo 21:12-17; Maliko 11:15-19; Yohana 2:13-22)*

⁴⁵ Nipele, Che Yesu ŵajinjile pa Nyuumba ja Akunnungu ni ŵatandite kwaŵinjila paasa ŵaŵasumisyaga malonda, ⁴⁶ achitiji, “Ilembekwe yati, ‘Nyuumba jangu chijiŵe nyuumba ja kupopela’, nambo ŵanyamwe njitesile peuto pakulisisila ŵawiyi.”

⁴⁷ Che Yesu ŵaliji nkwiganya pa Nyuumba ja Akunnungu lyuŵa ni lyuŵa. Nambo achakulu ŵambopesi ni ŵakwiganya Malajisyo ga che Musa ni ilongola ya ŵandu ŵasosile litala lya kwaulaga, ⁴⁸ nambo nganamanyilila ichajile pakupanganya, pakuŵa ŵandu wose ŵaliji nkwapilikanichisya uchenene.

20

*Liusyo lyankati ulamusi u Che Yesu
(Matayo 21:23-27; Maliko 11:27-33)*

¹ Lyuŵa limo Che Yesu paŵaliji nkwaiganya ŵandu pa Nyuumba ja Akunnungu ni kulalichila Ngani Jambone, ŵaiche achakulu ŵambopesi ni ŵakwiganya Malajisyo ga che Musa ni achachekulu ² ŵammusisye, “Ntusalile! Ana kwa ulamusi chi nkupanganya yeleyi? Sooni ŵaani ŵampele mmwe ulamusi u?”

³ Che Yesu ŵajanjile, “Nomwe ŵakwe chinammusye liusyo, musalile, ⁴ ana ulamusi u che Yohana wa kubatisya watyochele kwa Akunnungu pane kwa ŵandu?”

⁵ Nambo ŵanyawo ŵaŵechetesyene achitiji yeleyi, “Twajilaga watyochele kwa Akunnungu, chatuusye, ‘Ligongo chi nganimunkulupilila jwelejo?’ ⁶ Ni twajilaga watyochele kwa ŵandu, ŵandu wose ŵa chatuulaje ni maganga, pakuŵa ŵandu wose akukulupilila kuti che Yohana ŵaliji jwakulondola jwa Akunnungu.” ⁷ Nipele ŵajanjile, “Ngatukumanyilila kwautyochele ulamusi wo.”

⁸ Che Yesu ŵaasalile ŵanyawo, “None jwakwe ngangunsalila ngutenda yeleyi kwa ulamusi chi.”

*Chitagu cha ŵakulima ni ngunda wa misabibu
(Matayo 21:33-46; Maliko 12:1-12)*

⁹ Che Yesu ŵapundile kwatanjila ŵandu chitagu chati, “Mundu jumo ŵalimile ngunda wa misabibu ni ŵakodisise ŵakulima, nipele ŵajawile ku chilambo chine ni ŵalonjele kweleko moŵa gamajinji. ¹⁰ Katema kamagungulo, mundu jo ŵantumile kapolo jwao ku ngunda wa misabibu kwa ŵakulima ŵala, kuku-jigala liunjili lyakwe lya magungulo. Nambo ŵakulima ŵala ŵamputile kapolo jo ni kummusya makono pe. ¹¹ Nsyene ngunda jula ŵantumile kapolo jwine, nambo jwelejo nombe ni ŵamputile ni kuntendela ya chipongo ni kummusya makono pe. ¹² Ŵantumile sooni jwaatatu, jwelejo nombe ŵammulesye ni kwajasila paasa ngunda. ¹³ Nipele nsyene ngunda wa misabibu jula ŵaganisisye achitiji, ‘Chindende ichichi? Chinampeleche mwanangu jwajika jwakunonyelwa pane chakanchimbichisye jwelejo.’ ¹⁴ Nambo ŵakulima ŵala paŵammweni, ŵaŵechetesyene jwine ni jwine, achitiji, ‘Aju ni juchapochele iŵagosele, twende tummulaje kuti indu iŵagosele tujigale uwe.’ ¹⁵ Nipele, ŵankopwesye paasa ngunda wa misabibu ula ni kummulaga.”

Nipele Che Yesu wausisye, “Ana nsyene ngunda wo, chachatenda ichichi wakulima wo?” ¹⁶ “Chaiche ni kwaulaga wakulima wo ni kwapa wakulima wane ngunda wa misabibu wo.”

Wandu pawagapilikene gele maloŵe ni watite, “Ngwamba! Gakatukopochela namose kanandi!”

¹⁷ Nambo Che Yesu walolite wanyawo ni kwausya, “Ana aga Malembelo ga Akunnungu ga gana malumbo chi? Gagakuti, ‘Liganga lyalikanile wakutaŵa, sambano lilyolyo lili lyetendekwe liganga lyekulungwa lyakwimichila nyumba!’”

¹⁸ Mundu jwalijose juchalikuŵale pa liganga lyo, chakasiche ipande ni lyang-wililaga mundu jwalijose chilinsyaje.”

*Liusyo lyankati kwausya nsongo kwa mwenye jwa ku Loma
(Matayo 22:15-22; Maliko 12:13-17)*

¹⁹ Wakwiganya Malajisyo ga Akunnungu ni achakulu wambopesi wasakaga kunkamula Che Yesu ndaŵi jo, pakuŵa waimanyilile kuti chitagu chi chaliji nkwegamba wanyawo nambo waajogwepe wandu. ²⁰ Waliji nkwakuilichisya uchenene nipele, walajisye wakuuchilichisya wawalitendaga wambone. Watesile yele kuti watanjisyeye Che Yesu kwa maloŵe gao ni kwajausya pa ulamusi wa jwankulu jwa chilambo. ²¹ Wakuuchilichisya wo, wammusisye Che Yesu achitiji, “Jwakwiganya, tukumanyilila kuti nkusala ni kwiganya maloŵe ga isyene ni tukumanyilila kuti nganinkola lusagu kwa mundu jwalijose nambo nkwiganya yakuti matame mpela ila Akunnungu yakutulajichisya. ²² Ntusalile, ana ili yambone kwausya nsongo kwa Mwenye jwa ku Loma pane ngwamba?”

²³ Nambo Che Yesu wachimanyilile chitanji chao ni waasalile kuti, ²⁴ “Muunosye mbiya. Ni wausisye kuti ana ku meeso ku ni liina li lyacheni?”

Nombewo wajanjile, “Ja mwenye jwa ku Loma.”

²⁵ Che Yesu waasalile, “Nipele mwape Mwenye jwa ku Loma yaili yao ni Akunnungu yaili yao.”

²⁶ Nganakombola kwakamula atamuno kwa liloŵe lililyose paujo pa wandu nambo wasimosile kwanga kwao ni wamyalele.

*Liusyo lyankati kusyuka
(Matayo 22:23-33; Maliko 12:18-27)*

²⁷ Masadukayo wampepe wakutinji, ngapagwa kusyuka kwa wandu wawile wanjaulile Che Yesu ni kwausya, ²⁸ “Jwakwiganya, che Musa watulembele kuti iwaga chawe nkulugwe mundu jumo ni kunleka wankwakwe pangali wanache, mpwakwe ajinjile majumba kuti akombole kummelechela nkulugwe jo wanache. ²⁹ Nipele, wapali achachanda saba uŵaŵelekwe ni mundu jumo. Jwaandanda walombele jwankongwe ni wawile pangaleka mwanache. ³⁰ Ni jwaawili wajinjile majumba nombejo wawile pangaleka mwanache, ³¹ ni jwaatatu wajinjile majumba, iyoyo peyo wose saba wamasile kuwa pangaleka wanache. ³² Kumbesi jwankongwe jula nombe wawile. ³³ Sambano, ana pakumala kusyuka wawe jwankongwe jo chachiŵa jwankongwe jwa waani? Pakuŵa wose saba wala wanlombele jwelejo.”

³⁴ Che Yesu waasalile, “Wandu wa moŵa gano, mchilambo mu akulombela ni kulombekwa, ³⁵ nambo uchaŵalanjikwe kuti akuŵajilwa kusyuswa ni kutama mu katema kakakwika ngasalombela atamuno kulombwa. ³⁶ Usyene

ukuti ngaikomboleka kuwa sooni, ligongo chachiwâ mpela achikatume-tume wâ kwini wâ Akunnungu nombewo chawê wânache wâ Akunnungu, pakuwâ asyuchile. ³⁷ Namose che Musa wâlosisye pangasisa kuti wawile chachisyuswa. Mmalembelo gakwe gagalembekwe nkati chisukutu chichakolelaga mooto, wewewo akwatanga Ambuje kuti ali Akunnungu wâ che Iblahimu ni Akunnungu wâ che Isaka ni Akunnungu wâ che Yakobo. ³⁸ Wewewo nganawâ Akunnungu wâ wawile nambo ali Akunnungu wâ wâjumi, pakuwâ kwa wewewo wose akukola umi.”

³⁹ Wakwiganya malajisyo wampepe wânanjile, “Jwakwiganya, elo njanjile isyene.” ⁴⁰ Wanyawo nganalinga kummusya sooni liusyo line.

*Liusyo lyankati Kilisito uwelesi u che Daudi
(Matayo 22:41-46; Maliko 12:35-37)*

⁴¹ Che Yesu wâusisye kuti, “Kwa chichi wându akuti Kilisito Nkulupusyo ali wa uwelesi u che Daudi? ⁴² Che Daudi asyene akuwecheta mmalembelo ga Sabuli,

‘Ambuje wâasalile Ambuje wângu,
Ntame kundy kwangu

⁴³ mpaka pachinaawiche wammagongo wenu paasi pa sajo syenu.’

⁴⁴ Nipele iwaga che Daudi akwawilanga Kilisito Nkulupusyo ‘Ambuje,’ iwele uli sooni awe uwelesi u che Daudi?”

*Che Yesu akwajamuka wându yankati wakwiganya malamulo
(Matayo 23:1-36; Maliko 12:38-40)*

⁴⁵ Wându wose pawaliji aninkwapilikanila Che Yesu, wewewo wâasalile wakulijiganya wao kuti, ⁴⁶ “Nlilolechesye ni wakwiganya malajisyo wakusaka kwendajenda ali awete minjilo jajileu. Wakunonyelwa akomasikwe kwakuchimbichikwa peuto pakuchingangana wându achajinji ni wakutama mu itengu yakuchimbichika mmajumba ga kupopelela ni kutama mmauto gakuchimbichikwa pa chakulya. ⁴⁷ Wakwasumula majumba achakongwe wawililwe ni achiwankwawo ni kupopela mapopelo gamaleu kuti aloleche wambone paujo pa wându. Kwalyele ligongo lyo chalamulikwe kwachikali nnope kupunda wane!”

21

*Sadaka ja jwakulaga jwawililwe ni wankwawo
(Maliko 12:41-44)*

¹ Che Yesu walolechesye kwa nnope, waaweni waipanje ali nkutaga sadaka syao mu lisanduku lya kugosela sadaka pa Nyuumba ja Akunnungu.

² Wammweni jwakulaga jwawililwe ni wankwawo ali nkutaga senti siwili.

³ Nipele, watite, “Isyene ngunsalila kuti, aju jwakulaga jwawililwe ni wankwawo atasile yaijinji kwapunda wose. ⁴ Pakuwâ wane wose atasile sadaka syao kutyochela mu yakupunda ya muipanje yao nambo jweleju nkulaga kwakwe atasile yose yakwete ya umi wakwe.”

*Che Yesu akulondola nkati kugumulikwa kwa Nyuumba ja Akunnungu
(Matayo 24:1-2; Maliko 13:1-2)*

⁵ Wându wampepe wâ Che Yesu waliji nkukunguluchila yankati Nyuumba ja Akunnungu ijatite pakoloswa ni maganga gambone pampepe ni sadaka sisatyosikwe kwa Akunnungu. Nipele Che Yesu watite, ⁶ “Yele yose inkwiwona chigaiche mowa gaati ngalisigalila liganga paliganga line pakuwâ yose yo chigumulikwe.”

Kulaga ni Masauko

(Matayo 24:3-14; Maliko 13:3-13)

⁷ Nipele wâkulijiganya wâo wâusisye, “Jwakwiganya, ana chigatyochele chakachi gele? Ana chimanyisyo chi chachichilosye kuti ga wandichile kundenkwa gelego?”

⁸ Che Yesu wâajanjile, “Nlilolechesye, ngasinlambuchikwa. Wâandu wâjinji chachiika achilitendaga wanyawo ali une, achitiji ‘Une ndili Kilisito Nkukupusyo!’ Ni kuti, ‘Katema kawandichile.’ Nambo wanyamwe ngasimwakuya. ⁹ Pachinchipilikana yangondo ni utinda ngasinjogopa pakuwa ikusachilwa iwoneche kaje yeleyi nambo mbesi ngajityochela kwanakamo.”

¹⁰ Sooni wâjendelechele kuwecheta, “Wâandu wâ chilambo chimo chachimenyana ni wâandu wâ chilambo chine ni umwenye chiuputane ni umwenye wine. ¹¹ Chichityochele chindendemesi chachikulungwa cha chilambo ni sala ni ilwele yakogoya panepane. Chiipagwe indu yakogoya ni imanyisyo yaikulungwa kwini. ¹² Nambo gakana we kukopochela gelego, chinchikamulwa ni kunnagasya ni kunjausya mmajumba ga kupopelela ni kwa wechetelela ni chachinjausya mmajumba ga kuta wilwa wâandu. Chanji-gale paujo pa mamwenye ni pa wâkulamula ligongo lya kungulupilila une, ¹³ melepe nkombole kuusala umboni wangu kukwao. ¹⁴ Nlapilile mmitima jenu kuti nganganisya kaje ichinjile pakulichenjela. ¹⁵ Pakuwa une chinampe wanyamwe malo we gaku wecheta pamo ni lunda nombe wammagongo wenu ngakombola kugakanila namose kugakana. ¹⁶ Acha welesi wenu ni achalongo achinjenu ni achapwenu ni achambusanga wenu changalauche wanyamwe. Ni wampepe mwa wanyamwe chimmulajikwe. ¹⁷ Wâandu wose chachinchima wanyamwe ligongo lya kungulupilila une. ¹⁸ Nambo namose luumbo lwa mmitwe jenu ngaluso wa. ¹⁹ Nambo mpunde kupililila, pakuwa kwa lyele litalalyo chimuukulupusye umi wenu.

Che Yesu akulondola nkati kugumulikwa kwa musu wa ku Yelusalemu

(Matayo 24:15-21; Maliko 13:14-19)

²⁰ “Pachinchiuwona musu wa ku Yelusalemu ali asyungwile mipingo ja wangondo, pelepomu manyilile kuti kugumulikwa kwakwe ku wandichile. ²¹ Pelepo, wâali ku Yudea autuchile mmatumbi ni wâali nkati Yelusalemu akopoche paasa ni wele wâali mmingunda akaujinjila wele musu wo. ²² Pakuwa gele ni mo wa ga Akunnungu kwalamula wâandu wakwe wa ku Isilaeli, kuti gose gagalembeke Mmalembelo Gamaswela ga we isyene. ²³ Chalaje wâali ni ilu ni wakonjesya gele mo wago! Pakuwa chikupagwe kulaga kwakukulungwa pachilambo ni uchimwa wa Akunnungu chiu we kwa wâandu wâ chilambo chi. ²⁴ Ni wâandu wampepe chaulagwe kwa lipanga ni wane chajigalikwe mateeka ni kwapwilinganya mu ilambo yose. Musu wa Yelusalemu chiulamulikwe ni wâandu wâ ilambo ine mpaka pachiumalile ulamusu wao.

Kwika kwa Mwana jwa Mundu

(Matayo 24:29-31; Maliko 13:24-27)

²⁵ “Chiipagwe imanyisyo mu lyu wa ni mu lwesi ni mu ndondwa. Wâandu wâ pa chilambo chasupuche ni kukola lipamba ligongo lya kulindima kwa matumbela ga mu bahali. ²⁶ Wâandu chapwe mitima ligongo lya lipamba achilolelaga indu ichityochele pachilambo pano, pakuwa indu yose yaili ni machili kwiunde chisau lyu wa ni lwesi ni ndondwa ni ine yose chitinyanyikwe. ²⁷ Pelepo, chachimmona Mwana jwa Mundu achiikaga mwiunde ni machili gamakulungwa ni ukulu wakwe. ²⁸ Pachigatande kopochela

gelego, njime mwa kulimba nchijinamukula mitwe jenu ligongo chiwombolo chenu chiwandichile.”

Chitagu cha chitela cha tini
(Matayo 24:32-35; Maliko 13:28-31)

²⁹ Nipele, Che Yesu watanjile wanyawo chitagu chati, “Nnolechesye chitela cha ntini ni itela ine yose. ³⁰ Nnyiwonaga itela ininkusipuka nkuimanyilila kuti chuuku chiwandichile. ³¹ Iyoyo peyo, nomwe wakwe pachinchiiwona yeleyo ichikopochelaga, mmanyilile kuti Umwenye wa Akunnungu uwandichile. ³² Isyene ngunsalila, au uwelesi wu ngaumala mpaka indu yose pachiimalichikwe. ³³ Kwinani ni chilambo chiimale nambo maloŵe gangu ngagamala ng’oo.”

Ikusachilwa kulilolechesya

³⁴ “Nambo nlilolechesye mwachimisyene, kuti mitima jenu ngasijitopelwa ni upoche ni kukolelwa ni kusauchila umi u. Pakuŵa lyele lyuŵa lyo chilinyichilile chisisimuchile. ³⁵ Pakuŵa chilyaichilile mpela chitanji wose wakutama mu chilambo chose. ³⁶ Nipele nlilolechesye ni kupopela katema kose kuti nkole machili mpakombole kuwambala yele yose ichityochele ni kwima paujo pa Mwana jwa Mundu.”

³⁷ Che Yesu waliji nkwanjiganya wandu pa Nyuumba ja Akunnungu katema kose ka muusi nambo katema ka chilo wajaulaga kukutama kuchikwesya cha Miseituni. ³⁸ Wandu wose wajimukaga kundaŵi pe ni nkwaula pa Nyuumba ja Akunnungu kukwapilikanila Che Yesu.

22

Majilano ga kwaulaga Che Yesu
(Matayo 26:1-5; Maliko 14:1-2; Yohana 11:45-53)

¹ Lyaŵandichile lyuŵa lyekulungwa lya mikate jangatajikwa chilungo lya-likuŵilanjikwa Pasaka. ² Achakulu wambopesi ni wakwiganya Malajisyo waliji nkusosa itajile pakwaulaga Che Yesu nambo waliji nkwanjogopa wandu.

Che Yuda akwitichisya kwagalauka Che Yesu
(Matayo 26:14-16; Maliko 14:10-11)

³ Nipele Shetani wanjinjile che Yuda jwakuŵilanjikwa Isikaliote, jumo jwa achinduna kumi na mbili wala. ⁴ Che Yuda wawile ni kuwechetesyana ni achakulu wambopesi ni achakulungwa wa wakulindilila Nyuumba ja Akunnungu itajile pakwakamusya kwakamula Che Yesu. ⁵ Nombewo wasengwile ni kwilana nawo kuti chiŵape mbiya. ⁶ Che Yuda wajitichisye ni kutanda kusosa lipesa lyambone lyakwakamusya kwakamula Che Yesu pangali kumanyilila wandu.

Kukolosya chakulya cha Pasaka
(Matayo 26:17-25; Maliko 14:12-21; Yohana 13:21-30)

⁷ Nipele, lyaiche lyuŵa lya mikate jangatajikwa chilungo. Iyoyo peyo ni lyuŵa lyalikusachilwa kusikita mwanangondolo jwa Pasaka. ⁸ Che Yesu waatumile che Petulo ni che Yohana achitiji, “Njaulangane nkatukulumichisye chakulya cha Pasaka kuti tulye.” ⁹ Nombewo wausisye Che Yesu, “Ana nkusaka tukachikolochesye kwapi?” ¹⁰ Ni wajanjile, “Mpilikanile! Pachinkajinjile pa musu po, chinkasimane ni jwannume ali atwichile lulo lwa meesi. Nkaakuye welewo mpaka mu nyuumba jichakajinjile. ¹¹ Mwasalile asyene nyuumba jo, ‘Jwakwiganya akummusya, chili kwapi chuumba muchingalile chakulya cha Pasaka pamo ni wakulijiganya wangu?’

¹² Nombewo chakannosye chuumba chachikulungwa cha penani chachili ni indu yose yaikusachilwa mu chuumba. Nkakulumisye mwelemo.”

¹³ Wajawile ni Waisimene indu yose ili mpela iwatite pakusalilwa ni Che Yesu, nombewo wakulumisye chakulya cha Pasaka.

Che Yesu akulya chakulya cha Pasaka

(Matayo 26:26-30; Maliko 14:22-26; 1 Wakolinto 11:23-25)

¹⁴ Pakaiche katema, Che Yesu watemi kulya pamo ni achinduna wakwe. ¹⁵ Wasalile, “Najile kwannope kulya chakulya cha Pasaka pamo ni wanyamwe nganime kulagaswa. ¹⁶ Pakuwa ngunsalila kuti, nguulya sooni chakulya cha Pasaka mpaka pachiwe isyene mu Umwenye wa Akunnungu.”

¹⁷ Nipele Che Yesu wajigele chikombe ni pawamasile kwatogolela Akunnungu watite, “Mpochele ni mpelegane mwachimisyene. ¹⁸ Pakuwa ngunsalila kuti, chitandile sambano ngaang'wa sooni divai mpaka pachiuche Umwenye wa Akunnungu.”

¹⁹ Sooni wajigele nkate ni kwatogolela Akunnungu, wagawenye ni kwapa achitiji, “Chelechi ni chiilu changu chachikutyocekwa ligongo lyenu. Ntendeje yeleyi kwa kungumbuchila une.” ²⁰ Iyoyo peyo pawamasile kulya ni wajigele chikombe achitiji, “Achi chikombechi lili lilangano lya sambano lya Akunnungu lyalikutendekwa kwa miasi jangu jajikwitika kwa ligongo lyenu.

²¹ “Nambo, nnole! Jwejula jwaking'alauka ali papapa akulya pamo ni une. ²² Pakuwa Mwana jwa Mundu chajuale kukuulagwa mpela iwasachile Akunnungu, nambo ulaje uwe kwa mundu jwaking'alauka jo.”

²³ Pelepo watandite kuusyana achinsyene pe, ana waani welewo uchatende chele chinducho!

Makani gankati ukulu

²⁴ Gatyochele makani pasikati ja wakulijiganya gankati waani jwali jwankulungwa kupunda wane. ²⁵ Che Yesu waasalile, “Mamwenye wa pachilambo akwalamula wandu wao kwa machili, nombe wakwete ulamusi pachanya pao akuliwilanga, ‘achambusanga wa wandu’. ²⁶ Nambo ina we yeleyo kukwenu, jwali jwankulungwa aweje nti jwannandi mwa wose ni jwali chilongola aweje nti jwaketumichila. ²⁷ Pakuwa, waani jwali jwankulungwa, jwatemi kulya pane jwaketumichila? Isyene ni jwejula jwatemi paasi kulya! Nambo une ndili pasikati jenu mpela jwaketumichila.

²⁸ “Wanyamwe ni untemiji pamo ni une katema kose kakulinjikwa kwangu. ²⁹ Mpela ila Atati wangu iwatite pakuumba une ulamusi wa umwenye kulamula iyoyo peyo noneji ngumpa ulamusi wa kulamula. ³⁰ Kuti ndye ni kung'wa pamo ni une mu Umwenye wangu. Chintame mu itengu ya Umwenye nchilamulaga ngosyo kumi na mbili sya Waisilaeli.”

Che Yesu akulondola ichajile pakukanikwa

(Matayo 26:31-35; Maliko 14:27-31; Yohana 13:36-38)

³¹ Che Yesu watite, “Che Simoni, che Simoni! Mpilikane! Shetani awendile luusa kwa Akunnungu ja kunlinga wanyamwe mpela mundu yakuti kupeta ngano alole iwaga chimpunde kuwa wakulupilichika. ³² Nambo une nampepelele mmwe kuti chikulupi chenu chikapunguka. Nomwe pachimumujilile sooni, mwalimbisye mitima achinjenu.” ³³ Che Petulo wajanjile, “Ambuje, une ndili chile kutawikwa pamo nomwe ni kuwa pamo nomwejo.”

³⁴ Nambo Che Yesu wanjanjile, “Ngunsalila mwe che Petulo, lelo jino jikana we kutongola tambala chimungane katatu kuti nganku manyilila une.”

Chilolo ni nsaku ni lipanga

³⁵ Nipele Che Yesu wâusisye wâkulijiganya wâwo, “Panantumile pangali chilolo ni nsaku ni ilatu ine pala ana mwasowikwe ni chichi?” Ni wânanjile, “Ngapagwa.” ³⁶ Nombe Che Yesu wâasalile, “Nambo sambano, jwakwete chilolo ajigale ni nsaku iyoyo peyo. Ni jwanganakola lipanga, asumisye mwinjilo wao akasume limo. ³⁷ Ilembechekwe Mmalembo ga Akunnungu, ‘Wâwalanjikwe ali jumo jwao pasikati wându wâ sambu.’ Ngunsalila yeleyi Malembelo gachusachilwa gaŵe isyene kwa une, pakuŵa uumi wangu ukuichila kumbesi.” ³⁸ Wâkulijiganya wâtite, “Ambuje, nnole, apano tukwete mapanga gaŵilipe.” Nombewo wânanjile, “Ayaga!”

Che Yesu akupopela pa chitumbi cha Miseituni (Matayo 26:36-46; Maliko 14:32-42)

³⁹ Che Yesu wâtyosile ni kwaula pa chitumbi cha Miseituni mpela iwâtite pakusyoŵelela ni wâkulijiganya wâwo wâkuiye. ⁴⁰ Paŵaiche pelepô, wâasalile wanyawo, “Mpopele kuti nkajinjila nkulinjikwa.” ⁴¹ Nipele, wâlesile wanyawo ni wâjawile kwati mundu nkukombola kuponya liganga ni wâtindiŵele ni kupopela. ⁴² Ni wâtiji, “Atati, mwasakaga mudyochesye achi chikombe cha malagasyo, nambo gankugasaka mmwe gapanganyikwe ni ngaŵa kwa kusaka kwangu.” ⁴³ Pele katumetume jwa kwinani jwakopochele ni kwataga machili. ⁴⁴ Che Yesu wâliji mchipwetesi chachikulungwa ni wâpundile kupopela kwannope. Chitukuta chatyosile ni chaliji mpela mandondwa ga miasi gagaliji nkwilima mpaka paasi.*

⁴⁵ Paŵamasile kupopela, wâjimwiche ni kwajaulila wâkulijiganya wâwo ni wâsimene nnugono ligongo wâliji nkusupuka. ⁴⁶ Wâasalile, “Ana ligongo chi nkugona? Njimuche ni kupopela kuti nkajinjila nkulinjikwa.”

Kugalaukwa ni kukumulwa kwa Che Yesu (Matayo 26:47-56; Maliko 14:43-50; Yohana 18:3-11)

⁴⁷ Che Yesu paŵaliji nkuŵecheta, mpingo wa wându waiche uchilongolel-waga ni che Yuda juŵaliji jumo jwa achinduna kumi na mbili. Che Yuda wâjawile ni kwakomasya Che Yesu kwa kwanonyela. ⁴⁸ Nambo Che Yesu wânsalile, “Che Yuda! Ana nkungalauka Mwana jwa Mundu kwa chikomasyo cha ngomo mmajeje?” ⁴⁹ Wêle wâkulijiganya wâ Che Yesu paŵaimanyi ichityochele ni wâtite, “Ambuje, twakunule ni mapanga?” ⁵⁰ Ni jumo jwao wânkunwile kapolo jwa jwankulungwa jwambopesi ni kwakapa lipikanilo lya kundyo. ⁵¹ Pelepô Che Yesu wâŵechete, “Nneche! Ikwani!” Ni wâlikwaiye lipikanilo lya jwele mundu jo ni kunnama.

⁵² Nipele Che Yesu wâasalile achakulu wâmbopesi ni achakulungwa wâ wâkulindilila nyumba ja Akunnungu ni achachekulu uŵaikangene kukwakamula, “Ana nnyiche ni mapanga ni imbonga kukungamula mpela ndili jwachiswamba?” ⁵³ Panaliji pamo ni wânyamwe moŵa gose pa Nyumba ja Akunnungu nganimungamula. Nambo aka ni katema kenu, katema ka jwaulamusi wa chipi.”

Che Petulo akwakana Che Yesu (Matayo 26:57-58; Maliko 14:53-54,66-72; Yohana 18:12-18,25-27)

⁵⁴ Nipele wânkamwile wânjigele ni kwajausya ku nyumba ja Jwankulu Jwambopesi. Che Petulo wânkuiye chakunyuma kwakutalichila. ⁵⁵ Wâkolesisye mooto pasikati lwani, wâtemi pamo nombe che Petulo wâiche ni kutama pamo nawo. ⁵⁶ Kapolo jumo jwankongwe, paŵammweni che Petulo

* **22:44** 22:44 Malembo gamajinji ga kalakala nganigakola misitali ja 43-44.

ali atemi chiwandi ni mooto wo waaalolechesye kwannope ni kuti, “Ni mundu ju nombe waliji pamo ni Che Yesu.” ⁵⁷ Nambo che Petulo wakanile achitiji, “Mmwe jwankongwe, ngangummanyilila jwelejo!” ⁵⁸ Kanyuma kanandi, mundu jwine wammweni che Petulo ni watite, “Ni mmwe wakwe nndi jumo jwao.” Nambo che Petulo wanjajile “Alakwe ngaŵa une!”

⁵⁹ Mpela lisaa limo mmbujo, mundu jwine waŵechete achitiji, “Isyene nguti, aju mundu ju nombe waliji pamo nawo pakuŵa jwelejo nombe ali Mgalilaya.” ⁶⁰ Nambo che Petulo watite, “Alakwe, nganguchimanyilila chinkuŵecheta cho!” Papopo akanaŵe kumalisya kuŵecheta, tambala jatongwele.

⁶¹ Ambuje wagalawiche ni kwalolechesya che Petulo, nombe che Petulo wagakumbuchile maloŵe ga Ambuje gaŵansalile, “Chilo cha lelo jino jikanaŵe kutongola tambala, chimungane katatu.” ⁶² Pelepo wakopweche paasa ni walisile kwa nnope.

*Che Yesu akuchembuluswa ni kuputikwa
(Matayo 26:67-68; Maliko 14:65)*

⁶³ Wandu uwankamwile Che Yesu wala, watandite kwatendela chanache ni kwagomba. ⁶⁴ Wantaŵile chiguo ku meeso ni wammusisye, “Nsagamukule, Ana waani wangombile mmwe?” ⁶⁵ Wammechetele maloŵe gamajinji ga kwatukana.

*Che Yesu akwauswa pankungulu wekulungwa wa Chiyahudi
(Matayo 26:59-66; Maliko 14:55-64; Yohana 18:19-24)*

⁶⁶ Pakwachele, nkungulu wa achachekulu ni achakulu wambopesi ni wakwiganya Malajisyo wasimene pamo, ni wannyichenawo Che Yesu pankungulu wao wekulungwa wa Chiyahudi. ⁶⁷ Ni wausisye “Ntusallile! Ana mmwejo ni Kilisito Nkulupusyo?”

Che Yesu wajanjile, “Atamuno nansalilaga, ngamungulupilila ng'oo, ⁶⁸ sooni, natamuno nammusyaga liusyo, ngamunyanga. ⁶⁹ Nambo chitandile sambano, Mwana jwa Mundu chatame kundyo kwa Akunnungu waali ni Machili.”

⁷⁰ Pelepo wose wammusisye, “Ni kuti mmwejo ni Mwana jwa Akunnungu?”

Wajanjile, “Wanyamwe nkutinji ndili une.”

⁷¹ Nombewo watite, “Ana umboni chi sooni utukusaka? Pakuŵa tupilikene twachinsyene achiŵechetaga pakang'wa jakwe asyene!”

23

*Che Yesu akwauswa ku Che Pilato
(Matayo 27:1-2,11-14; Maliko 15:1-5; Yohana 18:28-38)*

¹ Nipele, wandu wose uwachingangene pepala wajimi ni kwajausya Che Yesu mmbujo mwa che Pilato. ² Watandite kwaŵechetela, achitiji, “Twansimene mundu ju ali nkwalungasya wandu wa chilambo chetu ali nkwakanya wandu kutyosya nsongo kwa Mwenye jwa ku Loma ni kulitenda kuti jwelejo ali Kilisito Nkulupusyo, Mwenye.” ³ Che Pilato wammusisye Che Yesu, “Ana mmweji ni mwenye jwa Wayahudi?” Che Yesu wajanjile, “Mmwejo mwasyene ni ummechete.” ⁴ Nipele, che Pilato waasalile achakulu wambopesi ni mpingo wa wandu, “Nganguchiwona chachili chose chakuti nannamule mundu ju.” ⁵ Nambo wanyawo wachalile nnope achitiji, “Akwalungasya wandu kwa majiganyo gao mu chilambo chose cha ku Yudea. Watandite ku Galilaya ni sambano aiche apano.”

Che Yesu akwauswa ku che Helode

⁶ Che Pilato paŵapilikene yeleyo, ŵausisye, “Ana mundu ju ali jwa ku Galilaya?” ⁷ Paŵaimanyilile kuti Che Yesu ŵaliji jwa chilambo chachili mu ulamusi u che Helode, ŵampeleche ku che Helode, juŵaliji kukoko ku Yelusalemu gele moŵa go.

⁸ Che Helode paŵammweni Che Yesu ŵasangalele nnope. Chitandile kalakala ŵalajile kwawona pakuŵa ŵapilikene ngani syao, nombewo ŵalolelaga kwawona Che Yesu ali nkupanganya imanyisyo. ⁹ Nipele che Helode ŵammusisye Che Yesu mausyo gamajinji nambo Che Yesu nganajanga lili lyose. ¹⁰ Achakulu ŵambopesi ni ŵakwiganya Malajisyo uŵaliji pelepo ŵaŵechetele Che Yesu kwa machili. ¹¹ Nipele, che Helode ni ŵangondo ŵakwe, ŵanyelwisye ni kwatukana Che Yesu ni kwawasya iwalo yakusalala ni ŵammuchisye ku che Pilato. ¹² Lye lyuŵa lyo che Helode ni che Pilato ŵajilene ni kuŵa uganja pakuŵa chitandilile kalakala ŵatindene lyasi.

Che Yesu akulamulikwa chiwa

(Matayo 27:15-26; Maliko 15:6-15; Yohana 18:39-19:16)

¹³ Nipele, che Pilato ŵasimanisye achakulu ŵambopesi ni ilongola ni ŵandu, ¹⁴ ni ŵaasalile, “Mumbelechele mundu ju nchitiji ŵaliji nkwalungasya ŵandu. Sambano mpilikane! Uneji sosilesosile ngani syao mmbujo mwenu nambo nganinansimana ni ligambo lili lyose lyankati indu imwammechetele. ¹⁵ Ngaŵa uneji pe, atamuno che Helode ammuchisye kukwetu pakuŵa nganaliwona ligambo lili lyose. Usyene ukulosya kuti mundu ju nganatenda chachili chose changalumbana chakwaŵajila chiwa. ¹⁶ Nipele, chilamule kuti aputikwe mbokola nombe chinalechelele.” ¹⁷ Pakuŵa ŵasachilwe kwau-gulila jwataŵikwe jumo katema ka Pasaka.*

¹⁸ Nambo wose ŵatandite kunyanyisya kwanakamo achitiji, “Mummulaje mundu ju, ntugopolele che Balaba!” ¹⁹ Che Balaba ŵataŵikwe mu nyuumba jakutaŵilwa ligongo lya kukamulangana ni ŵandu ŵaŵatindigenye mu musini mu utinda wo ŵaulajikwe mundu jumo.

²⁰ Che Pilato ŵasachile kwalechelela Che Yesu, ŵaŵechete nawo kaaŵili kwakunyanyisya. ²¹ Nambo ŵanyawo ŵanyanyisye sooni, “Mwaŵambe pa nsalaba, Mwaŵambe pa nsalaba!” ²² Che Pilato ŵaasalile kaatatu, “Ana changalumbana chi chatesile mundu ju? Nganguliwona ligambo lililyose nkati mundu ju lyati ikwaŵajila chiwa. Nipele chilamule aputikwe mbokola ni kwalechelela.”

²³ Nambo ŵanyawo ŵapundile kunyanyisya kwa machili nnope kuti Che Yesu akusachilwa kuŵambikwa pa nsalaba. Kumbesi kwakwe, maloŵe gao gapikaniche. ²⁴ Che Pilato ŵalamwile kuti chasachilenje chipanganikwe. ²⁵ Ŵangopwele jwelejo juŵataŵikwe kwa ligongo lya kutindiganya ni kuulaga ni kwatyochesya Che Yesu kwa ŵangondo kuti ŵatende mpela iŵasakaga.

Che Yesu akuŵambikwa pa nsalaba

(Matayo 27:32-44; Maliko 15:21-32; Yohana 19:17-27)

²⁶ Ŵangondo paŵalinji nkwausya Che Yesu kukwaŵamba pa nsalaba ŵasimene ni mundu liina lyao che Simoni jwa ku Kulene, juŵatyochelaga mu nsinda kwinjila mu musini. Ŵankamwile ni kwatwika nsalaba ni kwakuya Che Yesu panyuma. ²⁷ Mpingo wekulungwa wa ŵandu wankuiye, mwa ŵanyawo ŵapali achakongwe uŵaliji nkulila nnope ni kulila kwa malumbo. ²⁸ Che Yesu ŵaagalauchile ŵanyawo ni kwasalila, “Mwanya achakongwe ŵa ku Yelusalemu! Ngasimulilila une nambo nlililile mwachinsyene ni ŵanache

* **23:17** 23:17 Malembo gamajinji ga kalakala nganigakola msitali wa 23.17.

wenu. ²⁹ Pakuwa mowa chigaiche pachachiti, 'Wana upile wangakuweleka ni wanganaweleka ni konjesya!' ³⁰ Pelepo ni pachatande kuisalila ikwesya kuti 'Ntugwilile!' Ni matumbi, 'Ntuunichile!' ³¹ Pakuwa, iwaga wandu akutenda yeleyi kwa une jundi mpela chitela chachiwisi. Ana chatende chichi kukwenu wandi mpela chitela chejumu?"

³² Nombe wapali wandu wane wawili, uwatendaga yangalumbana, wajigalikwe kukuulajikwa pamo ni Che Yesu. ³³ Pawaiche kwiuto, liina lyakwe, "Chikalakasa cha Ntwe," Nipele kweleko wawambile pa nsalaba Che Yesu pamo ni awala wawili uwaitendekanyaga yangalumbana, jumo kundyo kwao ni jwine kunchiji. ³⁴ Che Yesu watite, "Atati, mwalechelesye pakuwa ngakuimanyilila yakuitendayi." Nipele, waga wene iwalo yao kwa kuitendela gudugudu. ³⁵ Wandu wajimi achilolaga. Achakulu wa chiyahudi wanjalwisye Che Yesu achitiji, "Wakulupwisye wane, sambano alikulupusye nsyene iwaga jwelejo ni Kilisito Nkulupusyo jwasagulikwe ni Akunnungu!" ³⁶ Wangondo nombewo wanjalwisye Che Yesu ni kwapelechela divai ja kuipa, ³⁷ ni wanyawo wansalile, "Iwaga isyene mmwejo ni Mwenye jwa Wayahudi, nlikulupusye mwasyene."

³⁸ Ni pachanya nsalaba wawisile chindu chachilembekwe ye, "Awa ALI MWENYE JWA WAYAHUDI."

³⁹ Jumo jwa awala uwatendaga yangalumbana uwa wambikwe pepala wantukene Che Yesu achitiji, "Ana mmwejo ngati ni Kilisito Nkulupusyo? Nlikulupusye mwasyene noweji iyoyo peyo." ⁴⁰ Nambo jwine jula wankalipile achitiji, "Ana mmweji ngankwajogopa Akunnungu namose kanandi? Namuno mmwejo nnamulikwe chisau ni wele. ⁴¹ Mmwe ni une tuku wajilwa, pakuwa aji ni mbote ja sambi syatutesile. Nambo aju mundu ju nganapanganya chachili chose changalumbana." ⁴² Nipele waweche, "Choonde Che Yesu! Mungumbuchile pachinchiinjila mu umwenye wenu." ⁴³ Che Yesu wanjajile jwelejo, "Isyene ngunsalila, lelo jino chimme pampepe none kumbepo."

Chiwa chi Che Yesu

(Matayo 27:45,56; Maliko 15:33-41; Yohana 19:28-30)

⁴⁴ Kaliji mpela katema ka lyuwa pantwe, sooni kwaliji chipi pachilambo chose mpaka saa tisa, ⁴⁵ ni lyuwa lyalesile kuwala ni nguo ja lusasa ja mu Nyumba ja Akunnungu japapwiche pambindikati. ⁴⁶ Che Yesu wanyanyisye achitiji, "Atati, ngujiwika mbumu jangu mmakono mwenu." Pawamasile kuwecheta gelego, wawile.

⁴⁷ Jwankulu jwawangondo pawaiweni iyatendekweyo, waakusisye Akunnungu achitiji, "Isyenepe, mundu ju jwaliji jwambone."

⁴⁸ Mpingo wa wandu wasongangene ligongo lyakulola iyatendekwe, pawaiweni yeleyo, waujangene mmangwawo aninkuliputa pa ntima pao kwakulilasika. ⁴⁹ Achambusanga wao wose ni achakongwe uwalongene nawo kutyochela ku Galilaya, wajimi kwakutalichila, aninkulola yaikutyochela.

Chiilu chi Che Yesu chikuwichikwa mwilembe

(Matayo 27:57-61; Maliko 15:42-47; Yohana 19:38-42)

⁵⁰ Jwapali mundu liina lyao che Yusufu, jumo jwa wantenga wa nkungulu wekulungwa wa Chiyahudi. Mundu ju waliji jwambone ni jwakupanganya yaikwanonyelesya Akunnungu, ⁵¹ ni nganajitichisyana nawo iwaisachile ni kuipanganya. Jweleju jwaliji mundu jwa nsinda umo wa Chiyahudi waukuwilanjikwa Alimataya ni jwaliji nkulolela Umwenye wa Akunnungu.

⁵² Nipele, jwele mundu wawile ku che Pilato, wawendile apegwe chiilu chi

Che Yesu. ⁵³ Nipele, che Yusufu wachitulwisye chiilu pa nsalaba ni kuchiwilijila ni sanda ni wachiwisile mwilembe lilyasepekwe palwala, lilyaliji likanawe kuwichikwa mundu. ⁵⁴ Lyele lyuwa lyo lyaliji lyuwa lyakuliwika chile kwa ligongo lya Lyuwa lya Kupumulila.

⁵⁵ Ni achakongwe uwalongene nawo Che Yesu kutyochela ku Galilaya wala, wakuiye che Yusufu ni waliweni lilembe lyo ni yachitite pakuwichikwa chiilu chi Che Yesu. ⁵⁶ Nipele, wausile kumusi ni kulinganya mauta ga malahamu ni mauta gakununjila gakugapakasya chiilu chi Che Yesu.

Lyuwa lya Kupumulila wapumulile mpela igakuti kulamula Malajisyo.

24

Kusyuka ku Che Yesu

(Matayo 28:1-10; Maliko 16:1-8; Yohana 20:1-10)

¹ Lyuwa lyaandanda lya chijuma kunda wi pe, achakongwe wala wapite ku lilembe ali ajigele mauta gakununjila gawalingenye. ² Pawaihe walisimene liganga lyekulungwa lila lili lyegalambule pambali kutyochela pakwinjilila mwilembe. ³ Nambo pawajinjile nkati mo nganachisimana chiilu cha Ambuje Che Yesu. ⁴ Pawaliji nkusimonga kwa ligongo lya yeleyo, kwanakamo wandu wawili uwawete minjilo jakung'alima nnope wajimi pachiwandi. ⁵ Wele achakongwe wo wakamwilwe ni lipamba, wakoteme. Nambo wandu wala waasalile, "Kwa chichi nkunsosa jwanjumi pasikati pa wandu wawe?" ⁶ Welewo nganapagwa apano, asyuchile! Nkumbuchile iwatite pakunsalila pawaliji chiwela ku Galilaya kula, ⁷ achitiji, 'Mwana jwa Mundu akusachilwa kuwichikwa mmakono mwa wandu wa sambu ni kwa wamba pa nsalaba nambo pa lyuwa lyaatatu pakumala chiwa chao chachisyuka.' "

⁸ Pelepo achakongwe wo wagakumbuchile malo we ga Che Yesu. ⁹ Wausile kutyochela ku lilembe ni kwasalila achinduna kumi na moja pamo ni wakulijiganya wane ngani sya yele yose yo. ¹⁰ Wele uwaapelechele achinduna syele ngani waliji che Maliamu kutyochela musu wa ku Magidala ni che Joana ni che Maliamu achikulugwe che Yakobo pamo ni achakongwe wane uwalongene nawo. ¹¹ Nambo achinduna wala nganagakulupililaga malo we ga wele achakongwe wo waganisisye galiji gangali malumbo. ¹² Nambo che Petulo wajimwiche, walukunwile mpaka ku lilembe ni wakoteme ni kulingulila nkati, wajiweni sanda pe. Nipele watyosile achisimongaga ni kulusya yele iyakopochele.

Che Yesu akwakopochela wawankuyaga wawili

(Maliko 16:12-13)

¹³ Lyuwa lilyolyo, wawili mwa wawankuyaga Che Yesu wajaulaga ku nsinda umo liina lyakwe Emau, uwaliji kwakutalikangana ni ku Yelusalemu mpela ulendo wa masaa gawili. ¹⁴ Walinji nkukunguluchila yankati yose iyakopochele. ¹⁵ Pawakungulukaga ni kuusyana, Che Yesu asyene wawandichile ni kulongana nawo. ¹⁶ Waweni kwa meeso gao nambo gasiwikwe kuti ngasiwamanyilila. ¹⁷ Che Yesu wausisye, "Ana ngani chi asi sinkukunguluchila nli nkwenenda?" Nombewo wajimi chimyalalile ni ku meeso kwao kwalilasiche. ¹⁸ Jumo jwao, liina lyakwe che Kileopa, wanjanjile, "Ana mmwemwe pe jwannendo mu Yelusalemu ni ngankuimanyilila indu yaikopochele kweleko agano mo wa ga?" ¹⁹ Che Yesu wausisye, "Ana ngani chi?" Wanyawo wanjanjile, "Ngani jankati Che Yesu jwa ku Nasaleti. Jwelejo wawoneche ni Akunnungu ni wandu wose kuti waliji jwakulondola jwa Akunnungu jwali ni ukombole mu indu iwapanganyaga ni kuwecheta. ²⁰ Achakulu wambopesi ni ilongola wetu

wantysisye melepe alamulikwe chiwa, nombewo wawambile pa nsalaba. ²¹ Noweji twaliji ni chilolelo chakuti welewo ni wawatumikwe kwawombola wandu wa ku Isilaeli. Nambo lelo jino lili lyuwa lyaatatu chitandilile kundenkwa yeleyo. ²² Soonni achakongwe wampepe mumpingo wetu watutojimyeye. Wajawile ku lilembe kunda wi pe, ²³ nambo nganachisimana chiilu chi Che Yesu. Wausile ni kutusalila kuti wakopochelwe ni achikatumetume wa kwinani wawaasalile kuti welewo ali wajumi. ²⁴ Wandu wampepe uwaliji pamo ni uwe wajawile ku lilembe kukulola yele yawecheteje achakongwe wo, nambo Che Yesu nganiwawona.”

²⁵ Nipele, Che Yesu wawaasalile, “Mwanya nli wakulowela kwanti yele ni mitima jenu jili jakutopela nkukulupilila malo we gose gawawechete wakulondola wa Akunnungu. ²⁶ Ana nganiyawajila Kilisito Nkulupusyo akole masauko ga ni kwanti yeleyo ajinjile mu ukulu wao?” ²⁷ Nipele, wawaagamulile gose gagaliji nk wagamba Mmalembelo ga Akunnungu kutandilila mmalembelo ga che Musa mpaka mmalembelo ga wakulondola wa Akunnungu wose.

²⁸ Pawawandichile aula nsinda uwajaulaga, Che Yesu watesile mpela akwaula mmbujo ni ulendo. ²⁹ Nambo wanyawo wachondelele kwa kuchalila achitiji, “Ntame nowe pakuwa sambano kuswele ni chilo chikwinjila.” Nipele wajinjile nkati ni kutama nawo. ³⁰ Pawatemi kulya chakulya pamo nawo waujigele nkate ni kwatogolela Akunnungu ni wauga wenyeye ni kwapa. ³¹ Kwanakamo meeso gao gaunukwiche ni waamanyilile, nambo Che Yesu watyosile pasikati jao. ³² Nipele wawechetsyene, “Ana ngawa mitima jetu jasisimwiche pawawechetaga nowe mwitala mula ni kutusagamukulila Malembelo ga Akunnungu.” ³³ Papopo wajimi ni kuujila ku Yelusalemu, wawaasimene achinduna kumi na moja wala pamo ni wandu wane ali asongangene pamo ³⁴ achitiji, “Isyene Ambuje asyuchile ni wakopochele che Simoni.” ³⁵ Ni uwakuyaga Che Yesu wawili wala wawaanyisye yose iyakopochele mwitala mula ni iwatite pakwamanyilila Che Yesu pawagawenyeye nkate.

Che Yesu akwakopochela wakulijiganya wao

(Matayo 28:16-20; Maliko 16:14-18; Yohana 20:19-23; Masengo 1:6-8)

³⁶ Pawaliji nkuwecheta gelego, Che Yesu nsyene wajimi pasikati pao ni wawaasalile, “Chitendewele chiwe kukwenu.” ³⁷ Watojime ni kogopa kwannope achiganisyaga kuti akuliwona lisoka. ³⁸ Nambo welewo wawaasalile, “Uli nkutenguka chichi ni kuwa ni lipamba mmitima jenu? ³⁹ Nnolanje makono gangu ni makongolo gangu, mmanyililanje kuti ndili une. Mumbapasye mulole pakuwa lisoka nganilikola chiilu namuno maupa mpela inkuti kunola une.”

⁴⁰ Pawamasile kuwecheta gelego walosisye makono ni makongolo gao. ⁴¹ Pawaliji akana we kulupilila kwa ligongo lya kusengwa ni kusimonga Che Yesu wawasisye, “Nkwete chakulya chachili chose pelepa?” ⁴² Wapele chipande cha somba jejoche. ⁴³ Wachijigele ni kulya paujo pao. ⁴⁴ Nipele wawaasalile, “Gelega ni malumbo ga malo we ganansalile panaliji pamo ni wanyamwe kuti, gawajilwe gamalichikwe gose gagalembekwe gagang'ambaga une mu Malajisyo ga Akunnungu gawapele che Musa ni itabu ya wakulondola wa Akunnungu ni mu Sabuli.”

⁴⁵ Nipele wawaunukwile mu lunda lwao kuti akolanje kugamanyilila Malembelo ga Akunnungu, ⁴⁶ wawaasalile, “Ilembechekwe Mmalembelo ga Akunnungu kuti Kilisito Nkulupusyo chalagaswe ni chasyuche lyuwa lyaatatu pakumala chiwa chao, ⁴⁷ ni kuti wandu wa ilambo yose chitandile ku

Yelusalemu alalichilwe kwa liina lyangu kuti alechanje sambi, nombe Akunnungu chiwalechelesye. ⁴⁸ Wanyamwe ni uchimwasalile wandu umboni u. ⁴⁹ None nansyene chinampelechele chilanga cha Atati wangu pachanya penu, nambo nnindilile kaje ku Yelusalemu kula mpaka pachimpegwe machili kutyochela kwinani.”

Che Yesu akujigalikwa kwinani
(Maliko 16:19-20; Masengo 1:9-11)

⁵⁰ Nipele Che Yesu walongwesye kwaula mpaka ku nsinda wa Besania ni wanyakwile makono gakwe ni kwapa upile. ⁵¹ Pa waliji nkwapa upile po walisapwile ni wajigalikwe kwaula kwinani. ⁵² Wanyawo wapopelele, nombewo wausile ku Yelusalemu achichinaga, ⁵³ walongjele pa Nyuumba ja Akunnungu mo wa gose achalapaga Akunnungu.

Ngani Jambone mpela yatite kulemba Yohana Chilongolelo

Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Yohana chili chitabu chimo mu itabu ncheche mmalangano ga sambano yaikusala yankati umi u Che Yesu Kilisito. Chachili chose mwa yele itabu yo chikuwilanjikwa “Ngani Jambone.” Yalembekwe ni che Matayo ni che Maliko ni che Luka ni che Yohana pakumala chiwa chi Che Yesu. Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Yohana jalembekwe ni nduna che Yohana mu yaka ya 90 pakumala kupagwa Che Yesu. Namuno chitabu chisyene ngachikusala kuti che Yohana ni juwalembile, nambo ukotopasyo wa kulemba wo ulandene ni ikalata inayose i che Yohana yaani Yohana jwaandanda, Yohana jwaawili, ni Yohana jwaatatu. Malembelo gampepe ga chiikala gakusala kuti che Yohana watamaga mu musu wa ku Efeso, kwapele ikukomboleka chitabu cho chalembekwe ku Efeso.

Che Yohana atandite kwa kukunguluchila pangasisa nningwa wa chitabu kuti wakamuchisye wandu kukulupilila kuti Che Yesu ali Kilisito Jwakuwombola, Mwana jwa Akunnungu wajumi. (20:31) Kwa kukulupilila yelei uweji tukukola umi mu liina lyao. Chitabu chi chilembekwe kuti asyome wandu wanawose waali Wayahudi ni wanganawa Wayahudi. Ngani Jambone ji che Yohana kanandi ngajikwilana ni Ngani Syambone sine sitatu. Che Yohana alimbile nnope kulemba yankati yakusimosya iwaitesile Che Yesu ni nganalemba kwakupunda yankati itagu. Indu ine yekulungwa mpela ubatiso u Che Yesu ni kulinjikwa kwakwe mwipululu, nginiilembekwa mu Ngani Jambone ji.

Yaili mwelemo

Che Yohana akutanda kujilemba Ngani Jambone (1:1-18).

Che Yohana akulemba yankati yakusimosya impepe iwaitendekenye Che Yesu (1:19-12:50).

Che Yohana akusala yankati indu yejinji mu umi u Che Yesu iyapelechele chiwa chakwe ni kusyuka kwakwe (13:1-20:31).

Mu liunjili lya 21, che Yohana akumalichisya Ngani Jambone kwa kusala yankati katema Che Yesu pawakopochele wandu pakumala kusyuka kwakwe ni kuutanda kusala nningwa wakwe kwa kulemba chitabu chi.

Liloŵe watendekwe mundu

¹ Chikanaŵe gumbikwa chachilichose jwapali jumo jwaŵilanjikwe Liloŵe, nombe jwele liloŵe jo waliji pamo ni Akunnungu, nombejo waliji Akunnungu. ² Chitandilile kundanda Liloŵe jo waliji ni Akunnungu. ³ Indu yose yagumbichikwe ni welewo ni pangali welewo nganichipagwa chachili chose chichagumbichikwe. ⁴ Jwelejo waliji ndande ja umi ni wele umi wo uichenawo lilanguka kwa wandu. ⁵ Ni lyele lilanguka lyo likulanguchisya mu chipi atamuno chipi cho ngachikukombola kulisima lilanguka.

⁶ Akunnungu wantumile mundu jumpepe liina lyakwe Yohana, ⁷ jwelejo waiche kukwasalila wandu umboni nkati lilanguka lyo, kuti wandu wose apilikane ni kukulupilila. ⁸ Che Yohana nsyene nganaŵa lilanguka lyo nambo waiche kukwasalila wandu pangasisa nkati lilanguka lyo. ⁹ Lyelelyo lili lilanguka lisyene, lilanguka lyalikwika pachilambo ni kwalanguchisya wandu wose.

10 Jwelejo jwapali pachilambo pano ni kwa jwelejo Akunnungu wachigumbile chilambo nambo wandu wa pachilambo nganiwamanyilila.
 11 Waiche kwa wandu wakwe nsyene, nambo wandu wakwe nganiwapochela.
 12 Nambo wanawose wa waapochele ni kwakulupilila, waatesile akombole kuwa wanache wa Akunnungu, 13 awele wanache wa Akunnungu nga wa kwa kupagwa mpela wandu yakuti pa kupagwa ni nga wa kwa kusaka kwa mundu nambo apagwile kwa usache wakwe Akunnungu.

14 Nombe Lilo we jo waliji mundu ni watemi nowaji. Ni uweji tuuveni ukulu wao, ukulu wao jwelejo jwajikape jwatyosile kwa Atati Akunnungu, agumbele umbone ni usyene.

15 Che Yohana nsyene pa wambweni waasalile wandu ngani jankati jwelejo kwa kunyanyisya achitiji, “Aju ni jwejula junangambaga katema panasasile kuti, ‘Akwika mundu jumo kanyuma kangu jwali jwankulungwa kumbunda une, pakuwa jwapali uneji nguna we kupagwa.’ ”

16 Malinga ni winji wa umbone wao, uweji wose tupochele ntuuka wejinji nnope. 17 Pakuwa Akunnungu wagaichisye Malajisyo kwa litala li che Musa nambo umbone wa Akunnungu ni usyene ituichile kwa litala li Che Yesu Kilisito. 18 Ngapagwa mundu ju wambweni Akunnungu katema kakalikose. Mwana jwajikape, jwali Akunnungu jwausyene, ni jwakunonyelwa ni Atati, jwelejo ni jwatumanyisye Akunnungu.

*Utenga u che Yohana Wakubatisya
(Matayo 3:1-12; Maliko 1:1-8; Luka 3:1-18)*

19 Au uli umboni wautyosisye che Yohana, katema ilongola wa Wayahudi kutyochela ku Yelusalemu pa waatumile wambopesi ni Walawi kukwausya, “Ana mmwe ndi waani?”

20 Che Yohana nganakaana kwanga, wajitichisye pangasisa, “Uneji nguniwa Kilisito Jwakuwombola.”

21 Pelepo wambusisye, “Sambano mmwe ndi waani? Ana mmwe ni che Elia?”
 Che Yohana wajanjile, “Une nguniwa che Elia.”

Ni wambusisye sooni, “Ana mmwe ndi jwakulondola jwa Akunnungu jula ju watite akwika?” Che Yohana wajanjile, “Ngwamba.”

22 Ni wanyawo wambusisye, “Sambano mmwe ndi waani? Nkuli walanga ichichi? Ntusallile tukaasalile awala watutumile kukumbusya.”

23 Che Yohana wajanjile, mpela ila che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu i wang'ambaga,
 “Uneji ndili mundu jungunyanyisya lilo we mwipululu,
 ‘Njongole litala lya Ambuje.’ ”

24 Ni awala wandu wa walajiswe ni Mafalisayo, 25 wambusisye che Yohana,
 “Iwaga mmwe nganimma Kilisito Jwakuwombola pane che Elia pane jwakulondola jwa Akunnungu jula, kwachichi nkubatisya?”

26 Che Yohana wajanjile, “Uneji ngubatisya ni meesi, nambo apali jumo mwa wanyamwe, jwangankummanyilila. 27 Ni jwejula jwakwika kanyuma, une ngangu wajilwa kuwa katumetume jwakuugula migoji ja italawanda yao.”

28 Yelei yatendekwe mmusi wa ku Besania peesi lusulo lwa Yolodani apala che Yohana pa wabatisyaga wandu.

Che Yesu ali Mwanangondolo jwa Akunnungu

29 Mala wi jakwe, che Yohana wambweni Che Yesu aninkwaichilila ni watite, “Nnole, jweleju ali Mwanangondolo jwa Akunnungu jwakwigala

sambi sya wându wâ pachilambo! ³⁰ Ajuju ni jwejula junangambaga panatite, ‘Kanyuma akwika mundu jumo jwali jwankulungwa kuumbunda une, pakuwâ jwapali uneji ngunawê kupagwa!’ ³¹ Uneji nganinaamanyilila, nambo nyiche kukubatisya ni meesi kuti wându wâ ku Isilaeli wâamanyilile.”

³² Che Yohana wâusalile indu iyaiweni achitiji, “Nambweni Mbumu jwa Akunnungu achitulukaga kutyochela kwinani mpela nguunda ni kwatula pachanya pao. ³³ Uneji nganinaamanyilila nambo jwelejo juwandumile ngabatisye ni meesi wâasalile, ‘Jwelejo juchimwaone ali nkutuluchilwa ni Mbumu jwa Akunnungu ni kwatula pachanya pao, jwelejo ni juchabatisye ni Mbumu jwa Akunnungu.’ ” ³⁴ Nipele che Yohana watite, “Uneji naiweni yeleyi ni malasile umboni kuti ajuju ni Mwana jwa Akunnungu.”

Wakulijiganya wandanda wa Che Yesu

³⁵ Malaŵi jakwe, che Yohana waliji sooni ni wakulijiganya wao wawili. ³⁶ Paŵaweni Che Yesu ali nkupita, watite, “Munnole, ajuju ali Mwanangondolo jwa Akunnungu.”

³⁷ Ni aŵala wakulijiganya wawili paŵampilikene che Yohana achiwechetaga maloŵe go, waakuiye Che Yesu. ³⁸ Nipele, Che Yesu wagalawiche, waweni wakulijiganya wawili wa che Yohana achakuyaga wausisye, “Ana nkusosanga ichichi?”

Ni wanyawo wajanjile, “Labi, ana nkutama kwapi?” Labi malumbo gakwe Jwakwiganya.

³⁹ Che Yesu wajanjile, “Njisangane ni wanyamwe chimmone.” Wakulijiganya wo waakuiye, wapaweni paŵatamaga, jaliji mpela saa kumi ja ligulo ni wanyawo watemi nawo lyuŵa lila.

⁴⁰ Jumo jwa aŵala wakulijiganya wawili waŵampilikene che Yohana achiwechetaga maloŵe go ni kwakuya Che Yesu waliji che Andulea, mpwao che Simoni Petulo. ⁴¹ Che Andulea wansimene kaje che Simoni mpwakwe, ni wansalile, “Tummweni Masiya,” yaani “Kilisito Jwakuwombola”. ⁴² Nipele, wanjawisye ku Che Yesu.

Ni Che Yesu wannolite che Simoni ni watite, “Mmwejo ni che Simoni mwanagwao che Yohana. Sano chimmilanjikwe che Kefa.” Mchigiliki Petulo, malumbo gakwe, “Lwala.”

Che Yesu akwaŵilanga che Filipino ni che Nasanieli

⁴³ Malaŵi jakwe Che Yesu wapite ku chilambo cha Galilaya. Nipele wansimene che Filipino ni kunsalila, “Munguye.” ⁴⁴ Che Filipino waliji mundu jwa musi wa ku Besesaida, musi uŵatamaga che Andulea ni che Petulo. ⁴⁵ Nipele che Filipino wansosile che Nasanieli, ni paŵammweni wansalile, “Tummweni ajula juŵalembekwe mmalajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa ni mu itabu ya wakulondola wa Akunnungu, Che Yesu kutyochela musi wa ku Nasaleti Mwana ju che Yusufu.”

⁴⁶ Nombe che Nasanieli wambusisye che Filipino, “Ana chindu chambone chikukomboleka kutyochela ku Nasaleti?” Che Filipino wansalile, “Njise kunole.” ⁴⁷ Che Yesu paŵambweni che Nasanieli achaichililaga watite, “Nnole! Jwele ali Mwisilaeli nsyenesyene, nkati mwakwe mwangali unami.”

⁴⁸ Che Nasanieli wausisye Che Yesu, “Ana mumanyilile chinauli?”

Che Yesu wajanjile, “Akanammilanje che Filipino, nambweni ndi ntemi paasi pa chitela cha ntini pala.”

⁴⁹ Pelepo che Nasanieli watite, “Jwakwiganya, mmwe ndi Mwana jwa Akunnungu, mmwe ndi Mwenye jwa ku Isilaeli!”

⁵⁰ Che Yesu wansalile, “Ana mungulupilile pakuwa nansalile kuti nammweni paasi pa chitela cha ntini pala? Chingawone gamakulungwa kupunda gelega.” ⁵¹ Che Yesu wajendelechele kusala, “Isyene ngunsalila, chinkuwone kwini kweugule ni achikatumetume wa kwini wa Akunnungu achikwelaga ni kutuluka pa Mwana jwa Mundu.”

2

Che Yesu ku ulombela wa ku Kana

¹ Pagamasile mowa gwili wapali ulombela musi wa ku Kana chilambo cha ku Galilaya. Ni achikulugwe Che Yesu waji kweleko, ² Che Yesu ni wakulijiganya wao nombe walichikwe ku ulombela wo. ³ Pajamasile divai jwalingenye kwa ligongo lya ulombela, achikulugwe Che Yesu wansalile, “Nganakola divai!”

⁴ Che Yesu wajanjile, “Nkaasalila chakupanganya, katema kangu kakana kwika.”

⁵ Pelepo achikulugwe Che Yesu wasalile achikatumetume, “Chachilichose chichansalile, mpanganye.”

⁶ Pelepo syapali lulo syekulungwa nsano ni umo sya maganga, lwaluli lose lwakombwele kugumbala lulo sya mwana gwili pane sitatu sya meesi. Syawichikwe pelepo mpela itite pakusyo weleka kwa Wayahudi kutaga meesi ga kuliswejesya kwaligongo lya kwapopelela Akunnungu. ⁷ Che Yesu wasalile achikatumetume wala, “Ngumbasye meesi lulo syo.” Ni wanyawo wagumbesye ndendende. ⁸ Nipele wasalile, “Sano ntechanje munjauchisye jwankulu jwa chindimba.” Ni wanjauhisye. ⁹ Jwankulu jwa chindimba pawajipasisye divai jwaliji meesi kundanda, nombejo nganakumanyilila kujikopochele divai jo, nambo achikatumetume wala waimanyi. Jwankulu jwa chindimba jula wambilasile nlombela, ¹⁰ ni kunsalila, “Mundu jwalijose kundanda akwapa wandu divai jambone ni wamalaga kung'wa ni kukolelwa akwapa janganong'a nnope. Nambo mmwejo ntupele divai jambone mpaka sambano.”

¹¹ Chelechi chili chimanyisyo chakusimosya chandanda chwapanganyisye Che Yesu mmusi wa ku Kana chilambo cha ku Galilaya ni waulosisye ukulu wao nombe wakulijiganya wao wakulupilile.

¹² Payamasile yeleyo, Che Yesu pamo ni achikulugwe ni achapwakwe ni wakulijiganya wao wala watuluchile ku Kapelenaumu. Watemi kweleko mowa kanandi.

Che Yesu pa Nyuumba ja Akunnungu

(Matayo 21:12-13; Maliko 11:15-17; Luka 19:45-46)

¹³ Katema ka lyuwa lyekulungwa lya Pasaka ja Wayahudi kawandichile ni Che Yesu wakwesile ku Yerusalemu. ¹⁴ Pa Nyuumba ja Akunnungu wasimene wandu achisumisyaga ng'ombe ni ngondolo ni nguunda ni wakutindanya mbiya ali atemi. ¹⁵ Wapotele ngonji ni kuwa lubokola ni wawinjile wose paasa pa Nyuumba ja Akunnungu pamo ni ng'ombe ni ngondolo syao. Ni wapikulenye mesa sya wakutindanya mbiya wala ni kumwasya mbiya syao. ¹⁶ Ni wawaji nkusumisya nguunda wala wasalile, “Ntyosyanje pepa indu yi. Nkajipanganya nyuumba ja Atati wangu kuwa nyuumba jakusumichisya malonda!” ¹⁷ Wakulijiganya wao wakumbuchile kuti, malembelo gakusala, “Alakwe Akunnungu, unonyelo wangu kwa nyuumba jenu ukundinisa mpela mooto mu ntima.”

¹⁸ Ilongola wa Wayahudi wausisye Che Yesu, “Ana chimpanganye chimanyisyo chachi chakusimosya chakutullosya kuti nkwete lilamulo lya kupanganya yelei?”

¹⁹ Che Yesu waasalile, “Ngumulanje Nyuumba ja Akunnungu ji, ni uneji chindaŵe kwa moŵa gatatu pe.”

²⁰ Pelepo Wayahudi wala watite, “Aji Nyuumba ja Akunnungu ji twataŵile kwa yaka makumi ncheche konjehesya nsano ni umo. Ana mmwejo chinkombole chinauli kujitaŵa kwa moŵa gatatu?”

²¹ Nambo Nyuumba ja Akunnungu jiŵajigambaga Che Yesu jo jaliji chililu chakwe nsyene. ²² Nipele Che Yesu paŵasyuchile, ŵakulijiganya ŵao ŵakumbuchile kuti ŵaŵechete gelega, ni ŵagakulupilile Malembelo ga Akunnungu ni maloŵe gaŵaŵechete Che Yesu gala.

Che Yesu akujimanyilila mitima ja ŵandu wose

²³ Che Yesu paŵaliji ku Yelusalemu mmoŵa ga chindimba cha Pasaka ŵandu ŵajinji paŵaiweni imanyisyo iŵaipanganyisye ŵaakulupilile. ²⁴ Nambo Che Yesu nganalilechelelaga kukwao pakuŵa ŵajimanyilile mitima jao ²⁵ ni pakuŵa ŵaimanyilile uchenene yaili mmitima jao, nganasaka kusalilwa chachilichose nkati ŵandu ŵane.

3

Che Yesu akukunguluka ni che Nikodemu

¹ Jwapali chilongola jwa Chiyahudi liina lyakwe che Nikodemu juŵaliji mu mpingo wa Mafalisayo. ² Chilo chimo che Nikodemu ŵanjaulile Che Yesu ni kunsalila, “Jwakwiganya, tukwimanyilila kuti mmwe ndi jwakwiganya jwalajiswe ni Akunnungu, pakuŵa ngapagwa mundu jwakukombola kupanganya imanyisyo inkwitendekanya mmwe akaŵe Akunnungu ali pamo najo.”

³ Che Yesu ŵanjanjile, “Isyene ngunsalila, iŵaga mundu ngakupagwa kaaŵili, ngaakombola kwinjila mu umwenye wa Akunnungu.”

⁴ Che Nikodemu ŵambusisye, “Ana mundu akukombola chinauli kupagwa kaaŵili ali akusile? Akukombola chinauli kwinjila mu lutumbo lwa achikulugwe ni kupagwa kaaŵili?”

⁵ Che Yesu ŵanjanjile, “Isyene ngunsalila, iŵaga mundu ngaapagwa kwa meesi ni kwa Mbumu jwa Akunnungu, ngaakombola kwinjila mu umwenye wa Akunnungu. ⁶ Kwa chiilu mundu akupagwa ni atati ni achikulugwe, nambo akupagwa kwa mbumu, akupagwa kwa Mbumu jwa Akunnungu. ⁷ Nkasimonga pakuŵa ndite kuti nkusachilwa mpagwe kaaŵili. ⁸ Mbungo jikupuga kujikusaka, nkujipikana pajikupuga, nambo ngankukumanyilila kujikukopochela atamuno kujikwaula. Ikuŵa yelei kwa jwalijose jwapagwilwe kwa Mbumu jwa Akunnungu.”

⁹ Che Nikodemu wausisye Che Yesu, “Ayi indu yi ana chiikomboleche chinauli?”

¹⁰ Che Yesu ŵanjanjile, “Mmwejo ndi jwakwiganya jwa Ŵaisilaeli ana iŵele uli ngankwimanyilila indu yi? ¹¹ Isyene ngunsalila, uweji tukuŵecheta itukwimanyilila ni kuŵalanga umboni wa itwiweni, nambo ŵanyamwe ngankusaka kuujitichisya utenga wetu. ¹² Iŵaga nantanjile indu ya pachilambo ni ŵanyamwe nganinjitichisya, ana nantanjilaga indu ya kwinani chinjitichisye chinauli? ¹³ Ngapagwa jwalijose jwajawile kwinani ikaŵe Mwana jwa Mundu juŵatulwiche kutyochela kwinani.”

¹⁴ Mpela ila che Musa iŵatite pakulikoleka penani pa luchanamila lijoka lilyakolochekwe ni shaba mwipululu mula, iyoyo peyo Mwana jwa Mundu

ikusachilwa anyakulikwe mwinani, ¹⁵ kuti jwalijose juchankulupilile akole umi wa moŵa gose pangali mbesi. ¹⁶ Pakuŵa Akunnungu ŵaanonyele nnope ŵandu ŵa pachilambo, nipele ŵantyoysisye Mwanagwe jwajikape, kuti jwalijose jwakunkulupilila akajonasika, nambo akole umi wa moŵa gose pangali mbesi. ¹⁷ Pakuŵa Akunnungu nganantuma Mwanagwe pachilambo kuti aiche kukwalamula ŵandu, nambo aiche kukwakulupusya.

¹⁸ Jwakunkulupilila Mwana jwa Akunnungu, jwelejo ngakulamulwa, nambo jwangankulupilila jwelejo amasile kulamulikwa, pakuŵa nganankulupilila Mwana jwajikape jwa Akunnungu. ¹⁹ Lilamulo lili lyeleli, lilanguka liiche pachilambo nambo ŵandu achinonyele nnope chipi kupunda lilanguka, pakuŵa akupanganya ya chigongomalo. ²⁰ Mundu jwalijose jwakupanganya ya chigongomalo akulichima lilanguka, ngakwika kulilanguka pakuŵa ngakusaka iwoneche indu yao ya chigongomalo. ²¹ Nambo jwakuukamulisya usyene akwika kulilanguka kuti yakuipanganya iwoneche kuti ipanganyiche kwa kwajitichisya Akunnungu.

Che Yesu ni che Yohana Ŵakubatisya

²² Payamasile yeleyo Che Yesu pamo ni ŵakulijiganya ŵao ŵajawile ku chilambo cha Ŵayahudi. Ŵatemi pamo nawo kweleko, achibatisyaga ŵandu. ²³ Che Yohana nombe ŵaliji ku Ainoni, pachiŵandi ku Salimu achibatisyaga ŵandu, pakuŵa kweleko kwaliji ni meesi gamajinji. Ŵandu ŵanjaulilaga, nombewo ŵabatisye. ²⁴ Yeleyo yakopochele katema che Yohana nganataŵikwe mu nyuumba jakutaŵilwa.

²⁵ Gakopochele makani pasikati ja Myahudi jumo ni ŵakulijiganya ŵampepe ŵa che Yohana nkati masyoŵelelo ga kuliswejesya kwaligongo lya kwapopelela Akunnungu. ²⁶ Nipele, ŵakulijiganya wo ŵanjaulile che Yohana ni kunsalila, “Jwakwiganya, ajula mundu juŵaliji pamo nomwe peesi Yolodani, jumwaŵalasile ngani syakwe, nombejo sambano akubatisya, ni ŵandu wose akwajaulila.”

²⁷ Che Yohana ŵajanjile, “Mundu ngakukombola kukola chachilichose ikaŵe apegwilwe ni Akunnungu ŵa kwinani. ²⁸ Ni ŵanyamwe mwachinsyene nkumanyilila kuti nasasile, ‘Uneji nguniŵa Kilisito Jwakuwombola, nambo nalajiswe kuti naalongolele!’ ²⁹ Jwakulombekwa ali jwakwe nnombela, nambo nkamusi jwa nnombela akwima kuntumichila nnombela, nkamusi jo akusangalala nnope pakupilikana liloŵe lya nnombela ali nkukunguluka. Iyoyo peyo ni uneji ngusangalala nnope. ³⁰ Che Yesu ikusachilwa aŵe jwankulu, ni uneji mme jwannoni.

Jwelejo jwakwika kutyochela kwinani

³¹ “Jwakwika kutyochela kwinani ali jwankulu kwapunda wose. Jwaku-tyochela pachilambo ali jwa pachilambo nombe akuŵecheta mpela mundu jwa pachilambo. Nambo jwakwika kutyochela kwinani akuilongosya indu yose. ³² Jwelejo akutyosya umboni wa indu yaiweni ni kuilipikana, nambo ngapagwa mundu jwakukunda indu yakuisala. ³³ Nambo mundu jwalijose jwakukunda umboni wakuusala jwelejo, akwitichisya kuti Akunnungu ali usyene. ³⁴ Ajula jwatumikwe ni Akunnungu akusala maloŵe ga Akunnungu, pakuŵa Akunnungu akwapa Mbumu jwa Akunnungu kwa winji. ³⁵ Akunnungu akunnonyela Mwana ni indu yose aŵisile mu ulamusi wao. ³⁶ Jwakunkulupilila Mwana akwete umi wa moŵa gose pangali mbesi, jwangakunkulupilila Mwana ngakola umi, ni uchimwa wa Akunnungu uli pa jwelejo.”

4

Che Yesu ni jwankongwe Msamalia

¹ Mafalisayo wâpilikene kuti Che Yesu akupata wâkulijiganya wâjinji ni kwabatisya kwapunda che Yohana. ² Nambo Che Yesu nsyene nganiwâbatisya wându, wâkulijiganya wâo ni wâwâbatisyaga wându. ³ Nipele, Che Yesu pa wâpilikene yeleyo wâtyosile ku Yudea ni kuuja ku Galilaya. ⁴ Mu ulendo wao wâsachilwe kupita ku Samalia.

⁵ Nipele, wâiche ku Sikali musi umo wa ku Samalia, pachiwândi ngunda u che Yusufu wapegwilwe ni che Yakobo atatigwe. ⁶ Pelepo pali ni chisima chi che Yakobo, nombe Che Yesu pakuwâ wâpesile ni ulendo, wâtemi mungu-lugulu chisima. Yaliji muusi lyuwa pantwe.

⁷ Nipele jwankongwe jumo Msamalia wâiche kukuteka meesi. Ni Che Yesu wânsalile jwankongwe jo, “Nguwenda meesi gakung'wa.” ⁸ Katema ko wâkulijiganya wâkwe wâjile mu mmusi kukusuma yakulya.

⁹ Nambo jwankongwe jo wâtite, “Mmwejo Myahudi, ana nkukombola chinauli kuumenda meesi gakung'wa uneji jwankongwe Msamalia?” Wâtite yele pakuwâ Wayahudi ngakukamulangana ni Wasamalia.

¹⁰ Che Yesu wâjanjile, “Nkachimanyi chichi chakusaka Akunnungu kumpa ni wâani wâkummenda meesi gakung'wa, nkammendile jwelejo, nombejo akampele meesi gagakwikanawo umi.”

¹¹ Jwankongwe jo wâtite, “Ambuje, mmwe nganinkola ngao ni chisima chi chilewipe nnope. Ana mpatile kwapi meesi gagakwikanawo umi go? ¹² Ambuje wetu che Yakobo ni watupele uweji chisima chi, nsyene ni wanagwe ni ilango yakwe wang'wele meesi ga chisima chi. Ana mmwejo nkulitenda jwankulu nnope kwapunda che Yakobo?”

¹³ Che Yesu wanjanjile, “Jwalijose juchang'we meesi ga chisima chi chidakole njota sooni. ¹⁴ Nambo juchang'we meesi gachinaape une ngajakola njota ng'oo. Meesi gachinaape une chigawe nti meesi gagakuulika nkati mwakwe, gagakwikanawo umi wa mowa gose pangali mbesi.”

¹⁵ Jwankongwe jo wânsalile, “Ambuje, nguwenda meesi go kuti jinangole njota sooni ni ninaiche sooni pelepa kukuteka meesi.”

¹⁶ Che Yesu wânsalile jwankongwe jo, “Njaule nkaa wilanje wankwenu, nkaiche pamo nawo pelepa.”

¹⁷ Jwankongwe jo wâjanjile, “Uneji nganingola walume.”

Che Yesu wânsalile, “Njanjile yambone kuti nganinkola walume. ¹⁸ Pakuwa mwalombilwe kasano, ni jwannume junkutama nawo sambano jo ngana wa wankwenu. Pelepo chinsasile cho chili chisyene.”

¹⁹ Jwankongwe jo waasalile, “Ambuje, nguwona kuti mmwejo ndi jwaku-londola jwa Akunnungu. ²⁰ Achambuje wetu wa Chisamalia waapopelele Akunnungu mwinani mwa chitumbi chi, nambo wanyamwe Wayahudi nkuti, tukusachilwa kwapopelele Akunnungu ku Yelusalemu.”

²¹ Che Yesu wanjanjile, “Amao, nkulupilile chinguchisala, chikaiche katema ngamwapopelele Atati mwinani mwa chitumbi chi atamuno ku Yelusalemu kula. ²² Wanyamwe Wasamalia nkwapopelele wangankwamanyilila, nambo uweji Wayahudi tukwamanyilila watukwapopelele, pakuwa ukulupusyo wa Akunnungu chiutyochele kwa litala lya Wayahudi. ²³ Nambo chikaiche katema, sooni kaiche, wakupopelele kwa usyene chi waapopelele Atati achi-longoswaga ni Mbumu jwa Akunnungu ni usyene. Pakuwa Atati akwasaka wându wâkwapopelele chanti yeleyo. ²⁴ Akunnungu ali Mbumu, ni

Wakwapopelela welewo wapopeleleje achilongoswaga ni Mbumu jwa Akunungu ni kuumanyilila usyene.”

²⁵ Jwankongwe jo wansalile, “Ngumanyilila kuti chaiche Masiya jwakuwulanjikwa Kilisito Jwakuwombola. Pachaiche chatumanyisye inayose.”

²⁶ Che Yesu wansalile, “Uneji jungu wecheta nomwe ndili jwelejo.”

²⁷ Papopo wakulijiganya wakwe wausile, wasimosile ligongo waasimene Che Yesu alinkukunguluka ni jwankongwe. Nambo ngapagwa jwalijose juwambusisye Che Yesu, “Ana nkusaka chichi? Pane kwaligongo chi nkukunguluka ni jwankongwe?”

²⁸ Jwankongwe jo walesile lulo lwakwe palapala, wajawile mmusi ni kwasalila wandu achitiji, ²⁹ “Njisangane nkannole mundu jwasalile yanayose imbanganyisye! Ikukomboleka kuti jweleju ali Kilisito Jwakuwombola?”

³⁰ Nipele Wandu wakopweche mmusi ula ni kwajaulila Che Yesu.

³¹ Katema kakoko wakulijiganya wakwe wali nkwachondelela Che Yesu achitiji, “Chondechonde jwakwiganya, ndye.”

³² Nambo Che Yesu wasalile, “Uneji ngwete chakulya chingankuchimanyilila wanyamwe.”

³³ Wakulijiganya wakwe watandite kuusyana achinsyene pe, “Ana kwana mundu jwanjigalile chakulya?”

³⁴ Che Yesu wasalile, “Chakulya changu chili kutendekanya chakusaka awala wandumile ni kugamalisya masengo gao. ³⁵ Wanyamwe ngankuti, ‘Jisigalile miesi ncheche, pakwika katema ka kugungula?’ Nambo uneji ngunsalila nnole migunda ji jili chile kwa kugungula. ³⁶ Jwakugungula akupochela mbote ni akukumbikanya pamo magungulo kuti gakole umi wa mo wa gose pangali mbesi, nipele jwakupanda asengwe yalumo ni jwakugungula. ³⁷ Chi wecheto chi chili chisyene, ‘Jumo akupanda ni jwine akugungula.’ ³⁸ Uneji nantumile nkagungule magowolo ganganimpande wanyamwe, wane wapanganyisye masengo gakulimba, nambo gelego ginkupata wanyamwe gali kwa ligongo lya masengo gao.”

³⁹ Wasamalia wajinji wa musu ula waakulupilile Che Yesu kwa ligongo lya umboni wa malo we ga wa wechete jwankongwe jo gagakuti, “Asalile inayose imbanganyisye.” ⁴⁰ Wasamalia wajaulile Che Yesu ni kwachondelela atame pamo nawo, nombejo watemi pepala mo wa gawili.

⁴¹ Nipele wandu wajinji nnope waakulupilile Che Yesu ligongo lya malo we gao. ⁴² Wansalile jwankongwe jo, “Sano tukukulupilila nga wa kwaligongo lya ku wecheta kwenu pe, nambo paku wa tupilikene twachinsyene, ni tukumanyilila kuti isyene ajuju ni Nkulupusyo jwa wandu wapachilambo.”

Che Yesu akunnanya mwanache jwa jwankulu

⁴³ Pagapite mo wa gawili Che Yesu wausile sooni ku Galilaya. ⁴⁴ Paku wa Che Yesu nsyene wasasile pangasisa kuti, “Jwakulondola jwa Akunnungu ngakuchimbichikwa mchilambo chakwe nsyene.” ⁴⁵ Pa waiche ku Galilaya, wandu wajinji wakweleko wapochele, paku wa wanyawo nombe wali ku Yelusalemu kuchindimba cha Pasaka, waiweni yose yaitesileje Che Yesu pachindimba.

⁴⁶ Nipele Che Yesu waujile sooni mmusi wa ku Kana, chilambo cha ku Galilaya, peuto pa wagatelele meesi ga we divai pala. Pepala pali ni jwankulu jumo ju wali ni mwanache jwakulwala ku Kapelenaumu ko. ⁴⁷ Nipele jwankulu jo pa wapolikene kuti Che Yesu atyosile ku Yudea ni kwika ku Galilaya, wajaulile ni kwachondelela ajaule ku Kapelenaumu akannanye

mwanagwe juwâlwalaga kuwandichila kuwa. ⁴⁸ Che Yesu wânsalile, “Wanyamwe ngankwakulupilila Akunnungu pangaiwona imanyisyo ni yakusimonjeka!”

⁴⁹ Jwankulu jo wânanjile, “Ambuje, chondechonde tujauke mwanangu akanaŵe kuwa.”

⁵⁰ Che Yesu wânsalile, “Njauleje, mwanagwenu chalame.”

Mundu jo wâlikulupilile liloŵe liwasalilwe ni Che Yesu ni wâjawile. ⁵¹ Paŵaliji nkutuluka, wâsimene ni achikapolo wâo ni wânsalile kuti mwanache jwao alamile.

⁵² Nombejo wâusisye katema kawâtandite mwanagwe kupata eja, ni wanyawo wânanjile, “Ulwele wannesile liiso saa saba ja musi.” ⁵³ Nipele atati jo wâjmanyilile kuti jaliji saa jilajila jiwasalilwe ni Che Yesu kuti, “Mwanagwenu chalame.” Pelepo nsyene pamo ni achalongo wakwe wose wankulupilile Che Yesu.

⁵⁴ Chelechi chaliji chimanyisyo cha kusimosya chaaŵili chiwachipanganyisye Che Yesu paŵatyosile ku Yudea kuuja ku Galilaya.

5

Che Yesu akunnamya mundu pa litanda

¹ Payamasile yeleyo, Che Yesu wakwesile kwaula ku Yelusalemu ku chindimba cha Wayahudi, ² Ni ku Yelusalemu ko, pachiwandi nnango wekulungwa wakuwîlanjikwa nnango wa ngondolo, kwaliji ni litanda lya-likuŵilanjikwa Mchiebulania Betisasa lyalili ni mapenu nsano. ³ Wakulwala wâjinji wagonaga mmapenu mo, kwaliji ni wângalola ni wakulemala ni wakutatala. ⁴ Walolelaga meesi gatinganyikwe, pakuwa kapali katema katumetume jwa kwinani jwa Ambuje watuluchilaga mmeesi ni kugatinganya. Jwakulwala jwalijose juwâliji jwaandanda kwinjila mmeesi gatinganyikwe, walamile ulwele uliwose walinawo. ⁵ Pelepo paliji ni mundu jumo juwatatele yaka makumi gatatu kupambula nsano ni itatu. ⁶ Che Yesu paŵambweni mundu jula ali agonile pepala ni kwimanyilila kuti ali jwakulwala moŵa gamajinji, wambusisye, “Ana nkusaka kulama?”

⁷ Jwakulwala jo wânanjile, “Ambuje, uneji nganingola jwakunyingisya mu litanda katema meesi pagakutinganyikwa. Pingulinga kwinjila, mundu jwine akuunongolela kwinjila.”

⁸ Nipele Che Yesu wânsalile, “Njimuche, njigale ugono wenu njaule.”

⁹ Papopo pepo mundu jo walamile, wâjigele ugono wakwe ni kwaula.

Yeleyo yatendekwe pa Lyuwa lya Kupumulila. ¹⁰ Nipele achakulu wa Wayahudi wânsalile mundu jwalamile jo, “Lelo jino lili Lyuwa lya Kupumulila ni malajisyo ga Akunnungu gawapele che Musa gakukanya kunyakula ugono wenu.”

¹¹ Nambo mundu jo waajanjile wanyawo, “Mundu jwanamisye jula andanjile, ‘Njigale ugono wenu, njaule.’ ”

¹² Wanyawo wambusisye, “Ana waani ansalile njigale ugono wenu njaule?”

¹³ Nambo mundu juwalamiswe jula nganamanyilila Che Yesu kuti ali waani, pakuwa pepala paliji ni mpingo wekulungwa wa wându ni Che Yesu watyosile pepala.

¹⁴ Kanyuma Che Yesu wâsimene mundu juwannamisye jula pa Nyuumba ja Akunnungu, ni wânsalile, “Mpilikane sambano nnamile, kasintenda sooni sambu, chinaiche kunsimana chindu chakusakala kupunda achichi.”

¹⁵ Mundu jula wâjawile kukwasalila achakulu wa Wayahudi kuti Che Yesu ni juwalamisye. ¹⁶ Pakuwa Che Yesu watendekenye yeleyo pa Lyuwa lya Kupumulila, Wayahudi watandite kunchima. ¹⁷ Nambo Che Yesu waasalile,

“Atati wangu akupanganya masengo moŵa gose ni uneji ngugapanganya iyoyo peyo.”

¹⁸ Kwa ligongo lyo, achakulu ŵa Ŵayahudi ŵapundile kususososa litala lyakwaulaga Che Yesu ngaŵa ligongo lyakutema malajisyo ga Lyuŵa lya Kupumulila pe, nambo pakuŵa alitesile kuti Akunnungu ali Atatigwe ni kulitenda chisau ni Akunnungu.

Ulamusi wa Mwana jwa Akunnungu

¹⁹ Che Yesu ŵaasalile, “Ngunsalila isyene, Mwana ngakukombola kupanganya chachilichose jikape. Mwana akukombola kupanganya achilape chakuchiwona alinkupanganya Atati. Pakuŵa achila chaakuchipanganya Atati Mwana nombejo akupanganya ilaila peila. ²⁰ Atati akunnonnyela Mwana ni kunlosya indu yose yakupanganya nsyene. Sooni chiŵalosome indu yekulungwa kupunda ayiyi, ni ŵanyamwe chinsimonje. ²¹ Mpela ila Atati iyakuti pakwasyusya ŵawile ni kwapa umi, iyoyo peyo ni Mwana akwapa umi aŵala ŵakwasaka. ²² Atati ngakunlamula mundu jwalijose, nambo ampele Mwanagwe ukombole wose wakwalamula ŵandu, ²³ kuti ŵandu wose anchimbichisye Mwana mpela yakuti pakwachimbichisya Atati. Mundu jwalijose jwangakunchimbichisya Mwana ngakunchimbichisya Atati juŵantumile.”

²⁴ “Ngunsalila isyene, jwakulipikanila liloŵe lyangu ni kwakulupilila ŵandumile une ŵala, jwelejo akwete umi wa moŵa gose pangali mbesi. Nombejo ngaalamulikwa ng'oo, pakuŵa amasile kukopoka muchiwa ni kwinjila mu umi. ²⁵ Ngunsalila isyene, chikaiche katema ni sambano kaiche chanti ŵandu ŵawile chalipilikane liloŵe lya Mwana jwa Akunnungu nombe ŵandu ŵachalipilikane wo chakole umi. ²⁶ Mpela ila Atati yatite kuŵa ndande ja umi, iyoyo peyo ampele Mwana kuŵa ndande ja umi. ²⁷ Sooni ampele Mwana ukombole wa kulamula ligongo jwelejo ali Mwana jwa Mundu. ²⁸ Nkachisimonga achichi pakuŵa chikaiche katema chati ŵandu wose ŵaali kumalembe chalipilikane liloŵe lyao, ²⁹ nombe chasyuche, aŵala ŵaŵatendekenye yambone chasyuche ni kupata umi ni aŵala ŵaŵatendekenye yangalumbana chasyuche ni kulamulikwa.”

Usyene nkati Che Yesu

³⁰ “Uneji jikape ngangukombola kuchitendekanya chindu kwa ukombole wangu nansyene. Ngulamula mpela inguti pakupilikana kutyochela kwa Atati, ni kulamula kwangu kuli kwa usyene pakuŵa ngangupanganya ingusaka nansyene, nambo yambone paujo pao ŵandumile une ŵala.

³¹ “Naliŵalangaga nansyene umboni wangu uli wa unami. ³² Nambo apali jwine jwakusala umboni pa une, noneji ngumanyilila kuti yose yakusala nkati uneji ili isyene. ³³ Ŵanyamwe mwalajisye ŵantenga ku che Yohana Ŵakubatisya, ni umboni wasasile nkati une uli usyene. ³⁴ Ngaŵa kuti uneji nguukulupilila umboni wa ŵandu, nambo ngusala yei kuti ŵanyamwe nkulupuswe. ³⁵ Che Yohana ŵaliji mpela lumuli lulwakolelaga ni kulanguchisya, ni ŵanyamwe mwaliji chile kusengwa ni lilanguka lyakwe kwa katema pe. ³⁶ Nambo uneji ngwete umboni kukwangu wauli wekulungwa kupunda u che Yohana. Pakuŵa masengo gingugapanganya gaambele Atati malichisye ni gagakulosya pangasisika kuti Atati ni ŵandumile. ³⁷ Atati uŵandumile, iyoyo akusala umboni nkati une. Ŵanyamwe nganimme kulupilikana liloŵe lyao atamuno kukulola ku meeso kwao, ³⁸ ni liloŵe lyao ngalikutama nkati mwenu, pakuŵa nganimukulupilila ajula juŵantumile. ³⁹ Nkugasososa Malembelo ga Akunnungu nchiganisya kuti mu gelego

chimpate umi wa moŵa gose pangali mbesi. Ni Malembelo ga Akunnungu go gakuŵalanga umboni nkati une! ⁴⁰ Ni ŵanyamwe ngankusaka kwika kukwangu kuti nkole umi wa moŵa gose pangali mbesi.

⁴¹ “Ngangusosa kuchimbichikwa ni ŵandu. ⁴² Nambo ngummanyilila ŵanyamwe kuti nganinkola unonyelo wa Akunnungu mmitima jenu. ⁴³ Uneji iiche kwa ulamusi wa Atati ŵangu, ni ŵanyamwe nganimungulupilila. Aikaga mundu jwine kwa ulamusi wakwe nsyene, chimunkulupilile. ⁴⁴ Ana chinkombole chinauli kungulupilila iŵaga ŵanyamwe nkusaka kulapikwa kutyochela kwa achinjenu nambo nkukana kulapikwa kwakukutyochela kwa Akunnungu ŵaali jikape? ⁴⁵ Nkaganisyaga kuti uneji chinambechetele kwa Atati. Che Musa junkunlolela ŵanyamwe ni juchambechetele kwa Atati. ⁴⁶ Nkankulupilile che Musa nkaangulupilile ni une ŵakwe pakuŵa che Musa ŵalembile ngani syangu. ⁴⁷ Nambo iŵaga ngankugakulupilila gaŵagalembile che Musa gala, sano chinkombole chinauli kugakulupilila ginguŵecheta?”

6

Che Yesu akuulisa mpingo wa ŵandu

(Matayo 14:13-21; Maliko 6:30-44; Luka 9:10-17)

¹ Payamasile yeleyo Che Yesu ŵajombweche litanda lya Galilaya pane likuŵilanjikwa litanda lya Tibelia. ² Mpingo wekulungwa wa ŵandu wakuiye ligongo ŵandu wo ŵaiweni imanyisyo iŵapanganyisye kwa kwalamya ŵandu. ³ Nipele Che Yesu pamo ni ŵakulijiganya ŵao ŵakwesile mwitumbi ni kutama. ⁴ Katema ka chindimba cha Pasaka ja Ŵayahudi kaŵandichile. ⁵ Che Yesu paŵalolesyelolesye ŵauweni mpingo wekulungwa wa ŵandu uchaichililaga, nipele ŵausisye che Filipino, “Ana chitusume kwapi chakulya kuti twape ŵandu ŵa alye?” ⁶ Ŵaŵechete yeleyo kuti ŵalinje che Filipino, pakuŵa asyene ŵaimanyi chichaapanganye.

⁷ Che Filipino ŵajanjile, “Ipande machila gaŵili ga madini ga feza ngaikukwana kusumila mikate kwa kila mundu!”

⁸ Jumo jwa ŵakulijiganya ŵa Che Yesu jwakuŵilanjikwa che Andulea, mpwao che Simoni Petulo, ŵaasalile Che Yesu, ⁹ “Kwana jwanchanda pelepa jwali ni ipande nsano ya mikate ja shayili ni somba siŵili. Nambo yakulya yi kanandi ngayajikutisya ŵandu ŵajinji ŵanti nyi?”

¹⁰ Che Yesu ŵaasalile ŵakulijiganya ŵao, “Mwasalile ŵandu atame paasi.” Pelepo paliji ni manyasi, nipele ŵandu wose ŵatemi paasi, winji wa achalume pe waliji mpela elufu tano. ¹¹ Nipele Che Yesu ŵaijigele ipande ya mikate ila, ni ŵatogolele Akunnungu ni kwagaŵila ŵandu ŵaŵatemi paasi ŵala. Ŵatesile iyoyo peyo ni somba sila ni kila mundu ŵapatile mpela iŵatite pakusaka. ¹² Ŵandu wo paŵajikwite Che Yesu ŵaasalile ŵakulijiganya ŵao, “Nkumbikanye mbakatika yaisigele yo kuti inapotele.” ¹³ Nipele, ŵakulijiganya ŵala ŵakumbikenye isigasi ya mikate nsano ja shayili iyasigesye ŵandu ŵaŵalile ŵala, ŵagumbesye itundu likumi ni iŵili. ¹⁴ Ŵandu paŵachiweni chimanyisyo chiŵachipanganyisye Che Yesu cho, ŵatite, “Isyene ajuju ni jwakulondola jwa Akunnungu jwaŵechetekwe kuti chaiche pachilambo.” ¹⁵ Che Yesu ŵaimanyi kuti ŵandu ŵasachile kwakanganichisya aŵe mwenye jwao, ni ŵatyoosile sooni jikape ni kwaula ku chitumbi.

Che Yesu akwenda pachanya meesi

(Matayo 14:22-33; Maliko 6:45-52)

¹⁶ Pakwaswele ŵakulijiganya ŵa Che Yesu ŵatulwiche kwaula ku litanda. ¹⁷ Ŵajinjile mu ngalaŵa ŵatandite komboka kwaula ku Kapelenaumu. Chipi

chajinjile ni Che Yesu w̄aliji akanaw̄e kwaichilila. ¹⁸ Litanda lyatandite matumbela kwa ligongo lya chibunga chekulungwa chichaliji chinukupuga. ¹⁹ W̄akulijiganya w̄ao pa w̄ajawile kwakutalichila uleu wa maili sitatu pane ncheche, w̄ammweni Che Yesu alinkwenda pachanya meesi, ni kujiw̄andichila ngala w̄a, w̄ajogwepe nnope. ²⁰ Che Yesu w̄aasalile, “Nkajogopa, ndili uneji!” ²¹ Nipele w̄akulijiganya w̄ala kwakusangalala w̄ammendile Che Yesu ajinjile mu ngala w̄a mula. Palapala ngala w̄a jaiche mungulugulu litanda ku w̄ajaulaga.

W̄andu akwasosasosa Che Yesu

²² Mala w̄i jakwe mpingo wa w̄andu u w̄asigele peesi litanda ula w̄aimanyi kuti apala paliji ni ngala w̄a jimo pe. Che Yesu nganajinjila mu ngala w̄a pamo ni w̄akulijiganya w̄ao, nambo w̄akulijiganya w̄ao wo w̄ajawile achinsyene pe. ²³ Syaiche ngala w̄a sine kutyochela ku Tibelia pepala mpingo wekulungwa wa w̄andu pa w̄alile mikate, Ambuje ali amasile kwatogolela Akunnungu. ²⁴ Nipele, w̄andu wo pa w̄aimanyi kuti Che Yesu ni w̄akulijiganya w̄ao nganapagwa pepala, w̄asikwesile ngala w̄a sila ni kwaula ku Kapelenaumu achinsosaga.

Che Yesu ali chakulya cha umi

²⁵ W̄andu w̄ala pa w̄asimene Che Yesu ali ajombweche w̄ambusisye, “Ana, Jw kwiganya akuno nnyiche katema chi?” ²⁶ Che Yesu w̄aajanjile, “Ngunsalila isyene, nkusosasosa une nga w̄a kwaligongo mwaiweni imanyisyo imbanganyisye, nambo kwaligongo mwalile mikate jila ni kwikuta. ²⁷ Kasinchenjeuchila chakulya chachikuwola, nambo nchenjeuchile chakulya chingachikuwola cha umi wa mo w̄a gose pangali mbesi. Mwana jwa Mundu champe chakulya chi paku w̄a Akunnungu Atati, alosisye kuti ansagwile ni kunkunda.” ²⁸ Nombewo w̄ambusisye Che Yesu, “Tutende chichi kuti tukombole kugapanganya masengo gakugasakaga Akunnungu tugapanganye?” ²⁹ Che Yesu w̄aajanjile, “Chelechi ni chakuchisaka Akunnungu nchipanganye, munkulupilile jwantumile jula.”

³⁰ Pelepo w̄aasalile, “Ana chintende chimanyisyo chi tulole kuti tunkulupilile mmwe? Chintende chichi?” ³¹ Achambuje w̄etu w̄alile chakulya chachiku w̄ilanjikwa mana mwipululu mula mpela igakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu, ‘W̄alisisye mikate jajityochele kwinani.’ ”

³² Che Yesu w̄aasalile, “Ngunsalila isyene, che Musa nganampanga nkate kutyochela kwinani, nambo Atati w̄angu ni w̄ampele w̄anyamwe nkate usyene kutyochela kwinani. ³³ Paku w̄a nkate wakatupa Akunnungu uli ajula jwatulwiche kutyochela kwinani ni kwapa umi w̄andu w̄aali mchilambo.” ³⁴ Nipele w̄aasalile, “Ambuje, ntupeje nkate wu kila lyu w̄a.” ³⁵ Nambo Che Yesu w̄aasalile, “Uneji ndili nkate waukwikanawo umi. Jw kwika kukwangu ngasijinkola sala, jw kwungulupilila une ngasijinkola njota ng'oo. ³⁶ Nambo nansalile kuti namuno muuweni, nganimme kungulupilila. ³⁷ Wose w̄akuumba Atati chaiche kukwangu, noneji jwalijose jw kwika kukwangu ngasinankana ng'oo. ³⁸ Nganinduluka kutyochela kwinani kwaligongo lya kuitendekanya ingusaka uneji, nambo ndulwiche kuti ndendekanye yakusaka w̄andumile une w̄ala. ³⁹ Yakusaka w̄andumile une w̄ala ni ayiyi, ninanjase jwalijose ju w̄ambe, nambo naasyusye pa lyu w̄a lya mbesi. ⁴⁰ Paku w̄a chakusaka Atati w̄angu ni achichi, jwalijose jw kunlola Mwana ni kunkulupilila akole umi wa mo w̄a gose pangali mbesi, ni uneji chinansyusye pa lyu w̄a lya mbesi.”

⁴¹ Nipele W̄ayahudi w̄atandite kwasongonechela Che Yesu paku w̄a w̄atite, “Uneji ndili nkate wautulwiche kutyochela kwinani.” ⁴² Ni w̄atite, “Uli,

ajuju ngaŵa Che Yesu mwana ju che Yusufu jula? Atatigwe ni achikugwe twamanyi! Ana akukombola chinauli kuti atulwiche kutyochela kwinani?”⁴³ Che Yesu ŵaasalile, “Nneche kusongonechelana jwine ni jwine.⁴⁴ Ngapagwa mundu juchakombole kwika kukwangu pangali Atati juŵandumile une jo kwautila kukwangu, ni une chinansyusye mundu jo pa lyuŵa lyambesi.⁴⁵ Ŵakulondola ŵa Akunnungu ŵalembile kuti, ‘Ŵandu wose chajiganyikwe ni Akunnungu.’ Mundu jwalijose jwakumpilikana Atati ni kulijiganya kutyochela kwa ŵelewo, chaiche kukwangu.⁴⁶ Ngapagwa mundu jwambweni Atati, ikaŵe ajula pe jwatyosile kwa Akunnungu, jwelejo ni juŵambweni Atati.⁴⁷ Ngunsalila isyene, jwakukulupilila akwete umi wa moŵa gose pangali mbesi.⁴⁸ Uneji ndili nkate waukwikanawo umi.⁴⁹ Achambuje ŵenu ŵalile mana mwipululu mula, nambo ŵawile.⁵⁰ Nambo weleu ni nkate waukutuluka kutyochela kwinani kuti jwalijose jwakulya anajasiche.⁵¹ Uneji ndili nkate waukwikanawo umi wautulwiche kutyochela kwinani. Mundu jwalijose alyaga nkate wo chalame moŵa gose pangali mbesi. Ni nkate uchinaape wo uli chiilu changu chinguchityosya kuti ŵandu wose ŵapachilambo akole umi.”

⁵² Nipele Ŵayahudi ŵatandite kwangangana achinsyene pe, “Ana aju akukombola chinauli kutupa uwe chiilu chakwe kuti tulye?”⁵³ Che Yesu ŵaasalile, “Ngunsalila isyene, iŵaga ngankulya chiilu cha Mwana jwa Mundu ni kung’wa miasi jakwe, ngankola umi nkati mwenu.⁵⁴ Mundu jwalijose jwakulya chiilu changu ni kung’wa miasi jangu akwete umi wa moŵa gose pangali mbesi, ni uneji chinansyusye pa lyuŵa lyambesi.⁵⁵ Pakuŵa chiilu changu chili chakulya chisyenesyene, ni miasi jangu jili chakung’wa chisyenesyene.⁵⁶ Mundu jwalijose jwakulya chiilu changu ni kung’wa miasi jangu, jwelejo akutama nkati mwangu ni uneji ngutama mwa jwelejo.⁵⁷ Mpela ıla Atati ŵaali ŵajumi iŵandumile, ni kwa ligongo lya Atati ndili ŵajumi, kwayele jwakundya une chaŵe ŵajumi kwa ligongo lyangu.⁵⁸ Nipele, weleu uli nkate wautulwiche kutyochela kwinani, ngaŵa mpela mana jiŵalile achambuje ŵenu ni kuwa. Nambo juchalye nkate wu chakole umi wa moŵa gose pangali mbesi.”⁵⁹ Che Yesu ŵaŵechete yeleyo paŵaliji nkwiganya mu nyuumba ja kusimanilana Ŵayahudi ku Kapelenaumu kula.

Maloŵe gagakwikanawo umi wa moŵa gose pangali mbesi

⁶⁰ Nipele ŵakulijiganya ŵao ŵajinji paŵapilikene yeleyo ŵatite, “Aga majiganyo ga gali gakulimba! Ana nduni juchakombole kugakunda?”⁶¹ Che Yesu ŵaimanyi pangasalilwa ni mundu kuti ŵakulijiganya ŵao ŵaliji nkusongoneka yankati yeleyo, ni ŵausisye, “Ana majiganyo ga gakuntesya nneche kungulupilila?⁶² Nambi chiiŵe uli pachimummone Mwana jwa Mundu alinkujigalikwa kwaula kwinani kuŵaliji kundanda?⁶³ Mbumu jwa Akunnungu ni jwakwichisya umi, machili ga mundu gangali chindu. Maloŵe ginansalile gali Mbumu nombe gali umi.⁶⁴ Natamuno yeleyo apali ŵane mwa ŵanyamwe ŵangakukulupilila.” Che Yesu ŵaŵechete yeleyo pakuŵa ŵaimanyi chitandile kundanda kuti ŵaani ŵangakulupilila ni nduni juchangalauche.⁶⁵ Nipele Che Yesu ŵaŵechete sooni, “Kwa ligongo lyo nansalile kuti ngapagwa juchakombole kwika kukwangu mpaka akamuchikwe ni Atati ŵangu.”

⁶⁶ Kutyochela lyuŵa lyo ŵakulijiganya ŵao ŵajinji ŵalesile kulongana nawo kwaligongo lya maloŵe gala ni ŵaujile panyuma.⁶⁷ Nipele Che Yesu ŵausisye ŵakulijiganya likumi ni ŵaŵili ŵala, “Ana, ni ŵanyamwe nombe nkusaka kwaula?”⁶⁸ Che Simoni Petulo ŵajanjile, “Ambuje, tutujaule kwa acheni? Mmwejo nkwete maloŵe gagakwikanawo umi wa moŵa gose pangali mbesi.

⁶⁹ Uweji tukukulupilila ni sooni tukwimanyilila kuti mmwejo ndi Jwanswela kutyochema kwa Akunnungu.” ⁷⁰ Che Yesu wâasalile, “Uli, nganinansagula wanyamwe likumi ni wawili? Nambo jumo jwenu ali Shetani.” ⁷¹ Nambo Che Yesu waliji nkwegamba che Yuda mwana ju che Simoni Isikaliote, pakuwa jwelejo ni juchangalauche namuno ali jumo jwa wakulijiganya likumi ni wawili wala.

7

Che Yesu ni achapwakwe

¹ Payamasile yeleyo, Che Yesu waliji nkwendajenda ku Galilaya ko. Nganasaka kwendajenda ku Yudea ligongo achakulu wa Wayahudi wasachile kwaulaga. ² Chindimba cha Wayahudi cha masakasa chawandichile. ³ Nipele achapwakwe Che Yesu wâasalile, “Ntyoche pelepa njaule ku Yudea kuti wakunkuya mmwe nombewo aiwone yakusimonjeka inkwipanganya. ⁴ Ngapagwa mundu jwakupanganya chindu kwakulisisa iwaga akusaka kumanyika ni wandu. Pakuwa nkupanganya yelei, nilosye mwasyene kwa wandu wa pachilambo.” ⁵ Namose achapwakwe nganiwakulupilila. ⁶ Nipele, Che Yesu wâasalile, “Katema kambone kukwangu kakanawe kwika, kukwenu wanyamwe katema kakalikose kali kambone. ⁷ Wandu wa pachilambo ngakombola kunchima wanyamwe, nambo uneji akunjima pakuwa naasalile kuti yakuitendekanya yo ili yangalumbana. ⁸ Wanyamwe njaule kuchindimba cho. Uneji ngunyaula kuchindimba cho pakuwa katema kambone kukwangu kakanawe kwika.” ⁹ Wawechete yeleyo ni kusigala pa Galilaya palapala.

Che Yesu kuchindimba cha masakasa

¹⁰ Achapwakwe pamasile kwaula kuchindimba cha masakasa, Che Yesu nombe wajawile, nambo nganajaula kwakulilosya, wajawile kwakulisisa. ¹¹ Kuchindimba cho achakulu wa Wayahudi waliji nkwasosasosa Che Yesu, ni wausyene, “Ana ali kwapi welewo?”

¹² Mpingo wa wandu waliji nkusongona jwine ni jwine yankati Che Yesu. Wandu wane watite, “Ali mundu jwambone.” Ni wane watite, “Nga! Akwalambusya wandu.” ¹³ Atamuno yeleyo ngapagwa mundu jwalijose jwalinjile kuwecheta ngani syakwe pelanga kwa ligongo lya kwajogopa achakulu wa Wayahudi.

¹⁴ Chindimba cho pichawandichile kumala, Che Yesu wajawile pa Nyuumba ja Akunnungu ni kutanda kwiganya. ¹⁵ Nipele achakulu wa Wayahudi wasimosile ni kuti, “Ana mundu ju agapatile kwapi majiganyo ga, nombejo nganajaula kukulijiganya?” ¹⁶ Pelepo Che Yesu wajanjile, “Majiganyo gungwiganya nganigawa gangu, nambo gakutyochela kwa welewo wandumile une. ¹⁷ Mundu asakaga kupanganya yakusaka Akunnungu, chaimanyilile kuti majiganyo gungwiganya gatyosile kwa Akunnungu pane nguwecheta kwa ukombole wangu nansyene. ¹⁸ Jwelejo jwakuwecheta ngani syakwe nsyene akusosasosa ukulu wakwe nsyene, nambo jwokusosasosa ukulu wa jwanajisye jula, jwelejo ali jwausyene ni mwa jwelejo ngapagwa unami. ¹⁹ Ana che Musa nganampanga malajisyo? Atamuno yeleyo, ngapagwa jwalijose mwa wanyamwe jwagatendekanya gagalembekwe mmalajisyo go. Ana ligongo chi nkusaka kumulaga?” ²⁰ Papopo mpingo wekulungwa wa wandu wajanjile, “Ana mmwe nkmete masoka! Nduni jwokusaka kumulaga mmwe?”

²¹ Che Yesu waaajanjile, “Mbanganyisye chakusimonjeka chimo ni wanyamwe nkuchisimonga. ²² Che Musa wampele chisyo welo cha kwaumbasya achiwana wenu. Nambo chisyo welo cho nganichityochela ku che Musa nambo chatyochele kwa achambuje wenu. Sambano wanyamwe nkummumbasya mwanache pa Lyuwa lya Kupumulila. ²³ Iwaga mundu akuumbala pa Lyuwa lya Kupumulila kuti ganatemeche malajisyo, sambano kwa chichi nkuundumbilila une ligongo nannamisye mundu pa Lyuwa lya Kupumulila? ²⁴ Kasinlamula kwa meeso pe, nambo nlamule kwa goloka.”

Che Yesu ali Kilisito Jwakuwombola jwatumikwe ni Akunnungu

²⁵ Wandu wane wa ku Yelusalemu watandite kulusya, “Ana mundu ju nga wa ajula jwakusosekwa ni ilongola kuti ammulaje? ²⁶ Nnole, sambano akuwecheta pelanga, nombe ngapagwa mundu jwakuntanjila chachilichose. Uli, ilongola akwimanyilila kuti aju ali Kilisito Jwakuwombola? ²⁷ Pachaiche Kilisito ngapagwa mundu juchakumanye kwakopochele, nambo uweji tukumanyi kwakopochele mundu ju!”

²⁸ Nipele Che Yesu pawaliji nkwiganya pa Nyuumba ja Akunnungu wanyanyisye achitiji, “Ana wanyamwe nkuumanyilila une ni sooni nkumanyi kungopochele? Une nguniika kwa ulamusi wangu nansyene, nambo wandumile une wo ali wausyenesyene, ni wanyamwe ngunkwamanyilila, ²⁹ uneji ngwamanyilila pakuwa ngopochele kwa welewo, nombewo ni wandumile une.”

³⁰ Nipele wandu wasachile kwakamula, nambo nganapagwa mundu jwalijose jwalinjile kunkwaya, ligongo katema kakwe kaliji kakana we kwika. ³¹ Mumpingo wa wandu mula, wandu wajinji wakulupilile ni kuti, “Ana aikaga Kilisito Jwakuwombola chapanganye imanyisyo yekulungwa kupunda ayiyi yakuitendekanya awa?”

Wakulindilila akutumikwa kukwakamula Che Yesu

³² Mafalisayo wapilikene wandu achisongonaga jwine ni jwine yankati Che Yesu. Nipele achakulu wambopesi pamo ni Mafalisayo watumile wakulindilila Nyuumba ja Akunnungu akaakamule Che Yesu. ³³ Che Yesu waasalile, “Chindame ni wanyamwe kwa katema kakajipi, nipele chinyaule kwa wandumile wala. ³⁴ Chimuusose nambo ngamuuwona, pakuwa pepala pachime wanyamwe ngankombolanga kwika.” ³⁵ Achakulu wa Wayahudi wausyanaga achinsyene pe, “Ana mundu ju chajaule kwapi kwakuti ngatukombola kwawona? Ana chajaule kwa Wayahudi wapwilingene ni kutama mu misi ja Wagiliki ni kwajiganya Wagiliki? ³⁶ Ana malumbo gakwe chichi pakuti, ‘Chimuusose nambo ngamuuwona, ni pepala pachime wanyamwe ngankombola kwika?’ ”

Sulo syasikuilima meesi gagakwikanawo umi

³⁷ Lyuwa lya mbesi lya chindimba cho lyaliji lyuwa lyekulungwa. Che Yesu wajimi ni kuwecheta kwa lilo we lyakunyanyisya, “Mundu jwalijose jwakwete njota aiche kungwa kukwangu. ³⁸ Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, ‘Jwakungulupilila uneji, sulo sya meesi gagakwikanawo umi chigajilime kutyochela nkati mwao!’ ” ³⁹ Wawechete yeleyo nkati Mbumu jwa Akunnungu juchapochelwe ni awala wakwakulupilila Che Yesu. Mpaka katema ko wandu waliji nganampochele Mbumu jwa Akunnungu pakuwa Akunnungu waliji akana we kunkusya Che Yesu.

Kulekangana kwa wandu

⁴⁰ W̄andu w̄ane mu mpingo ula w̄apilikene maloŵe go, ni w̄atite, “Isyene mundu ju ali jwakulondola jula!” ⁴¹ W̄andu w̄ane w̄atite, “Aju ali Kilisito Jwakuwombola!” Nambo w̄andu w̄ane w̄aliji nkuliusya, “Ana ikukomboleka Kilisito akopochele ku Galilaya?” ⁴² Ana Malembelo ga Akunnungu ngagakuti, ‘Kilisito Jwakuwombola chakopochele mu lukosyo lwa mwenye che Daudi, ni chapagwe ku Beselehemu, musi uŵatemi mwenye che Daudi?’” ⁴³ Nipele, w̄andu w̄a mumpingo w̄alekangene kwa ligongo lya Che Yesu. ⁴⁴ W̄andu w̄ane w̄asachile kwakamula nambo ngapagwa mundu jwalijose juw̄ankwaiye.

Achakulu w̄a W̄ayahudi akukananga kwakulupilila Che Yesu

⁴⁵ Nipele w̄akulindilila Nyuumba ja Akunnungu paŵausile, achakulu w̄ambopesi ni Mafalisayo, w̄ausisye, “Kwachichi nganimwaichisya Che Yesu?” ⁴⁶ W̄akulindilila w̄ala w̄ajanjile, “Nganapagwe mundu jwalijose jwakombwele kuŵecheta mpela mundu ju!” ⁴⁷ Nipele Mafalisayo w̄ausisye, “Ana annambwisye ni w̄anyamwe w̄akwe?” ⁴⁸ Ana mpatile kumbona jumo jwa ilongola, pane jumo jwa Mafalisayo jwankulupilile jwelejo? ⁴⁹ Ngwamba, nambo w̄andu w̄a ngakugamanyilila malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa, kwayele Akunnungu w̄alwesisye!”

⁵⁰ Jumo jwao w̄aliji che Nikodemu jumo jwa Mafalisayo juw̄ajaulile Che Yesu kundanda, w̄aasalile achinjakwe, ⁵¹ “Malajisyo getu gakusala kuti, ngatukukombola kunlamula mundu jwalijose pangampilikanila kaje ni kwimanyilila chichi chakupanganya.” ⁵² Ni w̄anyawo w̄anjanjile, “Ni w̄anyamwe w̄akwe ntyochele ku Galilaya? Nsosesose Mmalembelo Gamaswela nomwe chinnole kuti ku Galilaya ngaakopochela jwakulondola jwa Akunnungu!” ⁵³ Nipele kila mundu w̄ausile kumangwakwe.

8

Jwankongwe juw̄akamwilwe ku chikululu

¹ Pakumala yeleyo Che Yesu w̄ajawile ku chikwesya cha Miseituni. ² Malaŵi jakwe kundaŵi pe, Che Yesu w̄ajawile sooni pa Nyuumba ja Akunnungu. W̄andu wose w̄ansyungwile, nombewo w̄atemi ni kutanda kwajiganya. ³ Nipele W̄akwiganya malajisyo pamo ni Mafalisayo w̄annyichenawo jwankongwe juw̄akamwilwe ali nkutenda chikululu. W̄anjimiche jwankongwe jo paujo pa w̄andu. ⁴ Nipele w̄ambusisye Che Yesu, “Jwakwiganya, jwankongwe ju akamwilwe ali nkutenda chikululu. ⁵ Mmalajisyo getu che Musa w̄atulajisye yele, jwankongwe mpela aju aulajikwe kwa kuputikwa ni maganga. Nambi mmwejo nkuti uli?” ⁶ W̄atite yeleyo kuti w̄alinje Che Yesu akole chakumbebetela. Nambo Che Yesu w̄akoteme ni kulemba paasi ni chala chakwe. ⁷ Paŵapundile kumbusya, Che Yesu w̄ajinamukwiche ni kwasalila, “Naga kwana mundu jwalijose mwa w̄anyamwe jwanganakola sambi aŵe jwaandanda kumponya liganga.” ⁸ Nipele w̄akoteme sooni ni kulemba paasi. ⁹ Paŵapilikene yeleyo w̄atandite kutyoka jumo jumo achilongolelaga achachekulu. Che Yesu w̄asigele jikape ni jwankongwe jula ali ajimi palapala. ¹⁰ Ni Che Yesu paŵajinamukwiche w̄ambusisye jwankongwe jula, “Amao, w̄andu w̄ala alinji kwapi? Uli, ngapagwa jwanlamwile mmwejo?” ¹¹ Jwankongwe jula w̄ajanjile, “Ambuje, ngapagwa namose jumo jwanamwile!” Nombe Che Yesu w̄ansalile, “Uneji nombe ngangunlamula. Njaule, nambo kutandila sambano nkatenda sambi sooni.”

Che Yesu ali lilanguka lya chilambo

¹² Che Yesu wâkungulwiche sooni ni wându achitiji, “Uneji ndili lilanguka lya pachilambo pano. Mundu jwalijose jwakunguya uneji ngajenda mu chipi ng'o, nambo chakole ni lilanguka lya umi.”

¹³ Nipele Mafalisayo wânsalile, “Nkusala umboni wenu mwasyene, sambano umboni wenu uli wa unami.” ¹⁴ Che Yesu wâajanjile, “Atamuno nasalaga umboni wangu nansyene, umboni wangu uli usyene ligongo uneji naku-manyi kungopochele ni kungwaula. Nambo mwanya ngankukumanyilila kungopochele ni kungwaula. ¹⁵ Wânyamwe nkulamula kwa ng'anisyo sya chiundu nambo uneji ngangunlamula mundu. ¹⁶ Naatamuno nalamulaga, ulamusi wangu uli usyene ligongo uneji ngangupanganya masengo jika, Atati wândumile une wo ali pamo ni une. ¹⁷ Ilebekwe mmalajisyo genu, umboni wa wându wâwili uli wa usyene. ¹⁸ Uneji ngusala umboni wangu nansyene, ni Atati wândumile nombe akusala umboni wangu.” ¹⁹ Pelepo wâmbusisye, “Ana Atati wânu ali kwapi?” Che Yesu wâajanjile, “Wânyamwe ngankuumanyilila uneji atamuno ngankummanyilila Atati wângu. Nkaamanyilile uneji nkaamanyilile Atati wângu nombe.”

²⁰ Che Yesu wâwêchete maloŵe go mu chuumba cha mbiko, paŵaliji nkwiganya pa Nyuumba ja Akunnungu. Ni nganapagwa mundu juŵankamwile pakuŵa katema kakwe kaliji kakanaŵe kwika.

Kungwaula wânyamwe ngankombolanga kwika

²¹ Che Yesu wâasalile sooni, “Uneji ngwaula ni wânyamwe chimuusose, nambo chimmwe mu sambi syenu. Kungwaula uneji, wânyamwe ngankombola kwika.” ²² Nipele, achakulu wâ Wâyahudi wâtite, “Ana chaliulaje? Ana kwa ligongo chi akuti, ‘Kungwaula wânyamwe ngankombola kwika?’ ” ²³ Che Yesu wâasalile, “Wânyamwe nkopochele papapa pachilambo cha paasi, nambo uneji ngopochele kwinani. Wânyamwe nlinji wâ pachilambo pano, nambo uneji nguniŵa jwa pachilambo pano. ²⁴ Kwaligongo lyo nansalile kuti chimmwe mu sambi syenu. Pakuŵa ngankukulupilila kuti, ‘Uneji ndili jwelejo’ chimmwe mu sambi syenu.” ²⁵ Nombe wânyawo wâmbusisye, “Ana mmwejo ni wâani?” Che Yesu wâajanjile, “Uneji ndili jwelejo, mpela inansalile chitandile kundanda! ²⁶ Ngwete yejinji yakuŵecheta ni kulamula nkati wânyamwe. Nambo wândumile une ali wâusyene, none ngwasalila wându wose wâ pachilambo yeila pe imbilikene kutyochela kwa wêlewo.”

²⁷ Wânyawo nganaimanyilila kuti Che Yesu wâwêchetaga nawo yankati ngani sya Akunnungu, Atati wâao. ²⁸ Nipele Che Yesu wâasalile, “Pachimunyakule Mwana jwa Mundu, pelepo ni pachimmanyilile kuti, ‘Uneji ndili jwelejo,’ ni chimmanyilile kuti ngangupanganya chachili chose nansyene, nambo nguŵecheta yeila pe inyiganyikwe ni Atati. ²⁹ Wândumile wâla ali pamo ni uneji, nganaaneka jika, pakuŵa moŵa gose nguitendekanya aila yaikwanonyela.”

³⁰ Wându wâjinji wâwâmpilikanile Che Yesu achiŵechetaga maloŵe ga wânkulupilile.

Usyenesyene chiuntende wâlecheleswe

³¹ Nipele Che Yesu wâasalile Wâyahudi wâwâkulupilile wâla kuti, “Mwaikamulichisyaga inanjigenye, chimme wâkulijiganya wângu wâ usyenesyene. ³² Chimumanyilile usyene, ni usyene wo chiuntende wâlecheleswe.” ³³ Nombe wânyawo wânanjile, “Tuli uŵelesi u che Iblahimu ni nganituŵa achikapolo wâ mundu jwalijose. Ana malumbo gakwe chichi pankuti, ‘Chinchilecheleswa?’ ”

³⁴ Che Yesu wajanjile, “Ngunsalila isyene, mundu jwalijose jwakuten-dekanya sambi ali kapolo jwa sambi. ³⁵ Kapolo ngakutama pamusi moŵa gose, nambo mwanache akutama pamusi moŵa gose. ³⁶ Nipele Mwana annechelesyaga wanyamwe nombe chimbe walecheleswe kusyenesyene. ³⁷ Naimanyi kuti wanyamwe nlinji uwelesi u che Iblahimu. Nambo nkusaka kumulaga ligongo nkugakana majiganyo gangu. ³⁸ Uneji nguwecheta aila pe yanosisyeye Atati wangu, nambo wanyamwe nkupanganya aila yansalile atati wenu.”

³⁹ Wanyawo wajanjile, “Uweji Atati wetu ali che Iblahimu!” Che Yesu wasalile, “Wanyamwe nkaŵe wanache wa che Iblahimu nkaitendekenye aila iwaitendekenye che Iblahimu. ⁴⁰ Uneji nansalile usyene unaupilikene kutyochela kwa Akunnungu, atamuno yeleyo wanyamwe nkusaka kumulaga. Che Iblahimu nganapanganya yeleyo! ⁴¹ Wanyamwe nkutendekanya ilaila yaite-sile atati wenu.” Wanyawo wasalile, “Uweji nganitupagwe kwa chikululu! Tukwete atati wamope, welewo ali Akunnungu.”

⁴² Che Yesu wasalile, “Ikaŵe Akunnungu ali Atati wenu, nkaanonyele uneji pakuŵa uneji natyosile kwa Akunnungu ni sambano ndili papapa pepa. Nguniika kwa malamulo gangu nansyene nambo kwa malamulo ga wandumile une wo. ⁴³ Ana kwachichi ngankugapilikanichisya ginguwecheta ga? Ligongo ngankusaka kugapilikana maloŵe gangu. ⁴⁴ Wanyamwe atati wenu jwakulinga ni wanyamwe nkusaka kutendekanya yaikwanonyelesya atati wenu. Chitandile kundanda jwelejo waliji jwakuulaga, ni nganawai kwima ku upande wa usyene, mwa jwelejo nganiupagwa usyene. Paakuwecheta ya unami, akuwecheta yatite kusoŵelela, pakuŵa jwelejo ali jwa unami ni atati jwa unami wose. ⁴⁵ Pakuŵa uneji ngunsalila usyene, wanyamwe ngankungulupilila. ⁴⁶ Mwa wanyamwe nduni juchakombole kuwalanga umboni kuti uneji ngwete sambi? Ana iwaga nguwecheta usyene, kwachichi ngankungulupilila? ⁴⁷ Wandu wa Akunnungu akugapilikana maloŵe gakuwecheta Akunnungu, wanyamwe ngankupilikana pakuŵa wanyamwe nganimma wandu wa Akunnungu.”

Che Yesu wapali akanawe kupagwa che Iblahimu

⁴⁸ Wayahudi wajanjile Che Yesu, “Ana nganitusala uchenene kuti mmwejo ndi Msamalia ni sooni nkwete lisoka?” ⁴⁹ Che Yesu wajanjile, “Uneji nganingola lisoka. Uneji ngwachimbichisya Atati wangu, nambo wanyamwe ngankunjimbichisya une. ⁵⁰ Uneji ngangulisosela ukulu wangu nansyene. Apali jumo jwakuusosela ukulu wo, nombejo ali jwakulamula. ⁵¹ Ngunsalila isyene, mundu jwalijose jwakugakumulichisya majiganyo gangu ngaawa nambo chatame moŵa gose pangali mbesi.” ⁵² Wayahudi wasalile Che Yesu, “Sambano twimanyi uchenene kuti mmwejo nkwete lisoka! Che Iblahimu wawile, ni wakulondola wa Akunnungu wawile iyoyo peyo, nomwe nkuti, ‘Mundu jwalijose agakumulichisya majiganyo gangu ngaawa!’ ⁵³ Ana mmwejo nkulitenda wakulungwa kwapunda atati wetu che Iblahimu juwawile jula? Natamuno wakulondola wa Akunnungu wawile nombewo. Sambano mmwejo nkulitenda waani?” ⁵⁴ Che Yesu wajanjile, “Nalikusyaga une nansyene, ukulu wangu ngaŵa chindu. Atati wangu wankwaŵilanga Akunnungu wenu, welewo ni wakungusya une. ⁵⁵ Wanyamwe ngannaŵe kwamanyilila, nambo uneji naamanyi. Nombe nasalaga kuti ngangwamanyilila, chime jwaunami mpela wanyamwe. Uneji ngwamanyilila ni ngulikumulichisya liloŵe lyao. ⁵⁶ Atati wenu che Iblahimu wasangalele aliwone lyuŵa lya kwika

kwangu, nombewo wâliweni ni wâsengwile.” ⁵⁷ Nipele Wayahudi wâasalile, “Mmwejo nkuti uli kuti mwaweni che Iblahimu nomwe nganinnyiche yaka makumi nsano?” ⁵⁸ Che Yesu wâasalile, “Ngunsalila isyene, akanaŵe kupagwa che Iblahimu uneji napali.” ⁵⁹ Pelepo wâlolkwete maganga achisakaga kwaponya, nambo Che Yesu wâalesile ni kutyoka pa Nyuumba ja Akunnungu.

9

Che Yesu akunlamya mundu jwapagwile ali ngakulola

¹ Che Yesu paŵapitaga, wambweni mundu jwangalola chitandile kupagwa kwakwe. ² Nipele wakulijiganya wao wâusisye, “Jwakwiganya, Ana wâani wâatesile sambu mpaka mundu ju apagwe ali ngakulola, mundu ju pane achaŵelesi wakwe?” ³ Che Yesu wâjanjile, “Ngaŵa mundu ju atamuno achaŵelesi wakwe wâwâatesile sambu, nambo apagwile jwangalola kuti machili ga Akunnungu gawoneche gachipanganyaga masengo mu utame wakwe. ⁴ Tukasachilwa kupanganya masengo ga wâandumile une wâla muusi uli chiwela. Pakuŵa chilo chikwika ni ngapagwa mundu jwakukombola kupanganya masengo. ⁵ Ndili chiwela mchilambo, uneji ndili lulanga lwa wâandu wâ pachilambo.” ⁶ Che Yesu paŵamasile kuwêcheta yeleyo, wâsunile mata paasi wâgumbile litaka ni mata ni kumpakasya pa meeso jwangalola jula. ⁷ Nipele wâansalile jwangalola jula, “Njaule nkasukusule mu litanda lya Siloamu.” Siloamu malumbo gakwe “Wâwâlajiswe.” Pelepo jwangalola jo wâjawile ni kusukusula, nipele wâusile kumusi ali nkulola.

⁸ Nipele, wâpachiwândi wakwe ni aŵala wâwambweni ali nkuwendaŵenda kundanda wâliusisye, “Ana ajuju nganaŵa ajula mundu juŵawendaŵendaga?” ⁹ Wâandu wâne wâtite, “Ni jwelejo.” Nambo wâne wâtite, “Ajuju nganaŵa jwelejo agambile kulandana.” Nambo nsyene wâtite, “Uneji ndili jujojo junaŵendaŵendaga!” ¹⁰ Nipele wâmbusisye, “Sambano iŵele uli nkulola?” ¹¹ Nombewo wâjanjile, “Mundu jwakuwîlanjikwa Che Yesu jula wâgumbile litaka, wâmbakesye pa meeso ni kuusalila, ‘Njaule nkasukusule mu litanda lya Siloamu.’ Pelepo uneji najawile ni panasukusulaga natandite kulola.” ¹² Ni wâmbusisye, “Ana mundu jo alikwapi?” Nombejo wâajanjile, “Kwaalini!”

Mafalisayo akummuchilichisya jwangalola yatite pakulama

¹³ Nipele wâandu wâanjawisye ajula juŵaliji ngakulola kundanda kwa Mafalisayo. ¹⁴ Lyuŵa lya Che Yesu paŵagumbile litaka ni kumbugula meeso jwangalola jula lyaliji Lyuŵa lya Kupumulila. ¹⁵ Nipele Mafalisayo wâmbusisye ajula mundu juŵaliji ngakulola kundanda, “Ana nkombwele chinauli kulola?” Nombejo wâjanjile, “Wâmbakesye litaka pa meeso, none nasukuswile ni sambano ngulola.” ¹⁶ Mafalisayo wâne wâtite, “Mundu jwatesile yeleyi nganatyochela kwa Akunnungu pakuŵa ngakugakamula malajisyo ga Lyuŵa lya Kupumulila.” Nambo wâandu wâne wâtite, “Ana mundu jwali ni sambu chakombole kutendekanya imanyisyo mpela ayiyi?” Nipele, kwaliji ni utinda mwa wâandu wo. ¹⁷ Nipele Mafalisayo wâmbusisye sooni juŵaliji ngakulola jula, “Nkuti ambugwile meeso genu, sambano mmwejo nkuwêcheta ichichi nkati mundu jo?” Nombejo wâjanjile, “Mundu jo ali jwakulondola jwa Akunnungu!”

¹⁸ Achakulu wâ Wayahudi nganjitichisya kuti mundu jo wâliji ngakulola chitandilile kundanda ni sambano akulola, mpaka paŵaaŵilasile achaŵelesi wakwe. ¹⁹ Wâusisye, “Ana aju ngati ni mwanagwenu junkuti wâpagwile ngakulola? Ana sambano akombwele chinauli kulola?” ²⁰ Achaŵelesi wakwe wâjanjile, “Tukwimanyilila kuti ajuju ni mwanagwetu ni tukwimanyilila kuti

ŵapagwile jwangelola. ²¹ Nambo akombwele chinauli kulola ngatukumanyilila, ni jwantesile akombole kulola nombejo ngatukwamanyilila. Mumbusye nsyene, jwelejo ali jwankule, chaliŵalanje.” ²² Achaŵelesi ŵakwe ŵaŵechete yeleyo ligongo ŵaajogwepe achakulu ŵa Ŵayahudi, pakuŵa ŵelewo ŵalangene chile kuti, mundu jwalijose ajitichisyaga kuti Che Yesu ali Kilisito Jwakuwombola chaŵinjikwe mu nyumba ja kupopelela. ²³ Lyeleyo ni ligongo achaŵelesi ŵakwe ŵatite, “Jwelejo ali jwankule, mumbusye nsyene.”

²⁴ Nipele ŵambilasile kaaŵili juŵapagwile ali ngakulola jula ni kunsalila, “Nnumbile kwa Akunnungu iŵaga nkusala isyene! Uweji tukwimanyilila kuti mundu jwannamisye mmwe ali jwa sambi.” ²⁵ Nombejo ŵajanjile, “Iŵaga mundu ju ali jwa sambi pane nganakola sambi une ngangwimanyilila. Nambo une nguchimanyilila chindu chimo, kuti naliji jwangelola ni sambano ngulola.” ²⁶ Nipele Ŵambusisye sooni, “Ana antesile chichi? Ana agaugwile chinauli meeso genu?” ²⁷ Mundu jo ŵajanjile, “Nansalile sampano, ni ŵanyamwe nganinsaka kupilikanichisya, kwachichi nkusaka kupilikanila sooni ngani ji? Uli, nombe ŵanyamwe nkusaka kuŵa ŵakulijiganya ŵakwe?” ²⁸ Nambo ŵanyawo ŵantukene achitiji, “Mmwe ndi jwakulijiganya jwa mundu jo, nambo uweji tuli ŵakulijiganya ŵa che Musa. ²⁹ Uweji tuimanyi kuti Akunnungu ŵaŵechete ni che Musa, nambo mundu ju ngatukukumanyilila kwakopochele!” ³⁰ Nombejo ŵaajanjile, “Ŵanyamwe nkuusimosya! Ŵanyamwe ngankukumanyilila kwakopochele mundu ju, nambo agaugwile meeso gangu! ³¹ Tukumanyilila kuti Akunnungu ngakwapilikanila ŵandu ŵaali ni sambi, nambo Akunnungu akumpilikanila mundu jwakunchimbichisya ni kupanganya yakusaka. ³² Chitandile gumbikwa chilambo ngapagwa mundu jwapilikene kuti mundu agaugwile meeso ga mundu jwapagwilwe ali ngakulola. ³³ Iŵaga mundu ju nganatyochela kwa Akunnungu, ngaakakombole kupanganya chachili chose!” ³⁴ Ŵanyawo ŵajanjile, “Mmwejo mwapagwilwe ni kukula mu sambi ana nomwe nkusaka kutujiganya uweji?” Nipele Ŵayahudi ŵambinjile mundu jo mu nyumba ja kupopelela.

Ungalola wa mu ntima

³⁵ Che Yesu ŵapilikene kuti mundu juŵannamisye jula aŵinjikwe pa Nyumba ja Kupopelela. Nipele paŵansimene ŵambusisye, “Ana mmwejo nkukulupilila Mwana jwa Mundu?” ³⁶ Mundu jo ŵajanjile, “Ambuje, ana ŵelewo ali ŵaani, musalile kuti nakulupilile.” ³⁷ Che Yesu ŵansalile, “Sambano mummweni, nombe ni jwelejo jwakukunguluka nomwe.” ³⁸ Nipele mundu jo ŵatite, “Ambuje, ngukulupilila!” Ni ŵatindiŵele ni kwakotamila.

³⁹ Che Yesu ŵatite, “Uneji nyiche pachilambo pano kukwasapulanya ŵandu, kuti ŵangelola akombole kulola, ni ŵakulola aŵeje ŵangelola.” ⁴⁰ Mafalisayo ŵane ŵaŵaliji pamo ni Che Yesu ŵagapilikene malowê go, ni ŵambusisye, “Uli, nowe ŵakwe tuli ŵangelola?” ⁴¹ Che Yesu ŵajanjile, “Nkaliji ŵangelola, ngankaŵe ni sambi, nambo sambano ŵanyamwe nkulitenda, ‘Uweji tukulola,’ yelei ikulosya kuti nli mu sambi.”

10

Che Yesu ali jwakuchinga jwambone

¹ Che Yesu ŵaasalile, “Ngunsalila isyene, mundu jwalijose jwakwinjila mu lichinga lya ngondolo pangajinjilila pa nnango, nambo akwinjilila kwine, jwelejo ali jwawiyi ni jwakusumula. ² Nambo jwakwinjilila pa nnango, jwelejo ali jwakuchinga ngondolo. ³ Jwakulindilila akumbugulila nnango mundu jo, ni ngondolo sikupilikana liloŵe lya jwakuchinga, nombejo

akusiwîlanga ngondolo syakwe jwalijose kwa liina lyakwe ni kusikoposya paasa. ⁴ Amalaga kusikoposya paasa akusilongolela, nombe ngondolo syo sikunkuya, pakuwâ sikulimanyilila liloŵe lyakwe. ⁵ Ngondolo syo ngasikom-bola kunkuya jwannendo, nambo sisimmutuche pakuwâ ngasikumany-ilila liloŵe lyakwe.” ⁶ Che Yesu wâasalile chitagu cho, nambo wându wo nganaimanyilila chasachile kwasalila. ⁷ Nipele Che Yesu wâwêchete sooni, “Ngunsalila isyene, uneji ndili nnango wa kwinjilila ngondolo. ⁸ Wane wose wâwanongolele kwika wâliji wawiyi ni wâkusumula, nombe ngondolo syo nganisyapilikanila. ⁹ Uneji ndili nnango, mundu jwalijose jwakwinjila mu lichinga kwa kwinjilila kukwangu chakulupuswe, chajinjile ni kukopoka, ni kupata yakulya. ¹⁰ Jwawiyi akwika achisakaga kwiwâ ni kuulaga ni kujonanga. Uneji iiche kuti akole umi wa usyene, wangaukupungula.”

¹¹ “Uneji ndili jwakuchinga jwambone. Jwakuchinga jwambone aku-utyosya umi wakwe kwa ligongo lya ngondolo syakwe. ¹² Jwamasengo jwanganawâ jwakuchinga, namose nganawâ nsyene ngondolo. Pakuga-wona masogo gali nkwika, akusileka ngondolo ni kuutuka. Nipele masogo gakusikamula ni kusipwilinganya. ¹³ Mundu jo akuutuka pakuwâ ali mundu jwamasengo jwa malipilo ni ngondolo ngawâ chindu kukwakwe. ¹⁴ Uneji ndili jwakuchinga jwambone. Ngusimanyilila ngondolo syangu ni ngon-dolo syangu sikuumanyilila une, ¹⁵ mpela ila Atati yakuti pakuumanyilila, ni uneji inguti pakwamanyilila Atati. Uneji nguutyosya umi wangu kwa ligongo lya ngondolo. ¹⁶ Sooni ngwete ngondolo sine syangawâ sya lichinga li. Nombesyo ngusachilwa kusiichisya, nombesyo sisipilikane liloŵe lyangu ni chikuŵe mpingo umo ni jwakuchinga jumo.”

¹⁷ “Atati akuunonyela une ligongo nguutyosya umi wangu kuti mbochele sooni. ¹⁸ Ngapagwa mundu jwakuusumula umi wangu, uneji nguutyosya nansyene. Ngwete ukombole wa kuutyosya ni ukombole wa kuutola. Yelei ni yatite pakulajisya Atati wâwangu mbanganye.”

¹⁹ Kwa ligongo lya maloŵe ga Che Yesu, Wâyahudi wâtindene sooni. ²⁰ Wâjinji mwa wêlewo wâtite, “Akwete lisoka, ni sooni jwampugwe! Kwachichi nkumpilikanila?” ²¹ Wându wane wâtite, “Mundu jwakamwilwe ni lisoka ngakukombola kuwêcheta yelei. Ana lisoka likukombola kugaugula meeso ga wându wângalola?”

Wâyahudi akwakana Che Yesu

²² Ku Yelusalemu ko kwaliji ni chindimba chakukumbuchila kujiwîka pajika Nyuumba kwa ligongo lya Ambuje. Ni katema ko kaliji katema ka mbepo. ²³ Nombe Che Yesu wâliji nkwendajenda pa Nyuumba ja Akun-ungu pansana pa mwenye Che Selemani. ²⁴ Nipele Wâyahudi wâasyungwile, ni wâmbusisye, “Ana chintuleche tuli nkuganisya mpaka chakachi? Iwaga mmwe ndi Kilisito Jwakuwombola, ntusalile uchenene.” ²⁵ Che Yesu wâjanjile, “Nansalile, nambo nganimungulupilila. Masengo gingugapan-ganya kwa ulamusi wa Atati wâwangu gakulosya kuti une ndili jwelejo. ²⁶ Nambo wânyamwe ngankukulupilila pakuwâ wânyamwe nganimma ngon-dolo syangu. ²⁷ Ngondolo syangu sikupilikana liloŵe lyangu. Uneji ngusimanyilila, nombesyo sikuunguya. ²⁸ Uneji ngusipa umi wa moŵa gose pangali mbesi, nombesyo ngasiwa ng'o. Ngapagwa mundu jwalijose juchakombole kuumbokonya. ²⁹ Atati wâwangu juwâmbele ngondolo syo ali jwankulu kupunda wose, nombe ngapagwa mundu jwalijose juchakombole kusipokonya mmakono mwa Atati wâwangu. ³⁰ Uneji ni Atati wâwangu tuli wâmo.”

³¹ Nipele Wayahudi walokwete sooni maganga kuti waulaje Che Yesu. ³² Che Yesu wasalile, “Nannosisye masengo gambone gamajinji gawambele Atati wangu kuti nagapanganye. Ana masengo chi gambone mwa gelego gankusaka kumulajila?” ³³ Wayahudi wajanjile, “Ngatukumponya maganga kwa ligongo lya masengo gambone, nambo kwa ligongo lya kwatukana Akunnungu! Pakuwa mmwejo ndi mundu pe, nambo nkulitenda Akunnungu.” ³⁴ Che Yesu wajanjile, “Ilembekwe Mmalajisyo genu kuti, Akunnungu watite, ‘Wanyamwe ndi achiminungu?’” ³⁵ Akunnungu wawilasile achiminungu awala wose wawasalilwe liloŵe lyao, ni uweji tuimanyi kuti Malembelo ga Akunnungu gakuwecheta usyene moŵa gose. ³⁶ Sambano Atati asagwile ni kunduma pachilambo pa. Kwachichi wanyamwe kuusalila, ngwatukana Akunnungu, panguti, uneji ndili Mwana jwa Akunnungu. ³⁷ Iwaga ngangupanganya masengo gaasachile Atati wangu nagapanganye, nkanlupilile une. ³⁸ Nambo iwaga ngugapanganya masengo gao, natamuno munaangulupilile uneji, ngakulupilile masengo gangu. Pelepo chimanyilile kusyene kuti Atati ali mwangu une ni uneji ndili mwa Atati.” ³⁹ Nipele walinjile sooni kwakamula Che Yesu, nambo walikulupwisye ni kutyoka.

⁴⁰ Che Yesu wajawile sooni pesi lusulo lwa Yolodani, kwiuto kuwabatisyaga che Yohana wandu kula ni kutama kweleko. ⁴¹ Wandu wajinji wanjaulile ni kuti, “Che Yohana nganaapanganya chimanyisyo chachili chose. Nambo yose yaisasile che Yohana nkati mundu ju ili isyene.” ⁴² Kweleko wandu wajinji waakulupilile Che Yesu.

11

Chiwa chi che Lasalo

¹ Mundu jumo jwakuwilanjikwa che Lasalo juwatamaga nsinda wa ku Bessania waliji jwakulwala. Che Maliamu ni nlumbugwe che Masa watamaga nsinda ulaula. ² Che Maliamu ju ni jwejula juwampakesye mauta ga kununjila Ambuje Che Yesu mmakongolo ni kwasyula ni umbo syakwe. Che Lasalo mpwakwe che Maliamu ni juwalwalaga. ³ Nipele achalumbugwe walajisye utenga ku Che Yesu achitiji, “Ambuje, mbusanga gwenu junkunnonyela akulwala!”

⁴ Che Yesu pawapilikene yeleyo watite, “Ulwele wo ngaummulaga che Lasalo, nambo ulwele wo ukopochele kwaligongo lya ukulu wa Akunnungu, kuti Mwana jwa Akunnungu apochele ukulu kwa litala lya ulwele wo.”

⁵ Che Yesu waanonyele che Masa ni che Maliamu pamo ni che Lasalo. ⁶ Che Yesu pawapilikene kuti che Lasalo akulwala, wajonjechesye moŵa gane gawili ga kutama pawaliji pala. ⁷ Nipele wasalile wakulijiganya wao, “Tuujile sooni ku Yudea!” ⁸ Wakulijiganya wao wasalile, “Jwakwiganya, nganagapite moŵa gamajinji Wayahudi wasachile kummulaga ni maganga, kwachichi nkusaka tuujile sooni kweleko?” ⁹ Che Yesu wajanjile, “Ana ngati gapali masaa likumi ni gawili ga muusi? Mundu ajendaga muusi ngaakombola kulikuwala pakuwa akuliwona lilanguka lya pachilambo chi. ¹⁰ Nambo mundu ajendaga chilo chalikuwale pakuwa lilanguka nganilipagwa.” ¹¹ Che Yesu pawamasile kuwecheta yeleyo wasalile, “Mbusanga jwetu che Lasalo agonile, nambo uneji chinyaule kukunjimunya.” ¹² Wakulijiganya wao wansalile, “Ambuje iwaga agonile chalame.” ¹³ Che Yesu wawechetaga nkati chiwa chi che Lasalo, nambo wakulijiganya wao waganisyaga kuti che Lasalo agonile. ¹⁴ Nipele Che Yesu wasalile pangasisa kuti, “Che Lasalo ajasiche, ¹⁵ nambo kwa ligongo lyenu ngusengwa, pakuwa nganima kweleko, kuti wanyamwe nkulupilile.

Sambano tujaula kwa jwelejo.” ¹⁶ Che Tomasi jwakuwilanjikwa Maŵila, ŵaasalile achinjakwe, “Ni uweji tujaula pamo ni Jwakwiganya kuti tukawe pamo nawo!”

Che Yesu ali usyusyo ni umi

¹⁷ Nipele, Che Yesu paŵaiche kweleko, ŵachisimene chiilu chi che Lasalo chili mwilembe kwa moŵa ncheche. ¹⁸ Nsinda wa ku Besania waŵandichile ku Yelusalemu mpela maili siŵili. ¹⁹ Ŵayahudi ŵajinji ŵaiche kukwatusya ntima che Masa ni che Maliamu kwa ligongo lya chiwa cha mpwao.

²⁰ Nipele che Masa paŵapilikene kuti Che Yesu akwika, ŵajawile kukwachingamila, nambo che Maliamu ŵasigele pamusi. ²¹ Che Masa ŵaasalile Che Yesu, “Ambuje, nkaliji papapa pepa mpwangu ngakajasiche. ²² Nambo, namuno sambano ngumanyilila kuti chachili chose chichimwaŵende Akunnungu champe.” ²³ Che Yesu ŵansalile, “Mpwenu chasyuche.” ²⁴ Che Masa ŵajanjile, “Ngumanyilila kuti chachisyuka pa lyuŵa lya mbesi Akunnungu pachiŵasyusye ŵandu.” ²⁵ Che Yesu ŵansalile, “Uneji ndili usyusyo ni jungwapa ŵandu umi. Mundu jwakungulupilila uneji atamuno ajasikaga, chakole umi, ²⁶ ni mundu jwalijose jwakutama ni kungulupilila une ngajasika sooni. Uli nkugakulupilila gelego?” ²⁷ Che Masa ŵansalile Che Yesu, “Elo Ambuje! Ngukulupilila kuti ŵalakwe ni Kilisito, Mwana jwa Akunnungu, ŵakwika pa chilambo pano.”

Che Yesu akulila

²⁸ Che Masa paŵaŵechete yeleyo ŵajinjile nkati ni kwaŵilanga che Maliamu mlumbugwe ni kwasalila chipasipasi, “Jwakwiganya aiche ni sooni akumbilanga.” ²⁹ Nombe che Maliamu paŵapilikene yeleyo ŵajimwiche kwakwan-guya ni kwajaulila Che Yesu. ³⁰ Che Yesu ŵaliji nganajinjile mu nsinda, nambo ŵaliji kulakula kuŵachingamilwe ni che Masa. ³¹ Nipele, Ŵayahudi ŵaŵaliji nkati ali nkwatulasya ntima che Maliamu, paŵambweni che Maliamu ajimwiche ni pangakaŵa akopweche paasa, ŵaakuiye. Ŵaganisisye kuti akwaula kumalembe kukulila.

³² Nipele, che Maliamu paŵaiche paŵaliji Che Yesu pala ni paŵambweni Che Yesu, ŵatindiŵele ni kwasalila, “Ambuje, nkaliji papapa pepa mpwangu ngakajasiche!” ³³ Che Yesu paŵambweni che Maliamu ali nkulila, ni Ŵayahudi ŵaŵalongene ni che Maliamu nombe akulila, Che Yesu ŵasupwiche nnope ni kupwa ntima. ³⁴ Nipele ŵausisye, “Ana mummisile kwapi?” Ni ŵansalile, “Ambuje, njise kunnole.” ³⁵ Che Yesu ŵalisile. ³⁶ Nipele Ŵayahudi ŵatite, “Nnole yatite pakunnonyela!” ³⁷ Nambo ŵandu ŵane ŵatite, “Iŵaga ŵagalamisye meeso ga jwanganalola jula, kwachichi nganakombola kuntenda che Lasalo anajasiche?”

Che Yesu akunsyusya che Lasalo

³⁸ Nipele Che Yesu akuno ali nkusupuka sooni mu ntima mwao, ŵaiche pa lilembe. Lilembe lyene lyaliji mbugu lyaliunichikwe ni liganga. ³⁹ Che Yesu ŵasalile, “Ngalambule liganga lyo!” Che Masa alumbugwe jwajasiche jo, ŵaasalile, “Ambuje, atandite kununga, pakuŵa atemi mwilembe moŵa ncheche!” ⁴⁰ Che Yesu ŵansalile che Masa, “Ana nganinansalila kuti mwakulupililaga chimuwone ukulu wa Akunnungu?” ⁴¹ Nipele ŵagalambwile liganga lila. Che Yesu ŵalolite kwinani ni ŵatite, “Atati nguntogolela pakuŵa mmwejo nkuumbilikanila. ⁴² None ngumanyilila kuti nkuumbilikanila moŵa gose. Nambo ŵechete yelei ligongo lyao ŵandu ŵasongangene pelepa ŵa kuti akulupilile kuti mmwejo mundumile une!” ⁴³ Paŵamasile kuŵecheta yeleyo, ŵaŵilasile kwaliloŵe lyekulungwa, “Che

Lasalo! Nkopoche paasa!” ⁴⁴ Juwâjasiche jo wâkopweche paasa akuno ali ataâwikwe saanda mmakongolo ni makono ni ku meeso. Che Yesu wâasalile wâandu, “Mummugule, munneche ajaule.”

*Wâyahudi akwilana kwaulaga Che Yesu
(Matayo 26:1-5; Maliko 14:1-2; Luka 22:1-2)*

⁴⁵ Nipele Wâyahudi wâjinji wâwâiche ku che Maliamu pawâiweni yaitesile Che Yesu yo, wâkulupilile. ⁴⁶ Nambo wâandu wâne mwa wêlewo wâjawile kwa Mafalisayo ni kwasalila aila yaitesile Che Yesu. ⁴⁷ Achakulu wâmbopesi ni Mafalisayo wâusimanisye Nkungulu wekulu wa Wâyahudi, wâliysisye, “Tutende chichi? Pakuwa mundu ju akupanganya imanyisyo yejinji. ⁴⁸ Twannekaga ajendelechele, wâandu wose chankulupilile, ni achakulu wa Chiloma chaiche kukujijonanga Nyuumba jetu ja Akunnungu ni wâandu wêtu ni chilambo chetu.” ⁴⁹ Pelepo jumo jwao jwakuwîlanjikwa che Kayafa, chele chaka cho wâliji Jwambopesi Jwankulu, wâasalile, “Wanyamwe ngankumanyilila kose! ⁵⁰ Ana ngankuganisya kuti ikuwâjilwa mundu jumo wawile wâandu wose, kupunda chijonanjikwe chilambo chose?” ⁵¹ Wêlewo nganawêcheta yeleyo kwa kusaka kwakwe nsyene, nambo ligongo wâliji Jwambopesi Jwankulu chele chaka cho, wâlondwele kuti Che Yesu chawe kwa ligongo lya wâandu wa chilambo cha Wâyahudi, ⁵² sooni ngaâwa kwa Wâyahudi pe nambo kuti wasonganganye pamo wâandu wa Akunnungu wâwâpwilingene mwinemwine kuti aâwe chindu chimo.

⁵³ Nipele kutandilila lyuwa lya achakulu wa Wâyahudi wâjilene kwaulaga Che Yesu. ⁵⁴ Kwa yele, Che Yesu nganajendajendaga sooni kwa kulilosya pasikati ja Wâyahudi, nambo wâtyosile pelepo, wâjawile kwiuto kwakuwândikene ni lipululu, musi waukuwîlanjikwa Eflaimu. Wâtemi kweleko pamo ni wâkulijiganya wâo. ⁵⁵ Lyuwa lyekulungwa lya Pasaka ja Wâyahudi lyawandichile, ni wâandu wâjinji wâkwesile kwaula ku Yelusalemu kuti aliswejesye kwaligongo lya kwapopelela Akunnungu, likanaâwe lyuwa lyekulungwa lya Pasaka. ⁵⁶ Nipele wâliji nkwasosa Che Yesu. Nombewo paâwasongangene pamo pa Nyuumba ja Akunnungu, wâusyene, “Ana nkuganisya uli? Nkuti ngaaika ku chindimba chi?” ⁵⁷ Achakulu wâmbopesi ni Mafalisayo wâlajisye kuti iwâaga kwana mundu jwakumanyi kwali Che Yesu, asale kuti wâakamule.

12

*Che Maliamu akumpakasya Che Yesu mauta gakanunjila
(Matayo 26:6-13; Maliko 14:3-9)*

¹ Moâwa nsano ni limo likanaâwe lyuwa lya chindimba cha Pasaka, Che Yesu wâiche ku Besania, paâwatamaga che Lasalo, mundu juwâsyuchikwe ni Che Yesu jula. ² Kweleko wânkolochesye Che Yesu chakulya cha ligulo ni che Masa wâliji nkwatumichila. Che Lasalo wâliji jumo jwao jwa wêwala wâwâtemi pa chakulya pamo ni Che Yesu. ³ Nipele, che Maliamu wâjigele chuupa cha mauta gambone gakanunjila ga ntengo wekulungwa gagakolochekwe ni chitela chachikuwîlanjikwa nado, ni kwapakasya Che Yesu mmakongolo mwao ni wâgasyusile makongolo ni umbo syakwe. Nyuumba jose janunjile chambone. ⁴ Nambo che Yuda Isikaliote, jumo jwa wâkulijiganya wâo juchiwâgalauche Che Yesu wâtite, ⁵ “Ana ligongo chi pangagasumisya mauta go kwa ipaande selasini ya feza, ni feza syo kwapa wâkulaga?” ⁶ Wâwêchete yeleyo, ngaâwa kuti wâakolelaga chanasa wâkulaga, nambo wâwêchete yeleyo

kwa ligongo wâliji jwakugosa mbiko. Pakuwa wâliji jwawiyi wâjiwaga kutyochele mu mbiko jo.

⁷ Nambo Che Yesu watite, “Munansausye jwankongwe ju! Munneche, atesile yelei kwa ligongo lya lyuwa lya masiko gangu. ⁸ Wakulaga cha we pamo ni wanyamwe mo wa gose, nambo uneji nguwa ni wanyamwe mo wa gose.”

Achakulu wambopesi akwilana kumulaga che Lasalo

⁹ Wayahudi wajinji wapilikene kuti Che Yesu wâliji ku Besania. Nipele, waiche kweleko nga wa kuti kwa ligongo lya kwawona Che Yesu pe, nambo wasachile kwawona che Lasalo nombe, mundu ju wasyusikwe ni Che Yesu. ¹⁰ Nipele, achakulu wambopesi wajilene kwaulaga che Lasalo nombe, ¹¹ ni kwaligongo lya iyankopochele che Lasalo, Wayahudi wajinji waakanile ilongola wao, ni kunkulupilila Che Yesu.

*Che Yesu akwinjila ku Yelusalemu kwa sangalala
(Matayo 21:1-11; Maliko 11:1-11; Luka 19:28-40)*

¹² Mala wi jakwe, mpingo wekulungwa wa wandu uwaiche kuchindimba cha Pasaka wapilikene kuti Che Yesu ali mwitala kwika ku Yelusalemu. ¹³ Nipele, wajigele nyambi sya itela ya mitende ni wawile kukwachingamila, wanyanyisye achitiji,

“Alapikwe Akunnungu! Akole upile welewo wakwika mu liina lya Ambuje. Akole upile mwenye jwa ku Isilaeli.”

¹⁴ Che Yesu wampatile mwanambunda, wakwesile mpela iyalembekwe Mmalembelo Gamaswela,

¹⁵ “Munajogope wandu wankutama ku Sayuni! Nnole, Mwenye jwenu akwika, akwesile mwanambunda!”

¹⁶ Kundanda wakulijiganya wao nganaimanyililaga indu iyatyochele, nambo pa wasyuchile Che Yesu ni kukuswa, pelepole wakulijiganya wagakumbuchile Malembelo ga Akunnungu apala pagasasile yankati welewo, ni wandu i watite pakumpanganyichisya.

¹⁷ Mpingo wa wandu wawâliji pamo ni Che Yesu pa wambilasile che Lasalo kutyochele mwilembe ni kwasyusya, wasalile wandu aila indu iyatendekwe.

¹⁸ Nipele, mpingo wa wandu ula wawile kukwachingamila, pakuwa wose wapilikene kuti Che Yesu apanganyisye chimanyisyo cho. ¹⁹ Nipele, Mafalisayo wa wechetesyene jwine ni jwine achitiji, “Nnole! Ngatukukombola kupanganya chachili chose! Wandu wose wa pachilambo akunkuya.”

Wagiliki wampepe akusaka kummona Che Yesu

²⁰ Kwaliji ni Wagiliki wampepe mwa wandu wa waiche ku Yelusalemu kukupopela katema ka chindimba cha Pasaka chila. ²¹ Wanyawo wawaulile che Filipino, ju watyochele musi wa ku Besaida chilambo cha ku Galilaya ni kwasalila, “Achimwene, tukusaka twawone Che Yesu.” ²² Che Filipino wawile kukwasalila che Andulea, ni wose wana wawili wawile kukwasalila Che Yesu. ²³ Nambo Che Yesu wajanjile, “Saa jiiche ja Mwana jwa Mundu kukuswa! ²⁴ Ngunsalila isyene lusongolo lwa ngano chilusigalile kuwa lusongolo lwa ngano pe, iwaga nganilugwa paasi ni kuwa. Nambo lwawaga, lukumela ni kusogosya songolo sine syejinji. ²⁵ Mundu jwakuunonyela umi wakwe, jwelejo chausoyasye, nambo jwakusaka kuutyosya umi wakwe kwa Kilisito mu chilambo chi, jwelejo chaugose mpaka pachapegwe umi wa mo wa gose pangali mbesi. ²⁶ Mundu jwakusaka kuundumichila, anguye,

kuti papalipose pachime une ni katumetume jwangu ni pachaaŵe. Mundu jwalijose jwakuundumichila uneji, Atati ŵangu chamchimbichisye.

Che Yesu akukunguluchila yankati chiwa chao

²⁷ “Sambano Mbumu jangu jikusupuka, none ana mechete chichi? Ana mechete kuti, ‘Atati ŵangu mungulupusye ni ichitendekwe pa katema ka?’ Ngwamba, chelecho ni chinaichile, mbite pa katema ka masausyo. ²⁸ Atati, nlikusye liina lyenu.” Pelepo lyapikaniche liloŵe kutyochela kwini lichi-tiji, “Nalikusisye, ni chinalikusye sooni.”

²⁹ Mpingo wa ŵandu ŵaŵajimi pelepo ŵapilikene liloŵe lyo ni ŵane mwa ŵelewo ŵatite kwaliji ni kulindima ni ŵane ŵatite, “Katumetume jwa kwini ŵaŵechete nawo!” ³⁰ Nambo Che Yesu ŵaasalile, “Liloŵe limwalipikene nganiliŵa kwa ligongo lyangu une, nambo kwa ligongo lyenu. ³¹ Keleka kali katema ka kwalamula ŵandu ŵa chilambo chi, sambano Shetani jwakutawala pa chilambo chi chaŵinjikwe. ³² Nambo une pachinyakulikwe pachilambo, wose chinatile kukwangu.” ³³ Kwa kuŵecheta yeleyo ŵalosilye chiwa chachi chichawe.

³⁴ Mpingo wa ŵandu ula wajanjile, “Uweji tupilikene Mmalajisyo getu kuti Kilisito chatame moŵa gose pangali mbesi. Mmwe nkuti uli, Mwana jwa Mundu aŵajilwe kunyakulwa? Ana aju Mwana jwa Mundu ju ali ŵaani?” ³⁵ Che Yesu ŵaajanjile, “Lilanguka lili pamo ni ŵanyamwe kwa moŵa kanandi. Njendeje katema lilanguka lyo lili lipali kuti chinansimane chipi, pakuŵa jwakwenda mu chipi ngakukumanyilila kwakwaula. ³⁶ Katema nli nkwele lilanguka lyo nkulupilile lilanguka lyo mmeje ŵandu ŵa lilanguka.” Paŵamasile kuŵecheta yeleyo Che Yesu ŵatyosile ni kulisisa.

Ŵayahudi akukananga kwakulupilila Che Yesu

³⁷ Namuno Che Yesu ŵaitendekenyeye imanyisyo yo mmbujo mwao, nambo ŵanyawo nganiŵakulupilila. ³⁸ Nipele maloŵe gaŵaŵechete jwakulondola jwa Akunnungu che Isaya gamaliile paŵatite, “Ambuje, ana ŵaani ŵaukulupilile utenga wetu? Ni machili ga Ambuje gawoneche kwa ŵaani?”

³⁹ Nambo nganakombola kukulupilila, pakuŵa che Isaya ŵasasile sooni kuti,

⁴⁰ “Akunnungu ŵaatatesye meeso gao,
kuti akalola ni meeso gao,
soonu nalyungesye lunda lwao
kuti akaimanyilila ni lunda lwao,
akapitikwisye mitima jao
kuti nalamyeye.”

⁴¹ Che Isaya ŵaŵechete yeleyo pakuŵa ŵauweni ukulu u Che Yesu ni kukunguluchila ngani syao.

⁴² Natamuno yeleyo, achakulu ŵajinji ŵa Ŵayahudi ŵaakulupilile Che Yesu. Nambo kwa ligongo lya kwajogopa Mafalisayo, nganjitichisya kwakulilosya kuti akawinga mu nyumba jakupopelela. ⁴³ Pakuŵa yanonyele kulapikwa ni ŵandu kupunda kulapikwa ni Akunnungu.

Liloŵe lyakwe Che Yesu chilyalamule ŵandu

⁴⁴ Nipele, Che Yesu ŵanyanyisye achitiji, “Mundu jwukungulupilila une, ngakungulupilila une pe, nambo akwakulupilila iyoyo ŵeŵala ŵandumile une. ⁴⁵ Jwakumona une akwawona iyoyo ŵeŵala ŵandumile une. ⁴⁶ Uneji iiche pachilambo meje lilanguka kuti ŵanawose ŵakungulupilila une akatama

mu chipi. ⁴⁷ Mundu jwakugapilikana maloŵe gangu nambo ngakugakumulisya, uneji ngaŵa juchinanlamule. Nguniika kukwalamula ŵandu ŵa pachilambo nambo iiche kukwakulupusya. ⁴⁸ Jwakungana une ni kugakana maloŵe gangu jwelejo akwete jwakwalamula. Liloŵe limechete lila chilyalamule pa lyuŵa lya mbesi. ⁴⁹ Nganiŵecheta kwa malamulo gangu nansyene, nambo Atati ŵangu ŵandumile ŵelewo ni ŵanajisye chakuŵecheta ni chakwasalila ŵandu. ⁵⁰ Ni uneji ngumanyilila kuti malamulo gakwe gawkikanawo umi wa moŵa gose pangali mbesi. Nipele uneji nguŵecheta agala pe gaŵanajisye Atati ŵangu kuti nagaŵechete.”

13

Che Yesu akwakunda makongolo ŵakulijiganya ŵao

¹ Lyaliji likanaŵe lyuŵa lyekulungwa lya Pasaka. Che Yesu achimanyililaga kuti katema kao kakutyoka pachilambo chino ni kwaula kwa Atati ŵao kaiche. Moŵa gose ŵanonyele ŵandu ŵao ŵaali pachilambo, elo, ŵanonyele kwa unonyelo wangali mbesi!

² Nipele Che Yesu ni ŵakulijiganya ŵao ŵatemi achilyaga chakulya cha ligulo. Jwakulinga ŵamasile kwajinjila che Yuda, mwana ju che Simoni Isikaliote ni kwapa nganisyo sya kwagalauka Che Yesu. ³ Che Yesu ŵaimanyi kuti Atati ŵao aŵisile indu yose paasi pa ulamusi wakwe, ni kuti nsyene ŵatyosile kwa Akunnungu ni akuuja kwa Akunnungu. ⁴ Nipele, ŵatyosile pachakulya pala, ŵawusile likoti lyakwe ni kuŵika pambali, ŵajigele chitambaa ni kulitaŵa mchiunu. ⁵ Nipele ŵatechile meesi mu nkambo wa mwana ni kutanda kwakunda makongolo ŵakulijiganya ŵao ni kwasyula ni chitambaa chiŵalitawile mchiunu chila. ⁶ Paŵaiche ku che Simoni Petulo, jwelejo ŵammusisye Che Yesu, “Ambuje, ana mmwe nkusaka kuungunda makongolo gangu?”

⁷ Che Yesu ŵajanjile, “Ngankuchimanya chingupanganya sambano, nambo chinchimanye kanyuma.”

⁸ Che Petulo ŵansalile Che Yesu, “Mmwe ngamungunda makongolo gangu kose.” Che Yesu ŵajanjile, “Iŵaga ngangugakunda makongolo genu, mmwejo ngamma jwakulijiganya jwangu.” ⁹ Che Simoni Petulo ŵanjanjile, “Ambuje, mungunde, ngaŵa makongolo pe, nambo ni makono gangu ni ntwе wangu nombe nawo.”

¹⁰ Che Yesu ŵansalile, “Jwanjoje amasile kusalala, akusachilwa kulikunda mmakongolo pe. Ŵanyamwe nsalele, ikaŵe mundu jumo pe.” ¹¹ Che Yesu ŵammanyilile ajula juchiŵagalauche, kwa ligongo lyo ŵatite, “Ŵanyamwe nsalele, ikaŵe mundu jumo pe.”

¹² Paŵamalisisye kwakunda makongolo gao, ŵawasile likoti lyakwe, ŵatemi sooni ni kwausya, “Ana nchimanyi chele chindesile kukwenu cho? ¹³ Ŵanyamwe nkuumilanga une Jwakwiganya ni Ambuje, nkuŵecheta uchenene, pakuŵa yeleyo ni indite pakuŵa. ¹⁴ Nipele iŵaga uneji jundi Ambuje ni Jwakwiganya, nankundile makongolo genu ni ŵanyamwe nkuŵajilwa nkundane makongolo jwine ni jwine. ¹⁵ Nampele chitagu chi, kuti ni ŵanyamwe mpanganyeje iyoyo mpela inampanganyichisye ŵanyamwe. ¹⁶ Ngunsalila isyene, ngapagwa kapolo jwakumpunda mmbujegwe, atamuno ngapagwa jwakutumichila jwakumpunda jwantumile. ¹⁷ Nipele iŵaga ngamanyi gelego, chinkole upile iŵaga chingatende.”

¹⁸ “Ginguŵecheta ga ngaŵa kwa ŵanyamwe ŵanawose. Uneji ngwamanyilila yatite pakuŵa ŵanawose unasagwile ŵala. Nambo gakusachilwa gamalile

Malembelo ga Akunnungu gagakuti, ‘Mundu jwakulya chakulya pamo ni uneji amujilile nkusa.’¹⁹ Uneji nansalile gelega sambano gakanawe kopochele, kuti pachigakopochele po nkulupilile kuti, ‘Uneji ndili jwelejo.’²⁰ Ngunsalila isyene, mundu jwalijose juchampochele junguntuma, jwelejo akumbochela ni une, ni mundu jwakumbochela uneji akumpochela jwele jwandumile une.”

*Che Yesu akunlondola mundu juchangalauche
(Matayo 26:20-25; Maliko 14:17-21; Luka 22:21-23)*

²¹ Che Yesu paamasile kuwecheta yeleyo wasupwiche nnope mbumu jao, wawechete pangasisa kuti, “Ngunsalila isyene, jumo jwenu chang'alauche!”

²² Wakulijiganya wao walolegene anakombole kwimanyilila kuti wagambaga waani. ²³ Jumo jwa wakulijiganya wao juwanonyelwe nnope ni Che Yesu, watemi pachiwandi ni Che Yesu. ²⁴ Nipele che Simoni Petulo wankupilile jwakulijiganya jula kunsalila, “Mwause ana akwagamba waani?”

²⁵ Jwakulijiganya jo wammandichile nnope Che Yesu ni kwausya, “Ambuje ana waani nkwaamba?”

²⁶ Che Yesu wajanjile, “Jwelejo ni ajula juchinampambile chipande cha nkate ni kwapa.” Nipele wajigele chipande cha nkate, ni kupamba mu mbaale, wampele che Yuda mwana ju che Simoni Isikaliote. ²⁷ Che Yuda napochelape chipande cho, wajinjilwe ni Shetani. Nipele Che Yesu wansalile, “Chinkusaka kuchipanganya, nchipanganye chitema pe!” ²⁸ Nambo ngapagwa mundu jwalijose mwa awala wawatemi pachakulya pala juwaimanyilile ligongo lya kwasalila yeleyo. ²⁹ Pakuwa che Yuda waliji jwakugosa mbiko, wakulijiganya wane waganisisye kuti Che Yesu waasalile che Yuda kuti ajaule akasume indu yaikusachilwa ku chindimba cha Pasaka, pane waasalile kuti akapeleganye chachili chose kwa wakulaga.

³⁰ Nipele, che Yuda napochelape chipande cha nkate chila, wakopweche paasa. Ni kele katema ko kaliji chilo.

Malajisyo ga sambano

³¹ Che Yuda pawakopweche, Che Yesu watite, “Sambano Mwana jwa Mundu apatile ukulu, ni Akunnungu nombe apatile ukulu mwa jwelejo. ³² Iwaga ukulu wa Akunnungu uwunukwiche kwa litala lya Mwana jwa Mundu, nipele Akunnungu asyene chauunukule ukulu wa Mwana jwa Mundu, nombowo chiwakusye chitema pe.” ³³ “Achiwanangu, ndili ni wanyamwe kwa mowa kanandi pe. Chimuusose, nambo sambano ngunsalila aila inaasalile achakulu wa Wayahudi kuti, ‘Kungwaula wanyamwe ngankombolanga kwika!’ ³⁴ Malajisyo ga sambano ngumpanga gati nnonyelane jwine ni jwine. Mpela indite pakunnonyela wanyamwe, kwanti iyoyo peyo nnonyelane jwine ni jwine. ³⁵ Mwanonyelanaga jwine ni jwine, wandu wanawose chachimanyilila kuti wanyamwe ndi wakulijiganya wangu.”

*Che Yesu akulondola kuti chakanikwe ni che Petulo
(Matayo 26:31-35; Maliko 14:27-31; Luka 22:31-34)*

³⁶ Che Simoni Petulo wambusisye Che Yesu, “Ana Ambuje nkwenenda kwapi?” Ni Che Yesu wajanjile, “Kungwaula sambano ngankombola kuunguya, nambo chimuunguye kanyuma.”

³⁷ Che Petulo wansalile, “Ambuje, ligongo chi lichilepele kunkuya sambano? Ndili chile kuwa kwa ligongo lyenu!”

³⁸ Che Yesu wajanjile, “Ana isyene ndi chile kuwa kwa ligongo lyangu une? Isyene ngunsalila, jikanaawe kutongola tambala chimuungane katatu!”

14

Che Yesu ali litala lya kwaula kwa Atati

¹ Che Yesu wâasalile, “Nkapotekwa mmitima jenu. Mwakulupilile Akunungu ni mungulupilile une wakwe. ² Ku nyumba ja Atati kwana yuumba yejinji, ngaikaŵe yeleyo, ngansalile. Sambano ngwaula kukunkolochesya liuto. ³ Najaulaga ni kunkolochesya liuto, chingauje ni kunjigala, kuti pandili une, ni wanyamwe mbe pelepo. ⁴ Kungwaula ko nkulimanyilila litala lyakwe.”

⁵ Che Tomasi wambusisye, “Ambuje, ngatukumanyilila kunkwaula ko, ana tutukombole chinauli kulimanyilila litala lyakwe?” ⁶ Che Yesu wanjanjile, “Uneji ndili litala ni usyene ni umi usyene. Ngapagwa mundu jwakwaula kwa Atati pangapitila kwa uneji. ⁷ Iwaga nkuumanyilila uneji, Atati wangu nombe mwamanyi. Chitandile sambano, mwamanyi, ni sooni mwaweni.”

⁸ Che Filipo wansalile, “Ambuje, ntulosye Atati, chelecho ni chitukuchisaka.” ⁹ Che Yesu wansalile, “Che Filipo, ndemi ni wanyamwe moŵa gose ga, ngunnaŵe kuumanyilila? Mundu jwalijose jwamweni une, waweni Atati. Ana kwachichi nkuti, ‘Ntulosye Atati?’ ¹⁰ Ana ngankukulupilila kuti uneji ndili mwa Atati, nombe Atati ali mwa uneji? Gelega maloŵe gingunsalila ga nganguwêcheta kwa ulamusi wangu nansyene, nambo Atati wakutama mwangu une akupanganya masengo gao. ¹¹ Nkusachilwa kukulupilila pinguti, uneji ndili mwa Atati nombe Atati ali mwa uneji. Naga ngaŵa yele, nkulupilile kwa ligongo lya masengo gingugapanganya go. ¹² Ngunsalila isyene, jwukungulupilila uneji chagapanganye masengo gingugapanganya une. Elo, chagapanganye namose masengo gamakulungwa kupunda agaga, ligongo uneji ngwaula kwa Atati. ¹³ Ni wanyamwe mwa wendaga chachilichose mu liina lyangu chinampanganyichisye, kuti Atati apate ukulu kwa litala lya Mwana. ¹⁴ Mwamendaga chachilichose kwa ukombole wa liina lyangu, chinampanganyichisye.”

Che Yesu akusala kuti chiŵape Mbumu jwa Akunnungu

¹⁵ “Mwanonyelaga uneji, chingajitichisye malajisyo gangu. ¹⁶ Uneji chinaachondelele Atati nombewo chachimpanga Nkamusi jwine, jwelejo chatame ni wanyamwe moŵa gose pangali mbesi. ¹⁷ Jwelejo ni Mbumu jwa Akunnungu jwaktusalila ngani sya usyene nkati Akunnungu. Wandu wa pachilambo pano ngaakombola kumpochela jwelejo pakuŵa ngakukombola kumbona atamuno kumanyilila. Nambo wanyamwe nkumanyilila ligongo akutama ni wanyamwe ni sooni ali nkati mwenu.

¹⁸ “Pachindyoche nginanneka jika mpela wandu wakulekwa, nambo chinjiika sooni kukwenu. ¹⁹ Gasigele moŵa kanandi wandu wa pachilambo pano ngaawona uneji sooni, nambo wanyamwe chimuwone. Pakuŵa uneji ngwete umi, nombe wanyamwe chinkole umi. ²⁰ Lyuŵa lyo pachiliiche chinchimanyilila kuti uneji ndili mwa Atati wangu, nombe wanyamwe ndi mwangu une, ni uneji ndili mwa wanyamwe. ²¹ Jwapochele malajisyo gangu ni kugatendekanya, jwelejo ni jwakuunonyela une. Nombe jwakuunonyela une chanonyelwe ni Atati wangu ni uneji chinjinnonyela ni kulimanyukusya kwa jwelejo.”

²² Che Yuda, jwanganawa Isikaliote, wausisye, “Ambuje, ana chiikomboleche chinauli nlimanyisye kukwetu pe ni ngaŵa kwa wandu wa chilambo chose?” ²³ Che Yesu wanjanjile, “Mundu jwalijose anonyelaga une chagakamulisye majiganyo gangu, ni Atati wangu chanonyelwe ni mundu jo, une ni Atati wangu chituiche kukuŵika ndamo kukwakwe. ²⁴ Mundu

jwangakuunonyela une ngakugajitichisya majiganyo gangu. Majiganyo ginkugapilikana go ngaŵa gangu, nambo gakutyochela kwa Atati ŵandumile.

²⁵ “Aiyi nansalile ndili chiŵela pamo ni ŵanyamwe, ²⁶ nambo nkamusi jo, jwelejo Mbumu jwa Akunnungu juchalajiswe ni Atati ŵangu kwa liina lyangu, chachinjiganya indu yose ni kunkumbusya yose inansalile.”

²⁷ “Ngunlechelanga chitendewe, chitendewe changu ngumpanga. Ngangumpanga ŵanyamwe mpela ila ŵandu ŵa pachilambo iyakuti pakupanganya. Nkapotekwa mmitima jenu, natamuno nkajogopa. ²⁸ Ana ngati mwapilikene njinsalilaga kuti, ‘Ngwaula, nipele chinjimmujilila.’ Nkaanonyele nkasangalele ligongo ngwaula kwa Atati ŵangu, pakuŵa ŵelewo ali ŵakulungwa kumbunda une. ²⁹ Nansalile gelega sambano gakanawe kopochela, kuti pachigakopochele po nkulupilile. ³⁰ Nguuŵecheta sooni maloŵe gamajinji ni ŵanyamwe, pakuŵa Shetani, chilongola jwa chilambo chi akwika. Nambo nganakola machili kukwangu, ³¹ nambo ŵandu ŵa pachilambo amanyilile kuti ngwanonyela Atati. Kwa ligongo lyo ngupanganya yailiyose mpela Atati iŵatite pakuulajisya. Njimanje tutyoche pelepa!

15

Che Yesu ali Msabibu Usyenesyene

¹ “Uneji ndili chitela chisyenesyene cha msabibu, ni Atati ŵangu ali jwakulima. ² Lujambi lwaluli lose lwaluli mwangu une lwangalukusogola akulutyosya ni lujambi lwaluli lose lwalukusogola akulupogolela kuti lupunde kusogola. ³ Ŵanyamwe mmasile kuŵa ŵasalele kwa ligongo lya majiganyo gangu ginansalile. ⁴ Ntame nkati mwangu, ni uneji chindame nkati mwenu. Mpela ila lujambi ngalukombola kusogola isogosi iŵaga nganilusigala pa msabibu usyene, iyoyo peyo ni ŵanyamwe iŵaga ngankutama munkati mwangu chinnepele kusogola isogosi.

⁵ “Uneji ndili mpela chitela cha msabibu ni ŵanyamwe ndi nyambi. Jwaku-tama mwa uneji, ni uneji mwa jwelejo, jwelejo chasogole isogosi yejinji, pakuŵa ŵanyamwe jikape ngankukombola kupanganya chachili chose. ⁶ Mundu jwalijose iŵaga ngakutama mwa uneji akulandana ni lujambi lwalujasikwe kwakutalichila ni kuumula. Syele nyambi sikukumbikwa ni kutinisa pa mooto ni kutinika. ⁷ Mwatamaga mwa uneji ni maloŵe gangu gatamaga nkati mwenu, mmende chachili chose chinkuchisaka ni ŵanyamwe chimpegwe. ⁸ Mwasogolaga isogosi yejinji, Atati ŵangu chakuswe ni ŵanyamwe chimme ŵakulijiganya ŵangu. ⁹ Uneji nannonyele ŵanyamwe mpela ila Atati ŵangu iŵanonyele une. Ntameje mu unonyelo wangu. ¹⁰ Mwagakamulichisyaga malajisyo gangu chintame mu unonyelo wangu, mpela ila indite pakugakamulichisya malajisyo ga Atati ŵangu ni kutama mu unonyelo wao.

¹¹ “Nansalile yelei yose kuti usangalale wangu utame nkati mwenu, ni usangalale wenu upunde. ¹² Alili lili lilajisyo lyangu: Nnonyelane jwine ni jwine mpela indite pakunonyela ŵanyamwe. ¹³ Ngapangwa unonyelo wauli wekulungwa kuupunda unonyelo wa mundu jwakuutyosya umi wakwe kwa ligongo lya achambusanga ŵao. ¹⁴ Ŵanyamwe ndi achambusanga ŵangu mwatendaga chele chingunnajisya. ¹⁵ Uneji ngangummilanga sooni ŵakutumichila, pakuŵa jwakutumichila ngakuchimanyilila chakupanganya mmbujegwe. Nambo uneji nammilasile ŵanyamwe achambusanga ŵangu, pakuŵa nammanyisye yose inaipilikene kutyochela kwa Atati ŵangu. ¹⁶ Ŵanyamwe nganimuusagula uneji, nambo uneji nansagwile ŵanyamwe

ni kuntuma njaule nkasogole isogosi yejinji yaani ipanganyo yambone, ichtame moŵa gose, nipele chachili chose chachimwaŵende Atati ŵangu kwa liina lyangu chimpegwe. ¹⁷ Nipele, lilajisyo lyangu kukwenu lili ali, nnonyelane jwine ni jwine.

Ŵandu ŵa pachilambo akwachima ŵakulijiganya

¹⁸ “Iŵaga ŵandu ŵa pachilambo pano akunchima ŵanyamwe, mmanyilile kuti akanaŵe kunchima ŵanyamwe, ŵanjimile uneji kaje. ¹⁹ Nkaliji ŵandu ŵa pachilambo, ŵandu akunnonyela ŵanyamwe mpela achinjao. Ŵanyamwe nganimma ŵandu ŵa pachilambo, nambo une nansagwile ŵanyamwe pasikati ja ŵandu ŵa pachilambo. Kwa ligongo lyo ŵandu ŵa pachilambo akunchima ŵanyamwe. ²⁰ Nkumbuchile inansalile yo kuti, ‘Jwakutumichila nganaŵa jwankulungwa kumpunda mmbujegwe.’ Iŵaga ŵalagesye uneji, ni ŵanyamwe nombe chanlagasye, agakamulichisyaga majiganyo gangu, ni majiganyo genu chagakamulisye. ²¹ Nambo champanganyichisye ŵanyamwe yeleyo yose pakuŵa ŵanyamwe ndi ŵandu ŵangu, ligongo ngakwamanyilila ŵelewo ŵandumile une. ²² Ngungaiche ni kuŵecheta nawo, ngakaŵe ni sambi, nambo sambano ngakukombola kulichenjela kuti nganakola sambi. ²³ Jwakunjima une, akwachima Atati ŵangu nombe. ²⁴ Ngangapanganye kukwao masengo ganganagapanganye jwine, ngaakakole sambi, nambo sambano aiweni yakusimonjeka indesile, ali chiŵela kutuchima une ni Atati ŵangu. ²⁵ Nambo itendekwe yele kuti gamalile maloŵe gagalembekwe Mmalajisyo gao gagakuti, ‘Ŵanjimile pangali ligongo.’

²⁶ “Chinantume nkamusi kutyochela kwa Atati ŵangu, jwele ali Mbumu jwa Akunnungu, juchasale usyene nkati Akunnungu. Chinantume kukwenu kutyochela kwa Atati kuti ansalile usyene nkati uneji. ²⁷ Ni ŵanyamwe nombe chimwasalile ŵandu nkati une pakuŵa ntemi pamo ni une chitandile kundanda.

16

¹ “Nansalile yelei kuti nkaleka kukulupilila kwenu. ² Ŵandu chamminje ŵanyamwe mmajumba gao gakupopelela. Sooni chikaiche katema kanti jwalijose juchambulaje pasikati ja ŵanyamwe chaganisye kuti akwatyosyesya Akunnungu mbopesi. ³ Chantende yeleyo pakuŵa ngakwamanyilila Atati natamuno ngakuumanyilila uneji. ⁴ Nambo, nansalile yelei kuti pachikaiche katema ka kukopochela nkumbuchile kuti nansalile.

Masengo ga Mbumu jwa Akunnungu

“Nganinansalila yelei kutyochela kundanda pakuŵa naliji pamo ni ŵanyamwe. ⁵ Nambo sambano ngwaula kwa ŵandumile une ŵala, ni ngapagwa namuno jumo jwenu jwakumusya kuti, ‘Nkwaula kwapi?’ ⁶ Pakuŵa nansalile yelei nsupwiche mmitima jenu. ⁷ Nambo ngunsalila isyene, kwa liwamba lyenu mmbaya uneji nyaule, pakuŵa iŵaga ngunyaula, nkamusi jo ngaika kukwenu. Nambo najaulaga, chingantume kukwenu. ⁸ Nombewo pachaiche, chachamanyisya ŵandu ŵa pachilambo chi kuti ngakuumanyilila usyene nkati sambi ni nkati kupanganya yambone paujo pa Akunnungu ni nkati ŵandu kulamulikwa ni Akunnungu. ⁹ Ngakuumanyilila usyene nkati sambi ligongo nganangulupilila une. ¹⁰ Ngakuumanyilila usyene nkati kupanganya yambone paujo pa Akunnungu, ligongo ngwaula kwa Atati ŵangu ni ŵanyamwe ngamuuwona sooni. ¹¹ Ngakuumanyilila usyene nkati ŵandu kulamulikwa ni Akunnungu, ligongo Shetani jwakutawala chilambo chi amasile kulamulikwa.

¹² “Ngwete yejinji yakunsalila, nambo sambano chinnepele kwipililila.
¹³ Nambo pachaiche Mbumu jwa Akunnungu juchansalile usyene nkati Akunnungu, chachinlongosya mu usyene wose. Ngaasala kwa ulamusi wakwe nsyene nambo chachisala ichaipilikane kutyochema kwa Atati ni kummanyisya ichiiche. ¹⁴ W̄elewo changusye une ligongo chachinsalila yeila ichinansalile une. ¹⁵ Yose yalinayo Atati w̄angu ili yangu une, kwa ligongo lyo sasile kuti Mbumu jo chachinsalila ichinaasalile une.

Kusupuka ni kusangalala

¹⁶ “Gasigele moŵa kanandi ni w̄anyamwe ngamuuwona sooni, ni pakumala moŵa kanandi, chimuuwone sooni!” ¹⁷ Pelepo w̄akulijiganya w̄ao w̄ampepe w̄ausyene, “Malumbo gakwe chichi pakutusalila, ‘Gasigele moŵa kanandi ni w̄anyamwe ngamuuwona sooni, ni pakumala moŵa kanandi, chimuuwone sooni?’ Ni sooni watite, ‘Pakuŵa ngwaula kwa Atati w̄angu!’ ” ¹⁸ Nipele, w̄ajendelechele kuusyana, “Ana malumbo gakwe chichi pakuŵecheta, ‘Gasigele moŵa kanandi?’ Ngatukuchimanyilila chakuchigamba cho.” ¹⁹ Che Yesu w̄aimanyi kuti w̄akulijiganya w̄ao w̄asachile kwausya yankati yeleyo, nipele w̄aasalile, “Ana nkuusyana nkati yeila imechete kuti, ‘Gasigele moŵa kanandi ni w̄anyamwe ngamuuwona sooni, ni pakumala moŵa kanandi, chimuuwone sooni?’ ²⁰ Ngunsalila isyene, w̄anyamwe chinlile ni kulila kwa malumbo, nambo w̄andu w̄a pachilambo pano chasangalale. W̄anyamwe chinsupuche nambo kusupuka kwenu chikugalauche kusangalala. ²¹ Katema ka kuligopola jwankongwe chikwasimana chilungusi ligongo katema kakwe ka kupeteka kaiche, nambo aligopolaga mwanache ngakukumbuchilila kupeteka kula, nambo akusangalala pakuŵa apagwile mwanache mchilambo. ²² Nombe w̄anyamwe sambano nkusupuka, nambo pachinambone sooni chinsangalale mmitima jenu ni sangalala jo ngapagwa jwalijose juchakombole kujityosya kukwenu.

²³ “Lyele lyuŵa lyo ngamuusya chachili chose. Ngunsalila isyene, chachili chose chachimwaŵende Atati champe kwa liina lyangu. ²⁴ Natamuno sambano nganimmende chachili chose kwa liina lyangu. Mmende ni w̄anyamwe chinchipata kuti sangalale jenu jimalile.

Che Yesu achipundile chilambo

²⁵ “Nansalile gelega kwa itagu. Nambo chijiiche ndaŵi jati ngamecheta ni w̄anyamwe sooni kwa itagu, nambo chinansalile pangasisa yankati Atati. ²⁶ Lyuŵa lyo chinchiŵenda kwa liina lyangu, ni ngangunsalila kuti chisachilwe kummendela kwa Atati, ²⁷ pakuŵa Atati asyene akunnonnyela w̄anyamwe. Akunnonnyela w̄anyamwe ligongo w̄anyamwe muunonyele uneji, ni kukulupilila kuti uneji natyochele kwa Akunnungu. ²⁸ Uneji natyochele kwa Atati, ni kwika pachilambo, ni sambano nguchileka chilambo ni kuuja kwa Atati.”

²⁹ Nipele w̄akulijiganya w̄ao w̄aasalile, “Nnole sambano nkuŵecheta pangasisa, ngankuŵecheta kwa itagu. ³⁰ Sambano tuimanyi kuti mmwe nkuimanyilila yose ni ngapagwa ligongo lya mundu jwalijose kummusya, chelecho ni chachikututenda tukulupilile kuti nkopochele kwa Akunnungu.” ³¹ Che Yesu w̄ajanjile, “Ana sambano nkukulupilila? ³² Nnole lyuŵa likwika, sooni liiche lyati chimpwilingane jwalijose kumangwakwe, ni kuuneka jika. Nambo uneji nguuŵa jika, pakuŵa Atati ali pamo ni une. ³³ Nansalile gelega kuti nlumbikane ni uneji ni kukola chitendewe. Mchilambo chinsauche, nambo muusimane ntima! Uneji nachipundile chilambo!”

17

Che Yesu akwapopelela wakupijiganya wao

¹ Che Yesu pawamasile kuwecheta yeleyo, walolite kwini ni kuti, “Atati, katema kaiche. Mwape ukulu Mwana gwenu kuti Mwana gwenu nombe ampe ukulu. ² Pakuwa mwapele Mwana gwenu ulamusi pa wandu wose kuti wandu wose umwapele wape umi wa mowa gose pangali mbesi. ³ Ni umi wa mowa gose pangali mbesi wo ni au, wandu ammanyilile mmwe wandi Akunnungu wamope wa usyene, ni kwamanya Che Yesu Kilisito umwatumile. ⁴ Uneji jwammale kunkusya pachilambo kwa kumalisya masengo gamwambele kuti nagapanganye. ⁵ Atati wangu, sambano mumbe ukulu paujo penu, ukulu ulaula unakwete pamo nomwe, chikana we gumbikwa chilambo.

⁶ “Nantesile mmanyiche ni wandu umwambele pachilambo wala. Wanyawo waliji wenu ni mwambele uneji kuti awe wangu, nombewo alijitichisye lilo we lyenu. ⁷ Sambano wanyawo akuimanyilila kuti yose imwambele uneji ityosile kukwenu. ⁸ Pakuwa malo we gamwambele uneji napele wanyawo, ni wanyawo akugakulupilila malo we go. Akumanyilila kwa isyene kuti natyochele kukwenu, ni sooni ajitichisye kuti mmwe ni jumwandumile une.

⁹ “Ngwapopelela wanyawo. Ngangwapopelela wandu wose wa pachilambo, nambo wele umwambele wo pakuwa ali wenu. ¹⁰ Wose ungewete ali wenu, ni wenu ali wangu, ni ukulu wangu uwoneche kwa litala lya wele umwambele wo. ¹¹ Ni sambano ngwika kukwenu, uneji nguuwa sooni pachilambo, nambo awawa alinji pachilambo. Atati wangu Waswela mwagose kwa machili ga liina lyenu limumbele, kuti awe wamo mpela une ni mmwe ituli wamo. ¹² Panaliji pamo nawo, une naagosile kwa machili ga liina lyenu limumbele, naagosile ni ngapagwa mundu jwali-jose jwasochele ikawe ajula juwasagulikwe kujonasika, kuti Malembelo ga Akunnungu gamalile. ¹³ Nambo sambano ngwika kukwenu, nguwecheta gelega pachilambo kuti wanyawo agumbale kusengwa kwangu mmitima jao. ¹⁴ Une napele lilo we lyenu, ni wandu wa pachilambo waachimile wanyawo pakuwa wanyawo ngana wa wa pachilambo, mpela ila uneji nganima jwa pachilambo. ¹⁵ Nganguwenda kuti mmwe mwatyosye mchilambo, nambo ngupopela mwagose ni Shetani jwaali jwangalumbana. ¹⁶ Wanyawo ngana wa wa pachilambo pano, uneji nombe ngani wa jwa pachilambo. ¹⁷ Mwatende awe wandu wenu waswela kwa litala lya usyene, lilo we lyenu lili usyene. ¹⁸ Mpela ila imwatite pakunduma une mchilambo, ni une nombe natumile welewo mchilambo. ¹⁹ Une ngulityosya nansyene kwaligongo lyao, kuti nombewo alityosye kusyene kukwenu.

²⁰ “Ngangwapopelela wanyawo pe, nambo ngwapopelela nombe wandu wose wachangulupilile kwaligongo lya majiganyo gao. ²¹ Ngupopela kuti wose awe chindu chimo. Atati, ngupopela kuti atame nkati mwetu mpela ila mmwe inkuti kutama nkati mwangu, noneji inguti kutama nkati mwenu. Ngupopela awe chindu chimo kuti wandu wa pachilambo akulupilile kuti mmwe ni jumwandumile une. ²² Noneji naapele ukulu ulaula umwambele uneji, kuti aweje wamo mpela ila uweji ituli wamo. ²³ Uneji ndame mwa wanyawo nombe mmwe mwa uneji. Atendekwe kuwa wamo, ni wandu wose wa pachilambo amanyilile kuti mmwe ni jumwandumile ni kuti nkwanonyela welewo mpela inkuti pakunonyela uneji.

²⁴ “Atati, wose umumbele ngusaka aweje pamo ni uneji pepala pandili une kuti aulole ukulu wangu, ukulu umumbele ligongo mwanonyele uneji

chilambo chikanigumbikwe. ²⁵ Atati wambone, namuno wandu wa pachilambo ngakumanya nambo uneji nammanyi. Welewo nombe akumanyilila kuti mmwe mwandumile une. ²⁶ Nantesile mmanyiche kukwao, nombe chimbundisye kutenda yeleyo kuti unonyelo undi nawo kukwangu uwe mwa wanyawo, ni uneji meje mwa wanyawo.”

18

Che Yesu akukamulwa

(Matayo 26:47-56; Maliko 14:43-50; Luka 22:47-53)

¹ Che Yesu pawamasile kupopela, wajombweche kasulo ka Keduloni pamo ni wakulijiganya wao. Pelepo pali ni ngunda wa mwana, nombe Che Yesu wajinjile mwelemo pamo ni wakulijiganya wao. ² Che Yuda, ajula juwangelawiche Che Yesu, wapamanyilile pelepo ligongo kawili kawili Che Yesu wasimene ni wakulijiganya wao kweleko. ³ Nipele che Yuda wawile ku wele ngunda wo, wawile pamo ni mpingo wa wangondo wa Chiloma ni wakulindilila Nyuumba ja Akunnungu wawalajiswe ni achakulu wambopesi ni Mafalisayo, ali ajigele ibatali ni mimuli ni yakumenyanila. ⁴ Che Yesu, akuno achimanyililaga ichiyasimane yose, wawilile ni wausisye, “Ana nkwasosa waani?” ⁵ Nombewo wawanjile, “Che Yesu jwa ku Nasaleti!” Che Yesu wasalile, “Ndili une.” Che Yuda juwangelawiche jula wawimi pelepo pamo ni wanyawo.

⁶ Nipele Che Yesu pawasalile, “Ndili une,” wanyawo wawujile panyuma ni kugwa. ⁷ Che Yesu wausisye sooni, “Ana nkwasosa waani?” Ni wawanjile, “Che Yesu jwa ku Nasaleti!” ⁸ Che Yesu wasalile, “Nansalile kuti ndili une. Iwaga nkuusosa une, mwaleche wanya wa ajaule.” ⁹ Wawechete yeleyo kuti gamalile malo we gagatite, “Atati, nganinanjasa mundu jwalijose mwa we wala umwambe.” ¹⁰ Che Simoni Petulo wakwete lipanga, nipele, walisolomwele ni kwakata liwiwi lyao lya kundy kapolo jwa Jwambopesi Jwankulu. Kapolo jo liina lyakwe che Maliko. ¹¹ Nipele Che Yesu wansalile che Petulo, “Mmusye lipanga lyenu mwigonelo mwakwe. Ana nkuganisya kuti ngangu wawilwa kugapata masausyo gaasachile Atati wangu kuti nagapate?”

Che Yesu ali paujo pa che Anasi.

¹² Wele mpingo wa wangondo wa Chiloma ni jwankulu jwao pamo ni wakulindilila wa Chiyahudi wankamwile Che Yesu ni kunta wa. ¹³ Wanjigele ni kunjausya kaje ku che Anasi. Che Anasi waliji akwegwao che Kayafa juwaliji Jwambopesi Jwankulu chele chaka cho. ¹⁴ Che Kayafa ju ni jwe-jula juwasalile achakulu wa Wayahudi kuti, ikuwawilwa mundu jumo aweje kwaligongo lya wandu wose.

Che Petulo akwakana Che Yesu

(Matayo 26:69-70; Maliko 14:66-68; Luka 22:55-57)

¹⁵ Che Simoni Petulo pamo ni jwakulijiganya jwine wakuiye Che Yesu. Jwakulijiganya jwine jo wamanyiche ku Jwambopesi Jwankulu, nipele wawinjile pamo ni Che Yesu pansana pao Jwambopesi Jwankulu. ¹⁶ Nambo che Petulo wawimi paasa, kuwandikana ni nnango. Nipele, jwakulijiganya jwine juwamanyiche kwa Jwambopesi Jwankulu jula wakopweche ni kuwecheta nawo mwali jwakulindilila pannango, ni wansalile che Petulo ajinjile nkati. ¹⁷ Mwali jwakulindilila pannango jula wambusisye che Petulo, “Ana mmwejo nganimma jumo jwa wakulijiganya wa mundu jo?” Che Petulo wawanjile, “Nga wa une!”

¹⁸ Pakuŵa kaliji katema ka mbepo, achikapolo ni ŵakulindilila ŵakolesisye mooto ni ŵaliji nkuotanga. Che Petulo nombejo ŵajimi pamo nawo achijote-laga mooto.

Che Yesu paujo pa Jwambopesi Jwankulu

(Matayo 26:59-66; Maliko 14:55-64; Luka 22:66-71)

¹⁹ Nipele Jwambopesi Jwankulu ŵambusisye Che Yesu nkati ŵakulijiganya ŵao ni sooni nkati majiganyo gao. ²⁰ Che Yesu ŵajanjile, “Mechete yose pelanga ni ŵandu wose. Moŵa gose najiganisye mmajumba ga kupopelela ni pa Nyuumba ja Akunnungu, mwakusimanilana Ŵayahudi wose, ni nganimecheta chachili chose kwakulisisa. ²¹ Ligongo chi nkumusya une? Mwausye ŵandu ŵaŵapilikene indu inaasalile. Ŵelewo akwimanyilila inaŵechete.” ²² Paŵamasile kuŵecheta yeleyo jumo jwao ŵakulindilila juŵajimi pelepo ŵamputile Che Yesu lijanda achitiji, “Uli, ana yelei ni inkuti pakunjanga Jwambopesi Jwankulu?” ²³ Che Yesu ŵaasalile, “Iŵaga mechete yangalumbana, nlosye changalumbana cho nambo iŵaga mechete yambone ana nkuumbutila ichichi?” ²⁴ Nipele che Anasi ŵanjigele Che Yesu ali ataŵikwe ni kunjausya ku che Kayafa Jwambopesi Jwankulu.

Che Petulo akwakana kaŵili Che Yesu

(Matayo 26:71-75; Maliko 14:69-72; Luka 22:58-62)

²⁵ Nambo che Simoni Petulo ŵaliji pelepo alinkujotela mooto. Nipele ŵambusisye, “Ana mmwejo nombe nganimma jumo jwa ŵakulijiganya ŵao?” Che Petulo ŵakanile ni kuti, “Ngaŵa une!” ²⁶ Jumo jwao achikapolo ŵa Jwambopesi Jwankulu ŵaliji pelepo. Jweleju ni nlongo njakwe mundu jula juŵankatile liwiwi ni che Petulo, ŵambusisye, “Ana uneji nganinammona mmwejo mungunda wa mwana pamo ni Che Yesu?” ²⁷ Nambo che Petulo ŵakanile sooni, ni papopo tambala jatongwele.

Che Yesu paujo pa che Pilato

(Matayo 27:1-2,11-14; Maliko 15:1-5; Luka 23:1-5)

²⁸ Kundaŵi pe ŵakulindilila ŵanjigele Che Yesu kopoka mu nyuumba ji Che Kayafa, ni kunjausya mu nyuumba ja mwenye jwa Chiloma. Nambo achakulu ŵa Ŵayahudi nganajinjila nkati mwa nyuumba ja mwenye jwa Chiloma kuti aŵe ŵaswejele paujo pa Akunnungu kuti akombole kulya chakulya cha Pasaka. ²⁹ Che Pilato ŵakopweche paasa ni kwausya, “Ana kwana magambo chi kwa mundu ju?”

³⁰ Nombewo ŵajanjile, “Mundu ju ngakaŵe ni magambo ngatukan-nyichenawo kukwenu.”

³¹ Che Pilato ŵaasalile, “Ayaga, munjigale mwachinsyene, nkanlamule ni malajisyo genu.” Ŵayahudi ŵajanjile, “Uweji ngatukuŵajilwa kunlamula mundu jwalijose chiwa.” ³² Yatendekwe yeleyo kuti gamalile maloŵe ga Che Yesu gaŵasasile achilosyaga chachiwa chiwa chanti uli.

³³ Che Pilato ŵajinjile sooni mu nyuumba jakwe, ŵammilasile Che Yesu ni kwausya, “Ana mmwejo ni Mwenye jwa Ŵayahudi?”

³⁴ Che Yesu ŵajanjile, “Ana gele maloŵe go genu, pane ŵandu ŵane ansalile ngani jangu?”

³⁵ Che Pilato ŵajanjile, “Ana nkuganisya uneji ndili Myahudi? Ŵandu ŵenu ni achakulu ŵambopesi annyichisye mmwejo kukwangu. Ana ntesile ichichi?”

³⁶ Che Yesu ŵajanjile, “Umwenye wangu nganiuŵa wa pachilambo pano. Ikaŵe umwenye wangu uli wa pachilambo pano, ŵakunguya akatesile

ngondo kuti achakulu w̄a W̄ayahudi anaangamule. Nambo sambano umwenye wangu nganiuw̄a wa pachilambo pa.”

³⁷ Pelepo che Pilato w̄ammusisye, “Ana mmwejo ndi Mwenye?” Che Yesu w̄ajanjile, “Mmwe nkuti uneji ndili Mwenye. Kwa ligongo lyo uneji mbagwile ni kwika pachilambo kukwasalila w̄andu usyene. Mundu jwalijose jwaku-unonyela usyene akumbilikana.”

³⁸ Che Pilato w̄ambusisye, “Usyene ni chichi?”

*Che Pilato akunlamula Che Yesu chiwa
(Matayo 27:15-31; Maliko 15:6-20; Luka 23:13-25)*

Nipele che Pilato w̄akopweche paasa ni kwasalila W̄ayahudi, “Ngangugawona magambo gagaligose ga kunlamula mundu ju. ³⁹ Nambo nkwete chisyow̄elo chakuti uneji ngungopolela jwantawe jumo katema ka Pasaka. Nipele ana nkusaka nangopolele Mwenye jwa W̄ayahudi?” ⁴⁰ Pelepo w̄anyanyisye, “Ngaw̄a, ngaw̄a ajuju! Tukwasaka che Balaba!” Nombe che Balaba w̄aliji jwachiswamba.

19

¹ Nipele, che Pilato w̄alamwile kuti Che Yesu ajigalikwe, aputikwe mbokola. ² W̄angondo nombe w̄akolosisye chindu mpela singwa ja miiw̄a, w̄ambwasisye Che Yesu mu ntwe wao ni kuntakusya mwinjilo wa chimwenye. ³ W̄aliji nkwaichilila ni kuti, “Tukunkomasya, Mwenye jwa W̄ayahudi!” Nipele w̄amputile majanda.

⁴ Che Pilato w̄akopweche sooni paasa ni kwasalila W̄ayahudi, “Nnole, ngunyikanawo paasa, mmanyilile kuti uneji nganinansimana ni magambo gagaligose ga kunlamula mundu ju.” ⁵ Nipele Che Yesu w̄akopweche paasa ali awasile chindu mpela singwa ja miiw̄a mu ntwe mwao ni mwinjilo wa chimwenye. Che Pilato w̄asalile W̄ayahudi, “Nnole mundu nsyene ni aju.”

⁶ Achakulu w̄ambopesi ni w̄akulindilila Nyuumba ja Akunnungu pa w̄ambweni Che Yesu w̄anyanyisye, “Mwa w̄ambe pansalaba! Mwa w̄ambe pansalaba!” Che Pilato w̄aasalile, “Munjigale mwachinsyene nka w̄ambe pansalaba, pakuw̄a uneji ngangugawona magambo gagaligose gakunlamula mundu ju.”

⁷ W̄ayahudi w̄ajanjile, “Uweji tukwete malajisyo ni kwa malajisyo go ikusachilwa aweje, ligongo alitesile kuw̄a Mwana jwa Akunnungu.”

⁸ Che Pilato pa w̄agapilikene malo w̄e go w̄apundile kogopa. ⁹ Nipele w̄ajinjile sooni mu nyuumba jakwe, w̄ambusisye Che Yesu, “Ana mmweji nkutyochela kwapi?”

Nambo Che Yesu ngananjanga chachili chose. ¹⁰ Che Pilato w̄ansalile, “Ana ngankusaka kuw̄echeta ni une? Ana ngankumanyilila kuti ngwete ulamusi wa kungopola pane kummamba pansalaba?”

¹¹ Che Yesu w̄anjanjile, “Ngankakole ulamusi wauli wose kwa uneji ngankapegwe ni Akunnungu. Kwa ligongo lyo mundu jwambeleche uneji kukwenu jwelejo apundile kuw̄a ni sambu syejinji.”

¹² Chitandile pelepo, che Pilato w̄asosile litala lya kwalechelela Che Yesu. Nambo W̄ayahudi w̄anyanyisye, “Mwannechelelaga mundu ju, mmwejo nganimma mbusanga jwa mwenye jwa ku Loma, pakuw̄a mundu jwalijose jwakulitenda mwenye akunkanila mwenye jwankulu jwa ku Loma!”

¹³ Nipele che Pilato pa w̄agapilikene malo w̄e go w̄anyichenawo Che Yesu paasa, ni nsyene w̄atemi pa chitengu cha kulamula, pelepo pakuw̄ilanjikwa, “Luw̄ala lwa Maganga.” Mchiebulania, Gabata. ¹⁴ Lyuw̄a lyaliji pamtwe, lyuw̄a

lyakuw̄ichila chile Pasaka. Che Pilato w̄aasalile W̄ayahudi, “Mwenye jwenu aju!”

¹⁵ W̄anyawo w̄anyanyisye, “Mwaulaje! Mwaulaje! Mwaŵambe pansalaba!” Che Pilato w̄ausisye, “Uli, nammambe mwenye jwenu?” Achakulu w̄ambopesi w̄ajanjile, “Uweji nganitukola mwenye jwine ikaŵe mwenye jwa ku Loma pe!”

¹⁶ Pelepo che Pilato w̄ampeleche Che Yesu mmakono mwa w̄angondo kuti akaaŵambe pansalaba.

*W̄angondo akwaŵamba pansalaba Che Yesu
(Matayo 27:32-44; Maliko 15:21-32; Luka 23:26-43)*

Nipele, w̄angondo w̄anjigele Che Yesu. ¹⁷ Che Yesu w̄akopweche ali ajigele nsalaba wakwe kwaula kwiuto kwakukuw̄ilanjikwa, “Chikalakasa cha Ntwe”, Mchiebulania pakuw̄ilanjikwa Goligota. ¹⁸ Pelepo ni paŵaŵambile Che Yesu, ni w̄andu w̄ane w̄aw̄ili pamo nawo, jwine kunchiji ni jwine kundyo kwao ni Che Yesu pambindikati. ¹⁹ Che Pilato w̄alembile chimanyisyo ni w̄achiw̄isile pachanya nsalaba. Ni chimanyisyo cho chalembekwe yelei, “Che Yesu jwa ku Nasaleti, Mwenye jwa W̄ayahudi.” ²⁰ Nipele W̄ayahudi w̄ajinji w̄achisyomile chimanyisyo cho pakuŵa paŵaŵambile Che Yesu pala paliji chiw̄andi ni musi. Sooni chimanyisyo cho chalembekwe Mchiebulania ni Chilatini ni Chigiliki. ²¹ Nipele achakulu w̄ambopesi w̄a W̄ayahudi w̄aasalile che Pilato kuti, “Nkalemba, ‘Mwenye jwa W̄ayahudi,’ nambo mundu ju w̄atite, ‘Uneji ndili Mwenye jwa W̄ayahudi.’ ”

²² Che Pilato w̄aasalile, “Chilembile, nembile!”

²³ W̄angondo paŵamasile kwaŵamba Che Yesu pansalaba, w̄ajigele iwalo yao ni w̄agaŵenye maunjili ncheche, jwangondo jwalijose liunjili limo. Sooni w̄ajigele mwinjilo wakwe, wanganiukola papatotekwe, waliji chipande chimo chachiluchikwe kutyochela mwinani mpaka paasi. ²⁴ Nipele w̄angondo wo w̄asalilene, “Tunapapulanye nambo tutende gudugudu kuti uwe wacheni.” Yeleyo yatendekwe kuti gamalile Malembelo ga Akunnungu gagakuti,

“W̄agaŵene iwalo yangu,
ni mwinjilo wangu w̄atendele gudugudu.”
Yeleyo ni yatite pakupanganya w̄angondo wo.

²⁵ Pachiw̄andi ni nsalaba u Che Yesu w̄ajimi achikulugwe Che Yesu ni apwao achikulugwe ni che Maliamu w̄ankwawo che Kileopa ni che Maliamu jwa musi wa ku Magidala. ²⁶ Che Yesu paŵambweni achikulugwe ni jwakulijiganya juŵannonyele nnope jula ajimi kuŵandikana ni pepala, w̄aasalile achikulugwe, “Amao, jwelejo ni mwanagwenu.”

²⁷ Sooni w̄ansalile jwakulijiganya jula kuti, “Nnole, jwelejo ni achikulu w̄enu.” Ni kutandila lyuŵa lyo jwakulijiganya jo w̄anjigele che Maliamu kuti akatame nawo kumangwakwe.

*Chiwa chi Che Yesu
(Matayo 27:45-56; Maliko 15:33-41; Luka 23:44-49)*

²⁸ Che Yesu w̄aimanyilile kuti yose yaliji imalile, ni Malembelo ga Akunungu kuti gamalile, w̄atite, “Jingwete njota.”

²⁹ Chapali kweleko chiw̄iga chigumbele divai jakuipa. Nipele, w̄ajigele chindu mpela lidodoki ni w̄atoŵele mu divai mo ni kutaŵilila pachitela chachikuw̄ilanjikwa esopo ni kuchiw̄ika pakang'wa pa Che Yesu. ³⁰ Che Yesu paŵamasile kupegwa divai jo, w̄atite, “Yose imalile!”

Ni wákotamisye ntwe wao ni kwasika.

Wangondo akunsoma Che Yesu ni mpaamba pa luwalati

³¹ Lyaliji lyuwa lya kuwichila chile kwa kupumulila likanaŵe Lyuwa lya Pasaka. Nipele achakulu wa Wayahudi nganasaka iilu itaame pa nsalaba pa Lyuwa lya Kupumulila ligongo Lyuwa lya Kupumulila lyaliji lyuwa lyajikape. Kwapele waŵendile che Pilato apokosole makongolo ga wele waŵaŵambikwe pa nsalaba ni kuitulusya iilu yao. ³² Nipele Wangondo wajawile ni kugapokosola makongolo ga mundu jwaandanda ni jwaawili waŵaliji aŵambikwe pansalaba pamo ni Che Yesu. ³³ Nambo paŵaichilile Che Yesu, waiweni kuti awile, kwapele nganagapokosola makongolo gao. ³⁴ Nambo jwangondo jumo wansomile Che Yesu mpaamba pa luwalati, ni papopo jakopweche miasi ni meesi. ³⁵ Nombe juŵaiweni yeleyo ilinkutendekwa aŵalasile umboni melepe ni wanyamwe nkombole kukulupilila. Ni umboni wasasile uli usyene, sooni jwelejo akumanyilila kuti akusala usyene. ³⁶ Yelei yatendekwe kuti gamalile Malembelo ga Akunnungu gagakuti, “Ngapagwa liupa lyao lichilipokoswe.” ³⁷ Nipele Malembelo ga Akunnungu gakusala sooni, “Chiŵalole weŵala waŵansomile.”

*Chiilu chi Che Yesu chikuŵichikwa mwilembe
(Matayo 27:57-61; Maliko 15:42-47; Luka 23:50-56)*

³⁸ Payamasile yeleyo che Yusufu jwa ku Alimataya, waŵendile che Pilato kuti achitulusye chiilu chi Che Yesu pa nsalaba. Che Yusufu waliji jwakulijiganya jwao Che Yesu, nambo nganalilosyaga, pakuwa wajogopaga achakulu wa Wayahudi. Nipele che Pilato wajitichisye. Che Yusufu wajawile ni kuchijigala chiilu chi Che Yesu. ³⁹ Che Yusufu walongene ni che Nikodemu, che Nikodemu ju ni jwejula juŵajaulile Che Yesu chilo kundanda ko, waiche ali ajigele mauta gakununjila yambone ga manemane kuwanganya ni ubani, mpela mbiisi saba ni ibaba iwili. ⁴⁰ Nipele wachijigele chiilu chi Che Yesu ni kuchiŵijilila mu nguo jeswela pamo ni yakununjila mpela chisyowelo cha Wayahudi katema ka kusika. ⁴¹ Nambo peuto paŵaŵambikwe Che Yesu pala wapali ngunda wa mwana, ni mu ngunda mo mwaliji mwana lilembe lya sambano mwakanaŵichikwa mundu jwalijose. ⁴² Nipele ligongo lyaliji lyuwa lya Wayahudi kuliŵika chile kupumulila, ni sooni pakuwa lilembe lya lyaliji pachiŵandi, wachiŵisile chiilu chi Che Yesu mwelemo.

20

Che Yesu asyuchile

(Matayo 28:1-8; Maliko 16:1-8; Luka 24:1-12)

¹ Kundaŵi pe kukanaŵe kucha, lyuwa lyaandanda lya chijuma pakumala Lyuwa lya kupumulila, che Maliamu jwa ku Magidala wajawile ku lilembe, ni waliŵeni liganga lila lili lyegalambule pambali kutyochela pakwinjilila mwilembe. ² Nipele, wautuchile ku che Simoni Petulo ni ajula jwakulijiganya jwine juŵanonyelwe nnope ni Che Yesu ni kwasalila, “Achikopwesye chiilu cha Ambuje mwilembe mula, ni sooni ngatukukumanyilila kwapi ambisile.” ³ Che Petulo pamo ni jwakulijiganya jwine jula wajawile ku lilembe. ⁴ Wose wanaŵawili wautwiche nambo jwakulijiganya jwine jula jwampundile che Petulo, jwaliji jwaandanda kwika ku lilembe. ⁵ Paŵakoteme ni kulingulila, wasiweni nguo syeswela pe, nambo nganajinjila. ⁶ Nipele, che Simoni Petulo nombejo waiche achakuyaga, wajinjile mwilembe ni wasiweni nguo syeswela sisyaŵijilile chiilu chi Che Yesu, ⁷ ni chiguo chiŵammijilile Che Yesu mu ntwe. Chiguo chila nganichiŵa pamo ni nguo syeswela sila, nambo

chaliji chepinde ni chaliji pajika. ⁸ Pelepo jwakulijiganya jwine juwalongolele kwika ku lilembe jula, nombejo wâjajjile nkati, ni wâiweni ni kukulupilila. ⁹ Wâliji nganaŵe kugamanya Malembelo ga Akunnungu gagakuti Che Yesu akusachilwa asyuche. ¹⁰ Nipele wâkulijiganya wo wâusile kumangwao.

*Che Yesu akulilosya ku che Maliamu jwa ku Magidala
(Matayo 28:9-10; Maliko 16:9-11)*

¹¹ Che Maliamu wâjimi paasa lilembe, achililaga. Paŵalilaga, wâkoteme achilingulilaga mwilembe mula, ¹² ni wâweni achikatumetume wâ kwinani wâwili wâwawasile iwalo yeswela, atemi paŵachigoneche chiilu chi Che Yesu pala jumo kuntwe ni jwine ku makongolo. ¹³ Ni achikatumetume wâ kwinani wo wâmbusisye, “Amao, nkulila ichichi?” Ni wâjajjile, “Achikopwesye chiilu cha Ambuje wângu, ni sooni ngangukumanyilila kwapi achiwâsile!”

¹⁴ Nipele che Maliamu paŵamasile kuwêcheta yeleyo, wâgalawiche panyuma ni kwaona Che Yesu ali ajimi pelepo, nambo nganaimanyilila kuti jwelejo ali Che Yesu. ¹⁵ Che Yesu wâmbusisye, “Amao, ana nkulilila ichichi? Ana nkwasosa wâani?”

Che Maliamu akuno achiganisyaga kuti akukunguluka ni jwakuugosa ngunda wa mwana, wâjajjile, “Achimwene, iwâga mmwejo nchijigele chiilu chi Che Yesu, musalile kunchiwâsile ni uneji chingachijigale.”

¹⁶ Che Yesu wânsalile, “Che Maliamu!” Ni che Maliamu wâgalawiche panyuma, ni kwasalila Mchiebulania, “Laboni!” Malumbo gakwe “Jwakwiganya.”

¹⁷ Che Yesu wânsalile, “Nkangamula, pakuwâ ngunaŵe kwaula kwa Atati. Nambo njaule kwa achalongo achinjangu nkaasalile kuti, ngwaula kwa Atati wângu wâali Atati wenu, Akunnungu wângu wâali Akunnungu wenu.”

¹⁸ Nipele che Maliamu jwa ku Magidala wâjawile kukwasalila wâkulijiganya kuti, wâweni Ambuje ni wâasalile achila chiwâsalilwe ni Che Yesu.

*Che Yesu akwakopochela wâkulijiganya wâo
(Matayo 28:16-20; Maliko 16:14-18; Luka 24:36-49)*

¹⁹ Lyaliji ligulo lya lyuŵa lyaandanda lya chijuma pakumala Lyuŵa lya Kupumulila. Wâkulijiganya wâo wâsongangene pamo mu nyuumba ni minango jaliji jeugale ligongo lya kwajogopa achakulu wâ Wâyahudi. Pelepo wâiche Che Yesu ni kwima pasikati jao ni kwasalila, “Chitendewele kukwenu!” ²⁰ Paŵamasile kuwêcheta yeleyo, Che Yesu wâlosisye makono gao ni luwâlali lwao. Nipele wâkulijiganya wo wâsengwile nnope kwawona Ambuje. ²¹ Che Yesu wâasalile sooni, “Chitendewele kukwenu! Mpela ila Atati iwândumile une, ni uneji nguntuma wânyamwe.” ²² Paŵamasile kuwêcheta yeleyo wâpepelele ni kwasalila, “Mumpochele Mbumu jwa Akunnungu. ²³ Mwalechelesyaga wându sambu syao, wêle wându chalecheleswe, ni aŵala wângankwalechelesya, wêle wându ngalecheleswa.”

Che Yesu akukunguluka ni che Tomasi

²⁴ Che Tomasi jumo jwa wâkulijiganya likumi ni wâwili wâla, jwakuwîlanjikwa maŵila, nganaŵa pamo ni achinjakwe paŵaiche Che Yesu. ²⁵ Nipele wâkulijiganya wâne wâla wânsalile, “Twaweni Ambuje.” Che Tomasi wâasalile, “Chingulupilile pachinagawone maŵasi ga misumali ni kuchiwîka chala changu pa maŵasi go ni kuuwîka nkono wangu pa luwâlali lwao.”

²⁶ Nipele pagapite moŵa nsano ni gatatu ŵakulijiganya wo ŵasongangene sooni nkati mula ni che Tomasi ŵaliji pamo nawo. Minango jaliji jeu-gale, ni Che Yesu ŵaiche ni kwima pasikati jao ni kuti, “Chitendeweke kuk-wenu!” ²⁷ Nipele Che Yesu ŵansalile che Tomasi, “Mbiche chala chenu pelep-pa nnole magasa gangu ni njisenawo nkono wenu mbiche pa luŵalati lwangu. Nkakola lipamba nambo nkulupilile!” ²⁸ Che Tomasi ŵajanjile, “Mmwe ndi Ambuje ŵangu ni mmwe ndi Akunnungu ŵangu!”

²⁹ Che Yesu ŵansalile, “Ana nkukulupilila ligongo muuweni? Akwete upile ŵelewo ŵakukulupilila pangamona.”

Nningwa wa chitabu chi

³⁰ Che Yesu ŵapanganyisye imanyisyo ine yejinji paŵaliji ni ŵakulijiganya ŵao yanganiilembekwe mchitabu chi. ³¹ Nambo ayiyi ilembekwe nkole kukulupilila kuti Che Yesu ali Kilisito Jwakuwombola, Mwana jwa Akun-nungu ni kwa kukulupilila nkole umi wausyene kwa machili ga liina lyao.

21

Che Yesu akwakopochela ŵakulijiganya ŵao nsano ni ŵaŵili

¹ Payamasile yeleyo, Che Yesu ŵaakopochele sooni ŵakulijiganya ŵao mungu-lugulu litanda lya Tibelia. Ni ŵalilosisye kwanti yelei, ² Che Simoni Petulo ni che Tomasi jwakuŵilanjikwa maŵila ni che Nasanieli jwa ku Kana ja ku Galilaya ni ŵanache ŵa che Sebedayo ni ŵakulijiganya ŵao ŵane ŵaŵili, wose ŵaliji pamo. ³ Che Simoni Petulo ŵaasalile achinjakwe, “Ngwaula kukukoka somba.”

Ni ŵanyawo nombe ŵansalile, “Noweji tutulongane nomwe.” Nipele ŵatyosile ni ŵakwesile ngalaŵa nambo chilo chila chose nganapatanga chachili chose. ⁴ Kundaŵi pe, Che Yesu ŵajimi mungulugulu litanda nambo ŵakulijiganya nganamanyililaga kuti ŵaliji ŵelewo. ⁵ Nipele Che Yesu ŵausisye, “Achachanda, ana nganimpate somba syasilisyose?”

Ŵanyawo ŵajanjile, “Elo, nganitupate somba.”

⁶ Che Yesu ŵaasalile, “Mponye lwau kundyo kwa ngalaŵa chimpate somba.” Nipele ŵaponyisye lwau ni sambano nganakombolanga kulukwekwelemya ligongo somba syaliji syesijinji nnope.

⁷ Pelepo jwakulijiganya juŵanonyelwe nnope ni Che Yesu jula ŵansalile che Petulo, “Ambuje ŵelewo!” Palapala che Simoni Petulo paŵapilikene kuti Ambuje, ŵatakwile mwinjilo wao ligongo ŵaliji ausile ni kuliponyela mmeesi. ⁸ Nambo ŵakulijiganya ŵane ŵala ŵaiche ku mbwani ni ngalaŵa ali nkulukwekwelemya lwau lwalugumbele somba pakuŵa nganatalichila kunsanga, mpela makongolo mia moja. ⁹ Paŵaiche kunsanga ŵauweni mooto wa makala ni pachanya pakwe paŵichikwe somba ni nkate. ¹⁰ Che Yesu ŵaasalile, “Muumba somba simpepe simpatile sampano.”

¹¹ Nipele che Simoni Petulo ŵakwesile mu ngalaŵa, ŵaluwutile kunsanga lwau lwalugumbele somba syekulungwa mia moja na hansini na tatu. Namuno somba syo syaliji syesijinji kwanti ye, lwau nganilupapuka. ¹² Che Yesu ŵaasalile, “Njisangane kunlye.” Nganapagwa namose jumo jwa ŵakulijiganya ŵao juŵalinjile kumbusya, “Ana mmwe ndi ŵaani,” pakuŵa ŵamanyilile kuti ali Ambuje. ¹³ Che Yesu ŵaiche, ŵajigele nkate ni kwapa. Ŵatesile iyoyo peyo ni somba sila.

¹⁴ Keleka kaliji kaatatu Che Yesu kwakopochela ŵakulijiganya ŵao paŵamasile kusyuka.

Che Yesu ni che Petulo

¹⁵ Paŵamasile kulya, Che Yesu ŵambusisye che Simoni Petulo, “Che Simoni mwanagwao che Yohana! Ana nkuunonyela une kwapunda ŵane wa?”

Nombejo ŵajanjile, “Elo, Ambuje, nnyimanyi kuti uneji ngunnonnyela.”

Che Yesu ŵansalile, “Nsigose ngondolo syangu sya mwana.”

¹⁶ Nipele ŵambusisye sooni kaaŵili, “Che Simoni mwanagwao che Yohana! Ana nkuunonyela une?”

Che Petulo wajanjile, “Elo, Ambuje, nnyimanyi kuti ngunnonnyela.”

Che Yesu ŵansalile, “Nsigose ngondolo syangu.” ¹⁷ Nipele ŵambusisye sooni kaatatu kuti, “Che Simoni mwanagwao che Yohana! Ana nkuunonyela une?”

Pelepo che Petulo ŵalilasiche muntima pakuŵa ŵausisye kaatatu, “Nkuunonyela?” Ni ŵajanjile, “Ambuje, mmwe nnyimanyi yose, mmwe nnyimanyi kuti uneji ngunnonnyela.”

Che Yesu ŵansalile, “Nsigose ngondolo syangu! ¹⁸ Ngunsalila isyene, pamwaliji jwanchanda, mwasyoŵelele kulitaŵa mpumbulu mwasyene ni kwaula kwakulikose kumwasachile kwaula. Nambo pachinchekele, chinchijongola makono genu ni mundu jwine chachintaŵa ni kunjausya kungankukusaka kwaula.” ¹⁹ Kwakuŵecheta yeleyo, Che Yesu ŵalosisye chiwa chichawe che Petulo ni kwapa ukulu Akunungu. Paŵamasile kuŵecheta yeleyo ŵansalile, “Munguye.”

Che Yesu ni ŵakulijiganya ŵane

²⁰ Pelepo che Petulo ŵagalawiche ni kumbona jwakulijiganya juŵanonyelwe nnope ni Che Yesu achakuyaga. Jwakulijiganya ju ni jwejula juŵatemi kuŵandikana nnope ni Che Yesu katema ka chakulya cha Pasaka ni kwausya Che Yesu, “Ambuje ana nduni juchangalauche?” ²¹ Che Petulo paŵambweni jwelejo ŵambusisye Che Yesu, “Ambuje, nambi jwelejo chiyasimane ichichi?”

²² Che Yesu ŵajanjile, “Nasakaga asigale mpaka pachimuje ana mmwe ikumbandichila chichi? Mmwejo munguye une.”

²³ Nipele ngani jo jajenele kwa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito kuti jwakulijiganya jo ngaawa. Nambo Che Yesu nganasala kuti ngaawa, nambo ŵatite, “Nasakaga asigale mpaka pachimuje ana mmwe ikumbandichila chichi?”

²⁴ Jwakulijiganya ju ni jwejula jwaŵalasile umboni wa indu yi ni kulemba. Uweji tukumanyilila kuti yasasile ili isyene.

Malowe ga kumalichisya

²⁵ Ipali indu ine yejinji iŵaitendekenye Che Yesu. Yeleyo ikalembekwe yose chimo chimo nguganisya kuti namose chilambo chose ngachikajenele kuŵika itabu yaikalembekwe.

Chitabu cha masengo ga Achinduna Chilongolelo

Chitabu cha Masengo ga Achinduna chili ndaŵi ja ndande ja mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito ŵandanda ni iŵatite kwenela kutyochela ku Yelusalemu mpaka ku Yudea ni ku Samalia ni kwinekwine mpela Che Yesu iŵatite pakwasalila ŵakulijiganya ŵao akanaŵe kwaula kwini (1:8). Ngani ji jilembekwe ni che Luka, jweleju ni jwalembile Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Luka. Jweleju ŵaliji jwamitela ni ŵalembile indu yakwe kwa ukotopasyo. Itabu yose yanaiŵili yaani Ngani Jambone ni Masengo ga Achinduna ŵannembele che Teofilo juŵaliji Mgiliki nambo itabu yo yalembekwe kwa ligongo lya Ŵakilisito wose ŵaali Ŵagiliki ni Ŵayahudi (1:1).

Masengo ga Achinduna galembekwe pa yaka ya 60 mpaka yaka ya 64 pakumala kupagwa Che Yesu, ligongo chitabu cho chikumalila che Paolo akanaŵe kopoka mu nyuumba jakutaŵilwa. Iyoyo che Luka ŵajesilejesile ni nduna che Paolo, komboleka ŵalembile Masengo ga Achinduna mu musu wa ku Antiokia. Masengo ga Achinduna chili chitabu chachikuŵalanga indu yaili mchitabu chi che Luka ni jili ndande ji Che Yesu kwaula kwini. Nningwa u che Luka kulemba yelei uli chisau ni nningwa wauli mu Ngani Jambone. Ŵansachile che Teofilo namose ŵandu ŵakukulupilila Kilisito achajinji akole usyene wa indu yalijigenye ni kulemba kwa ukotopasyo yankati umi u Che Yesu ni kwenela kwa ukilisito.

Malembo ga Masengo ga Achinduna gakatupa uwe chitagu cha mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito ŵandanda ni iŵatite pakutama kwakwukulupilila Che Yesu. Itagu ya achinduna ikutulosya yakuti pakukulupilila machili ga Mbumu jwa Akunnungu nkulalichila Ngani Jambone kwa ŵandu ŵane.

Yaili mwelemo

Mbumu jwa Akunnungu akwatuluchila achinduna kaandanda ni ŵandu ŵakukulupilila Kilisito iŵatite pakonjecheka (1:1-8:1).

Ŵandu ŵakukulupilila Kilisito iŵatite pakulagaswa ni iŵatite pakwenela mu Yelusalemu ni kwinekwine (8:2-12:23).

Che Paolo akwaula ulendo wao waandanda wa kwausya Ngani Jambone (12:24-14:28).

Nkungulu ukuchingangana ku Yelusalemu ni kulamula yaikuŵajilwa kwa-panganyichisya ŵakukulupilila ŵa sambano (15:1-34).

Che Paolo akwaula ulendo wao waaŵili wa kwausya Ngani Jambone (15:36-18:22).

Che Paolo akwaula ulendo wao waatatu wa kwausya Ngani Jambone (18:23-20:38).

Che Paolo akukamulwa ku Yelusalemu (21-26).

Che Paolo akwauswa ku Loma (27:28).

¹ Alakwe che Teofilo, mu chitabu chachilongolele nalembile yankati indu yanayose iŵaitesile Che Yesu ni iŵaijigenye chitandile kundanda kwa masengo gakwe, ² mpaka lyuŵa lila paŵajjalikwe kwini. Nambo akanaŵe kwigalikwa kwini ŵapele malajisyo ga ulamusi wa Mbumu jwa Akunnungu achinduna ŵaŵaasagwile ŵala. ³ Kwa moŵa alobaini pakumala chiwa chao, Che Yesu ŵaakopochele ŵanyawo sooni ni sooni achilosyaga kuti ŵaliji

ŵajumi. Ŵanyawo ŵammweni nombejo ŵaŵechete nawo yankati Umwenye wa Akunnungu. ⁴ Katema kampepe paŵalyaga nawo ŵapele chilanga chi, “Nkasatyoka ku Yelusalemu, nambo ndindilile ntuuka walanjile Atati umwambilikene njisalaga ngani syakwe. ⁵ Pakuŵa che Yohana ŵabatisye ni meesi, nambo pangakaŵa moŵa ŵanyamwe chinchibatiswa ni Mbumu jwa Akunnungu.”

*Che Yesu akwigalikwa kwinani
(Maliko 16:19-20; Luka 24:50-53)*

⁶ Nipele, achinduna paŵasongangene ni Che Yesu pamo ŵausisye, “Ambuje, ana katema kano ni pachimwauchisye sooni Ŵaisilaeli Umwenye?” ⁷ Nambo Che Yesu ŵaasalile, “Katema ni lyuŵa lya indu yo ili paasi pa ulamusi wa Atati ŵangu, ni ngaŵa masengo genu kumanyilila chiiŵe chakachi. ⁸ Nambo pachantuluchile Mbumu jwa Akunnungu chinchipochela machili ni sooni chinchiŵa ŵaumboni ŵangu musu wa Yelusalemu ni mu ilambo ya Yudea yose ni Samalia natamuno kumbesi kwa chilambo.” ⁹ Paŵamasile kuŵecheta yeleyo, Che Yesu ŵajigalikwe kwinani akuno ŵanawose achinnolechesyaga, liunde lyaunichile ni ŵanyawo nganiŵaona sooni.

¹⁰ Achinduna ŵala paŵaliji nkulolechesya kwiunde Che Yesu ali nkwaula, papopo ŵandu ŵaŵili ŵaŵawasile iwalo yeswela, ŵajimi nkuŵandikana nawo, ¹¹ ni ŵatite, “Ŵanyamwe ŵandu ŵa ku Galilaya, ana ligongo lyachi nkwima pelepa ndi nkulolechesya kwinani? Ŵele Che Yesu ŵajigalikwe kwinani kutyochela kukwenu chachiika sooni chisau intite pakwawona ali nkwaula kwinani.”

Che Matia akwigala lipesa li che Yuda

¹² Nipele achinduna ŵala ŵaujile ku Yelusalemu kutyochela ku chikwesya cha Miseituni, chichaliji pachiŵandi ni musu wo chisau ni lwendo lwa kilomita jimo. ¹³ Paŵaiche mmusi ŵajinjile mu chuumba cha penani chiŵatamaga, nombewo ŵaliji che Petulo ni che Yohana ni che Yakobo ni che Andulea ni che Filipo ni che Tomasi ni che Batolomayo ni che Matayo ni che Yakobo mwanagwao che Alufayo ni che Simoni jwakuŵilanjikwa Selote, ligongo ŵaliji jwakumenyanila chilambo chakwe ni che Yuda mwanagwao che Yakobo. ¹⁴ Ŵanawose wo pamo ni achakongwe ŵampepe pamo ni che Maliamu achikulugwe Che Yesu ni achapwakwe, ŵaliji nkusongangana pamo kupopela kwa ntima umo.

¹⁵ Pa moŵa go ŵajimi che Petulo pasikati ja ŵakukulupilila achinjakwe ŵaŵasongangene, waliji mpingo wa ŵandu mia moja ni ishilini. ¹⁶ Che Petulo ŵatite, “Ŵakukulupilila achinjangu, yaŵajilwe Malembelo ga Akunnungu gamalile. Kalakala Mbumu jwa Akunnungu ŵaŵechete kwa kang'wa ji che Daudi, che Daudi ŵalondwele nkati che Yuda, juŵaalongwesye aŵala ŵandu ŵaŵankamwile Che Yesu. ¹⁷ Che Yuda ŵaliji jumo jwetu pakuŵa ŵasagulikwe ni Che Yesu tupanganye masengo pamo nawo.”

¹⁸ Ngunda wasumichikwe kwa mbiya siŵasipatile che Yuda kwa ligongo lya kusinonyela mbiya sya chigongomalo. Ni ŵagwile mwelemo, ŵapapwiche ni matumbo gakwe gose gakopweche. ¹⁹ Ni ngani ja chiwa chi che Yuda jamanyiche kwa ŵanawose ŵaŵatemi ku Yelusalemu, nipele ngunda wo waŵilanjikwe mchiŵecheto chao Akelidama, malumbo gakwe, “Ngunda wa Miasi.” ²⁰ Che Petulo ŵatite, “Pakuŵa ilembekwe mu chitabu cha Sabuli kuti, ‘Pakutama pakwe paŵe masame ni anapagwe mundu juchatame mwelemo.’
Soonni ilembekwe kuti,

‘Masengo gakwe ga kwimilila atole jwine.’

²¹ “Kwapele, ikuwajilwa asagulikwe mundu jumo mwa wandu wawajesile nowaji katema kose Ambuje Che Yesu pawajendagajendaga pamo nowaji, ²² kutandila katema che Yohana pawabatisyaga mpaka lyuwa lila pawajigalikwe Che Yesu kwinani kutyochela kukwetu. Jwelejo awe jwa umboni pamo ni uweji nkati kusyuka ku Che Yesu.”

²³ Pelepo wakolasile meena ga wandu wawili, che Yusufu jwakuwilanjikwa che Balisaba pane akuwilanjikwa che Yusto ni jwine che Matia. ²⁴ Nipele wapopesile achitiji, “Ambuje, alakwe wakujimanyilila mitima ja wandu wose, sambano ntulanjile jwapi mwa wawili wa jumunsagwile alakwe, ²⁵ kuti ajigale lipesa lya masengo ga unduna uwaulesile che Yuda ni kwaula kuwawajilwe.” ²⁶ Ni watesile gudugudu ni gudugudu jila jangwilile che Matia, nipele che Matia wawalanjikwe pamo ni achinduna kumi na moja wala.

2

Kwika kwa Mbumu jwa Akunnungu

¹ Palyaiche lyuwa lya Pentekosite wakukulupilila wose wasongangene peuto pamo. ² Chisisimuchile, lyapikaniche lilo we mpela mbungo ja machili kutyochela kwinani ni lyagumbele mu nyumba mose muwatemi wandu. ³ Nipele, yakopochele indu iyaoneche mpela malamba ga mooto, yajenele ni yatusile pachanya pa kila jumo jawo. ⁴ Wose wagumbele Mbumu jwa Akunnungu ni watandite kuwecheta iwecheto ineine mpela Mbumu iwatite pakwakombolesya.

⁵ Ku Yelusalemu kula kwaliji ni Wayahudi, wandu wakwajitichisya Akunnungu wawakopochele mu misi jinejine pa chilambo pano. ⁶ Wandu pawapilikene lilo we lya, mpingo wekulungwa wa wandu wasongangene. Ni wose wasimosile nnope pakuwa mundu jwalijose waapikanaga wanyawo achiwechetaga chiwecheto chakwe nsyene. ⁷ Ni wose wasimosile akuno achitiji, “Ana wose utukwapilikana achiwechetaga yelei ngana wa wandu wa ku Galilaya? ⁸ Ana iwele uli wanya wa pakuwecheta uweji tukupilikana jwalijose mchiwecheto chetu twachinsyene? ⁹ Wampepe mwa uweji ali Wapalisi ni Wamedi ni Waelami, wane akutamanga ku Mesopotamia ni ku Yudea ni ku Kapadokia ni ku Ponto ni ku Asia ni ¹⁰ ku Filigia ni ku Pamfilia ni ku Misili ni ilambo ya ku Libia kuwandikana ni ku Kulene, wane mwa uweji ali achalendo kutyochela ku Loma. ¹¹ Wayahudi ni wandu wawajinjile mu dini ja Chiyahudi, wane wakopochele ku Kilete ni ku Alabia. Uweji wose tukwapikana wandu wo ali nkuwecheta mu iwecheto yetu twachinsyene yankati masengo gamakulungwa ga Akunnungu.” ¹² Wose wasimosile ni kukangana akuno achiusyanaga kuti, “Chelechi malumbo gakwe chichi?” ¹³ Nambo wane wanyelwisye achitiji, “Wandu wa akolelwe.”

Che Petulo akukunguluka ni wandu

¹⁴ Nambo che Petulo wajimi pamo ni achinduna likumi ni jumo wala ni watandite kwasalila wandu kwa kunyanyisya, “Wanyamwe Wayahudi achinjangu ni wandu wose wankutama pa Yelusalemu pano ninde nansalile ni wanyamwe mumbilikanile chenene malowe gangu. ¹⁵ Wandu wa nganakolelwa mpela inkuti pakuganisya, pakuwa sambano jino jili saa tatu ja kunda wi. ¹⁶ Usyene uli awu, chachikopochele chi ni chechila chasasile che Yoeli jwakulondola jwa Akunnungu pawatite, ¹⁷ ‘Akunnungu akuti, pa gele mo wa ga mbesi,

chinaape wându wose Mbumu jwangu.
 Achiwâna wenu wachilume ni wachikongwe chaachilondola,
 ni achachanda wenu chaachilola yakulola,
 ni achachekulu wenu chachisagamila.

¹⁸ Elo, iyoyo achikapolo wangu achalume ni achakongwe,
 mowa go chinaape Mbumu jwangu,
 nombewo chaachilondola.

¹⁹ Chinjitendekanya yakusimonjeka kwiunde,
 ni imanyisyo pa chilambo,
 kuchiwe ni miasi ni mooto ni lyosi lyakutopela,

²⁰ Lyuwa chilichigalauka kuwa chipi,
 ni lwesi chiluwe lwechejeu mpela miasi,
 likaniiche lyelila lyuwa lya Ambuje lyekulungwa ni lya ukulu.

²¹ Pelepo, jwalijose juchapopele kwa liina lya Ambuje chakulupuswe.'

²² "Wanyamwe Waisilaeli, mpilikanichisye malo we ga! Akunnungu wamanyisye kukwenu Che Yesu jwa ku Nasaleti kwa ilosyo ni yakusimonjeka ni imanyisyo iwaipanganyisye Akunnungu mwa wanyamwe kwa litala yakwe mpela inkuti pakwimanyilila mwachinsyene. ²³ Pakuwa kutyochela kundanda Akunnungu asyene wasachile kuti wanyamwe mummula je Che Yesu, ni wanyamwe mwammuleje kwa kwalechela wandu wangalumbana wawambe pansalaba. ²⁴ Nambo Akunnungu wansyusisye, ni wankulupwisye mu ipwetesi ya chiwa pakuwa nginikomboleka kuti chiwa chaugalile. ²⁵ Pakuwa che Daudi wankunguluchile Che Yesu yeleyi, 'Naaweni Ambuje mmbujo mwangu mo wa gose, pakuwa ali kundy kwangu ngandinganyika.

²⁶ Kwa ligongo lyo ntima wangu wasangalele,
 sooni nagombile ilulu yakusengwa.

Chiilu changu chichitame mu chilolelo,

²⁷ pakuwa, alakwe Akunnungu nganjileka mbumu jangu kwiuto kwa wandu wawile,

natamuno kwitichisya Jwanswela jwenu asigale ali awile mwilembe.

²⁸ Muunosisye matala ga umi,
 chimung'umbasye kusengwa kwa upagwe wenu!'

²⁹ "Achalongo achinjangu, ngusaka nansalile pangasisa yankati indu iyaasimene atati wetu che Daudi. Welewo wajasiche ni kusichikwa, ni sooni lilembe yakwe lili papapa pamangwetu mpaka lelo jino. ³⁰ Nambo pakuwa che Daudi wali jwakulondola jwa Akunnungu, waimanyi kuti Akunnungu waalumbilile ni chilumbilo kuti jumo jwa wisukulu wao chaachintenda mwenye mpela yatite kuwa che Daudi. ³¹ Che Daudi walongolele kwiwona indu ichaitendekanye Akunnungu, nipele wawe chete yankati kusyuka kwa Kilisito Chiwombosyo pawatite, 'Nganalekwa kwiuto kwa wandu wawile, atamuno chiilu chao nganichiola.' ³² Nipele, Akunnungu ni wawansyusisye Che Yesu jo ni uweji wose tuli wa umboni wa indu yo. ³³ Che Yesu pawakwesiswe ni kuwichikwa ni Akunnungu kundy kwao, wampochele Mbumu jwa Akunnungu kutyochela kwa Atati wao mpela watite pakulanga. Atupele mbumu jo, chelecho ni chinkuchiwona ni kuchipilikana sambano. ³⁴ Pakuwa che Daudi nsyene nganakwela mpaka kwini, nambo watite, 'Ambuje waasalile Ambuje wangu, ntame apano kundy kwangu,

³⁵ mpaka pachinaatende wammagongo wenu kuwa chitengu cha kuwichila makongolo genu.' "

³⁶ “Wandu wose wa ku Isilaeli akusachilwa amanyilile kwa isyene kuti jwejula Che Yesu jumwa wambile pansalaba, Akunnungu antesile kuwa Ambuje ni Kilisito Chiwombosyo.”

³⁷ Ni wandu pa wapilikene yeleyo, yaapeteche mmitima ni wausisye Che Petulo ni achinduna wane wala kuti, “Achalongo achinjetu, ana tutende chichi?” ³⁸ Che Petulo waajanjile, “Mundu jwalijose aleche sambi syakwe ni kubatiswa kwa ulamusi u Che Yesu Kilisito ni Akunnungu channechelesye sambi syenu ni kupochela chilanga cha Akunnungu chachili Mbumu jwa Akunnungu. ³⁹ Pakuwa chilanga chila chaliji kwa ligongo lyenu ni kwa ligongo lya achiwana wenu ni kwa ligongo lya wandu wose wakutama kwakutalika, ni mundu jwali jose juchawilanjikwe ni Ambuje Akunnungu wetu.”

⁴⁰ Kwa maloŵe gamajinji che Petulo waajamwiche wandu ni kwachondelela achitiji, “Nlikulupusye mwachinsyene mu uwelesi wangalumbana wu.” ⁴¹ Wandu wajinji wajitichisye maloŵe gakwe ni kubatiswa. Pa lyuwa lyo wandu elufu tatu wajonjesyeche. ⁴² Welewo wose wapundile kujiganyikwa ni achinduna wa Che Yesu, watemi pamo chiulongo, walile chakulya cha Ambuje pamo ni kupopela.

Wakukulupilila yatiteje pa kutama

⁴³ Yakusimonjeka ni imanyisyo yejinji yatendekwe ni achinduna wala ni jwalijose wakamwilwe ni woga. ⁴⁴ Wakukulupilila wose watemi pamo ni iwakwete yose wagaŵene. ⁴⁵ Ni wasumisye indu ni ipanje yao ni kugawilana mbiya mundu jwalijose yaikuti pakunsoŵa. ⁴⁶ Lyuwa ni lyuwa wachinganganaga pa Nyuumba ja Akunnungu. Walyaga chakulya pamo mmajumba gao kwa kusangalala ni kwa ntima weswela. ⁴⁷ Waalapile Akunnungu ni wandu wose waanonyele wandu wo. Ni lyuwa ni lyuwa Ambuje waajonjehesye wandu wawaliji nkukulupuswa.

3

Che Petulo ni che Yohana akunnamya mundu jwangajenda

¹ Lyuwa limo, che Petulo ni che Yohana waliji nkwaula pa Nyuumba ja Akunnungu katema ka kupopela, saa tisa ja muusi. ² Katema ko wandu wanjigalaga mundu jumo jwangajenda chipagwile. Wandu wo wambikaga mundu jo lyuwa ni lyuwa pannango wa Nyuumba ja Akunnungu waukwilanjikwa “Nnango Wakusalala,” kuti awende chachilichose kwa wawajinjilaga pa Nyuumba ja Akunnungu. ³ Pawaweni che Petulo ni che Yohana achisakaga kwinjila pa Nyuumba ja Akunnungu, wawendile kuti waape chachilichose. ⁴ Che Petulo ni che Yohana wankolondolele, nombe che Petulo wo wansalile, “Ntulolechesye uwe.” ⁵ Nombejo waalolechesye achilolelaga kuti chapochele chindu kutyochela kwa wanyawo. ⁶ Nambo che Petulo wansalile, “Nganingola mbiya namuno sahabu, nambo chingwete cho chinampe. Kwa ulamusi u Che Yesu Kilisito jwa ku Nasaleti, njime njende.” ⁷ Nipele wankamwile nkono wa kundyo ni kunjimika. Papopo makongolo ni malungo gakwe galimbile. ⁸ Wagulwiche ni kwima ni kutanda kwenda. Ni wajinjile pamo nawo pa Nyuumba ja Akunnungu, achendaga ni gulukaguluka akuno achalapaga Akunnungu. ⁹ Wandu wose pawammweni achendaga ni kwalapa Akunnungu, ¹⁰ waamanyilile kuti ali jwejula juwatamaga pa Nnango Wakusalala wa Nyuumba ja Akunnungu ni kuwenda wenda, watojime ni kusimonga kwa chele chichasimene.

Che Petulo akulalichila pa Nyuumba ja Akunnungu

¹¹ Jwejula mundu paŵaliji nkulongana ni che Petulo ni che Yohana, ŵandu wose ŵasimosile nnope ni kutanda kuutuchila pa nsana wauli pa Nyuumba ja Akunnungu waukuŵilanjikwa, “Nsana u che Selemani.” ¹² Nipele, che Petulo paŵaiweni yeleyi ŵaasalile, “Ŵanyamwe Ŵaisilaeli, ana ligongo lyachi nkuchisimonga chachikopochele chi? Ana ligongo chi nkutulolechesya mpela uweji ni utuntesile mundu ju ajende kwa machili getu pane nku-ganisyia kuti uweji tuli ŵambone paujo pa Akunnungu? ¹³ Akunnungu ŵa achatati ŵetu che Iblahimu ni che Isaka ni che Yakobo, ŵaakusisye Che Yesu katumetume jwao. Nambo ŵanyamwe mwankamwile kuti aulajikwe ni ŵanyamwe mwankanile paujo pa che Pilato, nachiŵamuno che Pilato ŵasachile kungopola. ¹⁴ Jwelejo ŵaliji Jwanswela ni jwambone, nambo ŵanyamwe mwankanile, mwaŵendile che Pilato alechelelwe mundu jwine juŵaliji jwakuulaga. ¹⁵ Nipele, mwambuleje jwelejo juŵaliji ndandililo ja umi. Nambo Akunnungu ŵansyusisye ni uweji tuli ŵa umboni ŵa yeleyo iyakopochele. ¹⁶ Kwa litala lya kulikulupilila liina li Che Yesu, liina li Che Yesu limpele machili mundu ju junkummona ni kummanyilila. Kwa kulikulupilila liina li Che Yesu kuntlesile mundu ju alame mpela inkuti pakumbona.

¹⁷ “Sambano achalongo achinjangu, naimanyi kuti ŵanyamwe ni achakulu ŵenu mwatesile yelei kwaligongo lya ungamanyilila wenu. ¹⁸ Nambo kwanti yeleyo Akunnungu ŵamalichisye yeila yaisasile kalakala kwa kang'wa sya ŵakulondola wose kuti Kilisito chalagaswe. ¹⁹ Nipele, nleche sambi syenu, mwaujilile Akunnungu kuti annechelesye sambi syenu. ²⁰ Mwatendaga yeleyo chinjonjechekwe machili ga Mbumu kutyochela kwa Ambuje, nombewo chantume Che Yesu Kilisito aŵe Chiwombosyo kwa ligongo lyenu. ²¹ Ikusachilwa ŵelewo asigale kwini ko mpaka pichikaiche katema ka Akunnungu patatende indu yose kuŵa yasambano, mpela iŵatite pakusala kalakala kwa kang'wa sya ŵakulondola ŵakwe ŵaswela. ²² Pakuŵa che Musa ŵatite, ‘Ambuje Akunnungu ŵenu channyichisye jwakulondola jwa Akunnungu mpela uneji, jwelejo chakopochele pasikati jenu ni ŵanyamwe nkusachilwa kumpilikanichisya yose ichansalile. ²³ Ni mundu jwalijose jwangakumpilikanila jwakulondola jo chaŵichikwe pajika kutyochela mu ŵandu ŵa Akunnungu ni kuulajikwa.’ ²⁴ Elo, ŵakulondola ŵa Akunnungu wose, chitandile che Samweli ni ŵeŵala ŵaŵakuiye, ŵalalichile ngani sya yelei yaikukopochela mmoŵa gano. ²⁵ Chilanga cha Akunnungu chatesile kwa litala lya ŵakulondola chili kwa ligongo lyenu ni ŵanyamwe ndi mu gele malangano gaatesile Akunnungu ni achambuje ŵenu, mpela iŵatite pakwasalila che Iblahimu kuti, ‘Kwa litala lya uŵelesi wenu ŵandu wose ŵa pachilambo chapegwe upile.’ ²⁶ Nipele, Akunnungu ŵansyusisye katumetume jwao ni kundanda, ŵantumile kukwenu kuti ampe upile ŵanyamwe kwa kuntenda jwalijose alekangane ni yangalumbana yakwe.”

4

Che Petulo ni che Yohana akwaikanawo ku Nkungulu

¹ Che Petulo ni che Yohana paŵaliji nkukunguluka ni ŵandu, ŵaiche ŵambopesi ni jwankulu jwa ŵakulindilila Nyuumba ja Akunnungu pamo ni Masadukayo. ² Ŵatumbile nnope pakuŵa achinduna ŵala ŵaajiganyaga ŵandu kuti Che Yesu ŵasyuchile, chindu chachikulosya pangasisa kuti ŵandu ŵawile chachisyuka. ³ Nipele ŵakamwile che Petulo ni che Yohana, ŵaŵisile mu nyuumba jakutaŵilwa mpaka malaŵi jakwe, pakuŵa chaŵandichile chilo. ⁴ Nambo ŵajinji mwa ŵelewo ŵaŵapilikanile utenga u che Petulo ni che Yohana

ŵakulupilile, ni ŵandu ŵaŵakulupilile ŵajonjesyeche ŵaliji mpela achalume elufu tano.

⁵ Malaŵi jakwe, achakulu ŵa Ŵayahudi ni achachekulu ni ŵakwiganya Mala-jisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa ŵasongangene pamo ku Yelusalemu.

⁶ Ŵachingangene nawo che Anasi Jwambopesi Jwankulu ni che Kayafa ni che Yohana ni che Alekisa ni ŵaneŵane ŵaŵaliji ŵa lukosyo lwao Jwambopesi Jwankulu. ⁷ Ŵaajimiche che Petulo ni che Yohana paujo pao, ŵaasisye, “Ana ŵanyamwe ntesile chelechi kwa machili chi ni kwa ulamusi wa acheni?”

⁸ Pelepo che Petulo ali aguumbele Mbumu jwa Akunnungu, ŵajanjile, “Mwanya Ilongola ŵa ŵandu ni achachekulu! ⁹ Iŵaga lelo jino nkut-
usya yankati chindu chambone chachitendekwe kwa mundu juŵaliji ngak-
wenda ni iyatite pakulama, ¹⁰ nipele, ŵanyamwe ni ŵandu wose ŵa ku
Isilaeli nkusachilwa kumanyilila kuti mundu ju akwima paujo penu lelo
jino, alamiswe kwa machili ga liina li Che Yesu Kilisito jwa ku Nasaleti
jumwaŵambile pansalaba, nambo Akunnungu ŵansyusisye. ¹¹ Che Yesu ni
jwakungamba Mmalembelo Gamaswela gagakuti,

‘Liganga limwalikanile ŵanyamwe ŵakutaŵa,
sambano lilyolyo litendekwe kuŵa liganga lyekulungwa lya nsingi wa nyu-
umba.’

¹² Jwelejo jikape ni jwakukombola kwakulupusya ŵandu, pakuŵa pachil-
ambo pose ngapagwa liina litupegwilwe lyalitukukombola kukulupuswa
nalyo.”

¹³ Achakulu ŵa Nkungulu wo ŵaimanyilile kuti che Petulo ni che Yohana
ŵaliji ŵanduŵandupe ni ŵandu ŵangasyoma, nipele ŵasimosile nnope kuwona
iŵatite pakwanga pangali lipamba, ŵaimanyilile kuti ŵaliji pamo ni Che
Yesu. ¹⁴ Nambo paŵambweni mundu juŵalamiswe jula ali ajimi pamo nawo,
nganakola chakuŵecheta. ¹⁵ Nipele, ŵalamwile che Petulo ni che Yohana
ajaulangane paasa pa Nkungulu ni achakulu ŵa Nkungulu ŵasigalile nkati
achiusyanaga achinsyene pe. ¹⁶ Ni ŵausyene, “Twatende ichichi ŵandu ŵa?
Pakuŵa wose ŵakutama mu Yelusalemu akumanyilila chenene kuti atesile
chimanyisyo chachikulungwa ni uweji ngatukukombola kukanila. ¹⁷ Nambo
pakuti tusiŵile ikajenela nnope kwa ŵandu twajamuche kuti akaŵecheta ni
mundu jwalijose kwa liina li Che Yesu.”

¹⁸ Nipele ilongola ŵaŵilasile sooni nkati ni kwakanya kuti anaŵechete
soonu pelanga, atamuno kwiganya mu liina li Che Yesu. ¹⁹ Nambo che
Petulo ni che Yohana ŵaajanjile ŵanyawo, “Iŵaga ili yambone paujo pa
Akunnungu kunchimbichisyanga ŵanyamwe kupunda Akunnungu, nlamule
mwachinsyene. ²⁰ Pakuŵa ngatukombola kuleka kusala yeila itwiweni ni
kuipilikana.” ²¹ Nipele achakulu ŵa Nkungulu wo ŵaakanyisye sooni che
Petulo ni che Yohana kwa kalipa nnope ni kwagopola. Nganakombolanga
kwajamuka pakuŵa ŵandu wose ŵaliji nkwakusya Akunnungu kwaligongo
lya chichatendekwe cho. ²² Ni ajula mundu juŵalamiswe kwa litala lya
chimanyisyo chi, ŵaliji jwampunde yaka alobaini.

Ŵakukulupilila akwapopela Akunnungu ŵalimbisye

²³ Papopo che Petulo ni che Yohana paŵaagopwele ŵaiche kwa achinjao
ni kwaŵalanjila yose iŵasalilwe ni ŵambopesi ni achachekulu. ²⁴ Ŵanyawo
paŵajipilikene ngani jo, kwa ntima umo ŵaapopelele Akunnungu achitiji,
“Ambuje, alakwe ni jumwagumbile kwini ni chilambo ni bahali ni indu
yose yaili mwelemo! ²⁵ Mwaŵechete kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu
kwa kang'wa ja katumetume jwenu che Daudi atati ŵetu,

‘Ana kwachichi wandu wa ilambo ine atumbile?
Ana kwachichi wandu akuganisa yangalimate?

²⁶ Mamwenye wa ilambo aliwichile chile,
ni achakulu asongangene pamo,
kuti wakanile Ambuje, ni Kilisito jwao juwansagwile.’

²⁷ “Pakuwa, kusyene che Helode ni che Pontio Pilato ni wandu wa ku Isilaeli pamo ni wandu wanga wa Wayahudi, wasongangene papapa pa musu, kunkanila Che Yesu katumetume jwenu jwanswela jumunsagwile awe Kilisito. ²⁸ Elo, wasongangene kukutendekanya yeila imwaisachile chitandile kundanda ikopochele kwa ulamusi wenu. ²⁹ Nambo, alakwe Ambuje, nnole sambano kutujogoya kwao. Ntukombolechesye uweji achikapolo wenu kulalichila lilo we lyenu pangajogopa. ³⁰ Ngolosye nkono wenu mwalamyé wandu ni kutendekanya imanyisyo ni yakusimonjeka kwa ulamusi u Che Yesu Katumetume jwenu Jwanswela.”

³¹ Pa wamalisisye kupopela, peuto pa wasongangene pala patenganiche, ni wose wagumbele Mbumu jwa Akunnungu ni wajendelechele kulalichila lilo we lyana Akunnungu pangali lipamba.

Wakukulupilila waatemi chiulongo

³² Ni mpingo wa welewo wakukulupilila waliji ni ntima umo ni nningwa umo. Ni nganapagwa mundu juwatite kuti iwakwete yo yakwe nsyene, nambo waga wene yose iwakwete. ³³ Kwa machili gamajinji achinduna wala wa walasile umboni wa kusyuka kwa Ambuje Che Yesu, nombe Akunnungu wapele upile weujinji. ³⁴ Nganapagwa mundu jwalijose juwasowilwe ni chachilichose, pakuwa juwakwete ngunda atamuno majumba wasumisyaga ni kwikanasyo mbiya, ³⁵ ni kwapa achinduna, nombewo waga wenyé kwa jwalijose mpela yaikuti pakunso wa.

³⁶ Ni kwaliji ni Mlawi, juwapagwile ku Kupulo, liina lyakwe che Yusufu, ni achinduna wala wammilasile che Banaba, malumbo gakwe, “Mundu jwakwatulasya wandu mitima.” ³⁷ Nombejo wakwete ngunda wakwe, ni wasumisyé, wajigele mbiya syo ni kwapa achinduna.

5

Che Anania ni che Safila

¹ Jwapali mundu jumo jwakuwilanjikwa che Anania pamo ni wankwakwe che Safila, nombewo iyoyo peyo wasumisyé ngunda wao. ² Nambo che Anania wasapwile mbiya siwapatile ni kusisa akuno wankwakwe ali nkumanyilila yeleyo ni sine wapelechele achinduna wala. ³ Nipele che Petulo wammusisye, “Che Anania, kwaligongo chi nkunneka Shetani ajinjile mu ntima mwenu ni kuntenda munnambusye Mbumu jwa Akunnungu kwa kusisa mbiya simwapatile pamwasumisyé ngunda ula? ⁴ Pamwaliji ngannasumisyé, ngunda wo waliji wenu ni pamwasumisyé ngunda wo, mbiya simwapatile syo syaliji syenu, nkakombwele kupanganyichisya kwa yaili yose imwaisachile. Ana kwachichi mwasachile mu ntima mwenu kuchitendekanya chelechi? Nganimunlambusya mundu nambo mwalambwisye Akunnungu!” ⁵ Che Anania nkupilikana pe yeleyo, wagwile paasi ni kuwa. Wandu wose wa wapilikene ngani jo wakamwilwe ni lipamba kwannope. ⁶ Achachanda wajimi ni kuchiwilijila saanda chiilu chakwe, wankopwesye paasa ni kwaula kukunsika.

⁷ Nti masaa gatatu wankwakwe wajinjile nkati pangaimanyilila indu iyatyochele. ⁸ Nipele che Petulo wambusisye, “Musalile! Ana syelesi ni mbiya syose simwapatile kwa kusumisya ngunda wenu mmwe ni wankwenu?” Che Safila

ŵajanjile, “Elo, kwa syele mbiya syo.” ⁹ Che Petulo ŵansalile, “Ligongo chi mmwe ni ŵankwenu mwajilene kunlinga Mbumu jwa Ambuje? Nnole! Aŵala ŵandu ŵaŵajawile kukunsika ŵankwenu, sambano ali pannango, ni sooni chanjigale nomweji ŵakwe.” ¹⁰ Papopo che Safila ŵagwile paasi, mmbujo mwa che Petulo ni kuwa. Achachanda ŵala paŵajinjile ŵansimene ali awile, nipele ŵankopwesye paasa ni kunsika chiŵandika ni ŵankwakwe. ¹¹ Mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito wose ni ŵandu wose ŵaŵapilikene ngani jo ŵakamwilwe ni lipamba lyelikulungwa.

Achinduna akwalamya ŵandu achajinji

¹² Achinduna ŵala ŵapanganyisye imanyisyo yejinji ni yakusimonjeka pasikati ja ŵandu ŵala. Ŵakukulupilila ŵala ŵachinganganaga pamo pansana u che Selemani wauli pa Nyuumba ja Akunnungu. ¹³ Ni nganapagwa mundu jwalijose mwa ŵangakukulupilila Kilisito juŵalinjile kuwanganyikana nawo. Nambo ŵandu ŵane mwa ŵangakukulupilila Kilisito wo ŵalapile ŵakukulupilila ŵala. ¹⁴ Winji wa ŵandu ŵaŵakukulupilile Ambuje wapundaga konjehaka nnope achalume ni achakongwe, ¹⁵ namose ŵandu ŵajausyaga ŵakulwala mwitala ni kwagoneka mu indanda ni mu igono kuti apitaga che Petulo atamuno chiwilili chao chaichilile ŵampepe ŵao. ¹⁶ Ŵandu ŵajinji kutyochela mmisi ja muumbali mwa Yelusalemu ŵaiche achajigalaga ŵakulwala ni ŵaali ni masoka, ni wose ŵalamiswe.

Achinduna akulagaswa

¹⁷ Nipele Jwambopesi Jwankulu ni achinjakwe ŵaŵaliji ŵampingo wa Masadukayo ŵaŵatemi pelepo, ŵaakolele wiu achinduna ŵala. ¹⁸ Nipele, ŵakamwile achinduna ni kwaŵika mu nyuumba jakutaŵilwa ja ŵandu achajinji. ¹⁹ Nambo chilo katumetume jwa kwini jwa Ambuje ŵajugwile minango ja nyuumba jakutaŵilwa ni ŵakopwesye paasa ni kwasalila, ²⁰ “Njaulanje nkajime pa Nyuumba ja Akunnungu nkaasalile ŵandu malowê gose ga umi wa sambano wu.” ²¹ Achinduna ŵala ŵajitichisye, kundaŵi pe ŵajinjilenje pa Nyuumba ja Akunnungu ni kutanda kwiganya.

Jwambopesi Jwankulu ni achinjakwe paŵaiche, ŵaŵilasile achachekulu ŵa Ŵaisilaeli ni kutama nawo Nkungulu wekulungwa. Ni ŵalajisye ŵandu ku nyuumba jakutaŵilwa kuti akaajigale achinduna ŵala. ²² Nambo ŵakulindilila ŵala paŵaiche mu nyuumba jakutaŵilwa, nganiŵasimana achinduna ŵala. Nipele ŵausile pa Nkungulu ni kwasalila ngani jo ²³ achitiji, “Tujisimene nyuumba jakutaŵilwa jajiugale mbande syose ni ŵakulindilila achilindililaga mminango. Nambo patwaugwile nganitunsimana mundu jwalijose nkati.” ²⁴ Jwankulu jwa ŵakulindilila Nyuumba ja Akunnungu ni Achakulu Ŵambopesi paŵapilikene ngani jo ŵajinjilwe ni lipamba, nganaimanyilila iyasimene achinduna ŵa Che Yesu. ²⁵ Nipele ŵaiche mundu ni kwasalila, “Ŵandu umwaŵisile mu nyuumba jakutaŵilwa ŵala, sambano ali pa Nyuumba ja Akunnungu achajiganyaga ŵandu.” ²⁶ Nipele jwankulu jwa ŵakulindilila Nyuumba ja Akunnungu pamo ni achinjakwe ŵajawile ku Nyuumba ja Akunnungu ni kwajigala achinduna ni kwaikanawo pa Nkungulu. Nambo nganiŵakamula kwa machili pakuŵa ŵajogopaga kuti ŵandu chachaponya maganga.

²⁷ Nipele ŵaajigele achinduna ni kwajimika paujo pa Nkungulu. Jwambopesi Jwankulu ŵasalile ŵanyawo, ²⁸ “Twannekasisye kwamachili kuti nkajiganya sooni kwa liina lya mundu ju, ni sambano nnole chintesile, njesesye majiganyo genu mu Yelusalemu mose ni sooni nkusaka kutulalatila nkati chiwa cha mundu ju.”

²⁹ Pelepo che Petulo pamo ni achinduna achinjakwe wajanjile, “Ikutu wanjila kwapilikanichisya Akunnungu, nga wa wandu. ³⁰ Akunnungu wa achambuje wetu wansyusisye Che Yesu ajula jumwammuleje kwa kwa wamba pansalaba. ³¹ Jweleju ni jwejula jwakwesiswe ni Akunnungu mpaka kundyoy kwao a we Chilongola ni Nkulupusyo kuti wakamuchisye Waisilaeli aleche sambi syao nombejo walechelesye sambi syao. ³² Noweji tuli wamboni wa yeleyo pamo ni Mbumu jwa Akunnungu wawapele a wala wakwajitichisya Akunnungu.”

³³ Mpingo wose wa Nkungulu pawapilikene yeleyo, yachimile nnope ni wasachile kwaulaga achinduna wala. ³⁴ Nambo Mfalisayo jumo jwakuwilanjikwa che Gamalieli juwaliji jwakwiganya jwa Malajisyo ga Akunnungu gawapele che Musa juwachimbichikwe nnope ni wandu wose, wajimi paujo pa Nkungulu wa Wayahudi ni kulamula kwakoposya paasa achinduna wala kwa katema kakajipi. ³⁵ Ni kuusalila mpingo wa Nkungulu ula, “Wanyamwe Waisilaeli achinjangu, nllilechesye mwachinsyene nkana we kupanganya inkwisaka kwapanganyichisya wandu wa! ³⁶ Kalakala kanandi kwakopochele mundu jumo liina lyakwe che Seuda, achilitendaga jwankulu ni wandu mpela mia nne wankuiye. Nambo jwelejo waulajikwe ni wawankulupililaga wose wapwilingene ni ngani jakwe jamalile. ³⁷ Ni sooni kanyuma mundu jo, pa mo wa ga kuwalanga wandu gala watyochele che Yuda jwa ku Galilaya. Nombe ju waachisisye wandu wajinji ni wankuiye, nambo jwelejo nombe waulajikwe ni wanawose wawankulupililaga wapwilingene. ³⁸ Ni sambano ngunsalila wanyamwe, nkaatenda chachili chose wandu wa, mwaleche! Paku wa iwaga lilo we li atamuno masengo ga gali ga wandu, chigaweseche. ³⁹ Nambo iwaga masengo ga gakutyochela kwa Akunnungu nsyene, nga wa kuti chinnepele pe, nambo chimmoneche nti nkwanila Akunnungu.”

Nipele wandu wose wa Nkungulu wanjitichisye jwelejo. ⁴⁰ Nipele wawilasile achinduna wala munkati, walamwile kuti aputikwe mbokola ni kwajamuka kuti ngasa wecheta sooni kwa liina li Che Yesu, ni waalesile ajaulangane. ⁴¹ Nipele achinduna wala wakopweche paasa Nkungulu ula ali nkusangalala nnope, paku wa Akunnungu waiweni kuti wawajilwe kujaluswa ligongo li Che Yesu. ⁴² Ni mo wa gose wapundile kwiganya ni kulalichila Ngani Jambone pa Nyumba ja Akunnungu ni mmajumba ga wandu kuti Che Yesu ali Kilisito.

6

Wakamusi saba wa achinduna

¹ Kanyuma, winji wa wakulijiganya pawaliji nkonjecheka, kwatyochele kunyinyita mwa wakukulupilila wawawechetaga Chigiliki ni a wala wawawechetaga Chiebulania. A wala wawawechetaga Chigiliki wanyinyitaga kuti achakongwe wa Chigiliki wawawililwe ni achiwankwawo, waliwalikwe kwagawila yakulya mo wa gose. ² Nipele, achinduna likumi ni wawili wala wawilasile mpingo wose wa wakulijiganya nikuti, “Ngaiku wawilwa kuti tuleche kulalichila lilo we lya Akunnungu kuti tuweje wawanya yakulya. ³ Nipele achalongo achinjetu, mwasagule wandu nsano ni wawili wakumanyika kuti ali ni umboni wambone, waagumbale Mbumu jwa Akunnungu ni lunda ni uweji chitwape masengo go. ⁴ Nambo uweji tutulimbichile nkupopela ni kulalichila Lilo we lya Akunnungu.”

⁵ Ngani jo jaanonyelesye mpingo wose wa wakukulupilila wala. Ni waasagwile che Stefano jwagumbele chikulupi ni Mbumu jwa Akunnungu ni che Filipino ni che Plokolo ni che Nikanoli ni che Timona ni che Pamena ni che Nikolau

jwa ku Antiokia juwajinjile dini ja Chiyahudi. ⁶ Waa Jimiche mmbujo pa achinduna, nombewo wapopele ni kwasajichila makono gao.

⁷ Ni liloŵe lya Akunnungu lyapundile kwenela, ni ku Yelusalemu ko winji wa wakukulupilila wajonjesyeche nnope, ni mpingo wekulungwa wa wambopesi waakulupilile Che Yesu.

Che Stefano akukamulwa

⁸ Akunnungu wapele che Stefano upile weujinji ni ukombole ni wapanganyaga imanyisyo ni yakusimonjeka yejinji pasikati ja wandu. ⁹ Nambo wakopochele wandu achisakaga kutenda makani ni che Stefano. Wampepe mwa wandu wo waliji wa nyumba jimo ja kupopelela jajikuwilanjikwa, “Nyuumba ja kupopelela wandu Hulu,” ni wandu wo watyochelaga ku Kulene ni ku Alekisanilia ni wane kutyochela ku Kilikia ni ku Asia. ¹⁰ Nambo Mbumu jwa Akunnungu wampele che Stefano lunda, kwa yele nganakombolanga kumpunda paŵaŵechetaga. ¹¹ Nipele waonjile wandu wampepe aŵechete kuti, “Twampilikene che Stefano achiŵechetaga maloŵe ga kwatukana che Musa ni Akunnungu.” ¹² Kwanti yeleyi, waachisisye wandu ni achachekulu ni wakwiganya Malajisyo ga Akunnungu ga wapele che Musa. Nipele, wankamwile che Stefano ni kunnyikanawo paujo pa Nkungulu wekulu. ¹³ Ni wajimiche waumboni wa unami waŵatite, “Mundu ju ngaakuleka ng’o kujichembulusya Nyuumba ja Akunnungu jajiswela ji ni kugachembulusya Malajisyo. ¹⁴ Pakuŵa twampilikene achiŵechetaga kuti jwele Che Yesu jwa ku Nasaleti chajijonanje Nyuumba ja Akunnungu ji ni kuchigalausya chisyoŵelo chiŵatupele che Musa.” ¹⁵ Wose waŵaliji pa Nkungulu wankolondolele che Stefano, wambweni ku meeso kwakwe kuli mpela ku meeso kwa katumetume jwa kwini.

7

Kulalichila ku che Stefano

¹ Nipele, Jwambopesi Jwankulu wambusisye che Stefano, “Ana yelei ni iyoyo?” ² Che Stefano nombe waajanjile, “Achalongo achinjangu ni achatati, mumbilikanile! Akunnungu Wakulu waakopochele atati wetu che Iblahimu paŵaliji ku Mesopotamia akanaŵe kwaula kukutama ku Halani. ³ Akunnungu wansalile che Iblahimu, ‘Ntyoche mchilambo chenu, mwaleche wandu wa lukosyo lweni, njaule kuchilambo chatanganlanjile cho.’ ⁴ Nipele, che Iblahimu wasamile chilambo cha Wakalidayo, wajawile kukutama ku Halani. Paŵawile atatigwe, Akunnungu wansamisye sooni ku Halani ni kwika kukutama ku chilambo chino munkutamanga wanyamwe sambano jino. ⁵ Akunnungu nganiŵapa che Iblahimu namose chipande cha chilambo chi kuti chiŵe chao, nambo wannanjile kwapa chilambo chi chiŵe chakwe nsyene ni cha uŵelesi wakwe, namuno katema ko waliji akanaŵe kola mwanache. ⁶ Akunnungu wansalile yeleyi, ‘Uŵelesi wenu chiutame mu chilambo cha chilendo, ni kweleko chachatenda achikapolo ni kwasausya yaka mia nne. ⁷ Nambo Akunnungu akuti, uneji chinjalamula wandu wa chilambo uchachatenda achikapolo. Nipele chinjakoposya mchilambo cho ni kwaikanawo apano kuti ambopele.’ ⁸ Ni Akunnungu watesile malangano ni che Iblahimu ga kuumbala gaŵe chimanyisyo cha kugakunda malangano gao. Nipele che Iblahimu wambumbesye che Isaka mwanagwe pa lyuŵa lya ncheche ni ncheche pakumala kupagwa. Ni che Isaka nombe wambumbesye che Yakobo mwanagwe, ni che Yakobo nombe waatesile iyoyo peyo achambuje wetu likumi ni waŵili ŵala.

⁹ “Aŵala achambuje ŵetu ŵankolele wiu che Yusufu, ni ŵansyumisye aŵe kapolo ku chilambo cha Misili. Nambo Akunnungu ŵaliji pamo nawo, ¹⁰ ni kunkulupusya mmasausyo gakwe gose. Akunnungu ŵampele che Yusufu upile ni lunda paujo pa Falao, mwenye jwa ku Misili, ni mwenye Falao ŵammisile che Yusufu kuŵa jwankulu jwa chilambo ni jwa wose ŵaali mu nyuumba jao ja chimwenye. ¹¹ Nipele kwatyochele sala jajikulungwa pa chilambo cha ku Misili ni ku Kanaani, ni ŵandu ŵalasile kwannope ligongo lya sala. Achambuje ŵetu nganakombola kuchipata chakulya chachilichose. ¹² Nipele, che Yakobo paŵapilikene kuti kwana yakulya ku Misili ko, ŵaalajisye achiŵanagwe, yaani achatati ŵetu, ajaulangane kaandanda ku Misili ko. ¹³ Ni pa ulendo wao waŵili, che Yusufu ŵalikolasile kwa achapwakwe, ni mwenye jwa ku Misili ŵalumanyilile lukosyo lu che Yusufu. ¹⁴ Ni che Yusufu ŵaalajisye ŵandu kukwaŵilanga che Yakobo atatigwe ni achalongo achinjakwe wose, ŵandu sabini na mbili aichanje ku Misili. ¹⁵ Che Yakobo ŵajawile ku Misili, kweleko ni kuŵawilile pamo ni achambuje ŵetu. ¹⁶ Ni malilo gao gajigalikwe mpaka ku Shekemu, ni kusikwa mwilembe liŵasumile che Iblahimu kutyochela ku lukosyo lwa Hamoli kwa mbiya simpepe.”

¹⁷ “Nambo pikaiche katema ka chilanga chiŵalumbile Akunnungu ku che Iblahimu, ŵandu ŵala ŵatupile ni konjecheka kwa nnope ku Misili kula. ¹⁸ Nipele ŵajimwiche mwenye jwine ku Misili jwanganammanyilila che Yusufu. ¹⁹ Mwenye jo ŵaatesile yangalumbana ni kwaonela achambuje ŵetu kwa kwakanganyichisya akaajase achiŵana ŵao achanandi kuti nganasaka akole umi. ²⁰ Katema ko che Musa ŵapagwile, nombejo ŵaliji jwambone paujo pa Akunnungu. Ŵalelitwe pa musi pa atatigwe kwa miesi jitatu, ²¹ ni paŵalepele kungosa mwakupunda mu nyuumba ŵankopwesye paasa, mwali jwa mwenye jwa ku Misili ŵanjigele ni kunlela mpela mwanagwe nsyene. ²² Che Musa ŵajigenywe indu ya lunda lwa Ŵamisili nombejo ŵaliji jwakulimbangana kwa maloŵe ni masengo.

²³ “Paŵaliji ni yaka alobaini, ntima wakwe wasachile kwajimajimila achinjakwe Ŵaisilaeli kukulola indu iŵapanganyichiswaga. ²⁴ Kweleko ŵambweni Mmisili jumo achimpanganyichiswaga yangalumbana jumo jwa achalongo achinjakwe, ŵapokasisye, ni che Musa kwakwauchisya ŵambuleje Mmisili jula. ²⁵ Ŵaganisisye kuti achalongo achinjakwe Ŵaisilaeli akaimanyilile kuti Akunnungu akuntuma jwelejo kwakulupusya, nambo nganaimanyilila. ²⁶ Malaŵi jakwe, ŵaweni Ŵaisilaeli ŵaŵili ali nkuputana achinsyene pe, ni ŵalinjile kwajilanya achitiji; ‘Ŵanyamwe ndi ŵa lukosyo lumo, ligongo chi nkusaka kuulasyana achinsyene pe?’ ²⁷ Nambo jwejula juŵamputaga njakwe jula ŵantutile pambali che Musa ni kunsalila, ‘Ana ŵaani ŵambisile mmwejo kuŵa chilongola ni jwakulamula pa uweji?’ ²⁸ Ana nkusaka kumulaga mpela imwatite pakummulaga Mmisili jula liiso?’ ²⁹ Che Musa paŵagapilikene maloŵe go ŵatisile, ŵatemi ku chilambo cha ku Midiani nti jwannendo, ni kweleko ŵaŵelechele ŵanache ŵaŵili ŵachilume.

³⁰ “Payaichile yaka alobaini, katumetume jwa kwini jwa Ambuje jwankopochele che Musa pa chisukutu chichakolelaga mooto kwipululu kula pachiŵandi ni Litumbi lya Sinai. ³¹ Che Musa ŵachisimonjile nnope chichaoneche cho, ŵasejelele pachiŵandi kukulolechesya uchenene, nambo ŵapilikene liloŵe lya Ambuje lilinkuti, ³² ‘Uneji ndili Akunnungu ŵa achambuje ŵenu, Akunnungu ŵa che Iblahimu ni ŵa che Isaka ni ŵa che Yakobo!’ Che Musa ŵatetemele kwa lipamba ni nganapunda kulolechesya sooni. ³³ Ambuje ŵansalile, ‘Mmuule italawanda yenu pakuŵa pelepo panjimi pali

papaswela. ³⁴ Naiweni yangalumbana yakwapanganyichisya wându wângu wâkutama ku Misili. Mbilikene kulilasika kwao none ndulwiche kukwakulupusya, ni sambano chinantume ku Misili.’

³⁵ “Che Musa aju ni jwejula juwâankanile Wâsilaeli pawânsalile, ‘Ana wâani wâmbisile mmwejo kuwâ chilongola ni jwakulamula pa uweji?’ Kwa litala lya julajula katumetume jwa kwini juwâankopochele che Musa mu chisukutu chichakolelaga mooto, Akunnungu wântumile che Musa wo awe chilongola ni nkulupusyo. ³⁶ Jwelejo ni juwâalongwesye wându akopoche ku Misili kwa kupanganya imanyisyo ni yakusimonjeka mu chilambo cha ku Misili ni mu bahali ja Shamu ni mwipululu, kwa yaka alobaini. ³⁷ Che Musa ni juwâasalile Wâsilaeli, ‘Akunnungu chanjimuchisye jwakulondola mpela uneji kutyochela mwa achalongo achinjenu mwachinsyene.’ ³⁸ Wâsilaeli pawasongangene mwipululu mula, che Musa waliji kweleko pamo ni achambuje wêtu ni katumetume jwa kwini juwâwêchete najo mu Litumbi lya Sinai. Jweleju ni juwâgapochele malowe gagakwikanawo umi kutupa uweji.

³⁹ “Nambo achambuje wêtu nganasakanga kumpilikanila che Musa, wântutile pambali ni wasachile mmitima jao kuujila ku Misili. ⁴⁰ Wânsalile che Haluni, ‘Ntupanganyichisye achiminungu jati tujipopelele ni jitulongsyemwitala, pakuwâ che Musa juwâatulongwesye kopoka ku Misili ngatukuchimanyilila chichasimene!’ ⁴¹ Katema ko wapanganyisye chinyago cha ng'ombe ja mwana, ni watasile mbopesi kwa chinyago ni kuchijangalila chindu chichaliji masengo ga makono gao achinsyene. ⁴² Nambo Akunnungu wâtyosile pa wanyawo, wâalesile asipopele ndondwa sya kwiunde, mpela yaitite pakulembekwa mchitabu cha wakulondola wa Akunnungu, Wânyamwe wându wa chilambo cha ku Isilaeli!

Ana wânyamwe mwambelechele inyama yesinje ni sadaka kwa yaka alobaini mwipululu mula?

⁴³ Wânyamwe mwalijigele lisakasa lya nnungu jwenu Moleki, ni chinyago cha ndondwa ja nnungu jwenu Lefani.

Inyago imwaipanganyisye ni iyoyo imwaipopele.

Kwa ligongo lya chinansamichisye ku ukapolo kwakutalika kupita ku Babeli!

⁴⁴ Achambuje wenu wakwete lisakasa lya umboni lyalikulosya kuti Akunnungu ali mwele mwipululu. Lisakasa lila lyakolochekwe mpela Akunnungu iwâtite pakwasalila che Musa akolosye, chisau ni achila chiwâchiweni.

⁴⁵ Nipele achambuje wêtu wapochelangene achinsyene pe mpaka katema ka che Yoshua, pawâchapatile chilambo chi kutyochela kwa wându wâwâwinjikwe ni Akunnungu paujo pao. Lyatemi pelepô mpaka katema ka che Daudi.

⁴⁶ Che Daudi wanonyelwe ni Akunnungu nombe che Daudi wâwendile Akunnungu waatawile nyuumba wele waali Akunnungu wa che Yakobo. ⁴⁷ Nambo che Selemani ni juwântawile Akunnungu nyuumba.”

⁴⁸ “Natamuno yeleyo, Akumanani ngakutama mmajumba gagatawikwe ni wându, mpela yakuti jwakulondola jwa Akunnungu,

⁴⁹ Ambuje akuti, ‘Kwini kuli chitengu changu cha umwenye ni chilambo chili pakuwichila makongolo gangu.

Nyuumba jati uli jichimunda wile une,

ni liuto chi pachimumulile?

⁵⁰ Ana ngawa uneji jumbanganyisye yeleyo yose? ”

⁵¹ Che Stefano wapundile kuwêcheta, “Wakukanila achakulungwa wanyamwe! Mitima ni mawiwi genu gali mpela ga wându wangakwamanyilila Akunnungu.

Wanyamwe nli mpela achambuje wenu, moŵa gose nkukanilana ni Mbumu jwa Akunnungu. ⁵² Ana jwapi mwa wakulondola jwangananlagasya achambuje wenu? Waauleje welewo waŵalajiswe kalakala ni Akunnungu asale kwika kwa ajula jwakupanganya yaili yambone. Ni sambano wanyamwe mungalawiche ni kumbulaga. ⁵³ Wanyamwe mwagapochele Malajisyo ga Akunnungu gagaiche kukwenu ni achikatumetume wa kwinani, nambo ngingakumulichisya.”

Che Stefano akuulajikwa

⁵⁴ Achakulu wa Nkungulu paŵagapilikene maloŵe go, yachimile nnope ni kuchilimya meeno. ⁵⁵ Nambo che Stefano ali aguumbele Mbumu jwa Akunnungu, walolite kwinani, wauweni ukulu wa Akunnungu ni Che Yesu ali ajimi kundyoya kwa Akunnungu. ⁵⁶ Ni watite, “Nnole! Ngukuwona kwinani kwakuugule ni Mwana jwa Mundu ajimi kundyoya kwa Akunnungu.”

⁵⁷ Pelepo wandu wose waŵaliji pa Nkungulu ula wagumisile kwa liloŵe lyekulungwa ni kusiŵila mawiwi ni makono gao. Nipele wanguluchile wanawose kwana kamo, ⁵⁸ Ni wankopwesye mmusi ni kumponya maganga. Waumboni wala waŵisile yakuwala yao kwa jwanchanda jumo liina lyakwe che Sauli kuti aigose. ⁵⁹ Paŵapundile kwaponya maganga, che Stefano wapopele achitiji, “Alakwe Ambuje Che Yesu, mpochele mbumu jangu!” ⁶⁰ Watindiŵele ni wanyanyisye achitiji, “Ambuje nkaaŵalanjila sambisi.” Paŵaŵechete yeleyo wajasiche. Ni che Sauli wakundile kuti che Stefano akuŵajilwa kuulajikwa.

8

Che Sauli akwalagasya wandu wakukulupilila Kilisito

¹ Lyuŵa lilyolyo gatandite malagasyo gannope kwa mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito wa ku Yelusalemu. Wandu wakukulupilila Kilisito wose wapwilingene mu ilambo ya ku Yudea ni ku Samalia, akaŵe achinduna pe. ² Wandu kwajogopa Akunnungu wansichile che Stefano ni kwalilila kwa malumbo gamakulungwa.

³ Nambo che Sauli walinjile kuuwesesya mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito. Wajawile mu nyumba jajili jose ni kwakoposya paasa wandu wakukulupilila Che Yesu wose achalume ni achakongwe ni kwaŵika mu nyumba jakutaŵilwa.

Che Filipo akulalichila Liloŵe lya Akunnungu ku Samalia

⁴ Aŵala wandu wakukulupilila Che Yesu waŵapwilingene wajesilejesile mosemose achilalichilaga Ngani Jambone. ⁵ Che Filipo nombe wajinjile mu mmusi wauli ku chilambo cha ku Samalia achilalichilaga ngani ja Kilisito ni Akunnungu kwa wandu wakutama pelepo. ⁶ Mpingo wa wandu paŵagapilikene maloŵe gaŵaŵechete che Filipo ni kwiwona imanyisyo iŵaitesile, wose waapilikanichisye kwa uchenene. ⁷ Pakuŵa wandu wajinji waŵakwete masoka, gakopweche gachigumilaga kwa liloŵe lyekulungwa. Ni sooni wandu wajinji waŵatatele iŵalo ni waŵalemele walamiswe. ⁸ Nipele kwaliji ni kusengwa kwakukulungwa mmusi wo.

⁹ Jwapali mundu jumo liina lyakwe che Simoni juŵatendaga usaŵi mmusi mo kwa moŵa gamajinji ni kwasimosya wandu wa ku Samalia, achilitendaga kuti jwelejo ali jwankulu. ¹⁰ Wandu wose chitandile jwanandi kwichila jwankulungwa wampilikene jwelejo ni kuti, “Mundu ju akwete ukombole wa Akunnungu waukuŵilanjikwa ‘Ukombole Weukulungwa.’”

” 11 Wampilikanichisye jwelejo pakuwa waasimosisye kwa mowa gamajinji kwa usawi wakwe. 12 Nambo pawaukulupilile utenga u che Filipino nkati Ngani Jambone ja Umwenye wa Akunnungu ni ngani ji Che Yesu Kilisito, wabatiswe achalume ni achakongwe. 13 Che Simoni nombejo wakulupilile, ni pawabatiswe, wajesile ni che Filipino, wasimosile pawaiweni imanyisyo ni yakusimonjeka iyatendekwe.

14 Achinduna wawaliji ku Yelusalemu pawapilikene kuti wandu wa ku Samalia nombewo ajitichisye Liloŵe lya Akunnungu, waatumile che Petulo ni che Yohana kukwao. 15 Che Petulo ni che Yohana pawaiŵa kweleko waapopelele wakukulupilila wala kuti ampochele Mbumu jwa Akunnungu, 16 pakuwa Mbumu jwa Akunnungu waliji akanantuluchile mundu jwali-jose mwa wanyawo, nambo wagambile kubatiswa pe kwa liina lya Ambuje Che Yesu. 17 Nipele, che Petulo ni che Yohana waasajichile makono gao wakukulupilila wala, ni wapochele Mbumu jwa Akunnungu. 18 Pelepo che Simoni pawaimanyi kuti wandu akupegwa Mbumu jwa Akunnungu kwa kusajichilwa makono ga achinduna, wasachile kwapa mbiya che Petulo ni che Yohana 19 achitiji, “Mumbeje none jwakwe ukombole wo kuti mundu jwalijose juchingansajichile makono ampochele Mbumu jwa Akunnungu.”

20 Nambo che Petulo wansalile, “Njonasiche mwasyene pamo ni mbiya syenu, pakuwa nkuganisa kuti nkukombola kusuma ukombole wa Akunnungu kwa mbiya! 21 Nganinkola chachili chose atamuno lipesa pamasengo go pakuwa ntima wenu nganiuwa wambone paujo pa Akunnungu. 22 Kwapele nleche ungalumbana wenu wu, ni kwapopela Ambuje nombewo panepa channechelesye sambi sya kuganisa yeleyo. 23 Pakuwa ngummona mgumbele ligogo ni sooni ntaŵikwe ni sambi!” 24 Che Simoni wajanjile, “Ngummenda mwanya mumbopelele kwa Ambuje ganaiche kuumbata galigose mwa gelego gansasile go.”

25 Che Petulo ni che Yohana pawamalisisye kuwalinga umboni ni kulalichila Liloŵe lya Ambuje, waujile ku Yelusalemu. Pawaujaga waalalichile wandu Ngani Jambone mmisinda jejinji ja ku Samalia.

Che Filipino akumbatisya chilongola jumo jwa ku Esiopia

26 Katumetume jwa kwinani jwa Ambuje wansalile che Filipino, “Nliwiche chile njaule kulujenda ku litala lyalikupitila mwipululu lyalikutuluchila ku Yelusalemu kwaula ku Gaza.” 27 Nipele, che Filipino waliwisile chile ni kutanda ulendo. Katema ko kwaliji ni mundu jwa ku Esiopia jwakugosa mbiya mu umwenye wa Kandake mwenye jwankongwe jwa ku Esiopia, mundu jo watamaga liuli. Jwelejo wajawile ku Yelusalemu kukwapopela Akunnungu, ni katema ko waliji nkuuja ali akwesile mutuka ja kukwekwelemya. 28 Pawaujaga, watemi mmutuka akuno ali nkusyoma chitabu chi che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu. 29 Nipele, Mbumu jwa Akunnungu wansalile che Filipino, “Mmandichile mutuka jo ni kulongana najo.” 30 Che Filipino wautwiche ni kujiwandichila mutuka jila, wampilikene mundu jula ali nkusyoma chitabu chi che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu. Pelepo che Filipino wammusisye, “Ana nkuimanyilila uchenene inkusyoma yo?” 31 Mundu jo wanjanjile, “Ana chingombole uli kuimanyilila pangali mundu jwakundagulila?” Pelepo wanchondelele che Filipino kuti akwele mu mutuka ni kutama pamo nawo. 32 Ni liunjili lya Malembelo ga Akunnungu liwaliji nkusyoma ni ali,

“Waliji mpela ngondolo ji waji jausyaga kukujisinga, wamyalele mpela mwanangondolo pakunkata manyunya, Nombewo ngana wecheta chachili chose.

³³ Wâchembulwisye ni kwaonela.

Ngapagwa juchakombole kuwêcheta yankati uwelesi wakwe, pakuwa umi wakwe ujigalikwe kutyochela pachilambo.”

³⁴ Mundu jwa ku Esiopia jo wânsalile che Filipino, “Choonde musalile, jwaku-londola jwa Akunnungu ju akuwêcheta yankati waani? Ana akuwêcheta yankati nsyene pane mundu jwine?” ³⁵ Nipele, che Filipino watandilile pelepo pa Malembelo ga Akunnungu wânsalile Ngani Jambone ji Che Yesu. ³⁶ Pa waliji chiwela ni ulendo wo, waiche pagali meesi, ni juwatamaga liuli jula watite, “Peuto pa kwana meesi, ana kwana chachili chose chakuunekasya une ninabatiswe?” ³⁷ Che Filipino watite, “Mwakulupililaga ni ntima wenu wose nkukombola kubatiswa.” Nombejo watite, “Elo ngukulupilila kuti Che Yesu Kilisito ali Mwana jwa Akunnungu.” ³⁸ Mundu jula walamwile mutuka jijime, ni wanawose wawili watulwiche ni kwinjila mmeesi, che Filipino wambatisye mundu jula. ³⁹ Pa wakopweche mmeesi papopo Mbumu jwa Ambuje wanjigele che Filipino ni mundu jwa ku Esiopia jula nganambona sooni che Filipino, nambo wajendelechele ni ulendo achisengwaga. ⁴⁰ Nambo che Filipino walisimene aiche mmusi wa ku Azoto, ni pawapitaga waalalichile wandu Ngani Jambone mmisi jose mpaka waiche ku Kaisalia.

9

Che Sauli akukulupilila Kilisito (Masengo 22:6-16; 26:12-18)

¹ Katema ko che Sauli wapundile kwajogoya nnope wakwakuya Ambuje kuti chiwaulaje. Wajawile kwa Jwambopesi Jwankulu, ² kukuwenda waape chikalata chakwamanyisya mmajumba ga kupopelela ga ku Damesiki kula kuti, waasimanaga kweleko wandu wakulikuya Litala lya Ambuje, achalume atamuno achakongwe wakamule ni kwaikanawo ku Yelusalemu.

³ Nambo che Sauli pawaliji mwitala pachiwandi ni kwika ku Damesiki, chisisimuchile lulanga kutyochela kwini lwalanguchisye mbande syose. ⁴ Wagwile paasi ni kupilikana lilo we lichasalilaga, “Che Sauli, che Sauli! Ligongo chi nkuunagasya?” ⁵ Che Sauli nombe wausisye, “Ambuje, ana waani alakwe?” Ni lilo we lya lyajanjile, “Uneji ndili Che Yesu junkunlagasya. ⁶ Nambo sambano njime, njinjile mmusi ni kweleko chansalile chachikum-majila kuchipanganya.” ⁷ Ni wandu wawaliji pamo nawo mu ulendo wala, wajimi ali jii, wapilikanaga lilo we lya nambo nganammona mundu. ⁸ Che Sauli wajimi, nambo pawatatanukwile meeso gakwe nganakombola kuchiwona chachili chose, nipele wandu wawalongene nawo wala wankamwile nkono ni kunnongosya mpaka ku Damesiki. ⁹ Che Sauli watemi mo wa gatatu pangalola, ni nganalya natamuno kung'wa chachili chose.

¹⁰ Ku Damesiki ko jwapali jwakulijiganya ju Che Yesu liina lyakwe che Anania. Ambuje wammilasile mu yakwiwona, “Che Anania!” Che Anania wajitiche, “Une ndili pelepa Ambuje.” ¹¹ Ambuje wânsalile, “Njimuche njaule ku litala lyalikuwilanjikwa Litala Lyagoloka, nkauchilichisye mu nyuumba ji che Yuda mundu liina lyakwe che Sauli jwa ku Taso. Ni sambano ali nkupopela, ¹² nombewo mu yakwiwona ambweni mundu liina lyakwe che Anania achijinjilaga nkati ni kunsajichila makono gakwe kuti akombole kulola sooni.” ¹³ Nambo che Anania wajanjile, “Ambuje, mbilikene ngani sya mundu ju kutyochela kwa wandu wajinji, mbilikene yangalumbana iwaapanganyichisye waswela wenu ku Yelusalemu kula. ¹⁴ Ni apano aiche ali ni ulamusi kutyochela kwa achakulu wambopesi, wakamule wandu wose wakukulupilila mmwe Che Yesu.” ¹⁵ Nambo Ambuje wânsalile che Anania,

“Njauleje pe, pakuŵa naasagwile kuti andumichile, ajenesye ngani syangu kwa ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi ni kwa mamwenye ni kwa Ŵaisilaeli nombe. ¹⁶Uneji nansyene chinaalosye indu yekulungwa ichaŵajilwe kulagaswa nayo kwaligongo lyangu.”

¹⁷ Nipele, che Anania ŵajawile ni kwinjila mu nyumba jo. Ŵaasajichile makono che Sauli ni kuti, “Nlongo njangu che Sauli, Ambuje Che Yesu juŵakukopochele pamwaliji mwitala kwika apano, andumile kuti nkombole kulola sooni ni kugumbaswa Mbumu jwa Akunnungu.” ¹⁸ Papopo yagwile mmeeso mwakwe che Sauli indu mpela ikalaŵesya ni ŵakombwele kulola sooni. Ni ŵajimwiche ni kubatiswa. ¹⁹ Nipele ŵalile chakulya ni kukola machili sooni.

Che Sauli akwalichila ŵandu Ngani Jambone ku Damesiki

Che Sauli ŵatemi pamo ni ŵakulijiganya ŵa Che Yesu kwa moŵa kanandi ku Damesiki kula. ²⁰ Papopo ŵatandite kulalichila mmajumba ga kupopelela ga Ŵayahudi kuti Che Yesu ali Mwana jwa Akunnungu. ²¹ Ŵandu wose ŵaŵampilikene ŵasimosile ni kuti, “Ana jweleju ngaŵa julajula jwaŵauleje aŵala Ŵaŵankulupililaga Che Yesu ku Yelusalemu kula? Ni sooni ŵaiche akuno kuti ŵakamule ŵanyawo ni kwajausya kwa achakulu ŵambopesi!”

²² Che Sauli ŵapundile kukola machili, ni kwasimosya Ŵayahudi ŵakutama ku Damesiki iŵatite pakulosya pangasisa kuti, Che Yesu ali Kilisito. ²³ Pagapite moŵa gamajinji, Ŵayahudi ŵajilene ni kusosa itajile pakwaulaga che Sauli. ²⁴ Nambo che Sauli ŵapilikene ngani jo. Nipele ŵandu ŵaliji nkwaŵiŵilila mminango ja kwinjilila mmusi wo muusi ni chilo, kuti ŵaulaje. ²⁵ Nambo chilo chimo ŵakulijiganya ŵakwe ŵanjigele mu chitundu ni kumpelesya pepowo pa likumba lya musi ni kunselelesya mpaka paasi.

Che Sauli akuujila ku Yelusalemu

²⁶ Che Sauli paŵaiche ku Yelusalemu ŵasachile kuliwanganya ni ŵakulijiganya ŵane ŵala. Nambo wose ŵanjogwepe, nganakulupilila kuti che Sauli ŵaliji jwakulijiganya njao. ²⁷ Nipele che Banaba ŵanjigele che Sauli ni kunjausya kwa achinduna, ni kwasalila yankati che Sauli iŵatite pakwawona Ambuje Che Yesu mwitala ni kukunguluka nawo, ni iŵatite pakwalalichila ŵandu ngani si Che Yesu pangali lipamba ku Damesiki kula. ²⁸ Nipele che Sauli ŵatemi pamo nawo, ni ŵajesile mu Yelusalemu mose achilalichilaga ŵandu Liloŵe lya Ambuje pangali lipamba. ²⁹ Ni sooni ŵakungulwiche ni kukanilana ni Ŵayahudi ŵakuŵecheta Chigiliki, nambo ŵanyawo ŵasachile kummulaga. ³⁰ Ŵakukulupilila ŵala paŵaimanyilile yeleyo, ŵanjigele che Sauli ni kunjausya ku Kaisalia, ni ŵannesile kweleko kuti ajaule ku Taso.

³¹ Katema ko mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito ŵala ŵakwete chitendewe ku Yudea kose ni ku Galilaya kose ni ku Samalia kose. Mbumu jwa Akunnungu ŵapele machili ni ŵajonjesyeche ni ŵatemi kwa kwajogopa Ambuje.

Che Ainea akulamiswa

³² Che Petulo paŵaliji nkwendajenda pali pose, ŵaiche sooni kwa ŵakukulupilila ŵakutama ku Luda. ³³ Ŵansimene kweleko mundu jwakuŵilanjikwa che Ainea, juŵagonile pa chindanda kwa yaka nsano ni itatu pakuŵa ŵatatele. ³⁴ Nipele, che Petulo ŵansalile, “Che Ainea, Che Yesu Kilisito akunnamiswa. Njimuche, ntandiche chindanda chenu.” Papopo che

Ainea wâjimbwiche. ³⁵ Wându wose wâwatemi ku Luda ni ku Shaloni wambweni che Ainea, ni wose wankulupilile Ambuje.

Che Doka akulamiswa

³⁶ Ku Yopa ko jwapali jwakulijiganya jwankongwe liina lyakwe che Tabisa, mu Chigiliki che Doka, malumbo gakwe, ngolombwe. Jweleju wapanganyaga yambone ni kwakamuchisya wakulaga mowa gose. ³⁷ Mowa gala walwasile ni wajasiche. Wându wagajoesye malilo gakwe ni wagawisile mu chuumba cha mwinani. ³⁸ Ku Yopa nganikutalikangana ni ku Luda, nipele wakulijiganya pawapilikene kuti che Petulo ali ku Luda, walajisye wându wawili kukwao ni kwachondelela kuti, “Nnyiche chitema pe kukwetu.” ³⁹ Nipele, che Petulo walongene nawo. Pawaiche, wanlongwesye ku chuumba cha mwinani. Kweleko wawililwe ni achiwankwawo wose wansyungwile che Petulo achililaga ni kwalosya minjilo ni yakuwala ine iwaipanganyisye che Doka akanawe kwasika. ⁴⁰ Che Petulo waakopwesye paasa wose, watindiwele ni kupopela. Nipele, wagagalauchile malilo gala ni kuti, “Che Tabisa njimuche.” Nombejo watatanukwile meeso gao, ni pawaweni che Petulo wâjimbwiche ni kutama. ⁴¹ Che Petulo wankamwile nkono ni kunjimika, ni wawilasile wându wakukulupilila ni wawililwe ni achiwankwawo wala, wapele ali jwanjumi. ⁴² Ngani jo jajenele papali pose ku Yopa ko, ni wându wâjinji waakulupilile Ambuje. ⁴³ Che Petulo walongele ku Yopa kula mowa gampepe, achitamaga mu nyuumba ja mundu jwakuwilanjikwa che Simoni jwakukolosya mapende.

10

Che Petulo akwajimajimila che Konolio

¹ Ni jwapali mundu ku Kaisalia liina lyakwe che Konolio, chilongola jwa mpingo wa wangondo mia moja wakuwilanjikwa “Mpingo wa Italia.” ² Jweleju pamo ni waali mu nyuumba jao wose wâjogopaga Akunnungu, nombejo wakamwisye wakulaga ni kupopela mowa gose. ³ Mpela saa tisa ja muusi wammweni pangasisika katumetume jwa kwini jwa Akunnungu mu yakwiwona achaichililaga ni kwasalila, “Che Konolio!” ⁴ Che Konolio wankolondolele katumetume jo ali ni lipamba, ni kummusya, “Kwana chichi Ambuje?” Katumetume jo wânanjile che Konolio, “Akunnungu apochele mapopelo ni sadaka syenu kwa wakulaga, ni sooni ngasanliwalila kose. ⁵ Sambano, mwalajisye wându ku Yopa akammilanje mundu liina lyakwe che Simoni, pane akummilanga che Petulo. ⁶ Jwelejo akutama ku che Simoni jwakukolosya mapende, nyuumba jakwe jili mungulugulu mbwani.” ⁷ Ajula katumetume jwa kwini jwa wechete malo we go pawatyoisile, che Konolio wawilasile wakutumichila wakwe wawili pamo ni jumo jwa wangondo wakwe juwantumichilaga, juwaliji jwakwajogopa Akunnungu, ⁸ Waasalile yose iyakopochele, ni kwalajisya ku Yopa.

⁹ Mala wi jakwe lyuwa lili pa ntwe, wându watatu wo ali chiwela mu ulendo, achiwandichilaga ku Yopa che Petulo wakwesile penani pa nyuumba kukupopela. ¹⁰ Ni jakwete sala, wasachile chakulya. Pawankulumichisya chakulya, waiweni yakwiwona. ¹¹ Ni wakuweni kwini kweugule ni chindu chisau shuka jejikulungwa jili jewambe mmalombo gakwe gancheche chili nkutululwa. ¹² Mwelemo mwaliji mwana inyama inayose yana makongolo gancheche ni inyama yaikukwa wa ni ijuni ya kwiunde. ¹³ Nipele, walipilikene lilo we lichasalilaga, “Che Petulo njimuche, nsikite nlye.” ¹⁴ Nambo che Petulo wânanjile, “Ngwamba, Ambuje, uneji nganilye chindu chachili chose chekanye kuligwa atamuno chakusakala.”

¹⁵ Liloŵe lila lyapikaniche sooni lichasalilaga, “Indu yaiswejesye Akunnungu nkaiŵilanga yakusakala!” ¹⁶ Chelechi chakwasalila che Petulo nsikite nlye ŵasalilwe katatu, ni papopo shuka jila janyakulikwe kwini.

¹⁷ Che Petulo paŵaliji nkusimonga nkati malumbo ga yakwiwona yaiweni yo, ŵandu ŵaŵalajiswe ni che Konolio ŵala, ali amasile kuuchilichisya, ŵaiche pa nyumba ji che Simoni jwakukolosya mapende, ni kwima pannango, ¹⁸ ni ŵapoposile ni kuusya, “Ana mwelemu kwana jwannendo jwakuŵilanjikwa che Simoni jwakuŵilanjikwa che Petulo?”

¹⁹ Ni che Petulo paŵaliji nkuganisa yankati yakwiwona ila. Papopo Mbumu jwa Akunnungu ŵasalile, “Che Simoni, Kwana ŵandu ŵatatu pelepa akunsosa. ²⁰ Ntuluche chitema pe ni sooni nkaliusyausya kulongana pamo nawo pakuŵa une ni junaatumile.” ²¹ Nipele, che Petulo ŵatulwiche ni kwasalila ŵandu wo, “Uneji ndili jwelejo junkunsosa. Ana nkusosa chichi pelepa?” ²² Ŵanyawo ŵanjanjile, “Atutumile che Konolio jwankulu jwa ŵangondo, mundu jwakuŵalanjikwa umboni wambone, jwakwajogopa Akunnungu ni kuchimbichikwa ni Ŵayahudi wose. Ŵasalilwe ni katumetume jwa kwini kuti ambilanje alakwe kumangwakwe kuti apilikanile chinkusaka kuŵecheta.” ²³ Che Petulo ŵaŵilasile ajinjilanje nkati, ŵapele pagona.

Malaŵi jakwe, che Petulo ŵatandite ulendo pamo ni ŵanyawo, ni ŵandu ŵane ŵakwakulupilila Che Yesu ŵa ku Yopa ŵalongene nawo. ²⁴ Lyuŵa lyaaŵili lyakwe ŵaiche ku Kaisalia, kweleko che Konolio ŵaalaliche achalongo achinjakwe ni achambusangagwe, ni ŵaliji nkwalindilila ŵanyawo. ²⁵ Nipele che Petulo paŵajinjilaga nkati, che Konolio ŵakopweche paasa kukwachingamila, ŵatindiŵele paujo pa che Petulo ni kwakotamila. ²⁶ Nambo che Petulo ŵanjimiche ni kunsalila, “Njime pakuŵa none jwakwe ndili mundu mpela alakwe.” ²⁷ Che Petulo ŵapundile kukunguluka ni che Konolio ali nkwinjila nkati ni ŵasimene ŵandu ŵajinji asongangene. ²⁸ Che Petulo ŵaasalile, “Ŵanyamwe mwachinsyene nkumanyilila kuti malajisyo ga dini jetu ja Chiyahudi gaketukanya kukamulangana atamuno kwajimajimila ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi. Nambo Akunnungu aamanyisye uneji kuti ninanganichisye mundu jwalijose kuti ali jwangaswejeswa atamuno jwokusakala. ²⁹ Kwa ligongo lyo pamumilasile nganiingana kwika. Nipele, ngummusya kwaligongo chi mumilasile?” ³⁰ Che Konolio ŵajanjile, “Gapite moŵa gatatu mpela saa jijiji ja saa tisa, naliji nkupopela mu nyumba jangu. Chisisimuchile nammweni mundu jwawasile iwalo yeswela mbee ajimi paujo pangu, ³¹ ni ŵatite, ‘Che Konolio! Akunnungu akupilikene kupopela kwenu ni akusikumbuchila sadaka simwapele ŵakulaga. ³² Nipele muntume mundu ku Yopa akammilanje mundu liina lyakwe che Simoni, pane akummilanga che Petulo, jweleju akutama ku che Simoni jwakukolosya mapende, nyumba jakwe jili mungulugulu mbwani.’ ³³ Nipele, chitema pe naatumile ŵandu kukwenu, nomwe ntesile yambone pa kwika. Sambano uweji wose tuli paujo pa Akunnungu, kupilikanila chachili chose chantumile Ambuje kusala.”

Che Petulo akwalalichila ŵandu

³⁴ Pelepo che Petulo ŵatandite kuŵecheta achitiji, “Sambano ngumanyilila kuti isyene Akunnungu nganakola lusagu. ³⁵ Nambo mundu jwa chilambo chachili chose, jwakwajogopa Akunnungu ni kupanganya yaili yambone paujo pao, akukundikwa nawo. ³⁶ Ŵanyamwe nkuumanyilila utenga uŵaapeleche Akunnungu kwa ŵandu ŵa ku Isilaeli, achijenesyaga Ngani Jambone jajikwikanawo chitendeweke kwa litala li Che Yesu Kilisito, ŵaali

Ambuje w̄a wose. ³⁷ W̄anyamwe nkulimanyilila alila lilyatyochele mchilambo chose cha W̄ayahudi, chitandile ku Galilaya, che Yohana pa w̄amasile kulalichila utenga wa ubatiso. ³⁸ Nkumanyilila i w̄atite Akunnungu pakunsagula Che Yesu jwa ku Nasaleti kwa kwatuluchisya Mbumu jwa Akunnungu ni machili. Paku w̄a Akunnungu w̄aliji pamo nawo, nipele w̄aliji nkwendajenda akuno ni akunokuno achitendaga yambone ni kwalamya wose w̄a w̄akamwilwe ni Ibilisi. ³⁹ Noweji tuli w̄aumboni wa yose i w̄atesile mmusi wa W̄ayahudi ni mu Yelusalemu. W̄ambuleje kwa kwa w̄amba pansalaba, ⁴⁰ nambo Akunnungu w̄ansyusisye pa lyu w̄a lyaatatu ni kwatenda awoneche pangasisika. ⁴¹ Nganawoneka kwa w̄andu wose, nambo kwa a w̄ala w̄aumboni w̄a w̄asagwile Akunnungu, yaani uweji utwalile ni kung'wa pamo nawo, pa w̄amasile kusyuka. ⁴² Ni w̄atulajisye tulalichile Ngani Jambone kwa w̄andu wose ni ku w̄alanga umboni kuti Che Yesu ni w̄a w̄asagulikwe ni Akunnungu kuti w̄aalamule w̄ajumi ni w̄awe. ⁴³ W̄akulondola w̄a Akunnungu wose w̄asasile umboni nkati w̄elewo kuti mu liina lyao, jwalijose jwakwakulupilila chalecheleswe sambu syakwe syose.”

W̄andu w̄anga w̄a W̄ayahudi nombe akumpochela Mbumu jwa Akunnungu

⁴⁴ Che Petulo pa w̄a w̄e chetaga malo w̄e go, Mbumu jwa Akunnungu w̄atuluchile w̄anawose w̄a w̄aupilikanilaga utenga wao. ⁴⁵ Ni W̄ayahudi w̄a w̄akulupilile w̄a w̄apechesye che Petulo kutyochela ku Yopa w̄ala w̄asimosile kuwona kuti Akunnungu w̄atuluchisye ukombole wa Mbumu jwa Akunnungu w̄andu w̄anga w̄a W̄ayahudi. ⁴⁶ Paku w̄a w̄aapilikene achi w̄e chetaga i w̄e cheto yakusimosya pa w̄akusyaga Akunnungu. Pelepo che Petulo w̄atite, ⁴⁷ “W̄andu w̄a apochele Mbumu jwa Akunnungu mpela uweji itutite pakupochela. Ana kwana mundu jwalijose juchakombole kwakanya kuti anabatiswe ni meesi?” ⁴⁸ Nipele, w̄alamwile kuti abatiswe kwa liina li Che Yesu Kilisito. Nipele w̄andu w̄ala w̄aachondelele che Petulo kuti atame nawo mo w̄a gampepe.

11

Malo w̄e ga che Petulo kwa w̄akukulupilila ku Yelusalemu

¹ Achinduna ni w̄andu w̄ane w̄akukulupilila Che Yesu w̄a w̄atemi ku Yudea w̄apilikene kuti w̄andu w̄anga w̄a W̄ayahudi nombe apochele Lilo w̄e lya Akunnungu. ² Nipele, che Petulo pa w̄ausile ku Yelusalemu, a w̄ala W̄ayahudi w̄a w̄akulupilile Che Yesu w̄a w̄aambebe, w̄aalalatile, ³ achitiji, “Mmwejo mwa jawile kukutama ni w̄andu w̄anga umbala ni kulya nawo!” ⁴ Pelepo che Petulo w̄atandite kwagopolela yeleyo chimo chimo kuti.

⁵ “Lyu w̄a limo naliji nkupopela musi wa ku Yopa, pelepo naiweni yakwiwona, nachiwani chindu mpela shuka jajikulungwa jili je w̄ambe mmalombo gakwe gancheche chilinkutululwa kutyochela kwini, ni kwika panaliji une. ⁶ Nalingulile uchenene nkati, naiweni inyama ya kulangwa yana makongolo ncheche ni inyama ya mwikonde ni inyama ya ikukwa w̄a ni ijuni. ⁷ Nipele napilikene lilo w̄e lichisalilaga, ‘Che Petulo njime, nsikite ndye.’ ⁸ Ni uneji najanjile, ‘Ngwamba, Ambuje, paku w̄a chindu chachili chose changaswejeswa atamuno chakusakala nganichijinjile ng'o pakang'wa pangu.’ ⁹ Nambo lilo w̄e lila lyapikaniche kaa w̄ili kutyochela kwini lichitiji, ‘Yaiswejesye Akunnungu, alakwe nkai w̄ilanga yakusakala.’ ¹⁰ Chelechi chatendekwe katatu, ni mbesi jakwe indu yose yanyakulikwe sooni kwini. ¹¹ Pangaka w̄a, w̄andu w̄atatu w̄a w̄alajiswe kukwangu kutyochela ku Kaisalia w̄aiche pa nyumba jinatamaga. ¹² Mbumu Jwanswela

wasalile longane nawo pangali lipamba. Ni wanyaŵa sita nalongene nawo ku Kaisalia ni kweleko twajinjile mu nyuumba ji che Konolio. ¹³ Che Konolio watusalile iwātite pakummona katumetume jwa kwinani juwajimi mu nyuumba jakwe ni kunsalila, ‘Muntume mundu ku Yopa akammilanje mundu liina lyakwe che Simoni, pane akuwilanjikwa che Petulo. ¹⁴ Welewo chaachinsalila maloŵe, ganti chigankulupusye mmwejo ni wandu ŵaali mu nyuumba jenu wose.’ ¹⁵ Panatandite kuwecheta, Mbumu jwa Akunnungu waatuluchile mpela yatite pakututuluchila uweji kundanda. ¹⁶ Pelepo nagakumbuchile maloŵe ga Ambuje paŵatite, ‘Che Yohana wabatisye kwa meesi, nambo wanyamwe chimbatiswe kwa Mbumu jwa Akunnungu.’ ¹⁷ Nipele iwaga Akunnungu wapele wandu wangaŵa Wayahudi ntuuka ulaula watupele uweji utukwakulupilila Ambuje Che Yesu Kilisito, ana uneji waani naakanile Akunnungu?” ¹⁸ Paŵapilikene yeleyo, walesile makani ni kwakusya Akunnungu achitiji, “Akunnungu wapele wandu wangaŵa Wayahudi lipesa lya kuleka sambi, akole umi wa moŵa gose pangali mbesi!”

Wandu wakukulupilila Che Yesu wa ku Antiokia

¹⁹ Ligongo lya kulagaswa kukwatandite paŵauleje che Stefano, wandu waŵakulupilile Che Yesu wala ŵapwilingene. Wane wajawile mpaka ku Foinike ni ku Kupulo ni ku Antiokia achilalichilaga Liloŵe lya Akunnungu kwa Wayahudi pe. ²⁰ Nambo ŵapali wane wa wanyawo waŵatyochele ku Kupulo ni ku Kulene, wajawile ku Antiokia ni kwenesya ngani jo kwa wandu wangaŵa Wayahudi, achilalichilaga Ngani Jambone ja Ambuje Che Yesu. ²¹ Ambuje waalongwesye kwa ukombole wao, ni wandu wajinji wakulupilile ni kwaujilila Ambuje. ²² Ni ngani syo syapikaniche kwa mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito ku Yelusalemu. Nipele wantumile che Banaba ajaule ku Antiokia. ²³ Nombejo paŵaiche kweleko ni kwiwona iwātite Akunnungu pakwapa upile wandu wala, wasengwile ni kwachisya wandu apunde kwakulupilila Ambuje kwa mitima jao jose. ²⁴ Che Banaba waliji mundu jwambone ni jwagumbele Mbumu jwa Akunnungu ni chikulupi. Kwa ligongo li che Banaba, mpingo wekulungwa wa wandu wajonjesyeche kwa Ambuje. ²⁵ Nipele che Banaba wajawile ku Taso kukwasosa che Sauli. ²⁶ Paŵasimene, walongene nawo ku Antiokia. Ni wose wanaŵaŵili watemi ni mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito chaka chansima, achiujiganyaga mpingo wekulungwa wa wandu. Ku Antiokia ko ni kukwaliji kwaandanda wakulijiganya kuwilanjikwa Wakilisito.

²⁷ Ni katema kakoko, ku Antiokia ko waiche wakulondola wa Akunnungu wampepe kutyochela ku Yelusalemu. ²⁸ Nipele, jumo jwa wanyawo liina lyakwe che Agabo wajimi ni kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu walondwele kuti, chijityochele sala jajikulungwa mchilambo chose. Sala jo jatyochele katema ka mwenye che Kilaudio. ²⁹ Wakulijiganya wala, jwalijose malinga ni ukombole wakwe waakamuchisye achinjao waŵakulupilile Che Yesu waŵatamaga ku Yudea. ³⁰ Nipele, watesile yeleyo ni kwatuma che Banaba ni che Sauli kuti apeleche kwa achakulu wa mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito.

12

Wakukulupilila akulagaswa nnope

¹ Katema kakoko mwenye che Helode, watandite kwalagasya wandu wampepe wa mu mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito. ² Ni wambuleje che Yakobo mpwakwe che Yohana ni lipanga. ³ Paŵaiweni kuti chitendo cho

chanonyelesye Wayahudi, wapundisye, waakamwile che Petulo nombe nawo. Yeleyo yatendekwe katema ka chindimba cha mikate jangatajikwa amila. ⁴ Paŵankamwile che Petulo, wammisile mu nyuumba jakutaŵilwa ni kwaŵika paasi pa mipingo ncheche ja wangondo ncheche ncheche kuti walindilile. Che Helode wasachile kwakoposya che Petulo kwa wandu pakumala chindimba cha Wayahudi cha mikate jangatajikwa amila chachikuŵilanjikwa Pasaka. ⁵ Nipele, che Petulo paŵaliji mu nyuumba jakutaŵilwa jila, katema kakoko mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito walimbile kwapopelela kwa Akunungu kwa mitima jao jose.

Che Petulo akukoposwa mu nyuumba jakutaŵilwa

⁶ Chilo, likanaŵe kwika lyuŵa lilyatiji che Helode ankoposye che Petulo pa wandu, che Petulo wagonile pasikati ja wangondo waŵili, ali ataŵikwe ni minyolo jiŵili ni wakulindilila waliji nkulindilila pannango wa nyuumba jakutaŵilwa jila. ⁷ Chisisimuchile, katumetume jwa kwinani jwa Ambuje wajimilile ni lilanguka lyalanguchisye mu chuumba mo. Ni katumetume jo wantingenye che Petulo mu mbalati ni kwajimusya achitiji, “Njimuche chitema pe!” Papopo unyolo wawantaŵile mmakono wakutwiche ni kugwa paasi. ⁸ Katumetume jwa kwinani wansalile, “Nlitaŵe nkaanda wenu, mmwale ni italawanda yenu.” Che Petulo watesile yeleyo ni katumetume jo wansalile, “Mmwale likoti lyenu munguye.” ⁹ Che Petulo wankuiye mpaka paasa pa nyuumba jakutaŵilwa, nambo nganamanyililaga kuti yele iyatendekwaga ni katumetume jwa kwinani jo yaliji isyene, waganisisye kuti akwiwona yakwiwona. ¹⁰ Wapite liuto lyaandanda ni lyaawili lya wakulindilila, waiche pannango wa chisyano wakwinjilila mmusi. Nnango wo waugwiche usyene, nombewo wakopweche paasa. Ni waliji nkwenenda litala limo ni papopo katumetume jwa kwinani jo wannesile che Petulo jikape.

¹¹ Pelepo che Petulo waimanyi iyakopochele ni watite, “Sambano ngumanyilila kusyene kuti, Ambuje antumile katumetume jawo jwa kwinani kukungulupusya mu ulamusi u che Helode ni kungoposya mu iwailolelaga Wayahudi kuti ikopochele.”

¹² Paŵaimanyilile yeleyo wajawile ku nyuumba ji che Maliamu achikulugwe che Yohana jwakuŵilanjikwa che Maliko. Mwelemo wasongangene wandu wajinji kupopela. ¹³ Che Petulo wapoposile pannango wa paasa ni waiche katumetume mwali liina lyakwe che Loda kukupilikanila. ¹⁴ Mwali jo paŵalimanyilile liloŵe li che Petulo, nganaugula nnango kwa ligongo lya kusengwa, nambo wautuchile nkati ni kwasalila kuti che Petulo ali pannango. ¹⁵ Ni wanyawo wansalile mwali jo, “Ntekupungwana!” Nombejo walimbile kuti isyene ali wawowo. Ni wanyawo wansalile, “Jwelejo ali katumetume jawo jwa kwinani.” ¹⁶ Ni katema kakoko che Petulo wapundile kupoposya pannango. Nipele paŵaugwile nnango wambweni, ni kusimonga. ¹⁷ Che Petulo wagolwesye nkono kuti amyalale, ni kwasalila iwatite Ambuje pakwakoposya mu nyuumba jakutaŵilwa. Nipele waasalile akaalanjile yelei che Yakobo ni achalongo wane wakukulupilila Kilisito, nombejo watyosile ni kwaula kwine.

¹⁸ Pakwachele, wangondo wala wapundile kola lipamba lyelikulungwa yankati chichasimene che Petulo. ¹⁹ Nipele che Helode watite aosekwe nambo nganiwaona. Nipele walamwile kuti waausye wangondo wala, ni watyosisye lilamulo kuti aulajikwe. Nipele che Helode watyosile ku Yudea, wajawile ku Kaisalia ni kutama kukoko kwa moŵa gampepe.

Chiwa chi che Helode

²⁰ Che Helode w̄aatumbilile nnope w̄andu w̄a ku Tilo ni ku Sidoni. Nambo w̄anyawo kwa pamo w̄aajaulile che Helode. W̄akombwele kusyoŵekana ni che Blasto juw̄aliji jwakuchimbichikwa ni jwakulindilila nyuumba ja mwenye, kuti aŵe pamo ni w̄anyawo. Che Blasto w̄aajaulile che Helode ni kwachondelela kuti kuŵe ni chitendewe, pakuw̄a chilambo chao chakulupililaga chakulya kutyochela ku chilambo cha mwenye.

²¹ Pa lyuŵa lilyasagulikwe, che Helode w̄awete iwalo ya umwenye ni kutama pa chitengu chao cha umwenye, ni kukunguluka ni w̄andu. ²² Ni w̄andu w̄ala w̄anyanyisye achitiji, “Ali lili liloŵe lya nnungu, nganiliw̄a lya mundu.” ²³ Papopo katumetume jwa kwinani jwa Ambuje w̄angwisisye che Helode paasi, pakuw̄a nganiw̄apa Akunnungu ukulu wo. Ni jakamwile mbango ni kuwa. ²⁴ Nambo Liloŵe lya Akunnungu lyapundile kwenela.

²⁵ Che Banaba ni che Sauli paŵamalisisye masengo ga Akunnungu, w̄anjigele che Yohana jwakuw̄ilanjikwa che Maliko ni kuuja kutyochela ku Yelusalemu.

13

Che Banaba ni che Sauli akusagulikwa ni kulajiswa

¹ Mu mpingo wa w̄andu w̄akunkulupilila Kilisito w̄a ku Antiokia, w̄apali w̄ane w̄aw̄aliji w̄akulondola w̄a Akunnungu ni w̄akwiganya. Mwa ŵelewo, w̄apali che Banaba ni che Simeoni jwakuw̄ilanjikwa jwampiliu ni che Lukio jwa ku Kulene ni che Sauli ni che Manaeni w̄aw̄alelitwe pamo ni mwenye che Helode. ² Nipele, paŵaliji nkupopela kwa Ambuje ni kutaŵa, Mbumu jwa Akunnungu w̄atite, “Mumichile pajika che Banaba ni che Sauli, kwa ligongo lya masengo ganaŵilasile.” ³ Nipele, paŵamasile kutaŵa ni kupopela, w̄asajichile makono gao ni kwaleka ajaulangane.

Che Banaba ni che Sauli akulalichila Ngani Jambone ku Kupulo

⁴ Nipele, che Banaba ni che Sauli ali alajiswe ni Mbumu jwa Akunnungu w̄atulwiche mpaka ku Seleukia, kutyochela kweleko w̄akwesile ngalaŵa mpaka ku chilumba cha Kupulo. ⁵ Paŵaiche ku Salami, w̄aalalichile w̄andu Liloŵe lya Akunnungu mmajumba ga kupopelela W̄ayahudi, che Yohana Maliko w̄aliji pamo nawo nti jwakwatumichila.

⁶ Paŵajesilejesile mchilumba chose mpaka ku Pafu, w̄ansimene nsaŵi jumo Myahudi, jwakulondola jwa unami liina lyakwe Baliyesu. ⁷ Jweleju w̄aliji pamo ni che Selujio Paolo jwankulu jwa chilumba, mundu juw̄aliji ni lunda nnope. Che Selujio Paolo w̄aaŵilasile che Banaba ni che Sauli kuti apilikane Liloŵe lya Akunnungu. ⁸ Nambo Elima nsaŵi jo, Elima Mchigiliki malumbo gakwe jwakukanila, w̄asachile kungsiw̄ila jwankulu jwa chilumba anakulupilile Ukilisito. ⁹ Nipele che Sauli jwakuw̄ilanjikwa che Paolo, ali aguumbele Mbumu jwa Akunnungu, w̄ankolondolele Elima, ¹⁰ ni kuti, “Mmwe nli mwanache jwa Shetani! Mmwe nli jwammagongo jwa ya usyene yose! Mmwe nli jwaunami jwankulu ni jwaulamba! Moŵa gose ngankuleka kugalyungasya matala ga goloka ga Ambuje. ¹¹ Sambano, ulamusi wa Ambuje chiunlamule, chimme jwangalola ni nganliwona lyuŵa kwa katema.” Papopo pepo lyannyichilile lipundugulu ni chipi, ni w̄ajendajendaga achinsosaga mundu jwakunkamula nkono kuti w̄aalongosye. ¹² Jwankulu jwa chilumba jula paŵaiweni iyatendekwe yo, w̄ankulupilile Che Yesu, ni w̄agasimosile nnope majiganyo gaŵagapilikene gankati Ambuje.

Che Banaba ni che Paolo akwaula ku Pisidia

¹³ Nipele, che Paolo ni mpingo wakwe w̄akwesile ngalaŵa kutyochela ku Pafu ni w̄aichenje ku Pega mmusi wa Pamfilia, nambo che Yohana Maliko

ŵaalesile ni kuujila ku Yelusalemu. ¹⁴ Nambo ŵanyawo ŵapelengeny kutyochela ku Pega mpaka ku Pisidia mmusi wa ku Antiokia. Nipele ŵajinjile mu nyumba ja kupopelela pa Lyuŵa lya Kupumulila ni kutama.

¹⁵ Paŵamasile kusyoma mchitabu cha Malajisyo ni mu itabu ya Ŵakulondola, ilongola ŵa nyumba ja kupopelela jila ŵalajisye utenga kukwao kuti, “Achalongo achinjetu, iŵaga nkwete maloŵe gagali gose gakwalimbisya mitima ŵandu ŵa, mmechete.” ¹⁶ Nipele, che Paolo ŵajimi, ŵajongwele nkono ni kutanda kuŵecheta, “Ŵanyamwe Ŵaisilaeli achinjangu ni wose unkwalamba Akunnungu, mpilikanichisye! ¹⁷ Akunnungu ŵa ŵandu Ŵaisilaeli ŵaasagwile achambuje ŵetu, ni kwakusya paŵatamaga kuchilendo ku Misili kula. Ni kwa ukombole wao wekulungwa ŵaakopwesye kweleko. ¹⁸ Ni ŵaapililile mwipululu mula kwa yaka alobaini. ¹⁹ Nipele, ŵasijonasile ngosyo nsano ni siŵili sya mchilambo cha Kanaani ni ŵapele ŵanyawo chilambo cho kuti ajinjilanje majumba. ²⁰ Yeleyo yatendekwe kwa yaka mia nne na hansini.

“Payamasile yele Akunnungu ŵapele ŵakulamula kuti ŵaalongosye mpaka katema ka che Samweli jwakulondola jwa Akunnungu. ²¹ Ni pelepo ŵasachile kuŵa ni mwenye, ni Akunnungu ŵapele che Sauli mwanagwao che Kishi jwa lukosyo lu che Benyamini aŵe mwenye jwao kwa yaka makumi ncheche. ²² Akunnungu paŵantysisye che Sauli, ŵansagwile che Daudi kuŵa mwenye jwao. Ŵalosisye kwakunda paŵasasile umboni nkati jwelejo paŵatite, ‘Nammweni che Daudi mwanagwao che Yese, mundu jwakuunonyelesya ntima wangu, juchagatendekanye gose gingusaka kugatendekanya.’ ²³ Kutyochela mu lukosyo lu che Daudi Akunnungu ŵaapele Ŵaisilaeli Nkulupusyo, jwelejo ali Che Yesu mpela iŵatite pakulanga. ²⁴ Che Yesu akanaŵe kugatanda masengo, ŵalongolele che Yohana achaalalichilaga ŵandu wose ŵa ku Isilaeli aleche sambi ni kubatiswa. ²⁵ Nkumalisya masengo gakwe, che Yohana ŵaausisye ŵandu, ‘Ana nkuganisisya kuti uneji ndili Chiwombosyo? Uneji nganima ŵelewo ŵankwalindilila. Ŵelewo akwika panyuma pangu, ni uneji nganguŵajilwa kugopola migoji ja italawanda yao.’

²⁶ “Achalongo achinjangu ŵanli ŵanache ŵa che Iblahimu, ni ŵanyamwe ŵanganimma Ŵayahudi ŵankwalamba Akunnungu! Au utenga wa ukulupusyo wu uiche kukwetu. ²⁷ Pakuŵa ŵanyawo ŵakutama ku Yelusalemu pamo ni achakulu ŵao nganiŵamanyilila Che Yesu kuti ali Nkulupusyo, iyoyo nganaganyilila malembelo ga ŵakulondola ŵa Akunnungu gagakusyomekwa pa Lyuŵa lya Kupumulila lyalili lyose. Kwa ligongo lyo ŵagamalichisye maloŵe ga ŵakulondola ŵa Akunnungu pakwalamula Che Yesu kuŵambikwa pa nsalaba. ²⁸ Atamuno nganalisimana liwamba lyakuulagwa, nambo ŵaŵendile che Pilato aulajikwe. ²⁹ Paŵamalisisye kupanganya yanayose iyalembekwe mmalembelo yankati ŵelewo, nipele ŵaatulwisye pa nsalaba ni kwasika mu lilembe lya mbugu. ³⁰ Nambo Akunnungu ŵansyusisye. ³¹ Kwa moŵa gamajinji ŵaonekanaga kwa aŵala ŵaŵakwesile nawo kutyochela ku Galilaya kwaula ku Yelusalemu. Nombewo sambano ali ŵaumboni ŵakwe kwa ŵandu ŵa ku Isilaeli. ³² Ni uweji tuiche pelepa kukwalalichila Ngani Jambone ja chilanga chiŵachiŵisile Akunnungu kwa achambuje ŵetu. ³³ Akunnungu achimalisisye chilanga cho sambano kwa ligongo lyetu uweji ŵatuli isukulu yao pakwasyusya Che Yesu. Mpela yaitite pakulembekwa mu Sabuli ja kaŵili,

‘Mmweji nli Mwanangu,
uneji lelo jino mele Atati ŵenu.’

³⁴ Yankati kusyuka ku Che Yesu, kuti ngasawa sooni, Akunnungu ŵatite yelei,

‘Chinampe upile weswela wausyene unalanjile che Daudi.’

³⁵ Elo, ni mwine mwine mu Sabuli akuti,

‘Ngamunneka Jwanswela jwenu aweje.’

³⁶ Nambo nginiŵa yele ku che Daudi, pakuŵa che Daudi nsyene ŵatendekenye malinga ni iŵaisachile Akunnungu kutendekanya katema kao, nipele ŵawile ni ŵaasichile mu lilembe lya mbugu pachiŵandi ni achatati ŵao, ni chililu chao chaosile. ³⁷ Nambo, jwele juŵasyusikwe ni Akunnungu ngasawola.

³⁸ Nipele, achalongo achinjangu Ŵaisilaeli, mmanyilile kuti kwa litala li Che Yesu, utenga wa kulecheleswa sambu ukulalichilwa kukwenu, nikuti jwalijose jwakunkulupilila Kilisito akulecheleswa sambu syose, chindu changachikukomboleka kukundikwa kwa litala lya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa. ³⁹ Jwalijose jchankulupilile Jwelejo chaŵalanjikwe ŵambone paujo pa Akunnungu chindu chati Malajisyo ga che Musa ngagakukombola kuchipanganya. ⁴⁰ Nipele, nilolechesye chikansi-manana chechila chiŵachisasile ŵakulondola ŵa Akunnungu,

⁴¹ ‘Mpilikanichisye ŵanyamwe ŵakulikanganichila, nsimonje nkawe!

Pakuŵa chindu chinguchipanganya, mmoŵa ga, chindu cho ngankajitichisye atamuno mundu akansalile.’ ”

⁴² Che Paolo ni che Banaba paŵakopokaga mu nyuumba ja kupopelela jila, ŵandu ŵala ŵaachondelele aichanje sooni kukwasalila maloŵe go, Lyuŵa lya Kupumulila lyalikwika. ⁴³ Paŵapwilingene mu nyuumba ja kupopelela mula, Ŵayahudi ŵajinji ni ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi ŵaŵajitichisye dini ja Chiyahudi ŵaakuiye che Paolo ni che Banaba. Ŵanyawo ŵaŵechete nawo, ni kwalimbisya mitima kuti atamanje achikulupililaga upile wa Akunnungu.

⁴⁴ Ni Lyuŵa lya Kupumulila liine, ŵandu ŵajinji, chiŵandi kwichila musi wose ŵasongangene kukupilikanila Liloŵe lya Ambuje. ⁴⁵ Nambo Ŵayahudi paŵauweni mpingo wa ŵandu wo ŵagumbele wiu, nipele ŵachikanile chichasalaga che Paolo ni kwatukana. ⁴⁶ Atamuno yeleyo, che Paolo ni che Banaba ŵaŵechete pangali lipamba, “Yaŵajilwe kuti Liloŵe lya Akunnungu litande kusalikwa kaje kwa ŵanyamwe. Nambo pakuŵa nlikanile ni kuganisya mwachinsyene kuti, ngankuŵajilwa kukola umi wa moŵa gose pangali mbesi, nipele tukunneka ni kwagalauchila ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi. ⁴⁷ Pakuŵa Ambuje atulajisye yelei,

‘Nambisile mmweji kuŵa lilanguka kwa ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi, kuti ŵandu wose ŵa pachilambo akulupuswe.’ ”

⁴⁸ Ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi paŵapilikene yele ŵasengwile, ni kuulapa utenga wa Ambuje, ni ŵandu wose ŵaŵasagulikwe kukola umi wa moŵa gose pangali mbesi, ŵaakulupilile Che Yesu.

⁴⁹ Liloŵe lya Ambuje lyajenele mchilambo chila chose. ⁵⁰ Nambo Ŵayahudi ŵaachisisye achakongwe ŵakusichila, ŵakwapopela Akunnungu ni achalume ŵakumanyika ŵa mmusi wo. Ni ŵatandite kwalagasya che Paolo ni che Banaba, ni kwaŵinga mchilambo chao. ⁵¹ Nipele, achinduna ŵala ŵakung'undile luundu mmakongolo gao kulosya kuti akanikwe, ni ŵajawile ku Ikonio. ⁵² Nambo ŵakulijiganya ŵa Che Yesu ku Antiokia kula ŵasengwile ni kugumbala Mbumu jwa Akunnungu.

14

Che Paolo ni che Banaba ku Ikonio

¹ Nipele, ku Ikonio ko che Paolo ni che Banaba w̄ajawile mu nyuumba ja kupopelela W̄ayahudi mpela iw̄atite pakusyoŵelela ni kuw̄echeta pangali lipamba, mpaka W̄ayahudi w̄ajinji ni W̄agiliki w̄akulupilile. ² Nambo W̄ayahudi w̄angakwakulupilila Che Yesu w̄aachisise w̄andu w̄angaŵa W̄ayahudi kuti w̄aachime che Paolo ni che Banaba. ³ Che Paolo ni che Banaba w̄atemi kweleko moŵa gamajinji. W̄aw̄echete pangali lipamba yankati Ambuje, ni Ambuje wo w̄alosisye pangasisa usyene wa utenga waujenesye nkati upile wao, kwa kwakombolechesya kutendekanya imanyisyo ni yakusimonjeka. ⁴ Nambo w̄andu wose w̄a musu wo w̄asapulene, w̄ane w̄alumbikene ni W̄ayahudi ni w̄ane w̄alumbikene ni achinduna w̄ala.

⁵ Nipele, w̄ampepe mwa w̄andu w̄angaŵa W̄ayahudi ni W̄ayahudi pamo ni ilongola w̄ao, w̄alamwile kwapanganyichisya yangalumbana achinduna w̄ala ni kwaulaga kwa kwaputa maganga. ⁶ Achinduna nkumanyilila yeleyo ni w̄autuchile kuchilambo cha ku Likaonio mmisi ja ku Lisita ni ku Debe, ni ilambo yaili mumbali mwakwe, ⁷ ni w̄ajendelechele kwalalichila w̄andu Ngani Jambone mmisi jo.

Che Paolo ni che Banaba ku Lisita ni ku Debe

⁸ Ku Lisita ko jwapali mundu juw̄aliji jwakulemala, ni jwanganajenda kose chitandile kupagwa kwakwe. ⁹ Mundu jo w̄ampilikanichisye che Paolo paŵalalichilaga. Nipele che Paolo w̄anlolechesye uchenene, ni paŵaimanyilile kuti akwete chikulupi chakombola kulamwa, ¹⁰ w̄aw̄echete kwa kunyanyisya kuti, “Njime uchenene ni makongolo genu!” Papopo mundu jo w̄asumbile ni kutanda kwenda. ¹¹ Mpingo wa w̄andu ula paŵachiweni chiw̄achipanganyisye che Paolo, w̄atandite kunyanyisya Mchilikaonia achitiji, “Achiminungu atutuluchile chisau w̄andu!” ¹² Che Banaba w̄aw̄ilanjikwe Seu ni pakuŵa che Paolo w̄aliji jwakuw̄echeta jwankulu, w̄aw̄ilanjikwe Helime. ¹³ Ni jwambopesi jwa nyuumba ja nnungu Seu jijaliji paasa pa musu, w̄ajigele ng’ombe ni uluŵa paujo pa nnango wekulungwa wa musu, nsyene pamo ni mpingo wa w̄andu ula w̄asachile w̄atajile mbopesi che Paolo ni che Banaba.

¹⁴ Nambo che Banaba ni che Paolo paŵajipilikene ngani jo w̄apapwile iwalo yao ni w̄autuchile kwauli mpingo wa w̄andu kula achinyanyisya, ¹⁵ alinkuti, “Mwanya, ana ligongo chi nkutendekanya yelei? Noweji tuli w̄andu pe mpela w̄anyamwe. Ni sooni tuiche pelepa kukunlalichila Ngani Jambone kuti nneche inyago pe ni kwagalauchila Akunnungu w̄aali w̄ajumi, w̄aw̄agumbile kwinani ni chilambo ni mbwani ni yose yaili mwelemo. ¹⁶ Kalakala ko Akunnungu w̄aalesile w̄andu wose w̄a pachilambo atendekanye iw̄asachile. ¹⁷ Natamuno yeleyo Akunnungu nganaleka kulilosya kwakwapanganyichisya yambone, achanyesyeyaga ula kutyochela kwinani ni kwapa masika gambone kwa katema kakwe, akumpa yakulya ni kungumbasya kusengwa mmitima jenu.” ¹⁸ Namuno achinduna w̄ala w̄atite yeleyo, yalemile kwalekasya w̄andu w̄ala akasaw̄atajila mbopesi.

¹⁹ Nambo w̄aiche W̄ayahudi w̄ampepe kutyochela ku Antiokia ni ku Ikonio, ni w̄anyenjile w̄andu w̄apanganyichisye yangalimate che Paolo ni che Banaba. Ni w̄amponyile che Paolo maganga ni kwautila paasa musu achiganisya kuti awile. ²⁰ Nambo w̄andu w̄akwakulupilila Che Yesu paŵansyungwile, w̄ajimwiche ni kwinjila mmusi. Malaŵi jakwe w̄atyosile pamo ni che Banaba kwaula ku Debe.

Che Paolo ni che Banaba akuujilanga ku Silia

²¹ Che Paolo ni che Banaba w̄aalalichile w̄andu Ngani Jambone ku Debe ko ni kwapata w̄akulijiganya w̄ajinji, nipele w̄aujile ku Antiokia achipitilaga ku

Lisita ni ku Ikonio. ²² Ni w̄aalimbisye w̄andu w̄akukulupilila Che Yesu w̄a misi jo ni kwatulasya ntima kuti atame mchikulupi nkulimbangana. Ni w̄aasalile, “Tukusachilwa kugapitila masausyo gamajinji kuti tujinjile mu Umwenye wa Akunnungu.” ²³ Che Paolo ni che Banaba pa w̄amasile kwasagula achakulu mu kila mpingo wa w̄andu w̄akukulupilila Kilisito, w̄apopele ni kuta w̄a nipele w̄aapopelele kwa Ambuje w̄a w̄akukulupilile kuti chi w̄aagose.

²⁴ Che Paolo ni che Banaba pa w̄apitaga ku Pisidia w̄aiche ku chilambo cha Pamfilia. ²⁵ Pa w̄amasile kulalichila Ngani Jambone kwa w̄andu w̄a ku Pega, w̄atuluchile ku Atalia. ²⁶ Kutyochema ku Atalia w̄ajendelechele ni ulendo kwa ngala w̄a jajikulungwa ni kuuja ku Antiokia ku w̄a w̄isilwe mmakono ga Akunnungu ni kupegwa upile kwa ligongo lya masengo gagali gamamale.

²⁷ Che Paolo ni che Banaba pa w̄aiche ku Antiokia ko, w̄asongangeny mpingo wa w̄andu w̄akukulupilila Kilisito w̄a pelepo, nipele w̄aasalile yanayose i w̄aitesile Akunnungu pamo nawo, ni i w̄atite pakwaugulila litala w̄andu w̄anga w̄a W̄ayahudi w̄akukulupilile Che Yesu. ²⁸ Nipele w̄atemi kweleko mo w̄a gamajinji pamo ni w̄andu w̄akukulupilila Che Yesu.

15

Achinduna ni achachekulu akuchingana ku Yelusalemu

¹ W̄aiche w̄andu w̄ane ku Antiokia kutyochema ku Yudea ni kutanda kwajiganya achalongo w̄ala achitiji, “I w̄aga ngammumbala malinga ni chisyo w̄elo chi w̄alamwile che Musa, ngankombola kukulupuka.” ² Che Paolo ni che Banaba w̄akanilanaga nawo yankati ngani jo, nipele w̄aasagwile che Paolo ni che Banaba pamo ni mpingo wa w̄andu w̄akukulupilila Kilisito w̄ampepe w̄a ku Antiokia ko ajaulangane kwa achinduna ni achachekulu ku Yelusalemu kukukunguluchila ngani jo.

³ Nipele mpingo wa w̄andu w̄akukulupilila Kilisito w̄ala w̄aalanjile, ni w̄anyawo w̄apite ku Foinike ni ku Samalia achisalaga yankati w̄andu w̄anga w̄a W̄ayahudi i w̄atite pakwagalauchila Akunnungu. Ni ngani jo jaasengwasisye nnope w̄andu w̄akukulupilila Kilisito. ⁴ Pa w̄aiche ku Yelusalemu, mpingo wa w̄andu w̄akukulupilila Kilisito ni achinduna ni achachekulu w̄aapochele w̄anyawo, nombewo w̄aasalile yanayose i w̄aitesile Akunnungu pamo nawo. ⁵ Ni w̄andu w̄akukulupilila Kilisito w̄ane w̄a mpingo wa Mafalisayo w̄ajimi ni kuti, “I w̄ajilwe w̄andu w̄anga w̄a W̄ayahudi kwaumbasya ni kwajiganya kugakumulichisya Malajisyo ga Akunnungu ga w̄apele che Musa.”

⁶ Nipele achinduna ni achachekulu w̄asongangene kuti asosesose yankati lilo w̄e lyo. ⁷ Pa w̄apundaga kuusyausyana, che Petulo w̄ajimi ni kuti, “Achalongo achinjangu, mwachinsyene nkumanyilila kuti mo w̄a gagapite Akunnungu yanonyele kuusagula une pasikati jenu nalichile Ngani Jambone kwa w̄andu w̄anga w̄a W̄ayahudi, kuti apilikane ni kukulupilila. ⁸ Nombe Akunnungu w̄akujimanyilila mitima ja w̄andu wose, w̄alosisye pangasisa kuti w̄apochele pakwapa Mbumu jwa Akunnungu mpela i w̄atite pakutupa uweji. ⁹ Nganatenda lusagu pasikati jetu ni w̄anyawo, w̄ajiswejesye mitima jao ligongo w̄akukulupilile. ¹⁰ Sambano, ana ligongo chi nkwalinga Akunnungu? Ana kwa chichi nkulinga kwatwika w̄akulijiganya w̄ala misigo jakutopa janganakombola kutwichila achambuje w̄etu natamuno uweji? ¹¹ Ika w̄aga yeleyo, nambo tukukulupilila kuti tutukulupuswe ni upile wa Ambuje Che Yesu, mpela w̄anyawo yakuti pakukulupilila.”

¹² Mpingo wose wamyalele ni kwapilikanila che Banaba ni che Paolo w̄a w̄aliji nkwatanjila imanyisyo ni yakusimonjeka yose ya itesile Akunnungu

ni makono gao mwa w̄andu w̄angaw̄a W̄ayahudi. ¹³ PaW̄amyalele, w̄atandite kuw̄echeta che Yakobo kuti, “Achalongo achinjangu, mumbilikanile, ¹⁴ Che Simoni jwakuw̄ilanjikwa che Petulo atusalile iw̄atite Akunnungu kundanda pakwalola w̄andu w̄angaw̄a W̄ayahudi ni kwasagula w̄ampepe mwa w̄elewo kuti aŵeje w̄ao. ¹⁵ Chelechi chikwilana ni maloŵe ga w̄akulondola w̄a Akunnungu mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala,

¹⁶ Akunnungu akuti ‘Pakumala yelei chinjiuja, ni kutaŵa sooni lisakasa li che Daudi lilyagwile, chinjikolosya masame gakwe ni kutaŵa sooni.

¹⁷ Pelepo w̄andu w̄aw̄asigele wose,

w̄andu w̄angaw̄a W̄ayahudi wose unaŵilasile aŵeje w̄andu w̄angu chiŵasose Ambuje.

¹⁸ Ambuje ni iyakuti pakusala,

w̄elewo ni w̄aw̄atesile yelei imanyiche chitandile kalakala ko.’ ”

¹⁹ Che Yakobo w̄apundile kuw̄echeta, “Une ngulamula kuti, tukaasakalisya w̄andu w̄angaw̄a W̄ayahudi w̄akwagalauchila Akunnungu. ²⁰ Nambo twalembete chikalata ni kwasalila kuti analye yakulya yaitajikwe mbopesi ku inyago, aleche chikululu ni akalya inyama yakupopotola ni kuleka kulya miasi.

²¹ Pakuŵa chitandile kalakala Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa galiji nkusyomekwa moŵa gose mmajumba ga kupopelela pa Lyuŵa lya Kupumulila lyalili lyose ni kulalichilwa mmisi jajili jose.”

Chikalata kwa w̄akunkulupilila Kilisito w̄angaŵa W̄ayahudi

²² Nipele, achinduna ni achachekulu pamo ni mpingo wa w̄andu w̄akunkulupilila Kilisito wose w̄a ku Yelusalemu w̄alamwile kwasagula w̄andu w̄ampepe mwa achinsyene pe ni kwalajisya ku Antiokia pamo ni che Paolo ni che Banaba. Nipele w̄aasagwile che Yuda pane akummilanga che Balisaba ni che Sila, w̄anyawo w̄aliji ilongola mwa w̄a w̄andu w̄aw̄ankulupilile Kilisito.

²³ Nipele w̄apele chikalata chichalembekwe yele, “Uweji achinduna ni achachekulu, achalongo achinjenu, tukunkomasya mwanya achalongo achinjetu w̄andu w̄angaŵa W̄ayahudi w̄a Ku Antiokia ni ku Silia ni ku Kilikia.

²⁴ Tupilikene kuti w̄andu w̄ane w̄aw̄atyosile kukwetu uwe w̄ansakalisye w̄anyamwe ni kuntaga lipamba mitima jenu kwa maloŵe gao. Nambo w̄anyawo nganitwatuma kose. ²⁵ Nipele, tujilene kwa pamo kwasagula w̄andu w̄ampepe ni kwatuma kukwenu pamo ni w̄akunonyelwa w̄etu che Banaba ni che Paolo, ²⁶ w̄andu w̄autyosisye umi wao kwaligongo lya masengo ga Ambuje w̄etu Che Yesu Kilisito. ²⁷ Nipele, twatumile che Yuda ni che Sila kukwenu, w̄ele w̄anyawo chansalile itulembile yo kwa kang'wa syao. ²⁸ Pakuŵa Mbumu jwa Akunnungu pamo ni uweji tujitichisye kuti tukaatwika nsigo wine wakutopela kupunda ayi inkusachilwa kuimanyilila. ²⁹ Nkalya yakulya yaitajikwe mbopesi ku inyago ni nkalya miasi ni nkalya nyama ja inyama yakupopotola ni nneche chikululu. Chintende yambone naga chintende yeleyo, ntame kwa chitendewe.

³⁰ Paŵalanjile, w̄anyawo w̄atyosile ku Yelusalemu ni kutuluchila ku Antiokia, kwele w̄auw̄ilasile pamo mpingo wa w̄andu w̄akunkulupilila Kilisito wose, ni kwapa chikalata chila. ³¹ Ni paŵachisyomile chikalata chila, w̄asangalele kwannope ligongo maloŵe gakwe gaatulesye mitima. ³² Che Yuda ni che Sila w̄aw̄aliji w̄akulondola w̄a Akunnungu, w̄aajamwiche achalongo kwa maloŵe gamajinji ni kwalimbisya w̄andu w̄akukulupilila. ³³ Paŵatemi moŵa gampepe ku Antiokia, w̄andu w̄akunkulupilila Kilisito w̄aalanjile ajaulangane kwa chitendewe, kuuja kwa w̄aw̄atumile w̄ala. ³⁴ Nambo che Sila w̄asachile kusigala.

³⁵ Che Paolo ni che Banaba w̄asigele ku Antiokia kwa mōwa, achijiganyaga ni kulalichila Lilōwe lya Ambuje pamo ni w̄andu w̄ane.

Che Paolo ni che Banaba akulekangana matala

³⁶ Pagapite mōwa gampepe, che Paolo w̄ansalile che Banaba, “Twende tuuje, tukaalole achinjetu w̄akukulupilila Che Yesu w̄ala ku misi jajili jose kutwalalichile Lilōwe lya Ambuje ni kulola yakuti pakwendelechela.” ³⁷ Nipele, che Banaba w̄asachile kwajigala che Yohana Maliko kuti alongane nawo. ³⁸ Nambo che Paolo nganasaka kulongana ni che Maliko, ligongo w̄anlesile ku Pamfilia kundanda ni nganasaka kukamulangana pa masengo gao. ³⁹ Nipele, w̄akanilene kwannope ni kulekangana matala. Che Banaba w̄alongene ni che Maliko, w̄akwesile ngalāwa ni kwaula ku Kupulo. ⁴⁰ Nombe che Paolo w̄ansagwile che Sila, ni w̄andu w̄akwakulupilila Che Yesu w̄a pelepo w̄ampopelele apegwe upile wa Ambuje ni kwaula. ⁴¹ Ni mu ulendo wo w̄ajesile mu ilambo ya ku Silia ni ku Kilikia achalimbisyaga mipingo ja w̄andu w̄akukulupilila Kilisito mu ilambo yo.

16

Che Timoseo akulongana nawo che Paolo ni che Sila

¹ Che Paolo w̄aiche ku Debe ni ku Lisita, kweleko w̄atemi mundu jwakunkuya Che Yesu liina lyakwe che Timoseo. Achikulugwe che Timoseo w̄aliji Myahudi nombejo w̄aliji mundu jwakwakulupilila Che Yesu, nambo atatigwe w̄aliji Mgiliki. ² Che Timoseo w̄akunguluchilwaga umboni wambone ni w̄andu w̄akukulupilila Kilisito w̄a ku Lisita ni ku Ikonio. ³ Che Paolo w̄asachile kunjigala che Timoseo mu ulendo wao, nipele w̄ambumbesye. W̄atesile yeleyo ligongo lya W̄ayahudi w̄aw̄aliji mu ilambo mo pakūwa wose w̄amanyilile kuti atatigwe che Timoseo w̄aliji Mgiliki. ⁴ Pāw̄apitaga mmisi jila w̄apele w̄andu malajisyo gāwakopwesye achinduna ni achachekulu ku Yelusalemu kula ni kwasalila kuti agakamulichisye. ⁵ Nipele, mipingo ja w̄andu w̄akukulupilila Kilisito japundile kulimbangana mu chikulupi, ni winji wa w̄andu w̄akukulupilila Che Yesu wajonjesyeche lyūwa ni lyūwa.

Che Paolo akwiwona yakwiwona ku Tuloa

⁶ Che Paolo ni achinjakwe w̄apite mu ilambo ya ku Filigia ni ku Galatia ligongo Mbumu jwa Akunnungu w̄akanyisye akaalalichila w̄andu utenga wo mu chilambo cha ku Asia. ⁷ Pāw̄aiche mmipika ja ku Misia, w̄asachile kwaula ku Bisinia, nambo Mbumu ju Che Yesu w̄akanyisye. ⁸ Nipele w̄apelengeny Misia ni kutuluchila ku Tuloa. ⁹ Chilo chichocho pecho, che Paolo w̄aiweni yakuwona yati, mundu jwa ku Makedonia w̄ajimi achachondelelaga achi-tiji, “Njomboche, nnyiche ku Makedonia kuntukamusye.” ¹⁰ Che Paolo pāw̄agaweni gelego mu yakuwona, papopo twalīwichile chile kwaula ku Makedonia pakūwa twaiweni kuti Akunnungu atūwilasile tukaalalichile w̄andu Ngani Jambone.

Che Lidia akwakulupilila Ambuje

¹¹ Kutyochema ku Tuloa twajesile ni ngalāwa mpaka ku Samotalaki, malāwi jakwe twaiche ku Neapoli. ¹² Kutyochema kweleko, twajawile mpaka ku Filipi musi wekulungwa wa chilambo cha ku Makedonia ni sooni musi wo waliji musi wautāwikwe ni W̄aloma. Twatemi mmusi mo kwa mōwa gampepe. ¹³ Pa lyūwa lya Kupumulila twakopweche paasa musi ni twajawile kungulugulu lusulo kutwaganisyaga kuti kwana kwakupopelela. Twatemi ni kukunguluka ni achakongwe w̄aw̄asongangene pelepo. ¹⁴ Mwa w̄aw̄atupikanilaga w̄ala

jwapali jwankongwe jwakwapopela Akunnungu liina lyao che Lidia jwa musi wa ku Siatila, juwâsumisyaga iwalo ya ntengo. Ambuje wâugwile ntima wakwe kuti akamulisye iwâwêchetaga che Paolo yo. ¹⁵ Che Lidia pawâbatisfwe pamo ni wâali mu nyuumba jakwe, wâtuchondelele achitiji, “Iwâga nkulola kuti ngwakulupilila Ambuje, njinjalanje mu nyuumba jangu ni kutama mwelemo.” Ni wâtuchisisye tujaule.

Che Paolo ni che Sila akukamulwa

¹⁶ Lyuwa limo patwajaulaga kwiuto kwa mapopelelo kula, twasimene ni kapolo mwali jwana lisoka lya kulondola. Mwali jo waliji nkwapachambu-jegwe mbiya syesijinji kwa ulondole wakwe. ¹⁷ Nipele mwali jo wankuiye che Paolo nowaji achinyokonyaga kuti, “Wandu wa ali achikapolo wa Akunnungu Wakulu. Akunsalila ichinjile pakukulupuswa.” ¹⁸ Yeleyo watendaga mowa gamajinji, mbesi lyuwa limo che Paolo yachimile ni wangalauchile ni kulisalila lisoka lyo, “Ngunlamula kwa ulamusi u Che Yesu Kilisito nkopoche mwa mwali ju!” Papopo lisoka lyo lyakopweche.

¹⁹ Nambo achambujegwe mwali jo pawaiweni kuti chilolelo chao chakupata ipanje chimasile, waakamwile che Paolo ni che Sila ni kwakwekwelemya mpaka pakusumichisya malonda, mmbujo mwa achakulu wa musi. ²⁰ Nipele waapeleche kwa wamalamulo achitiji, “Wandu wa ali Wayahudi wakuutindiganya musi wetu. ²¹ Akwiganya masyowelo gangawajilwa mmalajisyo getu uweji watuli Waloma ngatukukombola kwajitichisya atamuno kuipanganya.” ²² Mpingo wa wandu walumbikene ni kwaputa che Paolo ni che Sila, nipele wamalamulo wala waausile che Paolo ni che Sila iwalo yao ni kwalamula aputikwe mbokola. ²³ Pawamasile kwaputa kwannope waawisile mu nyuumba jakutawilwa ni kunlajisya jwakulindilila nyuumba jakutawilwa kuti waagose uchenene. ²⁴ Nombe pawagapochele malajisyo gala, waawisile che Paolo ni che Sila mu chuumba cha munkati nnope mu nyuumba jakutawilwa jila ni waatawilile makongolo gao pa likongwa.

²⁵ Nambo pasikati chilo che Paolo ni che Sila waliji nkwapopela Akunnungu ni kwajimbila nyimbo sya kwalapa wawatawikwe wane wala waliji nkwapikanila. ²⁶ Chisisimuchile chakopochele chindendemese chekulungwa cha lisi chati misingi ja nyuumba jakutawilwa jatinganyiche. Papopo minango jose jaugwiche ni minyolo jijaatawile wawatawikwe wala jakutwiche. ²⁷ Jwakulindilila nyuumba jakutawilwa jula pawajimwiche ni kujiwona minango ja nyuumba jeugule waganisisye kuti wawatawikwe wose watisile. Nipele wasolomwele upanga wakwe, watiji aliulaje. ²⁸ Nambo che Paolo wambilasile kwa lilo we lyekulungwa, “Nkaliulaga pakuwa wose tuli mmumu.”

²⁹ Jwakulindilila nyuumba jakutawilwa jula pawawendile apegwe lumuli, waguluchile nkati ni kugwa mmbujo pa makongolo ga che Paolo ni che Sila achitetemelaga kwa lipamba. ³⁰ Nipele waajigele che Paolo ni che Sila ni kwakoposya paasa ni kwausya, “Achambuje, ana ikuumajila kupanganya chichi pakuti ngulupuche?” ³¹ Che Paolo ni che Sila wajanjile, “Mwakulupilile Ambuje Che Yesu, ni pachinchikulupuswa mmwejo ni wâali mu nyuumba jenu.” ³² Nipele che Paolo ni che Sila wanlalichile Lilowe lya Ambuje jwakulindilila jo pamo ni wose wâali mu nyuumba jakwe. ³³ Katema kakoko ka chilo jwakulindilila jwa nyuumba jakutawilwa jo waajigele che Paolo ni che Sila ni kugajosya mawanga gao. Nipele wabatisfwe jwakulindilila pamo ni wose wâali mu nyuumba jakwe. ³⁴ Nipele jwakulindilila jwa nyuumba jakutawilwa jo waajigele che Paolo ni che Sila ni kwajausya ku nyuumba jakwe

ni wapele chakulya. Ni nsyene pamo ni waali mu nyuumba jakwe wasangalele kwannope pakuwa sano akwakulupilila Akunnungu.

³⁵ Pakwachele wamalamulo wa Chiloma walajisye achakulu wa wakulindilila nyuumba jakutawilwa achitiji, “Mwalechele wandu wala ajaulangane.” ³⁶ Jwakulindilila nyuumba jakutawilwa jula wansalile che Paolo ngani jo achitiji, “Wamalamulo alajisye utenga kuti alakwe ni che Sila nlecheleswe. Sambano njaule kwa chitendewe.” ³⁷ Nambo che Paolo wansalile jwankulu jwa wakulindilila jo, “Nkuti uli? Nachiwamuno nganitukola magambo, atuputile mbokola pelanga akuno uweji tuli Waloma. Soonni watuwisile mu nyuumba jakutawilwa ni sambano ana akutukoposya kwachisyepela? Ngwamba! Akusachilwa aichanje achinsyene kukutukoposya.” ³⁸ Achakulu wa wakulindilila wala wajawile kukwasalila wamalamulo yankati ngani jo, ni wamalamulo wala pawapilikene kuti che Paolo ni che Sila waliji Waloma, wajogwepe. ³⁹ Nipele, waiche ni kwachondelela wanyawo kuti walechelesye ni pawakopwesye wachondelele kuti akopoche pa musu wo. ⁴⁰ Che Paolo ni che Sila wakopweche mu nyuumba jakutawilwa ni kwaula ku nyuumba ji che Lidia. Kweleko wasimene ni wandu wakukulupilila Che Yesu wakamulisye mitima ni watyosile.

17

Kutindiganya kukukopochela ku Sesalonike

¹ Nipele che Paolo ni che Sila wapelengenye ku Amfipoli ni ku Apolonia, ni waiche ku Sesalonike kujaliji nyuumba ja kupopelela ja Wayahudi. ² Ni che Paolo malinga ni masyowelo gakwe walumbikene nawo ni kuusyausyana nawo nkati Malembelo ga Akunnungu kwa mowa gatatu ga Lyuwa lya Kupumulila. ³ Waagopolele ni kwasalila pangasisika kuti yawajilwe Kilisito asauche ni kusyuka. Waasalile, “Awa Che Yesu wangwajenesya kukwenu, welewo ali Kilisito.” ⁴ Wane mwa wanyawo wakulupilile ni walumbikene ni che Paolo ni che Sila. Ni sooni, mpingo wekulungwa wa Wagiliki wawaliji nkwapopela Akunnungu ni achakongwe wakuchimbichikwa wajinji waakulupilile Akunnungu.

⁵ Nambo Wayahudi wagumbele wiu ni waajigele wandu wangalumbana wa pakusumichisya malonda ni walumbikene pamo ni kutanda kutindiganya pamusi pose. Wajjimuchile nyuumba ji che Yasoni achiganisyaga kuti chiwasimane che Paolo ni che Sila mwelemo kuti wakoposye kwa wandu. ⁶ Nambo nganiwasimana, nipele waajigele che Yasoni pamo ni wandu wane wakukulupilila Che Yesu ni kwakwekwelemya mpaka kwa achakulu wa musu achinyanyisyaga kuti, “Wandu wa akutindiganya chilambo chose ni sano alinji pamusi pano. ⁷ Che Yasoni waapochele mu nyuumba jao. Wose akukananga kugakuya malajisyo ga Mwenye jwa ku Loma achitiji, eti, ‘Apali mwenye jwine jwakuwilanjikwa Che Yesu.’ ” ⁸ Achakulu wa musu pamo ni mpingo wa wandu ula pawagapilikene malo we go yatindigenye mu ntwe. ⁹ Nipele waatesile che Yasoni ni achinjakwe atyosye chikole ni walesile ajaulangane.

Che Paolo ni che Sila ku Belea

¹⁰ Chilo, wandu wakukulupilila Che Yesu wa ku Sesalonike wala wachisisye che Paolo ni njakwe che Sila ajaulangane ku Belea. Ni wanyawo pawaike kweleko wajinjile mu nyuumba ja kupopelela ja Wayahudi. ¹¹ Nambo,

Wandu wa ku Belea waliji wakupilikanichisya nnope kupunda wa ku Sesalonike. Walipochele Liloŵe lya Akunnungu kwa lung'wanu lwekulungwa ni moŵa gose waliji nkugalolechesya lolechesya Malembelo ga Akunnungu kanga yaŵaiŵechetaga che Paolo yo yaliji isyenesyene. ¹² Wayahudi wajinji wakulupilile pamo ni achakongwe ni achalume wa Chigiliki wakuchimbichikwa.

¹³ Nambo Wayahudi wa ku Sesalonike paŵaimanyi kuti che Paolo waliji nkulalichila Liloŵe lya Akunnungu ku Belea ko, wajawile kweleko nombe ni kutanda kutindiganya ni kujichisya mipingo ja wandu. ¹⁴ Papopo wandu wakunkulupilila Che Yesu wapechesye che Paolo ku mbwani nambo che Sila ni che Timoseo wasigele ku Belea. ¹⁵ Wandu waŵampechesye che Paolo wala wampechesye mpaka ku Asene. Nombewo wausile ku Belea ali ni malajisyo kutyochela ku che Paolo gagakuti che Sila ni che Timoseo wakuye chitema pe.

Che Paolo akukunguluka ni Wandu wa ku Asene

¹⁶ Che Paolo paŵaliji ku Asene nkwalindilila wanya che Sila ni che Timoseo, yachimile nnope muntima mwao pakuŵa wauweni musi wo ugumbele inyago ya achiminungu. ¹⁷ Nipele wausyeneusyene ni Wayahudi ni wandu wangaŵa Wayahudi waŵaliji nkwalamba Akunnungu mu nyumba ja kupopelela, lyuŵa ni lyuŵa wausyeneusyene ni wandu waŵasimanaga nawo pakusumichisya malonda. ¹⁸ Wandu waŵalijigenye lunda lwa Chiepikele ni Chisitoiki watesile makani ni che Paolo. Wane watite, “Ana ujinga chi wakuusala mundu ju?” Wane watite, “Akuwoneka mpela akulalichila ngani ja achiminungu achalendo.” Watite yeleyo pakuŵa che Paolo waliji nkulalichila ngani ji Che Yesu ni yatite kusyuka, ¹⁹ Nipele wanjigele che Paolo ku Aleopago achitiji, “Tukusaka tukombole kugamanyilila gele majiganyo gasambano ginkusala ga. ²⁰ Indu ine itwipilikene mmawiwi getu ikuwoneka kuŵa ya chilendo kukwetu. Nipele tukusaka kugamanyilila malumbo ga yele indu yo.” ²¹ Wandu wa ku Asene ni achalendo wose wakulonjela kweleko wajigele katema kakajinji kutagula ni kupilikanila ngani ja sambano.

²² Nipele che Paolo wajimi paujo pa nkungulu wa Aleopago ni kuti, “Wanyamwe wandu wa ku Asene, nguwona kuti wanyamwe nli wandu wa dini nnope, ²³ pakuŵa panaliji nkwendajenda akuno ni akunokuno napaweni peuto pankutyochesya mbopesi, ni sooni nachisimene chilisa chimo chilembekwe, ‘Kwa Akunnungu wangamanyika.’ Nipele ngunalichila wanyamwe chele chindu chinkuchipopelela pangachimanyilila. ²⁴ Akunnungu waŵachigumbile chilambo ni yose yaili mwelemo, welewo ni Ambuje wa kwinani ni chilambo chino, welewo ngakutama mmajumba ga Akunnungu getaŵe ni wandu. ²⁵ Soonu ngakutumichilwa ni makono ga wandu ni ngakuchisaka chachili chose, pakuŵa asyene akwapa wandu wose umi ni kwakombolechesya kupumula ni kwapa indu yose. ²⁶ Kutyochela mwa mundu jumo wapanganyisye wandu wose wa pachilambo pano ni kwakombolechesya kutama palipose pachilambo pano. Walamwile kutyochela kundanda katema chi ni papi pachatame wandu wo. ²⁷ Watesile yeleyo kuti wandu wa ilambo yo wasoseje Akunnungu namuno kwakwapapasya wasimane. Natamuno yeleyo Akunnungu ngakutalikangana ni jwalijose. ²⁸ Mpela ila mundu jumo iwatite pakusala, ‘Mwa welewo uweji tukwete umi, tukwenda ni kutama!’ Mpela ila wakwimba wenu wane, watite,

'Uweji wose tuli wânache wâao.'

²⁹ Nipele pakuwâa tuli wânache wâao Akunnungu, ngaikuwâajilwa kuganisyâa kuti Akunnungu akulandana ni sahabu ni madini ga mbiya atamuno liganga lyesepe uchenene kwa lunda lwa wâandu. ³⁰ Ndema sya ungamanyilila wao, Akunnungu wâlitesile nti ngakulola. Nambo sambano akulajisya kuti wâandu wose wâa palipose aleche sambi. ³¹ Pakuwâa awisile lyuwâa lichiwâalamule wâandu wâa pachilambo kwa goloka, kwa litala lya mundu jumo jwansagwile. Nombe Akunnungu wâalosisye pangasisa wâandu wose ngani ji, pakunsyusya mundu jo!"

³² Nipele pawampilikene che Paolo achiwêchetaga yankati kusyuka kwa wawe, wâne mwa wanyawo watesile chanache, nambo wâne watite, "Tukusaka tumpikanile sooni nkati yeleyo." ³³ Che Paolo watyosile pankungulu ni kwalekanga. ³⁴ Nambo wâandu wampepe walongene nawo ni kwakulupilila Che Yesu. Mwa wâandu wo wapali che Dionisio jumo jwa mpingo waukuwâilanjikwa Aleopago ni jwankongwe liina lyakwe che Damali ni wâandu wâne.

18

Che Paolo akulalichila Ngani jambone ku Kolinto

¹ Payamasile yeleyo, che Paolo watyosile ku Asene ni kwaula ku Kolinto. ² Ku Kolinto ko wansimene Myahudi jumo jwa ku Ponto liina lyakwe che Akila. Che Akila waliji pamo ni wankwawo jwakuwâilanjikwa che Pilisila, ni mmowâa gagogo pego wausile kutyochela ku Italia pakuwâa mwenye che Kilaudio walamwile kuti Wayahudi wose atyoche ku Loma. Che Paolo ni wâjawile kukwalola, ³ ni pakuwâa masengo gao galiji gamo, masengo gakutota mahema, che Paolo watemi nawo ni kupanganya masengo. ⁴ Lyuwâa lya Kupumulila lili lyose che Paolo wawêchetesylene ni wâandu mu nyuumba ja kupopelela achilingaga kwachisya Wayahudi ni Wagiliki.

⁵ Che Sila ni che Timoseo paawaiche kutyochela ku Makedonia, che Paolo walityosisye kwa katema kakajinji kulalichila Lilowe achalosyaga pangasisa Wayahudi kuti Che Yesu ali Chiwombosyo. ⁶ Nambo pawankanile ni kuntukana, che Paolo wakung'undile luundu mu iwalo yao paujo pao ni kuti, "Mwajonasikaga, chinnyimanyilile mwachinsyene, uneji nganingola magambo. Ni kutandila sambano chinaajaulile wâandu wangawâa Wayahudi." ⁷ Nipele che Paolo watyosile kweleko ni kwaula kutama mu nyuumba ja mundu jumo jwangawâa Myahudi, juwâajogopaga Akunnungu, mundu jo liina lyakwe che Tito Yusto, nyuumba jao jawandikene ni nyuumba ja kupopelela. ⁸ Che Kilispo, juwaliji jwankulu jwa nyuumba ja kupopelela jila pamo ni waali mu nyuumba jao wose waakulupilile Ambuje. Wakolinto wajinji waupilikanile utenga wo nipele wakulupilile ni kubatiswa.

⁹ Chilo chimo Ambuje wansalile che Paolo mu yakwiwona, "Kasinjogopa, nlimbile kulalichila pe ni nkaleka kupanganya chinkuchipanganya cho, ¹⁰ pakuwâa uneji nansyene ndili pamo nomwe. Ngapagwa jwalijose juchalinje kumpoteka pakuwâa pamusi wu ngwete wâandu wajinji." ¹¹ Nipele, che Paolo watemi kweleko chaka ni miesi nsano ni umo achajiganyaga wâandu Lilowe lya Akunnungu.

¹² Nambo katema che Galio pawaliji jwankulu jwa chilambo cha Akaya, Wayahudi wasimene, wankamwile che Paolo ni kunjausya ku nkungulu. ¹³ Ni watite, "Mundu ju akwachisya wâandu wapopelele Akunnungu pangagakuya Malajisyo ga Akunnungu gwapele che Musa." ¹⁴ Che Paolo akanawe kuwêcheta, che Galio waasalile Wayahudi, "Mpilikanile wanyamwe

Wayahudi! Ikaliji isyene mundu ju alewile pane atesile yangalumbana ngampilikanichisye. ¹⁵ Nambo iwaga makani ga gali gankati malowe ni meena ni malajisyo genu, nlamule mwachinsyene. Unejj ngangusaka kuwa jwakulamula jwa indu yo!” ¹⁶ Nipele wawinjile wanyawo akopoche pa nkungulu. ¹⁷ Ni wandu wose wankamwile che Sositene juwaliji jwankulu jwa nyuumba ja kupopelela jila ni wamputile palapala paujo pa nkungulu ula. Nambo che Galio nganaikosya yeleyo.

Che Paolo akuujila sooni ku Antiokia

¹⁸ Che Paolo watemi ni wandu wakukulupilila Che Yesu wala ku Kolinto ko mowa gamajinji. Nipele waalanjile, wakwesile ngalawa pamo ni che Pilisila ni che Akila ni kwaula ku Silia. Pawaiche ku Kenkelea, che Paolo wamyosile umbo syao mu ntwe ligongo watawile nasili. ¹⁹ Ni waiche ku Efeso, kweleko che Paolo walesile che Pilisila ni che Akila, wajinjile mu nyuumba ja kupopelela ni kutanda kuusyausyana ni Wayahudi. ²⁰ Wandu wa pelep pelep wachondelele che Paolo atame pamo ni wandu wo mowa gamajinji gane, nambo che Paolo nganasaka. ²¹ Nambo pawalangaga watite, “Chimuje sooni kukwenu Akunnungu asakaga.” Ni wakwesile mu ngalawa jekulungwa ni kutyoka mu Efeso mula.

²² Che Paolo pawaiche ku Kaisalia, wawawile ku Yelusalemu kukuukomasya mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito wa kweleko, nipele watuluchile ku Antiokia. ²³ Che Paolo watemi kweleko mowa kanandipe ni watandite ulendo achipitilaga ku Galatia ni ku Filigia achalimbisyaga mitima wandu wose wakwakuya Che Yesu.

Che Apolo akwalichila wandu ku Efeso ni ku Kolinto

²⁴ Nipele Myahudi jumo liina lyakwe che Apolo mundu jwa ku Aleksandilia, waiche ku Efeso. Mundu ju waliji jwakuwecheta uchenene ni juwagamanyililaga Malembelo ga Akunnungu. ²⁵ Mundu ju wajiganyikwe litala lya Ambuje ni mu mbumu wachalilaga kusala ngani si Che Yesu, wajiganyisye chenene ngani si Che Yesu namuno wamanyilile ubatiso u che Yohana pe. ²⁶ Che Pilisila ni che Akila pawampilikene mundu jo ali nkuwecheta mu nyuumba ja kupopelela pangajogopa, wanjigele kumangwao ni kunjiganya Litala lya Akunnungu kwa uchenene nnope. ²⁷ Che Apolo pawasachile kwaula ku Akaya, wandu wakukulupilila Che Yesu wa ku Efeso wanlimbisye ntima ni kwalembela wakulijiganya wa ku Akaya kuti ampochele. Che Apolo pawaiche kweleko, Akunnungu wankamuchisye mu upile wao, ni wakombwele kwakamusya nnope wandu wakukulupilila Che Yesu, ²⁸ kwa ukombole wao wa kuwecheta wapundile Wayahudi paujo pa wandu achalosyaga Mmalembelo ga Akunnungu kuti Che Yesu ali Kilisito.

19

Che Paolo akwalichila wandu ku Efeso

¹ Nipele, yaliji che Apolo pawaliji ku Kolinto, che Paolo wapite kuchilambo cha ikwesya ni waiche ku Efeso. Kweleko waasimene wakulijiganya wane wa Che Yesu, ² ni wausisye, “Ana pamwakulupilile Che Yesu mwampochele Mbumu jwa Akunnungu?” Ni wanyawo wajanjile, “Ngwamba! Natamuno kupilikana kose nganitupilikane kuti apali Mbumu jwa Akunnungu.” ³ Ni che Paolo wausisye, “Nambi mwabatiswe ubatiso chi?” Ni wanyawo wajanjile, “Ubatiso u che Yohana.” ⁴ Che Paolo watite, “Ubatiso u che Yohana waliji wakulosya kuti wandu alesile sambu. Che Yohana waasalile wandu waakulupilile watachiika panyuma pao, welewo ali Che Yesu.” ⁵ Pawapilikene yeleyo wabatiswe kwa liina

lya Ambuje Che Yesu. ⁶ Nipele, che Paolo wawisile makono gao pa wanyawo, ni Mbumu jwa Akunnungu waatuluchile ni watandite kuwechetanga iwecheto ineine, iyoyo watandite kulalichila utenga wa Akunnungu. ⁷ Wandu wose wo waliji mpela wandu likumi ni wawili.

⁸ Che Paolo wajinjlaga mu nyumba ja kupopelela jila kwa miesi jitatu ni waachisyaga kuti akulupilile Umwenye wa Akunnungu. ⁹ Nambo wandu wane waliji wakukakatima mitima ni wakanile kukulupilila, watandite kuwechetanga yangalumbana nkati wandu wakulikuya Litala lya Ambuje pasikati ja wandu. Pelepo che Paolo waalesile, waajigele wakulijiganya wa Ambuje ni waliji nkukunguluka nawo mowa gose mu chuumba chakulijiganyila chi che Tulona. ¹⁰ Yeleyo yatendekwe yaka iwili mpaka wandu wose wawatamaga ku Asia ni Wayahudi pamo ni Wagiliki, wapilikene Lilowe lya Ambuje.

Wanache wa che Sikewa akulinganga kugawinga masoka

¹¹ Akunnungu wapanganyisye yakusimonjeka yejinji kwa makono ga che Paolo. ¹² Wandu wajigalaga namose iguo ya mwana ni iwalo ine iwaikwaiye che Paolo, wajawisye kwa wakulwala ni wakulwala wo walamiswe ilwele yao, ni awala wawakwete masoka gaakopweche. ¹³ Wayahudi wampepe wakugawinga masoka mwa wandu, wajesilejesile akuno ni akunokuno achilingaga kulikolanga liina lya Ambuje Che Yesu, kwa wele wawakwete masoka achitiji, “Ngunsalila kwa liina lya Ambuje Che Yesu jwakulalichilwa ni che Paolo, ntyoche.” ¹⁴ Wawatendaga yeleyo, waliji wanache nsano ni wawili wa che Sikewa Jwambopesi Jwankulu jwa Chiyahudi. ¹⁵ Nambo lisoka lila lyaajanjile wanyawo, “Che Yesu ngwamanyilila ni che Paolo nombejo ngummanyilila, nambo wanyamwe ndi waani?” ¹⁶ Nipele jwamasoka jo wasumbile ni kwagalagasya mpaka wanache wa che Sikewa wo wautwiche mu nyumba jo ali matakope ni mawanga gakwe. ¹⁷ Ngani ji jamanyiche kwa jwalijose juwatamaga ku Efeso, kutandila Myahudi kwichila Wagiliki. Wose wakamwilwe ni lipamba, ni walikusisye liina lya Ambuje Che Yesu. ¹⁸ Wajinji mwa wele wawakulupilile Che Yesu waiche ni wajitichisye paujo pa wandu yangalimate iwaitesile. ¹⁹ Wane wawatendaga usawi ndanda jo, wajigele itabu yao iwaitendelaga usawi yo ni kwijocha paujo pa wandu. Wawalasile ntengo wa itabu yo ni kusimana mbiya syesijinji. ²⁰ Kwanti yeleyo, Lilowe lya Ambuje lyapundile ni kwenela ni kola machili nnope.

Utindiganyo ku Efeso

²¹ Payamasile yeleyo, che Paolo wasachile kwaula ku Yelusalemu achipitilaga ku Makedonia ni ku Akaya. Watite, “Pachiiche kweleko, ikuumajila kwaula ku Loma nombe.” ²² Ni walajisye wawili mwa wakwakamuchisya wao, che Timoseo ni che Elasto, kuti walongolele ku Makedonia ni nsyene wasigalile mu Asia kwa katema.

²³ Katema ko ni katema kakatyochele utinda wekulungwa ku Efeso ko ligongo lya Litala lya Ambuje. ²⁴ Jwapali mundu liina lyakwe che Demetilio jwakyasyana madini ga feza. Jweleju waliji ni masengo ga kolosya inyago ya nyumba sya mwana sisyaliji mpela nyumba ja nnungu jwankongwe jwakuwilanjikwa Atemi. Masengo go gaapokasisye kwannope wamasengo wao. ²⁵ Che Demetilio wasongangenye wamasengo wao pamo ni wandu wane wawaliji wamasengo mpela gagogo pego ni kwasalila, “Wandumwe, nkumanyililanga kuti ipanje yetu itukupata yi ikukupoka mmalonda gagaga pega. ²⁶ Sano nkulola ni kulipikanila mwachinsyene che Paolo yakuti pakupanganya, nombe nga wa pa Efeso pe nambo pa Asia pose. Che Paolo ju waachisye ni

kwagalausya wandu ajitichisye kuti achiminungu wapanganyiswe ni makono ga wandu ngawa achiminungu wa usyene. ²⁷ Nipele kupikaniche kuti malonda getu ga chigajaluche. Ni ngawa malonda getu pega, nambo ni nyumba ja nnungu jwankongwe Atemi ngajichimbichikwa kose. Ni mbesi jakwe lumbili lwa welewo wakunlamba wa Asia wose ni wandu wose wa mchilambo chiuchimala.”

²⁸ Wandu wala pawapilikene yeleyo yaachimile kwannope ni kutanda gumilanga achitiji, “Jwankulu ali Atemi jwa Waefeso!” ²⁹ Musi wose wagumbele utindiganyo. Ni waakamwile che Gayo ni che Alisitako, wawatamaga ku Makedonia wawaliji mu ulendo umo ni che Paolo, ni waajawisye kwa kwanguya kuluwala lwa micheso. ³⁰ Che Paolo nsyene wasachile kwinjila mu mpingo wa wandu mula nambo wakwakuya wala wankanyisye. ³¹ Achakulu wane wa chilambo cha ku Asia waliji achambusanga wao che Paolo, wapelechele utenga wakwachondelela kuti akalijausya nsyene ku luwala lwa micheso ko. ³² Katema ko kila mundu jwagumisile, wane achi ni wane achila, pakuwa nkungulu ula waliji jugulijuguli, wajinji nganaimanyililanga ligongo lya kusongangana kwao. ³³ Pakuwa Wayahudi wantesile che Alekisanda akopoche mmbujo mwa wandu, wandu wampepe mu mpingo mula waganisisye kuti ali jwelejo. Nipele che Alekisanda wajongwele nkono ni kwamyalasya achisakaga kuliwalanga paujo pa mpingo wa wandu. ³⁴ Nambo pawammanyilile kuti waliji Myahudi, wose wagumisile kwana kamo kwa masaa gawili, “Jwankulu ali Atemi jwa Waefeso!” ³⁵ Mbesi, jwakulemba jwa pamusi po wakombwele kwamyalasya, waasalile, “Wanyamwe wandu wa ku Efeso, kila mundu pelepa akumanyilila kuti wandu wa musu wa Efeso wu, ni wakujilindilila nyumba ja nnungu Atemi, ni wakuligosa liganga lyeswela lilyagwile kutyochela kwini lila. ³⁶ Ngapagwa jwalijose jwakukombola kukanila yeleyo. Nipele mmyalalanje, nkatenda chachili chose kwakwanguya. ³⁷ Mwawilasile wandu wa pelepa namuno nganjinyelusya nyumba ja nnungu pane kuntukana nnungu jwetu jwankongwe. ³⁸ Nipele, iwaga che Demetilio ni wamasengo wao akwete magambo gao nkati wandu wa, mikungulu jipali ni achakulu wa ilambo nombe nawo apali, akukombola kuwechetelana kweleko. ³⁹ Nambo iwaga kwana magambo gane njausye ku nkungulu waukukundikwa. ⁴⁰ Pakuwa akakombwele kutuwechetela ligongo lya kutindiganya kwatukutesile lelo jino. Kutindiganya ku nganilipagwa ligongo ni sooni ngatukombola kusala ligongo lya kutenda nkungulu wu.” ⁴¹ Pawamasile kuwecheta yeleyo, wamwasisye wandu wawasongangene wo.

20

Che Paolo akwaula sooni ku Makedonia ni ku Ugiliki

¹ Pawamasile utinda ku Efeso, che Paolo wawwilasile wakwakuya wala pamo, ni kwalimbisya ntima. Ni waalanjile ni kutanda ulendo wa ku Makedonia. ² Ni wapite mu ilambo ila ni kwalimbisya ntima kwa maloŵe gamajinji wakukulupilila wa misi jo. Nipele waiche ku Ugiliki, ³ kweleko watemi miesi jitatu. Pawaliji nkuliwika chile kwa ulendo wa ku Silia kwa litala lya mmeesi, waimanyi kuti Wayahudi wataamilile ntemela wangalimate, nipele waamwiwe kuuja achipitilaga ku Makedonia. ⁴ Che Sapatula mwana ju che Piho mundu jwa ku Belea walongene ni che Paolo pamo ni che Alisitako ni che Sekundo jwa ku Sesalonike, che Gayo jwa ku Debe ni che Timoseo, che Tukiko ni che Tilofimo jwa ku Asia. ⁵ Wandu wo watulongolele ni waliji nkutulolela ku Tuloa kula. ⁶ Pagapite moŵa ga mikate jangatajikwa amila, uweji twakwesile

ngalaŵa kutyochela ku Filipi ni pagamasile moŵa nsano, twaiche ku Tuloa kula. Ni kweleko twatemi chijuma chimo.

Che Paolo akunsyusya che Eutiko

⁷ Lyuŵa lyaandanda lya chijuma twachingangene kuti tulye pamo. Ni che Paolo pakuŵa ŵasachile kuti atyoche malaŵi jakwe, ŵakungulwiche ni ŵandu, ni sooni ŵajendelechele kukunguluka ni ŵandu wo mpaka chilo nnope. ⁸ Mu chuumba cha mwinani kutwasongangene ko kwaliji ni ibatali yejinji ichikolelaga. ⁹ Ni jwapali nchanda liina lyakwe che Eutiko juŵatemi pedilisha. Che Paolo paŵajendelechelaga kukunguluka, che Eutiko ŵatandite kugwesela kanandikanandi. Kumbesi ŵagonile ni ŵagwile paasi kutyochela chuumba chaatatu cha mwinani. Ni paŵannyakwile ŵaliji ŵamale kuwa. ¹⁰ Nambo che Paolo ŵatulwiche paasi ni ŵatindiŵele ni kwakumbata ni kuti, “Kasinlilanga pakuŵa ali jwanjumi.” ¹¹ Ni ŵakwesile sooni ku chuumba cha mwinani kula ŵagaŵenye nkate ni ŵalile. Ŵajendelechele kulalichila mpaka kundaŵi pe nipele ŵatyosile. ¹² Ŵandu ŵala ŵanjigele nchanda jula kumangwao ali jwanjumi, nipele mitima jao jatulele.

Ulendo wa ku Mileto kutyochela ku Tuloa

¹³ Uweji twalongolele ku Aso ni ngalaŵa jekulungwa, kweleko twatiji twajigale che Paolo. Yeleyo ni yatite pakulajisya nnigwa wao kuti aiche kweleko wapasi. ¹⁴ Nipele che Paolo ŵatusimene ku Aso kula, ni twakwesile mu ngalaŵa ni twajawile ku Mitulene. ¹⁵ Kutyochela kweleko twajendelechele ni ulendo ni malaŵi jakwe twaiche ku Kio. Pa lyuŵa lyaawili twapelengenye ku Samo ni malaŵi jakwe twaiche ku Mileto. ¹⁶ Pakuŵa che Paolo ŵasachile kwendelechela ni ulendo wao ni ngalaŵa pangasepuchila ku Efeso kuti akasakaŵa nnope ku Asia ko. Ŵachelengaga nningwa wao kuti yakombolekaga aiche ku Yelusalemu kwaligongo lya lyuŵa lya Pentekosite.

Che Paolo akwalanga achachekulu ŵa ku Efeso

¹⁷ Che Paolo paŵaliji ku Mileto ŵalajisye utenga wa kwaŵilanga achachekulu ŵa mipingo ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ja ku Efeso kuti achingangane. ¹⁸ Achachekulu ŵala paŵaiche, che Paolo ŵaasalile, “Mwachinsyene nkumanyililanga indite pakutama ni ŵanyamwe moŵa gose chitandile lyuŵa lyaandanda lila panaiche pachilambo cha ku Asia. ¹⁹ Nkumanyililanga indite pakwatumichila Ambuje nkulitulusya kose ni misosi ni masausyo gagambatile kwaligongo lya malindi ga Ŵayahudi ŵampepe. ²⁰ Nkumanyililanga kuti uneji nganinyogopa namose kanandi kunlalichila pelanga ni mmajumba genu ni kunjiganya chakunkamuchisya chachili chose. ²¹ Naajamwiche kwakalipa nnope Ŵayahudi ni Ŵagiliki aleche sambu syao ni kwaujilila Akunnungu ni kunkulupilila Ambuje ŵetu Che Yesu. ²² Sano, uneji ngumpilikanichisya Mbumu jwa Akunnungu, ngwaula ku Yelusalemu pangaimanyilila chachili chose chachichiisimane kweleko. ²³ Nguchimanyilila chindu chimo kuti mmusi wauliwose Mbumu jwa Akunnungu akusalila kuti kutaŵikwa ni masausyo gakunindilila. ²⁴ Nambo nganguuŵalanjila umi wangu kuti wana chindu nnope kwa uneji nningwa wangu malichisye unduna wangu ni masengo gaŵambele Ambuje Che Yesu nagapanganye, yaani naalalichile ŵandu Ngani Jambone ja upile wa Akunnungu.

²⁵ “Mbiite mwa ŵanyamwe wose njilalichilaga Umwenye wa Akunnungu. Nambo sambano ngumanyilila kuti ngapagwa jwalijose mwa ŵanyamwe juchachimona une sooni. ²⁶ Nipele lelo jino ngunsalila kuti yakopochelaga

jumo jwenu kujonasika, uneji nganingola magambo. ²⁷ Pakuŵa nganileka kunlalichila yanayose yakusaka kuipanganya Akunnungu. ²⁸ Nilolechesye mwachinsyene, mwagose ŵandu wose ŵampele Mbumu jwa Akunnungu kuti mwalele ŵanyawo. Nkaachunje ŵandu ŵa Akunnungu ŵaŵapatile kwa miasi ja Mwanagwe. ²⁹ Nguimanyilila uchenene kuti pingutyoka masogo gakalipa chiganjimuchile ni ngagakola chanasa kwa mpingo wo. ³⁰ Ni sooni mwa mwachinsyene chakopochele ŵandu ŵachaŵechete ya unami kwasoy-asya ŵakulijiganya ni kwatenda ŵaakuye ŵanyawo. ³¹ Nipele, nilolechesye nchikumbuchilaga kuti kwa moŵa ga yaka itatu chilo ni muusi, nganileka kunjamuka kila jumo mwa ŵanyamwe kwa misosi.

³² “Nipele sambano, ŵanyamwe ngummikanga mmakono ga Akunnungu ni pa utenga wa upile wao, waukukombola kunkolosya ni kumpa ntuuka pamo ni ŵandu ŵao ŵaŵaswejeswe. ³³ Uneji nganisaka madini ga feza pane sahabu pane iwalo ya mundu jwalijose. ³⁴ Mwachinsyene nkumanyililanga kuti napanganisye masengo ni makono gangu nansyene kuti mbate yaikunsoŵa ni yaikwasoŵa achinjangu nombewo. ³⁵ Moŵa gose mbanganyisye masengo nti itagu kukwenu, kunnosya kuti tukusachilwa kwakamuchisya ŵakulaga, tuchikumbuchilaga maloŵe ga Ambuje Che Yesu nsyene gagakuti, ‘Mbayo kutyosya kupunda kupochela.’ ”

³⁶ Che Paolo paŵamasile kuŵecheta yeleyo ŵatindiŵele pamo ni ŵanyawo wose ni kwapopela Akunnungu. ³⁷ Wose ŵaliji nkulilanga ni ŵaalanjile che Paolo kwakwakumbata ni kwalosya unonyelo wekulungwa. ³⁸ Chindu chichatesile asupuche nnope chaliji lilowe liŵaŵechete che Paolo paŵatite, “Ngamuuwona sooni.” Nipele ŵaapechesye mpaka mu ngalaŵa jekulungwa.

21

Che Paolo akwaula ku Yelusalemu

¹ Pitwalangene nawo, twakwesile mu ngalaŵa jekulungwa ni twajawile mpaka ku Kosi. Malaŵi jakwe twaiche musi wa ku Lode ni kutyochela kweleko twajawile ku Patala. ² Ni kweleko twajisimene ngalaŵa jekulungwa jijajombokaga kwaula ku Foinike, twakwesile ni kwendelechela ni ulendo. ³ Pitwaiche pakukombola kujiwona Kupulo, twapite upande wa kunchiji ni kwaula ku Silia. Twajimi musi wa ku Tilo ni kujitulunya misigo kutyochela mu ngalaŵa jekulungwa. ⁴ Kweleko twaasimene ŵandu ŵakukulupilila Che Yesu, ni twatemi pamo ni ŵanyawo chijuma chimo. Kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu ŵanchondelele che Paolo kuti akajaula ku Yelusalemu. ⁵ Nambo pikamasile katema ka kutama ni ŵanyawo, twajendelechele ni ulendo wetu. Ŵandu wose pamo ni achiŵankwawo ni achiŵana ŵao ŵatupechesye mpaka paasa musi. Pitwaiche ku mbwani twatindiŵele ŵanawose ni kwapopela Akunnungu. ⁶ Nipele twalangene, noweji twakwesile mu ngalaŵa jekulungwa ni ŵanyawo ŵausile mmangwao.

⁷ Kutyochela ku Tilo twajendelechele ni ulendo wetu mpaka twaiche ku Tolemaisi, ni kweleko twajawile kukwakomasya ŵakukulupilila achinjetu, twatemi nawo kwa lyuŵa limo. ⁸ Malaŵi jakwe twajendelechele ni ulendo ni kwika ku Kaisalia. Ni kweleko twajawile ku nyuumba ji che Filipino jwaku- lalichila Ngani Jambone. Jwelejo ŵaliji jumo jwa aŵala saba ŵaŵasagulikwe ku Yelusalemu kula. ⁹ Mundu jo ŵakwete achiŵaliŵalipe ncheche ŵaŵalondolaga utenga wa Akunnungu. ¹⁰ Pitwatemi kweleko moŵa gampepe ŵaiche jwaku- londola jwa Akunnungu jumo kutyochela ku Yudea liina lyakwe che Agabo. ¹¹ Ni ŵaiche pitwaliji, ŵaujigele nkaanda u che Paolo ni ŵalitaŵile mmakono ni makongolo ni kuti, “Mbumu jwa Akunnungu akuti, ‘Ŵayahudi ŵa ku

Yelusalemu kula chantaŵe nsyene nkaanda wu kwanti nnyi ni kunjausya mmakono ga ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi.’ ”

¹² Patwapilikene yeleyo, uweji ni ŵandu ŵane ŵaŵaliji pepala twachondelele che Paolo kuti akajaula ku Yelusalemu. ¹³ Nambo che Paolo nsyene ŵajanjile, “Ana nkusaka kupanganya chichi? Nkusaka kuusupusya ntima wangu ni misosi jenu? Ndili chile ngaŵa kutaŵikwa pe ku Yelusalemu kula, nambo atamuno kuwa kwa ligongo lya Ambuje Che Yesu.” ¹⁴ Paŵakanile kutupilikanila twannesile nikuti, “Chakusaka Ambuje chitendekwe!”

¹⁵ Pitwatemi pepala moŵa gampepe, twataŵile misigo jetu ni twajendelechele ni ulendo wa ku Yelusalemu. ¹⁶ Ŵakulijiganya ŵampepe ŵa ku Kaisalia kula ŵalongene ni uweji, ni ŵatupechesye ku nyuumba ji che Mnasoni kutwajile kukutama ni jwelejo moŵa gampepe. Che Mnasoni ŵaliji mundu jwa ku Kupulo ni juŵaliji jwakukulupilila jwa kalakala.

Che Paolo akwajimajimila che Yakobo

¹⁷ Patwaiche ku Yelusalemu, ŵandu ŵakukulupilila Che Yesu achinjetu ŵa kweleko ŵatupochele uchenene nnope. ¹⁸ Malaŵi jakwe che Paolo ŵalongene ni uweji kukwakomasya che Yakobo, achachekulu wose ŵa ŵandu ŵakukulupilila Che Yesu ŵa kweleko ŵaliji palapala. ¹⁹ Patwamasile kwakomasya, che Paolo ŵatandite kwasalila yanayose nkati iŵaitesile Akunnungu kwa masengo ga che Paolo kwa ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi. ²⁰ Ŵandu ŵala paŵapilikene yeleyo ŵaakusisye Akunnungu. Nipele ŵansalile che Paolo, “Nlongo njetu, nkukombola kuwona kuti kwana mianda ja Ŵayahudi aŵele ŵakukulupilila sambano ni wose akulimbila kugakamulichisya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa. ²¹ Apilikene kuti alakwe nkwajiganya Ŵayahudi ŵakutama pasikati ja ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi anagakamulisye Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa, ni mwasalile akaumbasya ŵanache ŵao namose kugakamulichisya masyoŵelo ga Ŵayahudi. ²² Nambi chiiŵe uli? Isyene ŵandu chapilikane kuti nnyiche. ²³ Mbaya ntendekanye chitukunsalila uwe. Tukwete achalume ncheche pelepa ŵaŵataŵile nasili paujo pa Akunnungu. ²⁴ Nliwanganye ni ŵanyawo mu kupopela kwa kuliswejesya, nlipe ntengo waukusachilwa kwa ŵanyamwe wose, nipele ŵandu wo amyolekwe umbo. Kwakutenda yeleyo ŵandu wose chamanyilile kuti ngani siŵasipilikene syo nkati alakwe nganisiŵa sisylene nomwe mwasyene nku-gakamulisya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa. ²⁵ Yankati ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi ŵaŵakulupilile Che Yesu, uweji twalembele chikalata ni kwasalila itwilamwile ni kwapelechela, chachikuti, akalya chachili chose chetaje mbopesi sya minungu ja unami, ni akalya miasi, ni akalya nyama ja chinyama chepopotolwe ni aleche chikululu.” ²⁶ Nipele malaŵi jakwe che Paolo ŵaajigele ŵandu ŵala ni kupopela kwa kuliswejesya pamo nawo. Nipele ŵajinjile pa Nyuumba ja Akunnungu kukusala mbesi ja moŵa gakuliswejesya ni yankati mbopesi ja malipilo jichijityosyekwe kwaligongo lya jwalijose mwa ŵanyawo.

Che Paolo akukamulwa pa Nyuumba ja Akunnungu

²⁷ Moŵa nsano ni gaŵili gala gachiŵandichilaga kumala, Ŵayahudi ŵaŵakopochele ku Asia ŵambweni che Paolo ali pa Nyuumba ja Akunnungu. Nipele ŵaatesile ŵandu wose ŵaachime che Paolo ni ŵankamwile, ²⁸ achinyanyisyaga, “Ŵanyamwe Ŵaisilaeli, kuntukamusye! Mundu ju ni jwejula jwakwajiganya achalume wose indu yakukanilana ni Ŵaisilaeli pamo ni Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa ni Nyuumba ja

Akunnungu ji. Ni sooni wâjinjisye Wâgiliki pa Nyuumba ja Akunnungu ni kupasakasya peuto papaswela pa.”²⁹ Wâtite yeleyo ligongo wambweni che Tilofimo mundu jwa ku Efeso, mu musi, ali pamo ni che Paolo ni wâganisisye kuti che Paolo wânjinjisye pa Nyuumba ja Akunnungu.

³⁰ Nipele musi wose wagumbele utindiganyo ni wâiche wându kutyochela mbande syose kuti wâakamule che Paolo, wakwekwelemye ni kwakoposya pa Nyuumba ja Akunnungu, ni papopo wâugele minango ja Nyuumba ja Akunnungu. ³¹ Wâliwîsile chile kuti wâaulaje, nambo ngani jo japikaniche kwa jwankulu jwa wângondo lichila wâ Chiloma kuti Yelusalemu jose jili tametame. ³² Pangaka wâ jwankulu jwa wângondo mia moja jula wâajigele wângondo wakwe ni achakulu wâo ni wâutuchile ku mpingo wa wându kula. Ni wanyawo pa wammweni jwankulu jo ni wângondo wakwe wâlesile kumputa che Paolo. ³³ Nipele jwankulu jwa wângondo jula wânjaulile che Paolo, wankamwile ni kulamula kuti ata wîkwe minyolo jîwîli. Ni wâusisye achitiji, “Ana ncheni jweleju, nombe atesile chichi?” ³⁴ Wâne wâali mu mpingo wa wându mula wâgumilangaga, wâne achi ni wâne acho. Ligongo lya wele utinda wo, jwankulu jwa wângondo jula nganakombola kugamanyilila magambo gasyenesyene. Nipele walamwile wângondo wâla kuti wâjigale che Paolo ni kunjasya mu likome. ³⁵ Che Paolo pa wâiche pakukwelela kwinjilila nkati, wângondo wannyakwile ligongo lya utindiganyo wa wându. ³⁶ Mpingo wekulungwa wa wându wakuiye achinyanyisyaga, “Mwaulaje!”

Che Paolo akuli wâlanga

³⁷ Pa wânjinjisya mu likome, che Paolo wâanchondelele jwankulu jwa wângondo mia moja jula achitiji, “Ana ngukombola ku wêcheta chindu nomwe?” Jwankulu jula wâjanjile, “Ana nkumanyilila ku wêcheta Chigiliki?” ³⁸ Ana mmweji ngati Mmisili jumwachisisye wându atindiganye ni kwalongosya wâkuulaga elufu nne wâla mpaka mwipululu?” ³⁹ Che Paolo wâjanjile, “Ngwamba! Uneji ndili Myahudi, jumbagwilwe ku Taso, musi wa ku Kilikia, uneji jwa musi waumanyiche nnope. Choonde, munyitichisye mechete ni wându wâ.” ⁴⁰ Jwankulu jula wâjitichisye, nipele che Paolo wâjimi pakukwelela pala, wâgolwesye nkono kwamyalasya wându wâla, ni wându wâla wamyalele ni watandite ku wêcheta nawo Mchiebulania.

22

¹ “Achalongo achinjangu ni achatati, mumbilikanile uchenene inguti kulichenjela paujo penu!” ² Wându wâla pa wâmpilikene che Paolo achikungulukaga nawo Mchiebulania wamyalele jii. Ni che Paolo wâjendelechele ku wêcheta, ³ “Uneji ndili Myahudi, napagwilwe ku Taso, musi wa ku Kilikia. Nambo ngulile papapa pa Yelusalemu, naliji jwakulijiganya ju che Gamalieli. Nalijiganyisye uchenene kukamula malajisyo ga achambuje wêtu. Nalityosisye ni ntima wose kwa Akunnungu mpela intite wanyamwe lelo jino. ⁴ Naalagesye wându Wakwakuya Che Yesu mpaka kwaulaga. Naakamwile achalume ni achakongwe wakwe ni kwata wâ mu nyuumba jakuta wîlwa. ⁵ Jwambopesi jwankulu pamo ni nkungulu wa achachekulu akukombola kuutyosya umboni wa yeleyo. Wanyawo ni wâ wambele chikalata chakwap-elechela Wayahudi wakutama ku Damesiki. Najawile ku Damesiki kuti ngaakamule wându wo ni kwajigala kuja nawo ku Yelusalemu ali ata wîkwe kuti ajamukwe.”

*Che Paolo aku wêcheta yatite paku wâ jwakukulupilila
(Masengo 9:1-19; 26:12-18)*

⁶ “Nipele, panaliji mwitala kuw̄andichila ku Damesiki, muusi mpela lyyuwa pa ntwe chisisimuchile kw̄inani kwakopochele lulanga lwekulungwa ni lwalanguchisye une mbande syose. ⁷ Pelepo nagwile paasi, nipele napilikene liloŵe lichisalilaga, ‘Che Sauli, che Sauli! Ana ligongo chi nkuunagasya une?’ ⁸ Noneji nausisye, ‘Ana w̄aani alakwe, Ambuje?’ Nombewo w̄ajanjile, ‘Uneji ndili Che Yesu jwa ku Nasaleti junkunagasya.’ ⁹ Achinjangu w̄analiji nawo mu ulendo w̄ala w̄aliweni lilanguka lila nambo nganalipikana liloŵe lya ajula jwaŵaŵechetaga ni une. ¹⁰ Nipele uneji nausisye, ‘Ana ndende chichi Ambuje?’ Nombe Ambuje w̄anyanjile, ‘Njime, njaule ku Damesiki ni kweleko chansalile yose yaikummajila kuipanganya.’ ¹¹ Kwa ligongo lya kung’alima kwa lilanguka lila nalepele kulola nipele achinjangu unalongene nawo mu ulendo w̄ala w̄angamwile nkono ni kunongosya mpaka naiche ku Damesiki.

¹² “Ni ku Damesiki ko jwapali mundu jumo liina lyakwe che Anania, mundu jwakwalamba Akunnungu ni jwakugakamulichisya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa ni juŵaŵalanjikwe umboni kuti ali jwambone ni W̄ayahudi w̄akutama ku Damesiki. ¹³ Jwelejo w̄aiche kukuunola, ni w̄ajimi pachiw̄andi ni uneji ni kuti, ‘Mpwanga che Sauli! Nkombole kulola sooni.’ Papopo nakombwele kulola sooni ni nammweni. ¹⁴ Nipele che Anania w̄atite, ‘Akunnungu w̄a achambuje w̄etu ansagwile mmwe kuti manyilile yakuisaka, ni kummona jwelejo jwakupanganya yambone paujo pa Akunungu, ni kumpilikana nsyene achiw̄echetaga. ¹⁵ Pakuŵa chimme jwamboni jwakwe kwa w̄andu wose nchasalilaga aila yose inyiweni ni kwipilikana. ¹⁶ Nipele sano nkulindilila ichichi, njime mbatiswe ni kutyosyekwa sambu syenu, kwakutenda yelei nkuliw̄ilanga liina lya Ambuje.’

Che Paolo akuw̄ilanjikwa w̄aalichile w̄andu w̄angaŵa W̄ayahudi

¹⁷ “Nipele, nausile ku Yelusalemu ni panapopelaga pa Nyuumba ja Akunungu pala naiweni yakwiwona. ¹⁸ Nammweni Ambuje achiisalilaga, ‘Njanguye! Ntyoche chitema mu Yelusalemu pakuŵa w̄andu w̄a pelepa w̄a ngaapochela umboni wenu nkati une.’ ¹⁹ Noneji najanjile, ‘Ambuje, w̄anyawo akumanyilila kuti uneji ni jwejula junajendagajendaga mmajumba gao ga kupopelela ni kwataŵa mu nyuumba jakutaŵilwa aŵala w̄aŵankulupilile mmweji ni kwaputa. ²⁰ Ni katema paŵammuleje che Stefano jwa umboni jwenu, uneji nansyene naliji palapala ni sooni najitichisye kuti w̄aulaje ni nalindilile nguo sya w̄aŵambuleje w̄ala.’ ²¹ Ambuje w̄aasalile, ‘Njaule, chinantume kwakutalika, kwa w̄andu w̄angaŵa W̄ayahudi.’ ”

²² W̄andu w̄ala w̄apilikanilaga mpaka paŵaŵechete maloŵe go, nipele, w̄atandite kunyanyisya achitiji, “Mumbulaje! Mundu jwati yelei ngaakuŵajilwa kulama.” ²³ Ni w̄ajendelechele kunyanyisya akuno achiulaga iwalo yao ni kututumya luundu mwinani. ²⁴ Jwankulu jwa w̄angondo lichila jula w̄aalamwile w̄angondo w̄ao anjigale che Paolo ni kunjinjisa mu likome, ni w̄aalajisye w̄aapute mbokola ali nkumbusya kuti w̄amanyisye ligongo lya W̄ayahudi kunyanyisya. ²⁵ Nambo paŵantaŵile ngonji kuti w̄apute, che Paolo w̄ambusisye jwankulu jumo juŵajimi pepala, “Ana malajisyo gakutusaka kumputa mbokola Mloma akanaŵe kulamulikwa?” ²⁶ Jwankulu jula paŵapilikene yeleyo, w̄ajawile ku jwankulu jwa w̄angondo jula ni kwasalila, “Ana nkusaka kutenda chichi? Pakuŵa mundu ju ali Mloma!” ²⁷ Nipele jwankulu jwa w̄angondo jula w̄anjaulile che Paolo ni kummusya, “Musalile, ana mmwe Mloma?” Che Paolo w̄ajanjile, “Elo.” ²⁸ Jwankulu jwa w̄angondo jula w̄atite, “Uneji none ndili Mloma kwa kusuma ni ntengo wekulungwa.” Che Paolo w̄atite, “Nambo uneji ndili Mloma jwakupagwa.” ²⁹ Nipele w̄andu

ŵaŵasachile kumbusya ali nkumputa che Paolo ŵala papopo ŵatyosile. Ni jwankulu jwa ŵangondo jula paŵaimanyilile kuti che Paolo ŵaliji Mloma ŵajogwepe pakuŵa ŵantaŵile ni minyolo.

Che Paolo pa nkungulu wa Ŵayahudi

³⁰ Malaŵi jakwe, jwankulu jwa ŵangondo mia moja jula ŵasachile kugamanyilila magambo gasyenyene gakuŵechetelwa che Paolo ni Ŵayahudi. Nipele ŵangopwele minyolo jila ni ŵaalamwile achakulu ŵambopesi ni achakulu ŵa nkungulu asimane. Nipele ŵanjigele che Paolo ni kuntulusya paasi ni kunjimika paujo pa nkungulu.

23

¹ Che Paolo ŵalolechesye kwannope ŵankungulu ŵala ni ŵatandite kuŵecheta achitiji, “Achalongo achinjangu, naatumichile Akunnungu kwa ntima wambone mpaka lelo jino.” ² Pelepo che Anania Jwambopesi Jwankulu ŵalamwile kuti aŵala ŵaŵaliji kuŵandikana ni che Paolo ŵapute lijanda pakang'wa jao. ³ Nipele, che Paolo ŵansalile che Anania, “Akunnungu nsyene champute alakwe jwaulamba! Ana nomwejo nteemi pelepo kuti mulamule malinga ni malajisyo nomweji mwasyene ngankugakuya malajisyo kwa kwasalila ŵandu aambute?” ⁴ Ŵandu ŵaŵajimi pepala ŵala ŵansalile che Paolo “Mmwejo, nkuntukana Jwambopesi Jwankulu jwa Akunnungu?” ⁵ Ni che Paolo ŵatite, “Achalongo achinjangu nganinamanyililaga kuti ŵelewo ali Jŵambopesi Jwankulu. Pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti, ‘Ngasim-mecheta yangalimate nkati jwankulu jwa ŵandu ŵenu.’ ”

⁶ Nipele che Paolo ŵaimanyilile kuti mpingo umo wa ŵankungulu ŵala waliji Masadukayo ni wine waliji Mafalisayo. Nipele ŵanyanyisye kwannope paujo pa nkungulu ula achitiji, “Achalongo achinjangu, uneji ndili Mfal-isayo mwanache jwa Mfalisayo. Uneji ndili pa nkungulu pa kulumulikwa ligongo ngulolela kuti ŵawe chasyuche.” ⁷ Palapala paŵaŵechete yeleyo, gakopochele makani gamakulungwa pasikati ja Mafalisayo ni Masadukayo ni nkungulu ula wasapulene. ⁸ Pakuŵa Masadukayo akuti nganikupagwa kusyuka atamuno achikatumetume ŵa kwinani, ni mbumu nombe nasyo nganisipagwa. Nambo Mafalisayo akwitichisya yanayose itatu. ⁹ Ngomo sila syapundile ni ŵampepe mwa ŵakwiganya Malajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa ŵa mpingo ŵa Mafalisayo ŵajimi ni koposya maloŵe gao kwa-machili achitiji, “Ngatukugawona magambo gagaligose kwa mundu ju, ikukomboleka mbumu pane katumetume jwa kwinani aŵechete ni jwelejo.”

¹⁰ Makani gala gapundile kuŵa gamakulungwa nnope, nipele jwankulu jwa ŵangondo jula ŵajogopaga kuti ŵandu ŵala chankatanye che Paolo iŵaloiŵalo. Nipele, ŵaalamwile ŵangondo ŵakwe atuluchile kwauli mpingo wa ŵandu kula ni kunjigala che Paolo kwa machili ni kunjausya nkati.

¹¹ Chilo cho, Ambuje ŵajimi chiŵandi ni che Paolo ni kuti, “Nkamulisye ntima! Mumalasilile umboni pa Yelusalemu pano, chintende iyoyo peyo ni ku Loma.”

Ŵayahudi akutama ntemela itajile pakwaulaga che Paolo

¹² Pikwachele, Ŵayahudi ŵatesile ntemela. Ni ŵalitaŵilile kuti, “Ngatulya pane kung'wa chachili chose mpaka pachitwaulaje che Paolo.” ¹³ Ŵandu ŵaŵatesile yeleyo wo ŵaliji ŵandu mpela alobaini. ¹⁴ Nipele, ŵandu wo ŵajawile kwa achakulu ŵambopesi ni achachekulu ni kuti, “Tulitaŵilile twachinsyene kuti ngatupasya chachili chose mpaka pachitwaulaje che Paolo. ¹⁵ Nipele sano, ŵanyamwe pamo ni ŵankungulu nnajisye utenga kwa

jwankulu jwa w̄angondo mia moja kuti antulusye kukwenu nchinamani-laga kuti nkusakanga kumanyilila uchenene magambo gakwe. Noweji akana w̄andichile tuli w̄ichile chile kummulaga.”

¹⁶ Nambo mwipwagwe che Paolo w̄apilikene ngani jo, nipele w̄aiche ni kwinjila mu likome mula ni kwasalila che Paolo nkati ngani jo. ¹⁷ Che Paolo w̄ammilasile jumo jwa w̄angondo ni kunsalila, “Munjausye nchanda ju kwa jwankulu jwa w̄angondo mia moja paku w̄a akwete chindu chakwasalila.” ¹⁸ Jwangondo jula w̄anjigele nchanda jula ni kulongana nawo mpaka kwa jwankulu jwa w̄angondo ni kuti, “Che Paolo jwantawe jula w̄amilasile ni kuumenda kuti nannyichenawo jwanchanda ju kukwenu paku w̄a akwete indu yakwasalila.” ¹⁹ Jwankulu jwa w̄angondo jula w̄ankamwile nchanda jula nkono, w̄anjigele pachisyepela ni kummusya, “Ana nkusaka kuusalila chichi?” ²⁰ Nchanda jula w̄atite, “W̄ayahudi alangene kummenda alakwe mala w̄i munjausye che Paolo pa Nkungulu, achinamanilaga kuti akusaka amanyilile uchenene ngani syakwe. ²¹ Nambo alakwe ngasimwajitichisya paku w̄a kwana w̄andu kupunda alobaini w̄akwaju w̄ilila kwaulaga. Alita w̄ilile kuti ngalya natamuno kung'wa chachili chose mpaka w̄aulaje che Paolo ni sambano akulolela ichinjile pakulamula.” ²² Nipele jwankulu jwa w̄angondo jula w̄anlesile nchanda jula ajaule ni kunjamuka kuti, “Nkasala kwa mundu jwalijose kuti mumanyisye yeleyo.”

Che Paolo akwauswa kwa jwankulu jwa chilambo cha ku Yudea

²³ Nipele jwankulu jwa w̄angondo mia moja jula w̄aa w̄ilasile achakulu w̄a w̄ili mwa w̄angondo w̄akwe ni kwalajisya, “Mwa w̄iche chile w̄angondo mia mbili ni w̄angondo w̄akwela mu falasi sabini ni w̄angondo w̄a mipamba mia mbili ajaulangane ku Kaisalia saa tatu ja chilo cha lelo. ²⁴ Mwa w̄iche chile falasi w̄ampepe kuti w̄akwesye che Paolo aiche uchenene ku che Felikisi jwankulu jwa Chiloma mu chilambo cha ku Yudea.” ²⁵ Jwankulu jwa w̄angondo mia moja jula w̄alembile chikalata chanti nyi.

²⁶ “Ngunnamuchila alakwe che Felikisi jwankulu jwa Chiloma mu chilambo cha ku Yudea, uneji che Kilaudio Lusia ngunlambela. ²⁷ W̄ayahudi w̄ankamwile Mundu ju ni w̄atiji ammulaje. Nambo panaimanyi kuti ali Mloma nipele najawile ni mpingo wa w̄angondo kukunkulupusya. ²⁸ Nanjawisye ku Nkungulu wao wekulu njisakaga kuti manyilile magambo ga w̄a w̄echetelaga. ²⁹ Naimanyi kuti w̄aa w̄echetelaga nkati malajisyo gao, nambo uneji naiweni kuti nganakola magambo gagaligose gaku w̄ajilwa kuulajikwa atamuno kwata w̄a mu nyuumba jakuta w̄ilwa. ³⁰ W̄andu pa w̄amanyisye une kuti W̄ayahudi akusosa itajile pakumbulaga mundu ju, pangaka w̄a nalamwile kwaikanawo kukwenu, ni naasalile w̄a w̄a w̄echetelaga wo kuti a w̄echete magambo gao kukwenu.”

³¹ Nipele w̄angondo w̄anjigele che Paolo mpela i w̄atite pakusalilwa ni chilo chichocho w̄anjawisye ku Antipatili. ³² Mala w̄i jakwe w̄angondo mia mbili w̄a w̄ajendaga wamakongolo w̄aujile ku likome, w̄aa lesile w̄angondo w̄a w̄akwesile falasi w̄ala ajendelechele ni ulendo wa kwapechesya che Paolo. ³³ W̄angondo w̄a w̄akwesile falasi pa w̄aiche ku Kaisalia, w̄ampele che Felikisi jwankulu jwa chilambo jo chikalata chila ni kwa w̄ika che Paolo mu ulamusi wao. ³⁴ Jwankulu jwa chilambo pa w̄achisyomile chikalata chila w̄ausisye kuti che Paolo wa musu chi. Pa w̄apilikene kuti jwa ku Kilikia, ³⁵ w̄atite, “Chinagapilikanile magambo genu pataiche w̄andu w̄akumbechetela.” Nipele w̄alamwile kuti w̄aagose che Paolo mu nyuumba ja chimwenye ji che Helode.

24

Ŵayahudi akummechetela che Paolo paujo pa che Felikisi

¹ Pagapite moŵa nsano, che Anania Jŵambopesi Jwankulu pamo ni achachekulu Ŵampepe ni mundu jwa malajisyo ga Chiloma liina lyakwe che Telitulo Ŵatuluchile ku Kaisalia. Ni Ŵajawile kwa che Felikisi jula ni Ŵansalile yanayose iŵammechetelaga che Paolo. ² Che Felikisi Ŵammilasile che Paolo ni che Telitulo Ŵatandite kwaŴechetela achitiji.

“Alakwe ambuje che Felikisi, ntulongwesye yambone ni uweji tukutama kwa chitendewele katema kose ni kulinganya kwa indu kukupanganyikwa kwa upoche wa Ŵandu Ŵetu. ³ Tukwitichisya yelei mu kusengwa moŵa gose ni kuntogolela kwannope alakwe papalipose. ⁴ Nambo pangansakalisya nnope, ngunchondelela ntupililile ni kutupilikanila itukuŴecheta. ⁵ Tukumanyilila kuti mundu ju ali jwakogoya nnope. Atandisye utindiganyo mwa Ŵayahudi papalipose pachilambo pose ni sooni ali jwankulu jwa mpingo wa chidini wa Ŵanasaleti. ⁶ Ni sooni Ŵalingaga kujisakasya Nyuumba ja Akunnungu, nowaji twankamwile. Twasachile kwalamula ni malajisyo getu twachinsyene. ⁷ Nambo che Lusia jwankulu jwa Ŵangondo mia moja, Ŵaiche ni kunjigala mmakono mwetu kwa machili. ⁸ Ni Ŵalamwile kuti ŴakwaŴechetela wo aichanje kukwenu, nomwe mwasyene chinkombole kwauchilichisya ni kwimanyilila uchenene indu itukwaŴechetela.” ⁹ Ŵayahudi wose nombe Ŵajitichisye chiŴaŴechete che Telitulo kuti chili chisyene.

Che Paolo akulichenjela paujo pa che Felikisi

¹⁰ Nipele jwankulu jwa chilambo jula Ŵangolochesye nkono che Paolo kuti aŴechete. Che Paolo ni Ŵatite, “Ngusangalala nnope kulichenjela paujo penu pakuŵa ngumanyilila kuti alakwe ndi jwakulamula jwa Ŵandu Ŵetu kwa yaka yejinji. ¹¹ Pakuŵa alakwe mwasyene nkumanyilila kuti nganigapunde moŵa kumi na mbili chitandile panajawile kukupopela ku Yelusalemu. ¹² Ŵayahudi nganasimana une njianganganaga ni mundu jwalijose. Nganasimana une njitindiganyaga pa Nyuumba ja Akunnungu pane mmajumba gao ga kupopelela atamuno palipose mmusi mo. ¹³ Sooni ŴanyaŴa ngaakombola kunsalila alakwe usyene wa yakumechetela une sambano yo. ¹⁴ Chingwitichisya paujo penu chili chimo, uneji ngwapopelela Akunnungu Ŵa achambuje Ŵetu, njilikuyaga alila litala lyaakuliŴilanga Ŵanyawo kuti lili lya unami. Ngukulupilila yanayose yailembekwe mu itabu ya Malajisyo ga Akunnungu gaŴapele che Musa ni itabu ya Ŵakulondola Ŵa Akunnungu. ¹⁵ Uneji ngwete chilolelo kwa Akunnungu mpela Ŵanyawo yakuti pakulolela, kuti chikupagwe kusyuka kwa Ŵandu Ŵambone ni Ŵangalumbana. ¹⁶ Nipele moŵa gose ngulinga nningwa wangu uŴe wambone paujo pa Akunnungu ni kwa Ŵandu.

¹⁷ “Panatemi yaka yejinji kwakutalika ko, nausile ku Yelusalemu kuti naaichisye Ŵandu Ŵa chilambo changu yakwakamuchisya kwa ligongo lya Ŵakulaga ni kukutaga mbopesi. ¹⁸ Panaliji nkutenda yeleyo ni paŴasimene une pa Nyuumba ja Akunnungu ndili masile kuliswejesya. Nganiupagwa mpingo wa Ŵandu natamuno utindiganyo. ¹⁹ Nambo Ŵapali Ŵayahudi Ŵane ŴaŴatyochele ku Asia, Ŵanyawo ni ŴaŴaŴajilwe kuŴa paujo penu ni kumechetela une iŴaga akwete chakuumechetela. ²⁰ Pane achinsyene Ŵa asale chileŴo chiŴachisimene kukwangu panaliji pa Nkungulu wao wekulu, ²¹ ikaŴe yankati lilowe limo peli linaŴechete panajimi paujo pao kuti, ‘Ngulamulikwa lelo jino pakuŵa ngukulupilila kuti Ŵawile chasyuswe.’ ”

²² Nambo che Felikisi nsyene wâliji nkulimanyilila uchenene litala lyo, wâunichile ligambo lila ni kwasalila, “Pataiche che Lusua jwankulu jwa wângondo mia moja jo, chilamule magambo genu.” ²³ Ni jwankulu jula wâlamwile anjigale che Paolo ni kwalindilila, nambo awe ni uhulu kanandi ni akasaalekasya achambusangagwe kwapa yaikwasowa.

Che Paolo paujo pa che Felikisi ni che Dulusila

²⁴ Pagapite mowa gampepe, waiche che Felikisi pamo ni che Dulusila wankwawo juwâliji Myahudi. Wâlamwile kuti awilanjikwe che Paolo ni wampilikanilaga achiwechetaga yankati kwakulupilila Che Yesu Kilisito. ²⁵ Nambo pawatandite che Paolo kuwecheta yankati indu yaikwatenda wandu awe wambone ni ungapundanganya ni lyuwa Akunnungu lichiwalamule wandu wose, che Felikisi wajogwepe ni watite, “Sano njauleje, chinammilanje sooni napataga lipesa.” ²⁶ Katema ko che Felikisi walolelaga kuti chapegwe mbiya ni che Paolo. Ligongo lyo wapundile kwawilanga sooni ni sooni kunguluka nawo.

²⁷ Payapite yaka iwili, che Polikio Festo wâliji chilongola pamalo pa che Felikisi juwâliji jwankulu jwa chilambo. Pakuwa che Felikisi wasachile kwanonyelesya Wayahudi walesile che Paolo mu nyumba jakutawilwa mula.

25

Che Paolo akusaka alamulikwe ni Mwenye jwa ku Loma

¹ Mowa gatatu pakumala che Festo kwinjila ku Kaisalia kugatanda masengo gakwe, wakwesile kwaula ku Yelusalemu. ² Kweleko achakulu wambopesi pamo ni ilingola wa Wayahudi wansalile che Festo magambo ga che Paolo. ³ Wachondelele che Festo kuti wasalalisye ntima kwa kwaikanawo che Paolo ku Yelusalemu kuti wajuwilile petala ni kwaulaga. ⁴ Nambo che Festo waajanjile, “Che Paolo ali mu nyumba jakutawilwa ku Kaisalia ni nansyene chinyaule kukoko pangakawa. ⁵ Mwaleche ilingola wenu ajaulangane pamo ni une kweleko akawechelele naga atesile yangalumbana.”

⁶ Che Festo watemi nawo kwa mowa nane pane likumi, nipele waujile ku Kaisalia. Malaŵi jakwe wajawile ni kutama pa chitengu cha ulamusi, walamwile kuti waichenawo che Paolo. ⁷ Paŵaiche che Paolo, Wayahudi waŵakopochele ku Yelusalemu wansyungwile ni kutanda kwaŵechetela yejinji yakutopa ni nganakombolanga kuisalichisya. ⁸ Nkulichenjela, che Paolo watite, “Uneji nganimbanganya magambo gagaligose gankati malajisyo ga Wayahudi pane nkati Nyumba ja Akunnungu natamuno kwa Mwenye jwa ku Loma.” ⁹ Nambo che Festo wasachile kulinonyelesya kwa Wayahudi ni wambusisye che Paolo, “Ana nkusaka kwaula ku Yelusalemu nkalumulikwe kweleko yankati magambo ga paujo pangu?” ¹⁰ Nambo che Paolo watite, “Ngwima paujo pa nkungulu wa Mwenye jwa ku Loma, pelepa ni panguwajilwa kulumulikwa. Alakwe mwasyene nkumanyilila uchenene, uneji nganinaapanganichisya Wayahudi changalumbana chachili chose. ¹¹ Nipele iwaga ngwete magambo pane ndesile yangalumbana yakuwajilwa kuulajikwa, ngangukana kuwa. Nambo iwaga ngapagwa usyene wa magambo gakumechetela une wandu wa, ngapagwa mundu juchakombole kuundaga mmakono mwa wanyawo. Ngusaka mumbeleche kwa Mwenye jwa ku Loma.”

¹² Nipele che Festo pawamasile kuwecheta ni wandu wa nkungulu wansalile che Paolo, “Nkusaka kunjausya kwa Mwenye jwa ku Loma, ayaga, chinjaule kwa Mwenye jwa ku Loma.”

Che Festo akunsalila che Agilipa ngani ji che Paolo

¹³ Gali gapite moŵa gampepe, mwenye che Agilipa ni che Belinike nlungwe, ŵaiche ku Kaisalia kukwakomasya che Festo. ¹⁴ Ni ŵatemi kweleko moŵa gampepe ni che Festo nombe ŵansalile mwenye ngani ja magambo ga che Paolo achitiji, “Kwana mundu jumo pelepa juŵannesile che Felikisi ali mu nyuumba jakutaŵilwa. ¹⁵ Panajawile ku Yelusalemu achakulu ŵambopesi pamo ni achachekulu ŵa Ŵayahudi ŵambechetele mundu jo ni kuunjondelela kuti naalamule ni kwajamuka. ¹⁶ Nambo uneji naasalile kuti Ŵaloma nganakola masyoŵelo go ga kuntyosya mundu alamulikwe akanaŵe kuchingangana ni ŵandu ŵakumbechetela meeso ni meeso, ni kwapa lipesa lya kulichenjela kwa iŵambechetele yo. ¹⁷ Nipele, paŵasongangene apano, nganingaŵa, malaŵi jakwe natemi pachitengu changu cha ulamusi ni kulajisya annyichenawo mundu jo. ¹⁸ Ŵakumbechetela ŵakwe paŵajimi, nganakoposya magambo ga yangalumbana mpela inaganisyaga. ¹⁹ Nambo ŵakanilanaga ine pe yankati dini jao ni yankati mundu jumo jwakuŵilanjikwa Che Yesu jwaŵawile nambo che Paolo akulimbila kuti ali ŵajumi. ²⁰ Nganinaimanyilila chakutenda nkati magambo ga. Nipele, nambusisye che Paolo iŵaga chasache kwaula ku Yelusalemu kukulamulikwa kweleko magambo ga. ²¹ Nambo che Paolo ŵasachile kulamulikwa ni Mwenye jwa ku Loma, nalamwile kuti angose mu nyuumba jakutaŵilwa mpaka pachinaapeleche kwa Mwenye jwa ku Loma.” ²² Che Agilipa ŵane juŵaliji mwenye jwa liuto liine ŵansalile che Festo, “None ngusaka kumpilikanila nansyene mundu jo.” Che Festo ŵatite, “Chimumpikanile malaŵi.”

Che Paolo paujo pa che Agilipa ni che Belinike

²³ Malaŵi jakwe che Agilipa ni che Belinike ŵaiche ali nkusangalala pa nkungulu ali alongene ni achakulu ŵa ŵangondo ni achakulu ŵa musu. Che Festo ŵalamwile kuti ŵaichenawo che Paolo. ²⁴ Che Festo ŵatite, “Mwenye che Agilipa ni ŵanawose ŵantemi apano pamo ni uweji! Ŵayahudi wose ŵa pelepa ni ŵa ku Yelusalemu akummechetela mundu ju kukwangu ni akusaka aulajikwe. ²⁵ Nambo uneji nganinagawona magambo gagaligose gakwaŵajila kulajikwa. Ni pakuŵa che Paolo nsyene ŵasachile alamulikwe ni Mwenye jwa ku Loma, noneji najitichisye kunjausya ku Loma. ²⁶ Kwa uneji nganingola usyene wankati ŵelewo wakunlembela Mwenye jwa ku Loma. Kwa ligongo lyo nannyichenawo paujo penu nnopennope kukwenu achimwene mwenye che Agilipa, mwamalaga kumbusyausya mbate chakulemba. ²⁷ Pakuŵa nguwona chiiŵe yakusekasya kwajauchisya jwantawe pangasala uchenene yakwaŵechetele yo.”

26

Che Paolo akulichenjela paujo pa mwenye che Agilipa

¹ Nipele che Agilipa ŵansalile che Paolo, “Nkukombola kulichenjela.” Pelepo che Paolo ŵagolwesye nkono wao ni kulichenjela, achitiji.

² “Mwenye che Agilipa, nguliwona ngwete upile lelo jino kwima paujo penu ni kulichenjela yankati yanayose yakumechetela une Ŵayahudi. ³ Nnopennope pakuŵa alakwe mwasyene nkumanyilila uchenene masyoŵelo ga Ŵayahudi ni umenyani wao, ngunchondelela mumbilikanile mu upililiu.

⁴ “Ŵayahudi wose akumanyilila une uchenene chitandile uchanda wangu. Akumanyilila inatite pakutama ni ŵanyawo mu chilambo changu

ni ku Yelusalemu nombeko chitandile ndanda jo. ⁵ Akuumanyilila une chitandile kalakala ni asakaga akukombola kuwâlanga umboni kuti chitandile ndanda jo naliji jumo jwa mpingo wa Mafalisayo wakwapopelela Akunnungu kupunda wâandu wâne wose. ⁶ Ni sambano nyimi pelepa kulamulikwa ligongo nguchilolela chilanga chiwâlanjile Akunnungu kwa achambuje wêtu chila. ⁷ Chilanga cho ni chichocho chaakuchilolela ngosyo kumi na mbili sya wâandu wêtu kuti chimalile, achatumichilaga Akunnungu nkulimbangana muusi ni chilo. Ni kwaligongo lyo alakwe mwenye, Wayahudi wa akuumechetela une. ⁸ Wanyamwe wose wâandi apano kwa chichi nkuganisya kuti Akunnungu ngakukombola kwasyusya wawe? ⁹ Isyene uneji nansyene naliweni kuti ngusachilwa kutendekanya yejinji yakunkanila Che Yesu jwa ku Nasaleti. ¹⁰ Yelei ni inaitesile ku Yelusalemu kula. Napochele lizamulo kutyochela kwa achakulu wambopesi, naakamwile wâandu wâjinji mwa wâandu wa Akunnungu ni kwatawa mu nyuumba jakutawilwa. Ni wanyawo pawalamulikwe kuulajikwa, uneji nakundile aulajikwe. ¹¹ Naalagesye mmajumba gao ga kupopelela ni kwakanganichisya atukane. Naatumbilile kwannope namose najawile kukwasosasosa mmisi ja ilambo yakatalichila kuti naalagasye.

*Che Paolo akuwêcheta yatite pakuwa jwakukulupilila
(Masengo 9:1-19; 22:6-16)*

¹² “Ligongo lya masengo gagogo pego najawile ku Damesiki ndili ni ulamusi ni malajisyo ga achakulu wambopesi. ¹³ Alakwe mwenye, panaliji mwitala muusi, lyuwa lili pa ntwe naliweni lilanguka lyekulungwa kupunda lilanguka lya lyuwa lichilanguchisyaga kutyochela kwini. Ni lyatusyungwile uneji pamo ni achinjangu wanaliji nawo mu ulendo mo. ¹⁴ Wose twagwile, none napilikene lilo we lichisalilaga mchiebulania, ‘Che Sauli, che Sauli! Ligongo chi nkuulagasya? Nkuliulasya mwasyene pangali ligongo mpela ng’ombe jajikuchiputa chiboko cha mmbujegwe.’ ¹⁵ Noneji nausisye, ‘Ana waani alakwe, Ambuje?’ Ni Ambuje wo wâjanjile, ‘Uneji ndili Che Yesu junkunlagasya mmwejo. ¹⁶ Nambo Sambano njime, nankopochele kuti nambiche mme nkamusi jwangu. Mmwejo chimmalanje ya uneji, chimwasalile wâandu yanyiwani lelo jino ni ichinannosye kanyuma. ¹⁷ Chinankulupusye kutyoka mwa wâandu wa ku Isilaeli pamo ni wâandu wanga wa Wayahudi kuchi-nantume une ko. ¹⁸ Mwatatanukule meeso gao kuti akombole kopoka mu chipi ni kwinjila mu lulanga nombe akopoche mu ulamusi wa Shetani ni kwagalaulichila Akunnungu kuti kwa kungulupilila une alecheleswe sambisyo ni kwinjila majumba pamo ni wâandu wasagulikwe ni Akunnungu.’

Che Paolo akuwêcheta yankati ukatumetume wao

¹⁹ “Kwapele, alakwe mwenye che Agilipa, uneji nganileka kwitichisya yakwiwona yaikopochele kwini. ²⁰ Nipele natandite kulalichila malo we ga Akunnungu kwa wakutama ku Damesiki ni ku Yelusalemu ni chilambo chose cha ku Yudea pamo ni wâandu wanga wa Wayahudi. Naalalichile aleche sambini kwaujilila Akunnungu ni kulosya kwa isambo yao kuti alesile sambini. ²¹ Kwa ligongo lya malo we go Wayahudi wangamwile une ndili pa Nyuumba ja Akunnungu ni kusaka kumulaga. ²² Nambo Akunnungu aang’osile, mpaka lelo jino ndili jwansima. Noneji ngu wâlanga kwa achanandi ni achakulungwa. Ngangusala ine ika we yeila yayasile wakulondola wa Akunnungu ni che Musa kuti chiikopochele, ²³ yakuti yawajilwe Kilisito alaje ni ku wa mundu jwaandanda kusyuka mwa wose wawile. Nombejo chakombole kwaichisya lilanguka Wayahudi ni wâandu wanga wa Wayahudi.”

²⁴ Che Paolo paŵalichenjele mpaka pelepo, che Festo ŵaŵechete kwa liloŵe lyekulungwa, “Mmwe che Paolo ntekupungwana! Kulijiganya kose kunte-sile mpungwane.” ²⁵ Che Paolo ŵajanjile, “Nganibungwana, alakwe ambuje che Festo. Chinguŵecheta cho chili chisyene ni cha lunda. ²⁶ Alakwe mwenye che Agilipa nkuimanyilila uchenene yose yaikopochele yo. Noneji ngukombola kuŵecheta pangali lipamba paujo penu pakuŵa nguimanyilila isyene kuti ngapagwa chichatendekwe pachisyepela. ²⁷ Mwenye che Agilipa, ana nkugakulupilila maloŵe gaŵaŵechete ŵakulondola ŵa Akunnungu, ŵa kalakala? Ngumanyilila kuti nkugakulupilila!” ²⁸ Ni che Agilipa ŵansalile che Paolo, “Ana nkuganisa kuti kwa katema kakajipi peka chinkombole kundendekasya meje Mkilisito?” ²⁹ Che Paolo ŵajanjile, “Iŵaga kwa katema kakajipi pane kakajinji, ngwapopelela Akunnungu, ngaŵa alakwe pe nambo ni ŵanawose ŵakumbikanila lelo jino ŵa aŵanje mpela indite pakuŵa une, nambo anaichile kutaŵikwa minyolo mpela une.”

³⁰ Pelepo mwenye che Agilipa ni jwankulu che Festo ni che Belinike pamo ni ŵane wose ŵaŵaliji pamo nawo ŵajimi. ³¹ Ni paŵakopokaga ŵasalilene, “Mundu ju nganapanganya chachili chose chakusachilwa kuulajikwa nata-muno kwataŵa.” ³² Che Agilipa ŵansalile che Festo, “Ikakomboleche kun-gopola mundu ju ngaakaŵende kulamulikwa ni Mwenye jwa ku Loma.”

27

Che Paolo akwauswa ku Loma

¹ Paŵalamwile kuti tujaula ku Italia ni ngalaŵa ŵammisile che Paolo pamo ni ŵatawe ŵane mmakono ga che Juliasi, juŵaliji jwankulu jwa ŵangondo mumpingo waukuŵilanjikwa “Mpingo wa Agosto.” ² Twakwesile ngalaŵa jekulungwa jijatyochelaga ku Adiliamiti, jijaliji chile kutanda ulendo kupi-tila mbwani ja chilambo cha ku Asia ni twatandite ulendo. Che Al-isitako mundu jwa ku Makedonia kutyochela ku Sesalonike ŵalongene noweji. ³ Lyuŵa lyaaŵili twaiche ku Sidoni ni ngalaŵa. Nipele che Juliasi ŵaapanganichisye yambone che Paolo, ŵalesile ajaule kwa achambusangagwe kuti apegwe yaikwasoŵa. ⁴ Kutyochela kweleko twajendelechele ni ulendo, ni twapite mungulugulu chilumba cha Kupulo tuchilisepusyaga ni mbungo jijaliji jininkupuga nnope kutyochela paujo petu. ⁵ Twajombweche bahali ja Kilikia ni Pamfilia ni twaiche mmusi wa Mila chilambo cha ku Likia. ⁶ Ni kweleko jwankulu jwa ŵangondo jula ŵajisimene ngalaŵa jekulungwa jichikopochelaga ku Alekisandilia kwaula ku Italia, nombejo ŵatujinjisy mwelemo.

⁷ Twajesile mbolebole moŵa gamajinji ni twaiche pachiŵandi ni Nido nkulaga. Pakuŵa mbungo jatusiŵilile kuendelechela ni twapite kusini kwa chilumba cha Kilete kuŵandikana ni Salomone. ⁸ Twapite mumbwani kwa kulaga ni twaiche peuto papakuŵilanjikwa “Bandari jambone,” pachiŵandi musu wa Lasea.

⁹ Gaapite moŵa gamajinji ni moŵa gakutaŵa gaapite, ni twaliji mmoŵa ga kogoya kuendelechela ni ulendo wa mu ngalaŵa. Nipele che Paolo ŵaajamwiche achitiji, ¹⁰ “Achalongo achinjangu, nguwana kuti ulendo wu chiuŵe wa kogoya ni kusoyesya indu, ngaŵa kwa ndundu ni ngalaŵa pe, nambo kwa umi wetu nombe.” ¹¹ Nambo jwankulu jwa ŵangondo jula ŵagapikanile nnope maloŵe ga juŵalongosyaga ngalaŵa ni nsyene ngalaŵa kupunda maloŵe gaŵaŵechete che Paolo gala. ¹² Pakuŵa bandari jo ngani-jiŵa jambone kutama moŵa ga mbepo, ŵandu ŵaŵatupile ŵajitichisye kuendelechela ni ulendo yakombolekaga aichanje ku Finikisi ni kutama kweleko

katema ka mbepo ko. Finikisi jili bandari ja Kilete jajilolite kwiwanda ni kwichela.

Mbungo jekulungwa mu bahali

¹³ Mbungo ja kusi jatandite kupuga ni waganisisye kuti chakombole kutendekanya iwasachile yo. Nipele wanyakwile nanga ni kuwika mu ngalawa, wajendelechele ni ulendo wapite mbwani kwa mbwani ni kwika ku mbwani ja Kilete. ¹⁴ Nambo pangakawa, mbungo jekulungwa jati mpela chimbunga jajikuwilanjikwa “Mbungo ja kaskazi” japujile kutyochela ku chilumba. ¹⁵ Ngalawa jila jagombilwe ni mbungo, nombejo nganijikombola kujipunda mbungo, nipele twajilesile jiseleleche ni mbungo. ¹⁶ Nkwenda mo twapite upande wa kusini mwa chilumba chachinandi liina lyakwe Kauda, twakombwele kwakulimba nnope kugopola ntumbwi wa kwakulupuchisya wandu mu ngalawa jekulungwa jila. ¹⁷ Achikatumetume waali mu ngalawa wala pawanyakulile ntumbwi ula nkati, wautawilile mu ngalawa jila ni ngonji kuulimbisya kuti unajonasiche ni mbungo. Ni pakuwa wajogopaga kutitimila munsanga wejinji mu mbwani ja Libia, kwa yele wagatulwisye matanga ni wagambaga kwenda pe ni mbungo. ¹⁸ Mbungo jekulungwa jila jajendelechele kupuga ni malawi jakwe watandite kwasila ndundu mu bahali. ¹⁹ Ni lyuwa lyaatatu wajasile ni makono gao achinsyene yoombo ya mu ngalawa jekulungwa. ²⁰ Mowa gamajinji nganitukombola kuliwona lyuwa atamuno ndondwa ni mbungo jekulungwa jila japundile nnope. Chilolelo chose chati tutulame chamasile.

²¹ Pawatemi pangalya mowa gamajinji, wajimi che Paolo pasikati pao ni kuti, “Achambusanga wangu nkambikanichisye une kuti kasintyoka ku Kilete ngankalaje kwantinyi ni kupotesya indu yi. ²² Sambano ngunchondelela, nkamulichisye ntima pakuwa ngapagwa jwalijose mwa wanyamwe juchawe nambo ngalawa pe ni jichijionasiche. ²³ Pakuwa chilo katumetume jwa kwini jwa Akunnungu, Akunnungu jwandesile une kuwa jwao ni jungwapopelela wangopochele, ²⁴ ni kuusalila, ‘Kasinjogopa che Paolo! Ikuwajilwa mmwejo kwima paujo pa Mwenye jwa ku Loma. Kwaligongo lyenu mwe Akunnungu chiwakulupusye wose waali mu ulendo pamo nomwe.’ ²⁵ Nipele nkamulichisye ntima, pakuwa ngwakulupilila Akunnungu kuti chitendekwe mpela indite pakusalilwa. ²⁶ Nambo chituponyekwe pa chilumba chimo.”

²⁷ Chilo cha lyuwa lya kumi na nne twaliji tuninkukwekwelemya akuno ni akunokuno ni meesi mu bahali ja Mediteleniani. Chilo nnope achikatumetume waali mu ngalawa waganisisye kuti tuwandichile munsanga. ²⁸ Nipele watulwisye ngoji wawatawilile chindu chakutopela achisakaga kupima amanyilile ipatite kwendesya ni wapatile makono alobaini. Kanyuma kanandi wapimile sooni ni wapatile makono selasini. ²⁹ Ni pakuwa wajogopaga kukwama papali ni lwala, watulwisye nanga ncheche sya kunyuma kwa ngalawa ni kupopela kuti kucheje. ³⁰ Ni wawalongosyaga ngalawa wala wasachile kutila kutyochela mu ngalawa ni wautulwisye ntumbwi ula achinamanilaga akutulusya nanga sya paujo. ³¹ Nambo che Paolo wansalile jwankulu jwa wangondo jula pamo ni wangondo wane, “Iwaga wanya wa ngaatama mu ngalawa ngankulupuswa.” ³² Papopo wangondo wala wakatile migoji jijakumulile ntumbwi ni waulisile ujigalikwe ni meesi. ³³ Kukana we kucha che Paolo wachondelele wose kuti alye chakulya achitiji, “Lelo jino lyuwa lya kumi na nne ntemi ni sala nli nkulolela, pangalya chindu chachili chose. ³⁴ Nipele ngunchondelela nlye, pakuwa chichinkulupusye kuti nkawa. Pakuwa ngalujasika namuno luumbo lumo lwa pa mitwe jenu.”

³⁵ Che Paolo paŵamasile kuŵecheta yeleyo ŵajigele nkate, nipele ŵatogolele Akunnungu paujo pa wose, ŵagaŵenye ni kutanda kulya. ³⁶ Nipele wose ŵakamulisye ntima, nombewo ŵalile. ³⁷ Ŵatwaliji mu ngalaŵa twaliji ŵandu mia mbili ni sabini na sita. ³⁸ Patwalile wose ni kwikuta, ŵajijalwisye ngalaŵa jekulungwa kwakwasila ngano mu bahali.

Ngalaŵa jekulungwa jikutemeka

³⁹ Pakwachele ŵaŵalongosyaga ngalaŵa ŵala nganachimanyilila chilambo chila, nambo ŵauweni nsanga ku mbwani. Nipele ŵasachile kujijimika ngalaŵa kweleko naga chakombole. ⁴⁰ Ŵakatile ngonji sya nanga ni kusileka mu bahali ni ŵagopwele ngonji sisyataŵikwe pa usukani ni kwina mukula tanga ja paujo pa ngalaŵa kuti jikamule mbungo ni kwajausya ku mbwani. ⁴¹ Nambo ŵaiche pamalekano pagachingangene matala gaŵili ga meesi ga bahali ni ngalaŵa jatanjile palapala. Upaande wa paujo pa ngalaŵa watitimile munsanga pangali kutinganyika, nambo upaande wa panyuma watandite kutemeka kwa ligongo lya machili ga matumbela.

⁴² Ŵangondo ŵasachile ŵaulaje ŵataŵikwe wose atakojelela ŵane ni kutila. ⁴³ Nambo jwankulu jwa Ŵangondo achisakaga kwakulupusya che Paolo, ŵaalekasisye Ŵangondo akatenda yeleyo. Ŵalamwile ŵaakukombola kojelela alilechelele mmeesi ni kwika kunsanga. ⁴⁴ Ni ŵaakusigalila wo, ŵane akumulile mbao ni ŵane ipitingwa iyatemeche mu ngalaŵa. Iyoyo ŵandu wose ŵaiche kwa chitendewele ku nsanga.

28

Iyasimene che Paolo kuchilumba cha Melita

¹ Patwaiche kwa chitendewele ku nsanga, twaimanyi kuti chilumba chila chikuŵilanjikwa Melita. ² Ni ŵandu ŵangali lunda ŵatutendele yambone nnope. Ula jatandite kunya ni kwaliji ni mbepo, ŵatukolechesye mooto tujootele ni kutukalibisya. ³ Che Paolo ŵalokwete litenje lya sasu ni ŵasiŵisile pa mooto. Paŵaŵikaga, lijoka lyakopweche ligongo lya ntukuta wa mooto ula lyaliŵilijile pankono wakwe. ⁴ Ŵandu ŵa kweleko wo paŵaliweni lijoka lili nkuliŵilijila pankono wakwe ŵasalilene, “Kusyene mundu ju ali jwakuulaga, namuno akulupwiche mmeesi nambo chisasi cha nnungu jwetu jwankongwe jwakuŵilanjikwa Haki ngachikunneka alame.” ⁵ Nambo che Paolo ŵalikung'undile lijoka lya mooto ni nganilimpeteka namose kanandi. ⁶ Ŵandu ŵala ŵaliji nkulolela kuti pane tuimbe nkono, pane chagwe ni kuwa papopo. Nambo paŵalolele nnope ni nganachiwona chindu chakwaŵenga chichapatile, ni ŵagalawisye ng'anisyo syao ni kuti ali jumo jwa achiminungu.

⁷ Pachiŵandi ni pepala kwaliji ni migunda ja jwankulu jwa chilumba chila jwakuŵilanjikwa che Pabulio. Mundu ju ŵatupochele yambone ni twatemi mu nyuumba jao ja achalendo kwa moŵa gatatu. ⁸ Atati ŵao che Pabulio ŵaliji agonile ali nkulwala chiilu ni mmatumbo mwa miasi. Che Paolo ŵajawile kukwalola ni paŵamasile kupopela, ŵasajichile makono gao ni kumlama. ⁹ Payakopochele yeleyo, iyoyo peyo ŵakulwala ŵajinji ŵaŵatamaga mu chilumba chila ŵaiche, nombewo ŵalamiswe. ¹⁰ Ŵandu ŵala ŵatuchimbichisye nnope, ni katema patwatyokaga ŵatupele yose iyatusoŵile mu ulendo wetu.

Ulendo wa ku Loma kutyochela ku chilumba cha melita

¹¹ Pajapite miesi jitatu, twatandite sooni ulendo wetu kwa ngalaŵa jekulungwa jimo jijasigele mu chilumba mula, jichilindililaga gapite kaje moŵa

ga mbepo. Ngalaŵa jila jakopochele ku Alekisanilia ni jaŵilanjikwe “Achimi-
nungu Maŵila.” ¹² Twaiche ku Silakusa ni twatemi pelepo moŵa gatatu.
¹³ Kutyochela pelepo twasyungwile mumbali ni twaiche ku Legio. Malaŵi
jakwe jatandite kupuga mbungo kutyochela kulujenda ni pagapite moŵa
gaŵili twaiche ku Puteoli. ¹⁴ Kweleko twasimene ŵandu ŵakunkulupilila Che
Yesu achinjetu ni ŵatuchondelele tutame pamo nawo chijuma chimo. Kwanti
nyi ni itwatite pakwika ku Loma. ¹⁵ Ŵandu ŵakunkulupilila Che Yesu ŵa ku
Loma paŵapilikene ngani syetu ŵaiche mpaka Pakusumichisya Malonda che
Apio ni ŵane ku Majumba Gatatu ga Achalendo kukutuchingamila. Che
Paolo paŵaweni ŵelewo ŵaatogolele Akunnungu ni ŵalimbiswe ntima.

Che Paolo ali ku Loma

¹⁶ Patwaiche ku Loma ŵakundile kuti che Paolo atame pajikape pamo ni
jwangondo juŵanlindililaga.

¹⁷ Pagapite moŵa gatatu che Paolo ŵaŵilasile achakulu ŵa Ŵayahudi
ŵaŵatamaga kweleko. Paŵasongangene pamo ni ŵaasalile, “Achalongo achin-
jangu, uneji nataŵikwe ku Yelusalemu kula ni kutagwa mmakono ga
Ŵaloma namuno nganindende magambo gagaligose kwa ŵandu ŵangu pane
kugapwanya masyoŵelo ga achambuje ŵetu. ¹⁸ Paŵamasile kuusyausya,
Ŵaloma ŵasakaga kung'opola pakuŵa kwangu une nganagasimana magambo
gakuŵajilwa kuulajikwa. ¹⁹ Nambo Ŵayahudi paŵakanile yeleyo, nasachile
kulamulikwa ni Mwenye jwa ku Loma, nachiŵamuno nganingola chak-
waŵechetela ŵandu ŵa musu wangu. ²⁰ Kwaligongo lyo nanchondelele
ŵanyamwe kuti tuonegane ni kuŵecheta nomwe pakuŵa ndaŵikwe kwa nyolo
si ligongo lya chilolelo cha Ŵaisilaeli chiŵalanjile Akunnungu.”

²¹ Ni ŵanyawo ŵatite “Uweji nganitupochele chikalata kutyochela ku
Yudea nkati alakwe atamuno achinjetu ŵaŵaiche akuno kukutusalila pane
kuŵecheta chindu chakusakala nkati alakwe. ²² Nambo tukusaka kupilikana
pakang'wa penu inkuti paaganisya pakuŵa tukumanyilila kuti palipose
akusala kuti mpingo wo uli wangalumbana.”

²³ Nipele ŵasagwile lyuŵa lya kuchingangana ni che Paolo ni ŵaiche ŵandu
ŵajinji nnope ku nyumba kuŵatamaga. Kutandila kundaŵi mpaka ligulo che
Paolo ŵaliji nkwasalila yejinji ya Umwenye wa Akunnungu ni kwajiganya
ngani sya Che Yesu kutyochela mmalajisyo ga Akunnungu gaŵapele che
Musa ni itabu ya ŵakulondola ŵa Akunnungu achisakaga kwanyenga kuti
ŵaakulupilile Che Yesu. ²⁴ Ŵane ŵajitichisye iŵasalilaga yo nambo ŵane ŵakanile.
²⁵ Nipele nganajiilana achinsyene pe, ni ŵatyosile pelepo pakuŵa che Paolo
ŵaasalile, “Mbumu jwa Akunnungu ŵasasile usyene kwa achambuje ŵenu
kwa kang'wa ja jwakulondola jwa Akunnungu che Isaya, ²⁶ achitiji,
'Njaule kwa ŵandu ŵa nkaasalile,
kupilikana chimpilikane, nambo ngasammanyilila,
Kulola chinnole nambo ngasambona.

²⁷ Pakuŵa mitima ja ŵandu ŵa jilimbile,
asiŵilile mawiwi gao
ni meeso gao gasisine.
Melepe akasaona kwa meeso gao,
akasapilikana kwa mawiwi gao,
akasamanyilila kwa mitima jao,
akasapitikuchila kwa une,
noneji ngalamisye.' ”

²⁸ Nombe che Paolo watite sooni, “Mmanyilile wanyamwe kuti, ukulupusyo wa Akunnungu wu wejausye kwa wandu wangaŵa Wayahudi, nombewo chaupilikane!” ²⁹ Che Paolo paŵamasile kuwecheta yeleyo Wayahudi wakopweche ali nkukanilana nnope achinsyene pe.

³⁰ Nipele che Paolo watemi yaka iwili mu nyumba jiwalipilaga jila. Ni waapochele wandu wose waŵaikaga kukwalola. ³¹ Walalichilaga wandu ngani ja Umwenye wa Akunnungu ni kwajiganya wandu nkati Ambuje Che Yesu Kilisito pangajogopa ni nganapagwa jwannekasisye.

Chikalata chi che Paolo kwa W̄aloma Chilongolelo

Chikalata cha W̄aloma chalembeke ni nduna che Paolo ikukomboleka pasikati pa yaka ya 54 ni 58 pakumala kupagwa Kilisito. Che Paolo w̄aliji akanaŵe kwaula kukujimajimila ku Loma, kwapele w̄apelechele chikalata chi kwapa malajisyo w̄andu wose w̄akwakulupilila Kilisito ŵa ku Loma ŵaali W̄ayahudi ni w̄anganaŵa W̄ayahudi. W̄alembile chikalata chi mu mmusi wa ku Kolinto kuŵatamaga katema ko. Che Paolo w̄alembile kuti w̄andu ŵa ilambo yose ŵaakulupilile ni kwajitichisya Che Yesu Kilisito liunjili lya 16 ni nsitali wa 26.

Chitabu cha W̄aloma chili chitabu muhimu chachikwakamuchisya w̄andu w̄akukulupilila ŵa palipose ni kwa katema kakalikose pakuŵa chikulosya pangasisika ni chitabu chose. Che Paolo ausasile pangasisika ukulupusyo watuli nawo kwa litala li Che Yesu Kilisito. Sooni che Paolo alumbikenye Ngani Jambone ji Che Yesu Kilisito ni Malangano ga Kalakala. W̄aumanyilisi w̄ajinji asasile kuti nsingi wa chitabu chi uli liunjili lya 1 msitali wa 16 waukuti, “Ngangujikolela soni Ngani Jambone, pakuŵa gali machili ga Akunnungu kwa ukulupusyo wa kila mundu jwakukulupilila, kutandila kwa W̄ayahudi mpaka kwa w̄andu w̄angaŵa W̄ayahudi.” Liuto lyaandanda lya W̄aloma kutandila 1-12, chamunkati gali majiganyo gankati kwamanyilila Akunnungu ni liuto lyaaw̄ili lya W̄aloma kutandila 13-15, kwana majiganyo kwa W̄akilisito yakuti pakusachilwa kutama.

Yaili mwelemo

Che Paolo atandite chikalata chao kwa kulimanyukusya nsyene ni kusala ŵelewo ali ŵaani w̄akulemba (1:15).

Sooni alembile nkati w̄andu yatite pakuŵa ni ukomboleche wa kukulupuswa kwa litala li Che Yesu Kilisito (1:16-11:36).

Che Paolo akwalajisya W̄akilisito yakuti pakusachilwa kutama (12:1-15:13).

Che Paolo amalichisye chikalata kwa W̄aloma kwa kwakujikomasya mipingo ja w̄andu w̄akukulupilila Kilisito ŵaali ku Loma (16).

¹ Une che Paolo, jwaktumichila ju Che Yesu Kilisito, nguchilemba chikalata chi. Akunnungu amilasile me nduna ni asagwile naalalichile w̄andu Ngani jao Jambone.

² Kalakala ko, Akunnungu ŵaasalile w̄andu ajiji Ngani Jambone kwa litala lya w̄akulondola ŵao mpela itite pakulembekwa Mmalembelo ga Akunnungu.

³ Ngani Jambone ji jikungamba Mwana jwa Akunnungu, Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito. Jwati nkati undu wakwe ŵapagwile mu lukosyo lwa mwenye che Daudi. ⁴ Nambo nkati umi wao wa chibumu, Mbumu jwa Akunnungu w̄alosisye kwa litala lya ukombole wakwe kuti Mwana jwa Akunnungu kwa kusyuka kwakwe yaani Kilisito Ambuje ŵetu. ⁵ Kwa litala lyakwe mbegwile upile wa kuŵa nduna kuti kwa ligongo lya Kilisito nalongosye w̄andu ŵa ngosyo syose, akulupilile ni kuitichisya. ⁶ W̄anyamwe nli pasikati ja w̄andu wo, w̄ankutama ku Loma mmilanjikwe ni Akunnungu mme w̄andu w̄akwe Che Yesu Kilisito.

⁷ Nipele, une che Paolo ngunlembela w̄anyamwe wose w̄ankunonyelwa ni Akunnungu w̄ankutamanga ku Loma, ummilanjikwe mme w̄andu wakwe.

Ngunsachila upile ni chitendeweke kutyochema kwa Akunnungu Atati w̄etu ni Ambuje w̄etu Che Yesu Kilisito.

Mapopelo ga kutogolela

⁸ Ikanaŵe yaili yose, ngwatogolela Akunnungu w̄angu kwa litala li Che Yesu Kilisito kwa ligongo lya w̄anyamwe wose, pakuŵa chikulupi chenu chikupikanika ku chilambo kose. ⁹ Akunnungu ungwatumichila ni ntima wangu wose, nkulalichila Ngani Jambone ja Mwanagwao, ali jwaumboni jwangu kuti ngunkumbuchila w̄anyamwe, ¹⁰ moŵa gose pangupopela. Ngwapopela Akunnungu yanonyelaga ambe lipesa lyambone lya kunjimajimila. ¹¹ Pakuŵa sachile kwannope kummona w̄anyamwe, kuti ngamulangane ni w̄anyamwe mu ntuuka ungupegwa ni Mbumu jwa Akunnungu, kuti mme w̄alimbangene. ¹² Chingusala, w̄anawose tutusyaneje mitima, w̄anyamwe mulimbisye une mu chikulupi changu ni uneji nanlimbisye w̄anyamwe mu chikulupi chenu.

¹³ Achalongo achinjangu, ngusaka mmanyilile kuti kakajinji nasakaga iche kukwenu, nambo nekasiswe mpaka sambano. Nasachile kwika kuti ngombole kunkamuchisya mwanya nlimbangane mu chikulupi, mpela indite pakwakamuchisya w̄andu w̄angaŵa W̄ayahudi kulimbangana mu chikulupi. ¹⁴ Pakuŵa ngusachilwa kwalalichila w̄andu wose W̄agiliki ni w̄angaŵa W̄agiliki, ni kwalalichila w̄aali ni lunda ni w̄akuloŵela. ¹⁵ Kwaligongo lyo ngulajila kwannope kunnalichila Ngani Jambone w̄anyamwe nombe w̄ankutama ku Loma.

Machili ga Ngani Jambone

¹⁶ Ngangujikolela soni Ngani Jambone, pakuŵa jikwete machili ga Akunnungu gakunkulupusya kila mundu jwakukulupilila, kutandila kwa W̄ayahudi ni sooni kwa w̄angaŵa W̄ayahudi. ¹⁷ Pakuŵa Ngani Jambone jikulosya yatite Akunnungu pakwatenda w̄andu kuŵa w̄ambone paujo pao. Kwa litala lya chikulupi, chitandile kundanda mpaka kumbesi. Mpela yaitite pakulembekwa mu Malembelo ga Akunnungu, “Mundu jwatendekwe jwambone paujo pa Akunnungu chatame kwa chikulupi.”

W̄andu wose akwete sambu

¹⁸ Kutyochema kwini Akunnungu alosisye uchimwa wao kwa litala lya sambu syose ni kwa litala lya ugongomalo wose wa aŵala w̄andu w̄akuuliw̄atila usyene ukamanyika kwa litala lya ugongomalo wao. ¹⁹ Pakuŵa yose yaikutesya Akunnungu amanyiche kukwao, imanyichikwe, ligongo Akunnungu nsyene ailosisye kwa w̄anyawo. ²⁰ Chitandile Akunnungu paŵagumbile chilambo, ukombole wao wa moŵa gose pangali mbesi ni Unungu wao, ikuwoneka pangasisika namuno ngaikuoneka ni meeso. W̄andu akukombola kumanyilila kwa indu yagumbile. Kwapele w̄andu ngakombola kulichenjela kwa yaili yose. ²¹ Namuno akumanyililanga kuti Akunnungu apali, nambo ngakunkusya atamuno kuntogolela yakuti pakuŵajilwa, nambo ng'anisyo syao sili syangalimate ni mitima jao jitajikwe chipi. ²² Akulitendanga w̄a lunda, nambo ali w̄akuloŵela. ²³ Alesile kwapopelela Akunnungu w̄angakuwa, nambo akwipopela inyago yaikulandana ni mundu jwakwasika, chisau inyama pane ijuni pane inyama yaikukwaŵa.

²⁴ Kwa ligongo lya yeleyo, Akunnungu w̄aailesile mu tama jangalumbana ja mitima jao ni kupanganyichisyana indu ya soni mu iilu yao. ²⁵ Akuutindanya usyene wa Akunnungu kwa unami, akuipelelela ni kuitumichila indu yepanganyikwe ni Akunnungu ni kwaleka Akunnungu w̄aaipanganyisye, w̄akusachilwa kulapikwa moŵa gose pangali mbesi! Eloo.

²⁶ Kwa ligongo lyo Akunnungu w̄aalesile akuyanje tama syao sya soni. Namose achakongwe w̄alesile kugonana ni achalume yaikuti pakusachilwa, w̄agonanaga ni achakongwe achinjao. ²⁷ Achalume nombe iyoyo peyo akulekanga kugonana ni achakongwe yaikuti pakusachilwa, w̄akolelene mchesele jwanume ni jwanume. Akupanganyichisyana ipanganyo ya soni achalume kwa achalume, kwayele akuliichisya kwamukwa kwa ugongomalo wao wautesile.

²⁸ Pakuwa w̄andu wo w̄akanile kuuw̄ika mu ng'anisyo usyene wa kwamanyilila Akunnungu, nombe Akunnungu w̄aalesile akuyanje ng'anisyo syao syangalumbana, w̄aipanganyisye aila yekanye kuipanganya. ²⁹ W̄andu w̄a aguumbele ugongomalo wose, ungalumbana ni lipamo ni wiu ni uulasi ni unami ni ngomo ni kulambusya. Ni kunong'ona, ³⁰ ni kunamanilana, w̄akwachima Akunnungu, w̄akutukana ni w̄akulilapa ni w̄akulifuna, w̄akwilana kuitendekanya yangalimate ni w̄angaajitichisya achaw̄elesi w̄ao. ³¹ Wakulow̄ela, w̄angakukamula chilanga, w̄angali unonyelo ni nganakola chanasa kwa w̄ane. ³² Wakumanyilila kuti malajisyo ga Akunnungu gakuti wakugapanganya gelego akuw̄ajilwa kuwa. Natamuno yeleyo akwendelechela ngawa kugapanganya pe nambo akwilana ni aw̄ala wakugapanganya gelego.

2

Kulamula kwa Akunnungu

¹ Kwayele, mmwe mwajangu, iw̄aga nkwalamula w̄ane ngankombola kulichenjela natamuno mme waani. Pakuwa, pankwalamula w̄ane akuno nomwe nkwendelechela kuipanganya iyoyo, nkulilamula mwasyene. ² Nowe tukumanyilila kuti ulamule wa Akunnungu uli wa usyene kwa aw̄ala wakuitendekanya indu yanti yeleyo. ³ Nambo alakwe junkwalamula wakuitendekanya yeleyo ni mwasyene nkuitendekanya iyoyo peyo. Ana nkuganisyana chinchiuw̄ambala ulamule wa Akunnungu? ⁴ Pane nkuunyelusya umbone wekulu wa Akunnungu ni utulale ni upililiu wao, uli ngankuimanyilila kuti umbone wa Akunnungu ukunnongosya kuti nneche sambu? ⁵ Nambo mmwe nkakati ntima ni nkwe ntima wangasaka kuleka sambu, kwa ligongo lyo nkuligosela mwasyene magambo pa lyuwa lya Akunnungu lya lutumbilo lwao ni kulamula kwao kwa chigolochelo pachikulolechele. ⁶ Pakuwa Akunnungu chachinlipa jwalijose malinga ni masengo gakwe. ⁷ W̄andu wakuitendekanya yambone pangali kupela akuno achisosaga ukulu ni kusichila ni umi wangaukujonasika, Akunnungu chachapa w̄andu w̄a, umi wa mowa gose pangali mbesi. ⁸ Nambo aw̄ala walipamo, aw̄ala wakuukanila usyene, ni kuikuya yangalumbana, isyene Akunnungu chachalamula kwa lutumbilo ni uchimwa wakwe wekulu. ⁹ Chigapagwe masauko ni kulaga kwa jwalijose jwakuitendekanya yangalumbana, kutandila kwa Wayahudi ni sooni kwa w̄andu w̄angawa Wayahudi. ¹⁰ Nambo jwalijose jwakutendekanya yambone, Akunnungu chachimpa ukulu ni luchimbichimbi ni chitendewe, kutandila kwa Wayahudi ni sooni kwa w̄andu w̄angawa Wayahudi. ¹¹ Pakuwa Akunnungu w̄angali lusagu.

¹² W̄andu w̄angawa Wayahudi w̄angakugamanyilila Malajisyo ga che Musa chasochele pangagamanyilila Malajisyo go. Ni Wayahudi wakugamanyilila Malajisyo ali nkutenda sambu chalamulikwe ni Malajisyo go. ¹³ Pakuwa, wakugapilikana Malajisyo ngawa wakuw̄alanjikwa wambone paujo pa Akunnungu, nambo aw̄ala wakugajitichisya Malajisyo ni wakuw̄alanjikwa

w̄ambone paujo pa Akunnungu. ¹⁴ Pakuŵa w̄andu w̄angaŵa W̄ayahudi w̄angakugamanyilila Malajisyo, nambo pakutenda indu kwa lwendo lwapagwile nawo chisau ni yaitite pakulamulikwa mmalajisyo, achinsyene wo akulosya kuti akumanyilila chakusachilwa kupanganya namuno nganagamanyilila Malajisyo go. ¹⁵ Pakuŵa lwendo lwao lukulosya kuti Malajisyo galembeke mu mitima jao. Miningwa jao jikulosya kuti au uli usyene, pakuŵa ng'anisyo syao sikwaŵechetela kuti atesile yangalumbana pane sikwachenjela kuti atesile yambone. ¹⁶ Yeleyo ni ichikopochele pa lyuŵa litachilamula Akunnungu yantemela ya w̄andu, kwa litala li Che Yesu Kilisito mpela Ngani Jambone jinanlalichile ijikuti pakusala.

W̄ayahudi ni Malajisyo ga che Musa

¹⁷ Ni mmwe junkuliw̄ilanga Myahudi, nkugakulupilila Malajisyo ni kuli-funila ndi mundu jwa Akunnungu, ¹⁸ nkulitenda kuti nkumanyilila yaik-wanonyela Akunnungu ni kwitichisya indu yao yambone pakuŵa nyiganichikwe ni Malajisyo. ¹⁹ Nkuliganichisya mwasyene kuti ndi chilongola jwa w̄angalola ni lilanguka lyao ŵaali mu chipi, ²⁰ junkwaunda w̄akuloŵela ni njiganyo jwa w̄anache achanandi. Pakuŵa nkuganisya mu Malajisyo nkwete umanyilisi ni usyene. ²¹ Nipele mmweji junkwajiganya ŵane, ana kwa chichi ngankulijiganya mwasyene? Mmweji junkwalalichila ŵane nkajiŵa kwachichi mwasyene nkwiŵa? ²² Mmweji junkusala, “Nkatenda chikululu,” kwachichi mwasyene nkutenda chikululu? Nkuichima inyago ya achiminungu, kwachichi mwasyene nkwinjila ni kwiŵa indu mu majumba ga achiminungu? ²³ Nkulilapa kuti nkugamanyilila Malajisyo ga Akunnungu nambo nkunjalusya Akunnungu pankuleka kugakamulisya Malajisyo go! ²⁴ Pakuŵa mpela yagakuti kusala Malembelo ga Akunnungu, “W̄andu w̄angaŵa W̄ayahudi akulitukana liina lya Akunnungu kwa ligongo lya agala gankugatenda w̄anyamwe W̄ayahudi.” ²⁵ Kuumbala kwenu chikuŵe ni malumbo iw̄aga chingajitichisye Malajisyo. Nambo iw̄aga nku-gapwanya Malajisyo, mbaya ngankaumbale. ²⁶ Ni iw̄aga w̄andu w̄angaŵa W̄ayahudi w̄anganaumbale akugakamulichisya Malajisyo, uli ungaumbala wao ngauw̄ilanjikwa uumbale? ²⁷ W̄andu w̄angaŵa W̄ayahudi w̄anganaumbale mu chililu, nambo akugakamulichisya Malajisyo, chanlamule w̄anyamwe W̄ayahudi pakuŵa ngankugajitichisya Malajisyo namose nkugamanyilila Malajisyo gamalembeke ni ndi ŵaumbale. ²⁸ Myahudi jwa usyene ngaŵa ajula jwakuloleka kwa meeso, atamuno mundu ngakuŵa Myahudi jwa usyene pakuŵa aumbele mu chiilu. ²⁹ Nambo Myahudi jwa usyene ni ajula jwali jwati iyoyo nkati, malumbo gakwe ajula jwaumbele mu ntima. Kuumbala kusyene kuli, Mbumu jwa Akunnungu akukupanganya mu ntima mwa mundu, ni ngaŵa kwa malembo ga Malajisyo. Nambo mundu jwati yeleyi ngaakulapikwa ni w̄andu nambo akulapikwa ni Akunnungu.

3

¹ Ana Myahudi akwete chichi cha kwapunda w̄andu ŵane? Pane kuumbala kukumpokasya ichichi? ² Elo, kwana upoche wekulungwa mose mose. Kundanda, Akunnungu w̄apele W̄ayahudi Liloŵe lyao kuti alikamule. ³ Nambo chiiŵe uli iw̄aga w̄ampepe mwa ŵelewo nganakulupilila? Ana ungakulupilila wao chiuchityose chikulupichiko cha Akunnungu? ⁴ Ngaŵa! Akunnungu aŵe jwausyene namuno kila mundu aŵele jwaunami. Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, “Kila pankuŵelecheta maloŵe genu gaŵalanjikwe kuti gali ga usyene

ni pachachimmetela nchipunde.”

⁵ Nambo iw̄aga chigongomalo chetu chikulosya kuti Akunnungu akupanganya yambone, ana tujileje uli? Uli, tutujile Akunnungu ali w̄a chigongomalo pakutujamuka? Pelepa nguw̄echeta ni ng'anisyo sya chiundu. ⁶ Ngaŵa! Ikaliji yeleyo, Akunnungu akakombwele chinauli kwalamula w̄andu w̄a pachilambo?

⁷ Nambo, iw̄aga unami wangu chiukamusye kuulosya kwannope usyene wa Akunnungu ni konjehesya ukulu wakwe, ana kwa chichi noneji ngulamulikwa kuti jwa sambu? ⁸ Iw̄aga yeleyo, tusaleje, “Tutende yangalumbana kuti iiche yambone?” Kusyene kwana w̄andu w̄ane w̄aakundukana une achitiji mechete yeleyo. W̄andu w̄a chachilamulikwa yaikuti kuw̄ajilwa.

Ngapagwa mundu jwakukulupilichika

⁹ Sambano tujileje uli? Tujileje uweji W̄ayahudi twapundile w̄andu w̄ane? Ngaŵa! Pakuŵa masile kulosya kuti W̄ayahudi ni w̄andu w̄angaŵa W̄ayahudi wose akulongoswa ni sambu. ¹⁰ Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala,

“Ngapagwa namuno jumo jwali jwambone paujo pa Akunnungu,

¹¹ ngapagwa namuno jumo jwali ni umanyilisi,

ngapagwa namuno jumo jwakulajila kwamanyilila Akunnungu.

¹² Wose w̄alesile Akunnungu,

wose w̄angalimate.

Ngapagwa jwaketendekanya yambone, nachiw̄amuno jumo.

¹³ Maloŵe gao gakununga nti lilembe lyangasiw̄ilwa

ni ndimi syao sigumbele ulamba.

Mu ngomo syao mukukopoka maloŵe gagali ni sumu chisau ni sumu ja majoka.

¹⁴ Kang'wa syao sigumbele malweso ni maloŵe gakuŵaŵa.

¹⁵ Ali w̄andu w̄akuutuchila kukwaulaga w̄andu,

¹⁶ mwakupita mose akwikanago masauko ni malagasyo.

¹⁷ Ngakukumanyilila kutama kwa chitendewe,

¹⁸ Ngakwajogopa Akunnungu namose kanandi.”

¹⁹ Nipele tukumanyilila kuti maloŵe gose gagakuw̄echetekwa ni Malajisyo ga che Musa gakwagamba w̄elewo w̄aali paasi pa Malajisyo go kuti kila mundu akakombola kulichenjela, ni w̄andu wose w̄a pachilambo alamulikwe ni Akunnungu. ²⁰ Kwayele ngapagwa mundu juchaw̄alanjikwe kuŵa jwambone paujo pa Akunnungu kwa kwitichisya Malajisyo, pakuŵa Malajisyo go gakunkamuchisya mundu kumanyilila kuti atesile sambu.

Kuloleka w̄ambone paujo pa Akunnungu kwa chikulupi

²¹ Nambo sambano, litala lya Akunnungu lya kwaŵalanjila w̄andu kuti ali w̄ambone paujo pao liwoneche pangagakulupilila malajisyo. Malajisyo gagalembekwe ni che Musa ni w̄akulondola w̄a Akunnungu gakusala umboni nkati chindu chi. ²² Akunnungu akwaŵalanjila w̄andu ali w̄ambone paujo pao kwa litala lya kwakulupilila Che Yesu Kilisito. Akunnungu akutenda yeleyo kwa w̄anawose w̄akukulupilila Kilisito, pakuŵa nganikupagwa kulekangana pasikati ja W̄ayahudi ni w̄andu w̄angaŵa W̄ayahudi. ²³ Pakuŵa w̄andu wose atesile sambu ni atalichile ni ukulu wa Akunnungu. ²⁴ Nambo kwa ntuuka wa bule wa Akunnungu, w̄andu wose akuŵalanjikwa w̄ambone paujo pa Akunnungu kwa litala li Che Yesu Kilisito jwakwawombola.

²⁵ Akunnungu w̄antysisye Che Yesu aŵe mbopesi, kuti kwa miasi jakwe akombole kwalechelesya w̄andu sambu syao kwa kukulupilila Che Yesu.

Akunnungu watesile yeleyo kuti alosye umbone wao. Akanaŵe Kilisito kuwa Akunnungu wagambaga kwalola pe pangaalamula kwa ligongo lya sambi syao, ²⁶ nambo sambano watyosisye Che Yesu alosye kuti ali wambone. Kwa kutenda yeleyo Akunnungu asyene akulosya kuti ali wambone ni akukombola kuntenda mundu jwalijose jwakukulupilila Che Yesu awalanjikwe jwambone paujo pao.

²⁷ Sambano chitulifunile chichi? Ngapagwa! Kwachichi! Pakuŵa akugajitichisya malajisyo? Ngwamba! Nambo kwa litala lya kwakukulupilila Che Yesu. ²⁸ Kwayele tukulola kuti mundu akuwalanjikwa kuŵa jwambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya chikulupi ni ngaŵa kwa litala lya kugajitichisya Malajisyo. ²⁹ Ana Akunnungu ali Akunnungu ŵa Wayahudi pe? Ana nganaŵa Akunnungu jwa wandu wangaŵa Wayahudi nombe nawo? Elo, ali Akunnungu jwa wandu wangaŵa Wayahudi nombe nawo. ³⁰ Akunnungu ali wamo pewo. Ni wawowo wachachawalanjila umbone Wayahudi ni wandu wangaŵa Wayahudi kwa chikulupi chichocho. ³¹ Ana ni kuti tukugajasa malajisyo kwa ligongo lya chikulupi? Ngwamba! Nambo tukulosya kuti tukugachimbichisya Malajisyo.

4

Chikulupi chi che Iblahimu

¹ Ana tujileje uli yankati atati wetu ŵa chiundu che Iblahimu? Wachimanyilile chindu chi? ² Iwaga che Iblahimu jwawalanjikwe kuŵa jwambone paujo pa Akunnungu kwa ligongo lya ipanganyo yao, akwete chakulifunila, nambo ngaŵa paujo pa Akunnungu. ³ Pakuŵa Malembeloga Akunnungu gakuti, “Che Iblahimu waakulupilile Akunnungu, ni kwa ligongo lya chikulupi chao jwawalanjikwe kuŵa jwambone paujo pa Akunnungu.” ⁴ Jwakupanganya masengo, mbote jakwe ngajikuwalanjilwa nti ntulilo, nambo gali malipilo gakwe gakuwajilwa. ⁵ Nambo mundu jwangakuikulupilila ipanganyo yakwe nsyene, nambo akwakulupilila Akunnungu wakwatenda wandu waali ni sambi kuŵa wandu wangali ni sambi. Nipele Akunnungu akuchiwalanjila chikulupi cha mundu jo ni kuntenda mundu jo kuŵa jwambone paujo pao. ⁶ Ni che Daudi watite iyiyi pawatite mmbaya kwa mundu jwakuwalanjikwa jwambone ni Akunnungu paujo pakwe pangailolechesya ipanganyo yakwe.

⁷ “Mmbaya kwa wandu walecheleswe ilewo yao, ni sambi syao syepukute.

⁸ Mmbaya kwa mundu jwati Ambuje ngaakukumbuchila sambi syakwe.”

⁹ Ana mmbaya ji jili kwa wambale pe, pane ni wangaumbala nombe nawo? Ni kwa wangaumbala nombe nawo. Pakuŵa tusasile kuti, “Che Iblahimu wakulupilile nombe Akunnungu wammalanjile kuŵa jwambone paujo pao.”

¹⁰ Ana che Iblahimu wawalanjikwe jwambone paujo pa Akunnungu katema chi? Akanaŵe kuumbala pane ali aumbele? Wawalanjikwe jwambone paujo pa Akunnungu akanaŵe kuumbala ni ngaŵa ali aumbele. ¹¹ Che Iblahimu wambale kanyuma, ni kuumbala ko kwaliji chimanyisyo chichalosisye kuti Akunnungu wammalanjile kuŵa jwambone paujo pao kwa ligongo lya chikulupi chiwakwete akanaumbale. Kwapele che Iblahimu aŵele atati wa wandu wose wakwakulupilila Akunnungu namuno nganaumbala kuti Akunnungu wawalanjile kuŵa wambone paujo pao. ¹² Iyoyo peyo che Iblahimu ali atati wa wambale, nambo ngaŵa pakuŵa aumbele pe, nambo akukuya

litala lilalila lya chikulupi cha atati wêtu che Iblahimu chiwâkwete akanawe kuumbala.

Chilanga cha Akunnungu chikupochelwa kwa chikulupi

¹³ Akunnungu wapele chilanga che Iblahimu ni uwelesi wakwe kuti chachapa chilambo chose. Chachapa chilambo cho ngaŵa kuti che Iblahimu wagajitichisye Malajisyo nambo ligongo waakulupilile Akunnungu ni Akunnungu wammalanjile kuŵa jwambone paujo pao. ¹⁴ Pakuŵa iwaga wakugapilikanichisya Malajisyo ni wachapochele chilanga cha Akunnungu, kwayele chikulupi changalimate, iyoyo peyo chilanga cha Akunnungu changali chindu. ¹⁵ Pakuŵa Malajisyo ni gawkikanago lutumbilo lwa Akunnungu, nambo ngakagapagwe Malajisyo, ngakukapagwe kuleŵa.

¹⁶ Kwa ligongo lya chilanga chikukuyana ni chikulupi, kuti chilanga cho chili ntuuka wa Akunnungu ni kuti chili chimanyisyo chachikulosya kuti isyene chilanga chili kwa uwelesi wose u che Iblahimu, ngaŵa kwa aŵala pe wakugapilikanichisya Malajisyo nambo kwa aŵala wakwete chikulupi mpela che Iblahimu, jwali atati wêtu uweji wose. ¹⁷ Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, “Nammisile mme atati jwa wandu ŵa ilambo yejinji.” Chilanga cho chili chisyene paujo pa Akunnungu juwakulupililwe ni che Iblahimu. Akunnungu wakwasysya wawe, ni kwa malajisyo gakwe indu yanganiipagwe ikupagwa. ¹⁸ Nachiwamuno nganichipagwa chindu chichantesile che Iblahimu akulupilile chilanga. Che Iblahimu waakulupilile Akunnungu ni kuchilolela chilanga ni watendekwe “Atati jwa wandu ŵa ilambo yejinji.” Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, “Uwelesi wenu chiuwe wejinji nti ndondwa.” ¹⁹ Che Iblahimu wawandichile yaka mia moja, nambo chikulupi chao nganichiweseka, namuno waimanyilile kuti ngakukombola kuweleka, pakuŵa chiilu chao chaliji nti mundu jwammwe, ni che Sala wankwakwe nganakombola kuweleka. ²⁰ Che Iblahimu nganaleka kukulupilila pane kuchikolela lipamba chilanga chapegwilwe ni Akunnungu, nambo wapatile machili kwa chikulupi chakwe, kwa yele waakusisye Akunnungu. ²¹ Waimanyi kwa usyene kuti Akunnungu akukombola kuitendekanya aila yalanjile. ²² Kwa ligongo lya chikulupi chao, Akunnungu wammalanjile che Iblahimu kuŵa jwambone paujo pao. ²³ Ni maloŵega, “Akunnungu wammalanjile che Iblahimu kuŵa jwambone paujo pao,” nganigalembekwa kwa ligongo lyakwe nsyene pe, ²⁴ nambo galembekwe ni kwa ligongo lya uweji utuwalanjikwe kuŵa wambone paujo pao, uweji watukwakulupilila Akunnungu wawasyusisye Che Yesu Ambuje wêtu. ²⁵ Che Yesu watyosyekwe kuwa kwa ligongo lya sambu syetu ni wasyuchile kuti tuwalanjikwe kuŵa wambone paujo pa Akunnungu.

5

Kuwalanjikwa wambone paujo pa Akunnungu

¹ Sambano pakuŵa tuwalanjikwe wambone paujo pa Akunnungu kwa chikulupi, kwapele tukutama kwa chitendewele pasikati jetu ni Akunnungu kwa litala lya Ambuje wêtu Che Yesu Kilisito. ² Kwa litala lya chikulupi chetu, Che Yesu atutesile tuumanye umbone wa Akunnungu mwatukutama mu, noweji tukusangalala kwa chilolelo cha kukamulangana mu ukulu wa Akunnungu. ³ Ni ngaŵa yeleyo pe, nambo tukusengwa kwa ligongo lya malagasyo gatukugapata, pakuŵa tukumanyilila kuti malagasyo gakuichisya upililiu, ⁴ ni upililiu ukuichisya kulimbangana ni kulimbangana kukuichisya

chilolelo. ⁵ Ni chilolelo cho ngachikunsupusya ntima mundu, ligongo Akunnungu āwisile unonyelo wao mu mitima jetu kwa litala lya Mbumu jwakwe jwatupele.

⁶ Pakūwa patwaliji tukanāwe kola ni machili, pakaichile katema kāwakasagwile Akunnungu, Kilisito w̄awile kwa ligongo lyetu uweji w̄achigongomalo. ⁷ Ili ya kulimba kwa mundu jwalijose kuwa kwaligongo lya mundu jwambone paujo pa Akunnungu, nambo ikomboleka mundu kuwa kwaligongo lya mundu jwambone. ⁸ Nambo Akunnungu akutulosya kuti akutunonyela, pakūwa patwaliji chīwela w̄andu w̄a sambi, Kilisito w̄awile kwaligongo lyetu. ⁹ Pakūwa sambano tūwalanjikwe w̄ambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya miasi ja Kilisito, isyene chitukulupuswe ni w̄elewo kutyochela mu lutumbilo lwa Akunnungu. ¹⁰ Pakūwa patwaliji w̄ammagongo w̄a Akunnungu, Akunnungu w̄atujilenye ni nsyene kwa chiwa cha Mwanagwe. Ni sambano pakūwa tujilanikwe nawo, isyene tutukulupuswe kwa litala lya umi wa Kilisito. ¹¹ Ni ngāwa iyoyo pe, nambo tukusengwa kwa ligongo lya aila yaitesile Akunnungu kwa litala lya Ambuje w̄etu Che Yesu Kilisito jwatujiyenye ni Akunnungu.

Che Adamu ni Kilisito.

¹² Kwa litala lya mundu jumo sambi syajinjile mu chilambo muno ni kuichisya chiwa. Kwayele chiwa chaichilile w̄andu wose, ligongo wose atesile sambi. ¹³ Akunnungu akanāwe kwapa che Musa Malajisyo, sambi syajinjile mu chilambo. Nambo sambi ngasikūwalanjikwa kuti sili sambi pangali Malajisyo. ¹⁴ Nambo chitandile katema ka che Adamu kwichila katema ka che Musa, chiwa chaatawele w̄andu wose namose āwala w̄anganatenda sambi chisau sambi sīwasitesile che Adamu.

Che Adamu ali mpela Kilisito juchaiche. ¹⁵ Nambo chilēwo chi che Adamu ngachikomboleka kulandanywa ni ntuuka wa Akunnungu. Pakūwa īwaga sambi sya mundu jumo syaichisye chiwa kwa wose, ikulosya kuti ntuuka wa Akunnungu upundile nnope ni ntulilo wao uli kwa w̄andu w̄ajinji, nombewo ukukopoka kwa mundu jumo, jwele mundu ali Che Yesu Kilisito. ¹⁶ Ntuuka wa Akunnungu ngaukulandana ni sambi sya mundu jumo. Akunnungu w̄anlamwile jwalēwile kwa ligongo lya mundu jumo, nambo w̄andu w̄ajinji pāwatesile sambi, Akunnungu w̄aichisye ntulilo wa kwāwalanjila āwe w̄andu w̄ambone paujo pao. ¹⁷ Ili isyene kuti kwa litala lya chilēwo cha mundu jumo, chiwa chatawele. Nambo achila chīwachitesile mundu jumo, yaani Che Yesu Kilisito chili chambone mwakupunda. W̄andu wose chapochele umbone wekulu wa Akunnungu ni ntulilo wekulu wakutendekwa w̄ambone paujo pa Akunnungu, chatawale mu umi kwa litala lya mundu jumo, mundu jo ali Che Yesu Kilisito.

¹⁸ Nipele īwaga kwa chilēwo cha mundu jumo w̄andu wose w̄alamulikwe kwamukwa, iyoyo peyo kwa chipanganyo chambone cha mundu jumo, chikwawombola w̄andu wose ni kwapa umi. ¹⁹ Pakūwa kwa litala lya ungapitichisya wa mundu jumo, w̄andu w̄ajinji w̄atendekwe ali ni sambi, iyoyo peyo kwitichisya kwa mundu jumo, kukwatenda w̄andu w̄ajinji āwalanjikwe w̄ambone paujo pa Akunnungu.

²⁰ Malajisyo gaiche kuti w̄andu alimanyilile yatite kukola sambi, nambo w̄andu pāwapundile kutenda sambi, ntuuka wa umbone wa Akunnungu wapundile nnope. ²¹ Mpela ila sambi syasitite pakutawala ni kwichisya chiwa, iyoyo peyo ntuuka wa umbone wa Akunnungu chiutawale kwa kwatenda w̄andu āwe w̄ambone paujo pao ni kwalongosya akole umi wa mōwa gose pangali mbesi kwa litala li Che Yesu Kilisito Ambuje w̄etu.

6

Umi nkulumbikana ni Kilisito

¹ Nipele, sambano tujileje uli? Ana tujendelechele kusigala mu sambi kuti umbone wa Akunnungu upunde? ² Ngwamba! Patukusala nkati machili ga sambi syasili mwetuwe, uweji tuli mpela w̄atuwile, ana tutukombole uli kutama sooni mu sambi? ³ Pakuŵa nkumanyilila kuti twabatiswe nku-lumbikana ni Kilisito Che Yesu, ni kwa litala lya ubatiso twalumbikene nawo mu chiwa chao. ⁴ Patwabatisilwe twalumbikene ni chiwa chao ni kusikwa pamo nawo, kuti mpela iŵatite pakusyuswa Kilisito mu w̄awe kwa litala lya ukulu wa Atati, iyoyo peyo nowoji tukombole kutama mu umi wa sambano.

⁵ Pakuŵa iŵaga uweji twalumbikene ni Kilisito kwa chiwa chao, iyoyo peyo tutulumbikane nawo kwa kususwa mpela w̄elewo. ⁶ Tukumanyilila kuti wende wetu wa kalakala waŵambikwe pa nsalaba pamo ni Kilisito kuti chiilu cha sambi chijonasiche, tukasitumichila sooni sambi. ⁷ Pakuŵa mundu jwawile ngakuŵa sooni paasi pa machili ga sambi syasikupanganya masengo nkati mwao. ⁸ Nambo iŵaga tuwile pamo ni Kilisito, tukukulupilila kuti chitutame pamo nawo. ⁹ Pakuŵa tukumanyilila kuti Kilisito asyuchile, nombewo ngaawa sooni, pakuŵa chiwa ngachatawala sooni. ¹⁰ Pakuŵa w̄awile kamo pe kwa ligongo lya sambi, ngaawa sooni, nambo kwakutama kwakwe, sambano akutama nkulumbikana ni Akunnungu. ¹¹ Iyoyo peyo ni w̄anyamwe nombe nliŵalanje w̄awe nkati ngani ja machili ga sambi ni kutama pamo ni Akunnungu nkulumbikana ni Kilisito Yesu.

¹² Nipele, nkasileka sooni sambi sitawale mu iilu yenu ya kuwa, kuti nkasi-jitichisya tama sya pachiilu. ¹³ Kasinyikoposya iŵalo yenu nachiw̄amuno chimo kwa ligongo lya kutenda sambi. Nambo nlityosye mwachinsyene kwa Akunnungu nti w̄andu w̄asyuswe, ni nnyityosye iŵalo yenu itumiche kwa kupanganya yambone paujo pa Akunnungu. ¹⁴ Sambu sinantawale sooni, ligongo nganimma paasi pa malajisyo nambo nkulongoswa ni ntuuka wa Akunnungu.

Kapolo jwakupanganya yaikwanonyelesya Akunnungu

¹⁵ Nipele, tujileje uli? Ana tujendelechele kutenda sambu pakuŵa ngan-ituŵa paasi pa malajisyo, nambo tukulongoswa ni ntuuka wa umbone wa Akunnungu? Ngwamba! ¹⁶ Nkumanyililanga kuti mwalityosyaga mwachinsyene mpela achikapolo kwa kunjitichisya mundu jwine, isyene nkuŵa achikapolo w̄a mundu jo. Mwaŵaga achikapolo w̄a sambu, mbesi jakwe chiwa ni mwaŵaga achikapolo w̄a kwajitichisya Akunnungu, mbesi jakwe nkutendekwa kuŵa w̄ambone paujo pao. ¹⁷ Nambo ngwatogolela Akunnungu, namose mwaliŵi achikapolo w̄a sambu kalakala ko, nambo sambano mpochele kwa ntima wose usyene wauli mmajiganyo gimpochele. ¹⁸ Mmombochekwe kutyochela mu ukapolo wa sambu, ni sambano mmele achikapolo w̄akupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu. ¹⁹ Nguŵecheta kwa maloŵe ga moŵa gose pakuŵa ngankukombola kumanyilila. Pakuŵa kalakala ko mwalityosisye iilu yenu mme achikapolo w̄a usakwa ni ugongomalo. Iyoyo peyo sambano nlityosye mwachinsyene mme achikapolo w̄akupanganya yambone paujo pa Akunnungu kuti nkombole kuswejeswa.

²⁰ Pamwalinji achikapolo w̄a sambu, nganintaŵikwa kupanganya indu yambone paujo pa Akunnungu. ²¹ Ana mwapochile chichi pa moŵa go pamwapanganye indu yankuiwona kuti ili indu ya soni sambano jino? Pakuŵa kumbesi kwa indu yo kuli chiwa. ²² Nambo sambano mmasile

kuwombolwa mu ukapolo wa sambu ni kutendekwa achikapolo w̄a Akunnungu. Chinkupoka sambano chili kutama mu kuswejeswa kwakukwikawanawo umi wa moŵa gose pangali mbesi. ²³ Pakuŵa mbote ja sambu jili chiwa nambo ntuuka waakukoposya Akunnungu uli umi wa moŵa gose pangali mbesi mu kulumbikana ni Kilisito Yesu Ambuje w̄etu.

7

Malajisyo gankati ulombela

¹ Achalongo achinjangu, sambano ngukunguluka ni w̄andu w̄akugamanyilila Malajisyo. Ngankumanyilila kuti lilajisyo likuntawala mundu aŵaga jwanjumi? ² Tujile jwankongwe jwalombekwe ataŵikwe ni lilajisyo mu utame wakwe ni w̄ankwakwe, w̄ankwakwe aŵaga jwanjumi. Nambo ajasikaga w̄ankwakwe, jwankongwe jo chaaŵe jwangataŵikwa ni lilajisyo lya ulombela. ³ Nipele, iŵaga chalombekwe ni jwannume jwine w̄ankwakwe ali jwanjumi, jwankongwe jo chaŵilanjikwe jwa chikululu. Nambo ajasikaga w̄ankwakwe, jwankongwe jo nganataŵikwa ni malajisyo, ni iŵaga akulombekwa ni jwannume jwine, jwelejo nganaŵa jwa chikululu. ⁴ Achalongo achinjangu, iyoyo peyo w̄anyamwe nganimma paasi pa Malajisyo, pakuŵa mwalumbikene ni chiilu cha Kilisito ni malumbo gakwe gali yele, Kilisito paŵawile ni w̄anyamwe mwawile pamo nawo. Sambano nli w̄akwe w̄elewo w̄aŵasyuchile kuti mwatumichile chambone Akunnungu. ⁵ Pakuŵa patwatemi nkulongoswa ni tama syangalumbana sitwapagwile nasyo, tama sisyaliji nkuchiswa ni malajisyo, syapanganyisye masengo mu iilu yetu ni yose itwatendaga yamalile mu chiwa. ⁶ Nambo sambano tulechelelwe kutyochela mu Malajisyo gagatutaŵile nti w̄akutaŵikwa, pakuŵa twawile pamo ni Kilisito. Sambano tukwatumichila Akunnungu mu umi wa sambano wa Mbumu, ngaŵa nti kalakala kwa Malajisyo gagalembekwe.

Malajisyo ni sambu

⁷ Nipele, ana tujileje uli? Malajisyo gali sambu? Ngwamba! Nambo pangali Malajisyo ngangasimanyilile sambu sili chichi. Pakuŵa ngangaimanye kuti kulajila kuli kuleŵa, iŵaga Malajisyo ngagakasale, “Kasinlajila.” ⁸ Nambo kutyochela ni makanyo go, sambu syapatile lipesa lya kwimusya tama jangalumbana jajili mwa uneji. Pakuŵa pangali Malajisyo sambu sili chindu chewe. ⁹ Kundanda ko naliji jwanjumi pangagamanyilila Malajisyo, nambo pagaiche makanyo, sambu syajenele mu utame wangu, noneji naliji mpela jwammwe. ¹⁰ Ni naiweni kuti makanyo gagasachilwe kunyigalila umi, kwaune ganyigalile chiwa. ¹¹ Pakuŵa sambu syapatile lipesa kwa litala lya makanyo galagala, syanambwisye ni kumulaga.

¹² Nipele Malajisyo gali gamaswela ni makanyo nombe nago gali gamaswela ni gakwanonyelesya Akunnungu ni gali gambone. ¹³ Ana ni kuti chelecho chichaliji chambone chinyichisye chiwa? Ngwamba. Nambo sambu, pakuti siwoneche kuti sili sambu sisylene, sitesile achila chambone chinyichisye chiwa. Kwayele sambu kwa litala lya Makanyo syalosisye pangasisika sambu syasitite kuŵa syangalumbana kwannope.

Ngondo mu chiilu mwa mundu

¹⁴ Tukumanyilila kuti Malajisyo gali nkati indu ya chimbumu ni une nganiŵa mundu jwachimbumu, jusumichikwe nti kapolo mu sambu. ¹⁵ Pakuŵa nganguchimanyilila chinguchitenda, ligongo achila chinguchisaka nganguchitenda nambo achila chinganguchisaka kuchitenda chelecho ni chinguchitenda. ¹⁶ Nipele, iŵaga nguchitenda achila

chinganguchisaka kuchitenda, ngwitichisya kuti Malajisyo gala gali gambone. ¹⁷ Nipele nganima une nansyene junguchitenda chelecho, nambo asila sambi syasikutama mwangu une. ¹⁸ Ngumanyilila kuti nkati mwangu une, malumbo gakwe mu chiilu changu cha sambi ngachikutaama chindu chambone. Ligongo namuno ngusaka kuchitenda chambone ngangukombola. ¹⁹ Pakuŵa chambone chinguchisaka nganguchitenda, nambo changalumbana chinganguchisaka kuchitenda, chelecho ni chinguchitenda. ²⁰ Nipele, iŵaga nguchitenda achila chinganguchisaka kuchitenda, nganima une junguchitenda, nambo asila sambi syasikutama nkati mwangu ni syasikuchitenda chelecho.

²¹ Nipele, nachiweni chindu chi chikupanganya masengo nkati mwangu, pakuŵa pangusaka kuchitendekanya chambone, kutenda ungalumbana ni unguusagula. ²² Pakuŵa mu ntima mwangu ngugasengwela Malajisyo ga Akunnungu. ²³ Nambo ngugaona malajisyo gane mu chiilu changu gachimenyanaga ni ng'anisyo syangu. Ni gelego gakundendekasya meje jwantaŵikwe ni malajisyo ga sambi syasikupanganya masengo mu chiilu mwangu. ²⁴ Kulaga kwangu une! Ana ŵaani ŵachangulupusye ndyoche mu chiilu chachikunongosya mu chiwa? ²⁵ Ngwatogolela Akunnungu ŵakuitendekanya yeleyo kwa litala lya Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito. Yeleyi ni yandi une, kwa lunda lwangu ngugatumichila malajisyo ga Akunnungu, nambo kwa tama syangu syangalumbana sya chiilu simbagwile nasyo, ngugatumichila malajisyo ga sambi.

8

Kutama mmachili ga Mbumu jwa Akunnungu

¹ Kwa yeleyo, sambano nganikupagwa kulamulikwa kwa kwamukwa kwa aŵala ŵakutama mu kulumbikana ni Kilisito. ² Pakuŵa malajisyo ga Mbumu jwa Akunnungu jwakwichisya umi mu kulumbikana ni Kilisito Yesu gaamombwele une kutyochela mu lilajisyo lya sambi ni chiwa. ³ Akunnungu achitesile achila changanichikomboleka kutendekwa ni malajisyo ga che Musa pakuŵa tama syetu syangalumbana syatupagwile nasyo syatesile Malajisyo go gaŵe gakulepetala. Akunnungu ŵantumile Mwanagwe jwa jika juŵaliji ni chiilu chisau ni iilu yetu uweji ŵatuli ni sambi, kuti asilamule sambi mu iilu yetu, ni kwa chiilu chakwe cho ŵasiuleje sambi. ⁴ Akunnungu ŵatesile yeleyo kuti aila yaikusachilwa mu Malajisyo ga che Musa gatendekwe kwa uchenene nkati mwetu uwe ŵatukutama ngaŵa kwa machili ga tama syangalumbana sya chiilu syatupagwile nasyo, nambo kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu. ⁵ Pakuŵa ŵelewo ŵakutama kwa kusikuya tama syangalumbana sya chiilu syapagwile nasyo, nganisyo syao sikulongoswa ni tama syao syangalumbana. Nambo ŵelewo ŵakulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu, akuiganisya indu ya mu Mbumu. ⁶ Kuipanganya indu yaikusachilwa ni tama syangalumbana sya chiilu kukuichisya chiwa. Nambo, kuipanganya indu yaikusachilwa ni Mbumu kukuichisya umi ni chitendewe. ⁷ Pakuŵa mundu jwakulongoswa ni tama syangalumbana syapagwile nasyo pe ali jwammagongo jwa Akunnungu, ngakugapilikanichisya malajisyo ga Akunnungu, namose ngakupakombola kugapilikanichisya. ⁸ Ni ŵelewo ŵakulongoswa ni tama syangalumbana sya chiilu syapagwile nasyo ngakupakombola kwanonyelesya Akunnungu.

⁹ Nambo iw̄aga Mbumu jwa Akunnungu akutama nkati mwenu, w̄anyamwe ngankulongoswa ni tama syangalumbana syampagwile nasyo, nambo nku-longoswa ni Mbumu. Mundu jwalijose jwanganakola Mbumu jwa Kilisito nganaŵa mundu jwa Kilisito. ¹⁰ Nambo iw̄aga Kilisito akutama nkati mwenu, Mbumu jwa Akunnungu akumpanga umi pakuŵa mmalanjikwe kuŵa w̄ambone paujo pa Akunnungu, namuno iilu yenu chiiwe kwa ligongo lya sambi. ¹¹ Ni iw̄aga Mbumu jwa Akunnungu juw̄ansyusisye Kilisito Yesu akutama nkati mwenu, jwelejo juw̄ansyusisye Kilisito Yesu, iyoyo chachiipa umi iilu yenu yaikuwa. Chatende yeleyo kwa litala lya Mbumu jwao jwakutama nkati mwenu.

¹² Nipele, achalongo achinjangu, tukwete ligambo, nambo ngaŵa lya kusikuya tama syetu syangalumbana sya chiilu syatupagwile nasyo syasikuti pakutusaka. ¹³ Pakuŵa mwatamaga kwa kusikuya tama syangalumbana syampagwile nasyo, isyene chinjasiche. Nambo kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu chinyiulaje isambo yangalumbana iyatendekwe ni chiilu nipele chinchilama. ¹⁴ W̄andu wose w̄akulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu w̄elewo ali w̄anache w̄a Akunnungu. ¹⁵ Pakuŵa nganimpochela Mbumu jwakuntenda w̄anyamwe achikapolo ni kwichisya lipamba, nambo mumpochele Mbumu jwakuntenda w̄anyamwe w̄anache w̄a Akunnungu, ni kwa Mbumu jo, uweji tukwaŵilanga Akunnungu, “Aba” malumbo gakwe Atati. ¹⁶ Ni Mbumu jwa Akunnungu nsyene akuŵalanga umboni pamo ni mbumu syetu, yakuti uweji tuli w̄anache w̄a Akunnungu. ¹⁷ Pakuŵa uweji tuli w̄anache w̄a Akunnungu, tutupochele aila yatugosele Akunnungu tutupochele pamo ni Kilisito, pakuŵa iw̄aga tulageswe pamo ni w̄elewo, iyoyo chitutame pamo ni w̄elewo mu ukulu wao.

Ukulu waukwika

¹⁸ Pakuŵa nguŵalanga kuti masausyo ga moŵa gano ngaŵa chindu ni ngagakuŵajilwa kulinganichikwa ni ukulu utichimanyiswa kukwetu. ¹⁹ Nombe yepanganyikwe yose ikulindilila kwa lung'wanu lwekulungwa kuunukulikwa kwa w̄anache w̄a Akunnungu. ²⁰ Pakuŵa yepanganyikwe yose yagalauchikwe ni kuŵa yangalimate, ngaŵa kwa kusaka yepanganyikwe isyene, nambo yatendekwe yeleyo kwa kusaka kwakwe Akunnungu nsyene. Namose kwana chilolelo, ²¹ pakuŵa yepanganyikwe yo nombe chiilecheleswe kutyochela mu ukapolo wa konanga ni kwinjila mu kulechelelwa kwekulu kwa w̄anache w̄a Akunnungu. ²² Pakuŵa tukumanyilila kuti mpaka sambano yepanganyikwe yose ikuwuwula mpela ila jwankongwe yakuti pakupikana chilungusi katema ka kuligopola. ²³ Ngaŵa yepenganyikwe yo pe ni ichiwuwule, nambo nowe w̄akwe w̄atukwete mbumu, nti ntuuka waandanda wa Akunnungu, iyoyo tukuwuwula mu mitima jetu, tuchilindililaga kwa lung'wanu lyuŵa lyati Akunnungu litachituunukule kuti tuli w̄anache w̄ao w̄a usyene ni kuigalausya iilu yetu kuŵa ya sambano. ²⁴ Pakuŵa twakulupwiswe, nombe tuli mu chilolelo. Nambo mundu achionaga chindu chakuchilolela, chelecho ngaŵa chilolelo sooni. Pakuŵa ana w̄aani w̄akukombola kuendelechela kuchilolela chindu chakuchiona? ²⁵ Nambo twachilolelaga chindu chingatukuchiona tukuchilindilila mu upiliu.

²⁶ Iyoyo peyo, ni Mbumu jwa Akunnungu akutukamuchisya mu kulepetala kwetu. Pakuŵa ngatukumanyilila itukuŵajilwa kupopela, nambo Mbumu nsyene akutupopelela kwa Akunnungu nkuwuwula kwangatukukombola kukuŵalanga. ²⁷ Ni Akunnungu w̄akwiwona yaili mu mitima jetu, iyoyo

akuimanyilila chakuchiganisya Mbumu jo, pakuw̄a Mbumu akwapopelela w̄andu w̄a Akunnungu mpela yaikuti kwanonyela Akunnungu.

²⁸ Tukwimanyilila kuti mu indu yose, Akunnungu akupanganya masengo kwa upoche wa aŵala w̄akwanonyela, yaani w̄eŵala w̄aŵilanjikwe kutenda malinga ni lisosa lyao. ²⁹ Pakuw̄a aŵala Akunnungu w̄aŵamanyilile chitandile kundanda ni w̄aŵasagwile kuti alandane ni Mwanagwe, kuti Mwanagwe jo aŵe jwandanda kupagwa pasikati ja achapwakwe w̄ajinji. ³⁰ Ni aŵala w̄aŵasagulikwe chitandile kundanda, ni w̄awowo w̄aŵaaw̄ilasile, ni w̄ele w̄aŵaaw̄ilasile, w̄elewo w̄aŵalanjile kuw̄a w̄ambone paujo pao, ni w̄ele w̄aŵaŵalanjile kuw̄a w̄ambone paujo pao, w̄elewo ni w̄aŵaakusisye.

Unonyelo wa Akunnungu

³¹ Kwapele, Ana tujileje uli nkati yeleyi yose? Iw̄aga Akunnungu ali upaande wetu, w̄aani w̄achakombole kutukanila uwe? ³² Akunnungu nganankolela chanasa Mwanagwe jwa jikape, nambo w̄antysisye kwa ligongo lya uweji wose. Iw̄aga atesile yeleyo, ana chalepele chinauli kutupa indu yose pangalipila pamo ni Mwanagwe? ³³ Ana w̄aani w̄achakombole kwaŵechetela magambo w̄andu w̄asagulikwe ni Akunnungu? Akunnungu nsyene w̄aŵalanjile kuw̄a w̄angali ileŵo. ³⁴ Ana w̄aani w̄achachitulamula? Ngaŵa Kilisito Yesu! Pakuw̄a Kilisito Yesu ni juŵawile, ni kupunda yeleyo w̄asyuchile, ni sambano akutama kundyo kwa Akunnungu, ni w̄elewo ni w̄akutupopelela. ³⁵ Ana w̄aani w̄akukombola kutulekanganya ni unonyelo wa Kilisito? Ana kulaga pane kusauka pane ipwetesi pane sala pane usauchi pane kogoya pane chiwa? ³⁶ Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, “Kwa ligongo lyenu tukutama mu chakogoya cha chiwa moŵa gose, tuŵalanjikwe nti ngondolo sya kusinga.”

³⁷ Nambo mwa yele yose uweji tukupunda, elo kupunda mwakupunda mwa w̄ele w̄akutunonyela. ³⁸ Pakuw̄a ngumanyilila isyene kuti, ngapagwa chindu chachikukombola kutulekanganya ni unonyelo wa Akunnungu, atamuno chiwa, atamuno umi, atamuno achikatumetume w̄a kwinani, atamuno machili gane ga kwinani, atamuno indu yaikukopochela sambano yi, atamuno ichikopochele yo, atamuno w̄akutawala, ³⁹ atamuno yaili mwinani, atamuno yaili paasi, atamuno yepanganyikwe yaili yose ngaikombola kutulekanganya ni unonyelo wa Akunnungu, wauli mwa Kilisito Yesu Ambuje w̄etu.

9

Akunnungu ni w̄andu w̄akwe

¹ Nguŵecheta isyene kuti une ndili jwa Kilisito, ngangusala unami. Nningwa wangu ukuumalanjila umboni kwakulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu, isyene ngangulambusya. ² Ngusupuka kwannope ni ndili ni ipwetesi yangamala mu ntima mwangu, ³ pakuw̄a ngakombwele kupopelela nweseche ni kulekanganywa ni Kilisito kwa ligongo lya achinjangu W̄aisilaeli, w̄aali lukosyo lumo ni une kwa chiilu. ⁴ W̄elewo ali W̄aisilaeli w̄aŵasagulikwe ni Akunnungu aŵe w̄anache w̄ao w̄aŵalosisye ukulu wao. W̄alangene nawo ni kwapa Malajisyo, w̄aalosisye yakuti pakwapopelela ni kwapa ilanga yakwe. ⁵ W̄anyawo ali isukulu ya achambuje w̄etu, ni kutyochela mu uŵelesi wao, Kilisito w̄apagwile kwa chiilu. W̄elewo ali Akunnungu w̄akutawala yose, alapikwe moŵa gose pangali mbesi. Eloo.

⁶ Nganguŵecheta kuti chilanga cha Akunnungu nganichimalila. Pakuw̄a nganaŵa W̄aisilaeli wose w̄aali w̄andu w̄a Akunnungu. ⁷ Atamuno nganaŵa

uŵelesi wose u che Iblahimu ŵaali ŵanache ŵa Akunnungu, nambo Akunungu ŵapele chilanga che Iblahimu achitiji, “Uŵelesi wenu chiutyochele ni che Isaka.” ⁸ Malumbo gakwe gali, ngaŵa ŵanache ŵaŵapagwile kwa chiilu ni ŵaali ŵanache ŵa Akunnungu, nambo aŵala ŵanache ŵaŵapagwile kwa chilanga cha Akunnungu ni ŵachaŵilanjikwe uŵelesi u che Iblahimu. ⁹ Pakuŵa chilanga chiŵachilanjile Akunnungu ni chelechi, “Katema kakasagulikwe chingaiche, ni che Sala chaligopole mwanache jwannume.”

¹⁰ Ni ngaŵa yeleyo pe, nambo che Lebeka ŵakwete ŵanache ŵaŵili ŵachilume ŵaŵaŵelekwe ni atati ŵamo, ŵaali che Isaka ambuje ŵetu.

¹¹ Pakuŵa akanapagwe maŵila, namose akanatende indu yambone pane yangalumbana, pakuti nningwa wa Akunnungu wa kusagula uwoneche.

¹² Akunnungu ŵansalile che Lebeka, “Jwankulungwa chachintumichila mpwakwe.” Lusagu lwa Akunnungu lukutendekwa malinga ni uŵilanje wakwe ni ngaŵa kwa ipanganyo ya ŵandu. ¹³ Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, “Naanonyele a Yakobo nambo a Esau naachimile.”

¹⁴ Nipele, ana tujileje uli? Ana Akunnungu ngakulamula yaikuti pakusachilwa? Namuno kanandi! ¹⁵ Pakuŵa ŵaasalile che Musa, “Chinjintendela wema jungunsaka kuntendela wema, ni chinjimpililila ajula jungunsaka kumpililila.” ¹⁶ Nipele, yele yose ikukulupilila chanasa cha Akunnungu ni ngaŵa kwa kuchalila kwa mundu atamuno kwa usache wa mundu.

¹⁷ Pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti yeleyi kwa mwenye jwa ku Misili, “Nanjimiche mme mwenye melepe, kwa litala lya mmwejo nosye machili gangu ni kuti liina lyangu limanyiche pachilambo pose.” ¹⁸ Kwayele, Akunungu akunkolela chanasa ajula jwakunsaka nsyene, nombe jwakusaka aŵe jwa kulimba ntima, akunlimbisa.

Lutumbilo ni chanasa cha Akunnungu

¹⁹ Pane chimuusye, “Iŵaga ili yele, ana ligongo lyachi Akunnungu akuti ŵandu aleŵile? Pakuŵa ŵaani ŵakukombola kukanilana ni aila yakuisaka Akunnungu?” ²⁰ Nambo mmwe mundu, ana mmwe nduni junkwajanga Akunnungu? Ana chiŵiga chikukombola kummusya juŵachigumbile, “Kwachichi mung'umbile yeleyi?” ²¹ Jwakugumba akukombola kugumba iŵiga iŵili kwa lilongo limo yakuti pakusaka, chiŵiga chimo kwa ligongo lya masengo gakuchimbichikwa ni chine kwa ligongo lya masengo gangachimbichikwa.

²² Yeleyo ni iyaliiji kwa Akunnungu. Ŵasachile kulosya lutumbilo lwao ni kugamanyisya machili gao. Nambo ŵaapililile nnope aŵala ŵandu ŵaŵaŵajilwe kulamulikwa ni lutumbilo lwao, ŵelewo ni ŵaakuŵajilwa konangwa. ²³ Soonni ŵasachile aumanyisye winji wa ukulu wao uŵapele aŵala ŵaŵaŵajilwe kupochela chanasa chao, aŵala ŵaŵaŵichikwe chile kalakala apochele ukulu wakwe. ²⁴ Uweji ni ŵatuŵilanjikwe ni jwelejo, ngaŵa kutyochela kwa Ŵayahudi pe nambo kwa ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi nombe nawo.

²⁵ Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala mu chitabu chi che Hosea jwakulondola jwa Akunnungu,

“Aŵala ŵangaŵa ŵandu ŵangu,

chinaŵilanje, ‘Ŵandu ŵangu.’

Ni aŵala ŵangangwanonyela,

‘Chinanonyele.’

²⁶ Ni pamalo paŵaŵilanjikwe, ‘Ŵanyamwe nganimma ŵandu ŵangu,’ chaŵilanjikwe ‘Ŵanache ŵa Akunnungu ŵajumi.’ ”

27 Nombe che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu akwakalipila W̄aisilaeli kuti, “Namose winji wa ūwelesi wa W̄aisilaeli uli mpela nsanga wa kumbwani, nambo nganatupa w̄achachikulupuswa. 28 Pakūwa, Ambuje ngaakāwa kwalamula w̄andu w̄a pachilambo pa.” 29 Mpela che Isaya īw̄alongolele kusala, “Ambuje w̄a ukombole ngakatulechele ūwelesi wa W̄aisilaeli, wose tukaawile mpela w̄andu w̄a ku Sodoma, tukalandene ni w̄andu w̄a ku Gomola.”

Che Paolo akwapopelela W̄aisilaeli

30 Nipele, ana tujileje uli? W̄andu w̄angāwa W̄ayahudi w̄anganatenda chindu chachili chose kuti aloleche w̄ambone paujo pa Akunnungu, w̄aloleche ali w̄ambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya chikulupi. 31 Nambo W̄aisilaeli w̄asosile malajisyo gakatesile aloleche w̄ambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya malajisyo, nganalolecheka w̄ambone paujo pa Akunnungu. 32 Ligongo lyachi nganalolecheka w̄ambone paujo pa Akunnungu? Pakūwa w̄asosile kutendekwa w̄ambone kwa ipanganyo yao, ngāwa kwa litala lya chikulupi. W̄alikūwele pa “Liganga lya kulikūwalila.” 33 Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, “Nnole chimiche liganga ku Sayuni, lichilyatende w̄andu agwanje, misile lwala luchilwagwisye w̄andu. Nambo juchankulupilile jwelejo, jwelejo ngajaluswa kose.”

10

1 Achalongo achinjangu, chingulajila kwannope mu ntima mwangu, ni ngwapopelela Akunnungu kwaligongo lya W̄aisilaeli, kuti akulupuswe. 2 Pakūwa isyene ngunsalila umboni kuti akuchalila kwatumichila Akunnungu, nambo ngāwa mu umanyilisi wambone. 3 Pakūwa nganaimanyilila yakuti Akunnungu pakwāw̄alanjila w̄andu kūwa w̄ambone paujo pao, nombewo atandisye litala lyao achinsyene. Ngakulikuya litala lya kūw̄alanjikwa w̄ambone paujo pa Akunnungu. 4 Pakūwa kwa kwika kwakwe Kilisito, malajisyo gaichile kumbesi kwakwe, pakūwa mundu jwalijose jwakunkulupilila Kilisito āw̄alanjikwe jwambone paujo pa Akunnungu.

Ukulupusyo uli kwa W̄anawose

5 Nkati ngani ja kūw̄alanjikwa w̄ambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya kukamula Malajisyo, che Musa w̄alembile yele, “Mundu jwakugakamulichisya Malajisyo chatame kwa litala lya Malajisyo go.” 6 Nambo nkati ngani ja kūw̄alanjikwa w̄ambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya chikulupi, ikūwechetekwa yele: “Kasinliusya mu ntima mwenu kuti, ana w̄aani w̄achakwele kwini kuti annyichisye Kilisito paasi kukwetu?” 7 Atamuno kasinliusya kuti, “W̄aani juchatuluche mu lisimbo lyangali mbesi kuti annyichisye Kilisito pachanya?” 8 Nambo Malembelo ga Akunnungu gakuti yeleyi: “Lilōwe lya Akunnungu līwandikene nomwe, lili mu kang'wa jenu ni mu ntima wenu.” Lilōwe lyo lili utenga wa chikulupi chachitukwalalichila w̄andu. 9 Mwajitichisyaga ni kūwecheta kwa kang'wa jenu kuti Che Yesu ali Ambuje ni kukulupilila mu ntima mwenu kuti Akunnungu w̄asyusisye mu w̄awe, chinchikulupuswa. 10 Pakūwa kwa ntima mundu akukulupilila ni kūw̄alanjikwa kūwa w̄ambone paujo pa Akunnungu, sooni kwa kang'wa jakwe pakwitichisya ni kūwecheta, akukulupuswa. 11 Pakūwa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Mundu jwalijose jwakunkulupilila jwelejo ngajakola soni.” 12 Chindu chi chili kwa w̄andu wose, nganikupagwa kulekangana pasikati

ja Wâyahudi ni wându wângaŵa Wâyahudi, pakuŵa Akunnungu ali Ambuje ŵa wându wose, ni sooni ali wâmbone kwa wându wâkwapopela. ¹³ Pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Mundu jwalijose juchaŵilanje kwa liina lya Ambuje chakulupuswe.”

¹⁴ Nipele, ana champopele chinauli jwelejo jwanganankulupilila? Ana chankulupilile uli iwâga nganapilikana utenga wakwe? Sooni chapilikanile chinauli utenga wakwe pangali wându wâkwalalichila? ¹⁵ Ana chalalichile chinauli Ngani Jambone pangaalajisya? Mpela Malembelo gamaswela yagakuti pakusala, “Nlole yaikuti kusengwasya kwika kwa aŵala wâkulalichila Ngani Jambone!” ¹⁶ Nambo ngaŵa wându wose wâwâkulupilile Ngani Jambone. Pakuŵa che Isaya jwakulondola jwa Akunnungu watite, “Ambuje, ana nduni jwaukulupilile utenga wetu?” ¹⁷ Kwayele, chikulupi chikuika kwa kupilikana utenga, ni utenga wo ukwika kwa kulalichilwa Liloŵe lya Kilisito.

¹⁸ Nambo nguusya, ana nganapilikana utenga wo? Elo, kupilikana wâpilikene! Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti, “Liloŵe lyao lyapikaniche mu chilambo mose ni maloŵe gao gaichile mpaka kumbesi kwa chilambo chose.”

¹⁹ Nguusya sooni, ana Wâsilaeli nganaimanyilila? Akunnungu watandite kuŵecheta kwa litala li che Musa, “Chinantende nkole wiu kwa litala lya wându wângaŵa chilambo, chinantesye ntumbile kwa litala lya wându wâkuloŵela.”

²⁰ Che Isaya jwakulondola wâwêchete pangali woga maloŵe ga, Akunnungu watite, “Mbatikene kwa wându wânganasosasosa une, naliunukwile kwa wându wânganausya nkati ngani jangu.”

²¹ Nambo nkati Wâsilaeli, che Isaya akutusalila kuti, “Akunnungu watite yeleyi, ‘Lyuŵa tetete najongwele makono gangu kwa wându kwaŵilanga wându wângakunyitichisya ni wâmakani.’ ”

11

Chanasa cha Akunnungu kwa Wâsilaeli

¹ Nipele, nguusya, ana Akunnungu wakanile wându wakwe? Ngwamba! Uneji nansyene ndili Mwisilaeli jwa uŵelesu u che Iblahimu ni jwa lukosyo lu che Benyamini. ² Akunnungu nganiwâkana wându wakwe wâwasagwile chitandile kundanda. Nkukumbuchila yagakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu nkati che Elia, katema paŵalalatile Wâsilaeli paujo pa Akunnungu? ³ Watite, “Ambuje, ŵauleje wâkulondola wenu ni kugumula ilisa yenu, noneji sigalile jika. Ni wanyawo akuusosa amulaje.” ⁴ Nambo Akunnungu wanjanjile uli? Wansalile, “Nalisigachisye wându elufu saba wâwâkanile kuntindiŵalila Baalinnungu jwa unami.” ⁵ Ni iyoyo peyo katema ka sambano kano, apali wându kanandi wasigalile wasagulikwe ni Akunnungu ligongo lya umbone wao. ⁶ Lusagu lwa Akunnungu lukukulupilila umbone wakwe, ni ngiiŵa kwa ipanganyo ya wându, iwâga Akunnungu akwasagula wându kwa litala lya ipanganyo yao, nipele umbone wakwe ngaukaŵe umbone wa usyene.

⁷ Nipele, itite uli? Chindu chiŵachisosaga Wâsilaeli nganachisimana, nambo aŵala wâwasagulikwe wachisimene, ni wane wâwasigalile wo Akunnungu watesile aŵe wâkukakatima ntima. ⁸ Mpela yaitite kulembekwa mu Malembelo ga Akunnungu, “Akunnungu waapele lunda lwangamanyilila, waapele meeso

nambo ngakulola ni w̄aapele mawiwi nambo ngakupilikana mpaka lelo jino.”

⁹ Ni che Daudi akuti,

“Chindimba chao chiw̄e chitanje chakwatanjisyā,
agwanje ni kulagaswa.

¹⁰ Meeso gao gatajikwe chipi kuti akalola
ni migongo jao jipindiche mow̄a gose.”

¹¹ Nipele, nguusya sooni, ana W̄ayahudi alikuw̄ele kwichila kugwa kusyene? Ngwamba! Nambo kwa chilew̄o cha W̄ayahudi, w̄andu w̄angaw̄a W̄ayahudi waichilile ukulupusyo, kuti W̄ayahudi w̄akolele wiu. ¹² Kulew̄a kwa W̄ayahudi kuichisye upile weujinji pachilambo, ni kupunguchilwa kwao kwa chikulupi kuichisye upile weujinji kwa w̄andu w̄angaw̄a W̄ayahudi. Ana ngakukuichisya upile wakupunda nnope katema W̄ayahudi wose pachiw̄aujilile Akunnungu?

Ukulupusyo kwa w̄andu w̄angaw̄a W̄ayahudi

¹³ Sambano, nguw̄echeta ni mwanya w̄andu w̄angaw̄a W̄ayahudi. Pakuw̄a uneji ndili nduna kwa w̄andu w̄angaw̄a W̄ayahudi, ngulilapila masengo gangu.

¹⁴ Pane chingombole kwatenda W̄ayahudi akole wiu kuti ngombole kwakulupusya w̄ampepe mwa w̄elewo. ¹⁵ Pakuw̄a iw̄aga kukanikwa kwao ni Akunnungu kuichisye kwilana pasikati ja Akunnungu ni w̄andu wose w̄a pachilambo, isyene pachakundikwe ni Akunnungu chikuw̄e mpela kuichisya umi kwa w̄andu w̄awile.

¹⁶ Naga chipande chandanda cha nkate chityochekwe ligongo lya Akunnungu, nkate chiuw̄e wakwe iyoyo peyo, ni nchiga watyochekwaga ligongo lya Akunnungu, nipele nyambi syakwe chisiw̄e syakwe iyoyo peyo. ¹⁷ Nyambi simpepe sya mseituni wepande syekate ni lujambi lwa mseituni wa mwitinji upandichikwe pachanya chitela cha mseituni wepande. W̄anyamwe w̄angaw̄a W̄ayahudi nkulandana ni mseituni wa mwitinji, sambano nkupoka umi wa chibumu wa W̄ayahudi. ¹⁸ Kwayele kasimwajalusya aw̄ala w̄akatikwe mpela nyambi. W̄anyamwe nganinkola chakulifunila, pakuwa nganimma w̄anyamwe w̄ankujikamulila michiga, nambo michiga jo ni jajikunkamulila w̄anyamwe.

¹⁹ Panepa chinjile, “Nyambi syakatikwe melepe kuti une ngapandichikwe pachanya pakwe.” ²⁰ Mwambone! Syakatikwe kwaligongo lya ungakulupilila wao ni mmwejo ntemi pamalo pao kwaligongo lya kukulupilila. Sambano nkelifuna nambo njogope. ²¹ Pakuw̄a iw̄aga

Akunnungu nganiw̄alechelela W̄ayahudi w̄akulandana ni nyambi sisylene, ana Akunnungu channechelele mmwe? ²² Nipele, nganichisye yankati umbone wa Akunnungu ni chikali chao nombe nacho. W̄elewo ali w̄achikali kwa aw̄ala w̄agwile nambo w̄elewo ali w̄ambone kwa aw̄ala w̄akutama mu umbone wao. Naga ngaw̄a yele, nomwe w̄akwe tachintyosya. ²³ Ni W̄ayahudi nombe nawo alekaga ungakulupilila wao chapandichikwe peuto paw̄aliji kundanda, pakuw̄a Akunnungu akupakombola kwapandichisya sooni. ²⁴ W̄anyamwe w̄andu w̄angaw̄a W̄ayahudi nkulandana ni lujambi lwa mseituni wa mwitinji lwekate ni kupandichikwa pa mseituni waupandikwe. Nambo chelechi nganichiw̄a chindu chachipago. W̄ayahudi akulandana ni mseituni wepande ni chiiw̄e yangasakalisya kwa Akunnungu kupandichisya sooni nyambi sisyakatikwe pa chitela chao cha chipago.

Chanasa cha Akunnungu kwa w̄andu wose

²⁵ Achalongo achinjangu ngusaka mmanyilile usyene wausisiche, nambo ngusaka mmanyilile kuti nkalilapa nkwete lunda nnope. Makani ga W̄aisilaeli galiji ga katema pe mpaka w̄andu w̄angaw̄a W̄ayahudi wose w̄akusachilwa pachiw̄aujilile Akunnungu. ²⁶ Pelepo W̄aisilaeli wose chakulu-puswe mpela yaitite pakulembekwa mu Malembelo ga Akunnungu, “Mu Sayuni chachityochela nkulupusyo chachichityosya chigongomalo pasikati ja uw̄elesi u che Yakobo.

²⁷ Lyeleli lili lilangano lyangu lichindende ni w̄elewo katema pachinaalechelesye sambi syao.”

²⁸ Pakuw̄a akujikana Ngani Jambone, W̄ayahudi aw̄ele w̄ammagongo w̄a Akunnungu nambo kwa kupoka kwenu w̄anyamwe w̄angaw̄a W̄ayahudi. Nambo pakuw̄a Akunnungu w̄aasagwile, chiw̄ela Akunnungu akwanonyela kwa ligongo lya achambuje w̄ao. ²⁹ Pakuw̄a Akunnungu ngakugalausya nganisyosyo kwa aw̄ala w̄aw̄asagwile ni kwapa upile. ³⁰ Kalakala ko w̄anyamwe nganimwajitichisya Akunnungu nambo sambano ankolele chanasa w̄anyamwe ligongo lya ungapilikanichisya wa W̄ayahudi. ³¹ Iyoyo peyo mpela w̄anyamwe yantite pakukolelwa chanasa, W̄ayahudi nombewo ngakwajitichisya Akunnungu melepe kuti nombewo akolelwe chanasa. ³² Pakuw̄a Akunnungu w̄aatesile w̄andu wose aw̄ele w̄angajitichisya kuti w̄akolele chanasa w̄anawose.

³³ Ipanje ya Akunnungu ni lunda ni umanyilisi wao ili yekulungwa kupunda! Ngapagwa jwakupakombola kususososa ulamusi wao natamuno kugamanyilila matala gao.

³⁴ Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, “Ana w̄aani w̄akusimanyilila ng'anisyosyo sya Ambuje? Ana w̄aani uchiw̄asalile chakupanganya?”

³⁵ Ana w̄aani w̄alongolele kwapa Akunnungu chindu kuti ni w̄elewo w̄auchisye?”

³⁶ Pakuw̄a indu yose ipanganyikwe ni w̄elewo, ni ili kwa ukombole wao ni kwa liwamba lyao. Akunnungu akuswe mow̄a gose pangali mbesi! Eloo.

12

Kutama kwa kwatumichila Akunnungu

¹ Kwayele, achalongo achinjangu, pakuw̄a Akunnungu annosisye chanasa chao, ngunchondelela ntyosye iilu yenu mpela mbopesi jejumi ni jeswela ni jajikwanonyelesya Akunnungu. Lyele lili litala lya usyene lya kwapopelela Akunnungu. ² Nkansyasya indu ya pachilambo pano nambo Akunnungu ajigalausye miningwa jenu kuti mmanyilile unonyelo wa Akunnungu. Nipele chinkombole kulimanyilila lisosa lya Akunnungu lyalili lyambone ni yakuti pakusaka w̄anyamwe mme.

³ Pakuw̄a kwa umbone waambele Akunnungu, ngunsalila w̄anyamwe wose, mundu akasaliganichisya kuti ali jwankulu kupunda yaikuti kwa w̄ajila. Nambo mmeje w̄a lunda pankuganisya, ni kulilamula mwachinsye malinga ni chikulupi chimpegwile ni Akunnungu. ⁴ Mu chiilu chimo mwana iw̄alo yejinji, ni kila chiw̄alo chikupanganya masengo gakwe. ⁵ Uweji w̄atuli w̄ajinji tuli chiilu chimo mu kulumbikana ni Kilisito, noweji wose tulumbikenye jumo kwa jwine nti iw̄alo ya kupisyangana ya pachiiu. ⁶ Nipele, pakuw̄a tuli ni mitulilo jakupisyangana, malinga ni ntuuka watupele Akunnungu. Jwapegwilwe ntulilo wa kuw̄echeta utenga kutyochela kwa Akunnungu, aw̄echete malinga ni chikulupi chakwe. ⁷ Iw̄aga mundu apegwilwe ntulilo wa kutumichila, nneche atumichile. Jwapegwilwe ntulilo wa kwiganya,

nneche ajiganye. ⁸ Jwapegwilwe ntulilo wa kutusya ntima, atendeje yeleyo. Ni jwapegwilwe ntulilo wa kutyosya kwa w̄ane, atyosye kwa lulele. Jwakwimilila, ajimilile kwa kuchalila ni jwa chanasa, atendekanye yeleyo kwa kusangalala.

Unonyelo

⁹ Unonyelo wenu uwe wangali ulamba. Nchichime changalumbana chili-chose, mnyambatilane ni yambone. ¹⁰ Nnonyelane jwine ni jwine mpela achalongo ni kuchimbichisyana jwine ni jwine. ¹¹ Npanganye masengo kwa kuchalila, nkaŵa w̄a ulesi. Mwatumichile Ambuje, kwa ntima wenu wose. ¹² Nsengwanje nli ni chilolelo. Mpililile mu kulagaswa, ni kupopela katema kose. ¹³ Mwakamuchisye w̄andu w̄a Akunnungu mu yaikwasoŵa yao ni kwapochela achalendo kwa unonyelo.

¹⁴ Mwape upile w̄akunnagasya, mwape upile ngasimwalwesya. ¹⁵ Nsengwanje pamo ni w̄akusengwa, nlile pamo ni w̄akulila. ¹⁶ Ntame yambone jwine ni jwine. Kasinlifuna nambo nkunde kutama kwa kulitulunya. Kasinliganichisya kuti nkwete lunda nnope.

¹⁷ Ngasimwauchisya yangalumbana mundu jwampanganyichisye yangalumbana. Mpanganye yambone kwa w̄andu wose. ¹⁸ Yaikuti pakukomboleka kukwenu nchalile kutama mu chitendewe ni w̄andu wose. ¹⁹ Achalongo achinjangu, kasimmuchisyana yangalumbana jwine ni jwine, nambo mwalechele Akunnungu atende chindu cho kwa lutumbilo lwakwe, pakuŵa ilembekwe mu Malembelo ga Akunnungu, Ambuje akuti, “Kuuchisya chisasi kuli kukwangu, uneji chimuchisye.” ²⁰ Mpela Malembo ga Akunnungu yagakuti, “Jwammagongo jwenu jakolaga sala mwape chakulya ni jankamulaga njota mwape meesi ang'weje. Pakuŵa kwakutenda yeleyo chimwatende akole soni jajikulungwa nti mwaŵichile makala ga mooto pantwe pakwe.” ²¹ Nkakunda ungalumbana umpunde, nambo nkaupunde ungalumbana kwa kuitendekanya yambone.

13

Kwapilikanichisya achakulu w̄a chilambo

¹ Kila mundu w̄ajitichisye w̄aali ni ulamusi w̄a pachilambo, pakuŵa ngapagwa mundu jwakukombola kulongosya iw̄aga nganaŵichikwa ni Akunnungu kuti alongosye, Akunnungu jika pe ni w̄akwapa w̄andu machili ga kulongosya. ² Jwakukanilana ni w̄akwete ulamusi, akugakana malajisyo ga Akunnungu, ni w̄akuitendekanya yeleyo akuliichisya kulamulikwa nsyene. ³ Pakuŵa w̄akutawala ngakogopeka ni w̄andu w̄akwitendekanya yambone, nambo akogopeka ni w̄andu w̄akwitendekanya yangalumbana. Ana ngankusaka kunjogopa jwali ni ulamusi? Ntendeje yaili yambone nombejo chanlape, ⁴ pakuŵa jwelejo ali katumetume jwa Akunnungu jwakupanganya masengo kwa kupoka kwenu. Nambo iw̄aga nkuitenda yangalumbana munjogope, pakuŵa isyene akwete ulamusi wa kunnagasya. Jwelejo ali jwakwatumichila Akunnungu, akulosya lutumbilo lwa Akunnungu w̄andu w̄akwitendekanya yangalumbana. ⁵ Kwa ligongo lyo ikuŵajilwa kwajitichisya w̄akwete ulamusi, ngaŵa kwa ligongo lya kogopa kulamulikwa ni Akunnungu, nambo kwa ligongo lya nningwa wenu nkumanyilila chinkusachilwa kuchitenda.

⁶ Kwa ligongo li, w̄anyamwe nkupeleka nsongo, pakuŵa w̄akulongosya wo ali achikatumetume w̄a Akunnungu pakuŵa pakupanganya masengo go akuntumichila Akunnungu. ⁷ Mwape w̄andu wose indu iyaŵajile, jwakupochela

nsongo mwape nsongo ni jwakupochela ushulu mwape ushulu ni luchimbichimbi kwa jwakuw̄ajilwa kuchimbichikwa.

Yaikusachilwa kutendelana jwine ni jwine

⁸ Nkakola ligambo kwa mundu jwalijose, ikaŵe kunonyelana. Pakuŵa jwakunnonyela njakwe amalisisye Malajisyo ga che Musa. ⁹ Pakuŵa malajisyo gakuti, “Kasintenda chikululu, ni kasimmulaga ni kasinjiŵa ni kasinnajila,” ni malajisyo ga ni malajisyo gane gose gataŵikwe mu lilajisyo limo lyalikuti, “Munnonyele njenu mpela inkuti pakulinonyela mwasyene.” ¹⁰ Jwakunnonyela njakwe ngaakombola kumpanganyichisya yangalumbana. Nipele, unonyelo uli utindimisywa wa Malajisyo gose.

¹¹ Ntende yele, nchimanyililaga katema, yakuti ndaŵi ja kwimuka mu lugono jiiche, pakuŵa sambano ukulupusyo wetu uli pachiŵandi ni uweji kupunda iyaliji patwatandite kukulupilila. ¹² Chilo chiŵandichile kumala ni muusi uŵandichile. Nipele tuleche ipanganyo ya muchipi ni kuwala yakumenyanilana ya lilanguka. ¹³ Tujende yambone nti ŵandu ŵatukutama muusi. Tuleche chindimba chachili ni ipanganyo yangalumbana, kukolelwa ni chigwagwa ni usakwa ni umenyani ni wiu. ¹⁴ Mwatende ŵandu ammone Ambuje Che Yesu Kilisito mu utame wenu, kasinganisya tama syangalumbana syampagwile nasyo ni kusikuya.

14

Kasimunlamula mpwenu

¹ Mumpochele jwelejo jwakulepetala mu chikulupi nkakanilana nawo nkati ng'anisyo syao. ² Mundu jumo akwete chikulupi, akulya indu yose, nambo jwine jwalepetele mu chikulupi, akulya maponda pe. ³ Mundu jwakulya indu yose, akasanjalusya jwelejo jwangakulya indu yose. Ni mundu jwakulya maponda pe, akasanlamula jwelejo jwakulya indu yose, pakuŵa Akunnungu ankundile jwelejo. ⁴ Ana mmwejo nduni junkunlamula jwakutumichila jwa jwine? Ajimaga uchenene pa masengo gao pane agwaga, lyele lili pachanya pa mmbujegwe. Nombejo chajime mwakulimbila, pakuŵa Ambuje chakombole kunjimika.

⁵ Mundu jumo akukombola kuganisya kuti lyuŵa limo lili lyambone kupunda moŵa gane nambo jwine akukombola kuganisya kuti moŵa gose gali yalumo. Kwapele mundu jwalijose ajitichisye yakuti pakuganisya nsyene. ⁶ Mundu jwalijose jwakuliwona lyuŵa lili lyambone, akutenda yeleyo kwakwakusya Ambuje. Ni jwakulya indu yose, akutenda yeleyo kwakwakusya Ambuje, pakuŵa akwatogolela Akunnungu kwaligongo lya chakulya chiŵapele. Iyoyo ni jwangakulya indu yose, akutenda yeleyo kwakwakusya Ambuje, ni jwelejo nombe akwatogolela Akunnungu. ⁷ Pakuŵa ngapagwa namose jumo pasikati jetu jwakutama kwa liwamba lyakwe nsyene atamuno ngapagwa jwakwasika kwa liwamba lyakwe nsyene.

⁸ Pakuwa iŵaga tukutama, tukutama kwa liwamba lya Ambuje ni iŵaga tukwasika, tukwasika kwa liwamba lya Ambuje. Nipele, iŵaga tukutama pane tukwasika, uwe tuli ŵandu ŵa Ambuje. ⁹ Pakuŵa Kilisito ŵajasiche ni kusyuka kwa ligongo lyo, melepe aŵeje Ambuje ŵao ŵajasiche ni ŵajumi nombe nawo. ¹⁰ Kwachichi mmwe nkunlamula mpwenu jo? Pane uli alakwe kunjalusya mpwenu jo? Pakuŵa uweji wose tutujime paujo pa chitengu cha ulamusi cha Akunnungu. ¹¹ Pakuŵa mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala,

Ambuje akuti, “Isyene indite kuŵa Akunnungu jwanjumi, kila mundu chachitindiŵala paujo pangu

ni kila mundu chachijitichisya kuw̄echeta nsyene kuti Une ndili Akunnungu jwanjumi.”

¹² Kwayele, kila jwalijose pasikati jetu chaliw̄alanje nsyene kwa aila iyaitesile paujo pa Akunnungu.

Kasinchijonanga chikulupi cha w̄andu w̄ane

¹³ Nipele, tukasalamulana twachinsyene nambo tulilolechesye, mundu akasammichila njakwe chakukuw̄asya pane kuntenda agwilile mu sambi.

¹⁴ Une jwanumbikene ni Ambuje Che Yesu, ngumanyilila kuti ngapagwa chakulya chachili chakusakala paujo pa Akunnungu. Nambo mundu agansyaga kuti chakulya chine chili chakusakala paujo pa Akunnungu, chele chakulya cho chili chakusakala kwa jwelejo.

¹⁵ Nambo mwansupusyaga mpwenu kwa ligongo lya yakulya inkulya, nlesile kutenda mu unonyelo. Chakulya chinkulya chikaw̄a ligongo lya kunsoyasya mpwenu juw̄awililwe ni Kilisito. ¹⁶ Iyoyo kasinjitichisya kuti chindu chinkuchiwona w̄anyamwe chambone chijaluswe. ¹⁷ Pakuw̄a, Umwenye wa Akunnungu nganiuw̄a kulya ni kug'wa, nambo kuli kupanganya yambone paujo pa Akunnungu, ni chitendewe ni sangalala jajikwika ni Mbumu jwa Akunnungu. ¹⁸ Pakuw̄a mundu jwalijose jwakuntumichila Kilisito kwanti yeleyo, akwanonyelesya Akunnungu, sooni akukundikwa ni w̄andu.

¹⁹ Nipele, iw̄aga yeleyo, tulimbile nnope kutendekanya indu yaikwikanawo chitendewe ni yaikutukamuchisya kulimbisyaana mitima mu chikulupi. ²⁰ Kasingajonanga masengo ga Akunnungu kwa ligongo lya yakulya. Isyene yakulya yose yeswejeswe, nambo ngaw̄a yambone kulya chakulya chachikuntendekasya jwine agwilile mu sambi. ²¹ Ili yambone kuleka kulya nyama ni kung'wa divai, pane kuleka ineine yaikukombola kuntendekasya mpwenu agwilile mu sambi. ²² Chikulupi chinkwete cho chisigalile kukwenu ni Akunnungu. Jwana upile jwelejo jwangakulilamula nsyene, pakuw̄a akukulupilila kuti aila yaitesile ikwanonyelesya Akunnungu. ²³ Nambo mundu jwakwete lipamba ni indu yakulya, Akunnungu akunlamula pakulya pakuw̄a chakuchitenda akutenda pangali chikulupi. Ni chindu chachili chose chakupanganya mundu iw̄aga akuchipanganya pangali chikulupi, chelecho chili sambi.

15

Twanonyelesye w̄ane ngaw̄a twachinsyene

¹ Uweji w̄atuli ni chikulupi chakulimbangana tukuw̄ajilwa kwakamusya w̄aali ni chikulupi chakulepetala, ngaw̄a kutenda indu yakulinonyelesya twachinsyene pe. ² Mundu jwalijose pasikati jetu akusachilwa annonyelesye njakwe, kwa kwapanganyichisya yambone kuti anlimbisye mu chikulupi.

³ Pakuw̄a, namose Kilisito nganalinonyelesya nsyene, nambo mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti kusala, “Kutukana kose kuw̄antukene mmwe, kumujilile une.”

⁴ Pakuw̄a yose iyalembekwe kalakala mu Malembelo ga Akunnungu, yalembekwe kuti itujiganye uwe, kuti kwa upililiu ni kutuswa ntima kwatupatile ni malembelo go, tukole chilolelo.

⁵ Akunnungu w̄akwapa w̄andu machili gakupililila ni kutulasika antende nkole nningwa umo, nchikuyaga chitagu cha Kilisito Yesu. ⁶ Kutu kwa ntima umo ni liloŵe limo nkombole kwakusya Akunnungu, Atati wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito.

Ngani Jambone kwa w̄andu wose

⁷ Nipele, mpochelane jwine ni jwine mpela Kilisito iŵatite pakutupochela kwa ligongo lya ukulu wa Akunnungu. ⁸ Pakuwa, isyene ngunsalila, Kilisito atendeke katumetume jwa ŵaumbale kuti alosye usyene wa Akunnungu, kuti amalichisye ilanga iŵapegwilwe achambuje ŵetu. ⁹ Sooni kuti ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi ŵakusye Akunnungu ligongo lya chanasa chao. Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala,

“Kwayele chinamlape pasikati ja ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi, chinyimbe kunlapa mmwe.”

¹⁰ Ni sooni Malembelo gakuti,

“Nsengwanje ŵanyamwe ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi pamo ni ŵandu ŵakwe Akunnungu.”

¹¹ Malembelo ga Akunnungu gakuti sooni,

“Mwalape Ambuje, ŵanyamwe ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi, ngosyo syose mwalape!”

¹² Ni che Isaya nombe akuti,

“Mu uŵelesi u che Yese chakopochele mundu,

juchiŵalongosye ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi, nombewo chankulupilile.”

¹³ Nipele, Akunnungu jwali ndande ja chilolelo angumbalichisye ŵanyamwe lukondwa lusyene ni chitendeweke nkukulupilila kwenu namose chilolelo chenu chipunde kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu.

Ukatumetume u che Paolo

¹⁴ Achalongo achinjangu, uneji nansyene ngumanyilila kuti ŵanyamwe mgumbele umbone, ni umanyilisi wose ni sooni nkukombola kujiganyana yambone. ¹⁵ Nambo mu chikalata chi, nanlembele mwakulimbila nkati indu impepe kuti nankumbusye sooni indu yo. Ndesile yeleyo kwa ligongo lya umbone wambele Akunnungu, ¹⁶ kuti meje katumetume jwa Kilisito Yesu pasikati ja ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi. Nagapanganye masengo ga chimbopesi ga kulalichila Ngani Jambone ja Akunnungu kuti ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi aŵe mbopesi jajikundikwe ni Akunnungu, ni mbopesi jajiswejeswe ni Mbumu jwa Akunnungu. ¹⁷ Kwayele, nkulumbikana kwangu ni Kilisito Yesu, ngwete chakulilapa pa masengo gakwatumichila Akunnungu.

¹⁸ Pakuŵa ngangulinga kuŵecheta chindu chine, ikaŵe yele yatesile Kilisito kwa litala lyangu une kwakwalongosya ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi ŵajitichisye Akunnungu. Ŵatesile yeleyo kwa maloŵe ni ipanganyo, ¹⁹ kwa machili ga imanyisyo ni yakusimonjeka ni kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu. Kwayele mu ulendo wangu kutyochela ku Yelusalemu ni mwingulugulu mwakwe mpaka kwichila ku Iluliko naalalichile ŵandu Ngani Jambone ja Kilisito kwa utindimisyo. ²⁰ Katema kose nningwa wangu uli umo pe kuti nalichile Ngani Jambone palipose panganilipikaniche liina lya Kilisito, melepe ninaiche kutaŵa pachanya pa nsingi wauŵichikwe ni mundu jwine.

²¹ Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, “Aŵala ŵanganasalilwa nkati jwelejo chachilola ni aŵala ŵanganapikane ngani syakwe chachimanyilila.”

Che Paolo akusaka kwimajimila ku Loma

²² Lyelelyo lili ligongo lilyanekasisye kakajinji kwika kukwenu. ²³ Nambo sambano malisisye masengo gangu mu ilambo yi, ni sooni chitandile kalakala nasachile nnope kwika kukwenu, ²⁴ ngukulupilila kutenda yele sambano. Patinyaule ku Isipania, ngulolela kupitila kwele ni kuonegana

ni w̄anyamwe ni kusangalala kanandi pamo ni w̄anyamwe, ni ngulolela ukamuchisyo wenu mu ulendo wangu. ²⁵ Nambo sambano ngwaula kaje ku Yelusalemu kukwatumichila w̄andu w̄a Akunnungu kweleko. ²⁶ Pakuŵa mpingo wa w̄andu w̄akunkulupilila Kilisito w̄a ku Makedonia ni ku Akaya, yanonyele kusonganya indu yakwakamuchisya w̄akulaga w̄aali mumpingo wa w̄andu w̄a Akunnungu w̄akutama ku Yelusalemu. ²⁷ Elo, yanonyele kuitenda yeleyo, nambo kusyene akuw̄ajilwa kwakamuchisya mu yeleyo. Pakuŵa iw̄aga w̄andu w̄angaŵa W̄ayahudi akamulene ni W̄ayahudi mu upile wa chibumu ni w̄andu w̄angaŵa W̄ayahudi, akuw̄ajilwa kwakamuchisya W̄ayahudi mu indu yaikwasoŵa ya pachilambo. ²⁸ Pachimalisye masengo go ni kwapa W̄ayahudi ukamuchisyo wo, chisepuchile kukwenu ndi mu ulendo wa ku Isipania. ²⁹ Ngumanyilila kuti patiiche kukwenu tiiche ni upile weujinji nnope wa Kilisito.

³⁰ Achalongo achinjangu, ngunchondelela kwa Ambuje w̄etu Che Yesu Kilisito ni kwa unonyelo waukwika ni Mbumu jwa Akunnungu, mungamuchisye une kwa kumbopelela kwannope kwa Akunnungu. ³¹ Mumbopelele ngulupuche kutyoka mu makono ga w̄andu w̄angakunkulupilila Kilisito w̄akutama ku Yudea, nombe kutumichila kwangu ku Yelusalemu ko kukundikwe ni w̄andu w̄a Akunnungu w̄aali kweleko. ³² Kwayele, Akunnungu asakaga chiiche kukwenu kwa kusengwa, none sisimiswe ntima pamo ni w̄anyamwe. ³³ Akunnungu w̄akwikanacho chitendewele aŵe pamo ni w̄anyamwe wose. Elo!

16

Che Paolo akwakomasya w̄andu w̄a ku Loma

¹ Ngusaka kummanyisya kukwenu che Foibe mlumbu gwetu, jwali katumetume jwa mpingo wa w̄andu w̄akunkulupilila Kilisito waali ku Kenkelea.

² Mumpochele kwa ligongo lya Ambuje mpela yakuti kuw̄ajilwa w̄andu w̄a Akunnungu kupochelwa. Munkamuchisye mu yose yaikwasoŵa, pakuŵa nsyene jo nombe w̄aakamuchisye w̄ajinji, ni une jwakwe.

³ Mungomachisye che Pilisila ni che Akila achikatumetume achinjangu mu masengo ga Kilisito Yesu. ⁴ W̄anyawo w̄autyosisye umi wao kwa ligongo lyangu. Ngwatogolela, ngaŵa une jika pe nambo ni mipingo ja w̄andu w̄akunkulupilila Kilisito jose ja w̄andu w̄angaŵa W̄ayahudi, nombewo akwatogolela. ⁵ Sooni mungomachisye mpingo wa w̄andu w̄akunkulupilila Kilisito wakusongangana mu nyuumba jao.

Mungomachisye mmbusanga jwangu jungunonyela che Epaineto juw̄aliji jwandanda kwakulupilila Kilisito ku chilambo cha Asia.

⁶ Mungomachisye che Maliamu jwapangenyeye masengo kwannope ligongo lya w̄anyamwe. ⁷ Mungomachisye che Andiloniko ni che Yunia, W̄ayahudi achinjangu w̄awataw̄ikwe mu nyuumba jakutaŵilwa pamo ni une. W̄anyawo akumanyika nnope pasikati ja achinduna, nombewo w̄anongolele une kuŵa W̄akilisito.

⁸ Mungomachisye che Ampuliato, mmbusanga jwangu jungunonyela nkulumbikana ni Ambuje. ⁹ Mungomachisye che Ulubano katumetume njetu pa masengo ga Kilisito ni che Sitakisi mmbusanga jwangu jungunonyela. ¹⁰ Mungomachisye che Apele pakuŵa alosisye chikulupichiko chakwe kwa Kilisito. Mungomachisye w̄andu wose w̄akutama mu nyuumba ji che Alisitabulo. ¹¹ Mungomachisye che Helodiana, myahudi njangu.

Mungomachisye mpingo wa w̄andu wose w̄akukulupilila Ambuje w̄akutama mu nyuumba ji che Nalikisi.

¹² Mungomachisye che Tilifena ni che Tilifosa achakongwe w̄akupanganya masengo ga Ambuje ni che Pelisi mmbusanga jwangu jungunonyela, jwalimbichile kupanganya masengo ga Ambuje. ¹³ Mungomachisye che Lufo mundu juw̄asagulikwe kwatumichila Ambuje ni achikulugwe jwaali nti achikulu w̄angu none. ¹⁴ Mungomachisye che Asinkilito ni che Fulego ni che Helime ni che Patuloba ni che Helima ni achinjetu wose w̄akukulupilila Kilisito w̄akutama nawo. ¹⁵ Mungomachisye che Filologo ni che Yulia ni che Neleo ni nlumbugwe ni che Olimpa ni w̄andu wose w̄a Akunnungu w̄akutama nawo.

¹⁶ Nkomasyane jwine ni jwine kwa unonyelo wa chikilisito. Mipingo ja w̄andu w̄akukulupilila Kilisito jose jikunkomasya w̄anyamwe.

Malajisyo ga mbesi

¹⁷ Ngunchondelela, achalongo achinjangu, mwalosye pangasisika w̄akwikanawo utinda ni kwatendekasya w̄andu w̄ane aleche kugakamula majiganyo ga w̄apochele. Nlisepusye nawo. ¹⁸ Pakuwa w̄andu w̄anti yeleyo ngakuntumichila Kilisito Ambuje w̄etu, nambo akugatumichila matuumbo gao achinsyene. Sooni kwa maloŵe gao gakooloŵa ni gagakunyenga, akwalambusya w̄andu w̄ambone. ¹⁹ W̄andu wose akumanyilila inkuti pakumpilikanichisya Ambuje, ni kwa ligongo li ngusengwa liw̄amba lyenu. Nambo ngusaka w̄anyamwe mme w̄a lunda kwa kupanganya yambone, ni mme w̄angali ileŵo mu indu yangalumbana. ²⁰ Akunnungu w̄akwikanawo chitendeweke ngaakaŵa kunliw̄atila Shetani paasi pa makongolo genu.

Umbone wa Ambuje w̄etu Che Yesu Kilisito uŵe pamo ni w̄anyamwe.

²¹ Che Timoseo katumetume njangu akunkomasya. Iyoyo peyo che Lukio ni che Yasoni ni che Sosipateli w̄aali W̄ayahudi achinjangu akunkomasya.

²² None che Telitio, jungulemba chikalata chi che Paolo chi, ngunkomasya mu liina lya Ambuje.

²³ Che Gayo, juw̄ambochele une ni juw̄aupochele mpingo wa w̄andu w̄akukulupilila Kilisito w̄akusongangana kukwakwe akunkomasya. Che Elasto jwakugosa mbiya sya musi wu pamo ni nlongo njetu che Kwalito akunkomasya. ²⁴ Umbone wa Ambuje w̄etu Che Yesu Kilisito uŵe pamo ni w̄anyamwe wose. Eloo!

Che Paolo akumalichisya kwa mapopelo

²⁵ Sambano Akunnungu akuswe! W̄elewo akukombola kunlimbisya mu chikulupi malinga ni Ngani Jambone jingulalichila ji yankati Che Yesu Kilisito, ni malinga ni uunukuko wa usyene uwaliji usisikwe chitandile kalakala. ²⁶ Nambo sambano usyene wo uunukulikwe kwa litala lya malem-belo ga w̄akulondola w̄a Akunnungu. Ni kwa makanyo ga Akunnungu wa moŵa gose pangali mbesi umanyiche kwa ngosyo syose kuti w̄andu akombole kwakulupilila ni kwajitichisya.

²⁷ Nipele, kwa Akunnungu jika pe, w̄akwete lunda lose, upagwe ukulu kukwakwe kwa litala lya Che Yesu Kilisito, moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi. Eloo!

Chikalata chaandanda chi che Paolo kwa Wâkolinto Chilongolelo

Chikalata chaandanda kwa Wakolinto chalembeke ni nduna che Paolo, chalembeke pa yaka ya hansini na tano pakumala kupagwa ku Che Yesu (1.1). Chikalata chi chaliji chandanda mwa ikalata iwili iyalembeke ni che Paolo kwa wakukulupilila Kilisito waali ku Kolinto. Walembeke chikalata chi panepa alinkutama ku Efeso, akanaŵe kwajimajimila wandu wa ku Kolinto mpela yatite pakuamua mu ulendo wao wakwaula ni kuuja ku Makedonia. (16:5-9).

Chikalata chi chili majanjo ga che Paolo mpela iwapochele kutyochela kwa wandu wane wakukulupilila Kilisito yankati indu ineine yangalumbana iyatendekwaga pasikati ja wandu wakukulupilila Kilisito wa ku Kolinto, yangalumbana yo ili pamo ni kusapulana ni chikululu. Wandu wa ku Kolinto wamanyiche kwaligongo lya usyowelo wao wa kunonyela nnope chikululu, kwayele nganichiwa chindu cha kusimonjeka, che Paolo kwalembeke wandu wakukulupilila Kilisito indu yo. Chikalata chaandanda kwa Wâkolinto chi, chikwete liunjili lya 13 lyalikukunguluchila ngani ja unonyelo.

Yaili mu chitabu chi

Che Paolo akwakomasya Wâkolinto ni kwatogolela Akunnungu ligongo lyao (1:1-9).

Che Paolo akukunguluchila ngani ja kusapulana kwa wandu wakukulupilila Kilisito waali ku Kolinto (1:10-4:21).

Che Paolo akukunguluchila yankati chikululu ni ngani ja kwausyana achinsyene pe mmikungulu (5-6).

Che Paolo akwapa malango gankati kulumbela, kupeleka mbopesi kwa inyago, ni kusongangana kwaligongo lya kupopelela, ni ntuuka kutyochela kwa Mbumu jwa Akunnungu, ni kusyuka (7-15).

Akumalichisya kwa kusala ngani syakwe nsyene ni kukunguluchila nkati indu ine (16).

¹ Une che Paolo jumilanjikwe kuti meje nduna jwa Kilisito Che Yesu kwa kusaka kwakwe Akunnungu ni alongo ajetu che Sositene ² tukunnembela mwanya wanli wandu wa Akunnungu wa ku Kolinto, wanyamwe mmilanjikwe mme wandu wa Akunnungu mu kulumbikana ni Kilisito Che Yesu, pamo ni wandu wose waali papalipose wakwapopelela Ambuje wetu Che Yesu Kilisito jwali chilongola jwao ni jwetu.

³ Tukunsachila umbone ni chitendewe kutyochela kwa Akunnungu Atati wetu ni Ambuje Che Yesu Kilisito.

Umbone mu kulumbikana ni Kilisito

⁴ Ngwatogolela Akunnungu kwa ligongo lyenu moŵa gose kwa ligongo lya umbone wa Akunnungu umpatile kwa litala li Che Yesu Kilisito. ⁵ Pakuŵa mu kulumbikana ni Kilisito mmele wakusichila mu indu yose, mpatile umanyilisi wose ni ukombole wose wa kulalichila. ⁶ Pakuŵa umboni nkati Kilisito ulimbichikwe mwa wanyamwe, ⁷ kwayele nganimma wakusowekwa ni ntuuka wauliwose kutyochela kwa Mbumu jwa Akunnungu, mpela inkuti kulolela kuunukulikwa kwa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. ⁸ Wewo chanlimbisye mpaka kumbesi kuti mme wangali chilewo pa lyuŵa lichauje Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. ⁹ Akunnungu ali wakukulupilichika, wewo wammilasile kuti

ntame mu kukamulangana ni Che Yesu Kilisito mwanagwawo w̄aali Ambuje w̄etu.

Kulekangana kwa w̄akukulupilila Kilisito

¹⁰ Achalongo achinjangu, ngunchondelela mlina lya Ambuje w̄etu Che Yesu Kilisito, njilane wose mu inkuw̄echeta kuti kukapagwa kulekangana pasikati jenu, nnopennope nkole nganiso simo ni nningwa umo. ¹¹ Achalongo achinjangu, w̄andu w̄ane w̄aali mu mpingo u che Kiloe asalile kuti w̄anyamwe nkulekangana kwa malōwe. ¹² Ngusaka sale chimbilikene kukwenu, mundu jwine akuti, “Une ngwakuya che Paolo,” ni jwine akuti, “Une ngwakuya che Apolo,” jwine akuti, “Une ngwakuya che Kefa,” ni jwine akuti, “Une ngwakuya Kilisito.” ¹³ Ana nkuganisa kuti Kilisito agāw̄aniche? Ana che Paolo ni jūw̄aw̄ambikwe pa nsalaba kwaligongo lyenu? Pane ana mwabatiswe kuti mme w̄akulijiganya w̄a che Paolo? ¹⁴ Ngwatogolela Akunnungu pakūw̄a nganinambatisya jwalijose pasikati jenu ikāwe che Kilispo ni che Gayo pe. ¹⁵ Kwayele ngapagwa mundu jwakukombola kusala kuti abatiswe āwe jwakulijiganya jwangu. ¹⁶ Ngukumbuchila, iyoyo nambatisye che Sitefano ni w̄aali mu nyumba jao, nambo ngangukumbuchila kuti nambatisye mundu jwine. ¹⁷ Pakūw̄a Kilisito ngananajichisya kwabatisya w̄andu, nambo naalalichile w̄andu Ngani Jambone, ni ngāw̄a kwa malōwe gakwanonyelesya w̄andu, kuti chiwa cha Kilisito pa nsalaba chināwe cha bule.

Kilisito ali machili ni lunda lwa Akunnungu

¹⁸ Pakūw̄a utenga nkati chiwa cha Kilisito pa nsalaba ukuwoneka ulōwelo kwa w̄akusochela, nambo kwetuwe w̄atukukulupuswa, tukugaona machili ga Akunnungu. ¹⁹ Malembelo ga Akunnungu gakusala, “Chinalujonanje lunda lwa w̄andu w̄aali ni lunda, ni umanyilisi wa w̄andu w̄aali ni umanyilisi chinaukane.”

²⁰ Alikwapi jwakwete lunda? Alikwapi jwakwiganya malajisyo? Alikwapi jwakumanyilila kutagula indu ya pachilambo? Akunnungu alutesile lunda lwa chilambo chino lūwe ulōwelo.

²¹ Nti yalutite lunda lwa Akunnungu, w̄andu w̄a pachilambo ngakukombola kwamanyilila Akunnungu kwa lunda lwao achinsyene. Nambo Akunnungu w̄asachile kwakulupusya w̄andu w̄akwakulupilila kwa litala lya utenga utukwalalichila, aula waukuoneka uli ulōwelo kwa āw̄ala w̄aali ni lunda lwa chiundu. ²² W̄ayahudi akusaka imanyisyo ni W̄agiliki akusosa lunda. ²³ Nambo uweji tukunlalichila ngani ja Kilisito jūw̄aw̄ambikwe pa nsalaba. Ngani jajikuloleka chakukuw̄asya kwa W̄ayahudi ni ulōwelo kwa w̄andu w̄angāw̄a W̄ayahudi. ²⁴ Nambo kwa w̄ele ūw̄aw̄ilanjikwe ni Akunnungu, W̄ayahudi pane w̄andu w̄angāw̄a W̄ayahudi, Kilisito ali machili ga Akunnungu ni lunda lwa Akunnungu. ²⁵ Pakūw̄a chachikuloleka uli ulōwelo wa Akunnungu chikwete lunda kupunda lunda lwa w̄andu, nombe chachikuloleka uli ulepetelo wa Akunnungu chikwete machili kugapunda machili ga w̄andu.

²⁶ Nipele achalongo achinjangu, nkumbuchile imwaliji pāw̄ammilasile Akunnungu. Kwa chipimo cha w̄andu nganimma w̄ajinji w̄aw̄akwete lunda, iyoyo nganimma w̄ajinji w̄amwaliji ni machili, nombe nganimma w̄ajinji umwamanyiche nope. ²⁷ Nambo Akunnungu w̄aisagwile indu yaikuwoneka ili yakulōwela pachilambo kuti w̄ataje soni w̄andu w̄aali ni lunda, sooni Akunnungu aisagwile yakulepetala ya pachilambo kuti w̄ataje soni w̄andu w̄aali ni machili. ²⁸ Akunnungu aisagwile indu ya pachilambo yakunyeluswa ni kukanikwa ni yaikuwoneka yangalimate, kuti aijonanje aila yaikuwoneka ni w̄andu kuti yanamate mu nganiso sya w̄andu. ²⁹ Akunnungu w̄atesile

yeleyo kuti akapagwa mundu wâkulilapa paujo pao. ³⁰ Akunnungu nsyene anlumbikenye mwanya ni Che Yesu Kilisito. Nombe Akunnungu ante-sile Kilisito aŵe lunda lwetu. Tukuwâlanjikwa wâmbone paujo pa Akun-nungu, ni kuŵa wându wâtuwâchikwe pa jika kwa ligongo lya Akunnungu ni wawombweche. ³¹ Mpela itite kulembekwa Mmalembelo Gamaswela, “Jwalijose jwakulilapa alilape kwa achila chatesile Ambuje.”

2

Utenga nkati Kilisito juŵaŵambikwe pa nsalaba

¹ Achalongo achinjangu, uneji panaiche kukwenu kukunnalichila ngani ja ntemela wa Akunnungu, nganimecheta maloŵe ga kunonopa namose lunda lwa chiundu. ² Pakuŵa panaliji kukwenu nawamwiwe ninamanyilile chindu chachili chose nambo kwamanyilila Che Yesu Kilisito pe, ajula juŵaŵambikwe pa nsalaba. ³ Panaiche kukwenu naliji jwakulepetala, ni natetemele kwa lipamba. ⁴ Majiganyo gangu ni kulalichila kwangu nganikuŵa kwa lunda lwa kwanyenga wându, nambo yaliji kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu. ⁵ Natesile yele kuti chikulupi chenu chikakulupilila lunda lwa wându, nambo chikulupililo cha machili ga Akunnungu.

Luunda lwa Akunnungu

⁶ Tukulalichila utenga wa lunda kwa aŵala wâkusile mu chikulupi nambo ngaŵa lunda lwa chilambo chino, namose ngaŵa lunda lwa aŵala achakulu ŵa chilambo chi ŵaali mumpingo wakupotela. ⁷ Tukulalichila lunda lwa Akunnungu lwalusisiche, alula lunda luŵalusagwile Akunnungu kwaligongo lya kulumbikana mu ukulu wao chikanaŵe gumbikwa chil-ambo. ⁸ Nganijupagwa namose jwankulu jumo mwa wâkutawala chilambo chi jwalumanyilile lunda lu. Akalumanyilile ngakammambe pa nsalaba Ambuje ŵa ukulu. ⁹ Nambo mpela itite pakulembekwa Mmalembelo Gamaswela,

“Indu yanganiiwoneche atamuno kupikanika

indu yanti ngapagwa mundu jwawayiye kuganisya

yele ni indu iŵaŵichile chile Akunnungu aŵala wâkwanonyela.”

¹⁰ Nambo Akunnungu atuunukulile uweji yantemela yakwe kwalitala lya Mbumu jwakwe. Pakuŵa Mbumu jo akulolesyalolesya kila chindu nata-muno indu yantemela yaikwagamba Akunnungu. ¹¹ Ngapagwa mundu jwakwimanyilila nganisyo sya mundu ikaŵe mundu nsyenepe. Iyoyo ni indu ya Akunnungu ngapagwa jwakwimanyilila ikaŵe Mbumu jwa Akun-nungu. ¹² Uwe nganitupochela mbumu jwa pachilambo pano, nambo twampochele Mbumu jwatyochele kwa Akunnungu, kuti tumanyilile indu yose yatupele Akunnungu.

¹³ Kwapele ngatukusala maloŵe ga kwa lunda lwalukujiganyikwa ni wându nambo tukusala maloŵe ga kwa lunda lwalukujiganyikwa ni Mbumu jwa Akunnungu. Tukutagula indu ya Mbumu jwa usyene kwa aŵala ŵaali ni Mbumu jwa Akunnungu. ¹⁴ Nambo mundu jwanganakola Mbumu jwa Akunnungu ngakukombola kuipochela indu yaikutyochela kwa Mbumu jwa Akunnungu. Pakuŵa kukwakwe akuiwona ili uloŵelo ni ngakukombola kuimanyilila pakuŵa ikumanyika kwa ukamusyo wa Mbumu jwa Akun-nungu. ¹⁵ Mundu jwali ni Mbumu jwa Akunnungu akukombola kuipima indu yose nambo ngapagwa mundu jwakukombola kunlamula. ¹⁶ Mpela

itite pakulembekwa Mmalembelo Gamaswela “Nduni jwaaumanyi umanyilisi wa Ambuje? Nduni jwakukombola kwajiganya?” Nambo uweji tukwete umanyilisi wa Kilisito.

3

Achikatumetume w&amacron;a Akunnungu

¹ Achalongo achinjangu, uneji nganiw&amacron;echeta nomwe mpela w&amacron;andu wakulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu nambo naw&amacron;echete ni w&amacron;anyamwe mpela w&amacron;andu w&amacron;a pachilambo pa nti twanache mu kwakulupilila Kilisito. ² Nang'wesisye ma&amacron;wele, nga&amacron;wa yakulya yakulimba, paku&amacron;wa nganinkombola kulya, namose sambano ngankupakombola kulya. ³ Paku&amacron;wa w&amacron;anyamwe chi&amacron;wela nkutama mpela w&amacron;andu w&amacron;a pa chilambo yakuti pakutama. Uli pasikati jenu nganiupagwa wiu ni utinda? Yele yose ikulosya kuti w&amacron;anyamwe chi&amacron;wela nli w&amacron;andu w&amacron;a chilambo chino, ni w&amacron;anyamwe nkutama mpela chilambo ichikuti pakusaka. ⁴ Jumo jwenu pakuti, “Une ngwakuya che Paolo,” ni jwine asalaga, “Une ngwakuya che Apolo,” uli ngankutenda mpela w&amacron;andu w&amacron;a pa chilambo yakuti pakutenda?

⁵ Ana che Apolo ali w&amacron;aani? Ni che Paolo ali w&amacron;aani? Uweji tuli achikatumetume w&amacron;a Akunnungu utukunnyichisya chikulupi. Jwalijose apanganyisye masengo gapegwilwe ni Ambuje. ⁶ Une napandile mbeju ni che Apolo w&amacron;ajitilile meesi nambo Akunnungu ni uw&amacron;ajimelesye. ⁷ Nambo w&amacron;apandile nga&amacron;wa chindu sooni w&amacron;ajitilile meesi nga&amacron;wa chindu nambo Akunnungu pe w&amacron;aw&amacron;ajimelesye mbeju ali jwankulu. ⁸ Mundu ju&amacron;wapandile ni ju&amacron;w&amacron;ajitilile meesi wose ali yalumo ni Akunnungu chachimpa jwalijose mbote jakwe malinga ni masengo gakwe gapangenyeye. ⁹ Paku&amacron;wa uwe wose tuli achikatumetume w&amacron;a Akunnungu, w&amacron;anyamwe nli ngunda wa Akunnungu, iyoyo nli nyuumba ja Akunnungu.

¹⁰ Kwa ligongo lya umbone wa Akunnungu ambele masengo, misile nsingi mpela jwakuta&amacron;wa jwambone yakuti kukolosya, ni mundu jwine akuta&amacron;wa pachanya pakwe. Nambo jwalijose jwakuta&amacron;wa alilolechesye yakuti pakuta&amacron;wa pachanya pakwe. ¹¹ Paku&amacron;wa ngapagwa mundu jwakupakombola ku&amacron;wika nsingi wine kupunda aula wemale ku&amacron;wichikwa, yaani Che Yesu Kilisito. ¹² Pachanya nsingi wo mundu akukombola kuta&amacron;wa kwa sahabu pane kwa feza pane kwa maganga ga ntengo wekulungwa pane kwa itela pane kwa manyasi pane kwa masamba. ¹³ Usalale wa masengo ga mundu jwalijose chiuwoneche ni ku&amacron;wichikwa pangasisika, pa lyu&amacron;wa litaiche Kilisito kukwalamula w&amacron;andu. Paku&amacron;wa pa lyu&amacron;wa lyo, mooto chiuunukule masengo ga kila mundu ni wele mooto chiulinje umbone wa masengo ga mundu jwalijose ni kulosya iw&amacron;aga gali gakusalala. ¹⁴ Iw&amacron;aga chata&amacron;wile mundu pachanya pa nsingi wo ngachipya kwa mooto wo, mundu jo chapochele ntulilo. ¹⁵ Iw&amacron;aga chata&amacron;wile cho chichipye, nipele mundu jo ngaapata ntulilo wao, nambo nsyene jo chakulupuswe mpela ila apokweche pa mooto.

¹⁶ Ana ngankumanyilila kuti w&amacron;anyamwe nli Nyuumba ja Akunnungu ni kuti Mbumu jwa Akunnungu akutama nkati mwenu? ¹⁷ Nipele naga mundu akujijonanga Nyuumba ja Akunnungu, nombe Akunnungu chanjonanje mundu jo. Paku&amacron;wa Nyuumba ja Akunnungu jili jeswela, ni w&amacron;anyamwe nli Nyuumba jo.

¹⁸ Mundu jwalijose akalilambusya nsyene, iw&amacron;aga mundu mwa w&amacron;anyamwe akuliganisya kuti ali ni lunda lwa chilambo chino, mbaya a&amacron;weje jwakulow&amacron;wela kuti akole ni lunda lusyene. ¹⁹ Paku&amacron;wa lunda lwa chilambo chino luli ulow&amacron;welo

paujo pa Akunnungu pakuwa ilembekwe Mmalembelo Gamaswela, “Akunnungu akwatanjisywa wandu waali ni lunda mu ukalamuche wao.”²⁰ Ni sooni ilembekwe Mmalembelo Gamaswela, “Ambuje akusimanyilila nganisyo sya wandu waali ni lunda lwa pachilambo kuti syangali chindu.”²¹ Pele mundu jwalijose ngasalilapila wandu. Pakuwa indu yose ili yenu wanyamwe.²² Awaga che Paolo pane che Apolo pane che Kefa pane chilambo pane umi pane chiwa pane katema ka sambano pane katema kakakwika, yoseyo ili yenu wanyamwe,²³ ni wanyamwe nli wandu wa Kilisito ni Kilisito ali wa Akunnungu.

4

Achinduna wa Kilisito

¹ Mundu atuwalanje kuti tuli achikatumetume wa Kilisito watupegwilwe masengo ga kwalalichila wandu mitemela ja Akunnungu. ² Pelepo kwa jwalijose jwapegwilwe masengo go ikusachilwa aweje jwakukulupichika. ³ Nambo kwa une nga wa chindu, nalamulikwaga ni wanyamwe pane ni mundu jwalijose, ni une ngangulilamula nansyene. ⁴ Mu ntima mwangu ngangulamulikwa ni chindu chachilichose, nambo chindu cho ngachikulosya kuti nganingola chilewo, Ambuje ni wakunamula une. ⁵ Nombe mwanya ngasinlamula lilo we kakana we kwika katema kakwe, nneche mpaka pachaiche Ambuje. Welewo chaiunukule indu yesisiche mu chipi ni kuwika palulanga nganisyo sya mitima ja wandu. Nipele kila mundu chapochele ulape wakwe kutyochela kwa Akunnungu.

⁶ Achalongo achinjangu, mechete yankati che Apolo ni une, kuti kwalitala lya uweji nlijiganye chiwecheto chi, “Nkamulichisye malo we ga.” Kutimwa wanyamwe akapagwa mundu jwalijose jwakulilapila mundu ju ni kunyelusya mundu jwine. ⁷ Waani wansagwile mmwe mme jwakwapunda wane? Ana nga wa Akunnungu wampele indu yose inkwete? Iwaga mpegwilwe kwachichi nkulifuna mpela ila nga wa yakupegwa?

⁸ Sambano mmasile kupata yose yaikunso wa! Sambano nsichile. Mmele mamwenye pangali uweji! Mbaya nkali mamwenye kuti nowe wakwe tu we mamwenye pamo nomwe. ⁹ Ikuloleka kukwangu kuti Akunnungu atuwisile uweji achinduna nti wambesi wa wosepe, mpela wandu walamulikwe kuulagwa paujo pa wandu, tu wele chindu chakusekasya paujo pa chilambo ni mmbujo mwa achikatumetume wa kwini ni mmbujo mwa wandu. ¹⁰ Tuli wakulowela kwa liwamba lya kwatumichila Kilisito, nambo wanyamwe nli wa lunda mu kulumbikana ni Kilisito! Uwe tuli wakulepetala nambo wanyamwe nkmete machili, wanyamwe nkuchimbichikwa nambo uwe tukwaluka. ¹¹ Namuno sambano tukmete sala ni njota ni usauchi, tukuputikwa nnope ni nganitukola pakutama. ¹² Tukulaga kupanganya masengo ni makono getu twachinsyene. Paakutulwesya uweji tukwapa upile, pakutausya tukupililila, ¹³ paakututukana uweji tukwajanga kwa kwachimbichisya. Namuno sambano tukuoneka mpela usakwa wa pachilambo, ni kila mundu akutulola mpela wapugwe.

¹⁴ Ngangulemba ye lei kuti nantesye soni nambo ngunjiganya mpela achiwanangu wakunonyelwa. ¹⁵ Namose nkmete wakunnela achajinji nkulumbikana ni Kilisito nambo nganinkola achatati wajinji. Pakuwa mu kulumbikana ni Kilisito une mele atati wenu kwakunlalichila Ngani Jambone.

¹⁶ Nipele ngunchondelela ntende mpela ingutendaga une. ¹⁷ Kwalignongo li nguntuma che Timoseo kukwenu, mwanangu jwakunonyelwa ni jwakukulupilichika nkulumbikana ni Ambuje. Welewo chankumbusye

litala lyangukuya une nkulumbikana ni Kilisito. Litala lingwiganya papali pose mmipingo ja wandu wose wakukulupilila Kilisito.

¹⁸ Wane mwa wanyamwe atandite kulifuna achiganisyaga kuti nganyika sooni kukwenu. ¹⁹ Nambo chiiche kukwenu chitema pe Ambuje asakaga, nipele chinaiwone nansyene ngaŵa maloŵe gao gakulifuna pe nambo ni machili galinago wele wakulifuna. ²⁰ Pakuŵa umwenye wa Akunnungu ngaŵa kwa kusala pe nambo mu machili. ²¹ Chichi chachikunnonyela? Iche kukwenu ndili ni lubokola, pane iche ni ntima wa unonyelo ni wakulitimalika?

5

Nliwambasye ni chikululu ni chigwagwa

¹ Ipikaniche isyene kuti pasikati jenu chipali chikululu, sooni chikululu cho chili chakogoya, ni nganichipagwe namose kwa wandu wangakwamanyilila Akunnungu. Mundu akugona ni jwankongwe jwa atatigwe. ² Ni wanyamwe nkukombola chinauli kulilapa? Ikaliji mbaya kukwenu kunkolela chanasa mundu jo ni mundu jwatesile chindu cho awinjikwe pasikati jenu. ³ Uneji ndili kwakutalichila ni wanyamwe mchiilu, nambo ntima wangu uli pamo ni wanyamwe. Jwampagwe mbumu nansyene masile kunlamulila jwelejo jwatesile chindu cha soni mpela ila ndili papopo. ⁴ Pankusongangana kwa lina lya Ambuje wetu Che Yesu, noneji ndili pamo ni wanyamwe kwa mbumu, ni machili ga Ambuje Che Yesu gali papopo, ⁵ muntyosye mundu jo kwa Shetani kuti chiilu chao chionasiche ni mbumu jao jikulupuswe pa lyuŵa lya kwika kwa Ambuje Che Yesu kukwalamula wandu.

⁶ Kulilapa kwenu ngaŵa kwambone. Ana ngankumanyilila kuti amila kanandi jikuchesula utandi wejinji? ⁷ Nipele, ntyosye amila ja kalakala kuti nswejele mbee. Nipele chinlandane ni utandi wasambano wa nkate wangataga amila, mpela yaikusachilwa kuŵa. Pakuŵa Kilisito waali Mwanangondolo jwa Pasaka atyosyekwe kuti aŵe mbopesi jetu. ⁸ Nipele tutende chindimba cha Pasaka, ngaŵa kwa amila ja kalakala, ajila amila ja sambi ni ugongomalo. Nambo kwa nkate wangataga amila, wauli ntima weswela ni wausyene.

⁹ Nannembele mu chikalata changu chiine kuti nkasyoŵekana ni wandu wa chikululu. ¹⁰ Ngangusala kuti nkasyoŵekana ni wandu wose pachilambo, aŵala wachikululu, pane wakunyela, ni wakusumula ni wakuipopelela inyago. Pakuŵa kuliwambasya ni wandu wo ikambajile kutyoka pachilambo. ¹¹ Nambo sambano ngunlembela wanyamwe kuti ngasinsyoŵekana ni mundu jwalijose jwakuti akukulupilila Kilisito akuno ali jwa chikululu pane jwakunyela pane jwakuipopelela inyago pane jwkwatindanya wandu pane jwakolelwa pane jwakusumula. Mundu jwanti yele ngasinkunda namose kulya nawo.

¹² Nganigaŵa masengo gangu kwalamula wandu wanganaŵa mu mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito. Wanyamwe nkusachilwa kwalamula waali mu mpingo wo. ¹³ Nambo Akunnungu nsyene chiwalamule wanganaŵa mu mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito. Pakuŵa ilembekwe Mmalembelo Gamaswela, “Mumminje mundu jwangalumbana jwali pasikati jenu.”

6

Wandu wakukulupilila Kilisito amalisye magambo gao achinsyene

¹ Mundu pasikati jenu amenyanaga ni njakwe iŵele uli akunjausya kukummechetela pa nkungulu wa wandu wangakwamanyilila Akunnungu

badala ja kunjausya paujo pa wându wâ Akunnungu? ² Ana ngankwimanyilila kuti wându wâ Akunnungu chachichilamula chilambo? Iwâga wanyamwe chinchalamula wându wose wâ pachilambo kwachichi ngankukombola kugalamula magambo gamwana ga? ³ Ana ngankumanyilila kuti chinchalamula achikatumetume wâ kwinani? Ana gelego nga wâ gamakulungwa kupunda gelega ga pachilambo? ⁴ Panku wâ ni umenyani wa pakang'wa, kwachichi nkwa wîlanga wându wângachimbichikwa mu mpingo wa wându wakukulupilila Kilisito anlamule? ⁵ Ngu wêcheta yele kuti nanjalusye. Ana nganapagwa mundu mu mpingo wenu jwali ni lunda lwa kukombola kwajilanya wakukulupilila achinjakwe? ⁶ Nambo isyo wêleche, jwakukulupilila akunjausya jwakukulupilila njakwe paujo pa nkungulu ni kwaleka wându wângakukulupilila Kilisito anlamule.

⁷ Kujausyana mwachinsyene kunkungulu kukulosya kuti ntesile chile wô. Ana ngaika wê mbaya kukwenu kule wêlwa? Ngaika wê mbaya kukwenu kusumulwa ipanje yenu? ⁸ Nambo wanyamwe mwachinsyene nkwatendela wându ya yangalumbana ni kwasumula ipanje yao, nkwatendela gagogo namuno wakukulupilila achinjenu. ⁹ Ana ngakwimanyilila kuti wachigongomalo ngajinjila mu umwenye wa Akunnungu? Ngasinlilambusya, nga wâ wachigwagwa namose wakwipopelala inyago, namose wachikululu atamuno wakugonana jwannume ni jwannume, nombe jwankongwe ni jwankongwe, ¹⁰ atamuno wâ wiyi atamuno wakunyela atamuno wakolelwa atamuno wakunong'ona atamuno wakusumula, wanawose wo ngajinjila mu umwenye wa Akunnungu. ¹¹ Wane mwa wanyamwe wâliji wânti iyoyo, nambo sambu syenu silecheleswe, ni mmichikwe pajika kwa ligongo lya Akunnungu ni mmoneche wambone paujo pao kwa litala lya Ambuje Che Yesu Kilisito ni kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu wêtu.

Iilu yenu yakusye Akunnungu

¹² Mundu akukombola kuti nyi, “Kukwangu nechelelwe kuipanganya indu yose.” Nambo nga wâ kila chindu chachikufai. Ngukunda kuti ngukombola kupanganya kila chindu nambo nganguchileka chindu chachilichose chindawale. ¹³ Nkukombola kusala, “Yakulya kwa ligongo lya lutumbo ni lutumbo kwa ligongo lya yakulya.” Nambo Akunnungu chajonanje yose. Chiilu nga wâ kwa chikululu nambo chili kwa ligongo lya kwatumichila Ambuje nombe Ambuje akuchigosa chiilu. ¹⁴ Kwa machili gao Akunnungu waasyusisye Ambuje, nombe chatusyusye nowaji kwa machili gakwe.

¹⁵ Ana ngankwimanyilila kuti iilu yenu wanyamwe ili i wâlo ya Kilisito? Ana nyigale i wâlo ya Kilisito kuilumbikanya ni chiilu cha jwachigwagwa? Ngwamba! ¹⁶ Ngankwimanyilila kuti jwalumbikene ni jwachigwagwa ali chiilu chimo ni jwele? Paku wâ Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Wêle wâ wîli wo cha wê chiilu chimo.” ¹⁷ Nambo jwelejo jwalumbikene ni Ambuje ali pamo najo mu mbumu. ¹⁸ Ntame kwakutalichila ni chikululu. Sambu sine syose syasikutendekwa ni wându ngasikutendekwa mu iilu yao, nambo jwachigwagwa akuchitendela sambu chiilu chakwe nsyene. ¹⁹ Ana ngankwimanyilila kuti iilu yenu ili nyuumba ja Mbumu jwa Akunnungu, jwali munkati mwenu, jumwampochele kutyochela Akunnungu? Kwapele, wanyamwe umi wenu nga wâ umi wenu mwachinsyene nambo nli wându wâ Akunnungu. ²⁰ Nsumikwe kwa ntengo wekulungwa. Nipele, sambano mwalape Akunnungu kwa iilu yenu.

7

Ngani jankati ulombela

¹ Sambano tulole imwanembele ila, kwambone wâlume atame pangalombela. ² Nambo kwaligongo lya chikululu, kila jwannume akole wankwakwe nsyene, nombe kila jwankongwe akole wankwakwe nsyene. ³ Ikusachilwa jwannume wapeje wankwakwe yaikuwajilwa, iyoyopeyo ikusachilwa ni jwankongwe wapeje wankwakwe yaikuwajilwa. ⁴ Jwankongwe nganakola ulamusi pa chiilu chakwe nsyene nambo wankwakwe, iyoyopeyo jwannume nganakola ulamusi pa chiilu chakwe nsyene ikaŵe wankwakwe. ⁵ Nkajimana, nambo njitichisyane kwa moŵa kanandi kuti nkole katema kambone ka kupopela. Nkakaŵa kwonegana sooni, Shetani ngasaika kunlinga kwakulepela kupililila.

⁶ Maloŵe ganansalile nganigaŵa malajisyo, nambo nkukombola kusagula. ⁷ Ngulajila wându wose aŵeje mpela indite pakuŵa une, nambo jwali jose akwete ntulilo wakwe nsyene kutyochela kwa Akunnungu, jwine akwete ntulilo wu ni jwine akwete ntulilo aula.

⁸ Nipele aŵala wanggalombela ni kulombwa ni wawililwe ni achiwankwawo, ngwasalila nyi, mbaya atame mpela mungutamila une. ⁹ Nambo iwaga mundu ngakukombola kulisiwila, alombele. Ili mbaya kulombela ngaŵa kukolelwa ni msese.

¹⁰ Kwa aŵala wamasile kulombana ngumpa malajisyo ga, ngaŵa gangu une nambo ga Ambuje, jwankongwe ngasalekana ni wankwakwe. ¹¹ Nambo iwaga alekengene atameje pangalombekwa, pane ajilane ni wankwakwe, iyoyo peyo ni jwannume ngasiwaleka wankwakwe.

¹² Nombe kwa wane uneji nguti nyi, gelega ngaŵa malajisyo ga Ambuje, iwaga jwannume akwete jwankongwe jwangankulupilila Kilisito ni jwankongwe jo akundile kutama ni wankwakwe, jwannume jo akasanleka wankwakwe. ¹³ Jwankongwe jwakwete wankwakwe wangakukulupilila Kilisito ni jwannume jo akundile kutama ni wankwakwe, jwankongwe jo akasanleka wankwakwe. ¹⁴ Pakuŵa jwele jwannume jwangakukulupilila Kilisito akukundikwa ni Akunnungu kwa litala lya wankwakwe. Ni jwankongwe jwangakukulupilila Kilisito akukundikwa ni Akunnungu kwa litala lya wankwakwe. Ikaŵaga yeleyo wanache ŵao akaliji mpela wanache ŵa wându wangakwamanyilila Akunnungu nambo sambano akundikwe ni Akunnungu. ¹⁵ Iwaga jwangakukulupilila Kilisito jula akusaka kunneka njakwe jwali jwakukulupilila, munneche atende yeleyo, pelepo jwankongwe pane jwannume jwakukulupilila Kilisito ngaakutaŵikwa. Akunnungu atuŵilasile uwe tutame mu chitendewe. ¹⁶ Pakuŵa nkwimanyilila uli mwe jwankongwe junkwakulupilila Kilisito panjipa chinkombole kwakulupusya wankwenu? Pane nkwimanyilila uli mwe jwannume junkwakulupilila Kilisito panjipa chimpakombole kwakulupusya wankwenu?

Ntame mpela intite kuŵilanjikwa ni Akunnungu

¹⁷ Mundu jwalijose ajendelechele kutama mu utame wapegwilwe ni Ambuje, atame mpela yatite kutama paŵaŵilanjikwe ni Akunnungu. Gelega ni gangwasalila wându wose mu mipingo jose ja wându wakukulupilila Kilisito. ¹⁸ Iwaga mundu waŵilanjikwe ni Akunnungu ali aumbele, ngasalitesya mpela nganaumbala. Ni iwaga mundu waŵilanjikwe ni Akunnungu akanaŵe kuumbala, ngasaumbala. ¹⁹ Kuumbala ngaŵa chindu ni ungaumbala ngaŵa chindu, nambo chindu chachikusachilwa chili kugakamulisya makanyo ga Akunnungu. ²⁰ Jwalijose asigalile iyoyo mpela iŵaliji paŵaŵilanjikwe ni Akunnungu. ²¹ Ana mwaŵilanjikwe nli kapolo? Nkaikosya, nachiwamuno

nkwete lipesa lya kuŵa mundu jwanganintaŵikwa nambo ntumiye lye lipesa kupanganya yambone. ²² Pakuŵa jwele jwaŵilanjikwe ni Ambuje ali kapolo, jwelejo chaŵe jwalechelelwe ni Ambuje. Iyoyo peyo jwelejo jwaŵilanjikwe ali alechelelwe, jwelejo akuŵa kapolo jwa Kilisito. ²³ Akunnungu ansumile kwa ntengo wekulungwa, ngasimma achikapolo ŵa ŵandu. ²⁴ Achalongo achinjangu, mundu jwalijose ajendelechele kutama mu utame ulaula mpela iŵaliji paŵaŵilanjikwe, pakuŵa Akunnungu ali pamo ni ŵanyamwe.

Mausyano gankati ulombela ni ŵakuwililwa ni achiŵankwawo

²⁵ Sambano, nkati aila innembile kukwangu nkati ŵaliŵali pe ni ŵangalombela, une nganingola malajisyo kutyochela kwa Ambuje nambo nguŵecheta yeleyo mpela mundu jwakukulupilichika ni jumbochele chanasa cha Ambuje. ²⁶ Kwaligongo lya kulaga kunkulaga, une nguganisya kuti, ili yambone mundu atameje iyoyo yaali. ²⁷ Ana nnombe? Nkasaka kulekangana ni ŵankwenu. Ana nganinnombe? Nkasaka kulombela. ²⁸ Nambo iŵaga chinnombe, ngankola sambi, ni mwali ŵalombwagwa, ngakola sambi, ŵandu ŵanti yele talaje mu umi wa pachilambo pa, nambo une ngusaka ganansimane gelego.

²⁹ Achalongo achinjangu, ngusaka sale nyi: Katema kakasigalile kali kakajipi, kutandilila sambano aŵala ŵalombe aŵeje mpela ila nganalombela. ³⁰ Aŵala ŵakulila aŵeje mpela ngakulila. Aŵala ŵakusengwa aŵeje mpela ngakusengwa. Aŵala ŵakusuma aŵeje mpela ŵangali chindu. ³¹ Ŵakulichenjeusya ni indu ya pa chilambo pano aŵeje mpela ngaakulichenjeusya ni indu yo. Pakuŵa indu ya pa chilambo pano ikuŵandichila kupita.

³² Ngusaka ŵanyamwe nkaŵa ni lipamba. Mundu jwanganalombela akulichenjeusya ni masengo ga Ambuje, pakuŵa akusosa itajile pakwanonyelesya Ambuje. ³³ Nambo jwannume jwalombe akulichenjeusya ni masengo ga pachilambo chi, pakuŵa akusosa itajile pakwanonyelesya ŵankwakwe, ³⁴ nombejo asigalile pamalekano. Jwankongwe jwanganalombekwa pane mwali akulichenjeusya ni masengo ga Ambuje kuti aliŵiche pa jika kwa chiilu ni mbumu kwa ligongo lya Ambuje. Nambo jwankongwe jwalombekwe akulichenjeusya ni indu ya pachilambo chi, pakuŵa akusosa itajile pakwanonyelesya ŵankwakwe.

³⁵ Ngusala yele kuti nankamusye, ngangusaka kummichila chakusiŵila, nambo ngusaka ntendekanye yaikusachilwa kuti nkombole kwatumichila Ambuje, kwa ntima umo ni nningwa umo. ³⁶ Nambo mundu jwalijose iŵaga akuganisya kuti ngakumpanganyichisya yambone mwali jwantomele kwa kuleka kwalombela, ni aiwonaga kuti yaka ikupita, ni misese jakwe jikwatesya alepele kulisiŵila, atende yakuti pakusaka, alombane. Kwa kutenda yeleyo ngakutenda sambi. ³⁷ Nambo jwannume jo asakaga nsyene pangakanganihiswa kuti ngaalombela, ni iŵaga ngaakwakolela misese achakongwe, jwelejo akutenda yambone pangannombela mwali jwantomele jo. ³⁸ Nipele jwele jwakulombela akupanganya yambone ni jwele jwanganalombela akupanganya yambone nnope.

³⁹ Jwankongwe jwalombekwe akutaŵikwa ni ŵankwakwe kwa katema kose ŵankwakwe ali ŵajumi. Nambo ŵankwakwe ajasikaga, akukombola kulombwa sooni ni mundu jwakunsaka, nambo jwannume jo aŵeje jwakukulupilila Kilisito. ⁴⁰ Nambo inguti pakuganisya une, jwankongwe jo chasangalale kwannope iŵaga chatame iyoyo pangalombekwa. Syele sili nganisyo syangu, none nguganisya yakuti ngwete Mbumu jwa Akunnungu.

8

Yakulya yetajikwe mbopesi sya inyago

¹ Sambano kwa ngani ja yakulya yetaje mbopesi kwa inyago tukumanyilila kuti wose tukwete umanyilisi. Umanyilisi ukututendekasya tulilape twachinsyene nambo unonyelo ukutugumba. ² Mundu aganisyaga kuti akuchimanyilila chindu, ngana&wgrave;we kuchimanyilila chachili chose mpela yakuti pakusachilwa kwimanyilila. ³ Nambo i&wgrave;waga mundu akunnonyela Akunnungu, akumanyika ni Akunnungu.

⁴ Nipele, kwa ngani ja yakulya yetaje mbopesi kwa inyago tukwimanyilila kuti inyago nga&wgrave;wa chindu pachilambo, ni kuti ngapagwa Akunnungu &wgrave;wane ika&wgrave;we Akunnungu &wgrave;wamo pe. ⁵ Namuno ipali indu yejinji yati &wgrave;wandu akui&wgrave;wilanga minnungu, pachilambo pano ni kwini, namuno kwana minnungu ni achambuje &wgrave;wajinji, ⁶ nambo kukwetuwe Akunnungu ali &wgrave;wamo pe &wgrave;waali Atati jwagumbile yose, ni uweji tukutama kwa ligongo lya &wgrave;welewo. Sooni tukwete Ambuje &wgrave;wamo pe &wgrave;welewo ali Che Yesu Kilisito, kwalitala lya &wgrave;welewo indu yose yagumbikwe, nowaji tukutama kwalitala lya &wgrave;welewo.

⁷ Nambo nga&wgrave;wa kila mundu jwakwimanyilila yose yi, &wgrave;wandu &wgrave;wane &wgrave;wasyo&wgrave;welele kutaga mbopesi kwa inyago, mpaka sambano alyaga chakulya cho akuganisa chila cha inyago. Pakuwa miningwa jao jili jakulepetala akuliganisa kuti akulisakasya kwakulya chakulya cho. ⁸ Chakulya ngachikukombola kutujasya chi&wgrave;wandi ni Akunnungu, twalekaga kulya ngapagwa chachikutuso&wgrave;wa, ni twalyaga ngapagwa chachikonjecheka kukwetu.

⁹ Nambo nilolechesye ni kulechelelwa kwenu, nkaika kwatendekasya &wgrave;waali ni chikulupi cha kulepetala kwinjila mu sambi. ¹⁰ Paku&wgrave;wa mundu jwaali ni chikulupi chakulepetala, ammonaga mmwe junkwimanyilila nkulya mu nyumba ja inyago, ana ngasanyengeka nombejo kulya yakulya yetaje mbopesi kwa inyago? ¹¹ Kwayele, mundu jwaali ni chikulupi chakulepetala chasocheye kwa ligongo lya umanyilisi wenu, ni Kilisito &wgrave;wawile kwa liwamba lya jwelejo! ¹² I&wgrave;waga nkwasoyasya achinjenu &wgrave;wakunkulupilila Kilisito kwanti yeleyo, ni kujiulasya miningwa jao jakulepetala, nkware&wgrave;wela Kilisito. ¹³ Nipele chakulya chanku&wgrave;wasyaga njangu jwakunkulupilila Kilisito ajinjile mu sambi, ngangulya nyama ng'o, paku&wgrave;wa nalyaga chinane&wgrave;wesye njangu jwakunkulupilila Kilisito ajinjile mu sambi.

9

Masengo ga achinduna

¹ Ana une nga&wgrave;wa mundu junechelelwe? Ana une nga&wgrave;wa nduna? Ana une nganinawona Ambuje &wgrave;wetu Che Yesu? Ana &wgrave;wanyamwe nganintyochela ni masengo gangu ga kwatumichila Ambuje? ² Natamuno une ngani&wgrave;wa nduna kwa &wgrave;wandu &wgrave;wane nambo isyene ndili nduna kukwenu mwanyamwe. &wgrave;Wanyamwe nli &wgrave;waumboni &wgrave;wa unduna &wgrave;wangu paku&wgrave;wa nlumbikene ni Ambuje.

³ Yele ni inguti pakulichenjela kwa &wgrave;wandu &wgrave;wakuusya une. ⁴ Ana ngatukusachilwa kulya ni kung'wa kwaligongo lya masengo getu? ⁵ Ana ngatukusachilwa kulongana nawo ulendo umo achi&wgrave;wankwetu &wgrave;wakunkulupilila Kilisito mpela yakuti kupanganya achinduna &wgrave;wane ni achapwakwe Ambuje ni che Kefa? ⁶ Pane uweji jikape, uneji ni che Banaba ni &wgrave;watukusachilwa kupanganya masengo kuti tukole yatukuisaka? ⁷ Ana jwangondo chi jwakwaula ku ngondo ni kulilipila nsyene? Ana jwakulima chi jwa ngunda wa misabibu jwangalya isogosi ya itela yakwe? Ana jwakuchinga chi jwangakug'wa ma&wgrave;wele ga ilango yakwe?

⁸ Ana nguwecheta gelego chiundu? Ana Malajisyo ga Che Musa ngakusala malowe gagogo pego? ⁹ Pakuwa ilembekwe Mmalajisyo ga che Musa, “Ngasimwatawa ng’ombe kang’wa pakujiliwata ngano.” Ana pele Akunnungu akukunguluchila nkati ng’ombe? ¹⁰ Ana pawawechete yeleyo nganatugambaga uwe? Eloo, yele yalembekwe kwa liwamba lyetu kuti jwakulima ni jwakugowola wose akusachilwa apanganye masengo go kwa kulolela kukola mmagowolo. ¹¹ Uweji twapandile mbeju ja mmbumu mwa wanyamwe. Ana ngawa chindu chachikulungwa uweji kupata yaikutusowa kutyochela kukwenu? ¹² Iwaga wandu wane akusachilwa kupata indu kutyochela kukwenu, ana uwe ngatukusachilwa kwannope kupata kwapunda welewo?

Nambo uweji nganitungumia lipesa lyo, nambo twapililile kila chindu kuti tukajisiwila Ngani Jambone ja Kilisito kulalichilwa kwa wandu. ¹³ Ngankwimanyilila kuti wakupanganya masengo pa Nyuumba ja Akunnungu, akupata chakulya chao pa Nyuumba ja Akunnungu, ni awala wakutumichila pakutyochesya mbopesi akupata liunjili mu mbopesi jo? ¹⁴ Ambuje iyoyopeyo walajisye kuti awala wakwalalichila wandu Ngani Jambone apate yaikwasowa kila lyuwa kutyochela mmasengo go.

¹⁵ Nambo une nganindumia namose lipesa limo mwa gelego. Namose ngangulemba gelega kuti iweje yeleyo kukwangu, mmbaya une nyasiche kupunda kuilechelela yeleyi inguipanganya, ni mundu amone kuti ngulilapa pangali chindu. ¹⁶ Naga une ngwalalichila wandu Ngani Jambone, chelecho ngawa chindu chakulilapila, gele gali masengo gangu gambegwilwe ni Ambuje kugapanganya, ulaje kukwangu naga ngangwalalichila wandu Ngani Jambone! ¹⁷ Ikaliji ngwalalichila wandu Ngani Jambone kwa lisosa lyangu, ngalolele mbote, nambo pakuwa ngusachilwa mbanganye masengo go, yeleyo ikulosya kuti Akunnungu angulupilile kuti mbanganye. ¹⁸ Sambano ngupochela mbote chi? Mbote jangu jili lipesa lindinalyo lya kwalalichila wandu Ngani Jambone pangali malipilo, pangawenda indu yaikusachilwa kupegwa kwaligongo lya masengo ga kulalichila Ngani Jambone.

¹⁹ Uneji nechelelwe kwa wandu wose, nambo nalitesile kapolo jwa wose kuti naichisye Kilisito wandu achajinji. ²⁰ Panaliji nkupanganya masengo ni Wayahudi naliji mpela Myahudi, kuti napate Wayahudi wakulupilile Kilisito. Namose une nansyene nganima paasi pa Malajisyo ga che Musa, nambo naliji mpela ndili paasi pa Malajisyo go kuti napate awala waali paasi pa Malajisyo ga che Musa. ²¹ Panaliji nkupanganya masengo ni wandu wanga wa Wayahudi, natamaga mpela wanyawo, kuti napate welewo wakulupilile Kilisito. Pakusala yeleyo ngawa kuti une ngangugakamula malajisyo paujo pa Akunnungu, kusyene une ngugajitichisya malajisyo ga Kilisito. ²² Panaliji nkutama ni wandu wakulepetala, natemi mpela jwakulepetala kuti napate wele waali wakulepetala. Nalitesile yailiyose kwa wandu wose kuti natesye akulupuswe kwa litala lyalili lyose.

²³ Noneji ngutenda yele yose kwaligongo lya Ngani Jambone kuti mbate ntuuka wakwe. ²⁴ Ana ngankwimanyilila kuti awala wakuutuka luwilo, akuutuka wosepe, nambo jwakwalongolela achinjakwe ni jwakupochela ntulilo? Mbutuche iyoyopeyo kuti ni wanyamwe mpochele ntulilo. ²⁵ Mundu jwalijose jwakusaka kwapunda achinjakwe mu ung’asi wa kuutuka, akulekaga yose kaje, akutenda yele kuti apochele chindu chachili mpela singwa chakwonasika nambo uweji tutupochele chindu mpela singwa changajonasika. ²⁶ Noneji nguutuka iyoyopeyo mpela mundu jungusaka kupunda. Nganguputana mpela mundu jwakujiputa mbungo lingumi. ²⁷ Nambo nguchi-

lagasya chiilu changu kuti ngombole kuchitawala, ngutenda yeleyo kuti pangumalisya kwalalichila wându wâne, une nansyene ngasaika kukanikwa.

10

Che Paolo akwajamuka yankati kuipopelela inyago

¹ Achinjangu ngusaka mmanyilile yakuti, achatati wêtu wâliji wose paasi liunde, ni wose wâjombweche salama Bahali ja Shamu. ² Wose wâbatiswe mu liunde ni mu bahali, kuti alumbikane ni che Musa. ³ Wose wâlile chakulya chilachila cha mbumu. ⁴ Iyoyo wose wâng'wele chakung'wa chilachila cha mbumu, pakuwâ wâng'wele meesi gagatyochele mu lwala lwa mbumu luwâlukuiye, lwala lula lwaliji Kilisito nsyene. ⁵ Nambo achajinji nnope mu wele mpingo wo, Akunnungu ngananonyelwa nawo, kwapele wâwile ni iilu yao yajenele mwipululu.

⁶ Kwapele indu yo yose yatyochele kutujamuka uwe tukawâ wându wâkulajila yangalumbana mpela wânyawo iwâtite pakulajila. ⁷ Ngasinnyipopelela inyago mpela wâne iwâtite kutenda, mpela itite pakulembekwa Mmalembelo ga Akunnungu, “Wându wâtemi kulya ni kung'wa, nipele wâjimi ni kutyala kwa kupunilana.” ⁸ Tukatenda chigwagwa mpela wâne mwa wânyawo iwâtite pakupanganya, pa lyuwa limo wâjasiche wându elufu ishilini na tatu. ⁹ Tukaalinga Kilisito mpela wâne mwa wânyawo iwâlinjile, wose wâjasiche kwa kulumikwa ni majoka. ¹⁰ Ngasinnyinyita mpela wâne mwa wânyawo iwâtite kunyinyita, wâulajikwe ni katumetume jwa kwini jwakuichisya chiwa.

¹¹ Yeleyo yose yaagwilile wânyawo kuti uwe tujiganyikwe, yalembekwe kutujamuka uweji wâtuli mmowa gaambesi. ¹² Kwapele mundu jwakuliganisya kuti ajimi kwakulimbila alilolechesye anaiche kugwa. ¹³ Kulinjikwa kunkulinjikwa kuli kwa kawaida kwapata wându. Akunnungu ali wâkukulupilichika, nombewo ngasanneka nlinjikwe kupunda ukombole wenu. Nambo pankulinjikwa, wêlewo champe machili ga kupililila ni litala lya kukopochela.

¹⁴ Kwaligongo lya achalongo achinjangu wâkunonyelwa ntame kwakutalichila kuipopelela inyago. ¹⁵ Nguwêcheta ni wânyamwe wându wâali ni umanyilisi, muiganisyeje ingunsalila yi. ¹⁶ Chikombe chitukuchitumia pa chakulya cha Ambuje ni chitukwatogolela Ambuje, tukulumbikana ni miasi ja Kilisito. Patukulya nkate, tukulumbikana ni chiilu cha Kilisito. ¹⁷ Pakuwâ nkate uli umo, namuno tuli wâjinji, tuli chiilu chimo, pakutipala wose tukugawana nkate umo pewo. ¹⁸ Nchilole achila chakuchipanganya wându wâ ku Isilaeli, wêlewo wâkulya mbopesi sya pa chilisa, akukamulangana pamo kutyosya mbopesi syo kwa Akunnungu. ¹⁹ Ana nyile uli? Chakulya chachitajikwe mbopesi kwa inyago, chikwete malumbo? Pane chinyago chikwete malumbo? ²⁰ Ngwamba! Chingusaka kusala chili chelechi: Mbopesi sya wându wângakwamanyilila Akunnungu akusityosya kwa masoka ni ngaâwa kwa Akunnungu. Noneji ngangusaka wânyamwe nlumbikane ni masoka. ²¹ Ngankombola kuching'welela chikombe cha Ambuje akuno nkung'welela chikombe cha masoka. Ngankombola kulya chakulya cha Ambuje ni papopo nkulya chakulya cha masoka. ²² Ana tukusaka kwatendekasya Ambuje akole wiu? Ana tukuganisya tukwete machili nnope kwapunda wêlewo?

Mpanganye yose kwiligongo lya ukulu wa Akunnungu

²³ Wându wâne akuti, “Indu yose ngaikukanywa,” nambo une nguti, ngaâwa yose pe yaikuwajila. Ni wându wâne akuti, “Indu yose ngaikukanywa,”

nambo une nguti, ngaŵa yose pe yaikukamuchisya. ²⁴ Mundu jwalijose mwa ŵanyamwe akalisosela kupoka kwakwe nsyene pe, nambo asoseje ni kupoka kwa achinjakwe.

²⁵ Yose yaikusumikwa pakusumichisya malonda nlyeje pangausya, kwa liwamba lya miningwa jenu. ²⁶ Pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Chilambo chili chao Ambuje ni yose yaili mwelemo ili yakwe.” ²⁷ Naga mundu jwangakunkulupilila Kilisito annaliche pa chakulya, ni ŵanyamwe nkusaka kwaula, nlyeje yaili yose ichammichile pangausyausya kwa liwamba lya miningwa jenu. ²⁸ Nambo ansalilaga mundu, “Chakulya chi chetaje mbopesi kwa inyago,” nkalya, kwaligongo lya mundu jwammanyisye ni kwa liwamba lya miningwa, ²⁹ nguti, kwa liwamba lya miningwa, nambo ngaŵa miningwa jenu nambo nningwa wa ajula jwammanyisye.

“Kwa chichi kulechelelwa kwangu une kulamulikwe ni nningwa wa mundu jwine? ³⁰ Iŵaga une ngwatogolela Akunnungu kwa chakulya chingulya, kwa chichi mundu alalatile une kwa ligongo lya chakulya chinaatogolele Akunnungu?”

³¹ Nipele, pankutenda chachilichose iŵeje kulya namuno kung'wa mwitendekanye yose kwaligongo lya ukulu wa Akunnungu. ³² Nkasamwakuŵasya Ŵayahudi atamuno Ŵagiliki atamuno mpingo wa Akunnungu, wa ŵandu Ŵakunkulupilila Kilisito. ³³ Mmeje mpela une, ngusaka kwanonyelesya ŵandu wose mu indu yose inguipanganya. Pakuŵa ngangulisosela kupoka kwangu nansyene, nambo ngwasosela ŵandu kupoka kuti akulupuswe.

11

¹ Muusyasye une mpela une inguti pakwasyasya Kilisito.

Nkati kuunichila ntwe

² Ngunlapa ŵanyamwe pakuŵa nkungumbuchila mu indu yose, mwanya nkamulisyeye majiganyo ilaila mpela inatite pakumpa. ³ Nambo ngusaka mmanyilile kuti Kilisito ali ntwe wa jwannume jwalijose, ni jwannume ali ntwe wa ŵankwakwe, ni Akunnungu ali ntwe wa Kilisito. ⁴ Jwannume jwali jose jwakuunichila ntwe katema pakupopela pane jwakulalichila utenga wa Akunnungu, akuujalusya ntwe wakwe ŵali Kilisito. ⁵ Nambo jwankongwe jwalijose jwakupopela pane jwakulalichila utenga wa Akunnungu jwangaunichila ntwe akunjalusya ŵankwakwe jwali ntwe wakwe, jwankongwe jo ali chisau ni jwankongwe jwammyole umbo sya ntwe wakwe. ⁶ Iŵaga jwankongwe ngakuliunichila ntwe wakwe mbaya amyole umbo syakwe, nambo iŵaga ili soni jwankongwe kuutula umbo syakwe pane kumyola mbaya aunichile ntwe wakwe. ⁷ Jwannume ngakusachilwa kuunichila ntwe wakwe pakuŵa ŵelewo ali chisau ni Akunnungu ni ukulu wa Akunnungu. Nambo jwankongwe ali ukulu wa jwannume. ⁸ Pakuŵa jwannume nganagumbikwa kutyochela kwa jwankongwe nambo jwankongwe ni juŵagumbikwe kutyochele kwa jwannume. ⁹ Sooni jwannume nganagumbikwa kwaligongo lya jwankongwe nambo jwankongwe ni juŵagumbikwe kwaligongo lya jwannume. ¹⁰ Kwa ligongo li ni kwa ligongo lya achikatumetume ŵa Kwinani, jwankongwe aunichile ntwe ŵakwe, kuti chiŵe chimanyisyo cha ulamusi wauli pachanya pao. ¹¹ Natamuno yeleyo, nkulumbikana ni Ambuje, jwankongwe pangali jwannume ngaŵa chindu, ni jwannume pangali jwankongwe ngaŵa chindu, wose akukulupililana. ¹² Pakuŵa, iŵaga jwankongwe ŵagumbikwe kutyochela kwa jwannume, iyoyo jwannume nombe akupagwa ni jwankongwe, ni indu yose yo ikutyochela

kwa Akunnungu. ¹³ Nlamule mwachinsyene. Ana ikuwajilwa jwankongwe wapopele Akunnungu pangaunichila ntwe? ¹⁴ Ana upagwe usyene ngaukujiganya kuti jwannume awaga ni umbo syasileu akulitesya soni nsyene? ¹⁵ Nambo jwankongwe akolaga umbo syasileu, chili chindu chakuchimbichikwa kukwakwe, pakuwa atekupegwa umbo syasileu kuti syaunichile. ¹⁶ Iwaga mundu akukola makani kwa yeleyo, kukwetu uwe atamuno mu mipingo ja wandu wakunkulupilila Kilisito, uweji nganitukola masyowelo ga makani.

Nkate wa kwakumbuchila Ambuje
(Matayo 26:26-29; Maliko 14:22-25; Luka 22:14-20)

¹⁷ Nambo mmalajisyo ga gangumpa ngangunlapa, pakuwa pankusimana kwapopela Akunnungu, nkutendekanya indu yangalumbana kwipunda indu yambone. ¹⁸ Kundanda napilikene kuti, pankusimana pamo nti mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito, kukutyochela kulekangana, ni une ngukulupilila kanandi kuti pane ili isyene. ¹⁹ Pakuwa iwele yambone kupagwe kulekangana pasikati jenu kuti awala wakukundikwa ni Akunnungu amanyiche pangasisika. ²⁰ Nipele pankusimana, nkuganisya kuti nkulya nkate kwa kuchikumbuchila chiwa cha Ambuje nambo ngaawa, ²¹ pakuwa pankulya, kila mundu akulya chakulya pangaalindilila achinjakwe, ni kwatenda wane asigalile ni sala ni wane akolelwe. ²² Ana ngankukombola kulya ni kung'wa mmajumba genu? Pane ana nkuunyelusya mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito ni kwachembulusya wandu wangali ni chindu? Ana sambano nansalile ichichi? Ana nanlape kwa yeleyo? Ngwamba, ngangunlapa kwaligongo lya chindu cho.

²³ Pakuwa une napochele kutyochela kwa Ambuje majiganyo ganampele wanyamwe, yakuti, Ambuje Che Yesu, chilo chila pawangalawiche, waujigele nkate, ²⁴ ni pawatogolele Akunnungu waugawenye nkate ni kuti, "Achi ni chiilu changu chachityochekwe kwaliwamba lyenu. Ntendeje nyi kwakungumbuchila une." ²⁵ Iyoyo pawamasile kulya wachinyakwile chikombe ni kuti, "Achi chikombe chi chili lilangano lya sambano lyalikulimbichikwa kwa miasi jangu. Ntendeje nyi kila pankung'wa, kwakungumbuchila une."

²⁶ Pakuwa kila pankulya nkate wu, ni kuching'welela chikombe chi, nkwenesya chiwa cha Ambuje mpaka pachaiche sooni. ²⁷ Kwapele kila mundu juchalye nkate wu ni kuching'welela chikombe chi kwa litala lyangasachilwa, jwelejo chakole magambo mchiilu ni mmiasi ja Ambuje. ²⁸ Kwapele kila mundu alilolechesye kaje nsyene nipele akukombola kulya nkate wo ni kuching'welela chikombe cho. ²⁹ Pakuwa jwalijose jwakulya ni kung'wa pangaimanyilila malumbo ga chiilu cha Ambuje, jwelejo akulilamula nsyene. ³⁰ Kwa ligongo lya, wandu achajinji mwa wanyamwe ali wakulepetala ni wakulwala, ni wane wakwe ajasiche. ³¹ Nambo tukalilolechesye yambone twachinsyene, ngatukalamulikwe ni Akunnungu. ³² Nambo patukulamulikwa ni Ambuje akutujamuka kuti tukasalamulwa pamo ni wandu wa pachilambo. ³³ Kwayele achalongo achinjangu pankusimana pamo kulya nkate kwa kuchikumbuchila chiwa cha Ambuje ndindililane. ³⁴ Naga mundu jakwete sala alye kaje kumusi, melepe pankusimana pamo Akunnungu akasanlamula. Indu ine yo chinjinjiganya pachiiche.

12

Mituuka kutyochela kwa Mbumu jwa Akunnungu

¹ Sambano achalongo achinjangu ngusaka mmanyilile yambone yankati mituuka jajikutyochela kwa Mbumu jwa Akunnungu. ² Nkumanyilila kuti

pamwaliji ngankwamanyilila Akunnungu, mwatawalikwe ni kulongoswa mpopelele minungu jangali ni umi yaani inyago. ³ Kwaligongo lyo ngusaka mmanyilile kuti, ngapagwa mundu jwakulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu jwakukombola kuwêcheta, “Che Yesu alweseche.” Ni sooni ngapagwa mundu jwakukombola kuwêcheta kuti, “Che Yesu ali Ambuje,” pangalongooswa ni Mbumu jwa Akunnungu.

⁴ Jipali mituuka jakupisyangana, nambo Mbumu jwakupeleganya ali jumope. ⁵ Sooni kutumichila kuli kwa kupisyangana nambo Ambuje wakutumichilwa ali wamope. ⁶ Ni sooni kupali kupisyangana kwa masengo, nambo Akunnungu ali wala wala wakupanganya masengo gose kwa wandu wose. ⁷ Mbumu jwa Akunnungu akuliunukula kwa kila mundu kwa uwele wakupisyangana kwaligongo lya upoche wa wandu wose. ⁸ Mbumu jwa Akunnungu akumpa mundu jwine lilo we lya lunda, ni Mbumu jwa Akunnungu jujojo akumpa mundu jwine lilo we lya umanyilisi yakuti pakusaka. ⁹ Mbumu jujojo akumpa mundu jwine chikulupi, Mbumu jujojo akumpa mundu jwine ntuuka wa kwalamyanda wandu. ¹⁰ Mbumu jwa Akunnungu akumpa mundu jwine ntuuka wa kupanganya yakusimonjeka. Mbumu jujojo akumpa mundu jwine ntuuka wa kulondola, ni Mbumu jujojo akumpa mundu jwine ntuuka wa kujimanyilila mbumu ja unami ni Mbumu ja usyene. Ni mundu jwine akupegwa ntuuka wa kuwêcheta iwecheto ineine ni mundu jwine akupegwa ntuuka wa kugopolela. ¹¹ Nambo masengo gose go akugapanganya Mbumu jwa Akunnungu jumo pejo, achingawilaga kila mundu ntuuka wakupisyangana mpela yakuti pakusaka nsyene.

Chiilu chimo, iwalo yejinji

¹² Mpela ila chiilu yachitite kuwa chimo chachili ni iwalo yejinji, ni iwalo yo namuno ili yejinji, ikuchigumba chiilu chimo, ni yaitite kuwa kwa Kilisito. ¹³ Pakuwa uweji wose twabatiswe kwa Mbumu jumo tuwe chiilu chimo, iwaga tuli Wayahudi pane wandu wanga wa Wayahudi, iwaga tuli achikapolo pane wandu walechelewe, wose twang'wechekwe Mbumu julajula jumo.

¹⁴ Pakuwa chiilu nganichigumbikwa kwa chiwalo chimo pe, nambo kwa iwalo yejinji. ¹⁵ Lukongolo lwatiji, “Une nganima nkono, kwapele une ngawa wa chiilu,” Ana lukongolo ngaluwa lwa chiilu kwa ligongo lyo? ¹⁶ Ni liwiwi lyatiji, “Pakuwa une ngawa liso, une ngawa lya chiilu,” Ana liwiwi ngaliwa lya chiilu kwa ligongo lyo? ¹⁷ Naga chiilu chose chikaliji liso kupikana kukaliji kwapi? Ni chiilu chose chikaliji liwiwi, mundu akakombwele chinauli kunusya? ¹⁸ Nambo Akunnungu aiwisile iwalo yose mu chiilu cha kila mundu mpela iwatite pakusaka. ¹⁹ Nambo iwalo yose ikaliji chiwalo chimo, chiilu chikaliji kwapi? ²⁰ Mpela yachitite kuwa, chikwete iwalo yejinji nambo chiilu chili chimo pe.

²¹ Liso ngalikukombola kuusalila nkono, “Ngangunsaka!” Namose ntwe nawo ngaukukombola kugasalila makongolo kuti, “Ngangunsaka!” ²² Kupunda pele chiiwoneche kuti iwalo ya chiilu yaili yakulepetala ni yaili yakusachilwa nnope. ²³ Sooni aila iwalo yatukwiganisya kuti yangali uchimbichisyo ni yatukuichimbichisya, ni iwalo ya chiilu yaikuwoneka ili ya soni ni itukuiunichila nnope. ²⁴ Nambo iwalo yaikuwoneka pa meeso pa wandu, ngaikusaka kuunichikwa. Akunnungu nsyene achiwisile chiilu mu chikotopasyo chanti yele ni kuipa uchimbichisyo aila iwalo yaili yakulepetala. ²⁵ Kwapele kuka wa ni kulekangana muchiilu, nambo iwalo inayose igosane. ²⁶ Chiwalo chimo chapotekaga iwalo ine ikupoteka pamo nacho. Chiwalo chimo chalapikwaga iwalo ine ikusengwa pamo nacho.

²⁷ Nipele wanyamwe wose ndi chiilu cha Kilisito, kila jumo jwenu ali chiwalo cha chiilu cho. ²⁸ Mu mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito, Akunnungu wawisile wandanda achinduna ni wawili wakulondola wa Akunnungu ni watatu wakwiganya, sooni wakupanganya yakusimonjeka ni sooni waali ni mituuka jakulamywa wakulwala, ni wakukombola kwakamusya wandu, ni wakukombola kwimilila masengo ni wakukombola kuwecheta iwecheto ineine. ²⁹ Ana wose ali achinduna? Ana wose ali wakulondola? Ana wose ali wakwiganya? Ana wose ali wakupanganya yakusimonjeka? ³⁰ Ana wose akwete mituuka jakulamywa wakulwala? Ana wose akuwecheta iwecheto ineine? Ana wose akwete ntuuka wa kugopolela iwecheto ineine? ³¹ Nipele nlajile kwannope kupata mituuka jajili jekulungwa. Nambo sambano chinannosye litala lyambone kupunda matala gose.

13

Unonyelo

¹ Namose nga wechete iwecheto ya wandu ni iwecheto ya achikatumetume wa kwini, naga nganingola unonyelo, ngulandana ni chikungu chachikusona pane njuga. ² Namose nakolaga ntuuka wa kulalichila utenga wa Akunnungu ni kwimanyilila yantemela yose ni kumanyilila kila chindu, namose ngakwete chikulupi chakomboleka kuchityosya chitumbi, naga nganingola unonyelo, une nga wa chindu. ³ Namose natyosyaga ipanje yangu yose ni kwalisya wakulaga, namuno nachityosyaga chiilu changu chitini che pa mooto, naga nganingola unonyelo ngamboka kwakulikose.

⁴ Mundu jwaali ni unonyelo akupililila, ni akusalala ntima, ni ngakukola wiu, ni ngakulifuna, ni ngakulikwesya. ⁵ Mundu jwaali ni unonyelo akwachimbichisya wandu wane, ni ngakulisosela kupoka kwakwe nsyene, ni ngakutumbila kwachitema, ni ngakukumbuchila yangalumbana. ⁶ Mundu jwaali ni unonyelo ngakuchinilila chigongomalo nambo akuuchinilila usyene. ⁷ Mundu jwaali ni unonyelo mo wa gose ngakupwa ntima, ni mo wa gose akukulupilila, ni mo wa gose akulolela pangali kupela ni akuipililila indu yose. ⁸ Unonyelo wangali mbesi. Iwaga kwana ntuuka wa kulondola tiuiche mbesi, iwaga kwana ntuuka wa iwecheto ineine, yeleyo chiimale, pane iwaga kwana kulijiganya ni kumanyilila indu chikupite. ⁹ Paku wa kulijiganya kwetu ni kwimanyilila indu kuli kwangamalilwa, iyoyo kulalichila kwetu utenga kutyochela kwa Akunnungu kuli kwangamalilwa. ¹⁰ Nambo Akunnungu chaitende yose iwe yemalilwe, ni indu yangamalilwa yose chiityochekwe.

¹¹ Panaliji mwanache jwannandi, nawechete chiwanache, naimanyi chiwanache, ni naganisisye chiwanache, nambo pangusile indu yachanache yose nesile. ¹² Paku wa sambano tukulola mpela usyo wanaloleka yambone mlindala, nambo katema ko chitulolegane usyo kwa usyo. Sambano nguimanyilila panondi, nambo katema ko tinaimanye yose kwauchenene mpela Akunnungu yakuti pakumanyilila une kwauchenene. ¹³ Nipele, sambano indu itatu yi ni ichitame, chikulupi ni chilolelo ni unonyelo, nambo chindu chachili chechikulungwa kupunda yose, uli unonyelo.

14

Mituuka jine ja Mbumu jwa Akunnungu

¹ Nlimbile kukola unonyelo, iyoyo ni kusaka kwannope mituuka jine ja Mbumu jwa Akunnungu, nambo nnopenope, mpate ntuuka wa kwalalichila wandu utenga kutyochela kwa Akunnungu. ² Mundu

jwakuw̄echeta chiw̄echeto changamanyika jwelejo ngakuw̄echeta ni w̄andu nambo akuw̄echeta ni Akunnungu, pakuw̄a ngapagwa mundu jwakumanyilila, jwelejo akuw̄echeta kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu indu yesisiche. ³ Nambo mundu jwakulalichila utenga kutyochela kwa Akunnungu akuw̄echeta ni w̄andu maloŵe ga kwalimbisya mu chikulupi ni kwakamulisyā ntima ni kwatulasyā ntima. ⁴ Jwakuw̄echeta chiw̄echeto changamanyika akulilimbisya nsyene, nambo ajula jwakulalichila utenga kutyochela kwa Akunnungu akuulimbisya mpingo wa w̄andu w̄akunkulupilila Kilisito.

⁵ Uneji ngusaka w̄anyamwe wose mmechete iw̄echeto yangamanyika, nambo nopennope ngusaka w̄anyamwe nlalichile utenga kutyochela kwa Akunnungu. Pakuw̄a mundu jwaali ni ntuuka wa kusala utenga kutyochela kwa Akunnungu akutenda yambone kumpunda jwakuw̄echeta iw̄echeto yangamanyika, iw̄aga apali mundu jwine jwakukombola kwagopolela w̄andu w̄ane chaŵechete cho, kuti mpingo wa w̄andu w̄akunkulupilila Kilisito ukombole kugumbikwa. ⁶ Sambano achalongo achinjangu, iw̄aga ngwika kukwenu ni kuw̄echeta iw̄echeto yangamanyika, ana chinkole ichichi? Kusyene ngampoka ikaŵe nguntagulila kwalitala lya chiunukuko kutyochela kwa Akunnungu pane kwa umanyilisi pane kwa liloŵe lya Akunnungu pane kwa majiganyo? ⁷ Namose indu yangali umi ikwete liloŵe lyakwe, chindu mpela chitolito pane chityatya, iw̄aga ngaikutyosya liloŵe lya kulekangana, mundu chalumanyilile chinauli lujimbo lwalukung'andikwa? ⁸ Lipenga lyasonaga pangamanyika usone wakwe, w̄aani w̄achaliw̄iche chile kwaula kungondo? ⁹ W̄anyamwe iyoyo, mwaŵechetaga chiw̄echeto changamanyika, w̄andu chaimanye chinauli inkuw̄echeta yo? Pelepo nkuw̄a mpela w̄andu w̄akuw̄echeta ni mbungo. ¹⁰ Ipali iw̄echeto yejinji pachilambo pano nombe iw̄echeto yose ikwete mate. ¹¹ Iw̄aga ngangombola kugamanyilila mate gakwe chiw̄echeto chakuw̄echeta mundu, chime jwannendo kwa mundu jwakuw̄echeta, ni jwelejo kukwangu chaŵe jwannendo. ¹² Iyoyo peyo ni w̄anyamwe, pakuw̄a nkulajila kwannope kupochela mituuka ja Mbumu jwa Akunnungu, nlimbile kwannope kukola mituuka jajikukamusya kuugumba mpingo wa w̄andu w̄akunkulupilila Kilisito. ¹³ Nipele w̄akuw̄echeta chiw̄echeto changamanyika, apopele kuti akombole kwagopolela w̄andu chaŵechete cho. ¹⁴ Pakuw̄a pangupopela mchiw̄echeto changamanyika, mbumu jangu ni jajikupopela, nambo lunda lwangu ngalukupanganya chachili chose. ¹⁵ Ana sambano ndende uli? Chimbopolele kwa mbumu jangu, nombe chimbopolele kwa umanyilisi wangu, chinyimbe kwa mbumu jangu, nombe chinyimbe kwa umanyilisi wangu. ¹⁶ Mwalapaga Akunnungu kwa mbumu jenu pe, Iwaga kwana mundu jwine jwangamanyilila chinkuw̄echeta cho, chajitichisye chinauli “Eloo,” kwa kwatogolela Akunnungu iw̄aga ngaimanya chinkuw̄echeta? ¹⁷ Namuno nkukombola kwatogolela Akunnungu kwa usyene, nambo ngaikwakamuchisya mundu jwine.

¹⁸ Ngwatogolela Akunnungu kuti uneji nguw̄echeta iw̄echeto yangamanyika kumpunda w̄anyamwe wose. ¹⁹ Nambo naw̄aga pasikati ja mpingo wa w̄andu w̄akunkulupilila Kilisito, mbaya mechete maloŵe nsano gagakumanyika kuti najiganye w̄ane kupunda kuw̄echeta maloŵe gamajinji nnope kwa iw̄echeto yangamanyika. ²⁰ Achalongo achinjangu, nkaganisya mpela w̄anache achanandi, nambo mme mpela w̄anache achanandi mu igongomalo. Pankuganisya mmeje mpela w̄andu w̄akule. ²¹ Malajisyo ga Akunnungu gakuti:

“Ambuje akuti, ‘Chimechete ni w̄andu w̄a

kwa chiw&amacron;cheto cha chilendo.

Ni chimechete ni w&amacron;andu w&amacron;a kwa ngomo sya achalendo, namose yeleyo w&amacron;andu w&amacron;a ngasambilikanila.’ ”

²² Nipele kuw&amacron;echeta iw&amacron;echeto yangamanyika kuli chimanyisyo kwa w&amacron;andu w&amacron;angakukulupilila, ni ngaw&amacron;a kwa w&amacron;andu w&amacron;akukulupilila. Nambo kusala utenga kutyochela kwa Akunnungu kuli kwa ligongo lya w&amacron;andu w&amacron;akukulupilila ni ngaw&amacron;a kwa w&amacron;andu w&amacron;angakukulupilila.

²³ Nipele iw&amacron;aga mpingo wa w&amacron;andu w&amacron;akukulupilila Kilisito ukuchingangana pamo, ni kila mundu kuw&amacron;echeta chiw&amacron;cheto changamanyika, ni aw&amacron;ala w&amacron;andu w&amacron;angamanyilila ni w&amacron;angakulupila ajinjilaga mwelemo ngasasala kuti w&amacron;anyamwe nli w&amacron;ampugwe? ²⁴ Nambo iw&amacron;aga w&amacron;andu wose nkulalichila utenga kutyochela kwa Akunnungu, ajinjilaga mundu jwangamanyilila pane jwangakulupilila yose ichapilikane chiyalosye ungalumbana wakwe nsyene ni aila yaipilikene chiyalamule. ²⁵ Yaisisiche mu ntima wakwe chiw&amacron;e yeunukukwe, nombejo chatindiw&amacron;ale ni kwalamba Akunnungu achitiji, “Isyene Akunnungu ali pasikati jenu mwanya pelepa!”

Ukotopasyo kwa mpingo wa w&amacron;andu w&amacron;akukulupilila Kilisito

²⁶ Ana tujile uli achalongo achinjangu? Pankuchingangana pamo kwapopelela Akunnungu, jwine ajimbe lujimbo ni jwine ajiganyisye, ni jwine akole uunukuko waukutyochela kwa Akunnungu ni jwine aw&amacron;echete kwa chiw&amacron;cheto changamanyika ni jwine w&amacron;agopolele w&amacron;andu chachiw&amacron;echetekwe cho. Indu yose itendekwe kwa kwagumba w&amacron;andu w&amacron;akukulupilila Che Yesu. ²⁷ Iw&amacron;aga w&amacron;andu akuw&amacron;echeta iw&amacron;echeto yangamanyika, aw&amacron;echeteje w&amacron;aw&amacron;ili pane watatu, ngasapunda, nambo aw&amacron;echeteje jumo jumo ni kuw&amacron;eje ni mundu jwakugopolela. ²⁸ Nambo iw&amacron;aga ngapagwa mundu jwakwagopolele w&amacron;andu chachiw&amacron;echetekwe cho, jwele jwakuw&amacron;echeta chiw&amacron;cheto changamanyika atame jii mu mpingo wa w&amacron;andu w&amacron;akukulupilila Kilisito, aw&amacron;echete ni nganisyo syakwe nsyene ni Akunnungu. ²⁹ W&amacron;andu w&amacron;akusala utenga kutyochela kwa Akunnungu, asaleje w&amacron;aw&amacron;ili pane watatu ni w&amacron;ane agapime agala gakugasala. ³⁰ Nambo iw&amacron;aga apali mundu panchingangene po apochele utenga kutyochela kwa Akunnungu, juwatandite kuw&amacron;echeta jula amyalale. ³¹ Pakuw&amacron;a w&amacron;anyamwe wose nkukombola kulalichila jumo jumo utenga umpegwilwe ni Akunnungu kuti kila mundu alijiganye ni kutulaswa ntima. ³² Ntuuka wa kusala utenga kutyochela kwa Akunnungu ukusachilwa kulongoswa ni ajula jwaali ni ntuuka wo, ³³ pakuw&amacron;a Akunnungu ngaw&amacron;a Akunnungu w&amacron;akuwatanganya nambo ali Akunnungu w&amacron;a chiten-dewe. Mpela yaikuti pakuw&amacron;a kwa mipingo jose ja w&amacron;andu w&amacron;akukulupilila Kilisito w&amacron;aali w&amacron;andu w&amacron;a Akunnungu, ³⁴ achakongwe amyalale mmipingo jose ja w&amacron;andu w&amacron;akukulupilila Kilisito pakusongangana. W&amacron;elewo ngakusachilwa kuw&amacron;echeta. Nambo akusachilwa ajitichisye, mpela igakuti kusala Malajisyo ga W&amacron;ayahudi. ³⁵ Iw&amacron;aga akwete mausyo ga kuusya, akaausye achiw&amacron;ankwawo kumusi, pakuw&amacron;a jili soni kwa achakongwe kuw&amacron;echeta chachilichose pa nsongangano wa w&amacron;andu w&amacron;akukulupilila Kilisito. ³⁶ Ana lilo&amacron;we lya Akunnungu lyatyosile kukwenu? Pane ana lyannyichilile mwanya pe? ³⁷ Mundu jwalijose aliganisyaga kuti akwete ntuuka wa kusala utenga kutyochela kwa Akunnungu pane akwete Mbumu jwa Akunnungu, aimanyilile kuti ingulemba yi, ngulemba makanyo ga Ambuje. ³⁸ Nambo mundu agajalusyaga agaga, nombejo ajaluswe.

³⁹ Kwayele, achalongo achinjangu, nlajile kwannope kwalalichila w&amacron;andu utenga kutyochela kwa Akunnungu ni ngasimwakanya w&amacron;andu kuw&amacron;echeta

chiwêcheto changamanyika. ⁴⁰ Nambo indu yose ipanganyikwe mwambone ni mwaukotopasyo.

15

Kusyuka kwa Kilisito

¹ Sambano achalongo achinjangu, ngusaka nankumbusye yankati Ngani Jambone jinanlalichile, jimwajipochele jajili nsingi wa chikulupi chenu. Ni wanyamwe nkwima chilimbile pa wele nsingi wo. ² Utenga unanlalichile wo uli Ngani Jambone, wanyamwe nkukulupuswa mwaikamulisyaga yambone yeila inannalichile, ikaŵaga yeleyo chikulupi chenu ngaŵa chindu.

³ Pakuŵa kundanda nampele wanyamwe indu yaili ni mate nnope inapochele une nansyene: Kuti Kilisito wawilile sambi syetu mpela yagakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu, ⁴ ni ŵaŵichikwe mwilembe ni kusyuka pa lyuŵa lyaatatu mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, ⁵ kundanda ŵaakopochele che Petulo, ni kanyuma ŵaakopochele aŵala likumi ni ŵawili. ⁶ Sooni ŵaakopochele achalongo achinjetu kupunda mia tano kwa pamo ni ŵane mwa ŵanyawo ali chiwela ni umi ni ŵane ajasiche. ⁷ Kanyuma ŵakopochele che Yakobo ni sooni ŵaakopochele achinduna wose. ⁸ Mbesi ŵangopochele une jundi mpela jumbagwile ngaŵa katema kao. ⁹ Pakuŵa une ndili nduna jwamwana kupunda achinduna wose, nganguŵajilwa kuŵilanjikwa nduna, ligongo nalagasisye mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito ŵaali ŵandu ŵa Akunnungu. ¹⁰ Nambo, kwa upile wa Akunnungu mele yele indi, ni upile wambele, nganamba kwa iyiyi peyi. Ngaŵa kuti napanganyisye masengo kwakuchalila kwapunda achinduna wose, nganiŵa une, nambo umbone wa Akunnungu ŵaliji pamo none. ¹¹ Nipele yaŵaga une ni jungulalichila pane ŵelewo, chelecho ni chatukulalichila, ni chelecho ni chinkuchikulupilila.

Kusyuka kwa ŵandu

¹² Iŵaga yalalichikwe kuti Kilisito wasyuchile, ŵampepe mwa wanyamwe akukombola chinauli kusala, ngapagwa kusyuka? ¹³ Nambo iŵaga kwangali kusyuka, nipele Kilisito nganasyuka. ¹⁴ Iŵaga Kilisito nganasyuka, kulalichila kwetu kuli kwangali chindu, ni kukulupilila kwenu kuli kwangali chindu. ¹⁵ Kupunda yeleyo, tukuloleka kuŵa ŵaumboni ŵa unami paujo pa Akunnungu, pakuŵa twasasile kuti Akunnungu wasyusisye Kilisito, nambo nganiŵasyusya, iŵaga ili isyene, wawile ngaasyuka. ¹⁶ Pakuŵa naga wawile ngakusyuswa nipele Kilisito nombe nganasyuka. ¹⁷ Iŵaga Kilisito nganasyuka, chikulupi chenu changali chindu ni wanyamwe ndi chiwela mu sambi. ¹⁸ Sooni ŵakukulupilila wose ŵaŵawile achakulupililaga Kilisito asoiye. ¹⁹ Ni iŵaga tukwalolela Kilisito mu umi awuwupewu, uweji tukusachilwa tukolelwe chanasa kwapunda ŵandu wose.

²⁰ Nambo isyene, Kilisito asyuchile, Jwelejo ali jwaandanda ni chimanyisyo chisyene kwa aŵala ŵandu ŵaŵawile kuti chasyuchikwe. ²¹ Pakuŵa mpela ila chiwa chaichiswe ni mundu jumo, iyoyopeyo, kusyuka kwaichiswe ni mundu jumo. ²² Mpela ila ŵandu wose iyakuti pakuwa kwaligongo lya kulumbikana ni che Adamu, iyoyopeyo wandu wose akutendekwa ŵajumi kwaligongo lya kulumbikana ni Kilisito. ²³ Nambo kila mundu chasyuche kwa katema kakwe, Kilisito wasyuchile kundanda nipele aŵala ŵaali ŵandu ŵakwe Kilisito chasyusikwe, apala Kilisito pachaiche. ²⁴ Pele mbesi chijiiche katema Kilisito pachachapa Akunnungu Atati umwenye, pachamale kwonanga mbumu sya ulamusi ni mbumu sya ukulu

ni mbumu sya machili. ²⁵ Paku&amacron;wa Kilisito tachitawala mpaka Akunnungu pachacha&amacron;wika w&amacron;mmagongo w&amacron;ao paasi pa makongolo gao. ²⁶ Jw&amacron;mmagongo jw&amacron;mbesi kwonasika ali chiwa. ²⁷ Paku&amacron;wa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Akunnungu a&amacron;wisile yose paasi pa makongolo gakwe.” Nambo Malembelo pagakusala, “Indu yose i&amacron;wichikwe paasi pa makongolo gakwe aitawale,” ikuwoneka pangasisika yakuti Akunnungu nganapagwa mu indu yo, paku&amacron;wa welewo ni w&amacron;ai&amacron;wisile indu yose paasi pa makongolo ga Kilisito. ²⁸ Indu yose ya&amacron;wichikwaga paasi pa ulamusi wa Kilisito nombe Mwana chali&amacron;wiche nsyene paasi pa Akunnungu, kuti Akunnungu aitawale indu yose ni papali pose.

²⁹ Sambano, i&amacron;waga nganikupagwa kusyuka, chatendeuli a&amacron;wala w&amacron;aw&amacron;abatiswe kwaligongo lya w&amacron;awe? I&amacron;waga w&amacron;awe ngaasyusikwa, kwachichi w&amacron;andu akubatiswa kwaligongo lyao? ³⁰ Ni kwetu uwe, kwachichi tukulitaga mu yakogoya katema kose? ³¹ Achalongo achinjangu, une nguutyosya umi wangu mo&amacron;wa gose! Isyene ngusala! Ngulilapa kwaligongo lyenu kwa kulumbikana kwetu ni Che Yesu Kilisito Ambuje w&amacron;etu. ³² Kumenyana kwangu ni w&amacron;andu w&amacron;aw&amacron;aliji mpela inyama yakalipa ku Efeso kula, namenyene kwa usache wa w&amacron;andu, ana napatile ichichi? I&amacron;waga w&amacron;awe ngaasyusikwa sambano nneche, “Tulye ni kung'wa, paku&amacron;wa mala&amacron;wi chituwe.”

³³ Ngasinlambuchikwa: “Umbusanga w&amacron;akusakala ukonanga wende wambone.” ³⁴ Mpitikusye ng'anisyo syenu, mpanganye yambone, paku&amacron;wa w&amacron;ampepe mwa w&amacron;anyamwe ngakwamanyilila Akunnungu ng'oo. Ngu&amacron;wecheta yeleyi kuti nantesye soni.

Chiilu chachisyuchikwe

³⁵ Nambo mundu akukombola kuusya, “Ana w&amacron;awe akusyuswa chinauli? Ana chachi&amacron;wa ni iilu yantiuli?” ³⁶ W&amacron;kulo&amacron;wela mmwe! Chinkuchipanda ngachimela mpaka chiwe kaje. ³⁷ Pankupanda, nkupanda lusongolo pe, lwa&amacron;waga lusongolo lwa ngano pane mbeju jine, ngawa mmela wansima waukutyochela kanyuma. ³⁸ Nambo Akunnungu akujipa mbeju jo uloleche mpela yakuti kusaka nsyene, ni kila lusongolo lukwete uloleche wakwe.

³⁹ Iilu ya yepanganyikwe yose ngaikulandana. W&amacron;andu akwete iilu yao ni inyama ikwete iilu yao, ijuni ikwete iilu yao ni somba sikwete iilu yao. ⁴⁰ Sooni ipali iilu ya kwinani ni iilu ya pachilambo, nambo usalale wa iilu ya kwinani ngaukulandana ni usalale wa iilu ya pachilambo. ⁴¹ Lyu&amacron;wa likwete usalale wakwe ni lwesi lukwete usalale wakwe, ni ndondwa sikwete usalale wakwe. Namose ndondwa nasyo silekangene kwa usalale.

⁴² Ni ichii&amacron;we katema ka kusyuswa kwa w&amacron;awe. Mpela ila mbeju, chiilu chikusikwa akuno chili chiosile nambo chikusyuka akuno chili chejumi. ⁴³ Chiilu chikusikwa mwa kwaluka chikusyuka mu lumbili, chiilu chikusikwa mwakulepetala chikusyuka mu machili. ⁴⁴ Chiilu pachikusikwa, chikusikwa kwa chiilu chatupagwile nacho, nambo pachikusyuswa, chikusyuswa kwa chibumu, i&amacron;waga kwana chiilu chatupagwile nacho nipele chipali nombe chiilu cha chibumu. ⁴⁵ Ilembekwe Mmalembelo ga Akunnungu, “Mundu jwaandanda, che Adamu, w&amacron;aliji mundu jwanjumi,” nambo Adamu jw&amacron;mbesi ali Mbumu jwakwapa w&amacron;andu umi. ⁴⁶ Nga&amacron;wa chiilu cha chibumu chichalongolele, nambo chiilu chitupagwile nacho, ni mbesi achila chiilu cha chibumu. ⁴⁷ Che Adamu jwaandanda w&amacron;agumbikwe kutyochele mu litaka, nambo che Adamu jwa&amacron;wili jwatyochele kwinani. ⁴⁸ Wose w&amacron;ali pachilambo ali mpela ajula ju&amacron;wagumbikwe mu litaka, nambo a&amacron;wala w&amacron;aa kwinani ali mpela ajula ju&amacron;watyochele kwinani. ⁴⁹ Ni mpela

itutite kulandana ni mundu juwagumbikwe kwa litaka, iyoyo chitulandane ni mundu juwatyochele kwini.

⁵⁰ Ngunsalila achinjangu, chiilu cha mundu ngachikombola kwini mu umwenye wa Akunnungu, atamuno chiilu chachikuwola ngachikukombola kwini peuto paikwini iilu yangaikuwola.

⁵¹ Mpilikanile, ngunsalila yantemela, ngatuwa wose, nambo wose chitugalauswe, ⁵² indu yi chiikopochele katema lipenga lya mbesi pachilisone, chisisimuchile. Pakuwa lipenga pachilisone, wawe chachisyuswa akawa sooni, nowaji chitugalauswe. ⁵³ Pakuwa chiilu chakonasika chikusachilwa chigalauswe ni kuwa changajonasika, ni chiilu chakuwa chikusachilwa chigalauswe chiwe changawa. ⁵⁴ Nipele chiilu chakonasika cho pachichigalauswe ni kuwa changajonasika, ni chiilu chakuwa pachichigalauswe kuwa changawa, nipele alila lilo we lyalilembekwe patili we isyene, “Chiwa chijonasikwe ni kupunda kumalile!”

⁵⁵ “Ana ugwe chiwa, kupunda kwenu kuli kwapi?”

Ana ugwe chiwa machili genu gagakwika nako kupoteka galikwapi?”

⁵⁶ Chiwa chikukola machili gakuulasya kutyochela mu sambu, ni sambu sikukola machili kutyochela mmalajisyo ga che Musa. ⁵⁷ Nambo twatogolele Akunnungu, welewo akututenda tupunde kwa litala lya Ambuje wetu Che Yesu Kilisito.

⁵⁸ Nipele achalongo achinjangu, njimanje kwakulimbila, nkatinganyika. Mo wa gose mpunde kulityosya mmasengo ga Ambuje pakuwa nkuimanyilila kuti masengo gankugapanganya kwa ligongo lya Ambuje nganiga wa ga iyiyi peyi.

16

Nanjenunanjenu kwakwamuchisya wakukulupilila

¹ Sambano ngusala yankati mbiya kwa ligongo lya kwakamuchisya wandu wa Akunnungu: Mpanganye achila chinalajisye mmipingo ja wandu wakukulupilila Kilisito wa ku Galatia. ² Kila chijuma, kila mundu mwa wanyamwe asapule mbiya syasikutyochela mu yakupata yakwe, nipele agose kuti pachiche ngasindenda nanjenunanjenu sooni. ³ Namalaga kwika kukwenu, awala wandu uchimwasagule pasikati jenu, chinaatume ni chikalata chakwamanyisya, ni ajausye mbote syenu ku Yelusalemu. ⁴ Iwaga chiiwoneche ili yambone noneji nyaule, nipele wele wanduwo chalongane none.

Ikotopasyo i che Paolo

⁵ Chiiche kweleko namalaga kupita ku Makedonia, pakuwa ngusaka kwaula ku Makedonia. ⁶ Panjipa chindame ni wanyamwe kwa mo wa kanandi pane chindame katema kose kambepo kuti mpakombole kungamusya mu ulendo wangu kulikose kuchinyaule. ⁷ Pakuwa ngangusaka kuonekana ni wanyamwe ni kupelenganya. Ngulolela kutama ni wanyamwe kwa katema kakajinji Ambuje asakaga.

⁸ Chindame ku Efeso mpaka lyu wa lya Pentekosite, ⁹ pakuwa Ambuje amugulile nnango kupanganya masengo gamakulungwa, namuno kweleko kwana wandu achajinji wakunganila.

¹⁰ Che Timoseo aikaga kukwenu, nkantendekasya akole lipamba pachatame ni wanyamwe, pakuwa welewo akugapanganya masengo ga Ambuje mpela une. ¹¹ Nipele mundu jwalijose akasannyelusya jwelejo, nambo munkamusye ajendelechele ni ulendo kwa chitendewe kuti apakombole kumujila. Pakuwa ngwalolela auje pamo ni achalongo wane.

¹² Sambano ngusala yankati ngani ja nlongo njetu che Apolo: Nachondelele kwannope aiche kukwenu pamo ni achalongo wane. Nambo ngakusaka kwika kweleko katema kano, nambo chaiche pachachikola lipesa.

Chikomasyo cha mbesi

¹³ Nchesye, njime uchenene mu chikulupi, mmeje wakulimbila ni mmeje wamachili. ¹⁴ Kila chindu chinkupanganya mpanganyeje kwa unonyelo.

¹⁵ Sambano achalongo achinjangu, nkwananyilila che Sitefano ni wandu waali mu nyumba jakwe, welewo walongolele kuwa Wakilisito ku Akaya ko, nipele walityosisye achinsyene kwatumichila wandu wa Akunnungu. Kwapele achalongo achinjangu ngunchondelela, ¹⁶ mwajitichisye wandu mpela welewo ni kila mundu jwakupanganya masengo ni kutumichila pamo nawo.

¹⁷ Ngusengwa nnope paikangene che Sitefano ni che Futunata ni che Akaiko, pakuwa welewo wangamuchisye kupanganya masengo agala gamwapanganyaga wanyamwe katema kanganimpagwa. ¹⁸ Welewo angonjile ntima wangu mpela iwatite pakujikonga mitima jenu, wandu mpela welewo ili yambone kwakumbuchila.

¹⁹ Mipingo jose ja wandu wakunkulupilila Kilisito wa ku Asia jikunkomasya. Che Akila ni che Pilisila pamo ni mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito waukusongangana mu nyumba jao, akunkomasya kwa lina lya Ambuje.

²⁰ Ni achalongo wose waali pelepa akunkomasya. Nkomasyane kwakulosya unonyelo wa Kilisito.

²¹ Uneji, che Paolo ngunkomasya, ngulemba kwa nkono wangu nansyene. ²² Mundu jwalijose jwangesaka kwanonyela Ambuje, jwelejo alwesehekwe! Maranatha malumbo gakwe njise Ambuje wetu.

²³ Ngunsachila umbone kutyochela kwa Ambuje Che Yesu. ²⁴ Unonyelo wangune uwe pamo ni mwanyamwe wose wanlumbikene ni Kilisito Che Yesu.

Chikalata chaaŵili cha Paolo kwa Ŵakolinto Chilongolelo

Chikalata chaaŵili kwa Ŵakolinto chalembeke ni nduna che Paolo pa yaka ya hansini ni nsano pakumala kupagwa Kilisito (1:1). Chelechi chili chikalata chaaŵili chatulinacho pasikati ja ikalata iŵili iŵalembile che Paolo kwa mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵa ku Kolinto. Ŵaumanyilisi akukulupilila kuti che Paolo ŵalongolele kuchilemba chikalata chine chikalipa kwa Ŵakolinto kuchipunda chikalata chaaŵili chi. Kwa sambano nganitukola chikalata cho chachikukunguluchilwa mu Liunjili lyaawili msitali waatatu mpaka waancheche. Chikalata chaaŵili kwa Ŵakolinto ikuganichikwa kuti chalembeke ni che Paolo ali ku Makedonia (2:13).

Chikalata chaaŵili kwa Ŵakolinto chili chajikajika pe chati chikulosya nganisyo. Che Paolo ŵalosisye kusengwa kwao yankati ngani jakusalala jiŵapochele kutyochela ku che Tito jajikwagamba ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵa ku Kolinto. Mu chikalata chi, tukugasimana majiganyo gamakulungwa gankati kupeleganya kwa uloleche wautyochele mu Lilangano lya Sambano. Pa liunjili lyaakusala che Paolo yakuti, pakukumbikanya mbiya ni kusijausya kukwakamusya ŵakukulupilila ŵakutama ku Yelusalemu (4:4 mpaka 5: 4). Ikuwoneka kuti achinduna ŵampepe ŵa unami ŵakutyochela mu mpingo wa ŵandu ŵangakukulupilila Kilisito ŵatumie ungajilana wa ŵandu ŵampepe mu mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito kunkanila che Paolo kuti alikusye achinsyene. Ŵaliji ni lipamba nkati ulamusi u che Paolo, chele ni chichantesile che Paolo alimbile mu ulamusi wa unduna u Che Yesu Kilisito mpaka kumbesi kwa chikalata chaaŵili chi kwa Ŵakolinto.

Yaili mwelemo

Che Paolo akutanda kuchilemba chikalata chao kwa kwakomasya mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito ŵa ku Kolinto (1-7).

Che Paolo akukunguluchila yankati kugalausya ukotopasyo wao wa ulendo ni yankati ngani jiŵajipatile jankati ŵanyawo ni iŵatite pakuchikunda chikalata chakwe chandanda (1:8 mpaka 7:16).

Che Paolo akwalajisya kukumbikanya mbiya kwaligongo lya kwakamusya ŵakukulupilila ŵa ku Yelusalemu (8:1 mpaka 9:15).

Che Paolo akumalichisya kwa kuuchenjela unduna wakwe ni kwajamuka yankati ulendo wao wine wakwajimajimila Ŵakolinto (10: mpaka 13:10).

¹ Uneji che Paolo nduna ju Che Yesu Kilisito kwa usache wa Akunnungu, ndili pamo ni nlongo njetu che Timoseo. Ngunnembela ŵanyamwe ŵandu ŵa Akunnungu unkwakulupilila Kilisito ŵanli ku Kolinto pamo ni ŵandu wose ŵa Akunnungu ŵaali ku Akaya kose. ² Tukwaŵenda Akunnungu Atati ŵetu ni Ambuje Che Yesu Kilisito ampe ntuuka ni chitendewe.

Che Paolo akwatogolela Akunnungu

³ Alapikwe Akunnungu ŵaali Atati ŵa Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito ni Atati ŵaali ni chanasa ni Akunnungu ŵa utulasyo wose. ⁴ Akunnungu akututulasya mitima mmalagasyo gose kuti noweji tukombole kwatulasya mitima aŵala ŵaali mmalagasyo gagaligose. Tukwatulasya mitima mpela ŵelewo iŵatite pakututulasya uwe. ⁵ Mpela ila igakuti kupunda kukwetu malagasyo kwaligongo lya kwatumichila Kilisito, iyoyopeyo ni

itukuti kutulaswa kwannope ni Kilisito. ⁶ Iwaga uwe tukulagaswa, tukulagaswa kuti wanyamwe ntulaswe mitima ni kukulupuswa. Pane iwaga tukutulaswa mitima, wanyamwe nkutulaswa mitima iyoyopeyo ni kupata machili gakunkombolesya kugapililila malagasyo galagala gatukugapililila. ⁷ Kwayele chilolelo chatulinacho kukwenu chili chakulimba, pakuwa tukuimanyilila kuti mwa waga noweji mmalagasyo chinchiwa pamo noweji mu kutulaswa kwetu.

⁸ Achalongo achinjetu tukusaka kummanyisya kulaga kwatwalasile ku chilambo cha Asia, pakuwa kulaga ko kwagapundile machili getu ni kwichila mwakupwa mitima ja kupunda kukola umi. ⁹ Isyene mmitima jetu twaganisisye kuti tuli mpela walamulikwe kuulagwa. Yakopochele yeleyo kuti tukagakulupilila machili getu twachinsyene nambo twakulupilile Akunnungu wakwasyusya wandu wawile. ¹⁰ Welewo watukulupwisye mmalagasyo gala gagasachile kutuulaga ni chapunde kutukulupusya. Noweji tukwalolela welewo kuti chatukulupusye sooni. ¹¹ Wanyamwe nkutukamusya uwe kwakutupopelela. Nipele Akunnungu chagajanje mapopelo genu ni chatupe upile, ni wandu achajinji chiwatogolele Akunnungu kwaligongo lyetu.

Che Paolo akugalausya ikotopasyo ya ulendo wao

¹² Uweji tukulifunila chindu chimo, miningwa jetu jikutu walanjila kuti utame wetu pachilambo pano nnopenope ni wanyamwe kutama kwauswela ni ntima wambone utupegwilwe ni Akunnungu. Nganitutenda yeleyo kwa lunda lwa chiundu nambo kwa ntuuka wa Akunnungu. ¹³ Tukunnembela wanyamwe indu yankukombola kusyoma ni kuimanyilila. Ngulolela chinnyimanyilile yambone, ¹⁴ nachiwamuno sambano nkutumanyilila kanandi, nipele pa lyuwa lichauje Ambuje chinlifune kwaligongo lyetu ni uweji yachitujile pa kulifuna kwaligongo lyenu.

¹⁵ Isyene naliji ni chele chilolelo, nasachile kaje kwika kukwenu kuti nkole upile kwa kumona une kaa wili. ¹⁶ Ngulapilila kupitila kukwenu ndili ngwaula kuchilambo cha ku Makedonia ni pakuuja, kuti mungamusye mu ulendo wangu wa kwaula ku Yudea. ¹⁷ Ana panasachile kutenda yeleyo nkuganisya naliji jwagalaukagalauka? Pane inguganisya nguganisya kwa nganisyo sya chiundu pinguti, “Elo,” ni “Ngwamba,” kwakatema kamo? ¹⁸ Akunnungu ali wakukulupilichika, utenga wetu kukwenu nga wa lilo we lyakuti “Elo,” ni “Ngwamba” kwakatema kamo. ¹⁹ Pakuwa Mwana jwa Akunnungu, Che Yesu Kilisito, jutwanlalichilaga kukwenu une ni che Siluwano ni che Timoseo, ngana wa mundu jwa “Elo” ni “Ngwamba,” kwakatema kamo, nambo mo wa gose ali “Elo” ja Akunnungu. ²⁰ Pakuwa ilanga yose ya Akunnungu kwa litala li Che Yesu Kilisito iku wa “Elo”. Kwa ligongo lyo tukuti “Elo” kwa litala lya welewo kwa kwakusya Akunnungu. ²¹ Akunnungu nsyene ni wakutulimbisya uwe ni wanyamwe mkulumbikana ni Kilisito. Ni uwatusagwile, ²² atupele Mbumu jwakwe mmitima jetu a we chimanyisyo chachikulosya kuti tuli wandu wakwe, nombewo a wele poni kwa indu yose yaatugosele.

²³ Akunnungu ali jwaumboni jwangu, welewo akuumanyilila mtima wangu. Uneji naamwiwe ninaiche sooni ku Kolinto kukunsupusya kwakunsalila malo we gakalipa. ²⁴ Ngatukusaka kunkanganichisya nkati aila inkuikulupilila, pakuwa tukwimanyilila kuti nli wakulimba mu chikulupi chenu, nambo tukupanganya masengo pamo ni wanyamwe ligongo lya kusengwa kwenu.

2

¹ Nambo, nalilapilile kuti nganyika sooni kukwenu kukunsupusya. ² Pakuŵa nansupusyaga ŵanyamwe, ana ŵaani chachisengwasya une? Ali ŵandu ŵalaŵala unaasupwisye. ³ Noneji nanlembele lyele liloŵe kuti naikaga kukwenu ninasupuswe ni aŵala ŵakusachilwa kundenda sangalale. Nguimanyilila isyene, nasangalalaga une ni ŵanyamwe wose nkusangalala. ⁴ Pananlembelelaga ndili ngusongoneka akuno ndili ngulilasika ni misosi, ngaŵa kuti nansupusye ŵanyamwe nambo kuntenda mmanyilile kuti ngunonyela kwannope.

Kwalechelesya ŵaleŵile

⁵ Ni sambano apali mundu jwansupwisye, mundu jo nganasupusya une nambo ni ŵanyamwe wose ni ngangusaka meje jwakalipa nnope. ⁶ Kwamukwa kwajamwikwe mundu jo ni ŵandu achajinji kwakwanile. ⁷ Ikusachilwa kunnechelesya mundu jo ni kuntulasya ntima kuti akapunda kusupuka nnope ni kupwa ntima. ⁸ Nipele ngunchondelela mwalosye kuti nkwanonyela kwannope. ⁹ Pakuŵa nalembile chikalata chila kuti naimanyilile iŵaga nkukombola kwitichisya mu yosepe. ¹⁰ Mwannechelesyaga mundu jwalijose chileŵo chakwe noneji ngunnechelesya chileŵo chakwe. Pakuŵa pangulechelesya, ni iŵaga isyene ngwete chakulechelesya, ngulechelesya paujo pa Kilisito kwaligongo lyenu, ¹¹ kuti Shetani ngasatulambusya pakuŵa tukuumanyilila ukalamuche wakwe.

Che Paolo mmusi wa ku Tuloa

¹² Panaiche ku Tuloa kukulalichila Ngani Jambone ja Kilisito, nakusimene kuli kuŵichikwe chile ni Ambuje kwaligongo lya masengo gao. ¹³ Nambo nganingombola kutulala muntima pakuŵa nganinasimana nlongo njangu che Tito kweleko. Nipele nalangene nawo ŵandu ŵa kweleko ni kwaula ku Makedonia.

Kukombola kwa ukamuchisyo wa Kilisito

¹⁴ Nambo tukwatogolela Akunnungu pakuŵa moŵa gose akutulongosya tuli mu mpingo wa kulosya kupunda mu kulumbikana pamo ni Kilisito. Nombewo akututenda uwe tujenesye umanyilisi wa kwamanyilila ŵelewo, papali pose patukumpanganyichisya masengo mpela nnunji wambone. ¹⁵ Pakuŵa kwa Akunnungu uweji tuli mpela nnunji wambone wa Kilisito utupegwilwe ni Akunnungu, waukwenela pasikati ja ŵakukulupuswa ni ŵakusochela. ¹⁶ Kwa aŵala ŵakusochela nnunji wo uli chiwa nambo kwa ŵakukulupuswa nnunji wo ukwikanawo umi. Ana ŵaani ŵakukombola kuipanganya yeleyo? ¹⁷ Uweji nganituŵa mpela ŵane ŵakulisumisya liloŵe lya Akunnungu, nambo kwakulumbikana ni Kilisito tukulalichila mu usyene paujo pa Akunnungu mpela ŵandu ŵatumikwe ni Akunnungu.

3

Achikatumetume ŵa chilanga cha sambano

¹ Uli, tukutanda sooni kulilapa twachinsyene? Pane tukusaka chikalata cha kutumanyisya kukwenu pane chikalata kutyochela kukwenu kutumanyisya uwe mpela ŵandu ŵane yakuti pakupanganya? ² Ŵanyamwe nli chikalata chetu, chikalata chachilembekwe mmitima jetu chikumanyika ni kusyomekwa ni jwalijose. ³ Isyene kuti ŵanyamwe nli chikalata chachilembekwe ni Kilisito, chachikulosya isogosi ya masengo getu pasikati jenu. Chele chikalata cho nganichilembekwa ni wino, nambo kwa Mbumu jwa

Akunnungu wâjumi ni nganichilembekwa pachanya chipande cha liganga chachisepekwe nambo mmitima ja wându.

⁴Tukukombola kusala yeleyo pangali woga kwaligongo lya chikulupi chatulinacho paujo pa Akunnungu kwa aila yatesile Kilisito. ⁵Ngaŵa kuti uweji tukukombola kuchipanganya chachili chose mu ukombole wetu twachinsyene nambo ukombole wetu ukutyochela kwa Akunnungu. ⁶Nombewo ni wâkututenda uwe tukombole kulitumichila Lilangano lya Sambano, ni ngaŵa lilangano lya malajisyo gagalembekwe, nambo kwa lilangano lya Mbumu jwa Akunnungu. Pakuŵa malajisyo gagalembekwe gawkikanawo chiwa, nambo Mbumu jwa Akunnungu akwikanawo umi.

⁷Malajisyo gagalembekwe mu ipande ya maganga gagasepekwe, ni ukulu wa Akunnungu wakopochele pajatyosyekwe. Namuno ukulu wa ku meeso ku Che Musa waliji wa katema pe, waliji ni machili gati Waisilaeli nganakombola kukulolechesya ku meeso ku Che Musa ligongo lya kung'alima kwakwe. Iŵaga malajisyo gawkwikanawo chiwa pagakupanganya masengo gaiche ni ukulu wo, ⁸uli ana utumichile wa Mbumu ngaupunda kuŵa ni ukulu wakupunda nnope? ⁹Iŵaga kwaliji ni ukulu mu aula utumichile uwaichenawo ulamusi, isyene utumichile waukwatenda wându aŵe wâmbone paujo pa Akunnungu chiupunde kukola ukulu nnope. ¹⁰Kwapele, achila chichaliji ni ukulu kalakala chisoyesye ukulu wakwe, pakuŵa chiiche chachili ni ukulu nnope. ¹¹Pakuŵa, iŵaga achila chichaliji cha kupita chaliji ni ukulu nipele achila chakulama chichikole ni ukulu wakupunda nnope.

¹²Nipele pakuŵa tukwete chilolelo chati nyi tukuŵecheta pangali lipamba. ¹³Uweji ngatukutenda mpela Che Musa juŵaunichile ku meeso kwao ni chiguo cha mwana kuti Waisilaeli akakulola kumbesi kwa kung'alima kwakukusisina. ¹⁴Nambo nganisyo syao syalepele kumanyilila, pakuŵa mpaka lelo jino, palikusyomekwa lilangano lya kalakala chitambaa cho chipali, chiunichile nganisyo syao. Chitambaa cho chichityochekwe apala pe mundu pakulumbikana ni Kilisito. ¹⁵Nambo mpaka lelo jino pagakusyomekwa malajisyo ga Akunnungu gaŵapele Che Musa chitambaa cho chikuunichila nganisyo syao. ¹⁶Nambo chitambaa cho chikutyocheke apala pe mundu pachiŵagalauchile Ambuje Che Yesu. ¹⁷Nipele, Ambuje ali Mbumu jwa Akunnungu, ni paali Mbumu jwa Ambuje pelepo pali ni kulechelelwa.

¹⁸Nipele noweji wose wânganituunichilwa ku meeso kwetu, tukuulosya ukulu wa Ambuje mpela kung'alima kwakukutyochela mu lindala. Noweji tukugalauswa tulandane nawo kutyochela mu ukulu kwaula mu ukulu wine mpela ukulu waukutyochela kwa Ambuje, wâali Mbumu jwa Ambuje.

4

Kuŵika indu ya mbumu mu yoombo ya litaka

¹Nipele kwa chanasa cha Akunnungu atupele masengo ga, kwaligongo lyo ngatukupwa ntima. ²Tuilesile indu yose ya mitemela ni ya soni, ngatukulambusya mundu jwalijose namuno kulilyungasya liloŵe lya Akunnungu, nambo kwakusala usyene pelanga chikwatende wându amanyilile mmitima jao yatutite kuŵa paujo pa Akunnungu. ³Nambo iwaga Ngani Jambone jitukujilalichila uwe jiunichikwe, jele jiunichikwe kwa wându wâkonasika pe. ⁴Ni ŵelewo ngakukulupilila pakuŵa nganisyo syao syetaje chipi ni achisoka, wâali nnungu ŵa pachilambo pano, kuti akakombola kuliwona lilanguka lya Ngani Jambone ja ukulu wa Kilisito, wâali chisau ni Akunnungu yatite kuŵa. ⁵Pakuŵa ngatukulalichila ngani syetu twachinsyene nambo tukunlalichila

Che Yesu Kilisito wâali Ambuje, noweji tuli achikapolo wenu kwaligongo li Che Yesu Kilisito.

⁶ Akunnungu wâala wâala uwasasile kuti, “Lilanguka lilanguchisye mu chipi,” wawowo ni walanguchisye mitima jetu, atupele lilanguka lya umanyilisi wa ukulu wa Akunnungu waukung'alima ku meeso kwa Kilisito.

⁷ Nambo uwe watukwete mbiko ji tuli mpela yombo ya litaka yaiwichikwe indu ya mbumu nkati mwakwe, pakuti gawoneche machili gamakulungwa go, gakutyochela kwa Akunnungu nga wâa kutyochela kukwetu twachinsyene. ⁸ Uweji tukupata masausyo gakupisyangana nambo ngatukulepela. Tukukola lipamba nambo ngatukupwa mitima.

⁹ Tukulagaswa nambo ngatukulekwa pangali ukamuchisyo. Namuno tugwisiswe nambo ngatukujonasika. ¹⁰ Mo wâa gose tukwenda ni chiwa chi Che Yesu pa iilu yetu, kuti umi u Che Yesu uwoneche iyoyo mu iilu yetu. ¹¹ Paku wâa uweji watuli wajumi tukuulajikwa mo wâa gose kwaligongo lyakwatumichila Che Yesu, kuti umi wao uwoneche mu iilu yetu yaikuwa.

¹² Kwapele uwe tuli chile namose kuwa kwaligongo lyakunlalichila wanyamwe kuti wanyamwe mpate umi wa mo wâa gose pangali mbesi.

¹³ Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Nakulupilile ni kwa ligongo lyo na wechete.” Uwe nowe tukwete ntima uwowo wa chikulupi, tukukulupilila kwayele tuku wecheta, ¹⁴ paku wâa tuku manyilila kwaisyene kuti Akunnungu ni uwansyusisye Ambuje Che Yesu, chatususye noweji pamo ni Ambuje Che Yesu ni kutuwika paujo pao pamo ni wanyamwe. ¹⁵ Yele yose itendekwe kwa liwamba lyenu kuti ntuuka wa Akunnungu paukwaichilila wandu achajinji, chi watende watogolele kwannope Akunnungu, ni kwakusya Akunnungu.

Kutama kwa chikulupi

¹⁶ Kwapele ngatukupwa mitima, namuno iilu yetu ikuwisala nambo mbumu syetu munkati mwetu sikutendekwa syasambano mo wâa gose.

¹⁷ Kulaga kwetu kuli kwamwana sooni kuli kwa katema kakajipi nambo kukutupa ukulu waukupunda nnope, ukulu wa mo wâa gose pangali mbesi wauli wambone kupunda kulaga kwatuli nako. ¹⁸ Tukailolela yaikuwoneka nambo tuilolele yangaikuwoneka. Paku wâa aila yaikuwoneka ili ya katema kakajipi nambo yangaikuwoneka ili ya mo wâa gose pangali mbesi.

5

Iilu ya sambano

¹ Paku wâa tuimanyi yakuti chiilu chetu cha paasi pano chili mpela lisakasa lyalikukomboleka konasikwa, ni chajonasikwaga, Akunnungu chachitupa chiilu chachili mpela nyuumba kwinani, nyuumba jangata wika ni makono ga wandu nambo jita wika ni Akunnungu nsyene ni jichijitame mo wâa gose pangali mbesi. ² Ni sambano mutukutama mu tukuwuwula akuno tuchilolelaga kwakulajila kwannope kupata chiilu chetu cha kwinani. ³ Paku wâa twamalaga kupegwa chiilu cha kwinani ngatulolechela sooni nganitukola chiilu. ⁴ Twa wâaga chiwela mu chiilu chi chachili mpela lisakasa lya pachilambo tukuwuwula ni kutopelwa paku wâa ngatukusaka kuchileka chiilu chi chachikuwa, nambo tukusaka kupegwa chiilu cha kwinani kuti chiilu chachikuwa chigalauswe ni umi wa mo wâa gose pangali mbesi. ⁵ Akunnungu nsyene ni watukolochesye indu yi, nombewo ni watupele Mbumu jwakwe a weje poni ja indu yose yatugosele.

⁶ Nipele katema kose tukulimbiswa mitima, sooni tukumanyilila kuti katema katuku wâa mchiilu chi, tukutama kwakutalika ni Ambuje. ⁷ Paku wâa tukutama kwa chikulupi nga wâa kwa yatukuiwona pe. ⁸ Nambo tukulimba

mitima ni ikaliji mbaya tuchileche chiilu chi ni kwaula kukutama pamo ni Ambuje. ⁹ Nambo chindu chachili chambone kupunda yose, chili kwanonyelesya Ambuje tuli mu iilu ya pachilambo pano pane tuli mu iilu ya kwinani. ¹⁰ Kwayele uweji wose tukusachilwa tujime paujo pa Kilisito ni kulamulikwa kuti mundu jwalijose apochele nti iwatite pa kupanganya pa waliji pachilambo, iwaga yambone pane yangali mate.

Kwilana ni Akunnungu kwalitala lya Kilisito

¹¹ Nipele, tukugamanyilila malumbo ga kwajogopa Ambuje kwayele tukuchalila kwachisya wandu. Akunnungu akutumanyilila uchenene, noneji ngwete chilolelo chakuti ni wanyamwe wakwe nkutumanyilila uchenene. ¹² Uweji ngatukulilapa sooni twachinsyene paujo penu nambo tukusaka kumpa wanyamwe ligongo lya kulilapa kwaligongo lyetuwe kuti mpakombole kwajanga wakulilapa kwa indu yaikuwoneka ni ngawa kwa indu ya muntima. ¹³ Iwaga tukulolechela waapugwe, tuli waapugwe kwaligongo lya kwanonyelesya Akunnungu, ni iwaga tukwete umanyilisi wambone, yeleyo ili kwa liwamba lyenu. ¹⁴ Pakuwa unonyelo wa Kilisito ukutulungosya, sambano tukumanyilila kuti mundu jumo pe ni juwawile ligongo lya wandu wose, nipele wandu wose tuwile pamo nawo. ¹⁵ Nombewo wawile ligongo lya wandu wose, kuti wandu waali wajumi ana we wajumi sooni kwa kulinonyelesya achinsyene, nambo kwakwanonyelesya welewo uwawile ni kusyuka kwa liwamba lya wanyawo.

¹⁶ Kwayele chitandilile sambano ni kwendelechela ngatukumpima mundu jwalijose kwa lunda lwa chiundu. Namuno twampimile Kilisito kwa lunda lwa chiundu, nambo sambano ngatukutenda yeleyo sooni. ¹⁷ Iwele kuti mundu awaga munkati mwa Kilisito apanganikwe mundu jwasambano ni yakalakala ipiite, nnole, itendekwe yasambano. ¹⁸ Ayiyi yose ikutyochela kwa Akunnungu watujilenye ni nsyene kwalitala lya chiwa cha Kilisito, ni watupele masengo ga kwajilanya wandu wane ni Akunnungu. ¹⁹ Welewu uli utenga wetu, Akunnungu waajilenye wandu wa chilambo chino ni asyene kwalitala lya chiwa cha Kilisito panga walanjila sambi syao. Nombe atupele uweji utenga wa kwilanya.

²⁰ Nipele, uwe tuku wecheta pamalo pakwe Kilisito, mpela ila Akunnungu asyene akunchondelela wanyamwe kwa kang'wa syetu. Tukunchondelela wanyamwe pamalo pakwe Kilisito njilanikwe ni Akunnungu. ²¹ Kilisito nganakola sambi nambo kwa liwamba lyetu Akunnungu wantesile ajigale sambi syetu kuti kwakulumbikana ni welewo tukombole kuwa wambone paujo pa Akunnungu.

6

¹ Nipele uweji watukupanganya masengo pamo ni Akunnungu, tukunchondelela nkautenda ntuuka wa Akunnungu mpela nganiukola masengo kukwenu. ² Pakuwa Mmalembelo Gamaswela Akunnungu akuti, “Pa katema kangu ka chanasa nampikene, ni pa lyuwa lya ukulupusyo nankamuchisye.” Nnole, sambano kali katema ka chanasa cha Akunnungu ni lelo lili lyuwa lya ukulupusyo! ³ Uweji ngatukusaka kuwa chakukuwasya chakwatenda wandu akasankulupilila Kilisito, kuti masengo getu ganalalatilwe. ⁴ Nambo mu indu yose itukuipanganya tukulosya kuti, uweji tuli achikatumetume wa Akunnungu, kwa upililiu katema ka masausyo ni katema ka kuso wekwa ni indu ni katema ka kulaga. ⁵ Twaputikwe ni twatawikwe ni twasokolekwe

pa w̄andu ni twapangenyeye masengo gakulimba, ni katema kakajinji twachesisye ni twatemi pangalya. ⁶ Tukulosya kuti uweji tuli achikatumetume w̄a Akunnungu kwa kutama chambone ni kwa umanyilisi ni kwa upililiu ni kwa umbone. Tukunkulupilila Mbumu jwa Akunnungu ni tukwanonyela w̄andu kwausyene. ⁷ Twalalichile utenga wa usyene kwa machili ga Akunnungu. Yakuputilana yetu yakulichenjela ni yakwaputila ili kupanganya yambone paujo pa Akunnungu. ⁸ Tuli chile kuchimbilichikwa ni kujaluswa, kutukanwa ni kulapikwa. Tukuwoneka nti w̄aunami nambo tukuw̄echeta usyene. ⁹ Tukuwoneka mpela w̄angatukumanyika nambo tukumanyika nnope, twaputikwe nambo nganituwa, mpela inkuti pakulola uweji tuli w̄ajumi. ¹⁰ Nachiw̄amuno tukuwoneka mpela w̄akusupuka nambo tukusengwa mōwa gose. Nachiw̄amuno tukuwoneka mpela w̄akulaga nambo tukwasichisya w̄ajinji. Nachiw̄amuno tukuwoneka mpela w̄angali chindu nambo tukwete indu yose.

¹¹ Achalongo achinjangu w̄a ku Kolinto, tukungulwiche ni w̄anyamwe pangasisika, ni tukunnonyela w̄anyamwe kwa mitima jetu jose. ¹² Nganitulisiw̄ila kunnonyela w̄anyamwe, nambo w̄anyamwe mpungwisye kutunonyela. ¹³ Sambano nguw̄echeta ni w̄anyamwe mpela achiw̄anangu nipele w̄anyamwe ntunonyele uweji mpela itutesile.

Nkakamulana ni w̄andu w̄angakwakulupilila Kilisito

¹⁴ Nkakamulana ni w̄andu w̄angakwakulupilila Kilisito pakuw̄a kwana uganja chi pasikati ja umbone ni ungalumbana? Ana lulanga ni chipi komboleka kutama pamo? ¹⁵ Ana kwana kwilana pasikati ja Kilisito ni Shetani? Ana w̄andu w̄akukulupilila ni w̄angakukulupilila akukombola kutama pamo ni kwilana? ¹⁶ Sooni ana kwana kwilana pasikati ja Nyuumba ja Akunnungu ni kuipopelela inyago? Pakuw̄a uweji tuli Nyuumba ja Akunnungu, Akunnungu w̄aali w̄ajumi mpela iw̄atite asyene,

“Chindame mwa w̄elewo,
ni chinjijenda pasikati jao.
Chinjiw̄a Akunnungu w̄ao,
nombewo chaw̄e w̄andu w̄angu.”

¹⁷ Kwapele Ambuje akuti,

“Ntyoche pasikati jao,
nkalisepusye nawo.
Nkakwaya chachili cha usakwa,
noneji chinampochele.

¹⁸ Ambuje jwali ni ukombole akuti yele,

Chinjiw̄a Atati w̄enu,
w̄anyamwe chinchiw̄a achiw̄anangu.”

7

¹ Nipele, achambusanga w̄angu pakuti tukwete ilanga yose yi menema tuliswejesye iilu ni mbumu ni tuw̄eje w̄aswela mbee tuchitamaga nkwalamba Akunnungu.

Kusangalala ku Che Paolo

² Ntupochele mmitima jenu. Nganitunnew̄ela jwalijose atamuno kummulasya mundu jwalijose atamuno kunlambusya mundu jwalijose. ³ Ngangusala yeleyi kwakunlamulila w̄anyamwe. Mpela inatite pakusala katasi kuti w̄anyamwe nli mmitima jetu, iw̄aga mchiwa pane mkulama, tuli pamo. ⁴ Uneji ngunkulupilila w̄anyamwe kwannope ni kulifuna kwaligongo

lyenu. Nkulaga kwetu une nansyene ndusiswe ntima, ni lukondwa lwangu lwangali chiwani.

⁵ Pakuwa namose patwaiche ku Makedonia nganitukombola kupumulila mu iilu yetu. Twalasile mosemose, kwa paasa kwaliji kwana umenyani ni muntima mwaliji ni lipamba. ⁶ Nambo Akunnungu wakwatulasya mitima wakupwa ntima watutulasisye mitima jetu pakwika Che Tito. ⁷ Ni nga wa kwa kwika Che Tito pe nambo tupilikene imwatite pakuntulasya ntima. Atusalile inkuti pakulajila kumona ni inkuti pakusupuka kwa aila iyangopochele ni inkuti pakusaka kunjenjela une, chelecho chikusengwasya kwannope une.

⁸ Nipele, namose nansupwisye kwa chikalata chila une ngangulilasika. Namuno nalilasiche kwa katema pe, ngangulilasika sooni, pakuwa naimanyi kuti chikalata changu chansupwisye kwakatema pe. ⁹ Sambano ngusengwa, nga wa ligongo mwasupwiche, nambo ligongo kusupuka kwenu kwantesile ngalauche ni kuleka sambi. Pakuwa mwasupwiswe mpela yakuti pakusaka Akunnungu, kwapele nganitumpanganyichisya chachili chose changalum-bana. ¹⁰ Pakuwa kusupuka kwakukuichisya ni Akunnungu kukwapitikusya wandu mitima jao ni kuuleka sambi, ni kupochela ukulupusyo wangali kulilasika, nambo pachilambo kusupuka kwa chiundu kukunnyichisya mundu chiwa. ¹¹ Sambano nnole yaikopochele nkati mwenu kwaligongo lya kusupuka kwenu mpela Akunnungu yakuti pakusaka. Kutesile mme wakuchalila kwannope kwakulosya kuti nganimpanye chilewo chachili chose. Mwapotekwe muntima ni kutojima, nkmete lung'wanu lwa kumona, ni nkunonyelana ni nkunlechela Akunnungu alamule. Kwa yailiyose ntilosise kuti nganinkola chilewo mu yele yose.

¹² Kwapele namose nanlembele, nganinanlembela ligongo lya jwalewile atamuno jwalewelwe. Nambo nasachile iloleche paujo pa Akunnungu inkuti pakutukamusya uweji. ¹³ Kwapele twatusiswe mitima jetu. Nga wa kutuswa ntima pe nambo Che Tito watusengwasise kwannope kwaligongo lyakusangalala kwakwe pakuwa mwaukonjise ntima wao. ¹⁴ Uneji nalilapile paujo pa Che Tito kwaligongo lyenu ni wanyamwe nganimundaga soni. Nambo kila chindu chitunsalile chaliji usyene ni kunlapa wanyamwe paujo pa Che Tito chaliji chindu cha usyene. ¹⁵ Unonyelo wakwe kukwenu ukupunda nope paakukumbuchila wanyamwe wose imwatite pakwitichisya ni imwatite pakumpochela kwa ntima ni kwa kunchimbichisya. ¹⁶ Ngusangalala pakuwa ngukombola kunkulupilila wanyamwe mu indu yose.

8

Kupeleganya kwa unonyelo

¹ Achalongo achinjetu tukusaka kummanyisya yatite Akunnungu kwapa ntuuka mipingo ja wandu wakukulupilila Kilisito ja chilambo cha ku Makedonia. ² Wakukulupilila wa kweleko walinjikwe nope kwa kulagaswa nambo kusangalala kwao kwaliji kwakukulungwa mpaka wapundile kupeleganya mwakupunda kwa ntima wa unonyelo namuno waliji wakulaga nope. ³ Isyene ngunsalila umboni, wapelegenye kwa ukombole wao ni wapundile kupeleganya kupunda ukombole wao ni nganapagwa mundu juwaakanganyichisye nambo kwa kusaka kwao achinsyene. ⁴ Watuchondelele kwannope tukumulangane nawo kwatumichila wandu wa Akunnungu waali ku Yudea. ⁵ Nganapanganya mpela itutite kulolela, nambo walityosisye achinsyene kaje kwa Ambuje ni kwetuwe, malinga ni yaikuti pakwanonyela Akunnungu. ⁶ Ni twanchondelele che Tito juwagatandite masengo go ankamusye wanyamwe mmalichisye masengo go gakupeleganya kwa ntima wa

unonyelo. ⁷ Wanyamwe nkupanganya yambone mu yaili yose, mchikulupi ni ukombole wa kuwecheta ni umanyilisi ni kuchalila kose ni unonyelo wenu kukwetu. Kwayele tukunchondelela nkole unonyelo wakupunda mmasengo gakupeleganya ga.

⁸ Nganguwecheta kwa kunkanganyichisya nambo ngusaka kuulola unonyelo wenu iwaga uli wausyene kwa kuulandanya ni unonyelo wa wandu wane. ⁹ Pakuwa wanyamwe muumanyi ntuuka wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito, namuno waliji wakusichila nambo walitesile wakulaga kwa liwamba lyenu kuti kwa kulaga kwao wanyamwe ntendekwe wakusichila. ¹⁰ None pa lilo we li ngunshauli yelei, ili yambone kukwenu kumalichisya aila imwaitandisye mwacheso. Wanyamwe mwaliji wandanda kupeleganya ni mwaliji wandanda kuwa ni lung'wanu lwakutenda yeleyo. ¹¹ Sambano mmalichisye masengo gakupeleganya go mpela ila imwatite pakuwa ni lung'wanu lwa kukamusya. Ni kwa lung'wanu lulalula lumwakwete lwakukamusya, iyoyo peyo mmalichisye masengo go kwa kupeleganya malinga ni ukombole wenu. ¹² Iwaga mundu akwete ntima wa kupeleganya, Akunnungu akupochela chindu chakutyosya cho kwakuchilola achila chakwete, nga wa kwakuchilola achila changanakola. ¹³ Nningwa wangu nga wa kuti wanyamwe nlajeje kuti wane apocheje ngwamba nambo iweje imo. ¹⁴ Aka katemaka wanyamwe nkwete indu yaijinji nope, nipele mwakamuchisye awala waikwaso wa. Ni wanyawo patachipata indu yejinji akombole kunkamuchisya wanyamwe yaikunso wa. Ni pelepo chiiwe imo. ¹⁵ Mpela Malembelo ga Akunnungu igakuti pakusala,

“Juwakumbikenye yejinji nganakola yakupunda,
ni ajula juwakumbikenye kanondi nganakola litika.”

Che Tito ni achinjakwe

¹⁶ Ngwatogolela Akunnungu wawapele che Tito ntima wa kunkamusya wanyamwe mpela indite kunkamusya une. ¹⁷ Nga wa kuti ajiitichisye itwawendile pe nambo waliji ni lung'wanu lwalukulungwa lwa kunkamusya mpaka wasachile nsyene kwika kukwenu. ¹⁸ Pamo nawo tukunlajisya njetu, jwakulapikwa ni mipingo jose ja wandu wakukulupilila Kilisito kwa kulalichila Ngani Jambone. ¹⁹ Kupunda gelego asagulikwe ni mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito kuti alongane ni uweji patukuijausya indu yetyosekwe, masengo gatukugapanganya kwa ligongo lya ukulu wa Ambuje ni kulosya kuti tukusaka kwakamusya wandu.

²⁰ Tuchilisepusyaga ni lilo we li kuti mundu jwalijose ngasakola ni chachili chose chakutulalata yankati itukuti kuutumichila ntuuka wu. ²¹ Tukusaka kupanganya yambone nga wa kwa Ambuje pe nambo ni kwa wandu nombe.

²² Kwayele tukunnajisya nlongo njetu jwine pamo ni wanyawo jwatunlinjile ni kunkulupilila, nombejo akusaka kwannope kunkamusya, ni sambano akulajila kwannope pakuwa akwete chikulupi chachikulungwa ni wanyamwe. ²³ Che Tito jwele ali njangu, jwatukutumichila pamo kwaligongo lyenu. Nambo kwagamba achalongo achinjetu wane wawili wakulongana nawo wo welewo ali wantenga kutyochela mu mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito nombewo akunchimbichisya Kilisito. ²⁴ Sambano mwalosye wandu wo unonyelo wenu kuti mipingo jao ja wandu wakukulupilila Kilisito jiwatumile amanyilile kuti patukulilapa kwaligongo lyenu kuli kwakusyene.

9

Kwakamusya wandu wakukulupilila Kilisito

¹ Kwa ngani jankati kwajauchisya indu yetyosekwe kwa wandu wa Akunungu wakutama ku Yudea, nganingola ligongo lya kunnembela sooni.

² Pakuwa ngumanyilila intite pakukola ntima wa kupeleganya, noneji ngulilapa nkati ngani jo kwa wandu wa ku Makedonia, njasalilaga kuti wandu wa ku Akaya aliwisile chile kupeleganya chitandilile mwacheso. Nipele ntima wenu wakupeleganya wachisisye wandu achajinji, akole ntima wakupeleganya. ³ Nambo sambano ngwatuma achalongo achinjetu wa kuti kulilapa kwetu nkati wanyamwe kuna we kwa iyipeyi, mpela indite pakusala nliwiche chile kwakamusya. ⁴ Iwaga akwika wa ku Makedonia pamo ni une ni kunsimana nganinliwiche chile, tutujaluche pakuwa twalilapile kwaligongo lyenu, ni wanyamwe wakwe chinchikola soni. ⁵ Kwayele, naiweni yambone nawende achalongo wa alongolele kwika kweleko kuti awiche chile mitulilo jimwalanjile kupeleganya. Mitulilo jo chijosye kuti nkupeleganya kwa usache wenu ni nga wa kwa kukanichiswa.

⁶ Nkumbuchile yakuti, jwakupanda kanondi chagungule kanondi, nombe jwakupanda yejinji chagungule yejinji. ⁷ Mundu jwalijose apeleganye chasachile muntima mwakwe kupeleganya, nga wa kwa kukanichiswa namose kwakusupuka, pakuwa Akunungu akunnonyela jwakupeleganya kwa kusangalala. ⁸ Ni Akunungu akukombola kumpa wanyamwe kupunda aila yaikunso wa kuti katema kose nkole indu yejinji yakupanganyichisya masengo gagali gambone. ⁹ Mpela Malembelo ga Akunungu igakuti kusala, “Jwele jwakwapa wakulaga kwa kusangalala.

Umbone wakwe ukutama mo wa gose pangali mbesi.” ¹⁰ Akunungu ni wakwapa jwakupanda mbeju ni chakulya. Iyoyo champe wanyamwe mbeju syasikunso wa ni kusimelesya nombewo chachinjonjehesya magungulo kwa upeleganyo wenu wambone. ¹¹ Wanyamwe chimme wakusichila kuti mme wakupeleganya kwa kusangalala mo wa gose ni wandu chiwatogolele Akunungu kwa ligongo lya mitulilo japochele kwa litala lyetu uwe. ¹² Pakuwa masengo gakupeleganya gankugapanganya ga, nga wa kwakwakamuchisya wandu wa Akunungu indu yaikwaso wa pe, nambo chigakamusye wandu achajinji kwatogolela Akunungu. ¹³ Malinga ni kupeleganya kwenu kwaunonyelo, wandu chiwakusye Akunungu kwaligongo lya kwitichisya kwenu ni kujikamulisya Ngani Jambone ja Kilisito pamo ni ntima wa kupeleganya kunkwapa wele ni wandu wose. ¹⁴ Nombewo chachimpopelela wanyamwe kwa ntima wa unonyelo, kwaligongo lya indu yekulungwa yampanganyichisye Akunungu. ¹⁵ Twatogolele Akunungu kwa ntulilo wao wejinji wangakuwalanjika.

10

Che Paolo akugachenjela masengo gao

¹ Nipele une che Paolo nansyene junguwoneka jwakulitimalika pingu wa ni wanyamwe nambo natalichilaga ni wanyamwe ngu wa jwachikali mpela wane yakuti kusala. Ngunchondelela kwa chanasa ni umbone wakwe Kilisito. ² Ngunchondelela ngasimundendekasya meje jwakalipa pachinjiika kukwenu pakuwa ikomboleka chinji wa jwa chikali kwa wandu wakutuganichisya kuti tukutama mpela wandu wa pachilambo chi. ³ Isyene

tukutama pachilambo, nambo ngatukumenyana mpela wându wâ pachilambo yakuti pakumenyana. ⁴ Pakuwâ, yakumenyanilana yetuwe ngawâ ya pachilambo, nambo gali machili ga Akunnungu gagakukombola kugumula maboma gose ga wâmmagongo, tukusijonanga nganisyo syosye sya unami, ⁵ ni kugwisya nganisyo ni indu yose yaikulitutumula kuukanila umanyilisi wa Akunnungu, ni kusikamula nganisyo syose kuti sinjitichisye Kilisito. ⁶ Mwawâga wâ utindimisyo mu kwitichisya pelepô ni pachituwê chile kunjamuka mundu jwalijose jwakukana kwitichisya.

⁷ Wanyamwe nkulolesya indu chapasa pe. Ana kwana mundu jwakuliganichisya kuti jwelejo ali jwa Kilisito? Ili yambone, nambo aganichisye iyoyo kuti noweji tuli wâ Kilisito mpela jwelejo yatite kuwâ jwa Kilisito. ⁸ Namose iwâga mbundile kulilapa ligongo lya ukombole watupele Ambuje nangingola soni pakuwâ ukombole wo uli kwaligongo lya kunlimbisya mchikulupi ni ngawâ kungwisya Wanyamwe. ⁹ Ngangusaka nganisye kuti ngusaka kunjogoya ni ikalata yangu. ¹⁰ Pakuwâ wându wâne akuti, “Ikalata i che Paolo ili yachikali yaili ni maloŵe gakatopela, nambo nsyene jo pakuwâga noweji akuwâ mundu jwakulepetala, ni pakukunguluka, maloŵe gao gakuwâ gangali chindu.”

¹¹ Mundu jwakuwêcheta yeleyo aimanyilileje kuti, pangali utinda wa yaili mu ikalata tuli tatalichile ni yachituitendekanye twawâga pamo ni Wanyamwe.

¹² Ngatukuliwika mu mpingo umo namuno kulilandanya ni wêle wakulilapa achinsyene. Wêlewo ali wakuloŵela, akulipima malinga ni chipimo chao achinsyene ni kulilandanya achinsyene kwa achinsyene. ¹³ Uweji ngatukulilapa mwakupelenganya, nambo kulilapa kwetu chikusigalile mu chipimo cha masengo gaatupele Akunnungu, masengo gatukugapanganya kukwenu nombe. ¹⁴ Kulilapa kwetu nganitupelenganya, pakuwâ patwanniyichisye Ngani Jambone ja Kilisito twaliji mmipika jetu. ¹⁵ Nipele ngatukulilapila masengo gapangenyê wându wâne nambo tukulolela kuti, chikulupi chenu chichipunde konjecheka, masengo getu kukwenu chigapunde kwenela malinga ni mipika jatupele Akunnungu. ¹⁶ Pelepô chitukombole kulalichila Ngani Jambone mu ilambo ine, kwapele chitulilapilile masengo gatupangenyê twachinsyene ni ngawâ masengo gapangenyê wându wâne.

¹⁷ Nambo, mpela Malembelo ga Akunnungu igakuti pakusala, “Jwakulilapa alilape kwa achila chapangenyê Ambuje.” ¹⁸ Pakuwâ jwakukundikwa ngawâ mundu jwakulilapa nsyene nambo ajula jwakulapikwa ni Ambuje.

11

Che Paolo ni achinduna wâ unami

¹ Ikaliji mbaya nkaambililile kanondi mu kuloŵela kwangu, ngum-menda, mumbililile kanondi. ² Ngunkolela wiu mpela ila Akunnungu yakuti kunkolela wiu, pakuwâ wanyamwe nli mpela mwalimwalipe junantomele kwaligongo lya jwannume jumo pe, jwele jwannume jo ali Kilisito. ³ Nambo ngogopa kuti, mpela ila lijoka ilyatite pakunlambusya che Hawa kwa ukalamuche wakwe, iyoyopeyo nganisyo syenu sikalyungaswa mpaka kuleka kulityosya kwenu kwa ntima wambone kwa Kilisito. ⁴ Pakuwâ aikaga mundu jwalijose kukunlalichila Che Yesu jwine jwanganitunlalichila uwe, ngunsimonga pakuwâ wanyamwe nkupililila. Ni wanyamwe nkumpochela mbumu jwine jwangaŵa Mbumu jwa Akunnungu,

ajula jumwampochele. Ni nkujipochele ngani jambone jiine ni ngaŵa Ngani Jambone jimwalalichilwe jila!

⁵ Nganguganisya kuti chiisowile chindu chalinacho wakuliwilanga, “Achinduna wakulu.” ⁶ Nachiŵamuno nganingola umanyilisi wakuwecheta yambone nambo ngwete umanyilisi. Noweji tulosisye yelei paujo penu papali pose ni katema kose.

⁷ Uli, natesile sambu panalitulwisye nansyene ni kunkusya wanyamwe, pananalichile Ngani Jambone ja Akunnungu pangali malipilo? ⁸ Panatumikaga pasikati jenu, napochele ukamusi kutyochela kwa mipingo jine ja wandu wakunkulupilila Kilisito. Ni kwa yele naliji mpela ngwapokola welewo kuti ngombole kuntumichila wanyamwe. ⁹ Panaliji ni wanyamwe, nganinanlagasya jwalijose panasakaga chindu chachili chose. Pakuwa achinjetu wawaumile ku Makedonia wambelechele yose iyasoŵaga. Nganisaka kummenda wanyamwe chachili chose ni napundile kutenda yeleyo. ¹⁰ Mpela ila usyene wa Kilisito yautite kuwa nkati mwangu, ngapagwa mundu jwali jose mu chilambo chose cha ku Akaya juchakombole kusiwila une kulilapila chelecho. ¹¹ Kwa chichi nguwecheta ye? Ana ligongo ngangunonyela wanyamwe? Ngwamba! Akunnungu akuimanyilila kuti ngunonyela.

¹² Nambo indu inguipanganya chimbunde kuipanganya, kuti naajime lipesa awala wakuliwilanga “Achinduna wakulu,” awala wakusosa lipesa lya kulilapa kuti akupanganya masengo mpela uwe. ¹³ Wandu wanti yeleyo ali achinduna wa unami, akupanganya masengo gao kwakulambusya achilitendaga kuti ali achinduna wa Kilisito. ¹⁴ Ngaŵa chindu chakusimonga, pakuwa namose Shetani nsyene akukombola kulitenda kuti, ali katumetume jwa kwini jwa lilanguka. ¹⁵ Kwapele ngaŵa chindu cha kuchisimonga, yawaga nombewo achikatumetume wa Shetani akulitenda ali wakutumichila wambone paujo pa Akunnungu. Nambo mbesi jao chalamulikwe malinga ni ipanganyo yao.

Che Paolo akulagaswa kwa ligongo lya unduna

¹⁶ Nguti sooni, mundu jwalijose ngasang'anichisya jwakulowela une, nambo mwang'anichisya yeleyo, mumalanjile mpela jwakulowela, kuti none nalilape kanandi. ¹⁷ Chinguwecheta sambano ngaŵa chanajisye Ambuje mechete, nambo yankati chindu chakulilapa chi, uneji nguwecheta mpela jwakulowela. ¹⁸ Wandu wajinji akulilapa mpela wandu wa pachilambo yakuti pakulilapa. Kwaligongo lya, noneji chinalilape iyoyo peyo. ¹⁹ Wanyamwe nkuliganichisya kuti nkmete lunda, kwayele nkwapililila wakulowela nkusengwa. ²⁰ Pakuwa nkumpililila mundu jwakuntenda wanyamwe achikapolo, ni jwakunjiwila ipanje yenu ni jwakunjigala pangankusaka, achinnyelusyaga ni kumputa majanda ku meeso. ²¹ Ngwete soni pangwitichisya kuti twaliji wakulepetala mkupanganya yeleyo.

Iweje yanti yose, iŵaga kwana mundu jwalijose akukombola kulilapila chindu, none jwakwe ngulinga kulilapa, sambano nguwecheta mpela jwakulowela. ²² Ana welewo ali Waebulania? None jwakwe ndili Mueblania. Ana welewo ali Waisilaeli? None jwakwe ndili mu Isilaeli. Ana welewo ali wa lukosyo lu che Iblahimu? None jwakwe ndili jwa lukosyo lu che Iblahimu. ²³ Ana ali wakutumichila wa Kilisito? Une ndili jwakwapunda welewo, none nguwecheta mpela jwampugwe kuti uneji ndili jwakutumichila jwambone. Une nagapangenyeye masengo gakulimba kwapunda welewo ni natawikwe kwapunda welewo ni naputikwe kwapunda welewo ni kakajinji nawandichile kuwa kwapunda welewo. ²⁴ Kasano Wayahudi wambutile iboko selasini ni

tisa. ²⁵ Katatu W̄aloma w̄ambutile iboko ni kamo naponyekwe maganga. Ni katatu jangasichile ngala w̄a jajikulungwa mu bahali ni nalonjele mu bahali chilo ni musu. ²⁶ Najesile kakajinji, naliji mchakogoya chakukumbwa ni meesi, naliji mchakogoya ni w̄achiswamba ni naliji mchakogoya ni W̄ayahudi achinjangu ni w̄andu w̄anga w̄a W̄ayahudi. Naliji mchakogoya mu mmisi ni naliji mchakogoya mwipululu ni naliji mchakogoya mu bahali ni naliji mchakogoya kwa achambusanga w̄angu w̄a unami. ²⁷ Ndesile masengo gakulimba ni kulaga ni njesisye kakajinji. Kakajinji jangwete sala ni njota ni kakajinji nganingola chakulya ni kakajinji naliji mu mbepo ni nganingola nguo. ²⁸ Kupunda yeleyo yose, lyu w̄a ni lyu w̄a ngujiganisya mipingo jose ja w̄andu w̄akunkulupilila Kilisito. ²⁹ I w̄aga mundu jwalijose ali jwa kulepetala ni une ngu w̄a jwakulepetala iyoyo, i w̄aga mundu akwatendekasya w̄andu atende sambu une ikumbeteka muntima.

³⁰ Nalilapaga, chinalilape kwa indu yaikulosya kulepetala kwangu. ³¹ Akunnungu, Atati w̄a Ambuje Che Yesu akuswe mo w̄a gose pangali mbesi. W̄elewo akuimanyilila kuti ngangulambusya. ³² Katema kanaliji ku Damesiki, nkamusi jwa mwenye che Aleta w̄a w̄isile w̄akulindilila mminango ja musu wa ku Damesiki kuti angamule. ³³ Nambo w̄amisile mu chitundu ni kundulusya kwakupitila palidilisha lyalili pa lipupa lya musu. Noneji nakombwele kwapeleta mmakono mwao.

12

Che Paolo akusagamila

¹ Chinalilape namose ngaiku w̄ajilwa, nambo chisale yankati yakwiwona ni uunukuko umbatile kutyochela kwa Ambuje. ² Ngummanyilila mundu jumo mwa Kilisito, ni sambano ipitile yaka likumi ni ncheche, mundu jo w̄ajigalikwe kwini. Ngangwimanyilila kanga mchiilu pane mu mbumu nambo Akunnungu akwimanyilila. ³ Une nguimanyilila yakuti mundu jo w̄ajigalikwe kwini, nambo nganguimanyilila kanga w̄atemi kweleko mchiilu pane nga w̄a mchiilu, Akunnungu nsyene akwimanyilila. ⁴ Kweleko kumbepo ko, w̄aipilikene indu yanti, indu yo ngaikusachilwa mundu kui w̄alanga. ⁵ Nipele chinalilape kwaligongo lya mundu jwanti yele nambo ngangulilapa nansyene, ika w̄e chinalilape kwaligongo lya kulepetala kwangu. ⁶ Ngasachile kulilapa nganga w̄e jwakulo w̄ela, paku w̄a ngasasile isyene pe. Nambo ngulisi w̄ila, kuti jwalijose atakung'anichisya une mbundile nnope kwipunda yakwiwona njitendaga ni kwipilikana kutyochela kwangune.

⁷ Nambo kuti aasi w̄ile une kulilapa kwannope kwa winji wa iunukuko, napotekwe mchiilu changu mpela ila ngusomwa ni mii w̄a, jijaliji mpela jwantenga jwa Shetani kwa kunagasya ni kusi w̄ila kuti ngasililapa kwakupunda. ⁸ Nachondelele Ambuje katatu kuti kupeteka ko kundyoche. ⁹ Nombewo w̄aasalile, "Ntuuka wangu ukunjenela, paku w̄a ukombole wangu ukumalichika mu kulepetala." Kwayele chinalilape kwa kwangala mu kulepetala kwangu kuti machili ga Kilisito gatame pachanya pangu. ¹⁰ Kwa yeleye ngusengwa pangulepetala ni pangutukanwa ni panguso w̄ekwa ni indu ni pangulagaswa ni pangusauka ligongo lya Kilisito. Paku w̄a na w̄aga jwakulepetala, katema ko ni pingukola machili.

Che Paolo akwaganichisya W̄akolinto

¹¹ Ndili mpela jwakulo w̄ela, nambo w̄anyamwe ni mundesisye meje jwanti nyi. W̄anyamwe mwa w̄ajilwe kunapa une, paku w̄a na w̄ajilwe kulapikwa ni w̄anyamwe, ligongo atamuno nganima chindu nambo ngakunyichilila

ŵele ŵakuliŵilanga, “Achinduna achakulu.” ¹² Imanyisyo ni yakusimonjeka yaikumanyisya kuti une ndili nduna yapanganyikwe kukwenu kwa upililiu wose. ¹³ Ana chindu chi changanimbanganya kukwenu chinachipangenyeye mu mipingo jine ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito? Nganinansausya kwakusaka mungamuchisye. Munechelesye chileŵo chi. ¹⁴ Nnole, sambano naliŵichile chile kunjimajimila kaatatu ni ngasinan-topela. Ngangusaka ipanje yenu nambo ngunsaka mwachinsyene. Pakuŵa achaŵelesi akwaŵichila mbiko achiŵana ŵao nambo ŵanache ngakwaŵichila mbiko achaŵelesi ŵao. ¹⁵ Chinjisengwa nnope kupeleganya yose ingwete ni namose kulityosya nansyene kwaligongo lya kunkamusya ŵanyamwe. Ana chimunonyele kanandi pakuŵa nannonyele kwannnope?

¹⁶ Nipele chinjitichisye kuti nganinantopela. Nambo ŵane akuganisisya kuti, “Pakuŵa che Paolo ali jwakalamuka, antanjisye kwakunlambusya.” ¹⁷ Ana panamtumile jwantenga kukwenu nampokwele chachili chose kwa litala lya jwantenga jula? ¹⁸ Nanchisisye che Tito ni kwatuma pamo ni nlongo njetu jwine. Uli che Tito ŵanjiŵile? Ana ngankuimanyilila kuti uwe twapanganyisye masengo kwa nningwa umo, ni tukupanganya chindu kwa litala lilalila?

¹⁹ Ana nkuganisisya kuti mpaka sambano tukulichenjela twachinsyene kukwenu? Uweji tukuŵecheta paujo pa Akunnungu tuli tulumbikene ni Kilisito. Achambusanga ŵangu yele yose tukwipanganya kwa kunlimbisya ŵanyamwe. ²⁰ Ngogopa, apala pachinjiika kukwenu ndakunsimana nganimma inguti pakusaka une, mbesi chimoneche kukwenu ingangusaka mon-eche. Ngogopa kunsimana nli ni umani ni wiu ni ugongomalo ni makani ni kulambuchisyaana ni kunong'onana ni kulifuna ni utindiganyo pasikati jenu. ²¹ Ngogopa kuti pachiiche sooni, Akunnungu ŵangu chanyalusye mmbujo mwenu, noneji chinjililasika kwaligongo lya aŵala ŵandu ŵatesile sambu kalakala nambo nganaleka usakwa wao ni chigwagwa ni chikululu chiŵatesile.

13

Che Paolo akuujamuka mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Che Yesu

¹ Au uli ulendo wangu waatatu uchiiche kukwenu. Mpela Malembeloga Akunnungu igakuti kusala, “Magambo gose chigakaluche kwa kang'wa sya ŵandu ŵaŵili pane kupunda” ² Natandite kunjamuka panaiche kukwenu pa ulendo wangu waaŵili, ni sambano ngunjamuka sooni pandi kwakutalichila, yakuti pachinjiika ngaangola chanasa kwa aŵala wose ŵalongolele kutenda sambu ni akwendelechela kutenda sambu, ni ŵane wose. ³ Chimuumanyilile usyene wose, kuti Kilisito akuŵecheta ni ŵanyamwe kwalitatala lya kang'wa jangu. Kukwenu Kilisito nganaŵa ŵakulepetala paakulichenjeusya ni indu yenu, nambo akugalosya machili gao pasikati jenu. ⁴ Atamuno ŵaliji ŵakulepetela paŵaŵambikwe pansalaba, nambo sambano akutama kwa machili ga Akunnungu. Iyoyopeyo noweji tuli ŵakulepetala kwakulumbikana nawo, nambo patukulilagasya kwa ligongo lyenu chitutame nawo kwa machili ga Akunnungu.

⁵ Nlipime mwachinsyene, nnyimanyilile kanga nlimbilichile mu chikulupi. Ana, ngankwimanyilila kuti Che Yesu Kilisito akutama munkati mwenu? Naga ngakutama nkati mwenu, nlepele. ⁶ Nambo ngwete chilolelo chakuti ŵanyamwe nkuimanyilila kuti uweji nganitulepela. ⁷ Noweji tukwapopelela Akunnungu, nkantenda chachili chose changalumbana, ni uwe ngatukusaka tulolechele ni ŵandu kuti ŵakombole. Nambo, nkombole

kui panganya yaili yambone, namose yalolechelaga mpela walepele. ⁸ Pakuwa ngatukukombola kupanganya chachili chose chachikukanilana ni usyene. Nambo kuujimilila usyenepe. ⁹ Tucusengwa patukuwa wakulepetala, wanyamwe nli wakulimbangana. Kwayele tukwapopela Akunnungu kuti mmeje wamalile. ¹⁰ Kwaligongo lyo, ngulemba aga ndili ndalichile ni wanyamwe, melepe kuti katema kachiiche kweleko, ngasima jwachikali malinga ni ukombole wambele Ambuje wa kunlimbisya wanyamwe ngawa kunlepetesya.

Chikomasyo chakumalichisya

¹¹ Pambesi achalongo achinjangu nguti nne mwanja. Mmeje wamalilwe, mpembesyaneje jwine ni jwine, mmeje ni nningwa umo, ntame mu chitendewe. Nombe Akunnungu wa unonyelo ni chitendewe chachiwa ni wanyamwe.

¹² Nkomasyane kwakulosyana unonyelo wa Kilisito. ¹³ Ntuuka wa Ambuje Che Yesu Kilisito, ni unonyelo wa Akunnungu ni ukamulangano wa Mbumu jwa Akunnungu utame ni wanyamwe wose.

¹⁴ Ntuuka wa Ambuje Che Yesu Kilisito ni unonyelo wa Akunnungu ni ukamulangano wa Mbumu jwa Akunnungu utame ni wanyamwe wose.

Chikalata cha Paolo kwa Wagalatia Chilongolelo

Chikalata cha Wagalatia chalembeke ni nduna che Paolo (1:1) Achi chili chikalata chati che Paolo walembele wandu wakukulupilila Che Yesu waali chilambo cha ku Galatia pa yaka ya 48 ni 57 pakumala kupagwa Che Yesu Kilisito. Ikukomboleka kuti Wagalatia watamaga ku chilambo cha Galatia chichaliji mu liuto lya mwenye jwa chiloma. Waumanyilisi wa ngani ja Bibilia nganakola usyene nkati liuto kuwajiji che Paolo katema kawalembaga chikalata chi, nambo wandu wajinji akuganisa kuti chikalata chi chalembeke mu musi wa ku Efeso pane ku Kolinto.

Che Paolo walembele chikalata chi kwa nningwa wa mipingo ja wandu wakukulupilila Che Yesu waali ku Galatia yaani waali Wayahudi ni wanganawa Wayahudi. Chikalata chi chalembeke kwa ligongo lya kumenyana ni majiganyo ga unami gagasachile akuyanje majiganyo ga Chiyahudi gagali mmalembelo ga kalakala nti mashalaiti ga chikulupi, nnopennope lijiganyo lya kuumbala. Kwajiji ni mpingo wa wandu pasikati ja wandu wakukulupilila Che Yesu wawaliwilangaga Wayahudi wawakanganichisyaga wakukulupilila wanganawa Wayahudi aumbale. Nombe wandu wo wausyaga nkati usyene wa ulamusi u che Paolo wa kuwa nduna. Che Paolo wachenjele unduna wakwe kwa kusala ngani syakwe simpepe (1:11-2:14) Ni wajichenjele ngani jambone kwa kutagula kuti ukulupusyo ukukomboleka kupatikana pe kwa litala lya kwakulupilila Che Yesu Kilisito (2:16). Yeleyo ikukopochela kwa ligongo lya wema waulosisye Akunnungu kwa wandu namose ukulupusyo ngaukukulupilila ipanganyo ya wandu.

Yaili mwelemo

Che Paolo akutanda chikalata chao kwa kwakomasya wakukulupilila waali ku chilambo cha Galatia (1:1-5).

Sooni che Paolo akusala indu impepe yaikwagamba asyene achisakaga kuuchenjela ulamusi wao wa kwiganya ni kulosya kwa usyene kuti walinjile kutama kwa kugakamulisya malajisyo nambo walepele (1:6-2:21).

Nombe akupunda kusala nkati masengo ga malajisyo ni ntuuka mu ukulupusyo (3-4).

Sooni akusala indu impepe kulosya yakuti pakutama uchenene mu utame wa chikilisito (5-6:10).

Che Paolo akumalichisya chikalata chao kwa kwakomasya ni kupopela kwa mbesi achakumbusyaga kuti kugalauswa ni Akunnungu ni kutendekwa kuwa mundu jwa sambano kuli kwambone nnope kugapunda malajisyo ni kanuni sya paasa, chisau majiganyo ga kuumbala (6:11-18).

¹ Une che Paolo, jundi nduna nga wa kwa kusagulikwa ni wandu atamuno nga wa kwa ukombole wa wandu, nambo sagulikwe ni Che Yesu Kilisito ni Akunnungu Atati, wawansyusisye Che Yesu, ² ni achapwetu wose waali pamo ni une tukunkomasya mwanya mipingo ja wandu wakukulupilila Kilisito jajili ku chilambo cha ku Galatia. ³ Tukummendela upile ni chitendewe kutyochela kwa Akunnungu Atati wetu ni kwa Ambuje Che Yesu Kilisito.

⁴ Kilisito walityosisye asyene kuwa mbopesi kwa ligongo lya sambu syetu kuti atukulupusye pachilambo changalumbana cha sambano chi, kwa usache wa Akunnungu wetu ni Atati. ⁵ Twakusye Akunnungu mowa gose pangali mbesi! Eloo.

Jipali Ngani Jambone jimope

⁶ Nkusimosya inkuti pakwaleka chitemape Akunnungu wammilasile kwa upile wa Kilisito ni nkujikuya ngani jambone jine jine. ⁷ Isyene ngapagwa Ngani Jambone jine. Nambo apali wandu wakuntindanya wanyamwe, wandu wakusaka kujigalausya Ngani Jambone ja Kilisito. ⁸ Nambo, iwaga jumo jwetu pane achikatumetume wa kwini, channalichile ngani jine jine jangajikulandana ni ajila jitwannalichile uweji, alwesehekwe ni Akunnungu! ⁹ Twamasile kuwecheta, ni sambano nguujila nguwecheta, iwaga chachinnalichila mundu jwine Ngani Jambone jine, jangajikulandana ni jejila jimwamasile kupochela, alwesehekwe ni Akunnungu!

¹⁰ Sambano ngusaka nanonyelesye waani! Nanonyelesye wandu, pane Akunnungu? Ngasachile kwanonyelesya wandu, nganga we kose jwakutumichila jwa Kilisito.

Che Paolo iwatite kuwa nduna

¹¹ Achalongo achinjangu, ngusaka manyilile kuti Ngani Jambone jinanalichile jila nganijiwa ngani ja kutyochela kwa mundu. ¹² Nipele une nganinajipochela kutyochela kwa mundu jwalijose atamuno nganapagwa mundu juwanyigenye. Che Yesu Kilisito asyene ni jwamunukulile une.

¹³ Usyene mwamasile kupilikana indite pakutama kalakala kwa kulikuya litala lya Chiyahudi lya kwapopelela Akunnungu ni indite pakwalagasya kwa nope mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito ni kusaka kwajonanga pangali chanasa. ¹⁴ Elo, une naapundile Wayahudi achinjangu achajinji wa lisusa limo ni une kwa kulikuya litala lya Chiyahudi lya kwapopelela Akunnungu, ni nachalile kuchikamulisya chisyo welo cha achambuje wetu.

¹⁵ Nambo Akunnungu, kwa upile wao wasagwile une namose ngawa kwapagwa, wamilasile naatumichile. ¹⁶ Pa wasachile kuumunukulila Mwanagwe munkati mwangu kuti nalichile Ngani Jambone nkati Che Yesu Kilisito kwa wandu wanga wa Wayahudi, nganinyaula kukwasya wandu wane yakuti kuganisa, ¹⁷ namose nganinyaula ku Yelusalemu kukuwonegana ni awala wawaliji achinduna kabula nganime nduna nambo najawile kaje ku Alabia, nipele nausile sooni ku Damesiki. ¹⁸ Payapite yaka itatu pe, nipele nakwesile kwaula ku Yelusalemu kukuwonegana ni che Kefa jwakumanyika kwa liina lya che Petulo, nalonjele nawo kwa mowa likumi ni nsano. ¹⁹ Nambo nganinaawona achinduna wane ika we che Yakobo, apwao Ambuje.

²⁰ Gelega gingunnembela gali ga isyene, Akunnungu akumanyilila kuti ngangu wecheta ya unami.

²¹ Kanyuma najawile ku chilambo cha Silia ni Kilikia. ²² Nambo katema ko, mipingo ja wandu wakunkukulupilila Kilisito wa chilambo cha ku Yudea waliji nganamone une. ²³ Chiwachimanyaga ni chechila pe chiwachipilikene, "Jwejula mundu juwatusawisye uwe kalakala, sambano akulalichila chikulupi chilachila cha Ngani Jambone chiwalingaga kuchijonanga kalakala chila."

²⁴ Nipele, waakusisye Akunnungu kwa ligongo lyangu une.

2

Che Paolo akukundikwa ni Achinduna wane

¹ Payamasile yaka likumi ni ncheche, une ni che Banaba twajawile sooni ku Yelusalemu, twalongene ni che Tito. ² Najawile kweleko pakuwa Akunnungu wamunukulile kuti nyaule. Patwatemi nkungulu pamo ni achakulu pe, naasalile nkati Ngani Jambone jinalalichile wandu wangawa Wayahudi. Natesile yele kuti masengo gangu ganatesile, ni gangugapanganya sambano, gana we gangalimate. ³ Nambo, namose ajangu che Tito, jwali Mgiliki, nganakanganichiswa kuumbala, ⁴ atamuno kwaliji ni wandu wawalitendaga wakukulupilila achinjetu wawasachile aumbale. Wandu wawalijinjisye kwa chisyepela ni kuuchilichisya kulecheleswa kwetu kutuli nako kwakulumbikana ni Kilisito Che Yesu, kuti atutende achikapolo. ⁵ Nambo nganitusaka kwajitichisya namose kanandi, kuti usyene wa Ngani Jambone usigale ni wanyamwe katema kose.

⁶ Nambo wandu wakutinji ali ilingola, iwaga isyene waliji ilingola pane nga wa ilingola, nga wa chindu kukwangu, pakuwa Akunnungu ngakulamula kwa kulolechesya indu ya paasa, wandu wo nganakola indu yasambano yakunyonjehesya une. ⁷ Kwayele, waimanyilile kuti Akunnungu wangulupilile kuti nalalichile Ngani Jambone kwa wandu wanga wa Wayahudi mpela iwatite pakwakulupilila che Petulo kwalalichila Wayahudi. ⁸ Pakuwa Akunnungu wantesile che Petulo kuwa nduna kwa Wayahudi, ni jujojo jwandesile une nombe kuwa nduna kwa wandu wanga wa Wayahudi. ⁹ Nipele, che Yakobo, che Petulo ni che Yohana, wawaliji ilingola achakulu, pawaimanyilile kuti Akunnungu wambele upile wa masengo ga jikajikape ga, watukamwile uwe makono, une ni che Banaba, chiwe chimanyisyo cha kuti tuli wamo. Uwe twajawile kupanganya masengo kwa wandu wanga wa Wayahudi ni wanyawo kwa Wayahudi. ¹⁰ Nambo watuwendile chindu chimo kuti, tukaaliwalila wakulaga waali mu mpingo wa wandu wakwakulupilila Che Yesu, chelecho none nachikamulichisye kuchitendekanya.

Che Paolo akunkalipila che Petulo

¹¹ Nambo che Petulo pa waiche ku Antiokia naakanile paujo pa wandu pakuwa waliji alewile. ¹² Kundanda, akanaiche wandu wampepe kutyochela ku che Yakobo, che Petulo walyaga pamo ni wandu wanga wa Wayahudi. Nambo pa waiche pe, walesile kulya ni wandu wanga wa Wayahudi, ni kulisepusya nawo kwa ligongo lya kwajogopa wandu wawakanganichisye wandu wanga wa Wayahudi aumbale. ¹³ Nombe achinjangu Wayahudi wane waliunjile pamo ni che Petulo kutendekanya ya ulamba, nombe che Banaba wajinjilwe ni ulamba wao. ¹⁴ Nipele, panaiweni kuti indu yakupanganya ngaikwilana ni usyene wa Ngani Jambone, nansalile che Petulo paujo pa wandu wose kuti, “Namuno mmwe nli Myahudi, nkutama mpela wandu wanga wa Wayahudi ni nga wa mpela Myahudi! Nipele nkukombola chinauli kulinga kwakanganichisya wandu wanga wa Wayahudi kutama mpela Wayahudi?”

Wayahudi ni wandu wanga wa Wayahudi akuwombolwa kwa chikulupi

¹⁵ Isyene, uwe tuli Wayahudi chipagwile, ni nga wa wandu wanga wa Wayahudi waali ni sambu! ¹⁶ Isyene tukwimanyilila kuti ngaikukomboleka mundu kutendekwa jwambone paujo pa Akunnungu kwa kugajitichisya Malajisyo ga Akunnungu, nambo kwa kwakulupilila Che Yesu Kilisito. Noweji wakwe tumasile kwakulupilila Che Yesu Kilisito. Tutendekwe wambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya chikulupi chetu kwa Kilisito, ni nga wa kwa kugajitichisya Malajisyo. Pakuwa ngapagwa mundu jwaktendekwa jwambone

paujo pa Akunnungu kwa kugakuya Malajisyo. ¹⁷ Sambano, iŵaga tukusosa kutendekwa ŵambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya kulumbikana ni Kilisito, uweji tukuŵalanjikwa kuti tuli ŵa sambi, uli, achi chitendo chikulosya kuti Kilisito akwatenda ŵandu apanganye sambi? Ngwamba! ¹⁸ Nambo iŵaga ngugumba sooni Malajisyo gunagagumwile, nipele nguti une ndili jwakuleŵa. ¹⁹ Malajisyo gandesile naimanyilile kuti ngusachilwa kuwa. Kwayele nawile kuti ndyoche mu ulamusi wa malajisyo go kuti ndame kwa ligongo lya kwatumichila Akunnungu. None ŵambikwe pamo ni Kilisito pansalaba. ²⁰ Sambano ngaŵa une sooni jungutama, nambo Kilisito ni ŵakutama nkati mwangu. Umi ungwete sambano mu chiilu, ngwete pakuŵa ngunkulupilila Mwana jwa Akunnungu, juŵanonyele une mpaka ŵautyosisye umi wao kwa ligongo lyangu. ²¹ Ngangusaka kuukana upile wa Akunnungu. Iŵaga mundu akutendekwa jwambone paujo pa Akunnungu kwa kuga-jitichisya Malajisyo ga Akunnungu, nipele, chiwa cha Kilisito changalimate!

3

Chikulupi pane Malajisyo

¹ Ŵanyamwe Ŵagalatia ŵakuloŵela! Ana ŵaani annosile ŵanyamwe? Ntekusalilwa pangasisika nkati chiwa chi Che Yesu Kilisito, kuti ŵaŵambikwe pansalaba mpela ila mwachinsyene intite pakulola kwa meeso genu. ² Ngusaka kuchimanyilila chindu chimo kutyochela kukwenu, ana mwampochele Mbumu jwa Akunnungu kwa ligongo lya kutendekanya yaikusachilwa ni Malajisyo pane kwa ligongo lya kujipilikanila ni kujikulupilila Ngani Jambone? ³ Ana ŵanyamwe ndi ŵakuloŵela kwanti yelei? Ŵanyamwe mwatandite yose kwa ukamuchisyo wa Mbumu jwa Akunnungu, sambano nkusaka kumalichisya kwa machili genu mwachinsyene? ⁴ Ana, malagasyo gamwalasile ŵanyamwe galiji gangalimate? Ngaikomboleka! ⁵ Ana, Akunnungu akumpanga Mbumu jwakwe ni kupanganya yakusimonjeka kukwenu kwa ligongo nkupanganya yaikusachilwa ni Malajisyo, pane kwa ligongo nkujipilikanila Ngani Jambone ni kujikulupilila?

⁶ Munnole che Iblahimu, mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala “Che Iblahimu ŵaakulupilile Akunnungu, ni kwachikulupi cho ŵatendekwe kuŵa ŵambone paujo pa Akunnungu.” ⁷ Nipele sambano, mmanyilile kuti ŵandu wose ŵakwakulupilila Akunnungu, ŵelewo ali ŵanache ŵa usyene ŵa che Iblahimu. ⁸ Malembelo ga Akunnungu galongolele kulosya kuti, Akunnungu chiŵatende ŵambone paujo pao ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi kwa litala lya chikulupi. Pakuŵa Akunnungu ŵansalile kaje che Iblahimu Ngani Jambone ji achitiji, “Kwalitala lyenu, ngosyo syose chisikole upile.” ⁹ Nipele, ŵakwete chikulupi akukola upile pamo ni che Iblahimu ŵaŵakulupilile.

¹⁰ Nambo ŵanawose ŵakukulupilila pe kupanganya yaikusachilwa ni Malajisyo alweseche. Pakuŵa, Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Jwalijose jwangakukamulisya ni kupanganya yose yailembekwe mchitabu cha Malajisyo, jwele jwanlweseche.” ¹¹ Sambano ikulosya kuti Malajisyo ngagakuntenda mundu aŵe jwambone paujo pa Akunnungu, pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Mundu jwambone paujo pa Akunnungu chatame kwa chikulupi.” ¹² Nambo Malajisyo ngagakukulupilila chikulupi, nambo Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Mundu jwakupanganya yaikusachilwa ni Malajisyo chatame kwa Malajisyo go.”

¹³ Kilisito watumwombwele kutyochela pa malweso ga Malajisyo kwa kulijigalila malweso go kwa ligongo lyetu, pakuwa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Alweseche mundu jwalijose jwaŵichikwe pa chitela.”

¹⁴ Chiwombosyo cho chatendekwe kuti upile wapegwilwe che Iblahimu watuluchile wandu wangaŵa Wayahudi kwa litala lya Kilisito Yesu, ni kuti kwa litala lya chikulupi tumpochele Mbumu juŵatulanjile Akunnungu.

Malajisyo ni Chilanga

¹⁵ Achalongo achinjangu, chinampe chitagu kutyochela mu umi wetu wa lyuŵa ni lyuŵa. Iwaga wandu waŵili aŵichilene malangano kwa kulumbilila, ni ngapagwa mundu jwakukombola kupungusya pane kujonjehesya chindu mu gele malangano. ¹⁶ Nipele, Akunnungu wampele che Iblahimu chilanga ni uwelesi wao. Malembelo ga Akunnungu ngagakusala, “Ni iwelesi yao” nambo gakuti, “Ni uwelesi wao,” yaani jumo pe, ni jwelejo ali Kilisito. ¹⁷ Chingusaka kuwecheta ni achi, Akunnungu watesile lilangano lyakwe, waŵechete isyene. Malajisyo gaiche payapite yaka machila ncheche ni makumi gatatu. Malajisyo go ngagakukombola kulityosya lilangano lya Akunnungu namose kuchitema chilanga. ¹⁸ Pakuŵa, chilanga cha Akunnungu chikakulupilile kugajitichisya Malajisyo, nipele, ntuuka wo ngaukakombole kukulupilila chilanga cha Akunnungu. Nambo Akunnungu kwa ligongo lya wema wakwe, wapele ntuuka che Iblahimu, kwa ligongo lya lilangano lyo. ¹⁹ Sambano Malajisyo gana masengo gachi? Malajisyo gajonjehewe pelepo ligongo lya kulosya sambi sili chindu chachi, mpaka pataiche ajula uwelesi u che Iblahimu juŵapele chilanga chila. Malajisyo gaiche ni achikatumetume wa kwinani kwa litala lya che Musa juŵaliji jwakwilanya. ²⁰ Nambo jwakwilanya ngakusachilwa kwa ligongo lya chindu chachikungamba mundu jumo, ni Akunnungu ali wamo pe.

Nningwa wa Malajisyo

²¹ Uli, Malajisyo gakukanilana ni chilanga cha Akunnungu? Ngwamba! Pakuŵa, naga gakakopweswe malajisyo gagakukombola kwapa wandu umi, nipele, tukakombwele kutendekwa wambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya kugajitichisya malajisyo. ²² Nambo, Malembelo ga Akunnungu gamasile kuwecheta kuti chilambo chose chili paasi pa ulamusi wa sambi, kwayele, aŵala waakukulupilila apegwe ntuuka waulanjile Akunnungu, kwa kwakulupilila Che Yesu Kilisito.

²³ Nambo chikanaiche chikulupi, twataŵikwe ni Malajisyo nti wataŵikwe, mpaka chikulupi cho pachichiunukulikwe. ²⁴ Nipele, Malajisyo galiji ni ulamusi pachanya uwe mpaka paŵaiche Kilisito, kuti kwa litala lya chikulupi tukundikwe kuŵa wambone paujo pa Akunnungu. ²⁵ Nambo pakuŵa chikulupi chiiche, malajisyo nganigakola ulamusi pachanya petu.

²⁶ Kwa litala lya chikulupi, wanawose ndi wanache wa Akunnungu mu kulumbikana ni Kilisito. ²⁷ Pakuŵa wanyamwe wose umwabatiswe ni kulumbikana ni Kilisito, ntame mpela yakuti pakusaka Kilisito. ²⁸ Kwayele ngapagwa sooni kutindana pasikati ja Myahudi ni jwangaŵa Myahudi, kapolo ni jwalechelelwe, jwankongwe ni jwannume. Wanawose ndi chindu chimo kwa kulumbikana ni Che Yesu Kilisito. ²⁹ Iwaga wanyamwe ndi wandu wakwe Kilisito, sambano ndi uwelesi u che Iblahimu, chimpochele achila chalanjile Akunnungu.

4

¹ Nambo une nguti yeleyi, juchajigale indu iwagosele, awaga mwanache akuwa mpela kapolo namuno ali nsyene ipanje. ² Katema kose ko jwelejo ali paasi pa ulamusi wa wandu wakunlela ni wakwajimilila ipanje yakwe mpaka katema kakawichikwe ni atatigwe. ³ Iyoyo noweji patwaliji ngatuku-manyilila usyene twaliji achikapolo wa masoka gagakutawala pachilambo. ⁴ Nambo pakaichile katema kakawichikwe, Akunnungu wannajisye Mwanagwe, wawapagwile ni jwankongwe ni kulongoswa ni Malajisyo, ⁵ kuti wawombole awala wakulongoswa ni Malajisyo kuti uwe tukombole kutendekwa wanache wa Akunnungu.

⁶ Ni pakuwa ndi achiwanagwe, Akunnungu wannajisye Mbumu jwa Mwanagwe mmitima jetu, Mbumu jwakuwilanga, "Aba", malumbo gakwe "Atati!" ⁷ Nipele mmwe nganimma kapolo sooni, nambo mwana ni pakuwa mmwe ndi mwana, Akunnungu champe indu yose yawisile chilanga kwa achiwanagwe.

Che Paolo akwaganichisya Wagalatia

⁸ Kalakala pamwaliji ngakwamanyilila Akunnungu, mwaliji achikapolo wa minungu jangalimate. ⁹ Nambo sambano nkwananyilila Akunnungu pane nkumanyika ni Akunnungu, kwa chichi nkugaujilila sooni majiganyo gandanda gagali gakulepetela ni gamapunguchilwe? Nkusaka kugatumichila sooni? ¹⁰ Kwa chichi nkuchenjeuka ni kukamulisya masyowelego genu ga mowa ni miesi ni katema ni yaka? ¹¹ Ngwete lipamba nkati wanyamwe, pakuwa ikukomboleka kuti nalisawisye pangali chindu kwa ligongo lyenu.

¹² Achalongo achinjangu, ngunchondelela mmeje mpela une, pakuwa namose une naliji mpela wanyamwe. Nganimumbanganyichisya ungalimate wauli wose. ¹³ Nkumanyilila kuti ulwele uwasimene wambele lipesa lya kunlalichila Ngani Jambone kaandanda. ¹⁴ Namuno ulwele wangu waliji mpela malagasyo gamakulungwa kukwenu, nganimunyelusya namose kuungana, nambo mwambochele mpela katumetume jwa kwinani jwa Akunnungu ni mwambochele mpela nkumpochela Kilisito Yesu nsyene. ¹⁵ Wanyamwe mwaliji wakusengwa! Sambano chinsimene chichi? Pakuwa ngunsalila umboni usyene kuti pa mowa gala ikakomboleche, nkatyosisye meeso genu ni kuumba une. ¹⁶ Ana, une mele jwammagongo jwenu ligongo ngunsalila yaili ya usyene? ¹⁷ Wele wandu akulosya kuti akunchenjeuchila wanyamwe, nambo nningwa wao nganiuwa wambone. Wanyawo akusaka wanyamwe ni une tutindane kuti nkombole kwachenjeuchila. ¹⁸ Ili yambone kukola lung'wanu kupanganya indu yambone mowa gose, nga wa katema pangutama ni wanyamwe pe. ¹⁹ Achiwanangu wangunnonyela, mpela jwankongwe yakuti pakukola chilungusi pakuligopola, none iyoyo, ngunkolela chilungusi sooni mpaka pachimme ni uwele wa Kilisito nkati mwenu. ²⁰ Ngasachile kuwa nomwe sambano, kuti mechete ni wanyamwe kwa kulitimalika. Pakuwa ngwete lipamba kwa ligongo lyenu.

Majiganyo nkati che Hajili ni che Sala

²¹ Musalile wanyamwe wankusaka kulongoswa ni Malajisyo, ana ngankumanyilila igakuti kusala Malajisyo? ²² Ilembeke munitabu ya Malajisyo kuti che Iblahimu wakwete achiwanagwe wawili, jumo wapagwile ni jwankongwe kapolo ni jwine wapagwile ni wankwakwe juwalombele. ²³ Juwapagwile ni jwankongwe kapolo jula wapagwile mpela yakuti pakupagwa wandu wane ni juwapagwile ni wankwakwe jula wapagwile kwa chilanga cha Akunnungu.

²⁴ Maloŵe ga gali mpela chitagu, ŵele achakongwe ŵaŵili ali chitagu cha malangano gaŵili. Lilangano lyaandanda lili lyelila lilyatendekwe pa chitumbi cha Sinai lyalikungamba che Hajili ni achiŵanagwe ŵaŵapagwile mu ukapolo. ²⁵ Che Hajili akulandanywa ni chitumbi cha Sinai chachili mu chilambo cha Alabia, nombe chili chitagu cha musu wa Yelusalemu ja sambano, pakuŵa weleu uli musu wauli mu ukapolo pamo ni ŵakutama mwelemo. ²⁶ Nambo Yelusalemu ja kwini uli musu waulechelele, ni musu wo uli achikulu ŵetu. ²⁷ Pakuŵa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Nsengwe, mmwe ŵangankuŵeleka, nlulute mmwe ŵanganimmeleche mwanache, Pakuŵa ŵanache ŵa jwankongwe jwalekangene ni ŵankwawo ali achajinji, kupunda ŵanache ŵa jwankongwe jwakwete ŵalume.”

²⁸ Nipele achalongo achinjangu, ndi ŵanache ŵa Akunnungu ŵampagwile kutyochela mu chilanga chao mpela yaili ku che Isaka. ²⁹ Nambo mpela ila moŵa gala, ajula mwanache juŵapagwile mpela yakuti pakupagwa ŵandu ŵane ŵanlagesye ajula juŵapagwile kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu, iyoyo ni yaili mpaka sambano. ³⁰ Nambo ana Malembelo ga Akunnungu gakuti uli? Gakuti, “Mumminje jwankongwe kapolo jo ni mwanagwe, ligongo mwanagwe kapolo ngaapochela yaigosekwe pamo ni mwanache jwa jwankongwe jwalechelele.” ³¹ Nipele achapwanga, uwe nganituŵa ŵanache ŵa jwankongwe kapolo jula, nambo tuli ŵanache ŵa jwankongwe jwalechelele.

5

Kilisito atutesile tukaŵa achikapolo

¹ Pakuŵa Kilisito atulechelele kutyochela mu ukapolo. Nipele njimanje mpela ŵandu ŵalechelele, ni kasinjitichisya kuŵa mu itaŵiko ya ukapolo sooni. ² Mpilikane! Une che Paolo ngunsalila ŵanyamwe kuti mwa-jitichisya kuumbala, Kilisito chawoneche ngaŵa chindu kukwenu. ³ Uneji ngusala pangasisa, mundu jwakwitichisya kuumbala akusachilwa akamulisye Malajisyo gose ga Akunnungu gaŵapele che Musa. ⁴ Iŵaga nkusosanga tuŵalanjikwe ŵandu ŵambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya kugakamulisya malajisyo, nlisapwile kwakutalichila ni Kilisito ni nkanile wema wa Akunnungu. ⁵ Nambo uweji tukulolela kutendekwa ŵandu ŵambone paujo pa Akunnungu kwa litala lya chikulupi ni kwa litala lya machili ga Mbumu jwa Akunnungu, tukulindilila chele chindu. ⁶ Pakuŵa twalumbikanaga ni Che Yesu Kilisito, kuumbala pane ungaumbala ngakukutenda chindu. Nambo chachili chambone chili chikulupi chachikuloswa kwa kunonyelana.

⁷ Mwaliji nkupanganya yambone mu utame wenu! Ana ŵaani annekasisye kuti nkaupilikanichisya usyene? ⁸ Jwatesile chelechi nganaŵa Akunnungu ŵakumbilanga ŵanyamwe. ⁹ Majiganyo ga unami ga, gali mpela amila kanandi jajikututumusya utandi wantundu. ¹⁰ Nkulumbikana kwetu ni Ambuje ngukulupilila kuti chituŵe ni ntima umo. Jwelejo jwakunsupusyanga chalamulikwe ni Akunnungu, namose aŵe ncheni.

¹¹ Achalongo achinjangu, iŵaga ngwendelechela kwalalichila ŵandu aumbale, ligongo chi ngusauswa? Ikaliji yeleyo, ŵandu ngakachimwe ni kulalichila kwangu yankati nsalaba wa Kilisito. ¹² Mmbaya ŵele ŵakunsausya ŵanyamwe kwa kunkanganichisya mmumbale akalikatile iŵalo yao ya uŵelesi.

¹³ Wanyamwe achalongo achinjangu mwaŵilanjikwe ni Akunnungu nlechelelwe kutyochela mu ukapolo. Nambo kulecheleswa kwenu kunaŵe ligongo lya kujikuya tama simpagwilwe nasyo, nambo ntumichilane kwa unonyelo. ¹⁴ Pakuŵa Malajisyo gose gakumalila kwakukamula lilajisyo limo, nombelyo, “Munnonyele njenu mpela inkuti pakulinonyela mwasyene.” ¹⁵ Nambo mwalumanaga ni kulyangana mpela inyama ya chikali ya mwikonde, nlilolechesye kuti ngasinjonangana.

Umi waukulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu

¹⁶ Nipele nguti yelei: Utame wenu ulongoswe ni Mbumu jwa Akunnungu, ni Wanyamwe ngasankuya sooni tama sya chiilu syangalumbana simpagwilwe nasyo. ¹⁷ Pakuŵa tama simpagwilwe nasyo sikukanilana ni yakuisaka Mbumu jwa Akunnungu ni yakuisaka Mbumu jwa Akunnungu ikukanilana ni tama sya chiilu syangalumbana simpagwilwe nasyo. Yeleyo indu iŵili ikukanilana, kwa ligongo lyo ngankombolanga kupanganya inkusaka mwachinsyene. ¹⁸ Nambo iŵaga nkulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu, nganimma sooni paasi pa ulamusi wa Malajisyo.

¹⁹ Nipele masengo gagakutyochelela ni tama sya chiilu syangalumbana simpagwile nasyo ni, chigwagwa ni chikululu ni lipamo, ²⁰ kupopelela inyago ni usaŵi ni umagongo ni uwanga ni wiu ni lutumbilo ni chilema ni makani ni kujitindanya mipingo ja ŵandu, ²¹ kuchimwa ni kukolelwa ni chindimba changalumbana ni indu ine yaikulandana ni yeleyo, ngunjama mpela inatite pakulongolela kunjamuka, ŵandu ŵakupanganya yeleyo ngaajinjila mu Umwenye wa Akunnungu.

²² Nambo mundu jwakulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu akuŵa ni unonyelo ni lukondwa ni chitendewele ni upililiu ni ntima wa kutyosya ni umbone ni chikulupilichiko, ²³ kulitimalika ni kulisiŵila kutenda sambu. Ngapagwa malajisyo gagakukombola kuikanila indu yi. ²⁴ Nombe ŵandu ŵaali ŵakwe Kilisito Yesu, asiŵambile tama syao syangalumbana syapagwile nasyo ni kuleka kuipanganya indu yangalumbana iŵanonyelaga kuipanganya. ²⁵ Twatamaga kwa kulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu, nipele tukuye yakuti kusaka Mbumu jwa Akunnungu. ²⁶ Tukulilapa, ni tunatandane atamuno kukolelana wiiu.

6

Tupilililane ni kukamusyana

¹ Achalongo achinjangu, iŵaga mundu chapanganye sambu, Wanyamwe ŵankulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu munjamuche mundu jo kwa kulitimalika. Nambo nlilolechesye mwachinsyene kuti nkalinjikwa.

² Njigalilane misigo, kwakupanganya yeleyo chingamalichisye malajisyo ga Kilisito. ³ Pakuŵa mundu aliganisyaga kuti ŵelewo ali chindu, namuno ŵelewo nganaŵa chindu, akulilambusya asyene. ⁴ Nambo jwalijose alolechese yakuti pakutama. Iŵaga akutama yambone, chakombole kusangalalila nsyene pangalilandanya ni utame wa mundu jwine. ⁵ Pakuŵa jwalijose chalamulikwe kwa ipanganyo yakwe nsyene.

⁶ Mundu jwalijose jwakujiganywa Ngani Jambone akusachilwa angaŵile jwakunjiganya indu yambone yakwete.

⁷ Nkalambusyana, Akunnungu ngakutendelwa chipongwe, pakuŵa chachili chose chakupanda mundu, chelecho ni chaagungule. ⁸ Pakuŵa mundu jwakupanda kwakusikuya tama syangalumbana syapagwile nasyo, chaagungule uwonasi nambo jwakupanda kwa kulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu, chagungule umi wa moŵa gose pangali mbesi. ⁹ Soonni tukapela

kutendekanya yambone, pakuwa naga ngatukupwa ntima chitugungule kwa katema kakwe. ¹⁰ Nipele, kila patukukola lipesa, twatendele wandu wose indu yambone, nnopenope kwa achinjetu wakukulupilila Che Yesu.

Kwamuka kwa mbesi ni chikomasyo

¹¹ Nlole inguti pakunnembela malembo gamakulungwa kwa nkono wangu nansyene! ¹² Awa wose wakusaka kuloleka wakusalala kwa indu ya mchiilu ni wakukanganichisya wanyamwe mmumbale. Akupanganya yeleyo kuti anasauche kwa ligongo lya kujiganya pe nkati nsalaba wa Kilisito. ¹³ Pakuwa namose waumbele wa ngakugapilikanichisya Malajisyo, nambo akusaka wanyamwe mmumbaswe akombole kulifuna kuti ntekwa jichisya ligongo lya kuumbala kwa iilu yenu. ¹⁴ Nambo une ngangulifuna kwa chachili chose, ika we ngulifunila ku ambikwa pansalaba Ambuje wetu Che Yesu Kilisito, pakuwa kwa litala lya nsalaba wo, indu yose ya pachilambo ili yangalimate kukwangu ligongo ndili nti mundu juwile kwa indu yo. ¹⁵ Pakuwa kuumbala atamuno ungaumbala nga wa chindu, nambo chindu chachikulungwa chili mundu kutendekwa jwasambano. ¹⁶ Ni wose wakukulupilila yeleyo, ngwasachila chitendewe ni chanasa, wandu wa ku Isilaeli, ni wandu wose wa Akunnungu.

¹⁷ Chitandile sambano anaasausye mundu sooni nkati indu yi, pakuwa ngwete chimanyisyo pa chiilu pangu chachikulosya kuti une ndili jwakwe Che Yesu Kilisito.

¹⁸ Achalongo achinjangu, upile wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito utame ni wanyamwe wose. Eloo.

Chikalata cha Paolo kwa Waefero Chilongolelo

Chikalata kwa Waefero chalembekwe katema kampepe ni chikalata kwa Wakolosai mu yaka ya makumi nsano ni limo pakumala kupagwa ku Che Yesu Kilisito. Jwalembile chikalata chi akulimanyukusya nsyene kuti ali Nduna che Paolo (1:1). Waumanyilisi achajinji akwitichisya kuti che Paolo walembile chikalata Waefero nachiwamuno nganichipagwa chikomasyo chakwe nsyene mpela yaili mu chikalata chiwalembile Wakolosai. Kwa ligongo lyo nningwa wao waliji kuti chikalata cho chisyungule pasikati ja mipingo ja wandu wakukulupilila Che Yesu jajili mu musi wo. Nombe che Paolo akuti waliji ataWikwe katema pawalembaga chikalata (3:1; 4:1, 6:20). Che Paolo wampele che Tukiko chikalata chi pawajawile kujijimajimila mipingo ja wandu wakukulupilila Che Yesu jajili mu musi wa Efeso (6:21-22).

Musi wa Efeso waliji musi wekulungwa ni likome lya Waloma kwa chilambo chachinandi cha Waasia. Musi wa Efeso wamanyiche kwannope kwa ligongo lya nyumba ja nnungu jijataWikwe mwelemo ni kuWikwa chile kwa ligongo lya nnungu jwa chikongwe kwa Chigiliki juwawilanjikwe Atemi (Masengo 19:23-31). Mpingo wa wandu wakukulupilila Che Yesu wa ku Efeso watandite kwa machili nambo mbesi jakwe wabweteche (Chiunukuko 2:1-7).

Che Paolo akusala munusu ja chikalata yatite Akunnungu pakwasagula wandu wao ni kwawombola kutyochela mu sambu syao kwa litala lya Che Yesu Kilisito. Akwalandanya wandu wakukulupilila Che Yesu ni chilu cha Kilisito, Kilisito nti ntwe ni sooni akwalandanya wandu wakukulupilila Che Yesu mpela nyumba ni Kilisito nti liganga lyekulungwa lya nsingi. Ni nusu jine ja chikalata, Che Paolo akuchityosya chilongolelo cha yakuti pakusachilwa kutama wandu wakukulupilila Che Yesu.

Yaili mwelemo

Che Paolo akulimanyukusya nsyene ni kwakomasya Waefero (1:1-2).

Che Paolo akuwecheta yankati ulongo wauli pasikati ja wandu wakukulupilila Che Yesu ni Kilisito (1:3-3:21).

Che Paolo akulemba yakuti pakusachilwa kutama wandu wakukulupilila Che Yesu (4:1-6:20).

Mbesi che Paolo akumalichisya kwakusala yakuti pakuganisya (6:21-24).

¹ Une che Paolo, nduna jwa Kilisito Yesu kwa unonyelo wa Akunnungu. Ngunnembela wanyamwe wandu wa Akunnungu wankutama ku Efeso, wankukulupilichika nkulumbikana ni Kilisito Yesu. ² Ngummendela upile ni chitendewe kutyochela kwa Akunnungu Atati wetu ni kwa Ambuje Che Yesu Kilisito.

Upile mu kulumbikana ni Kilisito

³ Twakusye Akunnungu waali Atati wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. Pakuwa nkulumbikana ni Kilisito, atupele uwe upile wose waukutyochela kwini kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu. ⁴ Namose chilambo chikana we gumbikwa, Akunnungu watusagwile uwe kuti tuwe wandu wakwe nkulumbikana ni Kilisito, kuti tuwe waswela ni wangali sambu paujo pao. Kwa ligongo lya unonyelo wao, ⁵ Akunnungu wasachile chitandile kundanda,

ni watusagwile uwe, kuti tutendekwe wanache wao kwa litala lya Che Yesu Kilisito. Yeleyi ni iwatite pakunonyelwa ni kusaka. ⁶ Nipele twalape Akunnungu kwa ligongo lya umbone wao wekulu, pakuwa watupele Mwanagwao juwannyeyele nti ntuuka.

⁷ Kwa kulumbikana ni Kilisito uwe tukuwombolwa kwa miasi jao, yaani tukulecheleswa sambu syetu. Yele ni wautite ukulu wa upile wao, ⁸ uwatujitilile kwakuchuluka kwa lunda lose ni umanyilisi wakwe wose. ⁹ Akunnungu atesile achila chiwasakaga kuchipanganya. Atumanyisye yantemela yaisachile amalichisye kwa litala lya Kilisito. ¹⁰ Yeleyo chiitendekwe pa katema kakawichikwe ni Akunnungu, pachasonganganye indu yose pamo yaili kwini ni yaili mu chilambo ni yose ilongoswe ni Kilisito.

¹¹ Kwa kulumbikana ni Kilisito, uwe twasagulikwe tuwe wandu wakwe mpela iwatite pakusaka Akunnungu chitandile kalakala. Akunnungu akupanganya indu yose mpela yakuti pakusaka ni kulamula nsyene. ¹² Kwa yeleyo, uweji watulongolele kwakulupilila Kilisito, tuulape ukulu wa Akunnungu.

¹³ Ni wanyamwe wandu wanga wa Wayahudi nombe, mwapilikene utenga wa usyene, yaani Ngani Jambone jajikunnyichisya ukulupusyo. Mwakulupilile Kilisito, nombe Akunnungu kwakulosya kuti wanyamwe ndi wandu wakwe, kwakulumbikana ni Kilisito annembile chimanyisyo kwakumpa Mbumu jwa Akunnungu mpela iwatite pakulanga kalakala. ¹⁴ Mbumu jo ni jwakwimilila indu yose yalanjile Akunnungu kwa wandu wakwe. Chindu chi chikutumanyisya kuti Akunnungu chiwawombole wandu wakwe. Tuulape ukulu wakwe.

Kupopela ku che Paolo

¹⁵ Kwa ligongo lyo, chitandile panapilikene inkuti pakwakulupilila Ambuje Che Yesu ni inkuti pakwanonyela wandu wose wa Akunnungu, ¹⁶ une nganguleka kwatogolela Akunnungu kwa ligongo lyenu. Ngunkumbuchila mmapopelo gangu. ¹⁷ Ngwendelechela kwapopela Atati waali ni ukulu, Akunnungu wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito, ampe wanyamwe Mbumu jwakwe kuti nkole lunda ni chiunukuko kuti nkombole kwamanyilila welewo uchenene. ¹⁸ Ngwaenda Akunnungu ambunukule mitima jenu kuti nkombole kulola lilanguka lyakwe kuti manyilile chilolelo chammilasile ni ukulu wekulungwa wa upile uwaagosele wandu wakwe, ¹⁹ ni kugamanyilila machili gakwe gamakulungwa nope kwetu uwe watukwakulupilila. Machili gagakupanganya masengo mwa uweji ni gakuandana ni machili gamakulungwa gala, ²⁰ gawatumie pawansyusisye Kilisito ni kuntamika kunkono wakwe wa kundywa wa machili kwini. ²¹ Kweleko Kilisito ali jwankulu pachanya pa achakulu wose ni waali ni ulamusi wose ni machili ni mamwenye. Ni liina lyakwe lili lyekulu pachanya meena gaakupegwa wandu pa chilambo chi ni chilambo chachikwika. ²² Akunnungu wapele Kilisito ulamusi pa indu yose. Nombe Akunnungu ammisile awe ntwe wa mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito kuti alongosye indu yose. ²³ Wandu wakukulupilila Kilisito ali chilu cha Kilisito, nombewo ali utindimiso wa Kilisito wakutimisya indu yose.

2

Kutyochela mu chiwa kwinjila mu umi

¹ Wanyamwe kalakala mwaliji wawe mu utame wa mbumu kwa ligongo lya ungaajitichisya Akunnungu ni sambu syenu. ² Katema ko mwatemi

malinga ni wende wangalimate wa wându wâ chilambo chino. Mwampilikanichisye jwankulu jwa masoka ga machili jwa kwiunde, lisoka lyalikwatawala sambano wându wângakwajitichisya Akunnungu. ³ Kalakala, nowaji twaliji mpela wêlewo. Twatemi kwakukuya tama syangalumbana sitwapagwile nasyo ni kutendekanya yeila pe yakuinonyelesya iilu ni lunda lwetu. Kwa ligongo lya kulandana kwetu nkupagwa, twa wâjilwe kulumulikwa ni Akunnungu mpela wându wâne.

⁴ Nambo Akunnungu ali wâ chanasa chachijinji, wâtononyele uweji kwa unonyelo wao wekulungwa, ⁵ namose patwaliji mpela tuwile mu utame wetu wa chibumu, kwa ligongo lya sambi syetu, Akunnungu wâtutesile wâjumi pamo ni Kilisito. Kwayele tukulupwiswe kwa upile wa Akunnungu. ⁶ Kwa kulumbikana kwetu ni Che Yesu Kilisito, Akunnungu atusyusisye pamo nawo kuti tukatawale pamo nawo kwini. ⁷ Wâtesile yeleyo kuti alosye umbone wao wekulungwa wangakupimika kwa iwelesi yose ichi-iche kwa litala lya unonyelo wakwe nkulumbikana kwetu ni Che Yesu Kilisito. ⁸ Pakuwa, kwa umbone wa Akunnungu, nkulupwiche kwa litala lya chikulupi. Chelecho ngachikutyochela kukwenu mwachinsyene nambo uli ntuuka wa Akunnungu. ⁹ Nga wa kwa ipanganyo yenu, kwayele mundu jwalijose akalikusya kwa chachili chose. ¹⁰ Akunnungu atugumbile ni kuwa wasambano, ni kwa kulumbikana kwetu ni Che Yesu Kilisito, wâtugumbile kuti tutame ni kupanganya yambone yaiwichikwe chile ni Akunnungu tuipanganye.

Umo mwa Kilisito

¹¹ Nipele nkumbuchile imwatite pakuwa kalakala wanyamwe wându wanga wa Wayahudi wankuwilanjikwa wangaumbala ni Wayahudi wakuliwilanga waumbele, kwa ligongo lya chindu chachitendekwe ni wându mu iilu yao. ¹² Kele katema ko mwaliji ngankwamanyilila Kilisito, wanyamwe mwaspulikwe kutyochela mu Waisilaeli wâwasagulikwe ni Akunnungu. Mwaliji achalendo pasikati jao. Nganinkola chachili chose pa chilanga cha Akunnungu chiwachilanjile kwa wându wakwe ni mwatemi pachilambo pangali chilolelo ni kwamanyilila Akunnungu. ¹³ Nambo sambano, nkulumbikana ni Kilisito Yesu, wanyamwe umwaliji kwakutalika kalakala, nli pachiwandi kwa litala lya miasi ja Kilisito. ¹⁴ Pakuwa Kilisito nsyene atujigalile chitendewe chakwatenda Wayahudi ni wându wanga wa Wayahudi kuwa wamo. Kwa litala lya kuchityosya chiilu chao mpela sadaka, wautyosisye umagongo uwaliji nkwarekanganya mpela likumba pasikati jao. ¹⁵ Wêlewo wagatyosisye Malajisyo ga Chiyahudi pamo ni majiganyo gakwe kuti waatende Wayahudi ni wându wanga wa Wayahudi kuwa wamo nkulumbikana nawo, ni kwa kutenda ye wachiichenawo chitendewe. ¹⁶ Kwa kuchityosya chiilu chakwe mpela sadaka pa nsalaba, Kilisito aujonasile umagongo wao. Kwa nsalaba ajitesile mipingo jiwili jo kuwa wamo ni kwajilanya ni Akunnungu.

¹⁷ Nipele, Kilisito waiche kukulalichila Ngani Jambone ja chitendewe kukwenu wanyamwe wându wanga wa Wayahudi, wandi kwakutalikangana ni Akunnungu ni kwa Wayahudi waali chiwandi ni Akunnungu. ¹⁸ Pakuwa kutyochela ni aila yaitesile Kilisito, uweji wose, Wayahudi ni wându wanga wa Wayahudi, tukukombola kwajaulila Atati kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu jumo.

¹⁹ Nipele chitandile sambano, wanyamwe wându wanga wa Wayahudi nganimma achalendo sooni namose nganimma wakupita. Sambano ndi wându

wâ nnango umo pamo ni wându wâ Akunnungu, ni sooni wâali mu nyuumba ja Akunnungu. ²⁰ Iyoyo wânyamwe ntawîkwe pa nsingi wauwîchikwe ni achinduna ni wâkulondola wâ Akunnungu ni Che Yesu Kilisito asyene lili luchanamila lwekulungwa lwakwimichila nyuumba. ²¹ Wêlewo ni wâkujilumbikanya nyuumba jose ni kujikusya mpaka jiwê Nyuumba ja Akunnungu jajiswela jajityosyekwe kwa ligongo lya Ambuje. ²² Nkulumbikana ni Kilisito, nomwe wâkwe nkutawîkwa pamo ni wându wâne wose, mme pakutama pao Akunnungu kwa litala lya Mbumu jwakwe.

3

Masengo ga che Paolo kwa wându wângaWâ Wâyahudi

¹ Kwa ligongo li, une che Paolo, ndili jwantawe kwa ligongo lya kwatumichila Che Yesu Kilisito ni kwa ligongo ngunnalichila wânyamwe wându wângaWâ Wâyahudi. ² Isyene mpilikene kuti, kwa upile wao, Akunnungu ambele masengo ga kwa ligongo lyenu. ³ Akunnungu amunukulile nachimanye chindu chantemela chachisisiche, mpela inalongolele kunnembela kwa wipi. ⁴ Ni wânyamwe mwasyomaga yeleyi, chinkombole kumanyilila inguti kumanyilila ntemela wa Kilisito. ⁵ Kalakala wându nganamanyiswa chantemela cho, nambo sambano Akunnungu wâunukulile achinduna ni wâkulondola wâo wâswela achimanyilile chantemela cho kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu. ⁶ Ntemela wene ni weleu, kwa litala lya Ngani Jambone wându wângaWâ Wâyahudi akupegwa ni Akunnungu upile wao yalumo ni Wâyahudi. Wându wo ali iwâlo ya chiilu chimo, nombewo akupochela iyoyo liuto lya indu ya chilanga cha Akunnungu kwa litala lya Kilisito Yesu.

⁷ Natendekwe katumetume jwa Ngani Jambone kwa litala lya ntuuka wa umbone wambele Akunnungu kwa litala lya machili gao. ⁸ Uneji ndili mundu jwannandi kupunda wându wose wâ Akunnungu, nambo Akunnungu ambele ntuuka wa kwalalichila wându wângaWâ Wâyahudi Ngani Jambone ja upile wa Kilisito wangaukukomboleka kuwâlanjikwa. ⁹ Nasagulikwe kuti naalosye wându wose chantemela cha Akunnungu yachikuti pakupanganya masengo. Akunnungu wâwâgumbile indu yose, wâsisile chantemela cho kwa iwêlesi yose chitandile kalakala. ¹⁰ Nambo sambano, kwa litala lya mpingo wa wându wâkukulupilila Kilisito ni wâkutawala ni wâali ni machili kwini alumanyilile lunda lwa Akunnungu mu indu yose. ¹¹ Akunnungu wâtesile yele kwa litala lya Ambuje wêtu Kilisito Yesu mpela iwâsachile moWâ gose pangali mbesi. ¹² Kwa kulumbikana ni Che Yesu Kilisito ni kwa kwakulupilila wêlewo tukukombola kwajaulila Akunnungu nkulimbila ni pangali lipamba. ¹³ Nipele ngunchondelela kuti kasintenguka ntima kwa kulaga kungulaga kwa ligongo lyenu, pakuwâ ayi yose ili kwa ligongo lya ukulu wenu.

Unonyelo wa Kilisito

¹⁴ Kwa ligongo li ngutindiwâla kwapopela Atati, ¹⁵ kutyochela kukwao ngosyo syose kwini ni pachilambo tutupochele meena ga usyene. ¹⁶ NgwaWenda Akunnungu, wâali winji wa ukulu, anlimbisye mitima jenu kwa machili ga Mbumu jwakwe. ¹⁷ Ni Kilisito atame mmitima jenu kwa chikulupi. Ngumpopelela kuti nkole michiga ni kwima nkulimbila mu unonyelo wa Akunnungu, ¹⁸ kuti wânyamwe pamo ni wându wose wâ Akunnungu nkombole kumanyilila unonyelo wa Kilisito, yauli chitando ni uleu ni mu chikwesya ni mu kwendesya. ¹⁹ Isyene, nkombole kumanyilila

unonyelo wa Kilisito, waukupunda umanyilisi wose ni kwayele ngumbaswe ni ujenelo wose wa Akunnungu.

²⁰ Twakusye Akunnungu wakukombola kutendekanya gamakulungwa nnope kupunda itukuiwenda ni kuiganisya, kwa litala lya machili gao gagakupanganya masengo nkati mwetu. ²¹ Elo, twakusye Akunnungu kwa litala lya mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito ni kwa litala lya Kilisito Yesu nsyene, katema kose ni mowa gose pangali mbesi. Eloo.

4

Kulumbikana mu chiilu cha Kilisito

¹ Nipele, uneji jundi jwantawe kwa ligongo lya kwatumichila Ambuje, ngunchondelela ntame mpela yatite kunsalila Akunnungu ntame pa wammilasilile. ² Mmeje wakulitimalika ni chitungato ni wakupililila, mpilililane jwine ni jwine kwa unonyelo. ³ Nlimbile nnope kuugosa umo wauichiswe ni Mbumu jwa Akunnungu kwa litala lya chitendewe chachikunlumbikanya. ⁴ Chipali chiilu chimo cha Kilisito ni Mbumu jwa Akunnungu jumo, nti chilolelo chimwa wilanjikwe ni Akunnungu chachitite kuwa chimo. ⁵ Apali Ambuje wamo ni chikulupi chimo ni ubatiso umo. ⁶ Akunnungu wamo, waali Atati wa wose, welewo ali pachanya pa wose ni akupanganya masengo kupunda wose ni ali nkati mwa wandu wakwe wose.

⁷ Kila mundu pasikati jetu apochele ntuuka kutyochela kwa Akunnungu mpela yatite pakupegwa ni Kilisito. ⁸ Mpela ila igakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu,

“Pa wakwesile kwinani,
waulongwesye mpingo wa wandu watawikwe,
ni wapele wandu mituuka.”

⁹ Nipele, pakuwecheta, “Wakwesile kwinani,” ana malumbo gakwe chichi? Malumbo gakwe ni kuti watulwiche kaje mpaka paasi chilambo. ¹⁰ Welewo wa watulwiche ali wawowo wa wakwesile kwinani nnope kupunda kwiunde kose kuti aitende indu yose yaigumbile imalile. ¹¹ Jwelejo ni juwasagwile wandu wane kuwa achinduna ni wane kuwa wakulondola wa Akunnungu ni wane kuwa wakulalichila Ngani Jambone ni wane kuwa wakuchinga ni wakwiganya. ¹² Watesile yeleyo kuti akombole kwa wika chile wandu wose wa Akunnungu kwa ligongo lya masengo ga Chikilisito, kuti achigumbe chiilu cha Kilisito. ¹³ Kwayele uweji wose tulumbikane kwapamo mu chikulupi ni kummanyilila Mwana jwa Akunnungu, tuwe watukusile mu chikulupi ni kuuichila utindimisywa wa Kilisito. ¹⁴ Nipele, ngatuwa sooni mpela wanache, tuchijigalikwaga akuno ni akuno mpela matumbela gagakuutwa ni mbungo jajilijose ja majiganyo gagakutyosekwa ni wandu wakwalambusya wane ni kwasoyasya wandu kwa kwalyungasya. ¹⁵ Nambo tawechetaga yankati usyene kwa unonyelo, tutukule mu chikulupi ni kwaichilila Kilisito, waali ntwe wa mpingo wa wandu wakunkulupilila. ¹⁶ Kwa kulongoswa ni Kilisito, iwalo yose ya chiilu ikulumbikana pamo kwa ntasi ni chiilu chose chikukamulangana kwa ukamuchisyo wa iwalo yakwe. Nipele chiwalo chachili chose chapanganyaga masengo uchenene, chiilu chose chikukula ni kuligumba mu unonyelo.

Umi wa sambano mwa Kilisito

¹⁷ Nipele, kwa liina lya Ambuje ngunjamuka yeleyi, kasinjenda sooni mpela wandu wangakwamanyilila Akunnungu, wakusikuya ng'anisyo syao syangalimate. ¹⁸ Wandu wo lunda lwao luli mu chipi, ni alekangenywe ni umi wa Akunnungu kwa ligongo lya kulowela kwao ni kukakatima kwa mitima

jao. ¹⁹ Wanyawo nganakola soni ni ajinjile mu chigongomalo ni akusaka kupanganya indu ya soni pangaleka.

²⁰ Nambo Wanyamwe nganinlijiganya yeleyo nkati Kilisito. ²¹ Isyene mwapilikene uchenene nkati Che Yesu ni Wanyamwe ndi Wakulijiganya Wakwe, mwajiganyikwe mwa Welewo ni usyene wauli nkati mwao. ²² Mwajiganyikwe kuula utame wenu wa kalakala, yaani undu wenu wa kalakala uwaliji nkonasikwa kwa ligongo lya misese ja kulambusya. ²³ Mpanganyikwe Wa sambano mmitima ni ng'anisyo syenu. ²⁴ Mmwale undu wa sambano waupanganyichikwe chisau ni Akunnungu, waukuloleka kwakutama yambone ni uswela wa usyene.

²⁵ Kwa yeleyo, nneche unami. Jwalijose aWechete usyene ni njakwe, pakuWa uwe wose tuli iWalo ya chiilu cha Kilisito. ²⁶ Mwatumbilaga, ni lutumbilo lwenu lukantendekasya kupanganya sambu, ni lutumbilo lwenu lukalonjela muusi wose. ²⁷ Kasimwapa lipesa Shetani. ²⁸ JuWajiWaga akajiWa sooni, nambo apanganye masengo gambone kwa makono gakwe kuti akole chindu chakwakamuchisya Wakulaga. ²⁹ NkaWecheta maloWe gangalimate, nambo mmechete maloWe gambone gagakwalimbichisya Wandu kuti maloWe gunkuWecheta gakamuchisye Wandu Wakugapilikana. ³⁰ Ngasimunsupusya Mbumu jwa Akunnungu pakuWa Welewo ali chimanyisyo cha Akunnungu kukwenu chakulosya kuti Wanyamwe ndi Wandu Wakwe, nombe mbumu akulosya lyuWa lichaiche Akunnungu kukwawombola Wandu Wakwe. ³¹ Ngasimma ni ligogo mu ntima mwe ni ngasimwatumbilila Wandu Wane ni ngasimma ni uchimwa ni ngasimmenyana ni kutukana ni kuleka chigongomalo chachili chose. ³² Nambo mme ni mitima jambone ja kukolelana chanasa jwine ni jwine, nnechelesyane mpela yatite pakunnechelesya Akunnungu kwa litala lya Kilisito.

5

Kutama mu lulanga

¹ Mwasyasye Akunnungu pakuWa Wanyamwe ndi Wanache Wao Wakunonyelwa. ² Ntameje kwa kunonyelana, mpela Kilisito iWatite pakutunonyela ni kuutyosya umi wakwe kwaligongo lyetu nti mbopesi jakununjila ni sadaka jajikwanonyela Akunnungu.

³ Nambo pakuWa Wanyamwe ndi Wandu Wa Akunnungu, nipele chikululu ni usakwa wauli wose pane chilema chikakolanjikwa pasikati jenu. ⁴ Ngasimecheta maloWe ga soni ni gangalimate pane ga makani ngagakuWajilwa kose kukwenu, nambo mmbaya kuWecheta maloWe gawatogolela Akunnungu. ⁵ Mmanyilile isyene kuti jwachikululu jwalijose ni jwusakwa ni jwalipamo, mundu jwanti yele ali chisau mundu jwakuchipopelela chinyago ni mundu jwalijose jwanti yele ngaapata chindu mu Umwenye wa Kilisito ni wa Akunnungu.

⁶ Akanlambusya mundu kwa maloWe gangalimate, kwa ligongo lya gelego Akunnungu akwalamula Wele Wangakwapilikanichisya. ⁷ Nipele Wanyamwe nkakamulangana nawo. ⁸ Wanyamwe kalakala mwaliji pa chipi, sambano Wanyamwe ndi Wandu Wa Ambuje, nkutamanga palulanga. Kwayele ntamanje mpela Wandu Waali mu lulanga, ⁹ pakuWa kutama palulanga kukuntenda mpanganye indu yambone ni kupanganya indu yakusaka Akunnungu ni kuWecheta ya usyene. ¹⁰ Nchalile kuimanyilila yaikwanonyelesya Ambuje. ¹¹ Nipele nkaliwanganya nkupanganya ipanganyo yangalimate ya mu chipi, nambo mwaichisye Wandu palulanga. ¹² Ligongo indu yakuipanganya

kwachisyepela ikutesya soni namose kuiwâlanga. ¹³ Nambo yose yaik-wichiswa palulanga, ikuloleka pangasisika, ¹⁴ pakuwâ lulanga ni lwalukulosya indu yose pangasisika. Kwa ligongo lyo Malembelo gakuti, “Njimuche mmweji ungonile, nsyuche, nombe Kilisito chanlanguchisye.”

¹⁵ Nipele nilolechesye inkuti kutama. Nkatama mpela wându wakulowela nambo ntame mpela wându wândi ni lunda. ¹⁶ Ntumie uchenene katema kandi nako kwa kupanganya indu yambone, pakuwâ mowâ ga gali gakusakala. ¹⁷ Kwa ligongo lyo nkawâ wakulowela, nambo nsose kuimanyilila aila yakuisaka Ambuje mpanganye. ¹⁸ Kasinkolelwa divai pakuwâ kukolelwa kukutesya mundu apanganye indu yangalumbana pangaganisya ichikopochele. Nambo ngumbaswe Mbumu jwa Akunnungu. ¹⁹ Pankukunguluka, mmechete kwa malowe ga Sabuli ni nyimbo sya kulapa ni nyimbo sya kupopelela. Mwajimbile Ambuje ni kwajangalalila kwa mitima jenu. ²⁰ Mwatogolele Akunnungu Atati, mowâ gose kwa indu yose, mu liina lya Ambuje wetu Che Yesu Kilisito.

Majiganyo gankati achimbumba ni achalume

²¹ Kila mundu annolechesye njakwe kwa kulitulusya kwa ligongo lya kwachimbichisya Kilisito.

²² Wanyamwe achimbumba, mwapilikanichisye achiwankwenu mpela inkuti kwapilikanichisya Ambuje. ²³ Pakuwâ jwannume akunlongosya wankwakwe, mpela Kilisito nombe ali jwakuulongosya mpingo wa wându wakunkulupilila Kilisito. Nombe Kilisito nsyene ali wakwakulupusya wându wakunkulupilila, waali chiilu chao. ²⁴ Mpela ila mpingo wa wându wakunkulupilila Kilisito yakuti pakwapilikanichisya Kilisito, iyoyo achimbumba nombe wapilikanichisye achiwankwawo mu yose.

²⁵ Ni wanyamwe achalume, mwanonyele achiwankwenu mpela Kilisito yatite pakwanonyela mpingo wa wându wakunkulupilila Kilisito kwa kuutyosya umi wao kwa ligongo lyao. ²⁶ Watesile yeleyo kuti auwiche pajika mpingo wa wându wakunkulupilila Kilisito kwa ligongo lya Akunnungu, ni kwajosya kwa lilowe lyao mpela akwajosya ni meesi, ²⁷ kuti akombole kuliichisya mpingo wa wându wakunkulupilila Kilisito waali waswela ni wambone, wangali chilewo, atamuno ngwinyata, atamuno chachili chose chati iyoyo. ²⁸ Iyoyo peyo achalume akusachilwa wanonyele achiwankwawo mpela yakuti kuinonyela iilu yao achinsyene. Jwannume jwakunonyela wankwakwe akulinonyela nsyene. ²⁹ Pakuwâ ngapagwa mundu jwaakuchichima chiilu chakwe nsyene, nambo akuchilisya ni kuchigosa mpela Kilisito yakuti pakuugosa mpingo wa wându wakunkulupilila Kilisito, ³⁰ ligongo uwe wose tuli iwalo ya chiilu chao. ³¹ Mpela igakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu, “Kwa ligongo li, jwannume chiwaaleche atatigwe ni achikulugwe ni chalumbikane ni wankwakwe, nombe wawili wo chawe wamo.” ³² Kwana usyene wausisiche waunukulikwe kukwangu mmalembelo nkati Kilisito ni mpingo wa wându wakwe wakunkulupilila. ³³ Nambo ukungamba ni wanyamwe wakwe: Jwannume jwalijose annonyele wankwakwe mpela yakuti kulinonyela nsyene, ni jwambumba nombe ampilikanichisye wankwakwe.

6

¹ Wanyamwe wanache mwapilikanichisye achaŵelesi wenu ligongo nkukulupilila Ambuje, pakuŵa chelecho chili chambone kuchipanganya. ² Mpela igakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu, “Mwachimbichisye atati wenu ni achikulu wenu.” Lyeleli lili lilajisyo lyaandanda lyalili ni chilanga, ³ ni, “Pachinkole upile ni kutama yaka yejinji pa chilambo.”

⁴ Ni wanyamwe achatati kasimwatanda wanache wenu, nambo mwalele mpela yakuti pakusaka Ambuje kwakwalosya yakuti pakusachilwa kutama ni kwajiganya yele indu.

Achikapolo ni Achambuje ŵao

⁵ Wanyamwe achikapolo mwapilikanichisye achambuje wenu ŵa pachilambo pano kwa kwachimbichisya ni kwapilikanichisya ni kwa ntima wambone mpela nkwatumichila Kilisito. ⁶ Ntendeje yeleyo ngaŵa pe katema pakumbona ŵandu kuti mmoneche wambone, nambo mpanganye yaili unonyelo wa Akunnungu ni kwa ntima wose pakuŵa wanyamwe ndi achikapolo ŵa Kilisito. ⁷ Mpanganye masengo genu kwakusangalala mpela nkwatumichila Ambuje ni ngaŵa mpela nkwatumichila ŵandu. ⁸ Mmanyilile kuti mundu jwalijose jwakutenda yambone, atamuno ali kapolo pane jwalechelelwe chapochele mbote jakwe kutyochela kwa Ambuje.

⁹ Ni wanyamwe achakulu ŵa pachilambo ntende iyoyo kwa achikapolo wenu, nneche kwajogoya. Mmanyilile kuti wanyamwe ni ŵelewo, nkwetenje Ambuje ŵamo pe kwinani, nombewo nganakola lusagu.

Ngondo ja Mbumu

¹⁰ Nipele kwakumalichisya, njime nkulimbila nkulumbikana ni Ambuje ni kwakukamuswa ni machili gao gamakulungwa. ¹¹ Njigale yakumenyanila yose yampegwilwe ni Akunnungu kuti nkombole kugakanila malindi ga Shetani. ¹² Ligongo ngondo jetu ngatukumenyana ni ŵandu, nambo tukumenyana ni masoka gagakutama mu chilambo cha mbumu yaani achakulu ni ŵakwete ulamusi ni ŵakwete machili, ŵakuchilongosya chilambo cha chipi cha chigongomalo. ¹³ Kwa ligongo lyo njigale yakumenyanila yose yampegwilwe ni Akunnungu kuti pachijiiche ngondo nkombole kugapunda machili ga jwachigongomalo jula, pachimmale kumenyana chinkombole kwima nkulimbila.

¹⁴ Nipele, njime nkulimbila, usyene uŵeje mpela nkanda mchiunu mwenu, ni kuwoneka kwenu wambone paujo pa Akunnungu kuŵeje mpela chiwalo cha chisyano chakulichenjela pa ntima, ¹⁵ ni kukola lungwanu lwa kwalalichila ŵandu Ngani Jambone ja chitendewe luŵeje mpela inkuti pakuwala ilatu ya ngondo. ¹⁶ Kupunda yeleyo yose, chikulupi chenu chichiŵe mpela ngao mmakono genu kuti nkombole kujisima mipamba jose ja mooto ja Jwachigongomalo. ¹⁷ Mpochele ukulupusyo mpela chisoti cha chisyano, ni liloŵe lya Akunnungu mpela lipanga lyankupegwa ni Mbumu jwa Akunnungu. ¹⁸ Mpopelele katema kose, nchiŵendaga ukamuchisyo wa Akunnungu. Mpopelele katema kose mpela inkuti pakulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu. Nchesyanje pangapela nkwapopelele ŵandu wose ŵa Akunnungu. ¹⁹ Iyoyo mumbopelele, kuti Akunnungu ambe maloŵe gakuŵecheta ni ngombole kwamanyisya ŵandu yantemela ya Ngani Jambone pangali lipamba. ²⁰ Une ndili jwantenga kwa ligongo lya Ngani Jambone namuno sambano ndili mu chitaŵiko. Mumbopelele, kuti ngombole kujilalichila Ngani Jambone pangali lipamba mpela inguti pakusachilwa.

Chikomasyo chakumalichisya

²¹ Che Tukiko, njetu jwakunonyelwa ni jwakutumichila jwakukulupilichika nkulumbikana ni Ambuje chansalile ngani syangu syose ni inguti pakwendelechela ni mmanyilile inguti pakupanganya masengo.

²² Nguntuma kukwenu kwa ligongo lya chindu chi, ansalile ngani sya nkati uweji ni kuntulasya mitima jenu.

²³ Achalongo achinjangu, ngumendela chitendewele ni unonyelo ni chikulupi kutyochela kwa Akunnungu Atati ni kwa Ambuje Che Yesu Kilisito.

²⁴ Ngwawendela umbone kwa Akunnungu aâala wose wakwanonyela Ambuje wetu Che Yesu Kilisito kwa unonyelo wangali mbesi.

Chikalata chi che Paolo kwa Wafilipi Chilongolelo

Che Paolo walembela chikalata chi mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito wawaliji ku Filipi. Pa yaka ya 61 pakumala kupagwa Kilisito, katema che Paolo ali atawikwe. (1:13) Komboleka yaliji ku Loma. Chikalata chi walembela mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito wawaliji ku musu wa ku Filipi.

Tukukombola kusyoma kanandi nkati musu wa ku Filipi mu chitabu cha Masengo ga achinduna. Musu wa ku Filipi waliji wekulungwa mu chilambo cha ku Makedonia. Nombe kwaliji ni mpingo waandanda wa wandu wakukulupilila Kilisito mu chilambo cho.

Che Paolo ni che Sila wautandisye mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito wo pamo, kwa nningwa wa kuipanganya yaikwanonyelesa Akunnungu pawaliji kweleko. (Masengo 16) Che Paolo waliji ni miningwa jakupisyangana kwa kuchilemba chikalata chi. Watumiye lipesa li kwa kwatogolela mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito kwa ligongo lya ntuuka uwapelechele pawapikene kuti atawikwe mu liunjili lya 4:10-19, ni wasalile yakuti pakwendelechela ali mu chitawiko. Walajisye che Timoseo ni che Epafladito kwa mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito mu liunjili lya 2:19-30, kuti wapochele ni kwachimbichisa ilongola wao.

Yali mwelemo

Che Paolo akutanda kuchilemba chikalata kwa kwakomasya mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito waali ku Filipi (1:1-2).

Sooni akwasalila nkati yakuti pakwendelechela ni yakuti pakusauka (1:3-2:30).

Sooni akwasalila yaikuti pakusachilwa wakilisito kutama (3:1-4:9).

Che Paolo akumalichisa kwa kwatogolela mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito waali ku Filipi kwa mituuka jiwapelechele ni pa mbesi akwakomasya (4:10-23).

Chikomasyo

¹ Une che Paolo pamo ni che Timoseo, wakutumichila wa Kilisito Yesu, tukunnembela wanyamwe, wandu wa Akunnungu wose wankutama ku Filipi wanlumbikene ni Kilisito Yesu, pamo ni achakulu ni achikamusi wa mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito. ² Tukummendela umbone ni chitendewele kutyochela kwa Akunnungu Atati wetu ni kwa Ambuje wetu Kilisito Yesu.

Che Paolo akwapopelela Wafilipi

³ Ngwatogolela Akunnungu wangu katema kose pangunkumbuchila. ⁴ Katema kose pangumpopelela wanyamwe wose, ngupopela njisengwaga, ⁵ kwa yankuti kamulangana ni une, pa masengo ga kwalalichila wandu Ngani Jambone, chitandile lyuwa lyaandanda lila mpaka lelo jino. ⁶ Isyene ngumanyilila kuti Akunnungu juwagatandisye masengo gambone ga mmitima mwenu, chagajendelechese mpaka pachigamalile pa lyuwa lya kuuja Kilisito Yesu lila. ⁷ Nguwajilwa kuganisa kwanti nyi nkati wanyamwe, ligongo ngunkumbuchila katema kose. Pakuwa mwakumulene none pa umbone ula umbegwilwe ni Akunnungu wa kujichenjela ni kujilimbisya Ngani Jambone katema panaliji mu chitawiko ni panaliji nechelele. ⁸ Akunnungu ali

jwaumboni jwangu kuti ngusala isyene kuti ngunnonyela wanyamwe kwa ntima wangu wose, kwa unonyelo ulaula wa Kilisito Yesu.

⁹ Ngwapopelela Akunnungu kuti unonyelo wenu ujonjecheke kukula nnope ni nkole lunda ni umanyilisi, ¹⁰ kuti nkombole kusagula indu yaili yambone. Sooni mitima jenu jiwoneche jeswela, wangi magambo mpaka lyuwa lya kuuja Kilisito lila. ¹¹ Utame wenu tiugumbaswe ipanganyo yambone paujo pa Akunnungu yaikutyochela kwa Kilisito Yesu pe, kwa ligongo lya ukulu ni ulape wa Akunnungu.

Kutama kwa kwatumichila Kilisito

¹² Achalongo achinjangu ngusaka manyilile kuti, iyasimene yangamwisye kwanope kwenesya Ngani Jambone. ¹³ Kwa ligongo lya wakulindilila wose wa nyumba ja mwenye, pamo ni wane wose, akumanyilila kuti ndili mchitawiko, ligongo ngwatumichila Kilisito. ¹⁴ Kutawikwa kwangu kwatesile achalongo wajinji wawankulupilile Ambuje kuchalila kwanope mu kulalichila Lilo we lya Akunnungu pangali lipamba. ¹⁵ Isyene, wampepe mwa wandu wo akulalichila Ngani Jambone ja Kilisito kwa wiu ni umenyani, nambo wandu wane akulalichila Ngani Jambone ja Kilisito kwa ntima wambone wa kwakamuchisya wandu. ¹⁶ Wandu wa ntima wambone akulalichila Ngani Jambone kwa ntima wa unonyelo, akumanyilila kuti Akunnungu ambele masengo ga, gakujichenjela Ngani Jambone. ¹⁷ Wandu wane wo akulalichila Ngani Jambone ja Kilisito kwa ntima wanalumbana ni ngawa kwa ntima wambone. Wanyawo akuganichisya kuti tanyonjehesye kulaga nkutawikwa kwangu.

¹⁸ Ngawa chindu kwangu une! Une ngusengwa iwaga wandu akulalichila Ngani Jambone ja Kilisito mwamulimose, atamuno kwa ntima wambone pane kwa ntima wanalumbana. Sooni tinyendechele kusengwa, ¹⁹ pakuwa ngumanyilila kuti kwakupopela kwenu ni kwa ukamuchisyo wa Mbumu jwa Che Yesu Kilisito chingulupuswe kutyochela nkutawikwa. ²⁰ Chingusaka ni chingulolela, ninajaluche kwa kuleka kupanganya ingusachilwa kupanganya. Nambo ngamuliswe ntima mo wa gose nnope sambano, kuti nankusye Kilisito mu utame mu chilu changu, iwaga ndili jwanjumi pane ndili wile. ²¹ Pakuwa kwa uneji kutama kuli kwatumichila Kilisito ni kuwa kuli kwambone nnope. ²² Nambo iwaga kwendechelela kutama chingombole kupanganya masengo kwa kwakamuchisya wandu wane, pepepo nganguchimanyilila chakusagula. ²³ Ndili pamalekano, ngusaka kutyoka mu chilambo chino nyaule kutama ni Kilisito pakuwa chelecho chili chindu chambone kupunda, ²⁴ nambo chili chindu chambone nnope kwa ligongo lya wanyamwe najendechelelaga kutama. ²⁵ None ngumanyilila kuti chindame. Ni chinyendechele kutama ni wanyamwe wose kuti nyendechele kunkamuchisya mchikulupi ni kukola lukondwa. ²⁶ Nipele pachinjiwa sooni ni wanyamwe chinkole ligongo lya kupunda kuli funila nkati une mu utame wenu nkulumbikana ni Kilisito Yesu.

²⁷ Nipele, chachikusachilwa utame wenu uwe wakuwajilana ni Ngani Jambone ja Kilisito, kuti atamuno naikaga pane iwaga ngangwika, mbilikane kuti nkwi chii mile ni kwa ntima umo, ni wose kwa pamo nchichichenjelaga chikulupi chachikwika ni Ngani Jambone. ²⁸ Ngasimwajogopa kose wammagongo wenu, katema kose muukamulisye ntima. Chelechi chichiwe chimanyisyo chisyene kwa wanyawo kuti chajonasiche, nambo wanyamwe chimpunde pakuwa ukulupusyo ukutyochela kwa Akunnungu. ²⁹ Pakuwa Akunnungu ampele wanyamwe lipesa lya kwatumichila Kilisito, ngawa kwa kukulupilila pe, nambo ni kwakulagaswa kwa ligongo lyao. ³⁰ Sambano

nkukamulana none pa ngondo. Ngondo jijojo jimwaweni njimenyanaga kalakala mpaka sambano ndili kungondo mpela inkuti pakupilikana.

2

Mme mpela Kilisito

¹ Ana umi wenu nkulumbikana ni Kilisito ukuntaga machili? Ana unonyelo wao ukuntulasya? Ana nkwete umo ni Mbumu jwa Akunnungu ni kukolelana chanasa ni kukosyana jwine ni jwine? ² Nipele ngummenda nlugumbasye lukondwa lwangu kwa nganisyo simo ni kwa unonyelo umo ni kwa ntima umo ni nningwa umo. ³ Kasintenda chindu chachili chose kwa kukangana atamuno kwa kulikanganichila nambo nlitulusye jwine kwa jwine, jwalijose ammalanjile njakwe jwambone kumpunda nsyene. ⁴ Mundu jwalijose akasosa kutenda indu yaikunsangalalisya nsyene nambo asose kutenda indu yaikwasangalalisya wandu wane. ⁵ Nkolanje ntima uwowo waalinawo Kilisito Yesu.

⁶ Namose Kilisito waliji chisau Akunnungu, nambo ngananganichisya kuti kuwa chisau Akunnungu, chili chindu chakukamulana nacho.

⁷ Nambo walesile indu yose yaili yakwe, waliji mpela jwakutumichila, wapagwile ni kuwa mundu mpela wandu wane.

⁸ Walitulwisye ni kwajitichisya Akunnungu mpaka kwasika, elo, kwasika pa nsalaba.

⁹ Kwa ligongo lyo Akunnungu wannyakwile mwinani nope, wapele liina lyekulu kugapunda meena gose,

¹⁰ kuti kwakuchimbichikwa kwa liina lya Che Yesu, yepanganyikwe yose yaili kwinani, ni yaili pachilambo, ni indu yaili paasi chilambo chitindiwale paujo pao,

¹¹ ni mundu jwalijose asale kwa kang'wa jakwe kuti, Che Yesu Kilisito ali Ambuje kwa ukulu wa Akunnungu Atati.

Mme mpela lilanguka pachilambo

¹² Nipele, achambusanga wangu wakunonyelwa, mpela imwatite kwitichisya mowa gose panaliji kukwenu, chiwe yambone mwajendelechelaga kunyitichisya pa mowa gano pandalichile ni wanyamwe. Njendelechele kuipanganya yambone yaikuilana ni ukulupusyo wenu kwa kutetemela ni kwa lipamba mpaka ukulupusyo wenu pachiumalile. ¹³ Pakuwa Akunnungu akupanganya masengo munkati mwenu ni kumpa ntima wakusaka ni ukombole wa kupanganya aila yakuisaka asyene.

¹⁴ Mpanganye yaili yose panganyinyita atamuno pangakangana, ¹⁵ kuti mme wanache wa usyene wa Akunnungu ni wangali ni sambu, wankutama pasikati ja chilambo changalumbana ni chelyungasiche. Mmoneche pasikati jao nti ndondwa, syasikulanguchisya kwiunde, ¹⁶ akuno nli kamulile uchenene lilo we lyalikwichisya umi. Mwapanganyaga yeleyo chingole chindu chakulifunila kukwenu pa lyuwa lya kuuja kwa Kilisito, pakuwa chichiwe chimanyisyo chakulosya kuti, kulimbila kwangu, ni masengo gangu, nganigawa ga bule.

¹⁷ Namose naulajikwaga ni miasi jangu jajitikaga kuwa mbopesi pamo ni chikulupi chenu ni masengo genu paujo pa Akunnungu, ngusengwa ni

kusangalala pamo ni wanyamwe wose. ¹⁸ Ni wanyamwe iyoyo nsangalale, sooni nsangalaleje pamo ni une.

Che Timoseo ni che Epaflodito

¹⁹ Nambo asakaga Ambuje Che Yesu, ngulolela kuntuma che Timoseo kukwenu pangakaŵa, kuti ngamuliswe ntima pachachimba ngani syenu. ²⁰ Nganingola mundu jwine jwali ni nningwa mpela wangu jutachichenjeuchila utame wenu. ²¹ Wandu wampepe akusosasosa kupoka kwao achinsyene pe, ngakuchenjeuka ni Ngani sya Che Yesu Kilisito. ²² Nkumanyilila mwachinsyene che Timoseo yatite kulosya kuti akuwajilwa, pakuŵa welewo atumichile pamo ni une nti mwanache ni atatigwe kunlalichila Ngani Jambone. ²³ Ngulolela chinjintuma kukwenu chitema patinjii manyilila itiingopochele apano. ²⁴ None ngwakulupilila Ambuje kuti tiiche kukunnola pangakaŵa.

²⁵ Nambo yamajile kummusya kukwenu nlongo njetu che Epaflodito katumetume njangu pa masengo ga kujichenjela Ngani Jambone. Iyoyo ali jwantenga jwenu jumwantumile achenjeuchile yaikuusoŵa. ²⁶ Jwelejo akunnajila kwannope kwawona wanyamwe wose, wasongoneche nnope pakuŵa mwapilikene kuti alwasileje. ²⁷ Kusyene, alwasileje mwa kuwandichila kuwa. Nambo Akunnungu wankolele chanasa, nganankolela chanasa jwelejo pe, nambo ni une jwakwe kuti ninapunde kusongoneka. ²⁸ Kwayele, nguntuma kukwenu chitema pe kuti pachimwaone sooni nsangalale ni une kulilasika kwangu kumale. ²⁹ Nipele mumpochele kwa lukondwa lose nti nlongo njenu, nkulumbikana ni Ambuje. Mwachimbichisye wandu waali mpela jwelejo. ³⁰ Pakuŵa waliji mchakogoya cha kuwa kwa liwamba lya masengo ga Kilisito. Nombewo waliji mchakogoya kuti angamuchisye une apala pamwalepele mwachinsyene kungamuchisya.

3

Kukundikwa ni Akunnungu

¹ Mbesi, achalongo achinjangu, nsengweje kwa ligongo lya kulumbikana ni Ambuje. Ngangupela kunlembela sooni indu ilaila inalongolele kunnembela, pakuŵa yeleyo chiinfai wanyamwe. ² Nlilolechesye ni awala wakuitendekanya ya chigongomalo, waali mpela mbwa, wandu wakukanganyichisya kuumbala. ³ Uweji tuli wandu waumbale isyene, ngaŵa wanyawo, pakuŵa tukwapopelela Akunnungu kwa kulongoswa ni Mbumu jwao ni tukulilapa kwakulumbikana ni Kilisito Yesu. Ngatukuikulupilila indu yaikutendekwa mu chiilu. ⁴ Nambo uneji ngakombwele kuikulupilila indu yaikutendekwa mu chiilu. Iwaga kwana mundu jwakuganisya kuti akukombola kulifunila chisyoŵelo cha kuumbala, une naapundile. ⁵ Naumbele panaliji ni moŵa nane pakumala kupagwa. Uneji ndili Mwisilaeli jwa lukosyo lwa Benyamini ni Mwebulania kwa chipago. Nkati kugakamulisya malajisyo, naliji Mfalisayo, ⁶ nachalile nnope kwalagasya mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito. Nkati kutendekwa wambone paujo pa Akunnungu kwa kwitichisya Malajisyo, naliji jwangali chileŵo. ⁷ Aila indu yose inaiweni ili yakupoka kwaune, sambano nguiwona yangali chindu kwa ligongo lya Kilisito. ⁸ Elo, ngaŵa yeleyo pe, indu yose nguiwona yangali chindu kwa ligongo lya chindu chachikulungwa chambone cha kwamanyilila Kilisito Yesu, Ambuje wangu. Kwa ligongo lyao nyasile indu yose ni kwiwalanjila usakwa kuti naapate Kilisito ⁹ ni kulumbikana

nawo kuli kusyene. None nganguwâlanjilwa sooni jwambone paujo pa Akunnungu kwakujitichisya malajisyo, nambo nguwanjilwa jwambone paujo pa Akunnungu kwa kwakulupilila Kilisito. Kwele kutendekwa jwambone paujo pa Akunnungu kukutyochela kwa Akunnungu kwa litala lya chikulupi. ¹⁰ Ngusaka namanyilile Kilisito ni machili ga kusyuka kwakwe, ngusaka laje mpela iwâtite kulaga ni kuwa kwa ligongo lyao mpela iwâtite kuwa kwa ligongo lyangu, ¹¹ akuno njilolelaga kuti Akunnungu chasyusye.

Nguutuka kuti iche pangusaka kwika

¹² Ngangusaka kusala kuti masile kwika kumbesi pane ndili jwamalilwe. Nambo nguchalila kuti mbate ntulilo, kwa litala lya wele ntulilo wo Kilisito Yesu asyene ambatile une meje jwao. ¹³ Achalongo achinjangu, ngan-guliganichisya kuti masile kupochela ntulilo, nambo nguchitenda chindu chimo pe, nguiliwalila indu yepite ni nguchalila kuti ngole indu yaikwika. ¹⁴ Nguutuka kuti nyiche kumbesi luwilo, kuti mbochele ntulilo wa Akun-nungu wa moâ gose pangali mbesi, aula uâlanje watuwilasile Akunnungu kwa litala lya Kilisito Yesu. ¹⁵ Uwe wose wâtukusile mmbumu, tuganisyeje yimo. Naga nkwete maganisyo gane, Akunnungu tambunukulile chindu cho. ¹⁶ Nambo, kwa yailiyose tujendelechele mmbujo mu litala lilyolyo lyatukuiye mpaka sambano.

¹⁷ Achalongo achinjangu, musyasye une. Mwaloleje yambone wakuchikuya chisyasyo cha majende gatumpete wanyamwe. ¹⁸ Nansalile kakajinji chindu chi, ni sambano ngunsalila sooni akuno njililaga, wandu wajinji akutama nti wammagongo wa nsalaba wa Kilisito. ¹⁹ Mbesi jao jili wonasi, pakuwa nnungu wao ali misese ja chiilu. Akulilapila indu ya soni, ni ng'anisyo syao sili pachanya pa indu ya pachilambo pa. ²⁰ Nambo uweji kumangwetu kwinani, ni kutyochela kweleko tukwalolela Nkulupusyo jwetu kwa lung-wanu Ambuje wetu Che Yesu Kilisito aiche kutyochela kwinani. ²¹ Welewo chaigalausye ilu yetu ya kuwola, ni kuilandanya iwe mpela ni chilu chao cha ukulu. Kwa ukombole wo akukombola kuilongosya indu yose.

4

Malowe ga kulimbisya ntima

¹ Kwayele, achalongo achinjangu wakunonyelwa, ngulajila kwannope kwaona sooni. Wanyamwe ni wanli lukondwa lwangu ni chindu changu chachili mpela singwa. Wakunonyelwa wangu ngummenda njime kwakulim-bangana nkulumbikana ni Ambuje.

² Ngunchondelela che Euodia ni che Sintike mme ni nningwa umo nti achalongo kwa kulumbikana ni Ambuje. ³ Nomwe katumetume njangu jwakukulupichika, ngummenda mwakamuchisye achakongwe wa, pakuwa wâlasile kwannope pamo noneji, pamasengo ga kwenesya Ngani Jambone pamo ni che Kelementi ni achinjangu wane waâpanganyisye masengo pamo noneji, wosewo meena gao galembechekwe mchitabu cha umi.

⁴ Nsengweje moâ gose nkulumbikana ni Ambuje. Ngusala sooni nsengweje! ⁵ Kulitimalika kwenu kumanyiche kwa wandu wose, Ambuje ali chiwandi kuuja. ⁶ Kasinlisausya nkati chindu chachili chose, nambo kwa chachili chose mwasalile Akunnungu kwa kupopela ni kwachondelela ni kwatogolela. ⁷ Ni chitendewe kutyochela kwa Akunnungu chachikupunda umanyilisi wauli wose wa wandu, tichigose mitima jenu ni miningwa jenu uchenene mu kulumbikana kwenu ni Kilisito Yesu.

⁸ Mbesi, achalongo achinjangu nganisiyeje nkati yose yambone ni yaikuwajilwa kulapikwa ni indu yose ya usyene ni indu yambone ni indu yaikwanonyelesya Akunnungu ni yose yaili yambone, ni yakuwajilwa kwilapa, ni yose yakusalala ni yakuchimbichikwa. ⁹ Ntendeje indu yose imwalijigenye ni imwaipochele kutyochela kwangune, ni yanayose imwaipilikene ni imwaiweni kwangune. Ni Akunnungu wakwatenda wandu atame kwa chitendewele chawe pamo ni wanyamwe.

Che Paolo akwatogolela Wafilipi

¹⁰ Nasengwile nnope nkulumbikana ni Ambuje, pakuwa nkungumbuchila sooni. Isyene nguti, ngangusala kuti mwandiwalile nambo lyansowile lipesa lya kulosya kuti nkuungumbuchila. ¹¹ Nganguwecheta yelei pakuwa ngwete yaikuusowa, ligongo nalijigenye kulisinga mu indu indi nayo. ¹² Nakumanyi kutama ndili jwangali chindu ni sooni ngumanyilila kutama ndili ngwete ipanje. Nalijigenye indu yose, kola sala pane kwikuta, kukola yachuluka ni kusowekwa nombe. ¹³ Ngukombola kupanganya indu yose kwa litala lya Kilisito wakuumba machili. ¹⁴ Nambo mwatesile yambone kukamulangana none nkulaga kwangu.

¹⁵ Wanyamwe Wafilipi nkumanyilila yambone kuti, panatyosile ku Macedonia, chitandilile kundanda panalalichilaga Ngani Jambone, nganiupagwa mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito uwakamulene noneji kwa ngani jakwausya ni kupochela, ikawe wanyamwe pe. ¹⁶ Pakuwa, namose panaliji ku Sesalonike mwambelechele indu yakungamuchisya kakajinji. ¹⁷ Nga wa kuti ngusaka mbochele mbote pe nambo ngusaka upile ujonjechekwe kukwenu. ¹⁸ Ngwete indu yose ni yakupunda, sooni igumbele, pakuwa che Epaflodito ambelechele yose yaityosile kukwenu. Mitulilo ji jili nti sadaka jajikununjila yambone ni mpela mbopesi jakukundikwa ni jajikwanonyelesya Akunnungu. ¹⁹ Nipele Akunnungu wangu tangumbalichisye kwa ukombole wao wekulu yaikunso wa kwa litala lya Kilisito Yesu malinga ni ipanje yakwe ni ukulu wakwe. ²⁰ Ukulu uwe kwa Akunnungu Atati wetu mo wa gose pangali mbesi ni mo wa gose pangali mbesi. Eloo.

Chikomasyo cha kumalichisya

²¹ Mungomachisye wandu wose wa Akunnungu wakwakulupilila Kilisito Yesu. Achalongo achinjetu waali pamo ni une akunkomasya. ²² Wandu wose wa Akunnungu wakutama pelepa akunkomasya, nnopennope wandu waali mu nyumba ja Mwenye jwa ku Loma.

²³ Umbone wa Ambuje Che Yesu Kilisito utame pamo ni wanyamwe.

Chikalata chi che Paolo kwa Wakolosai Chilongolelo

Chikalata kwa wakolosai chalembeke ni Nduna che Paolo, liunjili lya 1:1. Walembe chikalata chi ali mchitawiko mmusi wa ku Loma. Ikukomboleka chalembeke pa yaka ya makumi nsano ni limo pakumala kupagwa Che Yesu Kilisito. Chikalata kwa wandu wa ku Kolosai pamo ni ikalata ine, kwa wandu wa ku Efeso ni chikalata kwa che Filimoni ikuwilanjikwa ikalata ya mchitawiko pakuwa che Paolo walembe ikalata yo ali mchitawiko. Walembe chikalata chi kwa wandu wakukulupilila Che Yesu wa ku Kolosai. Che Paolo nganautandisya mpingo wa wandu wakukulupilila Che Yesu wa ku Kolosai mpela yatite pakusala mu liunjili lya 2:1, nambo ikukomboleka waliweni kuti akusachilwa ni wele wandu wakukulupilila Che Yesu wo. Pane mpingo wa wandu wakukulupilila Che Yesu watandiswe ni che Epafula pakuwa waliji mundu jwa ku Kolosai.

Che Paolo watojime kwa ligongo lya majiganyo gampepe ga unami pasikati ja mpingo wa wandu wakukulupilila Che Yesu wa ku Kolosai. Liuto lyalikulungwa lya chikalata cho lyakunguluchile ngani jo. Ikukomboleka kwaliji ni mpingo wa Wakilisito waali Wayahudi walijile kwakanganichisya Wakilisito wane akuyanje malajisyo ga Chiyahudi gagakutyochela mu Lilangano lya Kalakala, nopennope yankati kuumbala. Che Paolo akulemba yambone, kuti Wakilisito ngakuchilajila chachilichose pane mundu jwalijose ika we Kilisito kuti akombole kukundikwa ni Akunnungu, liunjili lya 1:15-20, ni kuti majiganyo gasyene gali ga chiundu ni ngagakukombola kwapakasya kose, liunjili lya 2:8.

Yaili mwalemo

Che Paolo akutanda kuchilemba chikalata chakwe kwa kwakomasya wandu wakukulupilila Che Yesu wa ku Kolosai, liunjili lya 1:1-2.

Ni sooni akulemba nkati ukulu wa Kilisito, kweleku kuli kwanga kusyene nkati majiganyo ga unami gagajenele mu Kolosai, liunjili lya 1:3-3:4.

Mpela yaitite pakusyo weleka mu ikalata yakwe yejinji, che Paolo akulemba mbindikati jine ja chikalata kwa kulemba malajisyo kulosya yakuti kusachilwa Wakilisito kutama, liunjili lya 3:5-4:6.

Che Paolo akumalichisya kulemba chikalata chakwe kwa kwakomasya ni kwasalila kuti chikalata chi chisomekwe paujo pa wakukulupilila waali mu mipingo jine wandu wakukulupilila Che Yesu, liunjili lya 4:7-18.

¹ Une che Paolo, Nduna jwa Kilisito Yesu kwa unonyelo wa Akunnungu ndili ni mpwanga jwetu che Timoseo, ² tukunnembela wanyamwe wandu wa Akunnungu wankutama ku Kolosai, achinjetu wakukulupilichika mu kulumbikana ni Kilisito. Tukumpopelela umbone ni chitendewe kutyochema kwa Akunnungu Atati wetu.

Kwatogolela Akunnungu

³ Mo wa gose patukumpopelela wanyamwe, tukwatogolela Akunnungu, Atati wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. ⁴ Pakuwa tupilikene inkuti pakukulupilila Kilisito Yesu ni inkuti pakwanonyela wandu wose wa Akunnungu. ⁵ Chikulupi chenu ni unonyelo wenu ikukulupilila chilolelo chamichile chile kwini. Mwapilikene kaandanda nkati chilolelo cho, katema

pamwalalichilwe Ngani Jambone ja usyene. ⁶ Ngani Jambone jo jannyichilile wanyamwe ni kwenela mu chilambo chose ni kumpelechela umbone, ni kukula mpela ijitite kula pasikati jenu chitandile lyele lyuwa pamwapilikene ni kumanyilila umbone wa Akunnungu wautite kuwa. ⁷ Che Epafula kapolo njetu jwakunonyelwa, jwelejo ni juwanjigenye wanyamwe jele ngani jo. Jwelejo ali jwakutumichila jwakukulupilichika jwa Kilisito pamalo petu kwa ligongo lyenu. ⁸ Jwelejo ni jwatusalile ngani ja unonyelo wenu umpegwilwe ni Mbumu jwa Akunnungu. ⁹ Kwa ligongo li nowe wakwe chitandilile lyuwa litwapilikene nkati wanyamwe, ngatukuleka kumpopelela. Tukwachondelela Akunnungu antende manyilile aila yakwisaka mpanyanye mu lunda lose ni umanyilisi wose umpegwilwe ni Mbumu jwa Akunnungu. ¹⁰ Tukupopelela yeleyi kuti nkombole kutama mpela yakuti pakusaka Ambuje, njendelechele kupanganya yaikwanonyela welewo mowa gose. Kwa litala lyo chinkombole kupanganya masengo gagali gose gambone ni kupunda kwamanyilila Akunnungu. ¹¹ Akunnungu amlimbisye kwa litala lya ukombole wose ni ukulu wao, kuti nkombole kupililila indu yose pangapela, ¹² ni kwakusengwa mwatogolele Atati, wantesile wakuwajilwa kupochela indu yose iwagosele wandu wakwe mu umwenye wa lilanguka. ¹³ Pakuwa welewo atukulupwisye kutyochela mmachili ga chipi ni kutujinjisa mu umwenye wa Mwanagwe jwakunnonyela. ¹⁴ Kwa litala lya jwelejo tuwombolechekwe ni kulecheleswa sambu syetu.

Kilisito ni masengo gakwe

¹⁵ Kilisito akulandana kwa usyene ni Akunnungu wangakuwoneka. Jwelejo wapali ikana we yepanganyikwe yose kugumbikwa. ¹⁶ Pakuwa kwa litala lya jwelejo, Akunnungu waigumbile indu yose ya kwini ni indu yose ya pachilambo ni yaikuwoneka ni yangaikuwoneka pamo ni waali ni machili pane achakulu pane ilongola pane waali ni ulamusi. Akunnungu waigumbile indu yose kwa litala lyakwe ni kwa liwamba lyakwe. ¹⁷ Kilisito wapali ikana we indu yose kugumbikwa ni kwakulumbikana ni welewo indu yose ilumbikene pamo. ¹⁸ Kilisito ali ntwe wa chiilu chakwe ni chiilu cho chili mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito, nombejo ali ndande ja umi wa chiilu cho nombe ali ndande. Jwelejo ali jwaandanda kusyuka kuti awe jwaandanda mu indu yose. ¹⁹ Pakuwa yanonyelesye Akunnungu asyene kuti utindimisyu wakwe wose uwe mu nkati mwa Kilisito. ²⁰ Akunnungu wajilenye indu yose kwa litala lya Kilisito, ni kwa miasi jakwe jijamwasiche pa nsalaba jatesile chitendewe ni indu yose yaili pachilambo ni kwini.

²¹ Ni wanyamwe kalakala mwaliji ntalikangene ni Akunnungu, nombe mwaliji wammagongo wao pakuwa mwaganisisye yachigongomalo ni mwatesile yachigongomalo. ²² Nambo sambano, Akunnungu wantesile mwanya mme achambusangagwe kwa litala lya chiwa cha chiilu cha Kilisito kuti anjause paujo pao akuno ndi waswela, wangali sambu namose chilewo. ²³ Nambo wanyamwe nkusachilwa kwendelechela kutama mu chikulupi, namose nkakunda kutinganyikwa ni kusaama mu chilolelo chila chimwachipatile katema pamwapilikene Ngani Jambone. Une che Paolo natendekwe kuwa jwakutumichila jwa Ngani Jambone jila jijalalichile kwa wandu wose pachilambo pose.

Masengo ga che Paolo kwa mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito

²⁴ Sambano ngusengwa kwa masausyo gangupata kwa ligongo lyenu. Kwa litala lya kulaga kwangu kwa chiilu, ngugumbalichisya aila yaipungwiche mu kulaga kwa chiilu cha Kilisito, yaani mpingo wa wandu wakukulupilila

Kilisito. ²⁵ Ni une natendekwe ni Akunnungu kuwa katumetume jwa wandu wakunkulupilila Kilisito. Masengo gasyene gali, kulalichila Lilo we lyao kwa utindimisyoy, ²⁶ ni lilo we lyo lili chantemela chichasisiche kwa wandu wose chitandile kalakala, nambo sambano chimanyichikwe kwa wandu wakwe. ²⁷ Pakuwa Akunnungu asachile kwamanyisya wandu chantemela cho yachitite pakuwa chachikulungwa ni cha ukulu chichajenele kwa wandu wanga wa Wayahudi wose. Chantemela cho chili achi, Kilisito ali nkati mwenu, ni wanyamwe wakwe chinkole liunjili lya ukulu wa Akunnungu. ²⁸ Kwa ligongo lyo, tukunlalichila Kilisito kwa wandu wose. Tukunjamuka ni kunjiganya kila mundu kwa lunda lose, kuti tukombole kunnyikanawo kila mundu paujo pa Akunnungu ali jwautindimisyoy mu nkulumbikana ni Kilisito. ²⁹ Kutu ndende yeleyo ngupanganya masengo ni kuchalila kwa machili gamakulungwa ga Kilisito gagakupanganya masengo nkati mwangu.

2

¹ Ngusaka manyilile inguti pakupanganya masengo kwa kuchalila kwa ligongo lyenu ni kwa ligongo lya wandu wa ku Laodikia ni kwa ligongo lya wose wanganamone une. ² Ngupanganya yeleyo kuti atulaswe mitima ni kulumbikana pamo mu unonyelo ni pakupunda yeleyo akombole kugumbalichiswa upile kwa winji ni kumanyilila kwa kusyene. Pele chakombole kuchimanyilila chantemela cha Akunnungu, malumbo gakwe kwamanyilila Kilisito asyene. ³ Welewo pe ni wakukombola kwatenda wandu alumanyilile lunda lose ni umanyilisi wose wa Akunnungu.

⁴ Ngunsalila wanyamwe malo we ga kuti mundu akanlambusya kwa malo we gakunnyenga namuno gakuwoneka gambone. ⁵ Pakuwa atamuno ndalichile kwa chiilu, nambo ndili pamo ni wanyamwe mu mbumu, none ngusengwa kwiwona ipanganyo yenu ikwendelechela kwa ukotopasyo ni inkuti pakwima chimile nkwakulupilila Kilisito.

Umi wa usyene nkulumbikana ni Kilisito

⁶ Nipele pakuwa mwapochele Kilisito Yesu kuwa Ambuje wenu, iyoyo njendeje nkulumbikana ni welewo. ⁷ Njendelechele kukamulangana nawo mpela ila nkuwika michiga nkati mwakwe ni umi wenu utawikwe pachanya pakwe ni kwima nkulimbangana mu chikulupi mpela imwatite kujiganyikwa. Pakupunda yeleyo mmeje wakutogolela nnope.

⁸ Nililechesye akaika mundu kukunnambusya kwa malo we ga majiganyo gaunami, ndande jakwe jili mapochelo ga wandu ni ga masoka gagakulamula pachilambo nambo ngagakutyochela kwa Kilisito asyene. ⁹ Pakuwa chinungu chose cha Akunnungu chili mu nkati mwa chiilu cha Kilisito. ¹⁰ Ni nkulumbikana nawo, wanyamwe nkmete umi wautindimisyoy. Welewo akmete ulamusi pa masoka gagakutawala ni achakulu wose.

¹¹ Nkulumbikana ni Kilisito wanyamwe mwaumbele ni kusileka tama syangalumbana simpagwile nasyo nambo kuumbala kwangatendekwa kwa makono ga wandu nambo mmumbeswe ni Kilisito nsyene. ¹² Pakuwa pamwabatisilwe mwasichikwe pamo ni Kilisito, ni mu ubatiso wo iyoyo wanyamwe mwasyuchile pamo nawo ligongo mwakulupilile machili ga Akunnungu, juwansyusisye Che Yesu. ¹³ Kalakala mwaliwi wawe ligongo lya sambu syenu ni tama sya chiilu syangalumbana simpagwile nasyo syasikusaka kupanganya sambu syaliwi syangatyochekwa. Nambo sambano Akunnungu ampele umi pamo ni Kilisito. Nombe Akunnungu atulechesye sambu syetu syose, ¹⁴ pawachipukwite chikalata chachilembekwe magambo getu pamo ni malajisyo gakwe chati Akunnungu akatulamilile

uwe, wachipukwite kusyene kwa kuchiwamba pa nsalaba. ¹⁵ Pa nsalaba po Kilisito wagasumwile machili masoka gagakutawala ni achakulu wakutawala. Watasile soni paujo pa wandu kwa kwakwekwelemya nti wandu watawikwe mu ulendo kwalosya kuti wapundile.

¹⁶ Nkakunda mundu jwalijose kummichila lilajisyo nkati chakulya ni yakung'wa atamuno yankati lyuwa lya chindimba pane Lyuwa lyakuwoneka lwesi pane Lyuwa lya Kupumulila. ¹⁷ Ayiyi yose ili chiwilili cha indu yaikwika yo, nambo usyene wa yele yose uli Kilisito nsyene. ¹⁸ Nkajitichisya kulamulikwa ni mundu jwalijose jwakulilola kwa paasa kuti ali jwakulitulusya ni jwakwapopelela achikatumetume wa kwini. Mundu jwanti yele akulifuna kwa indu yaiweni ni kwa ligongo lya lunda lwakwe. ¹⁹ Mundu jo alesile kukamulangana ni Kilisito waali ntwe wa chiilu. Kwa litala lya welewo chiilu chose chikutagwa machili ni kulumbikanywa pamo kwa iwalo ni mitasi jakwe, nombecho chikukula kwa unonyelo wa Akunnungu.

Kuwa ni kutama pamo ni Kilisito

²⁰ Wanyamwe mwawile pamo ni Kilisito ni kuwombolwa kutyochela mu machili ga masoka gagakulamula pa chilambo. Ana ligongo chi nkutama mpela wandu wa pa chilambo? Kwa chichi nkugajitichisya malajisyo gati yeleyo, ²¹ “Nkakamula chelechi, nkapasya chelechi, nkakwaya achila”? ²² Yeleyo yose chiwe yangalimate yamalaga kutumika. Yeleyo yose ili malajisyo ni majiganyo ga wandu pe. ²³ Isyene malajisyo ga gakuwoneka kuwa ga lunda, nkupopela kwaliwichile achinsyene ni nkulitulusya kwao ni nkuchilongosya chiilu kwakuchisasya. Nambo yele yose nganikola machili ga kusilekasya tama sya chiilu.

3

¹ Nsyuchile pamo ni Kilisito, kwayele muiganisye indu yaili kwini kwali Kilisito atemi upande wauli ni ulamusi wa Akunnungu. ² Nganisyeje indu yaili kwini ni ngawa yaili pa chilambo pano. ³ Pakuwa wanyamwe mwaliwi wawe ni umi wenu usisiche pamo ni Kilisito munkati mwa Akunnungu. ⁴ Kilisito ali umi wenu wa usyene, nombewo pachawoneche sooni nipele wanyamwe chimmoneche pamo nawo mu ukulu wao.

Utame wa kalakala ni utame wa sambano

⁵ Nipele, nsiulaje kila tama syangalumbana simpagwile nasyo sya pachilambo yaani chikululu ni usakwa ni tama ni nganisyo syangalumbana ni lipamo yaili nti kupopela inyago. ⁶ Kwa ligongo lya sambani, lutumbilo lwa Akunnungu lukwaichilila welewo wakukana kupilikanichisya. ⁷ Kalakala, wanyamwe mwatamaga nkusikuya tama syangalumbana simpagwile nasyo. ⁸ Nambo sambano nneche yeleyi, lutumbilo ni tama ni chigongomalo ni kwatukana Akunnungu. Malowe gangalimate ganakopoche nkang'wa mwenu. ⁹ Kasinnambusyana, pakuwa ntyosisye tama syangalumbana simpagwile nasyo pamo ni isambo yakwe yose, ¹⁰ ni kuuwala umi wa sambano, aula umi waukwendelechela kutendekwa wa sambano ni Akunnungu wakugumba. Ni kwa kwamanyilila uchenene chikuntende mme mpela welewo. ¹¹ Kwa ligongo lya, ngapagwa sooni utinda pasikati ja Wayahudi ni Wagiliki, wambeke ni wangaumbala, jwasyomile ni jwangasyoma, kapolo ni jwalechelele. Nambo Kilisito ali yose nombe ali mu yose.

¹² Wanyamwe ndi wandu wa Akunnungu, jwelejo wannonyele ni kunsagula kuti mme wandu wakwe. Kwa yele mmanje ni ntima wa chansa ni ntima wambone ni wa kulitulusya ni kulitimilika ni upililiu. ¹³ Mpilililane

jwine ni jwine ni kulechelesyana katema kakalikose mundu akolaga ni maloŵe gakummechetela jwine. Nnechelesyane mpela Ambuje yatite pakunnechelesya ŵanyamwe. ¹⁴ Pakupunda indu yose, njonjehesye unonyelo pakuŵa unonyelo ukutaŵikanya indu yose mu umo uuli utindimisyoy. ¹⁵ Chitendeweŵe cha Kilisito chitawale mmitima jenu, pakuŵa Akunnungu ammilasile ŵanyamwe kuti chipagwe chele chitendeweŵe mu chiilu chimo, ni mme ŵakutogolela. ¹⁶ Utenga wa Kilisito ugumbale nkati mwenu. Njiganyane ni kujamukana kwa lunda lose. Njiimbe sabuli ni nyimbo syakwalapa Akunnungu ni nyimbo sya kwapopela akuno nchajimbilaga Akunnungu kwa kutogolela mmitima jenu. ¹⁷ Chichintende chose pane kuŵecheta, mpanganye yose kwa liina lya Ambuje Che Yesu ni kwatogolela Akunnungu Atati kwa litala lyao Che Yesu.

Mundu yakusachiwa pakutama mu utame wa sambano

¹⁸ Ŵanyamwe achakongwe, mwapilikanichisye achiŵankwenu, yeleyi ni yakuti pakwanonyelesya Ambuje. ¹⁹ Ni ŵanyamwe achalume, mwanonyele achiŵankwenu, ni kasimma ŵakalipa kukwao.

²⁰ Ni ŵanyamwe ŵanache mwapilikanichisye achaŵelesi ŵenu mu yose, pakuŵa chelechi chikwanonyelesya Ambuje.

²¹ Ni ŵanyamwe achaŵelesi kasimwalipula ŵanache ŵenu, kuti akapwa ntima.

²² Ni ŵanyamwe achikapolo mwapilikanichisye aŵala ŵaali achakulu ŵenu kwa chiilu mu indu yose, nkapilikanichisya pe katema pakummona kuti mmoneche ŵambone kukwao nambo ntendeje yeleyo ni ntima wenu wose ligongo lya kwachimbichisya Ambuje Che Yesu. ²³ Chinkutenda chachili-chose, ntende ni ntima wenu wose, mpela nkwatendela Ambuje ni ngaŵa nkwatendela ŵandu. ²⁴ Nkumbuchile kuti Ambuje chachimpa ŵanyamwe mbote jakwagosela ŵandu ŵao. Pakuŵa Kilisito ali Ambuje ŵa usyene unkwatumichila. ²⁵ Pakuŵa jwalijose jwakupanganya yangalumbana, chapoc-hele malipilo ga yangalumbana yapangenyeye, ligongo Akunnungu nganakola lusagu kose.

4

¹ Ni ŵanyamwe achakulu mpanganye yaili yambone kwa achikapolo ŵenu mpela yakuti pakusaka Akunnungu, nchimanyililaga kuti nomwe ŵakwe nkwete Ambuje kwinani.

Malajisyo kwa Ŵakilisito wose

² Mwapopelele Akunnungu pangapela ni pankupopela mmeje meeso ni kwatogolela Akunnungu. ³ Iyoyo ntupopelele nowe, kuti Akunnungu atupe lipesa lya kulalichila ntemela nkati Kilisito. Kwa ligongo lya utenga wo, une ndili mu chitaŵiko. ⁴ Nipele mumbopelele kuti ngombole kuŵecheta yaikuti kuŵajilwa kwa litala lyalikukombola kuchiŵika chantemela cho pangasisika.

⁵ Njendeje kwa lunda pankutama ni ŵandu ŵangakunkulupilila Kilisito, nchitumiyaga yambone lipesa linkwete. ⁶ Moŵa gose aila yose inkusala yakamuchisye ŵandu, ni nkusachilwa kunjanga chambone mundu jwalijose.

Chikomasyo chakumalichisya

⁷ Nguntuma che Tukiko kukwenu, jwelejo ali nlongo njetu jwakunonyelwa, jwakutumichila jwakukulupilichika ni kapolo njetu mmasengo ga Ambuje, chammanyisye ŵanyamwe ngani syangu syose. ⁸ Kwa ligongo lyo nguntuma kukwenu kuti ajitusye mitima jenu kwakunsalila ngani syetu. ⁹ Akwika pamo ni che Onesimo nlongo njetu jwakunonyelwa

ni jwakukulupilichika, jwelejo ali mundu jwa kukwenu. Wanyawo ni uchansalile yose yaikutendekwa apano.

¹⁰Jwantawe njangu che Alisitako akunkomasya. Nombe che Maliko mwipwagwao che Banaba iyoyo akunkomasyanga. Malajisyo gakwe mmasile kugapochela, aikaga kukwenu mwapochele chambone. ¹¹Nombe che Yoshua, jwakuwilanjikwa Yusto iyoyo akunkomasya. Mwa Wayahudi wa wakulupilile ni watatu pewo wakupanganya masengo pamo ni une kwa ligongo lya Umwenye wa Akunnungu, wanyawo ni wakungamusya une. ¹²Che Epafula, njenu, kapolo jwa Kilisito Yesu akunkomasya. Mo wa gose ngaakupela kumpopelela kuti nlimbangane ni kwima chiimile ni kwendelechela kukulupilila ni kupanganya yakuisaka Akunnungu. ¹³Ngukombola kusala umboni nkati welewo kuti akupanganya nnope masengo kwa ligongo lyenu ni kwa ligongo lya wandu wa ku Laodikia ni kwa ligongo lya wandu wa ku Hielapoli. ¹⁴Che Luka jwantela jwetu jwaunonyelo ni che Dema akunkomasya.

¹⁵Mwakomasye achalongo achinjetu wa ku Laodikia pamo ni che Nimfa ni mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito wakusimana mu nyumba jao. ¹⁶Mwamalaga kusyoma chikalata chi mwape mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito wa ku Laodikia achisyome. Nombe chikalata chinalebele wandu wa ku Laodikia ampanje wanyamwe nsyome. ¹⁷Mwasalile che Alikipo kuti masengo gapegwile ni Ambuje kupanganya amalichisye. ¹⁸Uneji che Paolo ngulemba yeleyi ni nkono wangu nansyene kunkomasya. Kasindiwalila kuti une ndili muchita wiko. Ngummendela umbone kutyochela kwa Akunnungu.

Chikalata chaandanda chi che Paolo kwa Wasesalonike Chilongolelo

Chikalata chaandanda kwa wându wâ ku Sesalonike chalembeke ni Nduna che Paolo (1:1). Mu ikalata iâwalembile che Paolo, chikalata chi chikuloleka chaliji chandanda kuâwichikwa mu Bibilia ni chalembeke pa yaka ya 51 pakumala kupagwa Kilisito. Che Paolo wâlijiji ku Kolinto katema paâwaaembele chikalata chi wându wâkunkulupilila Kilisito wâ ku Sesalonike, wându wâkunkulupilila Kilisito wâwâpatile katema ka ulendo wao wâwâwili wa kwalalichila wându ngani sya Che Yesu, (Masengo ga achinduna 17:1-10). Mu chitabu cha Masengo ga achinduna asasile kuti mpingo wa wându wâkunkulupilila Kilisito wo waliji ni Wâyahudi wâmpepe ni Wâgiliki achajinji.

Che Paolo nganakombola kutama ku Sesalonike katema kakajinji pakumala kwapata wându wâkunkulupilila Kilisito, kwapele kanyuma wâapelechele chikalata chi kwatulasya ntima Wâkilisito kweleko. Chikalata cho chisasile indu yose ni chikwete malajisyo gampepe gankati yakuti kusachilwa Mkâlisito kutama. Che Paolo asasile indu impepe ya kuliâwika chile katema Kilisito pachaiche kâwâwili. Panepa Wâkilisito wâali mumpingo wa wându wâkunkulupilila Kilisito wâ ku Sesalonike wâsengwile kwa ligongo lya ngani ji. Che Paolo atumie kuika kwa Kilisito kâwâwili mpela ligongo lya kutama utame waukwakusya Akunnungu (5:6-8).

Yaili mwelemo

Che Paolo akutanda kuchilemba chikalata chi kwa kwakomasya wându wâkunkulupilila Kilisito ni kwatogolela Akunnungu kwaligongo lyao (1).

Che Paolo akusala yankati ipanganyo yao ni yankati ngani jiâwasalilwe ni che Timoseo (2:3).

Che Paolo akwasalila yakuti kusachilwa kutama Wâkilisito mu lilanguka lya kwika kwa Che Yesu kâwâwili (4:1-5:15).

Che Paolo akumalichisya kwa kwakomasya kâwâwili wându wâkunkulupilila Kilisito ni sooni akwachondelela kila mundu mu mpingo wa wându wâkunkulupilila Kilisito atende yakuti kukombola asyome chikalata cho (5:16-28).

¹ Une che Paolo ni che Siluwano ni che Timoseo, tukunnembela wânânyamwe mpingo wa wându wâkunkulupilila Kilisito wa kwele ku Sesalonike wândi wându wâkwâ Akunnungu Atati ni Ambuje wâwâ che Yesu Kilisito. Tukumândela ntuuka ni chitendewele kutyochela kwa Akunnungu.

Umi ni chikulupi cha Wâsâsalonike

² Tukwatogolela Akunnungu moâwâ gose kwa ligongo lyenu wose ni kunkumbuchilanga mmapopelo getu pangapela. ³ Pakuâwâ paujo pa Akunnungu Atati wâwâ tukukumbuchila inkuti pakutumichila kwa chikulupi ni inkuti pakulisausya ni masengo ligongo lya unonyelo wenu. Iyoyo tukukumbuchila ichitite kulimbichika chilolelo chenu kwa Ambuje wâwâ Che Yesu Kilisito. ⁴ Achalongo achinjetu wâkunonyelwa ni Akunnungu, tukumanyilila kuti wâlewo ansagwile mme wându wâkwâ. ⁵ Pakuâwâ patwalalichile Ngani Jambone kukwenu nganitulalichila kwa maloâwâ pe, nambo kwa machili ni ukamuchisyo wa Mbumu jwa Akunnungu tuchimanyililaga kuti utenga wo uli wa usyene. Nkumanyilila itwatite kutama pamo ni wânânyamwe,

twatemi yambone kwa kunkamuchisya wanyamwe. ⁶ Wanyamwe mwatusyasisye uweji ni mwasyasisye Ambuje. Namuno mwalageswe kwannope mwalipochele Liloŵe lya Akunnungu kwa lukondwa lwalukutyochela mu Mbumu jwa Akunnungu. ⁷ Kwa litala li wanyamwe mwatendekwe chisyasyo kwa wakukulupilila wose wa ku Makedonia ni ku Akaya nombe nako. ⁸ Pakuŵa kutyochela kukwenu lisonile liloŵe lya Ambuje, ngaŵa pa Makedonia ni pa Akaya pe, nambo posepose ngani ja chikulupi chenu kwa Akunnungu chijenele. Kwa pele uweji nganitukola chindu chakusala. ⁹ Achinsyene wo akuŵalanga ngani ja ulendo wetu patwanjimajimile, intite pakutupochele ni intite kuileka inyago ni intite pakwagalauchila Akunnungu. Mwatesile yeleyo kuti mwatumichile Akunnungu wajumi ni wausyene. ¹⁰ Sambano nkunlindilila Mwanagwe juchatuluche kutyochela kwini, yaani Che Yesu juŵansyusisye mu wawe, nombewo ni wakutukulupusya mlutumbilo lwa Akunnungu lwalukwika.

2

Ukatumetume u che Paolo ku Sesalonike

¹ Achalongo achinjetu, mwanya mwachinsyene nkumanyilila kuti kunjimajimila kwetu nganikuŵa kwa iyiyi peyi. ² Mpela inkuti kumanyilila, tukanaŵe kwika kukwenu twalageswe kaje ni kutukanwa ku Filipi ko. Namose kwaliji ni kutukanila kwannope, Akunnungu wetu watukamuchisye kunlalichila Ngani Jambone jakwe pangajogopa. ³ Utenga watukuu-lalichila kukwenu ngaukukulupilila unami atamuno nningwa wangalum-bana atamuno ngatukusaka kunlambusya mundu jwalijose. ⁴ Nambo moŵa gose tukusala mpela yakuti kutukulupilila Akunnungu pakuŵa welewo paŵatukundile kuti tukuŵajilwa, watupele masengo ga kulalichila Ngani Jambone ji kwa wandu. Nningwa wetu ngaŵa kwanonyelesya wandu nambo tukusaka kwanonyelesya Akunnungu, wakusimanyilila nganisyo sya mitima jetu. ⁵ Akunnungu ali jwaumboni jwetu, ni wanyamwe mwachinsyene nkumanyilila kuti namose lyuŵa limo nganituŵa ni maloŵe ga kulikom-bakomba kwa wandu atamuno maloŵe ga kunyenga, namose kukola ipanje yenu kwa kalamuka. ⁶ Nganitusaka kulapikwa ni wandu atamuno ni wanyamwe atamuno ni wandu wane, ⁷ namuno uweji tuli achinduna wa Kilisito, tukakombwele kunkanganichisya kuti ntujitichisye uwe. Nambo uweji twalitimaliche pasikati jenu mpela achikulu yakuti kwalela achiŵanagwe. ⁸ Uweji twannonyele nnope mwanya namose kuŵa chile ngaŵa kwa kunlalichila Ngani Jambone ja Akunnungu pe, nambo ni kukoposya umi wetu iyoyo kwa ligongo lyenu, pakuŵa kusyene mwanya ndi wakunonyelwa wetu.

⁹ Achalongo achinjangu, nkukumbuchila itwatite kulaga ni kugapan-ganya masengo ga kulimba. Patwalalichilaga Ngani Jambone ja Akunnungu, twapanganyisye masengo muusi ni chilo kuti tukantopela atamuno jumo jwa wanyamwe. ¹⁰ Wanyamwe ndi waumboni wetu, ni Akunnungu nombe ali jwaumboni jwetu itwatite pakutama pasikati jenu mwanya wankukulupilila, twatemi yaikuti pakuŵajilwa kwa uswela ni pangali kulalatilwa. ¹¹ Nkumanyilila kuti twanjamwiche jwalijose nti atati yakuti kwapanganyichisya achiŵanagwe. ¹² Twanlimbisye ni kwatusya mitima ni kwajamuka kuti nkombole kutama kwa kwaŵajila Akunnungu wakummilanga kwinjila mu Umwenye ni ukulu wao.

¹³ Sooni tukwete ligongo liine lya kwatogolela Akunnungu pangaleka pakuŵa patwannyichisye Ngani Jambone ja Akunnungu, mwajipilikene ni kujipochele. Mwajipochele ngaŵa nti liloŵe lya wandu nambo nti liloŵe lya

Akunnungu, ni isyene ni ilitite pakuwa. Pakuwa Akunnungu ni wakupanganya masengo mmitima jenu mwanya wankukulupilila. ¹⁴ Achalongo achinjangu, indu iyaakopochele mipingo ja wandu wakukulupilila Kilisito waali wandu wa Akunnungu wa ku Yudea, ni wanyamwe wakwe inkopochele iyoyo peyo. Pakuwa mwanya mwalageswe ni wandu wa mu chilambo chenu ilaila mpela iwalageswe wanyawo ni Wayahudi achinjao. ¹⁵ Awala Wayahudi wangakukulupilila ni uwammuleje Ambuje Che Yesu ni wakulondola wa Akunnungu ni kutulagasya nowe wakwe. Wandu wa ngakwanonyelesya Akunnungu, sooni ali wammagongo wa wandu wose! ¹⁶ Namose walinjile kutukanya kulalichila Ngani Jambone kwa wandu wanga wa Wayahudi kuti akakombola kukulupuswa. Kwa kutenda yeleyo wajonjehesye sambu ni kugumbalichisya ngoo pachanya sambu syatesile mo wa gose. Nambo mbesi jakwe lutumbilo lwa Akunnungu lwaichilile.

Che Paolo akulajila kwajimajimila sooni wandu wa ku Sesalonike

¹⁷ Achalongo achinjetu, uwe twalekangene nomwe kwa mo wa pe, sooni kwaliji kwa ungowonegana nambo ngawa kwa nganisyo syetu. Kanyuma kanandi twasachile kummona sooni. ¹⁸ Kwa yeleyo twasachile kunjimajimila sooni, uneji che Paolo, nalinjile kawilika wili kuti iche kukwenu, nambo Shetani watulekasisye.

¹⁹ Uli, patutujime paujo pa Ambuje wetu Che Yesu pataiche tutulilapile chichi nkati kupunda kwetu? Chitulilapilile wanyamwe mwachinsyene. Wanyamwe ni wandi chilolelo chetu, ni lukondwa lwetu ni wandi chindu mpela singwa. ²⁰ Kusyene kwaligongo lyenu, uwe tukulilapa ni kusengwa.

3

¹ Mbesi nganitukombola kupililila kwakupunda, nipele, twaiweni yambone kusigalila uwe pe ku Asene. ² Twantumile kukwenu nlongo njetu che Timoseo, jwkwatumichila Akunnungu pamo ni uwe mmasengo ga kulalichila Ngani Jambone ja Kilisito. Twantumile kukwenu kuti anlimbisye mwanya ni kuntusya ntima nkati chikulupi chenu, ³ kuti chikulupi cha jwalijose pasikati jenu chinatinganyiche kwaligongo lya malagasyo getu ga. Mwachinsyene nkumanyilila kuti chitupate malagasyo go pakuwa uli usache wa Akunnungu kulagaswa. ⁴ Pakuwa, patwaliji pamo ni wanyamwe twansalile chile kuti tutulagaswe, ni mpela inkuti pakumanyilila ni iyoyo yaitite pakuwa. ⁵ Kwa ligongo lya panalepele kwendelechela kupililila, nantumile che Timoseo kuti manyilile ngani sya chikulupi chenu. Najogwepe kuti pane jwachigongomalo jula anaiche kukunnya ni masengo gose gatupanganyisye kukwenu gawe gangali chindu.

⁶ Nambo sambano che Timoseo ausile kukwetu kutyochela kukwenu, nombejo atusalile ngani sya kusengwasya sya chikulupi ni unonyelo wenu. Atusalile kuti nkutukumbuchilanga mo wa gose, ni kuti nkulajila kutuwona mpela ila nowe wakwe itukuti kulajila kumbona. ⁷ Kwa yeleyo achalongo achinjetu, mkusauka kwetu ni malagasyo gatukugapata tukutulaswa ntima nomwe kwa kupilikana nkati chikulupi chenu. ⁸ Pakuwa sambano tukwete umi, kwa kummona wanyamwe ndi chiimilile nkutama kwa kulumbikana kwenu ni Ambuje. ⁹ Sambano tukukombola kwatogolela Akunnungu kwa ligongo lyenu, malinga ni lukondwa lwatukwete paujo pao kwa ligongo lyenu. ¹⁰ Muusi ni chilo tukwapopelela Akunnungu kwa kuchalila nnope kuti tukole lipesa lya kuonegana sooni kuti tumpe chachilichose chachipungwiche mu chikulupi chenu.

¹¹ Nipele tukwapopelela Akunnungu w̄aali Atati w̄etu ni Ambuje w̄etu Che Yesu atukolochesye litala lya kwika kukwenu. ¹² Ambuje anjonjehesye ni kunchuluchisya unonyelo wa jwine ni jwine ni kwanonyela w̄andu wose mpela itukuti kunnonyela w̄anyamwe. ¹³ Kwayele Akunnungu anlimbisye mitima jenu ni w̄anyamwe ngamma ni chilew̄o ni chimme w̄aswela paujo pa Akunnungu w̄aali Atati w̄etu pachauje Ambuje w̄etu Che Yesu pamo ni w̄andu w̄ao wose.

4

Utame waukwanyelesya Akunnungu

¹ Mbesi achalongo achinjetu uweji tunjiganyisye yakuti pakutama kuti nkombole kwanyelesya Akunnungu. Kusyene ntameje yeleyo. Ni sambano tukunchondelela ni kunchisya mu liina lya Ambuje Che Yesu njen-delechele kwannope mu utame wo. ² Pakuw̄a nkugamanyilila malajisyo gatumpele kwa ukombole wa Ambuje Che Yesu. ³ Akunnungu akusaka w̄anyamwe mme w̄aswela ni ngasimma w̄andu w̄a chikululu. ⁴ Jwannume jwalijose pasikati jenu akuw̄ajilwa kumanyilila yakuti pakutama yambone ni w̄ankwawo mu uswela ni kuchimbichikwa, ⁵ ngaw̄a kwa tama jangalimate mpelaga w̄andu w̄a ilambo ine w̄angakwamanyilila Akunnungu. ⁶ Kwa chindu cho, mundu jwalijose akasannew̄ela jwakunkulupilila Kilisito njakwe namuno kunnyenga, pakuw̄a Ambuje ni w̄akwalamula wose, mpela ila itwamasile kunsalila ni kunjamuka kwachikali. ⁷ Pakuw̄a Akunnungu nganatuw̄ilanga kuti tutame mu usakwa nambo tutame mu uswela. ⁸ Kwayele, mundu jwalijose jwakugakana majiganyo ga, ngakunkana mundu, nambo akwakana Akunnungu w̄akumpa w̄anyamwe Mbumu jwao.

⁹ Nambo yankati unonyelo wa w̄akukulupilila achinjetu, ngatukusaka kunlembela chachili chose, pakuw̄a Akunnungu nsyene anjigenye mwanya inkuti pakusachilwa kunonyelana. ¹⁰ W̄anyamwe kusyene nkwanonyela achinjenu wose w̄a pa Makedonia pose. Ni sambano tukunchondelela achinjetu mpundisye kwannope kupanganya yeleyo. ¹¹ Nchalile nnope kuti nkombole kutama kwa kutulala. Mpanganye indu yenu mwachinsyene ni kupanganya masengo w̄anyamwe mwachinsyene mpela itwannajisye ila. ¹² Kwanti yeleyo utame wenu chiuw̄e wa kuchimbichikwa mmbujo mwa w̄andu w̄angakwakulupilila Kilisito, nombe ngannajila kukamuswa ni mundu jwalijose mu yaikunsow̄a.

Kuuja kwa Ambuje

¹³ Achalongo achinjetu ngatukusaka mme w̄angamanyilila yankati ngani sya w̄andu w̄ajasiche, kuti nkasupuka mpela w̄andu w̄ane w̄anganakola chilolelo. ¹⁴ Tukukulupilila kuti Che Yesu w̄ajasiche ni w̄asyuchile, iyoyo peyo tukukulupilila kuti Akunnungu chiw̄aichenawo kukwakwe pamo ni Che Yesu, wose w̄awile achakulupililaga Che Yesu.

¹⁵ Pakuw̄a malinga ni majiganyo ga Ambuje, tukunsalila yeleyi, uweji w̄atuli chiw̄ela w̄ajumi, w̄achitusigale mpaka pa lyuw̄a lya kuuja kwa Ambuje, isyene ngatwalongolela w̄elewo w̄ajasiche. ¹⁶ Pakuw̄a lilamulo chilityosyekwe kaje ni lilow̄e lya katumetume jwankulu jwa kwinani ni lipenga lya Akunnungu, nombe Ambuje nsyene chatuluche kutyochela kwinani. Nipele w̄ele w̄ajasiche achakulupililaga Kilisito chasyuche kaje. ¹⁷ Pakumala yeleyo uweji w̄atuli w̄ajumi, w̄atusigele, chitunyakulikwe pamo ni w̄elewo mmaunde kuti tukasimane ni Ambuje kwiunde. Kwayele chitutame pamo ni Ambuje mow̄a gose pangali mbesi. ¹⁸ Nipele, ntusyane mitima jenu ni maloŵe go.

5

Ndiwiche chile kwa kwika kwa Ambuje

¹ Nambo achalongo achinjangu, ngapagwa ligongo lya kunnembela ngani jankati saa ni ndema pachiikopochele yeleyo. ² Pakuwa mwachinsyene nkumanyilila kuti lyuwa lya kuuja Ambuje likwika chisisimuchile mpela jwawiyi yakuti pakwika chilo. ³ Wandu pacha wechete, “Indu yose itulele ni kwana chitendewe,” papopo wonasi ukwaichilila mpela chilungusi cha kuligopola chachikunsimana jwankongwe jwakwete chitumbo, namose wandu wose ngaakombola kuwambala. ⁴ Nambo wanyamwe, achalongo achinjangu nganimma mchipi, namose lyuwa lya linnyichilile chisisimuchile mpela yakuti pakwika jwawiyi. ⁵ Wanyamwe wose ndi wandu wankutamanga mu lilanguka, ni wandu wa muusi. Uweji nganituwa wandu wa chilo atamuno wa chipi. ⁶ Nipele tukagona mpela wane wo, nambo tuchesye ni kulilongosya twachinsyene. ⁷ Pakuwa wandu wakugona wala, akugona chilo ni wandu wakukolelwa, akukolelwa chilo. ⁸ Nambo uwe tuli wandu wa muusi, tukusachilwa kulilongosya twachinsyene. Tukusachilwa kumulangana ni chikulupi ni unonyelo mpela chakuwala cha chisyano cha kulichinga pantima, ni chilolelo chetu cha ukulupusyo nti chisoti cha chisyano chakulichinga mu ntwe. ⁹ Pakuwa Akunnungu nganatuwika tujonasiche kwa lutumbilo lwao, nambo kuti tukulupuswe kwa litala lya Ambuje wetu Che Yesu Kilisito, ¹⁰ juwawile kwa ligongo lyetu kuti namose tawaga wajumi pane tujasiche tukombole kutama nawo pachauje. ¹¹ Nipele ntusyane ntima jwine ni jwine ni kulimbisya jwine ni jwine mpela inkutenda sambano.

Malajisyo gambesi ni chikomasyo

¹² Achalongo achinjetu, tukunchondelela, mwachimbichisye welewo wakupanganya masengo pasikati jenu ni wakunnongosya ni wakunjiganya mu utame wa kunkulupilila Kilisito. ¹³ Mwachimbichisye nnope ni kwanonyela kwa liwamba lya masengo gaakupanganya. Ntameje mu chitendewele pasikati jenu.

¹⁴ Achalongo achinjetu, tukunchondelela, mwajamuche wandu waali ni ulesi, mwakamulisye ntima waali ni lipamba, mwakamuchisye wakulepetala, mwapililile wandu wose. ¹⁵ Nilolechesye mwachinsyene kuti akasachisya mundu chakusakala ku chakusakala, nambo mowa gose ntendelane yaili yambone kwa jwine ni jwine ni kwa wandu wose.

¹⁶ Nsangalale mowa gose, ¹⁷ mwapopelele Akunnungu pangapela, ¹⁸ mwatogolele Akunnungu mu yose yaikutyochema pakuwa yeleyo ni yakuti pakusaka Akunnungu kukwenu wanlumbikene ni Che Yesu Kilisito.

¹⁹ Nkausima mooto wa Mbumu jwa Akunnungu, ²⁰ nkaupwanya utenga waukutyochema kwa Akunnungu. ²¹ Nsosesose yose ni kukamulisya chachili chambone, ²² nchiwambale chachilichose chachikuwoneka changalumbana.

²³ Akunnungu asyene wakatupa chitendewele answejesye mose, mu mbumu syenu ni mitima jenu ni mu iilu yenu, yele yose ikasimanikwa ni ilewo kukwenu katema kakwika Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. ²⁴ Akunnungu wammilasilile wanyamwe chaitendekanye yeleyo pakuwa welewo ali wakulupilichika.

²⁵ Achalongo achinjetu, ntipopeleleje.

²⁶ Mwakomasye achalongo wose kwa kwalosya kuti nkwanonyela.

²⁷ Ngunnajisya mu liina lya Ambuje kuti mwasyomele chikalata chi wandu wose wakunkulupilila Kilisito.

²⁸ Tukunsachilanga umbone wa Ambuje wêtu Che Yesu Kilisito.

Chikalata chaaŵili chi che Paolo kwa Ŵandu ŵa ku Sesalonike Chilongolelo

Chikalata chaaŵili kwa ŵandu ŵa ku Sesalonike chalembeke ni Nduna che Paolo (1:1). Ŵalembele chikalata chi katema kakajipi pakumala kuchilemba chikalata chandanda kwa ŵandu ŵa ku Sesalonike, pa yaka ya 51 pakumala kupagwa Che Yesu. Che Paolo ŵaliji nganatyochi ku Kolinto, ŵaalembelaga chikalata chi ŵandu ŵakukulupilila Kilisito ŵa ku Sesalonike, ŵandu ŵakukulupilila Kilisito ŵaŵaapatile katema ka ulendo wao waaŵili wa kulalichila ngani ja Che Yesu (Masengo ga achinduna 17:1-10). Asasile mchitabu cha Masengo ga achinduna kuti mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito wo waliji ni Ŵayahudi ŵampepe ni Ŵagiliki achajinji.

Ŵandu ŵakukulupilila Kilisito ŵa ku Sesalonike ŵaliji nkuganisa kwannope nkati moŵa ga mbesi ga chilambo ni kwika ku Che Yesu kaaŵili, pakuŵa che Paolo alembele indu yejinji nkati chelecho mu ikalata yakwe yose kwa ŵandu ŵa ku Sesalonike. Kuŵandichila nusu ja chikalata chaaŵili chi kwa ŵandu ŵa ku Sesalonike chikusala yankati moŵa gambesi ga chilambo. Sooni che Paolo akwajamuka yankati kuleka sambu. Kila mundu apanganyeje masengo kwa ligongo lya kukola chakulya chakwe nsyene, (3:6-10).

Yaili mwelemo

Nduna che Paolo akutanda kuchilemba chikalata chakwe kwa kuli-manyukusya nsyene ni kwamanyisa achinjakwe ŵaali nawo, (1:1-2).

Che Paolo akwatogolela Akunnungu kwa ligongo lya ŵandu ŵakukulupilila Kilisito ŵaali ku Sesalonike ni sooni akwapopelela (1:3-12).

Mu liunjili lyaŵili che Paolo akukunguluchila nkati moŵa gambesi.

Che Paolo akukunguluchila yankati kuleka ulesi ni akwasaka ŵandu apan-ganye masengo (3:1-15).

Che Paolo akumalichisya kwa kwakomasya kaaŵili ŵandu ŵakukulupilila Kilisito (3:16-18).

¹ Une che Paolo pamo ni che Siluwano ni che Timoseo, tukunnembela chikalata ŵanyamwe mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito wa ku Sesalonike, ŵanlumbikene ni Akunnungu Atati ŵetu ni Ambuje Che Yesu Kilisito.

² Tukummendela umbone ni chitendeweke kutyochela kwa Akunnungu Atati ŵetu ni Ambuje Che Yesu Kilisito.

Ulamusi katema ka kwika ku Che Yesu Kilisito

³ Achalongo, ikutuŵajila kwatogolela Akunnungu moŵa gose kwa ligongo lyenu. Ili yambone kutendekanya yeleyo ligongo chikulupi chenu chikukula nnope ni kunonyelana kwenu kukuchuluka. ⁴ Kwa ligongo lyo, uweji tukulilapa kwa ligongo lyenu, mu mipingo ja ŵandu ŵakukulupilila Kilisito ŵaali ŵandu ŵa Akunnungu. Tukulilapa pankwendelechela kwakukulupilila Ambuje ni kupililila malagasyo ni masauko gagakunsimana.

⁵ Yeleyo yose ikulosya isyene kuti Akunnungu akulamula kwa umbone kuti mmalanjikwe ŵakuŵajilwa kwinjila mu umwenye wa Akunnungu waunkulajila. ⁶ Akunnungu chachitendekanya yaili yambone, chiŵauchisye malagasyo aŵala wose ŵakunlagasya ŵanyamwe, ⁷ ni kumpumusya mwanya ŵankulagaswa pamo nowe. Chelecho chichitendekwe pachaoneche Ambuje Che Yesu achityochelaga kwini pamo ni achikatumetume ŵakwe ŵa

kwinani w̄aali ni machili. ⁸ Akunnungu chiw̄ajamuche kwa malamba ga mooto wekolele aw̄ala w̄andu w̄akunkana ni w̄angakujitichisya Ngani Jambone jankati Ambuje w̄etu Che Yesu. ⁹ Kwamukwa kwawo chikuw̄e konangwa kwa mōwa gose pangali mbesi ni kutalikanganywa ni Ambuje ni kutalikanganywa ni ukulu wa ukombole wao, ¹⁰ patachiika lyūwa lyo kuti akuswe pasikati ja w̄aswela w̄akwe ni kusimonjekwa ni w̄andu wose w̄akwakulupilila. Mwanya iyoyo peyo chimme pamo ni w̄anyawo pakūwa nkulupilile umboni utwansalile ula.

¹¹ Kwa ligongo lyo tukumpopelelanga mōwa gose kuti Akunnungu w̄etu ankombesye kutama malinga ni inkuti pakusachilwa kutama. Tukupopelela kuti kwa ukombole wao amalichisye yose yambone inkusaka kupanganya ni kila masengo ga chikulupi. ¹² Tukupopelela yele kuti liina lya Ambuje w̄etu Che Yesu likuswe nkati mwenu, ni w̄anyamwe nkuswe kwa litala lya umbone wa Akunnungu w̄etu ni kwa Ambuje Che Yesu Kilisito.

2

Mundu Jwachigongomalo

¹ Achalongo achinjangu w̄akunonyelwa, aji jili ngani ja kwika kwa Ambuje w̄etu Che Yesu Kilisito ni kusongangana kwetu pamo paujo pao. Kwayele tukunchondelela nnope, ² kasimpweleswa chitema namuno unantojimye utenga, namose ni lilōwe, namose ni chikalata chachikuganichikwa kuti chityochele kukwetu, chachikusala kuti lyūwa lya kuuja kwa Ambuje limasile kwika. ³ Nkakunda kulambuchikwa ni mundu jwalijose kwa litala lyalili lyose. Pakūwa lyūwa lyo ngaliika mpaka uiche kaje utindiganyo wekulungwa ni Jwachigongomalo awoneche, mundu jo mbesi jakwe jili kujonangwa tikitiki pa mooto wangali mbesi. ⁴ Jwelejo akulikwesya pachanya pa kila chindu chakuchiw̄ilanga w̄andu kuti achiminungu pane kuchipopelela. Kwayele chajinjile mu Nyuumba ja Akunnungu ni kutama mwelemo achiliw̄ilangaga nsyene kuti ali Akunnungu.

⁵ Ana ngankukumbuchila kuti panaliji pamo ni w̄anyamwe nansalile indu yose yi? ⁶ Nambo kwana chindu chachikulekasya kopochela yeleyo sambano, ni w̄anyamwe nkuchimanyilila chelecho. Kwayele lyūwa pachiliiche Jwachigongomalo chawoneche pa katema kambone. ⁷ Pakūwa machili gagasische ga chigongomalo cho gakupanganya masengo, nambo Jwachigongomalo jula yaani Shetani ngawoneka kose mpaka jwele jwakunlekasya jo pachatyosyekwe. ⁸ Pelepo ni pachakopochele Mundu Jwachigongomalo, nambo Ambuje Che Yesu pachaiche chambulaje kwa mbumu ja pakang'wa pao ni kunjonanga kwa ung'alime wa ukulu pachaiche. ⁹ Mundu Jwachigongomalo chachiika ni machili ga Shetani ni kutendekanya imanyisyo yaili yose ni yakusimonjeka ya unami, ¹⁰ ni kutumia chigongomalo chachili chose kwalambusya wose w̄akusochela. W̄anyawo chasochele ligongo nganaunonyela usyene kuti akulupuswe. ¹¹ Kwa ligongo lyo Akunnungu w̄apelechele machili ga kusoyasya kuti aukulupilile unami. ¹² Kwayele w̄andu wose ūwakanile kuukulupilila usyene nambo akusisangalalila sambi, chalamulikwe.

Nsaagulikwe kuti ankulupusye

¹³ Nambo ikutuw̄ajila kwatogolela Akunnungu mōwa gose kwa ligongo lyenu, achalongo w̄ankunonyelwa ni Ambuje, pakūwa Akunnungu ansagwile w̄anyamwe chitandile kundanda kuti nkulupuswe kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu kuti ntendekwe w̄andu w̄ao w̄aswela kwa chikulupi chenu mu usyene. ¹⁴ Akunnungu annaliche mwanya kwa litala lya Ngani Jambone

jitwalalichile uwe kuti mpochele liuto lya ukulu wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. ¹⁵ Nipele, achalongo achinjetu, njimeje chilimbile ni kukamulisya majiganyo gamwalijiganyisye kukwetu kwa ulalichile wetu pane chikalata chitwannembele.

¹⁶ Tukwa wenda asyene Ambuje wetu Che Yesu Kilisito ni Akunnungu Atati wetu ju watunonyele ni kwa umbone wao, watupele utulasyo wa mo wa gose pangali mbesi ni chilolelo chambone, ¹⁷ ajitusye mitima jenu ni kunlimbisya mmasengo ni ku wecheta gambone.

3

Ntupopeleleje kwa Akunnungu

¹ Mbesi, achalongo achinjetu, ntupopeleleje kuti utenga wa Ambuje ujenele kwa chitema ni kupochelwa kwa kuchimbichikwa mpela ilitite ku wa kukwenu. ² Iyoyo mpopelele kwa Akunnungu kuti atukulupusye ni wandu wachigongomalo ni wangelumbana, paku wa ngana wa wose wakukunda kujikulupilila Ngani Jambone.

³ Nambo Ambuje ali wakukulupichika, nombe chanlimbisye ni kungosa ni Jwachigongomalo jula yaani Shetani. ⁴ Tukumanyilila isyene mwa Ambuje yakuti nkuitenda ni chinjendelechele kuitenda aila itukunlajisya.

⁵ Ambuje anlongosye mu kumanyilila kwannope unonyelo wa Akunnungu ni upililiu umpegwile ni Kilisito.

Majiganyo nkati kupanganya masengo

⁶ Kwa liina lya Ambuje wetu Che Yesu Kilisito tukunnajisya achalongo achinjetu, nlisepusye ni achalongo achinjetu wose waali wa ulesi ni wangakugakuya majiganyo gatwanjiganyisye. ⁷ Wanyamwe mwachinsyene nkumanyilila inkuti pakusachilwa kutusyasya. Paku wa patwaliji pasikati jenu, uwe nganitu wa wa ulesi. ⁸ Uweji nganitulya chakulya cha mundu jwalijose panganlipa. Nambo twapanganyisye masengo kwa kuchalila ni nkulaga muusi ni chilo, kuti tukampa mundu jwalijose masengo ga kutulela. ⁹ Tukakombwele kutumia ulamusu wetu kuti ntukamuchisye, nambo nganitutenda yeleyo ligongo twasachile tunnosye inkuti pakusachilwa kutenda. ¹⁰ Paku wa, namose patwaliji nomwe twannajisye yeleyi, "Mundu jwalijose jwangasaka kupanganya masengo, akasalya iyoyo peyo."

¹¹ Tuku wecheta yeleyi ligongo tupilikene kuti wampepe pasikati jenu ali wa ulesi, wangakupanganya masengo kose, nambo akwamba kulijinjisya mu indu ya wandu wane. ¹² Kwa liina lya Ambuje Che Yesu Kilisito tukwalajisya ni kwajamuka wele wandu kuti atulale ni kupanganya masengo kwa ligongo lya kulikolela chakulya chao achinsyene.

¹³ Nambo wanyamwe, achalongo achinjangu, kasimpela kutendekanya yambone. ¹⁴ Naga apali mundu jwangasaka kugakamulichisya malajisyo gatukunlembela nchikalata chi, munlolechese kwannope mundu jo, nkasyo wekana najo melepe akole soni. ¹⁵ Ngasimummalanjila jwelejo nti jwammagongo, nambo munjamuche chisau nlongo njenu.

Malo we ga kumalichisya

¹⁶ Ambuje wachitendewe asyene ampe chitendewe mo wa gose ni mulimose. Ambuje atame ni wanyamwe wose.

¹⁷ Chelechi ni chikomasyo chingulemba ni makono gangu une che Paolo nansyene. Chelechi ni chimanyisyo changu cha ikalata yangu yose, yeleyi ni inguti pakulemba.

¹⁸ Ngummendela umbone wa Ambuje wêtu Che Yesu Kilisito utame ni wanyamwe wose.

Chikalata chaandanda cha Paolo kwa Timoseo Chilongolelo

Chitabu cha ndanda chi che Timoseo, chili chikalata chiwalembile nduna che Paolo kwapelechela wakulijiganya wa che Timoseo. Chikalata chaandanda chi che Timoseo ikomboleka chalembekwe pa chaka cha 62 mpaka 64 Pakumala kupagwa Che Yesu. Yeleyi ikomboleka yaliji chiwandi ni kumbesi kwa umi u che Paolo. Che Paolo waliji ni ulongo ni che Timoseo ni katema kakajinji wammilangaga mwanagwe (Filipo 2:22; 1 Timoseo 1:2; 18).

Chikalata chi chili chimo mwa ikalata ncheche i che Paolo iwajawisye kwa mundu badala ja kwajachisya mpingo wa wandu wakwakulupilila Che Yesu. Ikalata ine itatu yo ili 2 Timoseo ni Tito ni Filimoni. Chikalata cha 1 Timoseo chigumbele malajisyo nkati kwalamba Akunnungu kwa mpingo wa wandu wakwakulupilila Che Yesu (2:1-15) Yakutikusachilwa kuwa ilongola kwa mipingo ja wandu wakwakulupilila Che Yesu (3:1-13) Ni makanyo nkati wakwiganya wa unami (1:3-11; 4:1-15; 6:2-5). Chikalata chi chikulosya che Paolo watite pakwajiganya che Timoseo kuwa chilongola pasikati ja mpingo wa wandu wakwakulupilila Che Yesu. Chikalata cha 1 Timoseo chigumbele malajisyo gagakwakamusya ilongola ya mipingo ja wandu wakwakulupilila Che Yesu agano mo wa gano kukombola kwalongosya wandu wakwakulupilila Che Yesu.

Yaili mwelemo

Che Paolo akutanda kwa kwakomasya che Timoseo (1:1-2).

Ni sooni che Paolo akwajamuka che Timoseo nkati wakwiganya wa unami (1:3-11).

Nipele che Paolo akwendelechela kuwecheta yakuti pakwatogolela Che Yesu Kilisito (1:12-19).

Soonni akwalajisya che Timoseo nkati kwalamba Akunnungu ni ilongola ya mipingo ja wandu wakwakulupilila Che Yesu (2-3).

Che Paolo akuchimalichisya chikalata chakwe kwa kwapa che Timoseo malajisyo gakumalichisya (4-6).

¹ Une che Paolo nduna jwa Che Yesu Kilisito kwa kulajiswa ni Akunnungu Nkulupusyo jwetu pamo ni Che Yesu Kilisito chilolelo chetu. ² Ngunnembela che Timoseo mwanangu jwa usyenesyene mu chikulupi.

Ngummendela umbone ni chanasa ni chitendewe kutyochema kwa Akunnungu Atati wetu ni kwa Che Yesu Kilisito Ambuje wetu.

Kwamuka nkati majiganyo ga unami

³ Ngusaka nnonjele ku Efeso mpela ila inatite pakunchondelela katema panaliji nkwaula ku Makedonia. Kweleko kwana wandu wakujiganya majiganyo ga unami nkaakanye. ⁴ Mwasalile alekangane ngano sya unami ni mo wa gose kugatanga meena ga achambuje wao pangali mbesi. Yele yose ikutandisya makani. Ngaikwalimbisya wandu mmasengo ga Akunnungu gagakutendeka kwa litala lya chikulupi. ⁵ Nningwa wa lyele lilajisyo uli unonyelo waukutyochela mu ntima weswela ni nkuimanyilila kuitenda yaili yambone ni chikulupi cha usyene. ⁶ Nambo wandu wane gasowile gelego ni kugalauchila kuusyanausyana indu yangalimate. ⁷ Welewo akusaka aweje wakwiganya Malajisyo nambo achinsyene ngaakugamanyilila malowe gaaku-gawecheta atamuno indu yaakulimbila kuisala.

⁸ Tukumanyilila kuti Malajisyo ga Akunnungu gali gambone, iwaga mundu chagawone kwa litala lyalikusachilwa kugawona. ⁹ Tukumanyilila kuti Malajisyo nganigaŵichikwa kwa ligongo lya ŵandu ŵambone, nambo gaŵichikwe kwa ligongo lya ŵandu ŵangalumbana ni ŵangakugajitichisya Malajisyo, ni ŵandu ŵangakwapopela Akunnungu ni ŵaali ni sambi, ni ŵandu ŵangakwamanyilila Akunnungu ni ŵakutukana ni ŵandu ŵakwaulaga atati ni achikulu ŵao ni kwaulaga ŵandu ŵane. ¹⁰ Malajisyo gaŵichikwe kwa ligongo lya ŵachigwagwa ni kwa achalume ŵakugonana achinsyene pe ni kwa ŵakwasumisya ŵandu kuŵa achikapolo ni kwa ŵaunami ni kwa ŵakulumbilila unami ni kwa ŵakupanganya ipanganyo yangaikulandana ni majiganyo gausyene. ¹¹ Majiganyo ga gakutyochela mu Ngani Jambone jambele Akunnungu jwangulupilile lalichile Ngani Jambone jajikutyochela kwa Akunnungu ŵaali ni ukulu ni ŵakulapikwa moŵa gose.

Che Paolo akutogolela ligongo lya chanasa cha Akunnungu

¹² Ngwatogolela Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito ŵandasile machili pa masengo gangu, pakuŵa amweni ndili jwakukulupilichika nipele ŵasagwile kuti natumichile. ¹³ Namuno kalakala naliji ngwatukana Akunnungu ni kwalagasya ŵandu ni naliji mundu jwaumenyani, Akunnungu ŵangolele chanasa, ligongo natesile yeleyo nkuloŵela kwangu ni kwa ungamanyilila wangu ni pakuŵa nganingola chikulupi. ¹⁴ Ambuje ŵetu ŵambe umbone wao wejinji ni chikulupi ni unonyelo watulinawo nkulumbikana ni Che Yesu Kilisito. ¹⁵ Liloŵe li lili lyakukulupilichika ni kukundikwa, yakuti Che Yesu Kilisito ŵaiche pachilambo kukwakulupusya ŵaali ni sambi. None ndili jwa sambi kwapunda wose, ¹⁶ nambo kwa lye ligongo lya Akunnungu ŵangolele chanasa. Ŵatesile yele kuti kwa litala lyangune jwa sambi kwapunda ŵandu wose, Che Yesu Kilisito akombole kulosya upililiu wao. None mme chisyasyo kwa wose uchakulupilile ni kupochela umi wa moŵa gose pangali mbesi. ¹⁷ Sambano kwa Mwenye ŵa moŵa gose pangali mbesi, nombe ŵangakuwa namose ŵangakuwoneka, ni ŵaali Akunnungu ŵajika, ŵandu wose ŵaape luchimbichimbi ni ukulu mmoŵa gose pangali mbesi! Eloo.

¹⁸ Mwanangu che Timoseo, ngumpa ali lilajisyo li malinga ni maloŵe gakulondola gagaŵechetekwe kalakala gankati mwe. Maloŵe go ni gachigantende nkombole kumenyana ngondo jambone, ¹⁹ mpunde kukamulisya chikulupi chenu ni majiganyo ga usyene ga chikulupi ni kuitenda yaili yambone pe. Ŵandu ŵane akanile kugajitichisya majiganyo ga usyene, kwayele achijonasile chikulupi chao. ²⁰ Mwa ŵelewo apali che Himeneyo ni che Alekisaanda unajamwiche kwa kwalechela mmakono mwa Shetani kuti ajiganyikwe anaatukane Akunnungu.

2

Majiganyo gankati kupopela

¹ Nipele, chikanaŵe chachili chose mwasalile Akunnungu yankwisaka ni mwapopele Akunnungu ni mwapopelele ŵandu ŵane ni mwatogolele Akunnungu kwa ligongo lya ŵandu wose. ² Mwapopelele mamwenye ni ŵandu ŵaali ni ulamusi kuti tutame kwa kutulala ni chitendeweke pamo ni kwachimbichisya Akunnungu ni lwendo lwambone. ³ Chindu chi chili chambone ni chakukundikwa paujo pa Akunnungu Nkulupusyo jwetu, ⁴ jwakusaka ŵandu wose akulupuswe ni akombole kumanyilila usyene. ⁵ Pakuŵa Akunnungu ali ŵamo pe, nombe kwana jwakwilanya

jumo pe pasikati ja Akunnungu ni w̄andu, ni mundu jo ali Che Yesu Kilisito, ⁶ uw̄alityosisye nsyene kwawombola w̄andu wose. Ayiyi ikulosya kuti kele kaliji katema kakasachikwe kanti Akunnungu akusaka kwa w̄ombola w̄andu wakwe. ⁷ Kwayele na w̄ichikwe me jwantenga ni jwakwajiganya w̄andu w̄anga w̄a W̄ayahudi ni nalichile ngani ja chikulupi ni usyene. Une ngu w̄echeta yausyene ngangu w̄echeta ya unami.

⁸ Nipele papali pose pankusimana kwapopelela Akunnungu, ngusaka achalume wakulityosya kwaligongo lya Akunnungu anyakule makono gao gakusalala apopele pangali lutumbilo atamuno makani. ⁹ Iyoyopeyo ngusaka achakongwe alitulusyeye ni kuwala minjilo yaikuchimbichikwa ni kulikwatula kwao kuka w̄a kwa kuti w̄a uti w̄e wakusimosya pane kulilemba kwa indu yekolochekwe kwa sahabu atamuno igogo ya lulu pane minjilo ja ndalama jekulungwa. ¹⁰ Nambo kulikwatula kwao ku w̄eje kwa isambo yambone iku w̄ajilwa kutendekwa ni achakongwe wakwapopelela Akunnungu. ¹¹ Achakongwe atameje jii ni mkulitulusyeye katema ka kulijiganya Lilo w̄e lya Akunnungu. ¹² Une ngangumpa jwankongwe lipesa lya kwiganya, atamuno kwatawala w̄ankwakwe, nambo atame jii. ¹³ Paku w̄a che Adamu ali jwaandanda kugumbikwa ni kwikaga che Hawa. ¹⁴ Ni che Adamu nga w̄a ju w̄anyenjekwe, nambo jwankongwe ni ju w̄anyenjekwe ni kulipwanya Lila-mulo lya Akunnungu. ¹⁵ Nambo jwankongwe chakulupuswe ni chaligopole uchenene, naga chalonjele mu chikulupi ni unonyelo ni uswejelo pamo ni kuligosa.

3

Ilongola mwa mpingo wa w̄andu wakunkulupilila Kilisito

¹ Ali lilo w̄e li lili lya usyene lyati, naga mundu asakaga a w̄e chilongola jwa mpingo wa w̄andu wakunkulupilila Kilisito, akulajila masengo gambone. ² Nipele chilongola akusachilwa a w̄eje mundu jwangali chile w̄o, akusachilwa a w̄eje ni w̄ankwakwe w̄amope ni jwangakutolwa ni jwalunda ni jwakulichimbichisya ni jwapochela achalendo ni jwakukombola kwiganya. ³ Ngakusachilwa a w̄e jwakolelwa ni jwaumenyani, nambo a w̄eje jwakulitimalika ni jwakusaka chitendewe, atamuno jwangakunonyela nnope mbiya. ⁴ Akusachilwa a w̄eje mundu jwakwajimilila uchenene w̄andu w̄aali mu nyumba jakwe ni kwajiganya achi w̄anagwe a w̄e w̄a kupilikanichisya kwa luchimbichimbi lose. ⁵ Pakuwa i w̄aga mundu ngakukombola kwajimilila uchenene w̄andu wa mu nyumba jakwe, chakombole chinauli kuujimilila mpingo wa w̄andu wakunkulupilila Kilisito yaani w̄andu w̄a Akunnungu? ⁶ Ngakusachilwa a w̄e jwakukulupilila jwasambano, atakulifuna ni kugwa ni kulumulikwa mpela ila iyali ji kwa Shetani. ⁷ Sooni ikummajila a w̄e mundu jwaali ni umboni wambone pasikati ja w̄andu w̄a paasa pa mpingo wa w̄andu wakunkulupilila Kilisito, kuti atakunyeluswa ni kugwa pa chitanje cha Shetani.

W̄akamusi w̄a mpingo wa w̄andu wakunkulupilila Kilisito

⁸ Iyoyopeyo wakupanganya masengo ga kwakamusya w̄andu w̄ane w̄aali mu mpingo wa w̄andu wakunkulupilila Kilisito a w̄eje w̄aali ni lwendo lwambone ni w̄andu wakusala chindu chimo ni w̄angakung'wa nkologo kwannope ni w̄andu wangali ni lipamo. ⁹ Akusachilwa kukamulangana kwannope ni usyene wausisikwe wa chikulupi kwa nningwa wambone. ¹⁰ Iku w̄ajilwa alinjikwe kaje ni awonekaga kuti akufai nipele apanganye masengo ga ukamusi. ¹¹ Achakongwe w̄ao iyoyo a w̄e w̄andu w̄a mbili jambone, aka w̄a

Wakulambusya, ni aŵeje ni ukombole wakulitawala ni wakukulupilichika mu yose. ¹² Jwakupanganya masengo ga kuukamusya mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito, aŵe mundu jwa wankwawo wamo pe ni kwalongosya achiwanagwe uchenene pamo ni wandu waali mu nyumba jao. ¹³ Pakuwa wakamusi wakupanganya masengo uchenene akulapikwa ni wandu, nombewo akupakombola kwasalila wandu chikulupi chakwete nkulumbikana ni Che Yesu Kilisito pangajogopa.

Usyene wauunukulikwe

¹⁴ Ngunnembela chikalata chi, akuno ndi ngulolela kwika kukwenu pangakaŵa. ¹⁵ Nambo naga chingaŵe kwika, chikalata chi chichimanyisye lwendo lwa wandu yalukuti kusachilwa kuwa mu nyumba ja Akunnungu, yaani mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito. Wandu wo ali chimila ni nsingi wa usyene ni ali wandu wakwe Akunnungu wajumi. ¹⁶ Usyene, nganitukola lipamba nkati usyene wa chikulupi chekulu chachiunukulikwe, usyene wo ni kuti,

Welewo wawonechekwe mu chiilu cha chiundu,
waŵalanjikwe ni Mbumu jwa Akunnungu kuti ali wakupanganya yakusaka
Akunnungu,
waloleche ni katumetume jwa kwinani.
Walalichikwe pasikati ja wandu wa ilambo,
wakulupilichikwe papali pose mu chilambo,
wanyakulikwe kwinani mu ukulu.

4

Wakwiganya wa unami

¹ Mbumu jwa Akunnungu akusala pangasisa kuti moŵa ga mbesi wandu wane chaleche chikulupi chao ni kusipilikachisya mbumu syasikulambusya ni majiganyo ga masoka. ² Majiganyo ganti yele gakujenechekwa ni wandu wa unami, waati mitima jakukumbuchila kupanganya yambone jiwile mpela ila jjochekwe ni chisyano cha mooto. ³ Wele wandu wo akwiganyanga kuti ili sambu kulombela ni sooni kulya yakulya impepe. Nambo Akunnungu waigumbile yele yakulya lya kuti, wandu wakwakulupilila wele ni kumanyilila usyene alyanje kwa kwatogolela Akunnungu. ⁴ Pakuwa chili chose chachipanganyikwe ni Akunnungu chili chambone ni nganichipagwa chakukanilwa, nambo ipochelwe kwa kwatogolela Akunnungu. ⁵ Pakuwa kwa litala lya Liloŵe lya Akunnungu ni kwa kupopelela, kukuchitenda chindu cho chikundikwe ni Akunnungu.

Jwaketumichila jwambone jwa Kilisito Yesu

⁶ Iwaga chimwasalile achalongo achinjetu wose malajisyo ga, chimme jwaketumichila jwambone jwa Kilisito Yesu, chinkule mu chikulupi kwa maloŵe ga chikulupi ni majiganyo ga usyene gankugakuya. ⁷ Nambo nnekangane ni ngano syakalakala sya unami syanganisiwa sya Akunnungu ni syangalumbana. Nchalile nkole mbili ja kwanonyelesya Akunnungu. ⁸ Pakuwa kulijongola kukuchikamusya chiilu nambo kupanganya aila yakuisaka Akunnungu kwana ukamuchisyo mu indu yose, pakuwa ikutulanjila umi mu utame wa sambano ni waukwika wo. ⁹ Ali liloŵe li lili lyakukulupilichika, sooni lyalikuwajilwa kukundikwa ni kukulupilichika. ¹⁰ Uwe tukusauka ni kupanganya masengo kwa kuchalila pakuwa tukwete chilolelo chetu kwa Akunnungu waali wajumi, ni waali Nkulupusyo jwa wandu wose nopennope jwa wele wakukulupilila.

11 Gele ni maloŵe gagakuŵajilwa kugalajisya ni kugajiganya. 12 Nkajitichisya kuti mundu jwalijose anyosye pakuŵa ndi jwanchanda, nambo mme chisyasyo cha ŵandu ŵakukulupilila, mu uŵechete wenu ni mu lwendo lwenu ni mu unonyelo wenu ni mu chikulupi chenu ni mu utame waukwanyonyesya Akunnungu. 13 Moŵa gose nlimbile kwaŵalanjila ŵandu Malembelo ga Akunnungu pangalisisa, ni kulalichila Ngani Jambone ni kwiganya mpaka patiiche. 14 Nkaleka kuupanganyichisya masengo ntuuka kutyochela kwa Mbumu jwa Akunnungu umpochele kwa litala lya utenga wa ŵakulondola ŵa Akunnungu ni apala nkungulu wa achachekulu paŵansajichile makono. 15 Nganichisye nkati gelego ni kulityosya mwasyene nkupanganya indu yose. 16 Nlilolechesye inkuti pakutama ni inkuti pakwiganya. Njendelechele kutenda yeleyo kuti nkombole kulikulupusya mwasyene ni ŵelewo ŵakumpilikana wo.

5

Yaikuti pakusachilwa kwapanganyichisya ŵakukulupilila

1 Nkankalipila jwannume jwanchekulu, nambo mmechete nawo nti atati ŵenu. Mwapanganyichisye achachanda nti achapwenu, 2 mwapanganyichisye achakongwe achachekulu nti achikulu ŵenu ni achiŵali nti achalumbu ŵenu, pangaganichisya yangalumbana.

3 Mwakamuchisye achakongwe ŵawililwe ni achiŵankwawo, ŵanganakola mundu jwakwakamuchisya. 4 Nambo iŵaga jwawililwe akwete ŵanache pane isukulu, ŵanyawo akusachilwa alijiganye kupanganya indu yaikusachilwa kupanganyikwa ni ŵandu ŵakwapopelela Akunnungu kwa ŵandu ŵaali mu nyumba jao. Ni kwa kutenda yeleyo akwauchisya kwalela achaŵelesi ni achachekulu ŵao mpela yatite kulelekwa ŵanyawo paŵaliji achanandi. Pakuŵa achichi chili chakunonyesya paujo pa Akunnungu. 5 Jwele jwankongwe jwawililwe kusyene jwanganakola mundu jwakunnela, achiŵisile chilolelo chakwe kwa Akunnungu ni kutama nkwapopelela Akunnungu muusi ni chilo kuti akole ukamuchisyo. 6 Nambo jwankongwe jwawililwe jwaketama kwa kusaka kulinonyesya nnope jwelejo jwammwe, namuno ali jwansima chiŵela. 7 Mwape ŵandu malajisyo ga, kuti ŵandu ŵane akasaona ŵana ileŵo. 8 Nambo iŵaga mundu ngakwakamuchisya achapwakwe nnoopenope aŵala ŵandu ŵaali mu nyumba jakwe asyene, jwelejo achikanile chikulupi chakwe nombe ali jwangalumbana nnope kumpunda mundu jwangakukulupilila.

9 Kasimwalemba mu chitabu cha meena ga achakongwe ŵawililwe, jwawililwe jwalijose jwanganamalila yaka sitini. Soonni aŵeje jwalombekwe kamo pe. 10 Soonni aŵe jwana umboni wa ipanganyo yambone, jwalelite achiŵanagwe uchenene, jwaŵapochele achalendo mu nyumba jakwe, ŵakundile sajo sya ŵandu ŵa Akunnungu, ŵakamuchisye ŵakulaga ni ŵakupanganya indu yambone yailiyose. 11 Nambo mu chitabu cho nkagalemba meena ga ŵawililwe ali achiŵali, pakuŵa ŵajinjilwaga tama ja kusaka kulombekwa sooni, chaleche kwatumichila Kilisito. 12 Kwayele chaaŵe ni chileŵo kwa kuleka chikulupi cha kwatumichila Akunnungu chiŵachiŵisile kundanda. 13 Nkupunda yeleyo, akuŵa ŵa ulesi, achendajendaga mu nyumba jimo mpaka jine, ni akuŵa ŵandu ŵakwasongona ŵandu ŵane ni kulijinjisya mu indu ya ŵandu ŵane ni kusala indu yangaŵajilwa kuisala. 14 Kwa ligongo lyo ngusaka ŵele ŵawililwe ni achiŵankwawo ali achiŵali alombekwe, aŵeleche ŵanache ni kusigosa nyumba syao kuti ŵammagongo ŵetu anakombole kukola lipesa lya

kuwêcheta indu yangalumbana yaikutugamba uwe. ¹⁵ Pakuwa wane wawililwe ni achiwankwawo, amasile kulyungasika ni kunkuya Shetani. ¹⁶ Iwaga jwankongwe jwalijose jwakunkulupilila Kilisito, akwete wawililwe ni achiwankwawo mwa achalongo achinjakwe, jwelejo akusachilwa kwagosa ni nga wa kuulechela masengo go mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito, kuti mpingo wo ukombole kwagosa wawililwe ni achiwankwawo wanganakola ukamuchisyo wauli wose.

¹⁷ Achachekulu ilongola wakuulongosya uchenene mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito akuwajilwa kuchimbichikwa ni kupegwa malipilo gambone, nnope nnope wakuchalila kulalichila Ngani Jambone ni kujiganya. ¹⁸ Pakuwa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Nkanta wa kang'wa ng'ombe pakupanganya masengo ga kuputukula magowolo,” ni “Jwa masengo akuwajilwa malipilo gakwe.” ¹⁹ Ngasimpochela magambo gagakungamba jwanchekulu chilongola jwa mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito ika we kwa umboni wa wandu wawili pane watatu. ²⁰ Wele wakutenda ya sambu mwajamuche paujo pa wandu kuti wandu wane wo ajogope.

²¹ Ngunlajisya mmbujo pa Akunnungu ni mmbujo pa Kilisito ni mmbujo mwa achikatometume wa kwini wawela wasagulikwe, nkamulise mala-jisyo ga pangaleka nachiwamuno limo ni kutenda yaikusachilwa pangali lusagu. ²² Kasintenda chitema kunsajichila makono mundu pakusagulikwa kuwa chilongola nkupanganya masengo ga Ambuje. Sooni nkaliinjisya mu sambu sya wandu wane, nambo nligose mwasyene, mpanganye yaikwanonyelesya Akunnungu.

²³ Ngasinng'wa meesi pe, nambo mng'weje divai kanandi ligongo lya lutumbo lwenu pakuwa nkulwalalwala.

²⁴ Sambu sya wandu wane sikuwoneka pangasisika namose kakana we katema ka kulumulikwa, nambo sambu sya wandu wane sikuwoneka kanyuma pakumala kulumulikwa. ²⁵ Iyoyopeyo ipanganyo yambone ikuwoneka pangasisika, namose aila yangaikuwoneka pangasisika ngaikomboleka kuisika.

6

¹ Achikapolo wose akuwajilwa kwachimichisya kwannope achakulu wao kuti akapagwa mundu jwa kwatukana Akunnungu ni kugatukana majiganyo getu. ² Nombe achikapolo waali ni achakulu wao wakukulupilila akasawanyosya pakuwa ali achalongo achinjao mwa Kilisito. Nambo akuwajilwa kwatumichila uchenene, pakuwa nombewo akupochela indu yambone kutyochelela mmasengo ga Wakilisito wakwanonyela. Gelego ni malo we gankusachilwa kujiganyikwa ni kulalichikwa.

Majiganyo ga unami ni Chipanje chisyene

³ Mundu jwalijose ajiganyaga majiganyo gagakupisyangana ni aga ni ngakugakunda malo we ga usyene ga Ambuje wetu Che Yesu Kilisito, atamuno majiganyo ga kutama nkwanonyelesya Akunnungu, ⁴ jwelejo agumbele kuligamba ni jwangachimanyilila chachili chose. Jwele ali mundu jwakusaka makani ni umenyani wa malo we gangalimate gagakwikawo wiu ni ngondo ni kutukana pane tama syangalumbana, ⁵ ni ukangani wangali mbesi kutyochela kwa wandu wasakele mmitima jao ni wangali usyenesyene. Wakuganichisya kuti kwatumichila Akunnungu lili litala lya kulipatila chipanje.

⁶ Isyene kwatumichila Akunnungu ngakukuntenda mundu a we jwachipanje, iwaga mundu inkwanile indu yalinayo. ⁷ Pakuwa nganituika ni

chindu chachili chose mchilambo muno, namuno ngatutyoka ni chindu mu chilambo muno.

⁸ Nipele iŵaga tukwete yakulya ni yakuwala, yeleyo ikutukwana. ⁹ Nambo ŵele ŵakusaka kusichila wo akugwa mu yakulinjika ni kutanjila mu chitanji cha tama syasijinji syangalumbana, syasikwautila ŵandu mu kukongoloka ni chiwa. ¹⁰ Pakuŵa kujinonyela kwannope mbiya jili ndande ja ungalumbana wose. Ŵandu ŵajinji asachile kwannope akole mbiya, kwayele achilesile chikulupi ni kulipoteka mitima jao kwa kupeteka kwakukulungwa.

Malajisyo ku che Timoseo

¹¹ Nambo mmwe mundu jwa Akunnungu nlisepusye ni yeleyo, nsose kuŵa ŵambone paujo pa Akunnungu ni kutama mu utame wa kwatumichila ni iyoyo nkole chikulupi ni unonyelo ni upililiu ni kulitimalika. ¹² Mmeje jwakupunda mu kumenyanila liloŵe lyambone lya chikulupi, nkakole umi wa moŵa gose pangali mbesi, uwammilanjile katema pamwajitichisye mwasyene kwakuchitanga chikulupi chenu paujo pa ŵandu ŵa umboni ŵajinji. ¹³ Ngunnajisya paujo pa Akunnungu ŵakuitenda indu yose iŵe yejumi ni paujo pa Yesu Kilisito uŵaŵalasile usyene paujo pa Pontio Pilato, ¹⁴ kuti nlikamulichisye lilajisyo li kwa kulupilichika pangaleŵa mpaka lyuŵa litachiuja Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. ¹⁵ Kuuja kwakwe chikutendekwe pa katema kakakusachilwa kakaŵichikwe ni Akunnungu. Akunnungu jwakulapikwa ni jwakulongosya ni Mwenye jwa mamwenye ni Ambuje ŵa achambuje. ¹⁶ Ŵelewo pe ni ŵakukombola kutama moŵa gose pangali mbesi nombe akutama palilanguka kwanti mundu jwalijose ngapakombola kuŵandichila ni ngapagwa mundu jwawaiye kwaona ni jwakukombola kwaona. Ŵandu wose ŵachimbichisye ŵelewo nombewo alongosye moŵa gose pangali mbesi! Eloo.

¹⁷ Mwasalile ŵaali ŵachipanje mu chilambo chasambano chino kuti akalifuna, atamuno akasachiŵika chilolelo chao mu ipanje yangaikukulupilichika. Nambo ŵakulupilile Akunnungu ŵakutupa indu yose mkuchuluya kuti tukole lukondwa mu yele. ¹⁸ Mwasalile atende yambone, atende isambo yejinji yambone, aŵe ŵandu ŵakwakamusya ŵandu ŵane kwa ntima wambone ni atame chile kwagaŵila ŵandu ŵane ipanje yao. ¹⁹ Kwa kutenda yele chikunkamusye kukola chipanje mu umi waukwika yaani umi usyene mpela ila mundu jwakulikumbila indu yejinji kuti yakamusye mmoŵa gagakwika.

²⁰ Che Timoseo, choonde ngose aila imwapegwilwe. Nlisepusye ni iŵecheto ya wamba ni ukangani wangalumbana yaikuŵilanjikwa ni ŵandu ŵane, “Umanyilisi.” ²¹ Pakuŵa ŵandu ŵane akuliwona akwete umanyilisi wo, ni kwakutenda yeleyo alesile kutenda yaikuŵajilwa kutendekwa mu chikulupi chao.

Umbone wa Akunnungu uŵe kukwenu.

Chikalata chaaŵili chi che Paolo kwa Che Timoseo Chilongolelo

Chitabu cha 2 Timoseo chili chikalata chaaŵili chiŵalembile nduna che Paolo kwalembela che Timoseo jwakulijiganya jwao. Chikalata chaaŵili chalembekechiŵandi ni kumbesi kwa umi u che Paolo. Kele katema ko che Paolo ŵaliji ataŵikwe ku Loma (2 Timoseo 1:16). Che Paolo ŵaliji ni ulongo ni che Timoseo ni katema kose ŵammilangaga mwanagwe (Filimoni 2:22; 1 Timoseo 1:2; 18).

Achi chili chimo mwa ikalata ncheche i che Paolo iŵajawisye kwa mundu badala ja kuchijausya kwa mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Che Yesu. Ikalata ine itatu ili 1 Timoseo, ni Tito ni Filimoni. Katema paŵalembile chikalata cha 2 Timoseo, ŵandu ŵakwe Kilisito ŵaŵatamaga ku Loma ŵalinji nkulagaswa. Ali likukomboleka kuŵa ni ligongo lya che Paolo kutawa ni kwapa malajisyo che Timoseo gati apililile mu ulendo wao. Mpela yaitite kuŵa mu Timoseo jwaandanda, che Paolo akwajamuka kwannope che Timoseo nkati ŵakwiganya ŵa unami (1 Timoseo 16-18). Sooni akwasalila che Timoseo kuti chikupagwe kulaga pa katema kakakwika (3:1).

Yaili mwelemo

Che Paolo akutanda kwa kwakomasya che Timoseo (1:1-2).

Nipele che Paolo akwasalila che Timoseo nkati kupililila (2:1-13).

Sooni kwapa malajisyo (2:14-26).

Nombe akwasalila che Timoseo nkati indu ichikopochele kanyuma ni kwasalila litala lyambone lya kuipanganya yele indu (3:1-4:8).

Che Paolo akumalichisya kwa kuŵecheta maloŵe gakwe nsyene kwa che Timoseo (4:9-24).

¹ Une che Paolo nduna jwa Kilisito Yesu, kwa kusaka Akunnungu uŵasagwile une kuti nyenesye chilanga cha umi watulinawo nkulumbikana ni Kilisito Yesu. ² Ngunnembela mmwe che Timoseo mwanangu jwaunonyelo.

Ngunsachila umbone ni chanasa ni chitendewe kutyochela kwa Akunnungu Atati ni kwa Ambuje ŵetu Kilisito Yesu.

Chitogolelo ni maloŵe ga kutusya ntima

³ Ngwatogolela Akunnungu ungwatumichila kwa ntima waukuunosya kuti jwangali chileŵo mpela iŵatite achambuje ŵetu, ngwatogolela Akunnungu kila pangunkumbuchila mmapopelo gangu muusi ni chilo.

⁴ Ngujikumbuchila misosi jenu, ngulajila kwannope kummona kuti ng'umbaswe lukondwa. ⁵ Nguchikumbuchila chikulupi chisyenesyene chachili mwenumwe, chikulupi chakwete anganga ŵenu che Loisi ni iyoyopeyo achikulu ŵenu che Eunike. Isyene nguimanyilila kuti nomwe nkwete.

⁶ Kwa ligongo lya ngunkumbusya kuti nkwisile ntuuka wa Akunnungu wauli nkati mwenu umwapochele panansajichile makono gangu. ⁷ Pakuŵa Mbumu jwatupele Akunnungu ngaŵa jwakututenda tuŵe ŵakogopa, ngwamba, nambo ali Mbumu jwao jwakutupa machili ni unonyelo ni ntima wa kulisiŵila.

⁸ Ngasinkola soni nkwasalila ŵandu ŵane umboni wa ngani sya Ambuje ŵetu atamuno nkakola soni kwanguune jwandaŵikwe kwa ligongo lyao. Nambo mme pamo none nkulaga kwa ligongo lya Ngani Jambone

malinga ni machili gampegwilwe ni Akunnungu. ⁹ Wêlewo wâtukulupwisye ni kutuwîlanga kuti tuwê wându wâkwe, ngaŵa kwa isambo yetu yambone itwaitesile, nambo kwa ligongo lya kusaka kwao asyene ni kwa umbone wao. Ni wâtupele umbone wao kwa litala lya Kilisito Yesu chitandilile moŵa gose pangali mbesi. ¹⁰ Nambo sambano umbone wa Akunnungu uwunukulikwe kwa kwika kwakwe Nkulupusyo jwetu, Kilisito Yesu. Wêlewo agapundile machili ga chiwa ni kwa litala lya Ngani Jambone atuwunukulile umi wa moŵa gose pangali mbesi.

¹¹ Kwayele une nasagulikwe ni Akunnungu kuti me nduna ni jwakwiganya kwa ligongo lya kwalalichila wându Ngani Jambone. ¹² Kwa ligongo lya yele ngusauka ni indu yi. Nambo ngangujogopa kwa ligongo lya yele pakuŵa ngwamanyilila wêlewo unakulupilile ni ngumanyilila kusyene kuti akukombola kuchigosa achila chiwambele mpaka lyuŵa lichauje. ¹³ Mgakamulichisye majiganyo ga usyenesyene gananjiganyisye, mu chikulupi ni unonyelo wauli nkulumbikana ni Kilisito Yesu. ¹⁴ Mchigose yambone chimpegwile kwa ukamuchisyo wa Mbumu jwa Akunnungu jwakutama mwetuwe.

¹⁵ Mpela inkuti pakuimanyilila kuti wându achajinji wa kuchilambo cha Asia anesile, mwa wêle apali che Fugelo ni che Helimogene. ¹⁶ Ambuje wâtendele chanasa wându wâ pannango u che Onesifolo, pakuŵa wâusengwasisye ntima wangu katema kakajinji kwa kwika kukumona. Ni nganijatenda soni kwa chitaŵiko changu. ¹⁷ Katema paŵaiche ku Loma wâtandite kusosasosa kwannope mpaka wâsimene. ¹⁸ Ngwachondelela Ambuje wâtendele chanasa che Onesifolo pa lyuŵa lya kulamulikwa! Nomwe nkuimanyilila yambone iŵandendele une ku Efeso kula.

2

Jwangondo jwakulupilichika jwa Kilisito

¹ Nipele mmwe mwanangu nlimbichikwe mu umbone wa Akunnungu utukupochela nkulumbikana ni Kilisito Yesu. ² Ngajigale majiganyo gimpikene kwanguune ginagasasile mmbujo mwa wâumboni wâajinji, ilaila mwape wându wâkukulupichika uchakombole kwajiganya wâne. ³ Mpililile mmalagasyo pamo nowe nti jwangondo jwambone jwa Kilisito Yesu. ⁴ Jwangondo jwakumenyana ngondo akuliwambasya ni indu ya umi wa moŵa gose nambo akupanganya indu yaikunnonyelesya jwankulu jwakwe. ⁵ Iyoyo mundu jwakupunda mu luwilo lwa kuutuka ngakupata chindu mpela singwa iŵaga nganakuya malajisyo ga luwilo lo. ⁶ Jwakulima jwalimile kwa kuchalila akusachilwa aŵe jwaandanda kupata milimbu. ⁷ Mganisye ingusala yi, pakuŵa Ambuje champe lunda lwa kuimanyilila yose.

⁸ Mwakumbuchile Che Yesu Kilisito wâsyuchile, wâ lukosyo lu che Daudi mpela ijikuti kusala Ngani Jambone jingulalichila. ⁹ Une ngusauka ni kutaŵikwa ni minyolo nti mundu jwachigongomalo kwa ligongo lya kulalichila Ngani Jambone ji. Nambo Liloŵe lya Akunnungu ngalikutaŵikwa ni minyolo. ¹⁰ Kwa ligongo li ngupililila yose kwa ligongo lya wându wâŵasagulikwe ni Akunnungu kuti wêlewo nombe akulupuswe kwa litala lya Kilisito Yesu ni kwichisya ukulu wa moŵa gose pangali mbesi. ¹¹ Au uŵechete u uli wausyene wati,

“Iŵaga twawile pamo nawo,
iyoyo tutulame pamo nawo.

¹² Iŵaga tutupunde kupililila,
soni tutulongosye pamo nawo.

Iwaga tutwakane,
nombewo chatukane uweji.
13 Iwaga ngatukukulupilichika,
wele chapunde kukulupilichika,
pakuwa ngakukombola kugagalauka gawechete nsyene.”

Jwamasengo jwakundikwe ni Akunnungu

14 Yele indu yi mwakumbusye wandu wenu ni kwajamuka paujo pa Akunnungu kuti aleche kukanilana nkati maloŵe. Kukanilana kwangali malumbo pakuwa kukwalyungasya wandu wakugapilikana. 15 Nchalile kwannope kuti nkombole kukundikwa ni Akunnungu nti jwa masengo jwangaikutesya soni pa masengo gakwe, ni jwakwiganya uchenene ntenga wa usyenesyene wa Akunnungu. 16 Nliwambasye mu iwetcheto ya wamba ni yangalumbana, pakuwa yele ikwatenda wandu akaanonyelesya Akunnungu. 17 Majiganyo ganti yele gali mpela liwanga ndonde lyalikutauna chiilu. Mwa wele wajiganyisye yele apali che Himeneyo ni che Fileto. 18 Wele wandu alilesile litala lya usyene ni kuchiwika chikulupi cha wandu wane mu lipamba achitiji kusyuka kwa wandu wose kumasile kutendekwa. 19 Nambo usyene wa Akunnungu ujimi kwa kulimba nti liganga lya nsingi ni pachanya pakwe galembechekwe, “Ambuje akwamanyilila wandu wakwe,” ni “Jwalijose jwakuti aŵele jwa Ambuje, aleche sambi.”

20 Mu nyuumba jajikulungwa kwana yoombo yaikolochekwe kwa sahabu ni kwa mbiya, ni yoombo ine ikolochekwe kwa itela ni kwa litaka, nombeyo ikutumikwa kwa masengo katema kose. 21 Nipele iwaga mundu chaliswejesye kwa kulitalikanganya ni sambi, chaaŵe jwasagulikwe ni kuwichikwa pajikajika pe kwa kwatumichila Ambuje wao. Nombewo ali chile kwa masengo gambone. 22 Nliwambasye ni tama ja uchanda ni nsose kupanganya yakusaka Akunnungu ni nkole chikulupi ni unonyelo ni chitendewele pamo ni wandu wose wakwapopelela Ambuje kwa ntima wambone. 23 Ngakane makani ga kuloŵela gangalimate pakuwa nkuimanyilila kuti gelego gakutandisya umenyani. 24 Jwakwatumichila Ambuje akakanilana. Akusachilwa aŵeje jwakulitimalika kwa wandu wose ni jwakwiganya jwambone ni jwakupililila, 25 jwakwajamuka kwa kulitimalika aŵala wakwakanila pakuwa panepa Akunnungu akukombola kwapa lipesa lya kuleka sambi syao ni kuimanyilila usyene. 26 Kwa litala lyo lunda lwao chilwaujile, kwayele chakulupuche pa chitanji cha Shetani chiwatanjisyene ni kwatenda ajitichisyene kupanganya yakusaka.

3

Moŵa ga mbesi

1 Mmanyilile kuti moŵa ga mbesi chikuŵe ni ndaŵi sya malagasyo gamakulungwa. 2 Pakuwa wandu chachiŵa wakulinonyelesya achinsyene ni wakusinonyela mbiya ni wakulilapa ni wachibuli ni wakwatukana Akunnungu ni wangakwapilikanichisya achaŵelesi ni wangali ni kutogolela ni wandu wachigongomalo. 3 Chapagwe wandu wangali ni unonyelo muntima ni wangakusaka kwilana ni wakulambusya ni wakutolwa ni wachikali ni wangakuinonyela indu yambone. 4 Chachiŵa wakugalaukana jwine ni jwine ni wandu wangakukosya ni wa chibuli ni wakusaka kulinonyelesya kwa indu kupunda kwanyonyela Akunnungu. 5 Kwa paasa chaoneche mpela wandu wakwapopelela Akunnungu nambo akugakana machili gakwe. Nliwambasye ni wandu wo. 6 Mwa welewo akwaula mmajumba ga wandu ni

kwalambusya achakongwe wâkulowela ni kwatenda wâpikanile wanyawo pe. Achakongwe wo aguumbele sambu ni kulongoswa ni tama ja kupisyangana. ⁷ Achakongwe wo akusaka kulijiganya mowa gose nambo ngakukombola kwika mwa kuumanyilila usyene. ⁸ Wakwiganya wo akuukanila usyene mpela ila che Yane ni che Yambule iwatite kwakanila che Musa. Nganisyo sya wele wandu syejonasiche ni chikulupi chao chili chaunami. ⁹ Nambo welewo ngasajendechela kose pakuwa kulowela kwao chikuwoneche pakulanguka kwa wandu wose. Yele ni iyatite kwa che Yane ni che Yambule.

Malajisyo ga kumalichisya

¹⁰ Nambo mmwejo ngakuyiye majiganyo gangu ni lwendo lwangu ni aila inasakaga kuitenda ni chikulupi changu ni upililiu wangu ni unonyelo wangu ni kulindilila kwangu nkupililila, ¹¹ masausyo gangu ni kulaga kwangu. Nkumanyilila indu yose iyangopochele une ku Antiokia ni ku ikonio ni ku Lisita. Nagapililile masausyo gamakulungwa nnope! Nambo Ambuje wangulupwisye mu yose. ¹² Elo, ni wose wakusaka kutama ni kwapopelela Akunnungu nkulumbikana ni Kilisito Yesu alindilile kulagaswa. ¹³ Nambo wandu wangalumbana ni wakulambusya chapunde kuwa wangalumbana, chiwalambusye wandu wane ni welewo chachilambuswa ni wandu wane. ¹⁴ Nambo mmwejo nlimbile kutama mu usyene umwajiganyikwe ni kuukunda. Pakuwa nkumanyilila waani wanjigenye ni wankwakulupilila. ¹⁵ Nkumbuchile kuti chitandile uwanache wenu mkugamanyilila Malembelo ga Akunnungu yagakuti kumpa lunda lwalukuikanawo ukulupusyo kwa litala lya kwakulupilila Kilisito. ¹⁶ Malembelo ga Akunnungu gose galembeke kwa kulongoswa ni Akunnungu nombe gana masengo gakwiganya usyene ni gakwamuka ni gakulinganya ilewo ni kwajiganya wandu atame mu utame wambone paujo pa Akunnungu, ¹⁷ kuti mundu jwakuntumichila Akunnungu awe jwako boleswe mu indu yose kuti awe chile kupanganya masengo gagali gambone.

4

¹ Ngunnajisya mmbujo mwa Akunnungu ni Kilisito Yesu uchiwalamule wajumi ni wawe, pakuwa akwika kulongosya ali Mwenye, ² nnalichile Lilo we lya Akunnungu katema pakusaka wandu pane ngakusaka, njamuche ni kukalipila kwa upililiu wose ni kwajiganya majiganyo gambone. ³ Pakuwa chikaiche katema wandu pachagakane kugapilikana majiganyo ga usyene, nambo chasache kugakuya agala gakugasaka achinsyene kugapilikana ni kulisonganyichisya wakwiganya wajinji kuti wajiganye indu yakuisaka nnope kuipilikana. ⁴ Chakane kuupilikana usyene ni chapilikanile ngano sya unami. ⁵ Nambo mmwe, nligose mu yose, ngapililile malagasyo, mpanganye masengo genu ga kulalichila Ngani Jambone ni kupanganya masengo genu ga kwatumichila Akunnungu.

⁶ Pakuwa katema kangu ka kuwa kawandichile ni chajijite miasi jangu mpela ila wambopesi yakuti kupungula sadaka ja divai paujo pa Akunnungu. ⁷ Menyene ngondo jambone, utwiche mpaka kumbesi kwa luwilo lwangu ni nachigosile chikulupi. ⁸ Ni sambano isigalile kupegwa chindu mpela singwa wauli ntuuka uwagosele wandu waali wambone paujo pa Akunnungu. Ambuje wakwalamula wandu yaikusachilwa chachimba une pa lyuwa lya, nga wa une pe, nambo wandu wose wakulolela kwa unonyelo kuuja kwao.

Malajisyo gakumalichisya

⁹ Nchalile kwika kukwangu chitema. ¹⁰ Pakuŵa che Dema ŵainonyele indu ya pachilambo chino, ŵanesile ni kwaula ku Sesalonike. Che Kilesike ajawile ku Galatia ni che Tito ajawile ku Dalimatia. ¹¹ Che Luka jika pe ni ŵaali none. Muntole che Maliko njise pamo nawo, kuti akombole kungamuchisya mu masengo gangu. ¹² Nambo che Tukiko nantumile ku Efeso. ¹³ Pachinchiika munyigalile likoti lyangu linalesile ku che Kalipo ku Tuloa, nombe pankwika po munyigalile itabu, nnope nnope yeila yekolochekwe kwa mapende.

¹⁴ Che Alekisanda jwakusyana isyano ambanganyichisye yakusakala yejinji, Ambuje chiŵauchisye kwa agala gagapanganyisye. ¹⁵ Nomwe nlilolechesye ni jwelejo pakuŵa ŵagakanile kwachikali maloŵe getu.

¹⁶ Katema panaliji nkulichenjela pa nkungulu kandanda nganapagwa namose jumo juŵangamwisye, nambo wose ŵalesile. Ngwachondelela Akunnungu kasiŵaŵalanjila gele magambo go. ¹⁷ Nambo Ambuje ŵaliji pamo ni une ŵambele machili none nakombwele kulalichila utenga wose kwa utindimisyoy kuti aupikane ŵandu ŵangaŵa Ŵayahudi wose. None nakulupwiswe kutyochela nkulamulikwa chiwa mpela ila mu nkang'wa mwa lisimba. ¹⁸ Ambuje changulupusye ni indu yose yangalumbana ni kung'osa mpaka ichile ku umwenye wao wa kwini. Ukulu uŵe kwa ŵele moŵa gose pangali mbesi! Eloo.

Chikomasyo chakumalichisya

¹⁹ Mwakomasye che Pilisila ni che Akila, pamo ni ŵandu wose ŵa pannango u che Onesifolo. ²⁰ Che Elasto ŵatemi ku Kolinto nombe che Tilofimo naalesile ku Mileto ligongo ŵaliji nkulwala.

²¹ Njanguye kwika kakanaŵe kwika katema ka mbepo. Che Eubulo ni che Pude ni che Lino ni che Kilaudia akunkomasya iyoyopeyo achalongo ŵenu ŵane wose akunkomasya.

²² Ambuje aŵe pamo nomwe. Umbone wa Akunnungu uŵe ni ŵanyamwe wose.

Chikalata chi che Paolo ku Che Tito Chilongolelo

Chitabu chi che Tito chili chikalata chimo mwa ikalata ncheche i che Paolo chi wânembele mundu jumo jumo pamalo pa wându wâkukulupilila Kilisito. Ikalata ine itatu ili Timoseo jwaandanda ni Timoseo jwaawâwili ni Filimoni. Che Paolo wânembele chikalata cho che Tito, nambo sooni wâlembile nti chikalata cho chikukomboleka kusyomekwa kwa liloâwe pa wându. Tukukombola kumanyilila chelechi ligongo akulisala nsyene nti nduna, chindu chakuchimanyilila che Tito chitandile kalakala. Che Paolo wâlembile chikalata chi pa yaka ya 63-65 pakumala kupagwa Che Yesu.

Che Paolo akunsalila che Tito kuti wâlongosye wându wâkukulupilila Kilisito wâaali mu chilumba cha Kilete. Che Paolo wâlembile chikalata chi kwa ligongo lya kunsalila che Tito itajile pakwasagula ilongola wâ mipingo ja wându wâkukulupilila Kilisito ni kwajiganya, ni indu iwânsalile mu chikalata ikulanda ni yeila yaisasile mu ikalata iwâili iwâlembile che Timoseo. Chikalata chao chikusala yakuti kusachilwa kulongosya kwa chambone nnope ilongola wâ mipingo ja wându wâkukulupilila Kilisito. Kwayele ilongola pamo ni mipingo ja wându wâkukulupilila Kilisito wâ lelo jino akusachilwa atendeje yeleyo.

Yaili mwelemo

Che Paolo akunsalila che Tito wâsagule ilongola wâkwajogopa Akunnungu (1:1-16).

Soonâ akunsalila wâajiganye wându kutama yakuti pakusaka Akunnungu (2:1-3:11).

Mbesi, che Paolo akumalichisya kwa kulemba maloâwe gampepe gaku-malichisya (3:12-15).

¹ Une che Paolo, jundi jwâkutumichila jwa Akunnungu ni nduna jwa Che Yesu Kilisito, ngunnembela chikalata chi mwe che Tito. Uneji najichikwe kwalongosya wându wâsagulikwe ni Akunnungu kuti wâkukulupilile ni kumanyilila usyenesyene ni kutama yaikuti pakwanonyelesya Akunnungu. ² Chikulupi ni umanyilisi wa usyene wu ikutupa chilolelo cha umi wa moâwa gose pangali mbesi. Akunnungu wângakombola kusala ya unami, wâtupele chilanga cho chikanaâwe kugumbikwa chilambo. ³ Wâliunukwile liloâwe lyakwe pa katema kakwe. Une napegwilwe utenga wo kwa lila-jisyo lya Akunnungu Nkulupusyo jwetu juâwângulupilile kuti naulalichile kwa wându.

⁴ Chikalata chi ngunnembela mmwe che Tito, mwanangu jwa usyenesyene jutukukamulangana mu chikulupi chimo. Ngunsachila umbone ni chitendewe kutyochela kwa Akunnungu Atati ni Che Yesu Kilisito nkulupusyo jwetu.

Masengo ga che Tito ku Kilete

⁵ Nanlesile ku Kilete kuti nkombole kuikolosya yanayose yaisigalile ni kwaâwika achakulu wâ mipingo ja wându wâkukulupilila Kilisito mu musi wauli wose mpela indite kunnajisya, ⁶ chilongola jwa mpingo wa wându wâkukulupilila Kilisito akusachilwa kuâwa mundu jwangali magambo gagali gose, ni jwali ni jwâwankongwe jumo, ni wânache wâkukulupilila Kilisito ni wângaâwâchetelwa nkati wende wangalumbana atamuno ungapilikanichisya. ⁷ Pakuâwa jwâkuujimilila mpingo wa wându wâkukulupilila

Kilisito akusachilwa kuwa mundu jwangali magambo gagali gose, ligongo jwelejo ali jwakwimilila masengo ga Akunnungu. Ngakusachilwa kuwa mundu jwa chibuli atamuno jwakalipa atamuno jwakolelwa atamuno jwakuputa atamuno kuwa mundu jwakunonyelwa nnope mbiya. ⁸ Nambo ikuwajilwa awe jwakunonyelwa kwapochela achalendo ni jwakunonyelwa ni indu yambone ni jwakulitulusya ni jwakupanganya yaikwanonyelesya Akunnungu ni jwanswela ni jwakukombola kulilongosya nsyene. ⁹ Akusachilwa kulikamulisya lilo we lyakukulupilichika mpela yaitite kujiganyikwa, kuti akombole kwalimbisya mitima wandu wane kwa majiganyo ga usyene ni kwalosya ilewo yao wandu wakugakana majiganyo go.

¹⁰ Pakuwa kwana wandu wajinji nopennope waali mu mpingo wa Wayahudi wawagalawiche ni kunkulupilila Kilisito, wele wakukanila kupilikanika, akuwecheta wamba ni akwalyungasya wandu wane. ¹¹ Wele wandu akanyichikwe kuwecheta, pakuwa akwatindiganya wandu wa majumba gamajinji kwa kwiganya indu yangawajilwa kwiganya, akutenda yele kwa nningwa wangalumbana wa kupatila mbiya. ¹² Namose jumo jwa wakulondola wao achinsyene jwali Mkilete watite, "Wakilete ali wa unami mo wa gose, ali mpela ijama yakusakala, walesi ni wakunyela." ¹³ Umboni wu uli wausyenesyene. Kwa ligongo lyo, mwajamuche kwa kalipa kuti akole chikulupi chisyene. ¹⁴ Mwajiganye aleche kupilikanika ngano sya unami sya Wayahudi namose malajisyo ga wandu wakuukanila usyene. ¹⁵ Kila chindu chili cheswejele kwa wandu waswejele paujo pa Akunnungu, nambo ngapagwa chindu chachili cheswela kwa wandu wangalumbana ni wangakwakulupilila Akunnungu, pakuwa nganisyo syao ni ntima wa kukumbuchila kuitenda indu yambone ijonasiche. ¹⁶ Wandu wa akwitichisya kuti akwamanyilila Akunnungu, nambo mu ipanganyo yao akwakana. Wandu wo ali wakuchima ni wakutindiganya tindiganya, namose ngakukombola kupanganya masengo gagali gose gambone.

2

Majiganyo gagali ga usyene

¹ Nambo mmwejo njiganye majiganyo ga usyene. ² Mwasalile achalume wachekulwipe awe wakukombola kulilongosya achinsyene ni wakuchimbichikwa, ni wakulitulusya, ni wautindimisyo mu chikulupi ni mu unonyelo ni mu upililiu.

³ Ni achakongwe wachekulwipe iyoyo peyo mwasalile atameje mu utame wa kwajogopa Akunnungu. Analambusye atamuno akawa achikapolo wakukolelwa divai, nambo wakwiganya yaili yambone pe, ⁴ kuti wajiganye achiwali kwanonyela achiwankwawo ni kwanonyela wanache wao, ⁵ ni wakukombola kulilongosya achinsyene ni waswejele, wakugagosa yambone majumba gao ni wa ntima wambone ni wakwapilikanichisya achiwankwawo kuti Lilo we lya Akunnungu likasatukanwa ni wandu.

⁶ Ni iyoyo achachanda mwalimbisye kuti akombole kulilongosya achinsyene. ⁷ Mu indu yose mwasyene mme chisyasyo cha kupanganya yambone nchilosyaga usyene ni mmajiganyo genu nlosye kuti mmwe mwasyene nkugakulupilila ni kugakuya. ⁸ Malowe gankuwecheta gana we ni chilewo chachilichose kuti wammagongo wenu jatende soni, pakuwa nganakola chachilichose changalumbana chakusala nkati ngani syetu.

⁹ Achikapolo wapilikanichisye achakulu wao wa pachilambo ni kwanonyelesya mu yanayose. Alisepusye kwangangana nawo, ¹⁰ pane kwajiwa indu yao. Nambo alosye katema kose kuti ali wa ntima wambone ni

ŵakukulupichika, kuti majiganyo ga Akunnungu Nkulupusyo jwetu galoleche yambone mu yose.

¹¹ Pakuŵa umbone wa Akunnungu waukwikanawo ukulupusyo kwa ŵandu wose uwunukulikwe. ¹² Nombewo ukutujiganya kuti tuleche chigongomalo ni tama syangalumbana sya pachilambo pano, tutameje kwa kulilongosya achinsyene ni kuŵa ŵambone paujo pa Akunnungu ni kutama kwa kwanonyelesya Akunnungu mu chilambo chino, ¹³ tuchilindililaga lyuŵa lya upile lyatukulilolela, pelepo chiutyochele ukulu wa Akunnungu Ŵakulu ni Nkulupusyo jwetu Che Yesu Kilisito. ¹⁴ Jwelejo ŵalityosisye nsyene kwa liwamba lyetu uwe kuti atuwombole mu ileŵo yose ni kutuswejesya kuti tuŵe ŵakwe asyene, ŵandu ŵaali ni lung'wanu lwakupanganya ipanganyo yambone.

¹⁵ Sambano mwajiganye indu yi kwa ulamusi wose, mwalimbisye mitima ni kwajamuka. Mundu jwalijose anannyosye.

3

Kutendekanya yaili yambone

¹ Mwakumbusye ŵandu kulitulusya paujo pa ilongola ni ŵakutawala ni ulamusi, ŵapilikanichisye ni kuŵa chile kupanganya ipanganyo yambone. ² Mwasalile akasantukana mundu jwalijose, anaŵe ŵaumani, aŵeje ŵambone achilosyaga kulitulusya katema kose kwa ŵandu wose. ³ Pakuŵa nowe ŵakwe kalakala ko twaliji ŵakuloŵela, ŵakukanila ni ŵakulyungasika. Twaliji achikapolo ŵa tama syangalumbana ni kulinonyelesya kwa pachilambo. Twatemi mu chigongomalo ni kukolelana wiu, ŵandu ŵatuchimile ni uweji twachimile ŵanyawo. ⁴ Nambo pawawoneche umbone ni unonyelo wa Akunnungu Nkulupusyo jwetu, ⁵ ŵatukulupwisye uweji, ngaŵa kwa ligongo lya chindu chachilichose chambone chitutesile uwe, nambo kwa ligongo lya chanasa chao. ŵatujosisye sambu syetu ni kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu jwatutesile tupagwe kaaŵili ni kuŵa ni utame wa sambano. ⁶ Pakuŵa Akunnungu ŵatujitilile kwa winji Mbumu jwa Akunnungu kwa litala li Che Yesu Kilisito Nkulupusyo jwetu, ⁷ kuti kwa umbone wao tukombole kuŵalanjikwa ŵambone ni kuukola umi wa moŵa gose pangali mbesi utukuulolela. ⁸ Liloŵe li lili lya usyene.

Ngusaka nsale chindu chi kwakulimbila, kuti ŵandu ŵaŵakulupilile Akunnungu, akumbuchile kulimbila mu ipanganyo yambone. Chelecho chili chambone ni chakwakamuchisya ŵandu. ⁹ Nambo nlisepusye ni mausyano ga kuloŵela, ni kugamanya meena ga ngosyo ngano ni kulipulana pamo ni makani gankati Malajisyo, pakuŵa indu yo ngaŵa chindu kwa Akunnungu ni yangalimate. ¹⁰ Mundu jwakwikanawo kulekangana, pakumala kunjamuka kaandanda ni kaaŵili, munnecheje. ¹¹ Nipele nkumanyilila kuti mundu jwati iyoyo alyungasiche, ni kukola sambu, ni sambu syakwe sikunlamula nsyene.

Malowê ga kumalichisya ni malajisyo

¹² Pachinannajisye che Atema pane che Tukiko kukwenu njanguye kwika ku Nikapoli kukuunola une pakuŵa ngusaka ndame kweleko katema kambepo. ¹³ Ntende inkuti pakukombola munkamuchisye che Sena, mundu jwakugamanyilila malajisyo pamo ni che Apolo kuti akombole kutanda ulendo wao, nipele nnole kuti anasoŵekwe ni chindu chachilichose chakusaka mu ulendo wao. ¹⁴ Ikusachilwa ŵandu ŵetu alijiganye kulimbichila kupanganya masengo gambone, kuti akombole kwakamuchisya

Wandu wakusoweke ni indu ya kila lyuwa ni anatame utame wangauk-wapokasya.

¹⁵Wandu wose waali pamo ni une akunkomasya. Mungomachisye mpingo wa wandu wakutunonyela, wakukulupilila Kilisito.

Umbone wa Akunnungu utame ni wanyamwe wose.

Chikalata chi che Paolo ku Che Filimoni Chilongolelo

Chitabu cha mwana chi che Filimoni chilembekwe ni nduna che Paolo, (1:1). Che Paolo wâliji ataŵikwe katema paŵalembile chitabu chi, malumbo gakwe ikukomboleka walembile chitabu chi ku Loma. Iŵaga wâliji ku Loma, nipele chalembekwe yaka ya 61 pakumala kupagwa Kilisito, kali katema kakoko kaŵalembile chitabu cha Ŵakolosai.

Ŵannembele chikalata chi mundu jumo jwakuŵilanjikwa che Filimoni. Che Filimoni wâliji jumo jwa ŵandu ŵakwakulupilila Che Yesu, ni iyoyo wâliji ni kapolo jwakwe juŵaŵilanjikwe che Onesmo. Che Paolo wannembele che Filimoni kunchondelela kuti akanjamuka che Onesimo kapolo jwakwe juŵautwiche kutyochela ku che Filimoni. Kwa malajisyo ga umwenye wa Chiloma che Filimoni akakombwele kummulaga che Onesimo. Che Paolo ŵanyenjile che filimoni kwa kunlimbisa ntima ankunde che Onesimo nti Mkilisito njakwe, iyoyo peyo che Paolo akummenda che Filimoni anechelele che Onesimo kuti ŵakamuchisye che Paolo kwa chiŵandi, (1:13-14).

Yaili mwelemo

Che Paolo akunkomasya che Filimoni (1:1-3).

Che Paolo akunchondelela che Filimoni ampochele che Onesimo nti Mkilisito njakwe (1:4-21).

Che Paolo akumalichisya kwa kwasalila kwa chichi akusaka kwajimajimila ni kwakomasya (1:22-25).

¹ Une che Paolo jundaŵikwe kwa ligongo lya kwatumichila Che Yesu Kilisito. Une pamo ni che Timoseo nlongo njetu, tukunnembela alakwe che Filimoni jwakunonyelwa jwetu, ni junkupanganya masengo pamo nowe, ² ni kwa mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito wose waukusongangana mu nyumba jenu, ni kwa alumbu wêtu che Afia ni kwa che Alikipo jwangondo njetu.

³ Tukunsachilanga umbone ni chitendewele kutyochela kwa Akunnungu Atati wêtu, ni Ambuje wêtu Che Yesu Kilisito.

Unonyelo ni chikulupi chi che Filimoni

⁴ Nlongo njangu che Filimoni, katema kose pangupopela, ngunkumbuchila mmwe, ni kwatogolela Akunnungu wangu, ⁵ pakuŵa ngupilikana inkuti pakwakulupilila Ambuje Che Yesu ni inkuti pakwanonyela ŵandu wose ŵa Akunnungu. ⁶ Ngumpopelela kwa Akunnungu kuti mme ni machili ga kwasalila ŵandu ŵane chikulupi chenu, kuti akombole kumanyilila indu yambone itukwete uwe ŵatulumbikene ni Kilisito. ⁷ Nlongo njangu, unonyelo wenu usengwasisye kwannope ni kulimbisya ntima. Pakuŵa njisengwasisye mitima ja ŵandu ŵa Akunnungu.

Che Paolo akwaŵenda che Filimoni nkati che Onesimo

⁸ Kwa ligongo lyo, naŵaga nlongo njenu nkulumbikana ni Kilisito, ngakombwele kunnajisya pangali lipamba mpanganye chinkusachilwa kuchipanganya, ⁹ nambo kwa ligongo lya unonyelo, mmbaya nammende. Ngutenda yeleyi namuno uneji che Paolo jundi jwanchekulwipe, ni sambano ndaŵikwe kwa liwamba lya Che Yesu Kilisito. ¹⁰ Kwayele ngunchondelela munkamuchisye che Onesimo jwali mwanangu nkulumbikana ni Kilisito. Pakuŵa ndili atatigwe chibumu kutyochela patwaliji pamo mu nyumba

jakutaŵilwa ŵandu. ¹¹ Jwelejo kalakala nganakola masengo kukwenu, nambo sambano akwete masengo kukwenu ni kukwangu.

¹² Sambano ngummusya kukwenu, namuno ngwanonyela kwanno. ¹³ Ngasachile atame none papapa kuti angamuchisye pamalo penu pandili jwantawe ligongo naliji nkulalichila Ngani Jambone. ¹⁴ Ngangusaka kunkanganichisya mungamuchisye, nambo ngusaka mpanganye inkuti pakusaka mwasyene. Kwayele ngangupanganya chachilichose mpaka pachinsache.

¹⁵ Panepa lyeleli lili ligongo, che Onesimo ŵalekangene ni mmwe kwa katema, kuti auje sooni kukwenu ni kutama ni jwelejo moŵa gose pangali mbesi. ¹⁶ Sambano jwelejo nganaŵa kapolo sooni nambo jwambone kumpunda kapolo, sambano jwelejo ali nlongo nkulumbikana ni Kilisito. Jwelejo ali jwambone nnope kwangune, nombe kukwenu chaŵe ŵambone mwakupunda, pakuŵa jwelejo ali njetu ni nlongo njenu kwa chiilu ni nkulumbikana ni Ambuje.

¹⁷ Nipele, iŵaga nkuumona ndili jwamasengo njenu, mumpochele che Onesimo mpela inkatite pakuumbochela une nansyene. ¹⁸ Iŵaga anneŵele chachili chose, pane akwete ligambo, chinanlipe. ¹⁹ Une che Paolo ngulemba kwa nkono wangu nansyene kuti chilipe. Ngangusachilwa kunkumbusya kuti nkwete magambo kukwangu lyalili umi wenu. ²⁰ Kwayele, nlongo njangu, ngunchondelela mungamuchisye kwa litala li kwa liwamba lya Ambuje, sambano nti nlongo njangu nkulumbikana ni Kilisito, muunonyelesye ntima wangu.

²¹ Ngunnembela njimanyililaga kuti chimumbilikanile, sooni ngumanyilila isyene kuti chimumpanganyichisye yakupunda ni ingusala yi. ²² Pamo ni yose yi, mumichile chile chuumba chakugona, pakuŵa ngulolela kuti Akunnungu chajanje mapopelo genu ni une chinechelele ni chinanjimajimile.

Chikomasyo cha kumalichisya

²³ Che Epafula jwantawe pamo ni une kwa ligongo lya kwatumichila Kilisito Yesu akunkomasya. ²⁴ Iyoyo che Maliko ni che Alisitako ni che Dema ni che Luka ŵakutumichila achinjangu akunkomasya.

²⁵ Umbone wa Ambuje ŵetu Che Yesu Kilisito uŵe pamo ni ŵanyamwe wose.

Chikalata kwa Waebulania Chilongolelo

Chitabu cha Waebulania chachikwalimbisya wandu chikulosya yatite Che Yesu kumalichisya ulondole umpepe wauli mu Lilangano lya Kalakala. Chalembekwe nti malalichilo. Kwana misitali kupunda 60 mu chitabu chi, yati che Paolo aisasile kutyochema mu Lilangano lya Kalakala yaikulosya pangasisika iwatite Che Yesu kumalichisya ulondole ni masengo ga umbopesi wekulu wa Chiyahudi. Kwa ligongo lyo chitabu chi chilembekwe kuti chalimbisye wandu wakunkulupilila Kilisito waali Wayahudi. Chitabu cha Waebulania chikulosya yatiteje Che Yesu kumalichisya malajisyo, kuti wambopesi akatyosya sooni mbopesi sya kutinisa. Che Yesu waliji mbopesi ja sambu syose, kamo pe ni kwa mowa gose. Wandu wakunkulupilila Kilisito mmowa gano nombe akukombola kulimbichikwa kwa chikalata cha Waebulania kuti ajendelechele kwakuya Che Yesu Kilisito mpela jumo jwakukombola kututenda twakulupilile Akunnungu (12:2).

Ngapagwa mundu jwakummanyilila jwalembile chitabu cha Waebulania, nambo waumanyilisi atyosise maoni gao kuti pane nduna che Paolo pane che Luka pane che Banaba. Nombe chaka chwalembile ngachikumanyika, nambo wane akuganisa kuti chalembekwe pa yaka ya 70 pakumala kupagwa Kilisito. Katema musu wa Yelusalemu pawagumulikwe pa yaka 70 pakumala kupagwa Kilisito, nambo jwalembile chikalata chi akunguluchile nkati musu wa Yelusalemu mpela waliji ukana we gumulikwa. Chikalata cha Waebulania chalembekwe mu musu wa ku Loma (13:24). Ni pane chajiji chejausye mu mipingo jine jajijinji ja wandu wakunkulupilila Kilisito.

Yaili mwelemo

Jwakulemba alosise kuti Che Yesu ali jwankulu kwapunda wakulondola wa Akunnungu ni achikatumetume wa kwini (1:1-4:13).

Soonu ajendelechele kulosya kuti Che Yesu ali jwankulu kwapunda wambopesi wawatumiche pa Nyuumba ja Akunnungu jajili ku Yelusalemu (4:14-7:28).

Soonu masengo ga Che Yesu gali gambone kupunda malangano ga kalakala gawatesile Akunnungu ni wandu wakwe kwa litala lya malajisyo gawapele che Musa (8:1-10:31).

Pakumala kusala yeleyo kuti Che Yesu ali jwankulu mmatala gose, wakulemba akugatyosya malajisyo nkati yakuti pakutama (10:32-13:17).

Mbesi jwakulemba amalichise chikalata kwa indu yakulimbisya ntima ni ikomaso (13:18-25).

Lilowe lya Akunnungu kwa litala lya Mwanagwe

¹ Kalakala ko Akunnungu wakungulwiche ni achambuje wetu kakajinji ni matala gamajinji kwa litala lya wakulondola wakwe. ² Nambo mowa ga mbesi gano awechete nowe kwa litala lya Mwanagwe, jwapegwilwe ni Akunnungu indu yose iwe yakwe, nombe kwa litala lya jwelejo wachigumbile chilambo chose. ³ Welewo ali ung'alime wa ukulu wa Akunnungu ni chisau chisyene nyene nti yaali Akunnungu nsyene, indu yose ikwendelechela kupagwa mpela yaitite kuwa pachilambo malinga ni ukombole wa lilowe lyao lyalili

ni machili. Nombewo paŵamasile kwaswejesya ŵandu mu sambi syao, ŵatemi peuto pakuchimbichikwa kunlyo kwa Akunnungu Ŵakulu.

Ukulu wa Mwana jwa Akunnungu

⁴ Mwana ali jwankulu kwapunda achikatumetume ŵa kwinani mpela ila ilitite liina lyapegwile ni Akunnungu lili liina lyekulu kugapunda meena gao. ⁵ Pakuŵa Akunnungu nganansalila namose jumo jwa achikatumetume ŵakwe ŵa kwinani katema kakali kose kuti,

“Mmwejo ndi Mwanangu lelo une ndili Atati ŵenu.”

Ni sooni nganansalila katumetume jwa kwinani jwalijose kuti,

“Une chime Atati kwa jwelejo nombejo chaŵe Mwanangu.”

⁶ Ni sooni Akunnungu paŵantumile mu chilambo mwanache jwannume jwakwitiwo ŵatite,

“Achikatumetume ŵa kwinani ŵa Akunnungu wose akuŵajilwa kwapopelela.”

⁷ Nambo nkati achikatumetume ŵa kwinani wo ŵatite,

“Akunnungu akwatenda achikatumetume ŵakwe ŵa kwinani kuŵa nti mbungo

ni ŵakutumichila ŵakwe ŵa kwinani nti malamba ga mooto.”

⁸ Nambo nkati Mwana, Akunnungu akuti,

“Umwenye wenu, alakwe Akunnungu chiutame moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi.

Nkwalongosya ŵandu ŵenu kwa kwanonyelesya Akunnungu.

⁹ Mwainonyele aila yaili yambone paujo pa Akunnungu ni mwachichimile chigongomalo.

Lyeleli lili ligongo Akunnungu, Akunnungu ŵenu ansagwile mmwe ni kumpakasya mauta ga sangalala ni kunchimbichisya kwapunda achinjenu wose.”

¹⁰ Sooni Akunnungu ŵatite,

“Alakwe Ambuje, kuundanda mwachigumbile chilambo, ni kwinani gali masengo ga makono genu.

¹¹ Yeleyo chiipite, nambo alakwe chinsigale moŵa gose.

Nombe yose chiichiwisala mpela nguo.

¹² Chimpindanye mpela mwinjilo,

nombe chiigalauchikwe nti nguo.

Nambo alakwe nli julajula

ni umi wenu ngaumala.”

¹³ Akunnungu nganansalila namose jumo jwa achikatumetume ŵakwe ŵa kwinani pa katema kakalikose kuti,

“Ntameje kundyoy kwangu,

mpaka pachinaaŵiche ŵammagongo ŵenu

paasi pa sajo syenu.”

¹⁴ Ana achikatumetume ŵa kwinani ali ŵaani? Ŵele ali mbumu ŵakwatumichila Akunnungu, akulajiswa kwakamuchisya ŵandu ŵachachipochela ukulupusyo.

2

Ukulupusyo wekulu

¹ Nipele, tukuŵajilwa kuukamulichisya nnope usyene utwaupilikene kuti tukaupolela. ² Pakuŵa aula utenga uwatangeswe ni achikatumetume ŵa

kwinani kalakala waliji wa usyene, ni mundu jwalijose jwanganajitichisya walamulikwe yaikuti pakusachilwa. ³ Nipele, ana uwe chitulame chinauli natukuunyosya ukulupusyo wekulu wati nyi? Kundanda wa wechetekwe ni Ambuje nsyene, ni awala wawapilikene wala watusalile kuti uli usyene. ⁴ Iyoyo Akunnungu akulosya kuti ili isyene, kwa kutenda imanyisyo ni yakusimonjeka, ni kwapa wandu mituuka ja Mbumu jwa Akunnungu malinga ni wasachile nsyene.

Che Yesu ni wakutulongosya ku ukulupusyo

⁵ Akunnungu nganiwapa achikatumetume wa kwinani ulamusi wa kuchilongosya chilambo chachikwika, achila chitukuchisala. ⁶ Nambo kwana liuto line Mmalembo ga Akunnungu likusala,

“Ana mundu ali chindu chachi, chati mwakumbuchile, atamuno Mwana jwa mundu ali chindu chachi, chati mwagose?”

⁷ Nganimumpa mundu ukombole nti aula wa achikatumetume wa kwinani. Munchimbichisye kwannope mpela mwenye yakuti pakuchimbichikwa kwa kuwasikwa chindu mpela singwa.

⁸ Mwaiwisile yose paasi pa sajo syakwe.”

Paikusalikwa kuti Akunnungu wambisile mundu jwakulongosya indu yose pangasigasya namuno chimo. Namose yeleyo mpaka sambano ngatukuwona achilongosyaga indu yose. ⁹ Nambo chitwawone Che Yesu wati kwa katema kakajipi nganapegwa ukombole nti wa achikatumetume wa kwinani kuti kwa umbone wa Akunnungu awe kwa liwamba lya wandu wose. Ni kwa ligongo lya masauko mpaka chiwa chao, sambano tukwawona wawasisye chindu mpela singwa ja ukulu ni luchimbichimbi. ¹⁰ Yawoneche yambone kuti Akunnungu waignibile indu yose ni kuiwika mpela yaitite kuwa. Wantesile Che Yesu awe jwamalilwe kwa litala lya masauko, kuti waichisye wandu wajinji mu ukulu wakwe, pakuwa Che Yesu ni jwakwalongosya wandu mu ukulupusyo.

¹¹ Welewo akwaswejesya wandu sambi syao, ni welewo pamo ni awala waswejekwe, wose Atati wao wamope. Kwa ligongo lyo ngasikwatenda soni kwa wilanga wandu wo achalongo achinjakwe. ¹² Waasalile Akunnungu, “Chingaasalile wandu wangu aila intesile, chinanlape pakusongangana kunlamba.”

¹³ Sooni akuti, “Chinaawichile Akunnungu chilolelo changu.” Ni sooni akuti, “Une ndili apano pamo ni wanache wambele Akunnungu kuti awe achiwanangu.”

¹⁴ Nipele, pakuwa wanache wa mpela ila inkuti pakwa wilanga ali wandu waali ni chiilu ni miasi, Che Yesu asyene waiche ni waliji mpela wanyawo ni kulumbikana nawo mu undu wao. Watesile yeleyo kuti kwa litala lya chiwa chao, ampunde Jwaulamba jwaali ni machili nkati chiwa, ¹⁵ kuti wakulupusye awala wawaliji mpela achikapolo mu utame wao wose kwa kuchijogopa chiwa. ¹⁶ Pakuwa isyene nganaika kukwakamuchisya achikatumetume wa kwinani, nambo waiche kukwakamuchisya uwelesi u che Iblahimu. ¹⁷ Ligongo lyo, waliji mpela wandu yaali mu indu yose, kuti awe Jwambopesi jwao Jwankulu jwakukulupilichika ni jwali ni chanasa mu kwatumichila Akunnungu, kuti sambi sya wandu silecheleswe. ¹⁸ Ni pakuwa asyene wo walageswe pawalinjikwe, akukombola kwakamuchisya awala wakulinjikwa.

3

Che Yesu ali jwankulu kwapunda che Musa

¹ Achalongo achinjangu, wandu wa Akunnungu, wammilanjikwe ni Akunnungu, mwaganichisye Che Yesu kwannope jwatumikwe ni Akunnungu awe Jwambopesi Jwankulu jwa chikulupi chitukusala kwa kang'wa syetu kuti tukuchikulupilila. ² Jwelejo jwali jwakukulupichika paujo pa Akunnungu juwammisile kupanganya masengo gao, mpela ila che Musa iwatite kukulupilichika mu kwatumichila wandu wa Akunnungu wa wawilanjikwe nyumba ja Akunnungu. ³ Mundu jwakuta wa nyumba akuchimbichikwa kujipunda nyumba jisyene. Iyoyo Che Yesu akuwajilwa kuchimbichikwa kwapunda che Musa. ⁴ Paku wa nyumba jajilijose jikuta wikwa ni mundu, nambo Akunnungu ni wai pangenyende indu yose. ⁵ Che Musa jwali katumetume jwakukulupilichika mu kwatumichila wandu wa Isilaeli wa wawilanjikwe nyumba ja Akunnungu. Kuti awalanje umboni wa aila indu yakaisasile Akunnungu kanyuma. ⁶ Nambo Kilisito ali jwakukulupilichika nti Mwana, jwakwimilila nyumba ja Akunnungu, nyumba ja Akunnungu jo jili uweji, iwaga chitujendechele kwima pangali woga ni pangali kupwa ntima mu chilolelo chitukuchilolela.

Chipumulilo chapegwilwe wandu ni Akunnungu

⁷ Kwa yeleyo, mpela yakuti kusala Mbumu jwa Akunnungu, “Lelo mwapilikanaga Akunnungu achi wecheta ni wanyamwe, ⁸ nkajilimbisya mitima jenu mpela achambuje wenu, pawakanile kunyitichisya, katema pawaningaga mwipululu. ⁹ Kweleko achambuje wenu waninjile ni kumbima,

namuno wagaweni masengo gangu yaka alobaini.

¹⁰ Kwa liwamba lyo nautumbilile uwelesi wo ni natite, ‘Mo wa gose wandu wa, nganisyo syao silyungasiche, nombewo nganaganyilila kose matala gangu.’

¹¹ Kwa liwamba lyo nalumbilile mu lutumbilo lwangu kuti, ‘Ngaajinjila ng'o mu chipumulilo changu.’ ”

¹² Nipele, nilolechesye achalongo achinjangu, akapagwa mundu jwali jose mwa wanyamwe jwali ni ntima wanalumbana wangakukulupilila, ni kwakana Akunnungu wajumi. ¹³ Nambo pankupunda kupilikana lilo we lyo “Lelo” lili nkusomekwa Mmalembo ga Akunnungu, ntusyane mitima mo wa gose kuti jwalijose mwa wanyamwe akasalambuchikwa ni sambini ku wa jwamakani. ¹⁴ Paku wa uweji tukukamulangana ni Kilisito iwaga tukuchikamulisa mwakulimbila chilolelo chitwakwete kutandilila kundanda cho mpaka kumbesi.

¹⁵ Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Lelo mwapilikanaga Akunnungu ali nku wecheta, nkajilimbisya mitima jenu mpela achambuje wenu iwatite kupanganya pawakanile kunyitichisya.”

¹⁶ Ana waani wawapilikene Akunnungu ali nku wecheta ni kukana kunyitichisya? Nga wa awala wose wawalongweswe ni che Musa kutyochela ku Misili? ¹⁷ Sooni ana waani wawantumbilise Akunnungu yaka alobaini? Ali wandu wawatesile sambini, ni mitembo jao jajenele mwipululu. ¹⁸ Sooni Akunnungu pawalumbile ni kuti, “Ngaajinjila mu chilambo changu ni kupata chipumulilo changu,” wawasilaga waani? Ali welewo wanganajitichisya. ¹⁹ Nipele tukuwona kuti welewo nganapakombola kwinjila mu chilambo cho, ligongo nganakulupilila.

4

¹ Pakuŵa Akunnungu atupele chilanga cha kupochela chipumulilo, nipele tulilolechesye kuti jwalijose mwa ŵanyamwe akalepela kuchipata chipumulilo cho. ² Pakuŵa nowe ŵakwe twalalichilwe Ngani Jambone kwa litala lilalila mpela iyatite pakulalichilwa kwa ŵanyawo. Nambo utenga wo nganiwakamuchisya chachili chose pakuŵa aŵala ŵaŵapilikene nganaupochela mu chikulupi. ³ Nambo uweji ŵatukulupilile tutujinjile mu chipumulilo cho mpela iŵatite kusala,

“Natumbile ni nalumbile kuti
‘Ngaajinjila peuto pakupumulila pangu,’ ”

Akunnungu ŵatite yeleyo namuno masengo go gamasile chitandile paŵagumbile chilambo. ⁴ Pakuŵa, mu liuto line Mmalembo Gamaswela gakuti, “Akunnungu ŵalesile kupanganya masengo gao gose pa lyuŵa lya saba, ŵapumulile” ⁵ Ni mu ngani jo liuto lyo likusala, “Ngaajinjila ng’o mu chilambo chachinjapa kuti apumulile.” ⁶ Ŵandu ŵaŵalalichilwe Ngani Jambone kundanda nganapochela chipumulilo ligongo nganaajitichisya. Namuno chilanga cho chipali chiŵela kwa ŵane kupochela. ⁷ Kwa ligongo lyo, Akunnungu aŵisile sooni lyuŵa lyalikuŵilanjikwa “Lelo.” Yaka yejinji yapite nombewo ŵasasile kwa litala li che Daudi nti Malembelo ga Akunnungu yagakuti kusala,

“Lelo mwapilikanaga Akunnungu ali nkuŵecheta
kasinjilimbisya mitima jenu.”

⁸ Pakuŵa ikaliji che Yoshua ŵapele ŵandu liuto lya kupumulila, Akunnungu ngaakaŵechete sooni nkati yeleyo lyuŵa line. ⁹ Kwayele, kupali kupumulila kwa ŵandu ŵa Akunnungu mpela iŵatite pakupumulila Akunnungu pa Lyuŵa lya Kupumulila. ¹⁰ Pakuŵa ŵandu wose ŵakwinjila peuto pakupumulila paakupakunguluchila Akunnungu, chaleche masengo gao ni kupumulila mpela Akunnungu iŵatite pakuleka masengo gao ni kupumulila. ¹¹ Nipele, tulimbichile kuchipochela chipumulilo cho, kuti akapagwa mundu mwa ŵanyamwe juchakose kwinjila mpela ila aŵala ŵaŵakanile kwitichisya.

¹² Pakuŵa Liloŵe lya Akunnungu lili lyejumi ni likwete machili. Likutema kupunda lipanga lyalikutema kuŵili. Soonni likupeleta mpaka munkati mwaukusimana ntima ni mbumu, iyoyo likutema ni kupeleta mpaka papakulumbikana iŵalo ni wongo wa mmaupa. Nombelyo likukombola kulamula kwa chitema maganisyo ni miningwa ja mitima ja ŵandu. ¹³ Ngapagwa chindu chachikusisikwa paujo pa Akunnungu nambo indu yose ili ye-unukukwe paujo pao, ŵelewo ni ŵakulamula indu yose itutesile.

Che Yesu ali Jwambopesi Jwankulu

¹⁴ Nipele, pakuŵa tukwete Jwambopesi Jwankulu jwakwinjila kwini kwa Akunnungu, yaani Che Yesu Mwana jwa Akunnungu, tukamulisye kwannope chikulupi chitukuchisala. ¹⁵ Jwambopesi Jwankulu ni jwaku-tukolela chanasa kwa kulepetala kwetu. Ŵelewo ŵalinjikwe mose yalumo ni uweji nambo nganatenda sambu. ¹⁶ Kwa ligongo lyo, tuchiŵandichile pangali woga chitengu cha ulamusi cha Akunnungu papali ni umbone, kuti tupochele chanasa ni umbone wakwe wa kutukamuchisya pa katema ka kulaga.

5

¹ Jwambopesi Jwankulu jwalijose jwasagulikwe pasikati ja ŵandu, aŵichikwe kwatumichila Akunnungu kwa liwamba lya ŵandu kuti apeleche sadaka ni kutyosya mbopesi kwa ligongo lya sambu sya ŵandu. ² Pakuŵa

asyene wo nombe alepetele mu matala gamajinji, kuti akombole kwatendela chanasa wandu wose wakutenda sambi ni ngakuchimanyilila chindu.

³ Kwa ligongo lyo akuwajilwa kutyosya mbopesi ngaŵa kwa liwamba lya sambi sya wandu pe, nambo ni kwa liwamba lya sambi syakwe nsyene.

⁴ Ngapagwa mundu jwakuliwika nsyene jwakuchimbichikwa kwa kulitenda aŵe Jwambopesi Jwankulu, nambo akusachilwa aŵe jwaŵilanjikwe ni Akunnungu mpela ıla che Haluni iŵatite pakuŵilanjikwa.

⁵ Iyoyo Kilisito nombe nganalitenda nsyene jwakuchimbichikwa kwa kuliwika aŵe Jwambopesi Jwankulu, nambo Akunnungu ni juŵansagwile ni kunsalila kuti,

“Mmwejo ndi Mwanangu,

lelo mechete une ndili atati wenu.”

⁶ Iyoyo watite sooni peuto pane Mmalembo ga Akunnungu kuti,

“Mmwejo ni Jwambopesi kwa moŵa gose pangali mbesi

mpela uwatite kuŵa umbopesi wa Melikisedeki.”

⁷ Che Yesu paŵatamaga pa chilambo pano wapopele kwannope ni kunlilila ajula juŵakombwele kunkulupusya mu chiwa, ni kwa ligongo lya kunchimbichisya Akunnungu, Akunnungu wampilikene. ⁸ Namose waliji Mwana jwa Akunnungu, mmasauko gao waimanyi kunjitichisya Akunnungu. ⁹ Ni paŵamasile kuŵa ŵa utindimisyu mu yose, waliji ndande ja ukulupusyo wa moŵa gose pangali mbesi kwa wandu wose wakwajitichisya. ¹⁰ Nipele, Akunnungu wansagwile aŵe Jwambopesi Jwankulu mpela uwatite kuŵa umbopesi wa Melikisedeki.

Lijamuko lyankati kuchileka chikulupi

¹¹ Tukwete indu yejinji yakusala nkati ngani ji, nambo ikulimba kunsalila wanyamwe pakuŵa wanyamwe ngankumanyilila kwa chitema. ¹² Isyene pa katema kano ikaŵajile mme wakwiganya nambo ikunsoŵa chiŵela kuti mundu jwine anjiganye majiganyo gandanda nkati maloŵe ga Akunnungu. Badala ja kulya chakulya chakulimba nkwendelechela kung'wa maŵele mpela mwanache. ¹³ Pakuŵa mundu jwalijose jwakutama kwa kung'wa maŵele pe ali mpela mwanache jwannandi ngakukombola kugamanyilila majiganyo gankati kuitenda indu yambone paujo pa Akunnungu. ¹⁴ Nambo chakulya chakulimba chili kwa wandu ŵaŵakusile, walijigenye kwendelechela kupanganya yeleyo kuti akombole kulekanganya indu yambone ni yangalumbana.

6

¹ Nipele tugaleche panyuma agala majiganyo gandanda gankati Kilisito, nambo tujendelechele mmbujo mmajiganyo gagakomele ga chibumu, ni ngaŵa kwendelechela kukunguluchila nkati kuleka sambi ni ipanganyo yaikwikanawo chiwa, ni kwachichi twakulupilile Akunnungu. ² Ni indu yankati majiganyo ga ubatiso ni yakwasajichila wandu makono, ni majiganyo nkati kusyuka kwa ŵawe ni majiganyo nkati kulamula kwa moŵa gose pangali mbesi. ³ Yeleyo chitutende Akunnungu asakaga.

⁴ Pakuŵa wandu waunukulikwe usyene wa Akunnungu, ni waupasisye ntuuka wa kwini ni wampochele Mbumu jwa Akunnungu nti wandu wane, ⁵ ni waupasisye umbone wa Liloŵe lya Akunnungu ni machili ga chilambo chachikwika cho, ⁶ wagwililaga sooni mu sambi, ngaikomboleka kwatenda ŵelewo aleche sambi, ligongo wammambile pansalaba Mwana jwa Akunnungu kaaŵili kwa mele ni kuntesyua soni paujo pa wandu.

⁷ Ngunda waukunyeelelwa ula kaŵili kaŵili ni kumesya mimela jambone jajikwakamuchisya ŵelewo ŵalimile, ngunda wo upatile upile wa Akunungu. ⁸ Nambo ngunda wo wamesyaga itela ya miiŵa ni masindi, ngunda wo wangali ukamuchisyo kwa jwakulima, nombewo ukuŵandichila kulwe-sekwa ni Akunnungu, ni mbesi jakwe kuli kujochekwa mooto.

⁹ Nambo ŵakunonyelwa ŵangu, namose tukuŵecheta yeleyi nkunjamuka, nganitukola lipamba ni ŵanyamwe, tukwete usyene kuti ŵanyamwe nkwete indu yambone nnope yaikutyochela mu ukulupusyo. ¹⁰ Pakuŵa Akunungu akulamula yaikuti pakusachilwa, ni ngakuliŵalila masengo genu ni unonyelo unlosisye kukwakwe kwa kwakamusya ŵandu ŵakwe ni mpunde kwakamusya. ¹¹ Nambo tukulajila nnope kuti jwalijose mwa ŵanyamwe akulosye kuchalila kulakula mpaka kumbesi kuti chinkulolela cho chiŵe isyene. ¹² Ngatusaka mme ŵa ulesi, nambo mwasyasye ŵelewo ŵakukulupilila ni ŵaali ni upililiu ni ŵachapochele aila yalanjile Akunnungu.

Chilanga cha Akunnungu chili chisyene

¹³ Akunnungu paŵampele che Iblahimu chilanga ŵalumbile kwa liina lyao asyene ligongo nganapagwa jwankulu jwine jwakumpunda jwele Akunungu jwakakombwele kulumbila kwa jwelejo. ¹⁴ Ni ŵalanjile, “Isyene chinampe upile wakupunda ni chinampe ŵanache ŵajinji.” ¹⁵ Che Iblahimu ŵalindilile kwa upililiu, nipele ŵachipatile achila chalanjile Akunnungu. ¹⁶ Pakuŵa ŵandu pakulumbila kwa liina lya jwaali jwankulu kwapunda achinsyene, ni chilumbilo chikumalichisya makani gao gose. ¹⁷ Ni Akunungu ŵachitesile chilanga chijime nkulimbila kwa kulumbilila. Ni kwakutenda yeleyo ŵaalosisye pangasisika aŵala ŵaŵalangene nawo kuti ngakukombola kugalauka ng'o. ¹⁸ Nipele kwana indu iŵili yangaikukombola kugalauka, chilanga ni chilumbilo, mu yeleyo Akunnungu ngakukombola kulambusya. Nipele, uwe ŵatumbutuchile tukulimbichikwa ntima nnope, ni tukuchikamulisya kwannope chilolelo chatuŵichile paujo petu. ¹⁹ Chilolelo cho chijimi mkulimbangana ni kujigosa mitima jetu nti chitaŵililo chachikwimika ngalaŵa. Ni chilolelo cho chili salama ni chisyenesyene, chikupelenganya pa nguo ja lusasa mpaka papaswela nnope mu Nyuumba ja Akunnungu jajili kwinani. ²⁰ Che Yesu ŵalongolele kwinjila mwelemo kwa liwamba lyetuwe. Atendekwe Jwambopesi Jwankulu kwa moŵa gose pangali mbesi mpela wautite kuŵa umbopesi wa Melikisedeki.

7

Che Melikisedeki Jwambopesi Jwankulu

¹ Melikisedeki ŵaliji mwenye jwa musu wa Salemu ni jwambopesi jwa Akunnungu Ŵakulu. Che Iblahimu paŵaujaga kungondo kuŵauleje mamwenye kula, ŵasimene ni Melikisedeki ni Melikisedeki ŵampele upile che Iblahimu. ² Che Iblahimu nombe ŵampele liunjili lya kakumi lya indu iŵaijigele kungondo. Malumbo ga liina Melikisedeki gali “Mwenye jwakupanganya yambone paujo pa Akunnungu”, ni sooni mwenye jwa ku Salemu malumbo gakwe “Mwenye jwa chitendewe.” ³ Ngapagwa papalembekwe Mmalembo ga Akunnungu liina lya atatigwe Melikisedeki atamuno liina lya achikulugwe, ngapagwa jwakwimanyilila ŵapagwile chakachi atamuno ŵawile chakachi. Nombewo akulandana ni Mwana jwa Akunnungu, jwelejo chapunde kuŵa Jwambopesi kwa moŵa gose pangali mbesi.

⁴ Nipele, nnoleje yatite kuŵa jwankulu mundu jo. Ambuje ŵetu che Iblahimu ŵampele liunjili lya kakumi lya indu iŵaijigele kungondo.

5 Tukumanyilila kuti malajisyo gakuti wânache wâ che Lawi wâwâliji wambopesi ni wâkusachilwa kupochela liunjili lya kakumi kutyochela kwa wându wâ Isilaeli, wâali achalongo achinjao, nachiwâmuno ni wanyawo ali uwelesi u che Iblahimu. 6 Melikisedeki ngana wâ mundu jwa lukosyo lu che Lawi nambo wâjigele liunjili lya kakumi kutyochela ku che Iblahimu ni sooni wampele upile che Iblahimu juwapegwilwe chilanga ni Akunnungu. 7 Nambo pangapangwa makani gati jwankulungwa ni jwakumpa upile jwannandi. 8 Wambopesi wakwigala liunjili lya kumi wâla ali wându wachawe lyu wâ limo, nambo che Melikisedeki juwapochele liunjili lya kakumi akuwalanjilwa umboni kuti ali jwanjumi mpela yagakuti Malembelo ga Akunnungu 9 Nipele, tukukombola kusala kuti che Iblahimu pawatyosisye liunjili lya kakumi, namose che Lawi juwâliji jwa uwelesi u che Iblahimu pamo ni uwelesi wao, watyosisye liunjili lya kakumi. 10 Paku wâ ikuwechetekwa kuti Melikisedeki pawasimene ni che Iblahimu, che Lawi wâliji akana wê kupagwa, wâliji mmiasi ja ambujegwe che Iblahimu.

11 Kopochela mu umbopesi wa Wâlawi wându wâ ku Isilaeli wapegwilwe lilajisyo. Sambano iwâga masengo ga umbopesi u che Lawi gamalile ngakukasachilwe kutyochela umbopesi wine waukuyiye umbopesi wa Melikisedeki ni nga wâ umbopesi u che Haluni. 12 Paku wâ pakukutyochela kupisyangana kwa chimbopesi, ikuwajila kugagalausya malajisyo. 13 Ni Ambuje wetu jwakuwechetwa mu yeleyo ali jwa lukosyo lwine, nganapagwa namose jumo jwa lukosyo lwao juwatumichile pa chilisa nti jwambopesi. 14 Paku wâ ikumanyika kuti Ambuje wetu watyochele mu lukosyo lwa Yuda ni yankati lukosyo lo che Musa ngana wêcheta chindu chachili chose yankati umbopesi.

Jwambopesi jwine chisau ni Melikisedeki

15 Sooni achi chikumanyika mwakupunda, kuti jwambopesi jwine jwakulandana ni Melikisedeki akopochele. 16 Jwele nganatendekwa a wê jwambopesi kwa malajisyo ga wându, nambo kwa machili ga umi wa mo wâ gose pangali mbesi. 17 Paku wâ Malembelo ga Akunnungu gawalanjile umboni wati, “Mmwejo ndi Jwambopesi mpela wautite paku wâ umbopesi wa Melikisedeki.” 18 Kwayele, alila lilajisyo lya kalakala lya wêchikwe pambali, paku wâ lyaliji lyakulepetala nombelyo lyaliji lyangali chindu, 19 paku wâ malajisyo ga Akunnungu gawapele che Musa ngagakukombola kupanganya chindu chi wê chakumalilwa. Nambo sambano peuto pakwe, kuichisye chilolelo chambone nope ni kwa litala lya chilolelo cho, tukukombola kwa wândichila Akunnungu.

20 Kupunda yeleyo, apano chipali chilumbilo cha Akunnungu. Nambo wându wâne wo watendekwe ku wâ wambopesi pangali chilumbilo. 21 Nambo Che Yesu atendekwe Jwambopesi nkulumbila, katema Akunnungu pawansalile,

“Ambuje alumbile
ni ngasagalausya

‘Mmwejo ni jwambopesi kwa mo wâ gose pangali mbesi.’ ”

22 Kwa ligongo lya chilumbilo chi, Che Yesu atendekwe chimanyisyo chachikulosya kuti isyene tukwete lilangano lyalili lyambone mwakupunda.

23 Sooni wambopesi wâne wâjinji wâ lilangano lya kalakala, chiwa chalekasisye kwendelechela kupanganya masengo. 24 Nambo Che Yesu ngana wâ mpela wanyawo ni akutama mo wâ gose pangali mbesi, ni umbopesi wakwe ngaukukombola kupegwa mundu jwine. 25 Ligongo li akupakombola

kwakulupusya kusyene wewelele wakwawandichila Akunnungu kwa litala lyao pakuwa akutama mowa gose kuti wapopeleleje kwa Akunnungu.

²⁶ Pakuwa twasachilwe uweji tukole Jwambopesi Jwankulu jwanti nyi, yaani jwali jwanswela, jwangali chilewo namose sambu ni jwalekangenywe ni wandu wa sambu, ni kunyakulikwa mwinani kupunda kwini. ²⁷ Jwelejo ngakulandana ni wambopesi achakulu wane wakusachilwa kutyosya mbopesi kila lyuwa, kaje akutaga mbopesi kwa sambu syakwe nsyene, ni sooni kwa sambu sya wandu. Pakuwa jwelejo watesile kamo pe kwakatema kose pawalityosisye nsyene kuwa. ²⁸ Malajisyo ga che Musa gakwasagula wandu wakulepetala kuwa wambopesi achakulu, nambo lilangano lya Akunnungu liwawisile kwa kulumbila ni sooni lilyaiche mu nyuma mwa malajisyo lyambisile Mwana, jwatendekwe jwamalilwe kwa mowa gose pangali mbesi.

8

Che Yesu jwambopesi jwetu jwankulu

¹ Nipele, chindu chachili chekulungwa mu indu itukusala yi chili achi, tukwete Jwambopesi Jwankulu jwati nnyi, jwatemi peuto pakuchimbichikwa kunlyo kwa chitengu cha umwenye cha Akunnungu kwini. ² Wewelele akupanganya masengo ga umbopesi peuto papaswela nnope, malumbo gakwe munkati mwa lisakasa lya usyene lya Akunnungu lyalitawikwe ni Ambuje, ni ngawa lyalitawikwe ni mundu.

³ Jwambopesi Jwankulu jwalijose asagulikwe kutyosya mbopesi ni sadaka. Kwayele, ni jwambopesi jwankulu jwetu nombejo akusachilwa akole chindu chakwatyochoesya Akunnungu. ⁴ Nambo akaapali pachilambo pano, ngakatendekwe Jwambopesi ngo, ligongo apali wambopesi wane wakutyosya mbopesi malinga ni yaikuti kulajiswa mu Malajisyo ga che Musa. ⁵ Masengo gao ga umbopesi gali chisyasyo ni mbwilili wa aila yaili kwini. Pakuwa che Musa pawawandichile kulita lisakasa lya Akunnungu lila, Akunnungu wansalile kuti, “Nlolle, mpanganyeje indu yose mpela chisyasyo chimwatite pakuloswa pamwaliji petumbi.” ⁶ Nambo sambano Che Yesu apochele masengo ga umbopesi gagali gambone kupunda ga wanyawo, pakuwa lilangano lya kwilanya lya wisile pasikati ja Akunnungu ni wandu lili lyambone kupunda, pakuwa lijimi pa lilangano lyambone nnope lya Akunnungu.

⁷ Naga lilangano lyaandanda likaliji lyangali chilewo ngalikasachilwe lilangano line. ⁸ Nambo Akunnungu wakuweni kulewa kwao pawatite, “Nlolle gakwika mowa, Ambuje akuti gatinjita lya lilangano lyasambano pasikati ja wandu wa ku Isilaeli ni wandu wa ku Yuda.

⁹ Lilangano li ngaliwa yalumo ni lilangano linatawile ni achambuje wao pa lyuwa linaalongwesye kwa kwakamula makono gao akopoche mu chilambo cha Misili.

Pakuwa nganakulupilichika mu lilangano lyangu noneji naalesile kwagosa, akuti Ambuje.

¹⁰ Sambano alili ni lilangano lichingatawe ni wandu wa ku Isilaeli, pa mowa go, akuti Ambuje.

Chingagawiche malajisyo gangu mu nganisyo syao ni kugalemba mmitima jao.

Uneji chime Akunnungu wao, ni wanyawo chawe wandu wangu.

¹¹ Ngapagwa juchanjiganye njakwe namose kunsalila mpwakwe kuti

'Mwamanyilile Ambuje.'

Pakuwa wose chachiimanyilila une chitandile jwannandi mpaka jwankulungwa jwakwe.

¹² Chinaalechelesye chigongomalo chao, ni sambi syao ngangumbuchila sooni."

¹³ Kwa kusala lilangano lili "Lyasambano," Akunnungu alitesile lilangano lyaandanda liwe lya kuwisala. Ni chindu chose chachichekulwiye ni kuwisala chichiso we pangaka wa.

9

Mapopelelo ga pachilambo ni ga kwinani

¹ Lilangano lyaandanda lyakwete masyowe lelo gakwe ga kupopelela ni peuto pakwe papaswela pakupopelela papatawikwe ni wandu.

² Pakolochekwe lisakasa lya yuumba iwili, ni chuumba chakwe chandanda pawilanjikwe papaswela nnope. Mwelemo mwaliji ni chindu chakuwichila lumuli ni mesa ni mikate jiyatyocheke paujo pa Akunnungu. ³ Munkati mwa chuumba chandanda cho paliji ni nguo ja lusasa jijalekangenyeyuumba iwili ni panyuma pakwe paliji ni lisakasa lyalikuwilanjikwa Papaswela nnope. ⁴ Ni mwelemo mwaliji ni chilisa cha sahabu chakututumisya ubani ni lisanduku lya lilangano, lyeuniche posepose kwa sahabu, munkati mwakwe mwana chiwiga cha sahabu chichaliji ni mana ni nkongojo u che Haluni uwasipwiche ula ni maganga gagasepekwe nti ibao gagalembekwe Malajisyo likumi. ⁵ Ni penani pa lisanduku lya kwaliji ni inyago iwili yesepekwe yaikuwilanjikwa makelubi yaikulosya ukulu wa Akunnungu, yana mapapiko ni mapapiko gao go gasambalukuchile kuunichila chiunichilo cha lisanduku lya lilangano peuto paakulechelesya Akunnungu sambi. Nambo sano ngatukukombola kwiwecheta yeleyo yose kwannope.

⁶ Nipele, yeleyo ni yaitite kuwichikwa indu yose. Ni wambopesi wajinjile mu lisakasa, mu chuumba chandanda chachikuwilanjikwa peuto Papaswela chila lyuwa ni lyuwa kupanganya masengo ga umbopesi. ⁷ Nambo Jwambopesi Jwankulu jikape ni jwakwinjila mu chuumba chawili chachikuwilanjikwa peuto Papaswela nnope chila, nombejo akupanganya yeleyo kamo pe pa chaka ali ajigele miasi jakwatyochelesya Akunnungu kwa liwamba lya sambi syakwe nsyene jo ni kwa liwamba lya sambi sya wandu siwasitesile pangamanyilila. ⁸ Mbumu jwa Akunnungu akwiganya pangasisika indu yi, kuti litala lyakwinjilila peuto Papaswela nnope lyaliji chiwela likana we kuugulikwa katema kose palyajimi lisakasa lyaandanda. ⁹ Chindu chi chili chitagu cha sambano, iyoyopeyo sadaka ni mbopesi sikutyosyekwa ni wandu kwa Akunnungu, nambo ngasikukombola kwatenda a we wamalilwe mmitima jao. ¹⁰ Pakuwa yele indu yose yo ya chiilu, yaliji nkati yakulya ni yakung'wa ni masyowelo ganegane ga kuna wa ni kosya. Indu yose yo ili malajisyo ga paasa pe, ni machili gakwe chigamale katema Akunnungu pachaipanganye sooni indu yose iwe yasambano.

¹¹ Nambo Kilisito amasile kwika, ali Jwambopesi Jwankulu jwa indu yose yambone yaimasile kwika. Welewo akupanganya masengo gao mu lisakasa lyalili lyambone nnope ni lya utindimisyo, lyanganilipanganyichikwe ni wandu malumbo gakwe nganiliwa lya pachilambo pano. ¹² Welewo wajinjile peuto Papaswela nnope kamo pe. Nombewo nganajinjila mwelemo ali ajigele miasi ja mbusi atamuno ja ng'ombe jamwana kwa ligongo lya kutyosya mbopesi, nambo wajinjile ali ajigele miasi jakwe nsyene. Ni kwa

litala lyo wâtupele chiwombosyo cha moŵa gose pangali mbesi. ¹³ Iŵaga miasi ja mbusi ja mikambaku ni ng'ombe sya mikambaku ni liu lya ng'ombe ja mwana, yaimisikwe pachanya pa wându wâwâliji wâkusakala paujo pa Akunnungu kuti aswejekwe kwa kwatyochesya usakwa wao. ¹⁴ Ana miasi ja Kilisito ngajitenda kugapunda gelego? Kwa machili ga Mbumu jwakitama moŵa gose pangali mbesi, Kilisito wâalityosisye nsyene kwa Akunnungu kuŵa mbopesi jemalilwe. Ni miasi jao jo jikuswejesya miningwa jetu kutyochela mu masengo gagakwichisya chiwa kuti twatumichile Akunnungu wâjumi.

¹⁵ Kwa ligongo lyo, Kilisito ali jwakwilanya jwaichenalyo lilangano lyasambano. Kwa litala lya chiwa chao wâwombwele wându mu ileŵo yaitesile katema ka lilangano lyaandanda kuti aŵala uŵawilanjikwe ni Akunnungu apochele chilanga cha indu iŵagosele moŵa gose pangali mbesi.

¹⁶ Kwa ngani ja lilangano lyalilembekwe nkati kupochela indu yailesile mundu jwajasiche, ikusachilwa imanyiche kuti ili isyene jwelejo jwachilembile chikalata cho awile. ¹⁷ Lilangano lyalilembekwe nkati kupochela indu yailesile mundu jwawile chichikole machili pachichityochele chiwa. Ni ngachichiŵa ni machili iŵaga nsyene jo ali jwanjumi. ¹⁸ Kwayele lilangano lyaandanda nganiliwâchikwa pangali kwitika miasi. ¹⁹ Kundanda che Musa paŵasalile wându wose makanyo gagali mmalajisyo, ni wâjigele miasi ja ng'ombe jamwana pamo ni mbusi nombejo wâmisile pachanya pa chitabu cha malajisyo ni pachanya pa wându wose kwa nyambi sya chitela chachikuwâlanjikwa esopo ni pamba jechejeu. ²⁰ Ni wâtite, "Ajiji ni miasi jajikulilimbisya lilangano lya Akunnungu lyannajichisye nlijitichisye." ²¹ Iyoyo peyo che Musa wânyulwisye miasi pachanya lisakasa lya Akunnungu ni pachanya yoombo yose yaikutumika mu mapopelelo. ²² Uisyene mmalajisyo ga Akunnungu gaŵapele che Musa, indu yose ikuswejeswa ni miasi, nombe pangali kwita miasi, sambu ngasikomboleka kulecheleswa.

Chiwa chi Che Yesu chikusityosya sambu sya wându

²³ Nipele, indu yaili chisau ni indu ya kwini ya wâjilwe iswejekwe kwa litala lyo. Nambo indu ya kwini ikusaka mbopesi jajili jambone kupunda. ²⁴ Pakuŵa Kilisito nganjinjila Peuto Papaswela nnope papakolochekwe ni makono ga wându papali chisau ni Peuto Papaswela pasyene, nambo wâjinjile kwini kusyene, pakwima sambano paujo pa Akunnungu kwa liwamba lyetu. ²⁵ Jwambopesi Jwankulu akwinjila kamo pe kila chaka Peuto Papaswela Nnope achijigalaga miasi ja inyama. Nambo Kilisito nganjinjila kwini kwa Akunnungu kuti alityosye mbopesi nsyene kakajinji. ²⁶ Ikaliji yeleyo, Kilisito akaŵajilwe kulagaswa kakajinji kutandila gumbikwa chilambo. Nambo katema kano pakakuwândichila kumala, wêlewo akopochele kamo pe, kulechelesya sambu sya wându kwa kulityosya nsyene mbopesi. ²⁷ Mundu jwalijose chawe kamo pe, ni kulumulikwa ni Akunnungu. ²⁸ Iyoyo peyo Kilisito nombejo wâalityosisye mbopesi kwa wâwile kamo pe kwa ligongo lya kusityosya sambu sya wându wâjinji. Nombejo chauje sooni ngaŵa kwa ligongo lya kusichenjeuchila sambu, nambo kukwakulupusya aŵala wâkunnindilila.

10

¹ Nti ila Malajisyo igatite chiwilili pe, cha indu yambone yaikwika, ni ngaŵa indu isyene yaitite kuŵa. Yeleyo usyene ikulosya kwa kanandi pe yakuti, indu yaikwika ngaikukombola kwakulupusya wându mu sambu syao, kwa litala lya kutyosya mbopesi chaka ni chaka ni kwatenda aŵe wâmalile. ² Ikaliji apali wându wâkwapopelela Akunnungu ni sambu syao

kuswejekwa kusyene, ngakaliwone sooni akwete sambi, ni mbopesi syo syose sikalesikwe kutyocekwa. ³ Nambo pamalo pakwe kwa litala lya mbopesi syo sikwakumbusya wandu sambi syao chaka ni chaka. ⁴ Ligongo miasi ja mikambaku ja ng'ombe ni mbusi ngajikombola kusityosya sambi.

⁵ Kwa ligongo lya Kilisito pa wache pachilambo wasalile Akunnungu, "Alakwe nganinsaka mbopesi namose sadaka. Nambo mwambanganichisye chiilu.

⁶ Mbopesi sya kocha namose mbopesi sya kulechelesya sambi nganin-nonyelwa nasyo.

⁷ Pelepo natite, 'Ndili pelepa, Alakwe Akunnungu, iiche kukulitenda lisosa lyenu mpela yaitite pakulembekwa nkati une mu chitabu cha Malajisyo.' "

⁸ Kundanda Kilisito watite, "Mbopesi ni sadaka ni mbopesi sya kocha namose mbopesi sya kulechelesya sambi nganinsaka atamuno nganinnonyelwa nasyo." Watite yeleyo namuno mbopesi syo syosye sikutyochekwa malinga ni Malajisyo. ⁹ Sooni watite "Uneji Ndili pelepa, Alakwe Akunnungu iiche kukulitenda lisosa lyenu." Kwapele Akunnungu atyosisye mbopesi syakalakala, pamalo pakwe wammisile Kilisito awe mbopesi jimo pe.

¹⁰ Pakuwa Che Yesu Kilisito achitesile achila chasachile Akunnungu, uweji tupatile uswejelo kwa litala lya chiilu chao chaachityosisye mbopesi kamo pe kwa liwamba lya wandu wose.

¹¹ Jwambopesi jwalijose akwima paujo pa Akunnungu lyuwa ni lyuwa achitumichilaga ni kutyosya kawili kawili mbopesi silasila, syangasikukombola kose kusityosya sambi. ¹² Nambo Kilisito watyosisye mbopesi jimo pe kwa kusityosya sambi, mbopesi jajili ni machili mowa gose pangali mbesi, nipele watemi peuto pakuchimbichikwa kundyoo kwa Akunnungu. ¹³ Chitandilile katema ko akulindilila wammagongo wakwe wose awichikwe ni Akunnungu paasi pa sajo syao. ¹⁴ Pakuwa kwa mbopesi jimo pe akwatenda awe wamalilwe kwa mowa gose pangali mbesi wele wose wakuswejecekwa sambi syao.

¹⁵ Nombe Mbumu jwa Akunnungu akuwalanga umboni nkati yeleyo. Kundanda akuti,

¹⁶ "Alili ni lilangano lichindaawe nawo pa mowa gagakwika, akuti Ambuje chimiche malajisyo gangu mmitima jao ni kugalemba mu nganiso syao."

¹⁷ Nombejo akupunda kusala, "Ni une ngangumbuchila sooni sambi syao, namose yangalumbana yao yatesile." ¹⁸ Nipele, sambi syamalaga kulecheleswa, ngapagwa sooni kutyosya mbopesi kwa ligongo lya kusityosya sambi.

Twa wandichile Akunnungu

¹⁹ Nipele, achalongo achinjangu, kwa miasi ji Che Yesu tukwete ntima wangali woga wa kupajinjila Peuto Papaswela Nope. ²⁰ Jwelejo atugopolele litala lyasambano, lyalikupitila pa ajila nguo ja lusasa, malumbo gakwe chiilu chakwe nsyene. ²¹ Nipele, tukwete Jwambopesi Jwankulu jwakwete ulamusi pa nyumba jose ja Akunnungu. ²² Kwayele twa wandichile Akunnungu kwa ntima wa usyene ni chikulupi chemalilwe, kwa mitima jeswejecekwe, jangajikunlamula kuti nkwele sambi kwa iilu yejosyekwe kwa meesi gaksalala. ²³ Tuchikamulisye chilolelo chetu chitukuchisala kwa kang'wa syetu, pakuwa Akunnungu ju watupele chilanga ali jwakulupichika. ²⁴ Tukamuchisyane jwine ni jwine kuti tuchisyane mu unonyelo ni

masengo gambone. ²⁵ Tukaleka kusongangana pamo mpela yaitite pakuw̄a masyow̄elelo ga w̄ane. Nambo tujamukangane ni kupunda nnope pankuliwona lyuw̄a lya Ambuje lilinkuw̄andichila.

²⁶ Pakuw̄a twajendelechelaga kutendekanya sambi melepe tuli tuumanyilile usyene, ngajipagwa mbopesi jiine jajikukombola kutyosyekwa sooni kwa ligongo lya kusityosya sambi syetu. ²⁷ Chachikusigalila kuli kulindilila mu woga kulamulikwa ni Akunnungu, kwa mooto wakalipa uchiwajonanje wose w̄akwakanila Akunnungu. ²⁸ Mundu jwalijose jwanyosisye Malajisyo, akuulajikwa pangali chanasa, kwa w̄aga ni umboni wa w̄andu w̄aw̄ili pane w̄atatu. ²⁹ Ana mundu jwakunnyosya Mwana jwa Akunnungu ni kujiwona miasi ja lilangano lya Akunnungu ji w̄aswejechekwe najo kuw̄a ngaw̄a chindu, ni kuntukana Mbumu jwa Akunnungu jwakwikanawo umbone, nganisyene ana ngakusachilwa kupegwa lijamuko lyalikulungwa? ³⁰ Pakuw̄a tukumanyilila jwelejo juw̄atite, “Kuuchisya magambo kuli kwangune, uneji chichisye.” Sooni w̄atite, “Ambuje chachalamula w̄andu w̄akwe.” ³¹ Kugwilila mmakono mwa Akunnungu w̄ajumi chili chindu chakogoya nnope!

³² Nkumbuchilanje iyakopochele mmow̄a gandanda go, pamwatandite kumanyilila usyene wa Akunnungu. Namuno mwapatile masausyo gamakulungwa, nambo mwajimi mwakulimbila nganinlepela. ³³ Katema kane mwatukenwe ni kunyeluswa pelanga, ni katema kane mwakundile kwakamuchisya aw̄ala w̄aw̄atendelwe yeleyo. ³⁴ Mwaatendele chanasa w̄elewo w̄ataw̄ikwe, sooni mwakundile kunsumulanga ipanje yenu, ni mwapililile kwa lukondwa, pakuw̄a mwaimanyi kuti nkwete indu yejinji yambone nnope yaikulonjela. ³⁵ Kwayele nkakujasa kulimbangana kwenu pakuw̄a chikumpe ntulilo weukulungwa. ³⁶ Nkusachilwa kupililila kuti nkombole kulitendekanya lisosa lya Akunnungu ni sooni chimpegwe aila iw̄alanjile. ³⁷ Pakuw̄a mpela yagakuti kusala Malembelo ga Akunnungu,

“Pasigalile kanandi pe
jwakwika jo, chaiche,
nombejo ngasakaw̄a.

³⁸ Mundu jwali jwambone paujo pangu, chakulupilile ni kutama kwa chikulupi,
nambo alekaga kungulupilila
nganonyelwa najo.”

³⁹ Uweji nganituw̄a w̄andu w̄akuchileka chikulupi ni kuso w̄a, nambo uwe tuli w̄andu w̄akukulupilila ni kukulupuswa.

11

Chikulupi

¹ Chikulupi chili kukola usyene wa indu itukuilolela ni kuitichisya kusyene kuti indu yangaikuwoneka ipali. ² Pakuw̄a, kwa chikulupi chao, achachekulu w̄etu w̄akundikwe ni Akunnungu.

³ Kwa chikulupi tukumanyilila kuti chilambo chagumbikwe kwa lilo w̄e lya Akunnungu, namose indu yaikuwoneka yagumbikwe mu indu yangaikuwoneka.

⁴ Kwa chikulupi che Habili w̄atajile Akunnungu mbopesi jambone kupunda ni ji che Kaini. Kwapele w̄akundikwe ni Akunnungu pakuw̄a Akunnungu nsyene w̄ajikundile mbopesi jakwe. Namuno che Habili awile, ipanganyo yao ikutujiganya mpaka sambano.

⁵ Kwa chikulupi, che Enoki w̄anyakulikwe ni Akunnungu kuti akasachiona chiwa. Nganaoneka sooni pakuw̄a w̄ajigalikwe ni Akunnungu. Malembelo

ga Akunnungu gakusala kuti akanaŵe kwigalikwa che Enoki ŵaanonyelesye Akunnungu. ⁶ Nambo, pangali chikulupi ngapagwa mundu jwakukombola kwanonyelesya Akunnungu. Pakuŵa mundu jwakusaka kwajaulila Akunnungu akusachilwa akulupilile kuti Akunnungu apali, sooni kuti akwapa ntulilo ŵelewo ŵakwasosa.

⁷ Kwa chikulupi, che Nuhu ŵajamwikwe ni Akunnungu nkati indu ichikopochele, yakanaiwoneche chiŵela, ŵanjitichisye Akunnungu ni kukolosya ngalaŵa jajikulungwa jajikuŵilanjikwa safina. Mwelemo nsyene pamo ni ŵandu ŵa pannango wakwe chakulupuswe. Kwa chikulupi chakwe ŵandu ŵa pa chilambo wose ŵalamulikwe kuti akwete sambi nombejo ŵaŵalanjikwe jwambone paujo pa Akunnungu.

⁸ Kwa chikulupi, che Iblahimu ŵanjitichisye Akunnungu apala paŵaŵilanjikwe ajaule ku chilambo chiŵalanjikwe ni Akunnungu kuti chiŵe chao. Ŵatyosile pa chilambo chao ni kwaula kwiuto kwanganakumanyilila.

⁹ Kwa chikulupi, ŵatemi mu chele chilambo cha chilanga mpela jwannendo. Ŵatemi kweleko mu masakasa mpela iŵatesile che Isaka pamo ni che Yakobo, ŵati nombewo ŵapochele chilanga chila chila kutyochela kwa Akunnungu. ¹⁰ Pakuŵa che Iblahimu ŵaulolele musi wauli ni misingi jakulimbangana, musi wati Akunnungu nsyene ni uŵaganisisye ni kuutaŵa. ¹¹ Iyoyo peyo kwa chikulupi che Sala, namuno ŵachekulwipe kwannope, ŵapochele ukombole wa kukola chitumbo, pakuŵa ŵakulupilile kuti Akunnungu chatindimisye chilanga chakwe. ¹² Kwa ligongo li, kutyochela kwa mundu jumo che Iblahimu juŵaliji mpela jwammwe, ŵapagwile ŵandu ŵajinji ŵangaŵalanjikwa mpela ndondwa sya kwinani ni mpela nsanga wa mungulugulu bahali.

¹³ Aŵa wose ŵawile ali nkwakulupilila Akunnungu nganapochela aila iŵalanjile, nambo ŵaiweni kwakutalichila ni kuisangalalila, ŵajitichisye kuti ŵaliji achalendo ni ŵandu ŵanganakola pakutama pa chilambo nti pao. ¹⁴ Pakuŵa ŵandu ŵakuŵecheta maloŵe gati iyiyi akulosya kuti ali nkuchisosasosa chilambo chiŵe chao achinsyene. ¹⁵ Ikaliji akuganisisya ku chilambo kuŵakopochele kula, akakwete lipesa lyakuujila kukoko. ¹⁶ Nambo sambano akusakanga chilambo chachili chambone kupunda, chachili chilambo cha kwinani. Kwa ligongo lyo Akunnungu ngasikwatenda soni ŵandu wo pakwaŵilanga kuti ali Akunnungu ŵao pakuŵa ŵaŵichile chile musi.

¹⁷ Kwa chikulupi, che Iblahimu paŵalinjikwe chikulupi chao ni Akunnungu, ŵantysisye a Isaka nti mbopesi. Che Iblahimu ŵapochele chilanga cho, ni ŵakundile kuntyosya mbopesi mwanagwe jwa jikajika pe. ¹⁸ Namuno Akunnungu ŵaasalile, “Uŵelesi wenu chiutyochele ni che Isaka.” ¹⁹ Che Iblahimu ŵakulupilile kuti Akunnungu akukombola kwasyusya ŵandu ŵawile, ni tukukombola kusala nti chitagu kuti isyene che Iblahimu ŵakombwele kumpata sooni mwanagwe juŵaliji mpela jwammwe.

²⁰ Kwa chikulupi che Isaka ŵapele upile che Yakobo ni che Esau kuti akole upile kwa indu yaikwika mmbujo.

²¹ Kwa chikulupi che Yakobo paŵaliji kuŵandichila kuwa, ŵampele upile kila jumo jwa ŵanache ŵa che Yusufu, ni kwapopelela Akunnungu achijegamila ngongojo wakwe.

²² Kwa chikulupi, che Yusufu paŵaŵandichile kuwa, ŵaŵechete yankati kutyoka kwa Ŵaisilaeli mu chilambo cha Misili, ni ŵalajichisye agajigale maupa gao pachachityoka ku Misili.

²³ Kwa chikulupi che Musa paŵapagwilwe ŵasisikwe miesi jitatu ni achaŵelesi ŵakwe, pakuŵa ŵaiweni kuti ali mwanache jwakusalala, ni nganagajogopa makanyo ga mwenye jwa ku Misili.

²⁴ Kwa chikulupi che Musa pa^wakusile, ^wwakanile ku^wilanjikwa mwanache jwa mwali jwa mwenye jwa ku Misili. ²⁵ ^wWaiweni mbaya kusauswa pamo ni ^wwandu ^wwa Akunnungu kupunda kukola lukondwa mu sambu kwa katema kakajipi. ²⁶ ^wWaimanyi kuti kulaga kwa ligongo lya Kilisito kuli kwakusichila kupunda ipanje yose ya chilambo cha Misili, paku^wa ^wwaliji nkulolela mbote.

²⁷ Kwa chikulupi che Musa ^wwasamile ku Misili pangajogopa lutumbilo lwa mwenye, ni ^wwajendelechele mmbujo, paku^wa ^wwaliji mpela mundu ju^wwaweni Akunnungu ^wwangakuwoneka. ²⁸ Kwa chikulupi ^wwachipangenyeye chindimba cha Pasaka ni kulajisya miasi jimisikwe pachanya nnango kuti katumetume jwa kwini jwatumikwe kwikanacho chiwa, akaulaga ^wwanache ^wwa kwitiwo ^wwa chilume mu chilambo cha Isilaeli.

²⁹ Kwa chikulupi ^wWaisilaeli ^wwajombweche bahali ja shamu mpela petaka, nambo ^wWamisili pa^walinjile kutenda yeleyo, ^wwatitimile ni kuwa mmeesi.

³⁰ Kwa chikulupi makumba ga chilambo cha ku Yeliko gagwile ^wWaisilaeli pa^wagasyungwile makumba go mo^wa saba. ³¹ Kwa chikulupi che Lahabu jwakula^wala^wa jula nganajonasikwa pamo ni ^wwa^wakanile kwajitichisya Akunnungu ^wwala, ligongo ^wwaapochele kwa chitendewele ^wwakuuchilichisya ^wwala.

³² None chinyonjehesye malo^we chi? Paku^wa katema kapelemebele kusala ngani si che Gideoni ni che Balaki ni che Sansoni ni che Yefuta ni che Daudi ni che Samweli ni ^wwakulondola ^wwa Akunnungu. ³³ Kwa chikulupi ^wwanyawo wose ^wwamenyene ni mamwenye ni ^wwaapundile, ^wwatesile indu yambone paujo pa Akunnungu, ^wwaapochele ilanga ya Akunnungu. ^wWata^wile kang'wa sya masimba, ³⁴ ^wWagasimile machili ga mooto wakalipa, ni ^wwautwiche kuulajikwa kwa lipanga. Kulepetala kwao kwagalawiche ni ^wwapatile machili, ^wwalimbichile mu ngondo ni kwapunda ^wwangondo ^wwachilendo. ³⁵ Achakongwe ^wwane ^wwa^wwakulupilile ^wwaapochele ^wwandu ^wwao ^wwa^wasyusikwe pa^wamasile kuwa.

Nambo ^wwane ^wwakanile kugopolwa, ^wwakundile kulagaswa mpaka kuwa, kuti ausimane usyusyo ni kwinjila mu utame wauli wambone mwakupunda.

³⁶ ^wWane ^wwanyelwiswe ni kuputikwa mbokola, ni ^wwane ^wwata^wwikwe nyolo ni kuponyekwa mu nyumba jakuta^wwilwa. ³⁷ ^wWaulajikwe kwa kwaponya maganga, ^wwane ^wwaakatenye ipandeipande kwa misumeno pane kuwa kwa lipanga. ^wWajendajendaga achiwalaga mapende ga ngondolo ni mbusi, ^wwaliji ^wwa kulaga, ^wwalageswe ni kupanganyichiswa yangalumbana. ³⁸ Chilambo nganichi^wwajilwa ku^wa ni ^wwandu mpela ^wwanyawo. ^wWajendajendaga mwikonde ni mmatumbi achitamaga mu mbugu ni mmasimbo.

³⁹ ^wWandu ^wwa wose ^wwawoneche ni Akunnungu kuti atesile yambone mu chikulupi chao nambo nganachipochela chi^wwalanjile Akunnungu cho, ⁴⁰ paku^wa Akunnungu ^wwalongolele kutu^wwichila chindu chachili chambone mwakupunda kwa liwamba lyetu. Akunnungu ^wwasachile kuti ^wwanyawo a^wwaga ni uwe pe tutendekwe ^wwamalile.

12

Akunnungu ali Atati ^wwetu

¹ Nipele, uweji tukwete mpingo wekulungwa wa ^wwaumboni wanti nyi waukutusyungula, kwayele tutyosye indu yose yaikutusi^wwilila, ni sambu syasikutukamulila kwa chitema. Tuutuche pangapwa ntima mu luwilo lwaluli paujo petu. ² Twalole Che Yesu jwachitandisye chikulupi chetu, jwelejo ni juchachimalichisye. Kwa liwamba lya lukondwa lulwaliji paujo pao, jwelejo jwapililile kuwa pa nsalaba, namose chaliji chindu cha soni. Ni sambano akutama kunlyo kwa chitengu cha umwenye cha Akunnungu.

³ Mwaganichisye kwannope Che Yesu, jûŵapililile nkukanilwa kweku-lungwa kutyochela kwa ̂ŵandu ̂ŵa sambi. Nipele nkapela namose kupwa ntima. ⁴ Pakûŵa, mkulimbana ni sambi nganimme kuputana mpaka kuwa. ⁵ Sooni ana nlîŵalile agala malôŵe ga kuntusya ntima gakusala Akunnungu? “Mwanangu nkanyelusya Ambuje pakunjamuka, namuno nkapwa ntima pakunkalipila. ⁶ Pakûŵa Ambuje akunjamuka jwalijose jwakunnonyela, ni kumputa jwalijose jwakunkunda kûŵa mwanagwe.” ⁷ Mpililile kujamukwa pakûŵa gali majiganyo. Akunnungu akuntendela ̂ŵanyamwe nti ̂ŵanache ̂ŵakwe, pakûŵa ana mwanache jwapi jwangaku-jamukwa ni atatigwe? ⁸ Îŵaga ngankwamukwa ni Akunnungu chisau achîŵanagwe wose yakuti pakwamukwa, ̂ŵanyamwe nganimma ̂ŵanache ̂ŵausyene ̂ŵa Akunnungu, mmele ̂ŵanache ̂ŵa kuichila. ⁹ Sooni, îŵaga achatati ̂ŵetu ̂ŵa chiilu ̂ŵawatûŵêleche, pâŵatujamwiche uwe twaachimbichisye, ana ngati tukusachilwa kulitulusya nnope kwa Atati ̂ŵetu ̂ŵa kwinani kuti tutame? ¹⁰ Achatati ̂ŵawatûŵêleche ̂ŵatujamwiche mmôŵa kanandi mpela îŵatite kuwona ili yambone achinsyene. Nambo Akunnungu akutujamuka kwa ligongo lya kutukamusya, akutenda yeleyo kuti tutendekwe ̂ŵaswela mpela asyene. ¹¹ Pakukutyochela kwamukwa ngakukûŵa kwakuseng-wasya, nambo kukusupusya. Nambo kumbesi kwa âŵala ̂ŵawajiganyikwe ni kwamukwa ko, kukwapa ukombole wa kupanganya yambone paujo pa Akunnungu ni utame wa chitendewe.

Malajisyo ni majamuko

¹² Kwayele ngalimbisye makono genu ni malungo genu gagapesile. ¹³ Njendelechele kwenda mmatala gagoloka kuti chindu chachilemele chika-tinguka nambo chilame.

¹⁴ Nlimbile kutama kwa chitendewele ni ̂ŵandu wose, sooni ntame kwa uswela pakûŵa ngapagwa mundu juchîŵawone Ambuje îŵaga mundu jo nganâŵa jwanswela. ¹⁵ Nlilolechesye chenene, kuti jwalijose akasausoyasya upile wa Akunnungu, nlilolechesye kuti mundu akâŵa mpela chitela chakûŵâwa pasikati jenu ni kwika nago malagasyo, ni kuujonanga umi wa ̂ŵandu ̂ŵajinji. ¹⁶ Akapagwa jwachigwagwa, pane mundu jwangaajogopa Akunnungu mpela a ̂Esau, jwakujasile kupagwa kwakwe kwaandanda kwa chakulya chimo. ¹⁷ Pakûŵa nkumanyililanga kuti namuno kanyuma pâŵasosile sooni kuupochela upile wakwe kutyochela kwa atatigwe ̂ŵakanilwe. Pakûŵa nganapata lipesa lya kuleka sambi ni kugagalausya gâŵatesile, namuno ̂ŵasosile nnope kwa misosi.

¹⁸ ̂Ŵanyamwe ngininnyika ku chitumbi cha Sinai mpela îŵatite kuchiichilila ̂ŵandu ̂ŵa ku Isilaeli. Chitumbi chikukomboleka kuchikwaya chili nkukolela mooto, pa chipi, ni kusona kwakukulungwa kwa chimbunga, ¹⁹ ni lisegwe lya lipenga, ni lilôŵe lininkûŵêcheta malôŵe. Âŵala ̂ŵaŵapilikene usone wo ̂ŵachondelele Akunnungu kuti akakunguluka nawo sooni, ²⁰ pakûŵa nganakombola kupililila lilajisyo lilyatyochekwe lyalikuti, “Juchakwaye chitumbi chi namose chîŵe chinyama, chaponyekwe maganga.” ²¹ Ni indu iyaoneche yo yaliji yakogoya nnope, namose che Musa ̂ŵatite, “Ngogopa ni kutetemela.”

²² Nambo ̂ŵanyamwe nkuichilile ku chikwesya cha Sayuni, ni ku musi wa Akunnungu ̂ŵajumi, nnyiche Yelusalemu wa kwinani kwakusongangene achikatumetume ̂ŵa kwinani ̂ŵangakûŵalanjikwa, ̂ŵakusangalala. ²³ Nnyiche ku mpingo wekulungwa wa ̂ŵandu ̂ŵakunkulupilila Kilisito ̂ŵaali ̂ŵandanda ku-pagwa wa Akunnungu ni meena gao galembekwe kwinani. Nnyiche paujo

pa Akunnungu jwali jwakulamula jwa wându wose, ni paujo pa mbumu sya wându wambone paujo pa Akunnungu watendekwe wamalilwe. ²⁴ Nnyiche ku Che Yesu jwakwilanya jwa lilangano lya sambano ni ku miasi jakwe jajijitiche jajikuwêcheta yambone kupunda miasi ji che Habili.

²⁵ Nipele, nilolechesye kuti nkakana kumpilikanila jwelejo jwakuwêcheta nomwe. Mpela aâwala Waisilaeli wâwakanile kumpilikanila che Musa, juâaasalilaga utenga kutyoka kwa Akunnungu paâwaliji pachilambo pano nganakulupuka. Isyene, uweji ngatukombola kukulupuka iwâga tukukana kumpilikanila jwelejo jwakutusalila utenga kutyochela kwinani. ²⁶ Katema Akunnungu paâwêchete pa chitumbi cha Sinai wachitenganyisye chilambo, nambo sambano alanjile kuti, “Chinachitenganye chilambo ni ngaâwa chilambo pe nambo kwinani nombe nako.” ²⁷ Liloâwe li “Soon!” likutulosya kuti indu yose yepanganyikwe chiitenganikwe ni kutyosyekwa, kuti indu yangaikukomboleka kutenganyikwa isigalile.

²⁸ Kwayele, pakuâwa tukupochela umwenye wangatenganyika, twatogolele kwa woga ni kwa kwapopelela Akunnungu, kwa litala lichilyanonyelesye ni kwa kuitulusya ni kwapopelela, ²⁹ pakuâwa Akunnungu wetu ali mooto waukutinisya.

13

Yakuti pakwanonyelesya Akunnungu

¹ Njendechele kunonyelana chiulongo. ² Kasinliwâlila kwapochela achalendo, pakuâwa kwa kutenda yeleyo wându wane wâapochele achikatumetume wâ kwinani pangamanyilila. ³ Mwakumbuchile wându watawîkwe mpela ila ntawîkwe pamo nawo, ni mwakumbuchile wakulagaswa nti nomwe nkulagaswa mpela wanyawo.

⁴ Ulombela uchimbichikwe ni wându wose, achalume ni achakongwe aâwe wakukulupilichika kila mundu kwa njakwe, pakuâwa Akunnungu chiwâlamule wachigwagwa ni wachikululu.

⁵ Nkaâwa wându wakunonyela nnope mbiya, nlisinje ni indu inkwete yo pakuâwa Akunnungu nsyene atite, “Ngangunneka ng'o atamuno ngangunjasa ng'o.” ⁶ Kwa ligongo lyo kwa ntima wakulimba tukuti, “Ambuje ali wakungamuchisya une, ngasinyogopa.

Mundu chandende chichi?”

⁷ Mwakumbuchile ilongola wenu wâwansalile liloâwe lya Akunnungu. Nganichisye lwendo lwao mpaka kumbesi kwa umi wao, ni kuchisyasya chikulupi chao. ⁸ Che Yesu Kilisito ali julajula, liiso ni lelojino ni moâwa gose pangali mbesi. ⁹ Nkajigalikwa akuno ni akuno kwa majiganyo gane ga chilendo. Umbone wa Akunnungu ukujilimbisya mitima jenu, ni ngaâwa makanyo nkati ja yakulya, pakuâwa makanyo go nganigankamuchisya mundu jwali jose juâwagakuiye.

¹⁰ Tukwete chilisa, chakuti wându wakutumichila mu lisakasa lya Wayahudi lyakupopelela nganasachilwa kulya indu yaikutyoche kwa mbopesi pa chilisa pala. ¹¹ Jwambopesi Jwankulu jwa Wayahudi akwausya miasi ja inyama Peuto Papaswela Nnope, kukutaga mbopesi kwa sambu nambo mitembo ja inyama yo ikoche kwa paasa pa chigono. ¹² Kwa ligongo lyo Che Yesu nombewo walageswe ni kuwa paasa musi kuti waswejesye wându kwa miasi jao asyene. ¹³ Nipele, tukopoche twajaulile paasa pa chigono tuchikundaga kunyeluswa mpela wêlewo yatite kunyeluswa. ¹⁴ Pakuâwa pachilambo pano nginitukola musi waukutamilisya, nambo tukuusosa aula

musi waukwika. ¹⁵ Nipele, kwa litala li Che Yesu, twatajile Akunnungu mbopesi jakwalapa moŵa gose, mbopesi ja kwalapa jo ili ipanganyo yetu apala patukujitichisya kuti, ŵelewo ali Ambuje. ¹⁶ Nambo kasinliŵalila kutenda yambone ni kukamusyana pakuŵa syelesi ni mbopesi syasikwanonyelesya Akunnungu.

¹⁷ Mwajitichisye ŵakunlongosya ni kugakamulisya malajisyo gao, pakuŵa ŵanyawo akuchesyanga kwa ligongo lya umi wenu ni chasale ya masengo gao paujo pa Akunnungu. Mwapilikanichisyaga chapanganye masengo gao kwa lukondwa, ngaŵa kwa kudandaula pakuŵa atumichilaga nkudandaula ngainkamusya mwanya.

¹⁸ Ntupopelele ni uwe, pakuŵa tukwimanyilila kuti mitima jetu ngajikutusalila kuti tukwete chileŵo. Ni tukusaka kutenda yaili yambone moŵa gose. ¹⁹ Choonde none ngunchisya kwannope kuti mumbopelele kwa Akunnungu kwa kuchalila, kuti ngombole kuuja kukwenu chitema.

Mapopelelo ga kuugala

²⁰ Akunnungu ŵa chitendewele ŵaŵansyusisye Ambuje ŵetu Che Yesu, Jwakuchinga Jwankulu jwa ngondolo kwa miasi jajikulosya kuti lilangano lya moŵa gose pangali mbesi lili lya usyene. ²¹ Antende ŵanyamwe ŵamalilwe mu indu yose kuti nkombole kupanganya lisosa lyao, nombewo atende mwenumwe yaikwanonyelesya, kwa litala lya Che Yesu Kilisito. Ukulu uŵe ni ŵelewo moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi. Eloo.

Maloŵe ga kumalichisya

²² Achalongo, ngunchisya mpochele maloŵe gangu gangunjamuka ga kuntusya ntima, gangunnembela mu chikalata chachijipi chi. ²³ Ngummanyisya kuti nlongo njetu che Timoseo agopolekwe mu nyuumba jakutaŵilwa. Aikaga mwachitema, chiiche pamo nawo pachiiiche kukwenu.

²⁴ Mwakomasye wose ŵakunlongosya, pamo ni ŵandu ŵa Akunnungu wose. Achalongo achinjetu kutyochela ku Italia akunkomasya. ²⁵ Umbone wa Akunnungu utame ni ŵanyamwe wose.

Chikalata chiwalembile Che Yakobo Chilongolelo

Chitabu chi che Yakobo chalembeke ni mundu jwakuwilanjikwa che Yakobo. Ikukomboleka che Yakobo mpwakwe Che Yesu, juwaliji chilongola mu mpingo waandanda wa wandu wakukulupilila Kilisito, ni waliji jumo jwa wankungulu ku Yelusalemu, (Masengo 15:13). Nduna che Paolo wammilasile jwelejo “Luchanamila,” lwa wandu wakukulupilila Kilisito (Wagalatia 2:9). Waumanyilisi akukulupilila kuti chitabu chi che Yakobo chalembeke ikana we yaka 50 pakumala kupagwa Che Yesu Kilisito. Chitandile katema che Yakobo pawaliji chilongola jwa wandu wakukulupilila Kilisito ku Yelusalemu, ikuganichikwa kuti walembile chitabu chi pawatamaga kweleko.

Che Yakobo waalembile chitabu chakwe wandu wa Akunnungu wa wapwilingene pasikati pachilambo, (1:1). Majiganyo mu chitabu chi che Yakobo gakwagamba wandu wakukulupilila Kilisito wose nambo utumiche wa malowe “Ngosyo kumi na mbili,” kwa Chigiliki. Ikulosya kuti panepa che Yakobo walembile wandu wakukulupilila Kilisito waali Wayahudi. Nningwa wa chitabu chi waliji kwaichila wakusyoma wajinji ni chikunguluchile indu yejinji. Che Yakobo akunguluchila nopenope nkati kwilana kwa chikulupi ni ipanganyo. Chikulupi chisyene cha mundu chikuoneka kwa ipanganyo yakwe (2:17). Soon akwamuka nkati kutenda lusagu kwa wandu waipanje (2:1-4), ni kutusalila uweji tulilolechesye nkati indu itukuiwecheta (3:1-12).

Yaili mwelemo

Che Yakobo akwakomasya wakusyoma wakwe (1:1).

Akwakamulisa ntima wandu wakukulupilila Kilisito kupililila katema pakulaga (1:2-22).

Akusala yaitite kuwa lasima mundu kulosya chikulupi chakwe kwa ipanganyo (2:1-26).

Akusala yankati lulimi lwa mundu yalukuti kukola machili (3:1-12).

Che Yakobo akusala yankati lwalutite kulekangana lunda lwa Akunnungu ni lunda lwa pa chilambo (3:13-4:10).

Akwajamuka wakusyoma wakwe yankati kulilapa (4:11-5:6).

Che Yakobo akumalichisya chitabu chakwe kwakutyosya malajisyo gose (5:7-20).

¹ Une che Yakobo, jwaketumichila jwa Akunnungu ni jwa Ambuje Che Yesu Kilisito, ngunnembela mwanya wandu wa Akunnungu wose wapwilingene ku chilambo kose, ngunkomasya.

Chikulupi ni lunda

² Achalongo achinjangu, nnyiwone ili yakusengwa pe, pankukola masauko gagali gose. ³ Nchimanyililaga kuti kulinjikwa kwa chikulupi chenu kukunnyichisya upililiu. ⁴ Nkole usyene wakuti kupililila kwenu kukupanganya masengo mu nkati mwenu mpaka kumbesi, kuti nkule ni kuwa wamalilwe mpela yakuti pakusaka Akunnungu, pangapunguchilwa ni chindu chachili chose. ⁵ Nambo mundu jwalijose mu mpingo wenu, lwansowaga lunda wapopelele Akunnungu wakwapa wandu wose mwamujinji ni kwa ntima wambone nombejo chachipegwa. ⁶ Nambo apopeleje ali

akwete chikulupi pangali lipamba lyalili lyose. Pakuŵa mundu jwali ni lipamba ali mpela litumbela lya mu bahali lyalikujigalikwa ni mbungo ni kwauswa akuno ni akunokuno. ⁷ Mundu jwati yeleyo akaganisya kuti chapochele chachili chose kutyochela kwa Ambuje. ⁸ Jwelejo ali mundu jwagalaukagalauka ni ngakukombola kulamula chindu chakupanganya.

Jwakulaga ni Jwachipanje

⁹ Nambo nlongo jwakulupilile jwaali jwakulaga akusachilwa asengwe, katema Akunnungu pakunkwesya. ¹⁰ Nlongo jwakulupilile jwaali jwachipanje akusachilwa asengwe, katema Akunnungu paakuntulusya. Pakuŵa jwachipanje chasoŵe mpela uluŵa lwa mwikonde. ¹¹ Lyuŵa likukopochela ni kuŵala nnope ni kuumusya masamba, uluŵa wakwe ukugwa ni usalale wakwe ukusoŵa. Iyoyo peyo jwachipanje nombejo chawe mmasengo gakwe.

Kulinjika

¹² Jwana upile mundu jwakupililila nkulinjika, pakuŵa amalaga kupunda kulinjika chapegwe chindu mpela singwa ja umi, Ambuje jiŵalanjile ŵakwanonyela. ¹³ Mundu alinjikwaga akajila, “Ngulinjika ni Akunnungu.” Pakuŵa Akunnungu ngakunlinga mundu kwa kutenda yangalumbana, nombe Akunnungu ngakulinjika kwa kutendelwa yangalumbana. ¹⁴ Nambo mundu akulinjika pakukwekwelemwa ni kutanjika ni tama jakwe atende yangalumbana. ¹⁵ Mwajilechelelaga tama jintawale jikwichisya sambi ni sambi syapundaga sikwichisya chiwa.

¹⁶ Achalongo achinjangu ŵakunonyelwa nkalambuchikwa. ¹⁷ Kila ntuuka wambone ni waumalilwe ukutyochela kwini kwa Atati Akunnungu ŵaŵagumbile lulanga, jwangakugalaukagalauka, nombewo ngakulosya chimanyisyo chachili chose kuti chagalauche. ¹⁸ Kwa unonyelo wakwe nsyene ŵatuŵeleche kwa litala lya liloŵe lya usyene, kuti tuŵeje mpela milimbu mu yepanganyikwe yakwe yose.

Kupilikana ni kupanganya

¹⁹ Achalongo achinjangu ŵakunonyelwa, mmanyilile chindu chi, yakuti mundu jwalijose aŵe jwachitema kupilikana, nambo ngasaŵa jwachitema kuŵecheta namose kutumbila. ²⁰ Pakuŵa ŵandu ŵaali ni lutumbilo ngakukombola kupanganya yambone paujo pa Akunnungu. ²¹ Kwayele, nneche masyoŵelo genu gangalumbana ni ipanganyo yenu yangalumbana. Mpochele kwa kulitulusya liloŵe lyalipandikwe mmitima jenu lyalikukombola kunkulupusya.

²² Nkalilambusya mwachinsyene, nambo mmeje ŵandu ŵakupanganyichisya masengo Liloŵe lya Akunnungu, ngaŵa ŵakupilikanila pe. ²³ Pakuŵa naga mundu ali jwakupilikanila pe Liloŵe lya Akunnungu nombe ngaŵa ŵakupanganya lyalipikene, chalandane ni mundu jwakulilola ku meeso mu lindala. ²⁴ Ni paakumalisya kulilola yatite ni kutyoka, kwakamo akuliŵalila yatite pakuŵa. ²⁵ Nambo mundu jwakugalolechesya uchenene malajisyo ga usyene gagakwalechelesya ŵandu, ni akwendelechela kugapanganyichisya masengo, pangapikanila pe ni kugaliŵalila, jwele mundu jo chapegwe upile mu indu yose yakuipanganya.

²⁶ Mundu aganisyaaga kuti akwajogopa ni kwapopelela Akunnungu, nambo ngakusiŵila lulimi lwakwe, kwapopelela kwao Akunnungu nganikukola mate ni akulilambusya nsyene. ²⁷ Litala lya kwapopelela Akunnungu lyalili lyambone lyangali chileŵo paujo pao lili ali:

Kwakamuchisya wamalekwa ni wawililwe ni achiwankwawo ni nkalisakasya kwa indu yangalumbana ya pachilambo.

2

Kwamuka nkati lusagu

¹ Achalongo achinjangu, iwaga nkwakulupilila Ambuje wetu Che Yesu Kilisito, Ambuje wa ukulu, nkakola lusagu kwa wandu kwa kwalola ku meeso. ² Tujileje, mundu jumo awete pete jajikolochekwe kwa sahabu ni iwalo yakusalala, akwinjila mu nyumba jenu ja kupopelela, nombe akwinjila mundu jwa usauchi jwana iwalo yakuwisala. ³ Iwaga wanyamwe nkunchimbichisya jwelejo jwawete iwalo yakusalala ni kunsalila “Ntameje apano pa chitengu chambone,” nambo ajula jwa usauchi nkunsalila, “Mwe, njimeje pelepo, pane ntameje paasi,” ⁴ ana lwele nga wa lusagu ni kulamula ko ngakukuika ni nganiso syangalumbana?

⁵ Mpilikanile achalongo achinjangu wakunonyelwa! Ana Akunnungu ngani wasagula wakulaga wa pachilambo kuti awe wachipanje mu chikulupi ni kupochela umwenye uwalanjile awala wakwanonyela? ⁶ Nambo wanyamwe nkunnyosya jwausauchi. Ana nga wa wachipanje wakunli watilanga ni kunjasyanga pa nkungulu? ⁷ Ana nga wa wanyawo ni wakulitukana alila liina lyambone lya Ambuje, jwati wanyamwe nli wandu wakwe?

⁸ Naga isyene nkugajitichisya malajisyo gamakulu mu umwenye wa Akunnungu, gagali mu Malembelo ga Akunnungu gagakuti, “Munnonyele njenu jwammandichile mpela inkuti pakulinonyela mwasyene,” nkutendekanya yambone. ⁹ Nambo iwaga nkutenda lusagu kwa wandu kwa kwalola ku meeso nkutenda sambu ni malajisyo ga Akunnungu gakulosya kuti nganingajitichisya. ¹⁰ Pakuwa mundu jwangakujitichisya likanyo limo mmalajisyo gose ga Akunnungu, chawe ngakugajitichisya malajisyo gose. ¹¹ Pakuwa jwelejo juwatite, “Nkatenda chikululu,” ni jujo juwatite, “Nkaulaga.” Iwaga ngankutenda chigwagwa nambo nkuulaga, nkutema malajisyo. ¹² Nipele mmecheteje ni kupanganya mpela wandu wachalamulikwe malinga ni malajisyo gagakutu wika walechelele. ¹³ Pakuwa Akunnungu ngaalosya chanasa pachiwalamule wandu wangelosya chanasa. Nambo waali ni chanasa ngasajogopa kulamulikwa ko.

Chikulupi ni ipanganyo

¹⁴ Achalongo achinjangu, ana mundu akukola chichi asalaga kuti ngwete chikulupi nambo ngakuchilosya kwa ipanganyo yambone? Ana chikulupi cho chichikombole kwakulupusya? ¹⁵ Tujileje, jwakukulupilila njetu jwanume pane jwankongwe nganakola chakuwala pane yakulya. ¹⁶ Mundu jumo jwenu waasalilaga, “Njaulanje kwa chitendewele nkajotele mooto ni kwikuta,” pangaapa iyaso wile mu kutama ana chakole chichi? ¹⁷ Iyoyo peyo chikulupi pe iwaga changali ipanganyo chiwile.

¹⁸ Nambo mundu akombolaga kusala, “Mmwe nkwele chikulupi noneji ngwete ipanganyo.” Uneji chinyanje, “Munosye chikulupi chenu pangali ipanganyo noneji chinannosye chikulupi changu kwa ipanganyo yangu.” ¹⁹ Mmwejo nkukulupilila kuti Akunnungu ali wamo, yambone. Nambo masoka nombego gakukulupilila iyoyo, nombego gakutetemela. ²⁰ Mmwe jwakulowela! Ana nkusaka kuloswa kuti chikulupi changali chipanganyo chiwile? ²¹ Ana Atati wetu che Iblahimu wakundikwe uli ali wambone paujo pa Akunnungu? Wakundikwe kwa chipanganyo pawantyosisye a Isaka mwanagwao pa chilisa. ²² Nkulola yakuti chikulupi chatesile masengo pamo ni

chipanganyo chakwe ni chikulupi chatindimiswe kwa litala lya chipanganyo yakwe. ²³ Malembelo ga Akunnungu gala gamalile gagatite, “Che Iblahimu wankulupilile Akunnungu ni kwayele wakundikwe kuwa wambone paujo pao.” Nombejo wawilanjikwe ambusanga jwa Akunnungu. ²⁴ Nkulola kuti mundu akukundikwa kuwa jwambone paujo pa Akunnungu kwa ipanganyo nambo nga wa kwa chikulupi pe. ²⁵ Iyoyo peyo che Lahabu jwaku la wa jula, wakundikwe jwambone paujo pa Akunnungu kwa ipanganyo yakwe pa wapochele wakusosasosa ni kwakoposya paasa kwa litala line.

²⁶ Mpela ila chiilu pangali mbumu cheewe, iyoyo peyo chikulupi pangali ipanganyo chiwile.

3

Kulugosa lulimi

¹ Achalongo achinjangu, nka wa wakwiganya wajinji paku wa nkumanyilila kuti uweji utukwiganya tutulamulikwe kwa chikali nnope kwapunda wandu wane. ² Uweji wose tukule wa mwamujinji. Nambo i wa mundu ngakule wa mu nku wecheta kwakwe, jwelejo ali jwamalilwe, nombejo akupakombola kuchilongosya chiilu chakwe chose. ³ Uwe tuku wa chipaande chamwana cha chisyano chachita wa kwa migoji nkang'wa sya falasi kuti tukombole kuilongosya iilu yao kwaula kwakuli kose kwatukusaka uweji. ⁴ Iyoyo ngala wa namose jili jekulungwa nnope jikujigalikwa ni mbungo jakalipa nambo jikugalauswa ni chipande cha mwana cha chibao, ni jikwaula kwakusaka jwakujilongosya. ⁵ Iyoyo peyo lulimi luli chi wa cha mwana nnope pa chiilu nambo lukulilapilila indu yekulungwa nnope.

Nganisye mooto kanandi yaukuti pakolesya litinji lyekulungwa nnope. ⁶ Nombe lulimi luli mpela mooto. Lugumbele igongomalo ya pachilambo. Lulimi luli chi wa cha mwana nambo lukukombola kuchinyakasya chiilu chose. Lukutinisya umi wetu chitandile kupagwa mpaka kuwa, kwa mooto waukutyochela ku jehanamu. ⁷ Mundu akukombola kulanga inyama yailiyose nombe amasile kukombola kulanga, inyama ya mwitinji ni ijuni yailiyose ni inyama yaikukwa wa yailiyose ni yaikutama mmeesi. ⁸ Nambo ngapagwa mundu jwakukombola kululanga lulimi. Lulimi luli lwangalumbana ni ngalukukomboleka kululanga, ni lugumbele sumu jajikuulaga. ⁹ Kwa lulimi tukwalapa Ambuje ni Atati wa wetu, ni kwa lulimi lulolo tukwalwesya wandu wagumbikwe chisau cha Akunnungu. ¹⁰ Mu kang'wa jimo mukukopochela malo we ga upile ni malo we ga kulwesya. Achalongo achinjangu ngaiku wajilwa indu i we je yeleyo. ¹¹ Ana chisima chikukombola kukoposya kwanakamo meesi gambone ni meesi ga njete? ¹² Ana achalongo achinjangu chitela cha ntini chikukombola kusogosya isogosi ya seituni pane chitela cha msabibu chikukombola kusogosya isogosi ya tini? Ngwamba, chisima cha meesi ga njete ngachikukombola kukoposya meesi gambone.

Lunda lwalukutyochela kwinani

¹³ Ana nduni jwali ni lunda ni umanyilisi pasikati ja wanyamwe? Nipele alosye yeleyo kwa lwendo lwakwe lwambone kwa litala lya ipanganyo yaikupanganyikwa kwa kulitulusya ni lunda. ¹⁴ Nambo i wa mmitima jenu mugumbele wiu ni uchimwa ni lipamo, nkasisa usyene kwa kulilapa ni kusala unami. ¹⁵ Lunda lwati yeleyo ngalukutuluka kutyochela kwinani nambo luli lunda lwa pa chilambo, lwele lunda luli lwa chiundu ni lukutyochela kwa Shetani. ¹⁶ Paku wa papali ni wiu ni lipamo, pana utindiganyo

ni ipanganyo yose yangalimate. ¹⁷ Nambo lwele lunda lwalukutyochela kwini, luli lwakusalala, lukusaka chitendewe ni kulitimalika, luli chile kupilikanila maloŵe ga w̄andu. Lugumbele chanasa ni ipanganyo yambone, nganilukola lusagu, namuno kulambusya. ¹⁸ W̄andu w̄akuchinonyela chitendewele akupanganya indu yaikwikanawo chitendewele kwa w̄andu w̄ane, mbesi jakwe w̄andu akutendekwa w̄ambone paujo pa Akunnungu.

4

Uganja ni chilambo

¹ Ngondo ni kuputana mwa w̄anyamwe ikukopochela kwapi? Ana ngaŵa ikutyochela mu tama syenu syasikukanilana mu nkati mwenu? ² Nkulajila indu, ni pakuŵa ngankwipata, nkukombola kuulaga. Nkulajila kwannope kukola indu yejinji nambo ngankukombola kwipata, kwayele nkutandana ni kuputana. Ngankupata indu inkwisaka pakuŵa ngankwaŵenda Akunnungu. ³ Namose pankuŵenda, ngankupata pakuŵa nkuŵenda ni nningwa wangaŵa wambone, kuti nkombole kukwanisya tama syenu. ⁴ Mwanya w̄andu w̄angakulupilichika! Ngankwimanyilila kuti kutenda uganja ni chilambo uli umagongo ni Akunnungu? Kwapele jwalijose jwakusaka kutenda uganja ni chilambo akulitesya jwammagongo jwa Akunnungu. ⁵ Nkaganichisya kuti Malembelo ga Akunnungu gakuti maloŵe gangali chindu pagakuti, “Mbumu jwa Akunnungu jwaŵichikwe mwetuwe akwete wiiu ligongo lyetu.” ⁶ Nambo umbone wa Akunnungu ukwete machili gamakulungwa nnope mpela yagakuti pakusala Malembelo ga Akunnungu, “Akunnungu akwakanila w̄aali ni chibuli nambo akwapa upile w̄akulitulusya.”

⁷ Kwayele nkunde kulongoswa ni Akunnungu. Mwakanile Shetani nombewo chambutuche. ⁸ Mwaŵandichile Akunnungu nombewo chambandichile. Njosye makono genu mwanya w̄andi w̄a sambi. Nswejesye mitima jenu mwanya w̄aulamba. ⁹ Nsupuche, nlile ni kulila kwamalumbo. Lukondwa lwenu luŵe kusupuka ni kuseka kwenu kuŵe kulila kwamalumbo. ¹⁰ Nlitulusye paujo pa Ambuje nombewo chankwesye.

Lijamuko lyankati kwalamula w̄andu w̄ane

¹¹ Achinjangu nkalalatilana mwachinsyene. Mundu jwakunlalatila njakwe ni kunlamula, jwelejo akugalalatila ni kugalamula malajisyo. Naga nkugalamula malajisyo mmwe ngankugajitichisya malajisyo nambo nku-galamula. ¹² Akunnungu jikape ni w̄akugatyosya Malajisyo ni kulamula. Ni w̄elewo pe ni w̄akukombola kukulupusya ni kuulaga. Ana mmwe nli w̄aani junkwalamula w̄andu w̄ane?

Lijamuko lyankati kulilapa

¹³ Sambano mpilikanile mwanya w̄ankuti, “Lelo pane malaŵi tutujaule lisi limo, tukatame chaka chansima kweleko, ni kusumisa malonda ni kupata mbiya.” ¹⁴ Mwanya ngankwimanyilila ichiikopochele malaŵi mu umi wenu. Mwanya ndi mpela lipundugulu lyalikuwoneka katema kakajipi ni kusoŵa. ¹⁵ W̄anyamwe mwasachilwe kuŵecheta yeleyi: “Ambuje asakaga chitutame ni kuchipanganya achi ni chelechi.” ¹⁶ Nambo sambano, nkulilapa ni kuligamba. Kulilapa kwati yeleyo kuli chigongomalo.

¹⁷ Nipele, mundu jwalijose jwakumanyilila chachili chambone chakusachilwa kuchitenda, nambo ngakuchitenda, mundu jo akupanganya sambu.

5

Majamuko kwa Wachiapanje

¹ Sambano mpilikane Wanyamwe Waipanje! Nlile ni kulila kwa malumbo kwa ligongo lya kulaga kwakukunnyichilila. ² Ipanje yenu iwosile ni minjilo jenu jililikwe ni chimbulukuku. ³ Sahabu jenu ni mbiya syenu sikamwile ukutu ni ukutu wakwe chiuwe umboni pasikati jenu pakuwa chijonanje iilu yenu mpela mooto yaukuti kutinisya. Wanyamwe nliunjichile ipanje kwa mowa ga mbesi. ⁴ Nganimwalipa awala waWapangenyem masengo mmigunda mwenu. Mpilikanile yakuti kulalatila, kulila kwa wandu wakugowola mmigunda jenu kuiche mmapikanilo ga Ambuje waali ni ukombole. ⁵ Ntemi mchilambo kwa utame wakulisengwasya kwannope. Nlijimbese mwachinsyene mpela ng'ombe jajili chile kwa lyuwa lya kusingwa. ⁶ Mwalamwile ni kwaulaga wandu wambone paujo pa Akunnungu, wanganankanila Wanyamwe.

Kupililila ni kupopela

⁷ Kwayele achalongo achinjangu, mpililileje mpaka pataiche Ambuje. Nlole jwakulima yakuti pakulindilila kwa kupililila aila yaipandile, isogosye magungulo gambone ni yakuti pakujilindilila ula jandanda ni jambesi. ⁸ Iyoyo peyo ni Wanyamwe wakwe mpililile, nkole mitima jakulimba ligongo kwika kwa Ambuje kuwandichile.

⁹ Achalongo achinjangu, nkanyinyitilana mwachinsyene pe ntakulamulikwa ni Akunnungu. Jwakulamula awandichile kwika. ¹⁰ Achalongo achinjangu, mwasakaga kulola chisyasyo cha kulindilila ni kupililila mmasausyo, mwakumbuchile wakulondola waWasalaga utenga wa kutyochela kwa Ambuje ni Wanyamwe nsyasye chitagu chao. ¹¹ TukwaWilanga welewo akwete upile pakuwa Wapililile. Mpilikene ngani sya kupililila ku che Ayubu, ni nkwi manyilila Ambuje iwantendele kumbesi. Pakuwa Ambuje aguumbele chanasa ni umbone.

¹² Kupunda yeleyo yose achinjangu nkalumbila kwa kwinani atamuno kwa chilambo atamuno kwa chindu chachili chose. Njileje, "Elo" iwaga nkusaka kuti elo ni "Ngwamba" iwaga nkusaka kuti ngwamba, pelepo nganlamulikwa ni Akunnungu.

¹³ Ana apali mundu jwalijose mu mpingo wenu jwakusauka? Apopeleje. Jwakusangalala ajimbe nyimbo sya kulapa. ¹⁴ Ana apali mundu mu mpingo wenu jwakulwala? WaWilanje achakulu ilongola wa mpingo wa wandu wakunkulupilila Kilisito wapopelele ni kwapakasya mauta mu liina lya Ambuje. ¹⁵ Ni akula kupopelela kwa chikulupi chikunnamisye jwakulwala jo, nombe Ambuje chanlanye. Naga watesile sambi, chalecheleswe. ¹⁶ Nsalilane sambi syenu kwa jwine ni jwine ni kupopelelana kuti nlamiswe. Mapopelo gakwe mundu jwambone paujo pa Akunnungu gana machili gakupanganya gamajinji. ¹⁷ Che Elia waliji mundu mpela uwe, wapopelele kwa kuchalila kuti jikanya ula ni nganijinya ula pachilambo yaka itatu ni miesi sita. ¹⁸ Nipele wapopelele sooni ni ula janye kutyochela kumaunde ni chilambo chasogwesye magungulo.

¹⁹ Achalongo achinjangu, iwaga mundu jwalijose mwa Wanyamwe asochelaga ni kuuleka usyene, ni mundu jwine ammusyaga, ²⁰ nipele manyilile kuti mundu jwalijose jwakummusya jwa sambi kutyochela nkusoya kwakwe, jwelejo chankulupusye mundu jo kutyochela mchiwa ni kwatenda Akunnungu watyochesye sambi syao syejinji.

Chikalata chaandanda chi Che Petulo Chilongolelo

Chikalata cha 1 Petulo chalembeke ni nduna che Petulo. Che Petulo watandite kuchilemba chikalata kwa kulimanyisa kuti wele ali waani ni waalembela wandu chi. Waalembela wandu wose wakukulupilila Kilisito waali nti "Achalendo pachilambo pano." (1 Petulo 1:1) Katema kakajinji walembela wakusyoma wakwe kwanti nyi. Kwa litala limpepe chikalata chi chikulandana kanandi ni chikalata chi che Paolo chi wapelechele wandu wa kuchilambo cha ku Efeso. Wandu achajinji akukulupilila kuti chikalata cha ndanda chi che Petulo chalembeke chili chimasile kulembekwa chikalata cha Waefeso pa chaka cha 65 Pakumala kupagwa Che Yesu. Che Petulo wachilembile chikalata kutyochela ku Loma kwakuwilasile ku Babeli (5:13).

Che Petulo akuwecheta kuti chikalata chi wachilembile kwa ligongo lya "Kunlimbisa wanyamwe ni kusala umboni kuti welewu uli umbone wa usyene wa Akunnungu" (5:12). Kwana kulandana kumpepe pasikati ja chikalata cha 1 Petulo 2:11-3:7, ni Waefeso 5:18-6:9, ni Wakolosai 3:18-4:6. Maunjili gose ganagatatu gakutyosya malajisyo nkati yakuti pakutama chambone wandu wa nnango umo ni kuujitichisya ulamusi. Sooni akwalimbisya mitima wandu wakukulupilila Kilisito kuti apililile katema ka masauko pakuwa mbesi jili chiwandi kwika (4:1).

Yaili mwelemo

Che Petulo akulimanyisa ni kwamanyisa wakusyoma wakwe (1 Petulo 1:1-2).

Sooni akwatogolela Akunnungu kwa ukulupusyo aula waupatile pamo ni wandu wane ni yautite kuwa ni malumbo mu umi wao (1 Petulo 1:3-2:10).

Ni akwasalila wandu wakukulupilila Kilisito yakuti pakutama yambone paujo pa Akunnungu pachilambo pa ni kwasalila nkati indu yineyine ya umi pasikati ja jwannume ni jwankongwe waali mu ulombela, sooni kapolo ni mmbujegwe (1 Petulo 2:11-4:11).

Pakumala yele che Petulo akwalimbisya wandu kwa kwasalila kuti apililile katema kaakusauka (1 Petulo 4:12-5:11).

Nipele che Petulo akuchimalichisya chikalata chakwe (1 Petulo 5:12-14).

¹ Une che Petulo, nduna ju Che Yesu Kilisito, ngunnembela wanyamwe wandu wansagulikwe ni Akunnungu, ni wampwilingene ni wankutama nti achalendo ku Ponto ni ku Galatia ni ku Kapadokia ni ku Asia ni ku Bisinia.

² Akunnungu Atati wansagwile wanyamwe malinga ni iwasachile ni kuntenda mme waswejekwe kwa litala lya Mbumu, kuti nkombole kunjitichisya Che Yesu Kilisito ni kujosekwa ni miasi jao.

Ngunsachila umbone wa Akunnungu ni chitendewe chachijinji.

Chilolelo cha umi

³ Twalape Akunnungu, Atati wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito! Kwa chanasa chao chachikulungwa watuweleche sooni kwa kunsyusya Che Yesu. Atupele chilolelo cha umi, ⁴ nipele tukulolela kupochela indu yambone yejinji, yati Akunnungu wawichile wandu wao kwinani kwangaikuwola atamuno kujonasika atamuno kosisina. ⁵ Chiuwe wenu wanyamwe wankugosekwa ni machili ga Akunnungu kwa litala lya chikulupi, kwa ukulupusyo wauli chile kuunukukwa pa lyuwa lya mbesi.

⁶ Msengwanje nkati yeleyo, namuno sambano, kwa katema kakajipi, chinsachilwe kulaga kwa ligongo lya malinjilo gamajinji. ⁷ Kulinjikwa kwenu ko kuli kwa liwamba lya kuchipima chikulupi chenu iwaga chili cha usyene. Pakuwa namose sahabu jili chindu cha konasika, jikulinjikwa ni mooto. Iyoyo peyo chikulupi chenu chachili cha ndalama kupunda sahabu chichilinjikwe kuti chimanyiche iwaga chili chisyene. Ni kwa ligongo lya chimpochele lumbili ni ukulu ni luchimbichimbi katema Che Yesu Kilisito pachakopochele. ⁸ Wanyamwe nkwanonyela welewo namuno nganimwawone ni nkwakulupilila namuno ngankwawona kwa sambano. Nipele nkusengwa nope kwa lukondwa lwekulu lwangaluku wechetekwa, ⁹ pakuwa mkupochele mbote ja kukulupilila kwenu, jelejo jili chiwombosyo chenu.

¹⁰ Wakulondola wa Akunnungu wasosilesosile ni walolitelolite yankati ukulupusyo wo, wanyawo wasagamukwile yankati ntuuka wati Akunnungu chachimpa wanyamwe. ¹¹ Wasosile kumanyilila chiiwe katema chi ni chiweuli. Chindu chachiwechetekwe ni Mbumu jwa Kilisito waali nkati mwao, juwalongolele kusala nkati masauko gachigaasimane Kilisito ni ukulu uchiukopochele pakumala yeleyo. ¹² Akunnungu waunukulile wakulondola kuti utenga uwajenesye ula nganiwagamba wele achinsyene, nambo wangambaga wanyamwe. Ni sambano utenga wo ulalichikwe kukwenu ni wele wawanlalichile wanyamwe Ngani Jambone kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu juwatumikwe kutyochela kwinani. Indu yo, namuno achikatumetume wa kwinani akulajila kwimanya.

Ntame kwa kwanonyelesya Akunnungu

¹³ Kwa ligongo lya, mmeje chile ni kuchesya. Mmichanje chilolelo chenu chose mu umbone wa Akunnungu uchimpegwe katema Che Yesu Kilisito pachauukulikwe. ¹⁴ Mmeje mpela wanche wa Akunnungu wakujitichisya, nkatama kwa kujikuya misese jenu jangalumbana jimwaliji najo katema pamwaliji ngankuumanyilila usyene wa Akunnungu. ¹⁵ Nambo mpela jwele jwammilasile yatite kuwa jwanswela, nomwe wakwe mme waswela mu lwendo lwenu lose. ¹⁶ Pakuwa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Mme waswela, pakuwa none ndili jwanswela.”

¹⁷ Pankwakolanga Akunnungu, wanyamwe nkwa wilanga Atati. Nipele, manyililanje kuti welewo akunlamula jwalijose malinga ni aila yaite-sile pangali lusagu. Kwayele njendelechele kutama yambone pa katema kakasigalile pachilambo pano nkwachimbichisya Akunnungu kwanno. ¹⁸ Pakuwa ngumanyilila kuti wanyamwe wammombwelwe mu wende wenu wangalimate, umwapochele kutyochela kwa achachekulu wenu. Nambo nganammombola kwa indu yakuwola, pane kwa maganga ga mbiya pane sahabu. ¹⁹ Nambo mwakulupwiswe kwa miasi ja ndalama jajikulungwa ja Kilisito. Jwali mpela mwanangondolo jwangali chilema namose lidoa. ²⁰ Welewo wasagulikwe ni Akunnungu chikana we kugumbikwa chilambo, waunukulikwe mmo wa ga mbesi gano kwa ligongo lyetu. ²¹ Kwa litala li Che Yesu Kilisito, nkwakulupilila Akunnungu juwansyusisye ni kwapa ukulu, ni mwa yeleyo chikulupi ni chilolelo chenu ili kwa Akunnungu.

²² Pakuwa sambano, kwa kuujitichisya usyene, wanyamwe nswejeswe mbumu syenu ni kwanonyela achinjenu pangali ulamba. Nipele nonyelanane jwine ni jwine kwa ntima wenu wose. ²³ Pakuwa mpagwile kaa wili nga wa kwa mundu jwakuwa nambo kwa mundu jwangakuwa, lisyene lili Lilo we lya Akunnungu lyalili lyalijumi, ni lyalikulama mo wa gose pangali mbesi. ²⁴ Mpela Malembelo ga Akunnungu igakuti kusala,

“Wandu wose ali mpela masamba,
ni ukulu wao wose uli mpela uluwa wa masamba.
Masamba gakuumula ni uluwa ukupatuka.

²⁵ Nambo, liloŵe lya Ambuje likulama moŵa gose pangali mbesi.”
Liloŵe lyo lili Ngani Jambone jajilalichilwe kukwenu.

2

Che Yesu ali liganga lyalijumi

¹ Nipele, nnechanje ungalumbana wose, unami ni ulamba ni wiu ni kutukana ikapagwa sooni. ² Moŵa gose nlajile liloŵe lya uswela lya Akunnungu nti mwanache yakuti pakulajila maŵele, kuti kwa lyelelyo isyene nkombole kukula ni kukulupuswa. ³ Mpela igakuti kusala Malembelo ga Akunnungu, “Nnyimanyi mwachinsyene kuti Ambuje ali wambone.”

⁴ Nipele, mwajaulile Ambuje! Wewo ali nti liganga lyalijumi lyekanikwe ni wandu, nambo paujo pa Akunnungu lili liganga lyesagulikwe ni lya ndalama jajikulungwa. ⁵ Wanyamwe nombe nli nti maganga gamajumi nkagumbikwe ni kuwa nyuumba ja chibumu muchinkatumichile mpela wambopesi waswela, nkatyosye mbopesi sya mbumu syasikukundikwa ni Akunnungu kwa litala li Che Yesu Kilisito. ⁶ Pakuwa Malembelo ga Akunnungu gakuti,

“Sagwile liganga lya ndalama,
linguliwika nti liganga lya nsingi lya petumba ku Sayuni.
Mundu juchankulupilile jwelejo ngaintenda soni.”

⁷ Kukwenu wanyamwe wankukulupilila, liganga lyo lili lya ndalama jajikulungwa, nambo kwa wele wangakukulupilila mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala,

“Liganga lyalikanile wakutaŵa kuti ngalikufai,
sambano lilyolyo lili liganga lyalikusachilwa kwannope.”

⁸ Sooni Malembelo ga Akunnungu gakuti,
“Liganga lyo lili liganga lyalikwatenda wandu alikuwale,
lwala lukwagwisya wandu.”

Wandu akulikuwala kwa ligongo akanile kuukulupilila utenga wa Akunnungu. Yeleyo ni iyatyochele mpela Akunnungu iwatite pakuganisisya.

⁹ Nambo wanyamwe nli wandu wansagulikwe, uwelesi wa wambopesi wa mwenye, ni lukosyo lwaluswela ni mpingo wa wandu wa Akunnungu, wansagulikwe kugasala masengo gakwe gamakulu gawammilasile ntyoche mu chipi, ni kunjinjisy mu lilanguka lyakwe lyekulu. ¹⁰ Kalakala wanyamwe nganimma wandu wa Akunnungu, nambo sambano wanyamwe nli wandu wakwe, kalakala Akunnungu nganantendela chanasa, nambo sambano mpochele chanasa chao.

Achikatumetume wa Akunnungu

¹¹ Achibusanga wangu wangunonyela, ngunchondelela wanyamwe nti achalendo ni wandu wa ulendo pa chilambo pano! Nnekangane ni tama syangalumbana simpagwile nasyo syasikupisyangana ni mbumu. ¹² Wende wenu pasikati ja wandu wangakwamanyilila Akunnungu ukusachilwa uwe wambone, kuti pachachinnambuchisya po kuti nkupanganya ya sambu, chawone ipanganyo yenu yambone ni Akunnungu pachaiche chiwakusye.

¹³ Nipele mwajitichisye wandu wose waali ni ukulu kwa ligongo lya Ambuje. Munjitichisye mwenye jwali chilogola jwankulu, ¹⁴ ni mwajitichisye achakulu wawasagulikwe ni mwenye kwalamula wandu wa sambu ni kwalapa

ŵakupanganya yambone. ¹⁵ Pakuŵa Akunnungu akusaka ntende yambone kuti nkombole kusitaŵa kang'wa sya ŵandu ŵangali lunda ŵangakwimanyilila aila yakuipanganya. ¹⁶ Mtameje nti ŵandu ŵanganataŵikwa, ni ungataŵikwa wenu wo ukaŵa litala lya kuisisa yangalumbana yenu, nambo mtameje nti ŵakutumichila ŵa Akunnungu. ¹⁷ Mwachimbichisye ŵandu wose, mwanonyele ŵakukulupilila achinjenu, mwachimbichisye kwannope Akunnungu ni kumchimbichisya mwenye.

Chitagu cha masauko ga Kilisito

¹⁸ Ŵanyamwe ŵakutumichila, mwapilikanichisye achakulu ŵenu kwakwachimbichisya, ngaŵa kwa ŵaali ŵambone ni chitungato pe, nambo ni ŵachikali. ¹⁹ Pakuŵa iŵaga nkupililila ipwetesi ya masauko gangankuŵajilwa ligongo nkumanyilila kuti Akunnungu akusaka yele, nipele Akunnungu champanje upile. ²⁰ Pakuŵa, chimpate chichi mwapilililaga kuputwa kwankusachilwa mputwe ligongo lya ileŵo yenu? Nambo iŵaga nkupililila kusauswa atamuno ntesile yambone, Akunnungu champe upile kwa ligongo lyo. ²¹ Yeleyo ni yammilanjikwe nayo, pakuŵa Kilisito nsyene ŵasawiche kwa ligongo lyenu, ni anlosisye ntende nti iŵatesile. ²² Ŵelewo nganatenda sambi, atamuno nganaŵecheta liloŵe lyalili lyose lya unami. ²³ Ŵelewo paŵatukanikwe nganaliuchisya kwa kutukana. Ni paŵasawiche nganiŵajogoya ŵandu kuti ŵajogope, nambo ŵachilesile chilolelo chakwe kwa Akunnungu, ŵakulamula mu usyene. ²⁴ Ŵelewo asyene ŵasijigele sambi syetu mu chiilu chao pa nsalaba, kuti uwe tuleche kutenda sambi, ni kutama kwa kupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu. Ni kwakupotekwa kwao, ŵanyamwe nlamiswe. ²⁵ Pakuŵa mwaliji mpela ngondolo syesochelele, nambo sambano mmusile kwa jwakuchinga ni Jwakwimilila umi wenu.

3

Achalume ni achakongwe

¹ Iyoyo ŵanyamwe achakongwe ŵannombilwe, mwajitichisye achiŵankwenu, kuti iŵaga kwana ŵampepe mwa ŵelewo ŵangakulikupilila Liloŵe lya Akunnungu, apatanje kukulupilila kwa kuuwona wende wenu, pangaasalila chachili chose. ² Pakuŵa chalole wende wenu yautite kuŵa wambone ni wakuchimbichisya. ³ Kulikwatula kwenu, kunaŵe kwa paasa mpela ila kutiŵa umbo yakusimosya ni kuwala indu yekolochekwe kwa sahabu ni kuwalila iwalo ya ndalama jekulungwa. ⁴ Nambo kulikwatula kwenu kuŵe mu ntima, kulikwatula kwangakukomboleka konasika yaani ntima wa kutulala ni wa kulitimalika. Kweleko ni kwakukusachilwa paujo pa Akunnungu. ⁵ Pakuŵa yeleyo ni iŵatite pakulikwatula achakongwe ŵaswela ŵachiikala ŵaŵaŵisile chilolelo chao kwa Akunnungu achajitichisyaga achiŵankwawo. ⁶ Mpela che Sala iŵatite pakwajitichisya che Iblahimu ni kwaŵilanga ambuje. Sambano ŵanyamwe nli achiŵali ŵakwe, iŵaga chintende yambone pangali kogopa chachili chose.

⁷ Ŵanyamwe achalume, iyoyo peyo ntameje kwa lunda ni achiŵankwenu akuno nchimanyililaga kuti nganakola machili nti ŵanyamwe. Nkusachilwa kwachimbichisya pakuŵa nombewo chapochele ntulilo wa umi pamo ni ŵanyamwe. Mwatendaga yeleyo ngansiŵililwa ni chachili chose pankwapopela Akunnungu.

Kusauka kwa ligongo lya kutenda yambone

⁸ Pakumalichisya, nguti yeleyi, wanyamwe wose mmeje ni ng'anisyo simo ni kukamuchisyaana ni nnonyelane chiulongo nchikolelanaga chanasa ni kulitulusya mu ntima. ⁹ Ngasimwauchisya yangalumbana wandu wakumpanganyichisya yangalumbana pane kutukana mpela yakuti pakuntukana, nambo mwawendele upile, pakuwa wanyamwe mwawilanjikwe ni Akunnungu kuti mpochele upile. ¹⁰ Mpela igakuti kusala Malembelo ga Akunnungu,

“Jwakusaka kuunonyela umi,
Ni kuliwona lyuwa lyambone,
Alusiwile lulimi lukawecheta yangalumbana,
Ni kang'wa jika wecheta yakulambusya.

¹¹ Aisepuche yangalumbana, atende yambone,
achisose chitendeweke kwa ntima wakwe wose ni kuchikuya.

¹² Pakuwa Ambuje akwagosa wandu wambone wakwanonyelesya ni kugapilikanichisya mapopelo gao,
nambo akwakanila awala wakutenda yangalumbana.”

¹³ Ana nduni juchampoteche, mwalimbilaga kutendekanya yambone?

¹⁴ Nambo nachiwamuno nkupotekwa kwa ligongo lya kupanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu, nkwele upile. Ngasimunjogopa mundu jwalijose, atamuno ngasimma ni lipamba. ¹⁵ Nambo mwalambe Kilisito mmitima jenu pakuwa ali Ambuje. Ntameje chile kunjanga mundu jwalijose jwakummusya yankati chilolelo chachili nkati mwenu. ¹⁶ Nambo ntende yeleyo kwa chitungato ni luchimbichimbi. Mme ni ntima wangaukulosya kuti nli ni sambi, kuti wele wakunnamanila ni kuntukana nkati wende wenu wambone nkulumbikana kwenu ni Kilisito jatende soni. ¹⁷ Pakuwa mm-baya kusauswa kwa ligongo lya kutenda yambone, iwaga lili lisosa lya Akunnungu, kupunda kusauswa kwa ligongo lya kutenda yangalumbana.

¹⁸ Pakuwa Kilisito asyene wawile kamo pe kwa ligongo lya sambi syenu, mundu jwambone paujo pa Akunnungu wasawiche ni kuwa kwa ligongo lya wandu wanalumbana, kuti anjigale mwanya kwa Akunnungu. Waulajikwe chiilu nambo watendekwe wajumi kwa ukombole wa Mbumu jwa Akunnungu.

¹⁹ Kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu jo wawile kweleko kukusilalichila asila mbumu syasili mchitawiko. ²⁰ Syelesyo sili mbumu sya wandu wakanile kwajitichisya Akunnungu kalakala, pawalindililaga nkupililila katema che Nuhu pawakolosyaga ngala wa jajikulungwa jajikuwilanjikwa safina. Nkati mwa chelecho wandu kanandi pe, yaani wandu nane, wakulupwiche mmeesi.

²¹ Ni meesi go gali chimanyisyo cha ubatiso waukukulupusya sambano ji. Wele ubatiso uli nga wa kwa ligongo lya kutyochesya likaku lya pa chiilu, nambo nti lilangano lyaliwichikwe kwa Akunnungu lyalikutendekwa mu ntima waukulosya kuti nganitukola sambi. Nombe ubatiso wo ukunkulupusya wanyamwe kwa litala lya kusyuka ku Che Yesu Kilisito, ²² wawile kwini ni sambano atemi peuto pakuchimbichikwa kundyoye kwa Akunnungu, akwalongosya achikatumetume wa kwini ni achakulu ni waali ni ukombole wekulungwa wa kwini.

4

1 Umi wa sambano

¹ Nipele pakuwa Kilisito wasawiche mu chiilu, nomwe wakwe nlimbisye nkuganisya iyoyo mpela yatite kuwa jwelejo, pakuwa jwelejo jwasawiche mu chiilu, alekangene ni sambi. ² Ni mmwe wakwe chitandile sambano, mmo wa genu gagasigele pachilambo pano, kasintama kwa kusikuya tama

syangalumbana syampagwile nasyo, nambo ntame kwa unonyelo wa Akunnungu. ³ Pakuŵa katema kakapite ka umi wetu mwakwete katema kakaleu kakupanganya indu yaakupanganya ŵandu ŵangakwamanyilila Akunnungu. Mwatemi mu chigwagwa ni tama syangalumbana ni indimba yakuten-dekasya soni ni kupopela inyago yaikwachima Akunnungu. ⁴ Sambano, ŵele ŵandu ŵangakwamanya Akunnungu akunsimonga ŵanyamwe pakummona ndi ngankukamulangana nawo sooni mu ipanganyo yao ya soni, nipele akuntukananga. ⁵ Nambo ŵele ŵandu chachiliŵalanga achinsyene indu yao paujo pa Akunnungu, ŵakutama chile kwalamula ŵajumi ni ŵawe. ⁶ Lyele lili ligongo lyati Ngani Jambone jalalichilwe ilaila kwa ŵawe, kuti alamulikwe mu iilu yao yakuti akusachilwa kuwa nti ŵandu ŵane. Ngani Jambone ji jalalichilwe kwa ŵanyawo kuti mu utame wao wa chibumu akole umi mpela Akunnungu yatite kuŵa ŵajumi.

Kutumia yambone mitulilo ja Akunnungu

⁷ Nambo mbesi ja indu yose jiŵandichile. Nkusachilwa mme ni lunda, nlitawale mwachinsyene ni kupopela. ⁸ Kwipunda yose nnonyelane jwine ni jwine kwa ntima wenu wose, pakuŵa unonyelo ukuunichila sambi syejinji. ⁹ Mpochelangane jwine ni jwine pangadandaula. ¹⁰ Jwalijose akusachilwa atumichileje ntulilo wakwe wapegwilwe ni Akunnungu kwa ligongo lya ŵane. Naga akutenda yeleyo chaŵe jwakulindilila jwambone jwa ntulilo wauliwose umpegwilwe ni Akunnungu. ¹¹ Jwakulalichila jwalijose, akusachilwa kuutyosya utenga wa Akunnungu. Ni jwakutumichila, atumichile malinga ni machili gapegwilwe ni Akunnungu, kuti ajinichilwe Akunnungu mu yose kwa litala li Che Yesu Kilisito. Ukulu ni ukombole uŵe kwa ŵelewo moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi. Eloo.

Kusauka kwa liwamba lya Kilisito

¹² Ŵakunonyelwa, nkakusimonga kupotekwa ligongo lya kulinjikwa kwakukulungwa. Kasimmalanga kuti chili chindu chachilendo kukwenu. ¹³ Nambo nsengwanje pakuŵa nkusyoŵekana mmasausyo gao Kilisito, kuti nkombole kusengwa kwakupunda katema pachiuukulikwe ukulu wao. ¹⁴ Nkwete upile iŵaga ŵandu chantukane kwa ligongo lya Kilisito, chelechi chikulosya kuti Mbumu jwa ukulu, yani Mbumu jwa Akunnungu, akutama nomwe. ¹⁵ Akapagwa jwalijose mwenumwe jwakuŵajilwa kusauka ligongo ndi jwakuulaga pane jwawii pane jwakutenda yangalumbana ni jwakulijinjisya mmasengo ga ŵane. ¹⁶ Nambo iŵaga nkusauka ligongo ndi jwakunkuya Kilisito, ikantenda soni, nambo mwakusye Akunnungu pakuŵa mmwe ndi jwakwe Kilisito.

¹⁷ Pakuŵa katema ka ulamusi kaiche, ni ulamusi wo ukutanda kwa ŵandu wakwe Akunnungu asyene. Ni kulamulikwa ko iŵaga kukutanda kukwetu uwe, mbesi jakwe chijiŵe uli kwa ŵandu ŵangakujitichisya Ngani Jambone ja Akunnungu. ¹⁸ Mpela Malembelo ga Akunnungu yagakuti pakusala, “Iŵaga ili yakulimba kwa mundu jwali jwambone paujo pa Akunnungu kukulupuswa, chiŵe uli kwa jwangakwalamba Akunnungu ni jwali ni sambu?”

¹⁹ Nipele, ŵele ŵakusauka ligongo lya kusaka kwao Akunnungu, akusachilwa aliŵiche achinsyene mmakono mwa Akunnungu jwaali Jwakugumba jwao jwakukulupilichika, ni kwendelechela kupanganya yambone.

5

Kuugosa mpingo wa ŵandu ŵa Akunnungu

¹ Une jwanchekulu chilogola jumo mwa wanyamwe achachekulu ilongola achinjangu ni jwa umboni junagaweni masauko ga Kilisito ni juchilumbikane nawo mu aula ukulu wauchiunukulikwe, ngunchondelela ² nchinganje mpingo wa wandu wa Akunnungu umpegwile, nga wa kwa kunkanganichisya, nambo kwakusaka kwenu mwachinsyene mpela yakuti kusaka Akunnungu. Kasintumichila kwa misese jakukola mbiya, nambo kwa kulityosya kwa ntima wenu wose. ³ Kasimwalongosya kwa machili a wala wandu wampegwile kwagosa, nambo wanyamwe mwachinsyene mme chitagu chambone kwa wandu wo. ⁴ Ni Jwakuchinga Jwankulu pachaiche sooni, wanyamwe chimpochele chindu mpela singwa ja ukulu jangajikuisina.

⁵ Iyoyopeyo wanyamwe achachanda nkusachilwa mwajitichisye achakulungwa. Wanyamwe wose nkusachilwa kulitulusya nkombole kutumichilana, paku wa Malembelo ga Akunnungu gakuti, “Akunnungu akwakanila wakulinamana, nambo akwalosya umbone wao a wala wakulitulusya.” ⁶ Nipele ni wiche paasi pa nkono wa Akunnungu wauli ni machili, kuti antende mme jwankulu kwa katema kakwe. ⁷ Mwa wichele indu yaikunsausya mmitima jenu, paku wa welewo akungosanga wanyamwe.

⁸ Nililechesye ni nchesyanje! Paku wa jwammagongo jwenu Jwaulamba, akusyungulasyungula mpela lisimba lyalikutongola lichinsosaga mundu jwakummila. ⁹ Ni wanyamwe munkanile jwelejo, mkulimbichila mchikulupi, nchimanyililaga kuti wakukulupilila achinjenu wose pachilambo pose akusimanwa ni masauko ganti iyoyo. ¹⁰ Nambo mwamalaga kulagaswa kwa katema kakajipi, Akunnungu waali wambone mu wose wa wammilasile njinjile mu ukulu wao wa mo wa gose pangali mbesi nkulumbikana ni Kilisito. Welewo asyene chantende wamalilwe ni kuntaga machili ni kuntenda njime mwakulimbila mu nsingi wakulimba. ¹¹ Kwa welewo kupagwe ukombole mo wa gose pangali mbesi! Eloo.

Chikomasyo chakumalichisya

¹² Nannembele chikalata chachijipi chi kwa ukamusi u che Siluwano, nnongo jungummanyilila ni kunkulupilila. Ngusaka kunlimbisya ntima ni kunsalila kuti chindu chi uli umbone wa usyene wa Akunnungu. Ntameje nkulimbila mu umbone wo.

¹³ Mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito wauli ku chilambo cha Babeli, akunkomasya. Iyoyopeyo che Maliko jwali nti mwanangu jwa usyene nombejo akunkomasya. ¹⁴ Nkomasyane kwa unonyelo wa Kilisito.

Ngunsachila chitendewele wanyamwe wanli wandu wakwe Kilisito.

Chikalata chaaŵili chi Che Petulo Chilongolelo

Chikalata chaaŵili chi che Petulo chikusala kuti chalembeke ni nduna che Petulo, nambo ŵaumanyilisi ŵajinji lelo jino ngakukunda kuti ili isyene. Ikukomboleka kuti kwana mundu jwine juŵalembile pamalo pa che Petulo. Jwalembile akuŵecheta kuti ŵelewo ŵammweni Che Yesu paŵaliji pachilambo pano nopennope kugalauka ku meeso kwa Che Yesu (2 Petulo 1:17-18). Iŵaga che Petulo ni juŵachilembile chikalata chi, nipele ikukomboleka kuti ŵachilembile ali ku Loma pasikati ja yaka ya 60 pakumala kupagwa Che Yesu, che Petulo nsyene akanawe kuwa. Ni sooni che Petulo akuchiŵilanga chikalata chakwe, chikalata chaaŵili (2 Petulo 3:1), achilembaga talehe paŵachilembile pakumala kuchilemba chikalata chandanda. Ŵachilembile chikalata cho kwa ligongo lya ŵandu wose ŵakukulupilila Kilisito.

Che Petulo ŵachilembile chikalata chi kwa ligongo lya kwalimbisya mitima ŵandu ŵakukulupilila Kilisito kutama kwakwanonyelesya Akunnungu ni kwajamuka akasagakuya majiganyo ga unami (2 Petulo 2). Ŵalimbisye kuti ŵaŵambale ŵandu ŵakusala kuti Che Yesu chakaŵe kuuja. Nambo akusala kuti Akunnungu ngakutenda mbolebole nambo akusaka kila mundu akulupuswe (2 Petulo 3:8-9). Lyeleli lili ligongo lyalikututesya tutame chambone (2 Petulo 3:1-14).

Yaili mwelemo

Che Petulo akulimanyisya nsyene ni kwakunguluchila ŵakusyoma ŵakwe (2 Petulo 1:1-2).

Soonni akwakumbusya kutama yambone pakuŵa Akunnungu atukombolesye uweji kutama yeleyo (2 Petulo 1:3-21).

Kwayele akwajamuka yankati majiganyo ga unami ni kusala indu ichiyasimane ŵakwiganya ŵa unami kumbesi (2 Petulo 2:1-22).

Kumbesi Che Petulo akumalichisya kwa kwalimbisya mitima ŵandu ŵakukulupilila Kilisito kutama chambone paujo pa Akunnungu ni kuliŵika chile kwa kuuja kwa Che Yesu (2 Petulo 3:1-17).

¹ Une che Simoni Petulo, jwaketumichila ni nduna ju Che Yesu Kilisito. Ngunnembela ŵanyamwe umpochele chikulupi chachikulu chambone nnope mpela chitwapochele uweji kwa litala lya umbone wa Akunnungu ŵetu ni Nkulupusyo jwetu Che Yesu Kilisito.

² Ngunsachila umbone wa Akunnungu ni chitendeweke kwa kuchuluka mkwamanyilila Akunnungu ni Che Yesu Ambuje ŵetu.

Akunnungu ni ŵambilasile ni kunsagula

³ Kwa ukombole wao, Akunnungu atupele yose itukuilajila mu umi wa kwalamba ni kwanonyelesya kwa litala lya kwamanyilila ŵelewo ŵatuŵilasile tujinjile mu ukulu wao ni umbone wao asyene. ⁴ Kwanti yeke atupele chilanga chachikulungwa ni cha ndalama, kuti kwa litala lya tukombole kuwambala uwonasi waukwika kwa ligongo lya misese jangalumbana ja pachilambo, ni kuŵa mpela Akunnungu yakuti pakusaka tuŵe. ⁵ Kwa ligongo lya, nlimbichile nkonjechesya umbone mu chikulupi chenu ni mu umbone wo njonjechesye umanyilisi wenu. ⁶ Mu umanyilisi wenu njonjechesye kuukombola ntima ni mu kuukombola ntima mo njonjechesye upililiu ni mu upililiu wenu njonjechesye kwalamba Akunnungu. ⁷ Ni mu kwalamba

Akunnungu kwenu njonjehesye umbusanga wa chilongo ni mu umbusanga wa chilongo njonjehesye unonyelo kwa wându wose. ⁸ Pakuwa indu yi yachulukaga kukwenu, chiintende wanga wa ulesi nipele chintende yambone nkwananyilila Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. ⁹ Nambo mundu jwanganakola yele yose ali jwangelola, ngakukombola kulola indu yaitalichile, nombe aliwalile kuti amasile kuswejekwa sambu syao sya kalakala.

¹⁰ Kwa ligongo lyo achinjangu nchalile kukutenda kuwilanjikwa kwenu ni kusagulikwa ni Akunnungu kuwe chindu chachikwendelechela pangali mbesi, mwatendaga yele ngangwa ngoo. ¹¹ Pakuwa mwatendaga yele, chinkundikwe kwinjila mu Umwenye wa mo wa gose pangali mbesi wa Ambuje ni Nkulupusyo jwetu Che Yesu Kilisito.

¹² Kwa ligongo lyo chimbunde kumkumbusya gelego mo wa gose, namose mmasile kwimanyilila ni nli chilimbile mu usyene wammupochele. ¹³ Nguganichisya kuti ili yambone kwangune, pandili pachilambo pano, kunjimusya kwa kumkumbusya nkati gelega. ¹⁴ Ngumanyilila kuti mandichile kuuleka umi wa pachilambo, mpela yatite pakuunosya Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. ¹⁵ Nipele chilimbile kutenda chachili chose chingukombola kuti pachimale kuwa nkombole kuikumbuchila yele yose katema kose.

Ukulu wa Kilisito

¹⁶ Katema patwanjiganyaga nkati machili gaakwika nago Ambuje wetu Che Yesu Kilisito, nginitukuya ndamo syangalimate. Uweji twachinsyene twauweni ukulu wakwe. ¹⁷ Pakuwa uweji twapali katema kawapegwile luchimbichimbi ni ukulu kutyochela kwa Akunnungu Atati, palyaichile lilo we kutyochela kwa wele waali ukulu wekulu, lichitiji, "Aju ni Mwanangu jwakunonyelwa, jungunonyelwa najo." ¹⁸ Uweji twachinsyene twalipikene lye lilo we kutyochela kwini patwaliji pamo nawo pachanya chikwesya chachiswela.

¹⁹ Tukukulupilila kuti, utenga uwa wechetekwe ni wakulondola wa Akunnungu waliji wa usyene, nomwe nkutenda yambone iwaga chimuupikanile. Pakuwa utenga wo ukwikanawo lilanguka lyalikulanguchisya mu chipi mpaka kucha ni lilanguka lya ndondwa ja nng'aandu pachililanguchisye mmitima jenu. ²⁰ Nkupunda yeleyo, mmanyilile kaje kuti ngapagwa mundu jwakukombola kusagamukula nsyene utenga wa Akunnungu wauli Mmalembelo. ²¹ Pakuwa utenga wa Akunnungu nganiuka kwa usache wa mundu, nambo wandu wasasile achilongoswaga ni Mbumu jwa Akunnungu.

2

Wakwiganya wa unami

¹ Kalakala ko wapali wakulondola wa unami pasikati ja wandu, iyoyo peyo chapagwe wakwiganya wa unami pasikati jenu. Nombewo chajinjisyeye kwa kalamuka majiganyo ga unami gagakwika nawo uwonasi ni kwakana Ambuje wawammombe. Ni kwa litala lyo chakuichisye konasika kwawo kwa chitema. ² Soonu wajinji chagakuye matala gao gangalumbana gagakwichisya soni, ni kwa ligongo lya welewo, litala lya usyene chilitukanikwe. ³ Ni kwa misese jao jangalumbana chalipatile mbiya kutyochela kukwenu kwa litala lya kunsalila ngano syapanganyisyeye achinsyene. Nambo Akunnungu wamasile kulamula chitandile kalakala kuti chwalamule. Nombewo ali meeso pe kuti wajonanje.

⁴ Akunnungu nganatenda chanasa kwa achikatumetume wa kwini pawatesile sambu, nambo wajasile ku jehanamu. Kweleko atawikwe minyolo

mu chipi totoloo, achilindililaga lyaŵa lya kulamulikwa. ⁵ Iyoyopeyo Akunnungu nganachitendela chanasa chilambo cha kalakala, pelepo pajanyele ula jijaichenacho chikumba meesi chichaunichile pachilambo chose cha ŵandu ŵangakwalamba Akunnungu. Nambo ŵankulupwisye che Nuhu juŵaliji nkulalichila indu yambone iŵasakaga Akunnungu pamo ni ŵandu ŵane saba. ⁶ Ni Akunnungu ŵajilamwile misi ja ku Sodoma ni ku Gomola, ŵajijonasile kwa mooto. Ni kwa litala lya alosisye chitagu cha indu ichitendekwe kwa ŵandu ŵangakwalamba Akunnungu. ⁷ Ŵankulupwisye che Lutu, mundu jwambone, juŵalasilile nnope muntima kwa utame wa wamba wa ŵandu ŵaŵagakanile Malajisyo. ⁸ Pakuŵa che Lutu mundu jwambone jo ŵatemi pasikati jao, ŵaiweni ni kwipikana indu yangalumbana iŵatendaga ŵandu wo ni kila lyaŵa nntima wao waliji nkulagaswa kwannope. ⁹ Nipele, Ambuje akumanyilila yakuti pakwakulupusya nkulinjikwa ŵandu ŵakwalamba Akunnungu, ni yakuti pakwaŵika ŵa sambu nkulaga mpaka lyaŵa lya kulamulikwa kwawo. ¹⁰ Nambo nnoopenope ŵelewo ŵakujikuya tama jangalumbana ja chiilu ni kuunyelusya ukulu wa Akunnungu.

Ŵakwiganya ŵa unami ŵa ali ŵakukanila ni ŵakulifuna, akuitukana yepanganyikwe ya kwini yaili ni ukulu. ¹¹ Nambo achikatumetume ŵa kwini ali ni ukombole ni machili kwapunda ŵakwiganya ŵa unami, ngakwaŵechetela atamuno kwatukana ŵele ŵakwiganya ŵa unami paujo pa Ambuje. ¹² Nambo ŵandu ŵa akuchitukana chachilichose changakuchimanyilila. Ali mpela inyama yangali lunda, yaikuŵelekwa kuti ikamulikwe ni kusinjikwa. Ni ŵele ŵandu wo chajonanjikwe mpela inyama yo. ¹³ Chalipwe malagasyo kwa ligongo lya malagasyo gagatesile. Ŵanyawo akusengwa kwa kupanganya indu yaili yose yaikujisengwasya misese ja chiilu musimusi pe. Ŵandu wo akwete wende wakusakala ni kwichisya soni paakuchingangana nomwe mu chindimba cha yakulya akuno ali nkugasengwela matala gao ga kulambusya. ¹⁴ Meeso gao gamagumbale igwagwa, ngaakuleka kutenda sambu ng'oo. Ŵakwanyenga ŵandu ŵangakwima chilimbile mu itanje. Mitima jao jisyoŵelele kusaka mbiya. Akunnungu ŵalwesisye ŵele ŵandu. ¹⁵ Alesile litala lyegoloche, asochele ni kulikuya litala lya Balaamu, mwana ju che Beoli juŵanonyelwe nnope mbiya, syakapegwile kwa kutenda yangalumbana, ¹⁶ nambo ŵakalipilwe kwa ligongo lya ungalumbana wakwe. Nipele mbunda jingajikuŵecheta, jaŵechete mpela mundu, ni kugasiŵila masoka ga jwakulondola jo.

¹⁷ Ŵele ŵandu ali mpela isima yangali meesi ni mpela maunde gamapujikwe ni chibunga. Akunnungu ŵaŵichile liuto lya kutama papali ni chipi totoloo. ¹⁸ Pakuŵa ŵakwiganya ŵa unami wo, akuŵecheta maloŵe ga kulikaniganichila ni gangalimate ni kwa misese jao jangalumbana, akwatanjisya ŵandu ŵatandite kuliŵambasya kutyochele mwa ŵandu ŵakutama mu sambu. ¹⁹ Akwapa ŵandu ŵane chilanga chakuti chalecheleswe namuno achinsyene wo ali achikapolo ŵa indu yaikukombola kuujonanga umi wao. Pakuŵa mundu akuŵa kapolo mu chachili chose chakukamulwa nacho. ²⁰ Ŵandu ŵamasile kukulupuka mu kusocheya kwa chilambo kwa kwamanyilila Ambuje ni Nkulupusyo Che Yesu Kilisito, atanjilaga ni kulepela ni sambu, ŵandu wo chaŵe ŵangalumbana kwannope kupunda iŵaliji kundanda. ²¹ Pakuŵa ikaliji mmbaya kwa ŵanyawo iŵaga ngakanalimanyilile litala lyambone paujo pa Akunnungu, kupunda kulimanyilila, nipele kulileka ni kulipotesya lilajisyo lyaliswela lyapegwilwe. ²² Nambo iwoneche kukwao malinga ni chitagu cha usyenesyene chati, “Mbwa aujilile yaalukwile nsyene,” ni “Ligu-

luŵe lyejoje likuuja kugalagata pa matope.” Ni yaili kukwawo sambano.

3

Lyuŵa lya kwika Ambuje

¹ Achambusanga ŵangu, achichi chili chikalata chaaŵili chingunnembela mwanya. Mu ikalata iŵili yo liinjile kusijimusya nganisyo syenu syambone kwa kunkumbusya indu yi. ² Ngusaka nkumbuchile maloŵe gaŵagaŵechete kalakala ŵakulondola ŵaswela ŵa Akunnungu, ni lilajisyo lya Ambuje ni Nkulupusyo limpegwilwe ni achinduna ŵenu. ³ Chikanaŵe chachili chose mmanyilile kuti moŵa gambesi chaiche ŵandu ŵakulongoswa ni misese jao jangalumbana, nombewo chachimpanganyichisya ya chipongwe, ⁴ achitiji, “Ŵalanjile kuti chaiche! Ana sambano ali kwapi? Pakuŵa chitandile lyuŵa liŵawile achambuje ŵetu, indu yose ili ilaila chitandile kugumbikwa chilambo.” ⁵ Pakuŵa ŵandu ŵa akuliŵalila melepe kuti kalakala Akunnungu paŵaŵechete liloŵe pe kwinani ni chilambo yagumbikwe. Ni ŵachigumbile chilambo kutyochela mmesi ni kwa meesi, ⁶ ni kwa malajisyo ga Akunnungu, chilambo cha ndanda chila chajonanjikwe kwa chikumbameesi. ⁷ Nambo kwinani kwa sambano ni chilambo iŵichikwe kwa Liloŵe lya Akunnungu ligongo lya kujonanjikwa kwa mooto. Iŵichikwe mpaka lyuŵa lya kulamulikwa ni konanjikwa kwa ŵandu ŵangakwalamba Akunnungu.

⁸ Nambo, ŵakunonyelwa ŵangu, ngasinliŵalila chindu chimo chati, kwa Ambuje, lyuŵa limo lili nti yaka elufu moja ni yaka elufu moja nti lyuŵa limo. ⁹ Ambuje ngakukaŵa kuchitimisya chilanga chao mpela ŵane yakuti kuganisya kuti chakaŵe. Ŵelewo akwete upililiu kukwenu, pakuŵa ngakusaka hata mundu jumo ajonanjikwe nambo kuti wose aleche sambi.

¹⁰ Nambo lyuŵa lya Ambuje chiliiche chisisimuchile mpela kwika kwa jwawii, pa lyuŵa lyo kwinani chikutyochete kwa chisindo chachikulungwa ni indu yose yaili kwinani mpela ila lyuŵa, ni ndondwa ni lilanguka lilinele chijonanjikwe kwa mooto. Chilambo chino ni indi yose yaili mwelemo chijonanjikwe. ¹¹ Pakuŵa indu yose chijonanjikwe kwanti yele, ana nkusachilwa ŵanyamwe kuŵa ŵandu ŵanti uli? Nkusachilwa ntameje mu uswela ni kwalamba Akunnungu, ¹² nchilindililaga Lyuŵa lya Akunnungu ni kulitenda liiche kwakwanguya, pa lyele lyuŵa lyo kwinani chikutiniswe kwa mooto ni konanjikwa ni indu yose yaili kwinani chiinyelenduche. ¹³ Nambo malinga ni chilanga chao, tukulolela kwinani kwasambano ni chilambo chasambano mwati jwalijose akuipanganya yaili yambone paujo pa Akunnungu.

¹⁴ Kwayele achambusanga ŵangu, nchilolelaga Lyuŵa lyo, nilimbisye kuti mmoneche ŵaswela ni ŵangali chileŵo paujo pa Akunnungu ni kutama nawo kwa chitendewe. ¹⁵ Ni ŵanyamwe nkumbuchile kuti upililiu wa Ambuje ŵetu uli lipesa lyakumpa kuti nkulupuswe, mpela njetu che Paolo iŵatite pakunnembela kwa lunda lwapegwilwe ni Akunnungu. ¹⁶ Gele ni gaŵaŵechete mu ikalata yao yose pakukunguluchila indu yo. Mu ikalata yao kwana indu impepe yakulimba kuimanyilila, indu yati ŵandu ŵakuloŵela ni ŵandu ŵakugalaukagalauka akuilyungasya mpela yakuti kugagalausya Malembelo ga Akunnungu gane. Kwayele akuliulaga achinsyene.

¹⁷ Nambo ŵanyamwe achambusanga ŵangu, mmasile kuimanyilila chile ayi. Nililolechesye kuti nkalyungasikwa ni uwonasi wa majiganyo gangalumbana ga ŵandu ŵangakugajitichisya malajisyo kuti nkagwa kutyochela mu aila indu inkuikulupilila. ¹⁸ Nambo njendelechele kukula mu umbone wa Akunnungu, ni iyoyo mu nkwananyilila Ambuje ni Nkulupusyo jwetu Che

Yesu Kilisito. Kwa wêlewo uwe ukulu sambano namose mowa gose pangali mbesi! Eloo.

Chikalata chaandanda chi Che Yohana Chilongolelo

Chikalata chaandanda chi che Yohana chalembeke ni Nduna che Yohana mu yaka ya 85-90 pakumala kupagwa Che Yesu Kilisito. Che Yohana ngakulisala nsyene kuti ni juwalembile, nambo liunjili lyaandanda likusala kuti nsyene amweni Che Yesu iwâtite pakutama pachilambo pano ni kusyuka kwakwe, liunjili lya 1:1-3. Sooni yatite kulemba chikalata chi, ikulandana kwannope ni yaitite kulembekwa mu Ngani Jambone mpela yatite kulemba che Yohana. Ikukulupilichika kuti che Yohana walembile Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Yohana pamo ni ikalata itatu, yaani 1 Yohana, 2 Yohana ni 3 Yohana katema paWatamaga mmusi wa ku Efeso.

Che Yohana walembele chikalata chi mpingo wa wandu wakukulupilila Kilisito katema pawaliji mmalagasyo gagaiche ni wandu wakuliwilanga “Waginostiki.” Malumbo gakwe Wakumanyilila. Wanyaŵa wakulupilile kuti Che Yesu waliji Akunnungu kusyene nambo nganaŵa mundu kusyene, katema paWatamaga pachilambo pano. Kwaligongo lyo che Yohana akulisala kuti ali mundu juwammweni Che Yesu kwa meeso gakwe, ni kwa makono gakwe nsyene wankwaiye Che Yesu, (1 Yohana 1:1-3). Nningwa u che Yohana wa kuchilemba chikalata chi waliji kukutindimisa kusengwa kwakwe nsyene (1 Yohana 1:4), nningwa wine waliji kwasiwila wandu wakukulupilila Kilisito akapanganya sambu (1 Yohana 2:1), ni kwaŵambasya wakukulupilila Kilisito nkati majiganyo ga unami (1 Yohana 2:26), ni kwasalila wandu wa Akunnungu kuti akulupwiche kusyene (1 Yohana 5:13).

Yaili mwelemo

Che Yohana akuchimanyukusya chikalata chakwe, sooni akusala nningwa wa kuchilemba chikalata cho (1 Yohana 1:1-4).

Akusala sooni Akunnungu yatite kuŵa lilanguka ni itukuti pakusachilwa kutama mpela Che Yesu iwâtite pakutama (1 Yohana 1:5) mpaka (3:10).

Akutukumbusya sooni malajisyo ga kunonyelana jwine ni jwine (1 Yohana 3:11) mpaka (5:12).

Che Yohana akumalichisya kuchilemba chikalata chakwe (5:13-21).

Liloŵe lyalikwichisya umi

¹ Tukunlembela wanyamwe utenga wa Ngani ja ajula jwakuwilanjikwa Liloŵe jwakwikanawo umi, juwapali chitandile kundanda. Uwe twampikene ni kumbona kwa meeso getu twachinsyene, twammweni ni kunkwaya kwa makono getu twachinsyene. ² Jwele jwakwikanawo umi wo paŵaiche, twammweni, nowaji tukuŵalanga umboni ni kunlalichila wanyamwe nkati umi wa moŵa gose pangali mbesi. Jwelejo waliji kwa Atati ni sambano atukopochele uweji. ³ Tukunlalichila nkati Che Yesu, jutwammweni ni kumpilikana, kuti nombe wanyamwe nlumbikane pamo nowaji mu umo watukwete nkulumbikana kwetu ni Akunnungu Atati wetu ni Che Yesu Kilisito Mwanagwe. ⁴ Tukunlembela wanyamwe indu yi kuti lukondwa lwenu ni lwetu lumalilwe.

Akunnungu ali lilanguka

⁵ Ngani jitwajipikene kutyochele ku Che Yesu ni jitukunlalichila wanyamwe jili: Akunnungu ali lulanga, ni ngapagwa chipi munkati mwakwe.

⁶ Twasalaga tulumbikene ni Akunnungu, akuno tuli nkupanganya ya chigongomalo ili mpela tukutama muchipi, tukusala unami ni indu yatukuitendekanya ngaŵa ya usyene. ⁷ Nambo twatamaga mu lulanga, mpela Akunnungu nsyene yakuti kutama mu lulanga, tukulumbikana pamo jwine ni jwine, ni miasi ji Che Yesu jwaali Mwanagwao, jikutuswejesya sambu syose.

⁸ Twajilaga nganitukola sambu, tukulilambusya twachinsyene, ni usyene nganiuŵa mwetuwe. ⁹ Nambo twajitichisyaga ni kusala kwa Akunnungu kuti tukwete sambu, ŵelewo ali ŵakulupilichika ni ali ŵambone moŵa gose, nombejo chatulechelesye sambu syetu ni kutuswejesya ni yakunyakasya yose. ¹⁰ Twajilaga nganitukola sambu tukuntenda Akunnungu ali jwaunani, ni liloŵe lyao nganilipagwa mwetuwe.

2

Yesu Kilisito ni jwakutukamuchisya

¹ Achiŵanangu ŵakunonyelwa, ngunlembela maloŵe ga, kuti nkatenda sambu. Iŵaga jwalijose atesile sambu, tukwete nkamusi jwakutupopelela kwa Akunnungu Atati pamalo petu, jwele ali Che Yesu Kilisito, jwali jwambone paujo pa Akunnungu. ² Kilisito nsyene ali mbopesi jajityochekwe kwa ligongo lya kulecheleswa sambu syetu, ni ngaŵa kwa sambu syetu pe, nambo iyoyo kwa ligongo lya sambu sya ŵandu wose ŵaali pachilambo.

³ Twajitichisyaga Malajisyo ga Akunnungu, pelepo, tukukombola kuimanyilila isyene kuti tukwamanyilila Akunnungu. ⁴ Mundu jwakuti akwamanyilila Akunnungu, nambo ngakugajitichisya malajisyo gakwe, jwele mundu ali jwaunami ni usyene nganiupagwa munkati mwakwe. ⁵ Nambo jwalijose jwakwitichisya Liloŵe lya Akunnungu, unonyelo wa Akunnungu umalilwe munkati mwakwe. Kwanti yele tukukombola kumanyilila isyene kuti tukulumbikana ni Akunnungu. ⁶ Mundu jwakusala kuti alumbikene ni Akunnungu, atameje mpela iŵatamaga Che Yesu nsyene.

Lilajisyo lya sambano

⁷ Achambusanga ŵangu ŵangunonyela, lilajisyo lingunlembela li ngaŵa lilajisyo lya sambano, nambo lilajisyo lya kalakala, limwaliji nalyo kutyochela kundanda. Lilajisyo lya kalakala lya, lili utenga umwaupikene. ⁸ Atamuno, ngunlembela lilajisyo lya sambano, liloŵe lya usyene lili munkati mwa Kilisito iyoyopeyo likuwoneka munkati mwenu. Pakuŵa chipi chimasile ni lilanguka lya usyene litandite kulanguchisya.

⁹ Mundu jwalijose jwakuti akutama mu lilanguka nambo akunchima nlongo njakwe, mundu jo akutama mu chipi mpaka lelo jino. ¹⁰ Ni mundu jwalijose jwakunonyela nlongo njakwe, jwelejo akutama mu lulanga, nombe munkati mwakwe ngapagwa chindu chachikwatendekasya ŵandu ŵane atende sambu. ¹¹ Nambo mundu jwalijose jwakunchima nlongo njakwe jwelejo akutama muchipi, ni akwenda muchipi, ngakukumanyilila kwakwaula, ligongo chipi chatuswile meeso gakwe.

¹² Ngunlembela ŵanyamwe ŵanache ligongo nnecheleswe sambu syenu kwa litala lya aila yaitesile Kilisito. ¹³ Ngunlembela ŵanyamwe achatati ligongo mummanyi Kilisito juŵaliji kutyochela kundanda. Ngunlembela ŵanyamwe achachanda ligongo mumpundile Shetani.

¹⁴ Ngunlembela ŵanyamwe ŵanache pakuŵa mummanyi Akunnungu Atati ŵetu. Ngunlembela ŵanyamwe achatati, pakuŵa mummanyi Kilisito juŵaliji kutyochela kundanda. Ngunlembela ŵanyamwe achachanda ligongo nkwele

machili ni Liloŵe lya Akunnungu likutama nkati mwenu, ni ŵanyamwe mumpundile Jwangelumbana jula.

¹⁵ Nkachinonyela chilambo atamuno chachilichose chachili mu chilambo. Iŵaga mundu akuchinonyela chilambo ngaakombola kwanonyela Akunnungu Atati ŵetu. ¹⁶ Pakuŵa indu yose yaili pachilambo, mpela ila tama sya chiilu syangelumbana simpagwile nasyo ni tama ja indu yaikulolecheka kwa meeso, ni kulifunila ipanje inkwete, yele yose ngaikutyochela kwa Akunnungu Atati ŵetu nambo ikutyochela pachilambo. ¹⁷ Chilambo ni indu yakuilajila ŵandu ikupita, nambo mundu jwakuipanganya yaikwanonyelesya Akunnungu, jwelejo chatame moŵa gose pangali mbesi.

Jwammagongo jwa Kilisito

¹⁸ Achiŵanangu, aka kali katema kambesi. Mpela imwatite kupilikana kuti chaiche jwakunkanila Kilisito, ni sambano ŵakwakanila Kilisito aikangene achajinji. Ni kwayele tukuimanyilila kuti akano kali katema kambesi.

¹⁹ Ŵandu wo ŵatyochele pasikati jetu, nambo nganaŵa mu mpingo wetu pakuŵa akaliji mu mpingo wetu, akasigalile ni uweji. Nambo ŵatulesile, kuti ilolechele pangasisika kuti nganaŵa mu mpingo wetu.

²⁰ Nambo ŵanyamwe mumpochele Mbumu jwa Akunnungu ni Kilisito ni wose nkuumanyilila usyene. ²¹ Ngunnembela ŵanyamwe ngaŵa pakuŵa ngankuumanyilila usyene, nambo ligongo nkuumanyilila ni sooni nkuimanyilila yakuti, unami wauli wose ngaukutyochela mu usyene.

²² Ana nduni jwaali jwaunami? Ŵandu ŵakukanila kuti Che Yesu nganaŵa Kilisito. Ŵandu mpela ŵelewo ali ŵammagongo ŵa Kilisito, pakuŵa akunkana Akunnungu Atati ŵetu pamo ni Mwana. ²³ Mundu jwakunkana Mwana iyoyo akunkana Atati nombe, ni mundu jwakunjitichisya Mwana iyoyo akunjitichisya Atati nombe.

²⁴ Nipele, utenga umwaupilikene chitandile kundanda utame mmitima jenu. Utenga wo watamaga mmitima jenu, nipele, ŵanyamwe chinlonjele nkulumbikana ni Mwana ni Atati. ²⁵ Achi ni chilanga chaatulanjile Kilisito, chaatupe umi wa moŵa gose pangali mbesi.

²⁶ Nanlembele ŵanyamwe gelega nkati ŵandu ŵakusaka kunlyungasya ŵanyamwe. ²⁷ Nambo ŵanyamwe, mumpochele Mbumu jwa Akunnungu kutyochela kwa Kilisito. Nombejo akwendelechela kutama munkati mwenu, kwayele ngankulajila mundu anjiganye. Pakuŵa Mbumu jwa Akunnungu akunjiganya indu yose, ni majiganyo gakwe gali ga usyene, ni nganigaŵa ga unami. Nipele ngakumulichisye majiganyo ga Mbumu jwa Akunnungu ni kulonjela nkulumbikana ni Kilisito.

²⁸ Sambano achiŵanangu, nlonjele nkulumbikana nawo kuti katema kachauje ngatujogopa ni ngatukola soni paujo pao lyuŵa lyakwika kwakwe. ²⁹ Nkumanyilila kuti Kilisito ali jwakupanganya yambone paujo pa Akunnungu, iyoyo mmanyilile kuti ŵandu ŵakupanganya yambone paujo pa Akunnungu, ŵelewo ali ŵanache ŵa Akunnungu.

3

Ŵanache ŵa Akunnungu

¹ Nnole yatite kutunonyela Atati, mpaka tukuŵilanjikwa ŵanache ŵa Akunnungu, noweji ni yatuli. Kwaligongo lyo ŵandu ŵa pachilambo pa ngaakutumanyilila, pakuŵa nganiŵamanyilila Akunnungu. ² Achambusanga ŵangu, sambano uweji tuli ŵanache ŵa Akunnungu, nambo nginiŵe kumanyika

chituŵe ŵanti uli. Nambo tukwimanyilila yakuti pachachiika Kilisito, chit-
ulandane nawo pakuŵa chitwawone uŵele waali nawo. ³ Nipele, jwalijose
jwakulolela kwawona Kilisito aliswejesye, mpela ila Kilisito nsyene yatite
kuswejela.

⁴ Mundu jwalijose jwakitenda sambu ngakulikamulisya lilajisyo lya
Akunnungu, pakuŵa kutenda sambu kuli kuleka kukamulisya lilajisyo.
⁵ Nkumanyilila kuti Kilisito ŵaiche kuti asityosye sambu syetu, nombewo
nganakola sambu syasili syose. ⁶ Kwayele mundu jwalumbikene ni Kil-
isito ngakwendelechela kutendekanya sambu. Nambo jwakwendelechela
kutendekanya sambu nganaŵe kwawona ŵelewo atamuno kwamanyilila.
⁷ Achiŵanangu, mundu jwalijose ngasanlyungasya. Mundu jwakitenda ipan-
ganyo yambone, mundu jo akwanonyelesya Akunnungu mpela ila Kilisito
yatite kwanonyelesya Akunnungu. ⁸ Mundu jwalijose jwakwendelechela
kutendekanya sambu jwelejo ali jwa Shetani, pakuŵa Shetani atesile sambu
chitandile kundanda. Kwa ligongo li, Mwana jwa Akunnungu ŵaiche pachil-
ambo kukugajonanga masengo ga Shetani.

⁹ Mundu jwalijose jwaali mwanache jwa Akunnungu ngakwendelechela
kutendekanya sambu, pakuŵa umi wa Akunnungu ukutama munkati
mwakwe, kwapele ngaakukombola kuendelechela kutendekanya sambu
ligongo Akunnungu ali Atati ŵao. ¹⁰ Mundu jwalijose jwangakupanganya
yambone paujo pa Akunnungu, pane jwangakunnonyela nlongo njakwe,
jwelejo nganaŵa mwanache jwa Akunnungu. Yele ni yakuti pakumanyika
ŵanache ŵa Akunnungu ni ŵanache ŵa Shetani.

Nnonyelane

¹¹ Pakuŵa ngani jimwajipikene chitandile kundanda ni aji: Tunonyelane
jwine ni jwine. ¹² Tukaŵa mpela che Kaini juŵalongweswe ni Shetani ni
kumbulaga che Abeli mpwakwe. Kwa chichi ŵammuleje? Ligongo ipanganyo
yao yaliji yangalumbana ni mpwakwe ŵaliji ni ipanganyo yambone paujo pa
Akunnungu.

¹³ Achalongo achinjangu nkasimonga naga ŵandu ŵa pachilambo pa
akunchima. ¹⁴ Uweji tukwimanyilila yakuti tupitile kutyochela mu chiwa
ni kwinjila mu umi, pakuŵa tukwanonyela achalongo achinjetu. Mundu
jwanganakola unonyelo akutama mmachili ga chiwa. ¹⁵ Mundu jwalijose
jwakunchima njakwe ali jwauulasi ni ŵanyamwe nkwimanyilila, jwauulasi
nganakola umi wa moŵa gose pangali mbesi munkati mwakwe. ¹⁶ Yeleyi
ni yatukuti pakumanyilila unonyelo yauli, pakuŵa Kilisito ŵautyosisye
umi wao kwa ligongo lyetu. Noweji tukuŵajilwa kuutyosya umi wetu
kwaligongo lya kwakamuchisya achalongo achinjetu. ¹⁷ Nambo mundu ako-
laga chipanje cha pachilambo, ni kummona mpwakwe akwete yaikwasoŵa,
nombejo ngakwakolela chanasa, ana mundu jo akukombola chinauli kusala
akwanonyela Akunnungu? ¹⁸ Achiŵanangu, tuleche kwanonyela ŵandu kwa
maloŵe pe, nambo twanonyele kwa kwalosya isambo.

Mitima jetu jikaŵa ni lipamba paujo pa Akunnungu

¹⁹ Yeleyi ni yatukuti pakumanyilila kuti uweji tuli ŵa usyene ni mitima
jetu nganjikola lipamba paujo pa Akunnungu. ²⁰ Pakuŵa atamuno
mitima jetu ngajikutulamula kuti tuleŵile, tukwimanyilila kuti Akun-
nungu ali jwankulu kujipunda mitima jetu, nombewo akwimanyilila indu
yose. ²¹ Achambusanga ŵangu naga mitima jetu ngajikutulamula kuti
tuleŵile, nipele nganitukola lipamba paujo pa Akunnungu. ²² Ni chili-
chose chatukuŵenda kukwao tukupochela, pakuŵa tukwitichisya malajisyo

gao ni kuipanganya yaikwanonyelesya. ²³ Ni lilajisyo lyao lili lyeleli, tulikulupilile lina lya Che Yesu Kilisito, Mwanagwe ni kunonyelana jwine ni jwine mpela yatite pakutulajisya. ²⁴ Wându wose wâkwitichisya malajisyo ga Akunnungu, akutama nkulumbikana ni Akunnungu ni Akunnungu akutama nkulumbikana ni wându wo. Tukumanyilila yeleyo kuti Akunnungu akutama nkulumbikana ni uwe kwa litala lya Mbumu jwa Akunnungu jwatupele.

4

Kummanyilila mbumu jwausyene ni mbumu jwaunami

¹ Achambusanga wângu, ngasimunkulupilila mundu jwalijose jwakuti akulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu, nambo munninje nnole kanga mbumu jo akutyochela kwa Akunnungu pane ngawâ, pakuwâ wakulondola wâ unami wâjinji akopochele pachilambo. ² Yeleyi ni ichinjile pakummanyilila mundu jwakulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu, mundu jwalijose jwakuitichisya kuti Che Yesu Kilisito wâiche ni kuwâ mundu, mundu jo akulongoswa ni Mbumu jwa Akunnungu. ³ Nambo mundu jwalijose jwangakunjitichisya Kilisito yeleyi, jwelejo nganakola Mbumu jwakutyochela kwa Akunnungu. Mundu jo akulongoswa ni mbumu jwakwakanila Kilisito, ni mbumu jumwapilikene akwika, sambano amasile kwika pachilambo.

⁴ Wânyamwe wânache ndi wânache wâ Akunnungu ni mwampundile wakulondola wâunami, ligongo mbumu jwa Akunnungu jwali munkati mwenu ali jwankulu kumpunda jwele jwali munkati mwa wându wâ pachilambo. ⁵ Wakulondola wâunami akuwêcheta indu ya pachilambo, ni wându wâ pachilambo akwapilikanila ligongo wêlewo ali wâ pachilambo pano. ⁶ Uweji tuli wându wâ Akunnungu, ni mundu jwalijose jwakwamanyilila Akunnungu, jwelejo akutupilikanila. Nambo mundu jwalijose jwangakummanyilila Akunnungu, jwelejo ngakutupilikanila. Yeleyo ni yatukuti pakummanyilila Mbumu jwausyene ni mbumu jwaunami.

Akunnungu ali unonyelo

⁷ Achambusanga wângu, tunonyelane, pakuwâ unonyelo ukutyochela kwa Akunnungu. Ni mundu jwalijose jwakwete unonyelo ali mwanache jwa Akunnungu ni akwamanyilila Akunnungu. ⁸ Mundu jwalijose jwanganakola unonyelo, jwelejo ngakummanyilila Akunnungu, pakuwâ Akunnungu ali unonyelo. ⁹ Akunnungu wâulosisye unonyelo wao kukwetu kwa kuntuma Mwanagwe jwajikajikape pachilambo, kuti kwa litala lya jwelejo tukole umi wa usyene. ¹⁰ Weleu ni unonyelo, ngawâ kuti uweji twanonyele Akunnungu, nambo kuti wêlewo watunonyele uweji, ni wântumile Mwanagwe awe mbopesi kuti tulecheleswe sambu syetu.

¹¹ Wakunonyelwa wângu, naga Akunnungu watunonyele kwanti yeleyo, nipele nowe ikutu wâjila tunonyelane jwine ni jwine. ¹² Ngapagwa mundu jwawayiye kwawona Akunnungu, nambo twanonyelanaga Akunnungu akutama nkulumbikana ni uwe, ni unonyelo wakwe ukumalila mwetuwe.

¹³ Kwa litala li tukumanyilila kuti tukutama nkulumbikana ni Akunnungu, ni Akunnungu akutama nkulumbikana ni uweji, pakuwâ atupele Mbumu jwao. ¹⁴ Noweji tuiweni ni tukwasalila wându wâne umboni kuti, Atati antyosisye Mwanagwe awe Nkulupusyo kwa wându wâ pachilambo. ¹⁵ Mundu jwalijose jwakuitichisya ni kuti Che Yesu ali Mwana jwa Akunnungu, Akunnungu akutama nkulumbikana ni jwele, nombejo akutama nkulumbikana

ni Akunnungu. ¹⁶ Noweji tuumanyi ni kuukulupilila unonyelo wa Akunnungu walinawo kukwetu.

Akunnungu ali unonyelo ni mundu jwalijose jwakutama mu unonyelo akutama nkulumbikana ni Akunnungu, ni Akunnungu akutama nkulumbikana ni jwelejo. ¹⁷ Unonyelo umalile mwetuwe, kuti tukole chilolelo pa lyuŵa Akunnungu pachiŵalamule ŵandu. Nombe chitukole chelecho pakuŵa umi wetu pachilambo pa, ukulandana ni umi wa Che Yesu Kilisito. ¹⁸ Mu unonyelo mwangali lipamba. Unonyelo waumalilwe ukutopola lipamba, pakuŵa mundu jwakwete lipamba nganaŵe kumalilwa mu unonyelo. Pakuŵa mundu jwakwete lipamba akukujogopa kulamulikwa.

¹⁹ Uweji tukunonyelana pakuŵa Akunnungu ŵatunonyele uweji kaje. ²⁰ Mundu atiji ngwanonyela Akunnungu, akuno alinkunchima nlongo njakwe, ali jwaunami. Pakuŵa mundu jwangakunnonyela nlongo njakwe jwakumbona, ngakupakombola kwanonyela Akunnungu ŵangakwaŵona. ²¹ Kilisito ŵatupele lilajisyo li: Mundu jwakwanonyela Akunnungu akusachilwa iyoyo annonyele ni nlongo njakwe.

5

Kuchipunda chilambo

¹ Mundu jwalijose jwakukulupilila kuti Che Yesu ali Kilisito Nkulupusyo, mundu jo ali mwana jwa Akunnungu. Ni mundu jwakwanonyela atati akunnonyela ni mwanagwe nombe. ² Yeleyi ni yatuimanyi kuti tukwanonyela ŵanache ŵa Akunnungu, apala patukwanonyela Akunnungu ni kugakunda malajisyo gakwe. ³ Pakuŵa kwanonyela Akunnungu kuli kugajitichisya malajisyo gakwe. Ni malajisyo gakwe ngagakulimba, ⁴ pakuŵa jwali mwana jwa Akunnungu akukombola kuipunda indu ya pachilambo. Nowe tukukombola kuipunda indu ya pachilambo kwa chikulupi chetu. ⁵ Ana, nduni jwakukombola kuchipunda chigongomalo cha pachilambo? Ali jwejula pe jwakukulupilila kuti Che Yesu ali Mwana jwa Akunnungu.

Umboni nkati Che Yesu Kilisito

⁶ Che Yesu Kilisito ni juŵaiche kwa meesi katema paŵaliji nkubatiswa ni kwa miasi paŵawile. Nganaika kwa meesi pe nambo kwa meesi ni miasi. Nombe Mbumu jwa Akunnungu akuŵalanga umboni kuti ili isyene, pakuŵa Mbumu ali usyene. ⁷ Pakuŵa apali ŵaumboni ŵatatu. ⁸ Mbumu jwa Akunnungu ni meesi ni miasi, wose ŵatatu akuŵalanga umboni waukwilana. ⁹ Twaukundaga umboni wa ŵandu, umboni wa Akunnungu uli wekulu nnope kupunda wa ŵandu, ni umboni wauŵalasile Akunnungu nkati Mwanagwe uli wausyene. ¹⁰ Mundu jwakukulupilila Mwana jwa Akunnungu akwete umboni wo mu ntima mwakwe. Jwangakukulupilila Akunnungu, antesile Akunnungu ali jwa unami, pakuŵa nganukulupilila umboni uŵauŵalasile Akunnungu nkati Mwanagwe. ¹¹ Umboni wene ni au, Akunnungu ŵatupele umi wa moŵa gose pangali mbesi, ni umi wo ukupatikana kwa Mwanagwe. ¹² Mundu jwalijose jwali Mwana jwa Akunnungu akwete umi wo, ni mundu jwangaŵa Mwana jwa Akunnungu nganakola umi wo.

Umi wa moŵa gose pangali mbesi

¹³ Ngunlembela ŵanyamwe aga, kuti mmanyilile yakuti nkwete umi wa moŵa gose pangali mbesi, ŵanyamwe ŵankukulupilila Mwana jwa Akunnungu. ¹⁴ Ni tukwima pangali kuogopa paujo pa Akunnungu, pakuŵa twaŵendaga chindu chachilichose mpela yakuti pakusaka akutupilikanila.

¹⁵ Iwaga tukumanyilila kuti akutupilikanila patukwa wenda chachilichose, iyoyopeyo tukuimanyilila kuti chitupochele chachilichose chitukwa wenda.

¹⁶ Iwaga mundu amweni nlongo njakwe ali nkutenda sambu syasikwikanasyo chiwa, ampopelele kwa Akunnungu, nombe Akunnungu champe umi. Nguwecheta yeleyi nkati awala watesile sambu syangasikwajausya ku chiwa. Nambo sipali sambu syasikwikanasyo chiwa, ni une ngangusala kuti ampopelele kwa Akunnungu kwa ligongo lya sambu syo.

¹⁷ Ipanganyo yose yangaikwanonyelesya Akunnungu ili sambu, nambo sipali sambu sine syangasikunjausya mundu ku chiwa.

¹⁸ Tukwimanyilila kuti kila jwali Mwana jwa Akunnungu ngakwendelechela kutenda sambu, pakuwa Mwana jwa Akunnungu akungosa, ni ajula jwachigongomalo ngakupakombola kuntenda chachilichose.

¹⁹ Tukumanyilila kuti uweji tuli wanache wa Akunnungu namuno chilambo chose chikulongoswa ni Jwachigongomalo.

²⁰ Noweji tukumanyilila kuti Mwana jwa Akunnungu amasile kwika, nombejo atupele umanyilisi kuti twamanyilile Akunnungu wa usyene. Noweji tukutama nkulumbikana ni Akunnungu wali wa usyene kwa litala lya Mwana gwao Che Yesu Kilisito. Awa ali Akunnungu wa usyene ni awu uli umi wa mowa gose pangali mbesi.

²¹ Achiwanangu nilolechesye ni achiminungu jaunami.

Chikalata chaaŵili cha Yohana Chilongolelo

Chikalata chaaŵili chi che Yohana chalembeke ni Nduna che Yohana pa yaka ya 90 pakumala kupagwa Che Yesu Kilisito. Che Yohana ngakulisala nsyene kuti ni juŵalembile, nambo pamalo pakwe akuliŵilanga jwanchekulu. Indu yaili mu chikalata chaaŵili chi che Yohana ikulandana kwachiŵandi nnope ni aila yaili mu Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Yohana. Chelechi chikuwoneka pangasisika, nnope apala pakugasalichisya malajisyo ga Che Yesu ga kunonyelana, ni akuti kwanonyela Che Yesu kuli pamo ni kugakuya malajisyo gakwe (2 Yohana 1:5-6), Yohana (15:9-10). Ikukulupilichika kuti che Yohana ŵalembile Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Yohana pamo ni ikalata yakwe itatu yaani 1 Yohana, 2 Yohana ni 3 Yohana katema paŵatamaga mmusi wa ku Efeso.

Che Yohana ŵalembile chikalata chi kwa jwankongwe juŵasagulikwe pamo ni achiŵanagwe. Kwa maloŵe go ŵaliji nk wagamba ŵandu ŵakukulupilila Kilisito. Sooni ŵasasile kuti chikalata cho chaliji kwaligongo lya ŵandu wose ŵakukulupilila Kilisito. Nningwa u che Yohana wa kuchilemba chikalata chi waliji kwalimbisya ntima ŵandu ŵakukulupilila Kilisito ni sooni kwajamuka nkati ŵakwiganya ŵa unami.

Yaili mwelemo

Che Yohana akuchimanyukusya chikalata chakwe ni kusala kuti ŵalembile ŵandu chi ni sooni akwakomasya (2 Yohana 1:1-3).

Sooni akwalimbisya ntima ŵandu ŵakukulupilila Kilisito ni kwakumbusya nkati lilajisyo lyalili lyekulu (2 Yohana 1:4-6).

Akwajamuka alilolechesye ni ŵakwiganya ŵaunami (2 Yohana 1:7-11).

Che Yohana akumalichisya kuchilemba chikalata chakwe kwakwomasya ni kwalanga (2 Yohana 1:12-13).

¹ Une chilongola junjekulwipe, ngunnembela mmwe Achikulu unsagulikwe ni Akunnungu pamo ni achiŵana ŵenu ŵangwanonyela mu usyene. Ngaŵa une jikape jungwanonyela, nambo iyoyo ni aŵala wose ŵakuumanyilila usyene akunnonyela ŵanyamwe, ² ligongo lya usyene wo waukutama munkati mwetu, nombe chiutame nowe moŵa gose pangali mbesi.

³ Akunnungu Atati, ni Che Yesu Kilisito, Mwana jwa Atati, atupe umbone ni chanasa ni chitendewele mu usyene ni unonyelo.

Usyene ni unonyelo

⁴ Nasengwile nnope panaiweni ŵanache ŵenu ŵampepe, akulonjela mu usyene mpela ila Atati yatite pakutulajisya. ⁵ Ni sambano Achikulu unsagulikwe ni Akunnungu, ngummenda ngaŵa kwakunlembela lilajisyo lyasambano, nambo ngunnembela lilajisyo lilalila litwalipochele chitandile kundanda kuti tunonyelane jwine ni jwine. ⁶ Weleu ni unonyelo, kuti tutamaje nkugakunda malajisyo ga Akunnungu. Lyeleli ni lilajisyo lya Akunnungu, limwalipikene chitandile kundanda kuti, ntameje nkunonyelana jwine ni jwine.

⁷ Ŵakulambusya achajinji akopochele pachilambo, ŵandu ŵa ngakwitichisya kuti Che Yesu Kilisito ŵaiche ni ŵaliji mundu. Mundu mpela jwelejo ali jwaunami ni jwakwakanila Kilisito. ⁸ Nipele, nilolechesye

mwachinsyene, kuti nkaisoyasya aila indu imwaipanganyichisye masengo, mwatendaga yeleyo ngampochela mbote jemalilwe.

⁹ Mundu jwalijose jwangakutama mmajiganyo ga Kilisito nambo akonjechesya ine mmajiganyo go, jwelejo ngakukamulangana ni Akunnungu. Nambo mundu jwalijose jwakitama mmajiganyo go, akukamulangana ni wose wana wawili, Atati ni Mwanagwe. ¹⁰ Mundu jwalijose aikaga kukwenu ni ngakunjiganya majiganyo ga Kilisito, nkampochela mmajumba genu namose kunkomasya. ¹¹ Pakuwa jwakumpochela mundu mpela jwelejo akukamulangana nawo mu ipanganyo yao yangalumbana.

Chikomasyo chakumalichisya

¹² Ngwete gamajinji gakunsalila, nambo ngangusaka kutenda yele kwa kunlambela, nambo ngulolela chiiche kukwenu ni kukunguluka ni wanyamwe tuchiloleganaga kuti lukondwa lwetu lumalilwe. ¹³ Wanache wa alumbu wenu jwasagulikwe ni Akunnungu akunkomasya.

Chikalata chaatatu cha Yohana Chilongolelo

Chikalata chaatatu chi che Yohana chalembekwe ni Nduna che Yohana kuwāndichila ni yaka ya hansini na nne pakumala kupagwa Che Yesu Kilisito. Che Yohana ngakulimanyukusya nsyene kuti ni juwālembile, nambo pamalo pakwe akuliwālanga jwanchekulu, 3 Yohana 1:1. Atesile iyoyo peyo mu chikalata cha 2 Yohana 2:1. Ikukulupichika kuti che Yohana wālembile Ngani Jambone mpela yatite pakulemba che Yohana ni ikalata itatu yaani 1 Yohana, 2 Yohana ni 3 Yohana katema pawātamaga mmusi wa ku Efeso.

Che Yohana wālembile chikalata chi kwa jwakukulupilila Kilisito juwāwīlanjikwe che Gayo. Wānsasile che Gayo nti mbusanga ni kunnajisya alosye ntima wa unonyelo kwa achalongo Wākilisito wāwāliji mu ulendo kwalitala lya liuto lyakwe.

Yaili mwelemo

Che Yohana akuchimanyukusya chikalata chakwe, (1:1).

Soonni che Yohana akwalimbisya ntima che Gayo achinnajisya alosye ntima wa kwapochela achalongo wākukulupilila (1:2-8).

Che Yohana akwakunguluchila soonni achalongo wāwīli, che Deotelefe ni che Demetilio (1:9-12).

Kumbesi che Yohana akumalichisya chikalata chakwe (1:13-14).

¹ Une chilongola jwankulu, ngunnembela alakwe che Gayo mbusanga jwangu jungunnonyela kwa usyenesyene.

² Ambusanga wāngu, ngumpopelela kwa Akunnungu kuti nsichile mu yose ni kukola umi wambone malinga ni yajikuti kusichila mbumu jenu.

³ Nasengwile nnope pawāiche achalongo achinjetu ni kuuwālanga umboni nkati chikulupilichiko chenu mu usyene ni inkuti kuendelechela kutama kwa kuukuya usyene. ⁴ Ngapagwa chachikusengwasya une kwannope kupunda kupikana kuti achiwānangu akutama kwa kuukuya usyene.

Kukulupichika ku che Gayo

⁵ Mbusanga jwangu, mmwe nli jwakukulupilichika mu yose inkwapanyichisya achalongo achinjetu, nnopenope kwa achalendo. ⁶ Achalongo wo wāuwālasile umboni kwa mpingo wa wāndu wākukulupilila Kilisito nkati unonyelo wenu. Choonde mwakamuchisye apunde kwaula mmbujo mu ulendo wao, kwa litala lyalikwanonyelesya Akunnungu. ⁷ Pakuwa aku-utanda ulendo wao wakwatumichila Kilisito, ni nganasaka kupochela ukamuchisyo wauliwise kutyochelela kwa wāndu wāngakukulupilila Kilisito. ⁸ Uweji wātukulupilila Kilisito tukusachilwa kwakamusya wāndu mpela awa, kuti nowe tupanganye masengo pamo nawo kwa ligongo lya kuu-lichila usyene.

Che Diyotelefe ni che Demetilio

⁹ Nalembile chikalata chachijipi kwa mpingo wa wāndu wākukulupilila Kilisito wa kweleko nambo che Diyotelefe jwakusaka awe chilongola wao ngakusaka kumbilikanila. ¹⁰ Nipele pachinjiika chinjiiumbukulanya yose yaitesile, aila yangalumbana yakutuwechetela uwe ni unami wakwe. Kupunda yeleyo akukananga kwapochela achalongo wāli mu ulendo, ni kwasiwila wane wākusaka kwapochela ni kwatopola mu mpingo wa wāndu wākukulupilila Kilisito.

¹¹ Ambusanga wangu nkaisyasya yangalumbana, nambo nsyasye yaili yambone. Mundu jwalijose jwakitendekanya yambone ali jwa Akunnungu, nambo mundu jwalijose jwakitendekanya yangalumbana ngakwamanyilila Akunnungu.

¹² Wandu wose akwakunguluchila yambone che Demetilio, ni usyene nombe ukwa walanjila umboni. Noweji tukukunguluka yambone nkati welewo, nomwe nkwi manyilila kuti tuku wecheta usyene.

Chikomasyo cha mbesi

¹³ Ngwete yejinji yakunsalila, nambo ngangusaka kunlembela mu chikalata. ¹⁴ Ngulolela kuti chituwonegane pangaka wa ni kukunguluka ni wanyamwe tuchiloleganaga.

¹⁵ Ngunsachila mme ni chitendewe. Achambusanga wenu akunkomasya. Nipele mwakomasye achambusanga wetu wose waali kweleko jumo jumo.

Chikalata chiwalembile Che Yuda Chilongolelo

Chikalata chi chikuwilanjikwa Yuda pakuwa jwalembile akuwilanjikwa che Yuda. Che Yuda aliwalanjile nsyene kuti ali mpwakwe che Yakobo, juwaliji mpwakwe Che Yesu. Kwapele ikukulupilichika kuti che Yuda ali jumo jwa achapwakwe Che Yesu, Yuda liunjili lyandanda. Ngatukumanyilila iwaga chikalata chi chatumikwe kwa wandu wakukulupilila Kilisito wa mpingo umo, nambo kwa agala gagali Mmalangano gakalakala, ikuloleka kuti wandu wa kuundanda wawalembelwe ni che Yuda waliji Wayahudi. Namuno chikalata chakwe chikulosya kuti waalembelwe wawawilanjikwe, “Wakunonyelwa ni Akunnungu Atati ni wakugosekwa kwa ligongo lya Che Yesu Kilisito,” Yakobo liunjili lyandanda. Iyoyo chikalata chi chikulosya kuti chilembekwe mpela mu yaka ya 60 pakumala kupagwa Che Yesu.

Nningwa wao wa kulemba chikalata chi uli kwajamuka wandu wakukulupilila Kilisito wose akalambuchikwa ni wakwiganya wa unami, Yuda liunjili lya 4. Ajigele kumbukumbu sya indu iyakopochele mu Malangano gakalakala ni kugapa machili malo we gakwe. Iyoyo mu chikalata chi kwana ngani syasikulanda ni ngani syasili mu chikalata chawili chi che Petulo syasikulosya ngani ja nkati kwajamuka wakwiganya wa unami, Yuda liunjili lyancheche, 2 Petulo 2:1, ni ngani sya achikatumetume wakwinani ni musi wa ku Sodomani ku Gomola.

Yaili mwelemo

Che Yuda akutanda kuchilemba chikalata chakwe kwa kulimanyukusya nsyene kwa wakusyoma wakwe, Yuda liunjili lya 1:1-2.

Akuwecheta yankati nningwa wao wa kulemba chikalata chi, kwajamuka wandu yankati wakwiganya wa unami, Yuda liunjili lya 1:3-4.

Akutupa chisyasyo kutyochela kwa wandu ni yaikopochele Mmalangano gakalakala, Yuda liunjili lya 1:5-16.

Akwasalila yakuti pakusachilwa kulisepusya ni majiganyo ga unami, Yuda liunjili lya 1:17-23.

Akumalichisya chikalata chakwe kwakwatogolela Akunnungu, Yuda liunjili lya 1:24-25.

¹ Uneji che Yuda jundi jwaketumichila ju Che Yesu Kilisito ni mpwao che Yakobo, ngunnembela wanyamwe ummilanjikwe ni Akunnungu ni wakunonyelwa ni Akunnungu Atati ni Che Yesu Kilisito wakungosa wanyamwe.

² Ngwapopelela Akunnungu kuti chanasa ni chitendewe ni unonyelo ichuluche kukwenu.

Wakwiganya wa unami

³ Achambusanga wangu, panaliji nkulimbichila kunlembela nkati ukulupusyo watuli nawo uwe wose, naiweni yambone kunlembela ni kunlimbisya ntima kwa ligongo lya kuchichenjela chikulupi, Akunnungu chiwapele wandu wao kamope kwa katema kose. ⁴ Pakuwa wandu wangakwajogopa Akunnungu wawajinjile kwa chisyepela mu mpingo mwetu. Wandu wo atindenye utenga wa umbone wa Akunnungu wetu kuti atende chikululu, ni kwakana Che Yesu Kilisito jwaali Chilongola ni Ambuje pe. Nambo Malembelo ga Akunnungu galondwele chitandile kalakala kuti kulamulikwa kukwalolela wandu wo.

⁵ Namose nkuimanyilila yeleyi yose, ngusaka kunkumbusya yatite Ambuje pakwakulupusya Waisilaeli kutyochela ku Misili, kanyuma kakwe waauleje awala wose waWakanile kukulupilila. ⁶ Ni achikatumetume wa kwinani wanganakwanikwa ni ulamusi wao, ni kupaleka paWasachilwe kutama, Akunnungu waWisile mu chipi ni kwatawa kwa nyolo mowa gose pangali mbesi kwa ligongo lya kulamulikwa pa lyuwa lyekulungwa lila. ⁷ Iyoyopeyo, wandu wa ku Sodomani ni ku Gomola ni misi jajiwandikene nawo walinonyelesye kwa chigwagwa ni kupanganya indu yangaikusachilwa kutendekwa pa chiilu. Alamulikwe kwa kutama pa mooto wa mowa gose pangali mbesi kuti awe chitagu kwa wandu wane.

⁸ Iyoyo ni yatite kuwa wandu wa, sagamisi syao sikwalongosya kuchisakasya chiilu chao achinsyene, ni kuujalusya ulamusi wa Akunnungu ni kwatukana achikatumetume wa Akunnungu wakwete ukulu kwinani. ⁹ Nambo namose Mikaeli katumetume jwankulu jwa kwinani paWakanilanaga ni Shetani nkati chiilu chi che Musa, nganalinga kwalalatila, nambo watite, “Ambuje ankali pile.” ¹⁰ Nambo wandu wa, akuitukana yaili yose yanganaimanyilila. Kwana indu yakuimanyilila nambo akuitendekanya pangaganisya mpela inyama yaikuti kupanganya pangali lunda, ni yele indu ikwajonanga achinsyene. ¹¹ Ulaje uwe kukwao, pakuwa wandu wo akuiye litala li che Kaini. Kwa liwamba lya tama ja kukola ipanje agwilenje mu chilewo chiwapanganyisye che Balaamu. Pakuwa watindigenye mpela iwatindigenye che Kola ni waulajikwe mpela iwaulajikwe che Kola. ¹² Wandu wa akwika ku chindimba chenu cha chakulya chachikulosya unonyelo, wanya wa ali wakwajogopa pakuwa kwa wende wao wangalumbana akutaga soni. Wanya wo akulandana ni wakuchinga wakujikutisya achinsyene pe. Wanya wo ali mpela maunde gangali ula gagakujigalikwa ni mbungo. Akulandana ni itela yaipukutiche masamba, yangali isogosi yetupulwe ni kuumula chwa. ¹³ Wandu wa ali mpela matumbela gakalipa ga mu bahali, ni ipanganyo yao ya soni ikukopoka nti chiulo. Wandu wa ali mpela ndondwa syasikwendajenda, syasiwichikwe pa chipi cha mowa gose pangali mbesi.

¹⁴ Ni che Enoki, mundu jwa uwelesi wa saba chitandile che Adamu walondwele nkati wandu wa, achitiji, “Mpilikane naweni Ambuje achiikaga ni mianda kwa mianda ja achikatumetume wa kwinani wakwe waswela, ¹⁵ kukwalamula wandu wose ni kukwajamuka wose wangakwajogopa Akunnungu, kwa ligongo lya ipanganyo yao yangalumbana iwapanganyisye, pamo ni malo we ga wamba gakuwecheta wandu wa sambu, ga kwatukana Akunnungu.”

¹⁶ Wandu wa ali wa kusongoneka ni kwa wecheta wandu wane, ni akutamanga malinga ni tama syao syangalumbana. Akulifuna ni kwalapa wandu wane kwa ligongo lya kupoka kwao achinsyene.

Majamuko ni malajisyo

¹⁷ Nambo wanyamwe achambusanga wangu, ngakumbuchile malo we ga wagasile kalakala achinduna wa Ambuje wetu Che Yesu Kilisito. ¹⁸ Wansalile mwanya yakuti, “Pa mowa gambesi, chaachikopochela wandu wangakwajogopa Akunnungu achitamaga malinga ni tama syao syangalumbana. Ni wanyawo chansechanje wanyamwe.” ¹⁹ Welewa ali wandu wachansapulanye mwanya, wandu wakusikuya tama syao siwapagwile nasyo, wanganakola Mbumu jwa Akunnungu. ²⁰ Nambo wanyamwe achambusanga wangu, njendelechele kulitawa pa nsingi wa chikulupi chenu chachiswela nnope, ni kupopela kwa machili ga Mbumu jwa Akunnungu. ²¹ Ntame mu

unonyelo wa Akunnungu nchalolelaga Ambuje wêtu Che Yesu Kilisito kuti kwa chanasa chakwe ampeleche ku umi wa moŵa gose pangali mbesi.

²² Mwakolele chanasa wându wâne wâali ni lipamba, ²³ ni wându wâne mwakulupusye kwakwanyakula kwatyosya pa mooto. Ni wâne mwakolele chanasa nchililolesyaga, nchimeje tama syao syangalumbana nchichimaga namose iwalo yao yaili ni madoa ga tama syao syangalumbana.

Mapopelo ga kwalapa Akunnungu

²⁴ Akunnungu akukombola kungosa kuti nkagwa mu sambu, ni kumpeleka mpaka mu ukulu wao kwa lukondwa lwakupunda akuno ndi nganikola chilewô. ²⁵ Wêlewo wâali Akunnungu wamope, Nkulupusyo jwetu, akole ukulu, ni umwenye ni ukombole ni ulamusi kwa litala lya Che Yesu Kilisito Ambuje wêtu, chitandile kalakala, sambano ni moŵa gose pangali mbesi! Eloo.

Chiunukuko chiŵapegwilwe che Yohana

Chiunukuko Chilongolelo

Chitabu cha Chiunukuko chili chitabu cha mbesi mu Lilangano lya Sambano. Nipele chalembeke ni nduna che Yohana, Chiunukuko liunjili lya 1:1, kumbesi kwa chaka cha 95 pakumala chiwa chi Che Yesu. Sooni ŵalembele chikalata cha Ngani Jambone ja che Yohana ni ikalata itatu yaani chikalata cha ndanda cha che Yohana ni chikalata chaaŵili chi che Yohana ni chikalata chaatatu chi che Yohana. Nipele che Yohana ŵamanyiche kuti ali jumo mwa ŵandu ŵaŵanonyelwe ni Che Yesu, Yohana liunjili lya 13:23. Ŵachilembile chitabu cha chiunukuko ali kuchilumba cha ku Patimo kuŵajawiswe kuku-taŵikwa kweleko pakuŵa ŵawoneche kuti aleŵile kwa ligambo lya kulalichila Ngani Jambone ji Che Yesu Kilisito, Chiunukuko liunjili lya 1:54.

Nningwa u che Yohana wa kuchilemba chitabu cha chiunukuko waliji kwalimbisya ntima ŵakusyoma kuti asigale kuŵa ŵakukulupilichika kwa Che Yesu Kilisito ni kwapa chilolelo, ligongo katema ka kuuja kwakwe Che Yesu kaŵandichile, liunjili lya 1:3; 32:52. Ŵalembele ŵandu wose ŵakukulupilila Kilisito nnopennope mipingo saba ja ŵandu ŵakukulupilila Kilisito jajili mu liunjili lya 2 ni lya 3. Che Yohana ŵagamanyisye malembo gakwe kuti kuli kulondola, Chiunukuko liunjili lya 1:3, ni akulosya kwa picha syasijinji sya indu iŵaiweni mu chitabu. Chitabu cha chiunukuko chikulandana ni mauto gane ga Lilangano lya kalakala, nnopennope mu chitabu cha Sakalia liunjili lya 6:1-8. Mapenga saba ni mbale saba ikulandana kwannope ni iputiko iŵapeleche Akunnungu ku Misili kwa liwamba lya kwajamuka, Kutyoka liunjili lya 7-9. Chiunukuko chikukunguluchila katema kambesi, katema Che Yesu kachaŵe jwakupunda, ni ŵandu wose ŵakukulupilila che Yesu chatame pamo nawo moŵa gose pangali mbesi. Chitabu chi chinjamuche ni kumpa chilolelo mmwe unkuchisyoma kuti Che Yesu akuuja pangakaŵa.

Yaili mwelemo

Che Yohana akutanda kwa kulimanyukusya nsyene ni kusala yatite pakupochela yakwiwona yi ya ulondole, liunjili lya 1:1; 1:20.

Akuutyosya utenga kwa mipingo saba ja ŵandu ŵakukulupilila Kilisito, utenga uŵaupatile kutyochela ku Che Yesu, liunjili lya 1:1-3:22.

Sooni akuisalichisya imatilo saba, liunjili lya 4:1-8:5, ni mapenga saba, liunjili lya 8:6-11:19.

Pakumala yele Che Yohana akukunguluchila yankati ngondo pasikati ja mwanache jwannume ni lijoka lyalili ni mitwe saba, liunjili lya 12:1-14:20.

Sooni akulemba yankati mbale saba syasili ni iputiko ya Akunnungu, liunjili lya 15:1-16:18.

Nipele che Yohana akuŵecheta yatite Akunnungu pakwapunda ŵammagongo ŵakwe kwinani, liunjili lya 17:1-20:15.

Mbesi che Yohana akukunguluchila yankati kwinani kwasambano ni chilambo chasambano ichikopochele kumbesi, liunjili lya 21:1-22:21.

¹ Achichi ni chiunukuko chi Che Yesu Kilisito chiŵapegwile ni Akunnungu kuti ŵalosye ŵakutumichila ŵakwe ichiiwoneche pangakaŵa. Kilisito ŵantumile katumetume jwa kwinani jwakwe ŵamanyisye katumetume jwakwe che Yohana yeleyo. ² Nombe che Yohana ŵasasile yose iŵaiweni nkati Liloŵe lya Akunnungu ni umboni u Che Yesu Kilisito. ³ Akwete upile mundu

jwakusyoma maloŵe ga utenga waukulondola, akwete upile ŵakupilikana ni kukamulisya gagalembekwe mwelemu, pakuŵa moŵa gakutyochela indu yi gaŵandichile.

Chikomasyo kwa mipingo saba ja ŵandu ŵakukulupilila Kilisito

⁴ Une che Yohana ngujilembela mipingo saba ja ŵandu ŵakukulupilila Kilisito jajili ku chilambo cha Asia. Umbone uŵe kukwenu ni chitendewe kutyochela kwa Akunnungu jwapali ni juŵapali ni juchaiche, ni kutyochela kwa mbumu saba syasili mmbujo mwa chitengu cha umwenye, ⁵ ni kutyochela ku Che Yesu Kilisito. Jwaumboni jwakukulupilichika ni jwaandanda kusyusikwa, ni jwakwatawala mamwenye ŵa pachilambo.

Ŵelewo akutunonyela, ni kwa miasi jao atulechelele kutyochela mu kutaŵikwa ni sambu syetu. ⁶ Atutesile tuŵe ŵambopesi mu umwenye kuti twatumichile Akunnungu Atati ŵao. Ku Che Yesu Kilisito upagwe Ukulu ni ukombole moŵa gose pangali mbesi! Eloo.

⁷ Nnole chaiche mmaunde ni mundu jwali jose chiŵawone. Nombe aŵala ŵaŵansomile ni mpamba, ni ŵandu ŵa ngosyo syose sya pachilambo chalile malilo ligongo lyao. Eloo.

⁸ Ambuje Akunnungu jwali ni ukombole wose, jwapali ni juŵapali ni juchaiche akuti, “Une ndili jwaandanda ni jwambesi.”

Indu iyaiweni che Yohana nkati Kilisito

⁹ Uneji che Yohana, mpwenu, jungulumbikana ni ŵanyamwe mmasauko ni mu umwenye wa Akunnungu ni mu upililiu kwa ligongo lya kwakulupilila Che Yesu Kilisito. Une ŵambeleche mu kutaŵikwa chilumba cha ku Patimo kwa ligongo lya kwalalichila ŵandu Liloŵe lya Akunnungu ni kuŵalanga umboni nkati Che Yesu. ¹⁰ Pa lyuŵa lya Ambuje Mbumu jwa Akunnungu ŵanongwesye, ni napilikene liloŵe lyekulungwa mu nyuma jangu mpela kusona kwa lipenga, ¹¹ lichitiji, “Nnembe mu chitabu chinkuchiwona ni kuchijausya kwa mipingo saba ja ŵandu ŵakukulupilila Kilisito, jajili mu misi ja Efeso ni Similina ni Peligamo ni Siatila ni Sadi ni Filadefia ni Laodikia.”

¹² Nipele nagalawiche naalole ŵelewo ŵakuŵecheta none. Mkugalauka mo, naiweni indu saba yakuŵichila imuli yaikolochekwe ni sahabu, ¹³ ni pasikati jakwe indu yakuŵichila imuli paliji ni jumo jwali mpela Mwana jwa Mundu jwasasile mwinjilo weleu ni jwantaŵe mkaanda wa sahabu pantima wakwe. ¹⁴ Umbo syakwe syaliji syeswela mbee ni meeso gakwe ganyesimaga mpela mooto waukukolela. ¹⁵ Makongolo gakwe gang'alime mpela shaba jajikundikwe uchenene pa mooto ni liloŵe lyao lyaliji mpela kukukuma kwa meesi. ¹⁶ Nombewo ŵakumulile ndondwa saba kunkono wao wa kundyoy, ni mu kang'wa mwakwe mwakopweche lipanga lyenole kosekose ni ngope jao jaliji mpela lyuŵa lyalikuti kung'alima kwa machili gakwe gose.

¹⁷ Noneji panammweni nagwilile pamakongolo gao mpela mundu jwawile. Nombejo ŵasajichile nkono wao wa kundyoy achitiji, “Ngasinjogopa, une ni jwaandanda ni jwambesi. ¹⁸ Sooni ndili jwanjumi, naliji wile, nnole ndili jwanjumi moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi. Ngwete ukombole wa kwatenda ŵandu awe ni ngwete ukombole wa kwiuto kwa ŵandu ŵawile. ¹⁹ Nipele, nnembe indu inkwiwona ni indu yaipali sambano jino ni indu yachiityochele paujo. ²⁰ Chantemela cha ndondwa saba simwasiweni ku nkono wangu wa kundyoy, ni aila indu saba yakuŵichila imuli yekolochekwe ni sahabu imwaiweni ni chelechi: Asila ndondwa saba sili achikatumetume ŵa kwini ŵakwima peuto pa mipingo saba ja ŵandu

ŵakukulupilila Kilisito. Ni indu saba yakuŵichila imuli ili mipingo jisyene saba ja ŵandu ŵakukulupilila Kilisito.

2

Utenga kwa ŵandu ŵa ku Efeso

¹ “Mwalembete katumetume jwa kwini jwakwimilila mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito wa ku Efeso, ngusalila aga.

“Uneji ni jungukamulila ndondwa saba kunkono wangu wa kundyo ni sooni ni jungwendajenda pasikati pa indu saba yakuŵichila imuli yaikolochekwe ni sahabu. ² Nguimanyilila ipanganyo yenu ni kuchalila kwenu ni upililiu wenu mu kundumichila une, nguimanyilila kuti ngankukombola kwapililila ŵandu ŵangalumbana ni sooni mwalinjile aŵala ŵakuliŵilanga achinduna akuno nganaŵa achinduna ni mwamanyilile kuti ali ŵakulambusya. ³ Mmweji nli jwakupililila ni mwasawiche kwa liwamba lya liina lyangu pangapela. ⁴ Nambo ngwete chindu chimo nkati mmwe, yakuti: ngankuunonyela une mpela imwatiji kundanda. ⁵ Nipele nkumbuchile imwaliji nkanaŵe kulyungasika, ngalauche ni kuleka sambu ni ntende imwaitesile kundanda. Nambo iŵaga ngantenda yeleyo, ngunnyichilila ni kuchityosya chindu chenu chakuŵichila lumuli kutyochela peuto pakwe. ⁶ Nambo ngusengwa kwa ligongo lya chindu chimo: nkuichima ipanganyo ya Ŵanikolai inguichima none jwakwe.

⁷ “Jwakwete mapilikanilo gakupilikanila apilikane agala Mbumu jwa Akunnungu gakuwasalila mipingo ja ŵandu ŵakukulupilila Kilisito.

“Jwakupunda chinannechele alye isogosi ya chitela cha umi chachili mungunda wa Akunnungu kumbepo.

Utenga kwa ŵandu ŵa ku Similina

⁸ “Mwalembete katumetume jwa kwini jwakwimilila mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito wa ku Similina.

“Gelega ni gakuwala ajula jwali jwaandanda ni jwambesi, juŵajasisiche ni sambano ali jwanjumi. ⁹ Ngugamanyilila masausyo genu ni iyoyo nguimanyilila ulaje wenu nambo isyene mwe nli ŵakusichila! Nguimanyilila yakuti pakuntukana ŵanyawo ŵakuliŵilanga Ŵayahudi akuno nganaŵa Ŵayahudi, nambo ali nyumba ja kupopelela mpingo wa Shetani. ¹⁰ Nkajogopa masausyo gachigansimane. Mpilikane! Shetani chachaponya ŵampepe ŵenu mu nyumba jakutaŵilwa kuti anlinje, ni ŵanyamwe chinsauche moŵa likumi. Mmeje ŵakukulupilichika mpaka kuwa, ni une chinampe chindu mpela singwa ja umi nti mbote kwa ligongo lya kupunda.

¹¹ “Jwakwete mapilikanilo gakupilikanila, apilikane agala Mbumu jwa Akunnungu gakuwasalila mipingo ja ŵandu ŵakukulupilila Kilisito!

“Jwakuipunda yeleyo ngapotekwa ng'o ni chiwa chaaŵili.

Utenga kwa ŵandu ŵa ku Peligamo

¹² “Mwalembete katumetume jwa kwini jwakwimilila mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito wa ku Peligamo.

“Gelega ni gakuwala ajula jwakwete lipanga lyenole mosemose. ¹³ Ngumanyilila kuti nkutama mu musi waukulongoswa ni umwenye wa Shetani. Nambo mwe nkwendechela kulikamulisya liina lyangu. Nganinchikana chikulupi chandinacho kukwangu, namose mmoŵa ga che Antipa jwaumboni jwangu jwakukulupilichika, juŵaulajikwe mu chilambo chenu chachikulongoswa ni Shetani. ¹⁴ Nambo ngwete indu kanandi yangaŵa yambone nkati mmwe pakuŵa mwalesile ŵandu ŵane mwa

ŵanyamwe ajiganyikwe majiganyo gaŵajiganyaga che Balaamu kalakala. Ŵanjigenye che Balaki ŵanyenje ŵandu ŵa Isilaeli atende sambi. Usyene ŵajigenye alye chakulya chachityochekwe mbopesi kwa inyago, ni kutenda chigwagwa. ¹⁵ Sooni nkwete ŵane ŵakugajitichisya majiganyo ga Ŵanikolai. ¹⁶ Ngalauche ni kuleka sambi, pangatenda yeleyo chinanyichilile chitema ni kumenyana nawo ŵandu wo kwa lipanga lyalikutyochela mu kang'wa jangu.

¹⁷ “Jwakwete mapilikanilo gakupilikanila, apilikane agala Mbumu jwa Akunnungu gakwasalila mipingo ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito!

“Jwakupunda, jwelejo chinaape chakulya chachikuŵilanjikwa mana jajisiche kwini ni sooni chinaape ŵelewo liganga lyeswela ni peganga po palembekwe liina lya sambano lyangalikumanyika ni jwine ikaŵe ajula pe jwakulipochela.”

Utenga kwa ŵandu ŵa ku Seatela

¹⁸ “Mwalembele katumetume jwa kwini jwakwimilila mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito wa ku Siatila.

“Ayi ni yakuisala Mwana jwa Akunnungu, jwakwete meeso mpela lilamba lya mooto ni makongolo gakwe gali mpela shaba jajikundikwe kwannope. ¹⁹ Nguimanyilila ipanganyo yenu ni unonyelo ni chikulupi ni utumichile wenu ni upililiu wenu. Ngumanyilila kuti sambano nkupanganya yambone nnope kupunda imwaliji kundanda. ²⁰ Nambo ngwete chindu chimo nkati mmwe chingachikusengwasya chakuti: nkunkunda jwankongwe Yesebeli jwakuliŵilanga jwakulondola, ni kwajiganya ŵakutumichila ŵangu ni kwalyungasya kuti atende chigwagwa ni kulya indu yetajikwe mbopesi kwa inyago. ²¹ None naapele lipesa kuti aleche sambi, nambo ngakusaka kugalauka ni kuleka sambi sya chikululu chakwe. ²² Mpilikane! Chinaajamuche kwa kwataga ulwele wakalipa. Sooni aŵala ŵakutenda nawo chikululu chasauche kwannope, iŵaga ngakugalauka ni kuleka sambi syatesile nawo. ²³ Sooni chinaaulaje achalongo ŵakwe. Ni mipingo jose ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito chijimanyilile kuti une ni jungujimanya mitima ni nganiso sya ŵandu. None chinaalipe jwalijose jwa mwenumwe malinga ni yakuitenda.

²⁴ “Nambo mwanya ŵane ŵanli ku Seatela ŵanganinkuye majiganyo ga ŵakwiganya ŵa unami ni nganinjiganya indu yaikuŵilanjikwa kuti ili indu ya munkati nnope ya Shetani. Ngunsalila kuti ngisiantwika nsigo wine kupunda agala gunkwete. ²⁵ Nkusachilwa kwendelechela kukulupilila ni kuujitichisya utenga wa chikulupi umpochele, mpaka pachiche po. ²⁶ Ni jwele jwakupunda ni kwendelechela kupanganya ingusaka mpaka kumbesi chinampe ulamusi ulaula umbochele kutyochela kwa Atati ŵangu, pachanya pa ŵandu ŵa ilambo yose. ²⁷ Nombejo chachalamula ŵandu ŵa ilambo kwa nkongojo wa chisyano ni kwaliŵata mpela yaikuti kukasikwa yombo ya lilongo. ²⁸ Chinampe ndondwa ja mng'andu mpela indite kupochela ulamusi kutyochela kwa Atati ŵangu.

²⁹ “Jwakwete mapilikanilo gakupilikanila, apilikane agala Mbumu jwa Akunnungu gakwasalila mipingo ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito!

3

Utenga kwa ŵandu ŵa ku Sadi

¹ “Mwalembele katumetume jwa kwini jwakwimilila mpingo wa ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito wa ku Sadi.

“Yeleyi ni yakuti jwali ni Mbumu saba sya Akunnungu ni ndondwa saba. Nguimanyilila isambo yenu, nkumanyika kuti nli jwanjumi nambo, usyene mmwile. ² Njimuche, ngalimbisye agala gambone gagasigalile kukwenu ni gelego gakaika kuwa. Pakuŵa mpaka sambano nganinagaona masengo genu kuŵa gemalilwe paujo pa Akunnungu wangu. ³ Nipele nkumbuchile imwatite kupochela ni imwatite kupilikana ni imwatite kwitichisya yeleyo ni kugalauka ni kuleka sambi. Nambo iŵaga nganjimuka, chiiche mpela jwa wiyi, nomwe ngisimanyilila ndaŵi jachinannyichilile. ⁴ Nambo nkwete ŵandu ŵangatupa ku Sadi ŵangananyakasya nguo syao. Ŵelewo chajende none ali awete iwalo yeswela pakuŵa akuŵajilwa.

⁵ “Juchapunde chinawasye iwalo yeswela mpela ŵanyawo, none ngisinalityosya ng'o liina lyakwe mu chitabu cha umi. Sooni chinyitichisye kwa kang'wa jangu paujo pa Atati ŵangu, ni paujo pa achikatumetume ŵao ŵa kwinani kuti jwelejo ali jwangu.

⁶ “Jwakwete mapilikanilo gakupilikanila, apilikane agala Mbumu jwa Akunnungu gakwasalila mipingo ja ŵandu ŵakukulupilila Kilisito.

Utenga kwa ŵandu ŵa ku Filadefia

⁷ “Kwa katumetume jwa kwinani jwakwimilila mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito wa ku Filadefia mwalembele yeleyi.

“Yeleyi ni yakuti kusala ajula jwanswela ni jwausyenesyene, jwakwete ukombole wa kwalechela ŵandu ajinjile mu umwenye wakwe. Ni jwakuugula nnango, ni ngapagwa jwakukombola kuugala. Ni jwakuugala nnango ni ngapagwa jwakukombola kuugula. ⁸ Nguimanyilila ipanganyo yenu, ngumanyilila kuti nkwete machili gamanandi nambo nkamulisye liloŵe lyangu ni nganinlikana liina lyangu. Mpilikane! Misile paujo penu nnango weugule, ngapagwa mundu jwakukombola kuugala. ⁹ Mpilikane! Ngumpa mpingo wa ŵandu ŵa nyuumba ja kupopelela ja Shetani, ŵakuliŵilanga Ŵayahudi nambo nganaŵa ŵayahudi, nambo ali ŵakulambusya. Mpilikane! Chinaatende aichanje ni kuntindiŵalila paujo pa sajo syenu ni amanyilile kuti nannonyele. ¹⁰ Pakuŵa nlikamulisye liloŵe nkupililila, none jwakwe chinangose katema ka malagasyo, kakali chile kuchiichilila chilambo chose, kuti ŵaalinje Ŵelewo ŵakutama pachilambo. ¹¹ Ngwika chitema, muukamulisye kwannope utenga wa chikulupi umpochele, kuti mundu jwalijose anakombole kunsumula mbote jenu.

¹² “Juchapunde chinantende aŵe luchanamila pa Nyuumba ja Akunnungu nombe ngasakopoka mwelemo ng'o. Sooni chilembe pachanya pakwe liina lya Akunnungu ŵangu ni liina lya musi wa Akunnungu ŵangu, yaani Yelusalemu wa sambano, musi uchiutuluche kutyochela kwinani kwa Akunnungu ŵangu. Iyoyo chinembe pachanya pakwe liina lyangu lya sambano.

¹³ “Jwakwete mapilikanilo gakupilikanila, apilikane agala Mbumu jwa Akunnungu gakwasalila mipingo ja ŵandu ŵakukulupilila Kilisito.

Utenga kwa ŵandu ŵa ku Laodikia

¹⁴ “Mwalembele yeleyi katumetume jwa kwinani jwakwimilila mpingo wa ŵandu ŵakukulupilila Kilisito wa ku Laodikia.

“Uneji nguŵilanjikwa Eloo, jwaumboni jwakukulupilichika jwausyene, ndande ja yepanganyikwe yose yaigumbile Akunnungu, nguti yeleyi. ¹⁵ Nguimanyilila ipanganyo yenu, kuti nganimma ŵa kuisima atamuno ŵa mooto. Ikaliji mmbaya nkaliji ŵa kuisima pane ŵa mooto. ¹⁶ Nipele pakuŵa ndi ŵantukuta, nganimma ŵa kuisima namuno ŵa mooto, chinanlukule ntyoche mukang'wa jangu. ¹⁷ Ligongo nkuti, ‘Ndili jwakusichila ni ngwete

ipanje, ngangulajila chindu chachili chose.’ Nambo ngankumanyilila kuti nli jwausauchi ni jwakulaga ni jwaulanda ni jwangalola sooni nli matakope. ¹⁸ Ngumpa lunda kuti, nsuume kwangune sahabu jejenjetukule ni mooto, kuti nsichile ni kusuma iwalo yeswela kuti mbwale, ni kusisa soni sya kutama kwenu matakope. Iyoyopeyo nsuume ntela ni kupakala mmeeso genu kuti nkombole kulola. ¹⁹ Uneji ngwajamuka ni kwalamula wose ŵangwanonyela. Nipele nlimbile ni kuleka sambi syenu. ²⁰ Mpilikane! Ngwima pannango ni kupoposya, mundu apilikanaga lilôwe lyangu ni kuugula, chinyinjile kwa jwelejo, none chilye pamo ni jwelejo ni jwelejo pamo ni une.

²¹ “Juchapunde chinjalechelela kutama chîwandi ni une pa chitengu changu cha umwenye, mpela une indite kupunda ni kutama chîwandi ni Atati ŵangu pachitengu chao cha umwenye.

²² “Jwakwete mapilikanilo gakupilikanila, apilikane agala Mbumu jwa Akunnungu gakwasalila mipingo ja ŵandu ŵakunkulupilila Kilisito.”

4

Kwapopelela Akunnungu kwinani

¹ Pakumala kugaona gelego, nauweni nnango weugule kwinani. Ni lilôwe linalipikene kundanda lilyapikaniche mpela lipenga lichitiji, “Nkwele akuno, none chinannosye indu yachiikopochele mmbujo.” ² Papopo Mbumu jwa Akunnungu ŵanongwesye une. Nachiweni chitengu cha umwenye kwinani kula ni jumo atemi pa chitengu chila. ³ Jûwatemi pa chitengu jula jwang'alime mpela liganga lya alumasi ni mpela liganga lyakusalala lyechejeu lya akiki. Ukunje wa ula wanyesime mpela liganga lya chisamba lyalikûŵilanjikwa sumalidi uli usyungwile chitengu cha umwenye chila mbande syose. ⁴ Paliji ni itengu ine ya chimwenye ishilini na nne iy-achisyungwile achila chitengu cha umwenye. Ni pa itengu yo ŵatemi achachekulu ishilini na nne. Ŵawete iwalo yeswela ni pa mitwe jao indu mpela singwa yaikolochekwe ni sahabu. ⁵ Pa chitengu cha umwenye po pakopokaga kumesya ni ilindimo ni njasi. Paujo pa chitengu cha umwenye chila pakolelaga imuli saba, yeleyo ikulosya mbumu saba sya Akunnungu. ⁶ Sooni paujo pa chitengu cha umwenye chila kwaliji ni chindu chichawonekaga mpela litanda lilyakolochekwe ni lindala, chichanyes-imagana nnope mpela ligilasi.

Achila chitengu cha umwenye chichaliji pambindikati, chaliji chesyungule ni yepanganyikwe yejumi ncheche yegumbale meeso paujo ni kunyuma. ⁷ Chepanganyikwe chandanda chalandene ni lisimba ni chepanganyikwe chaâwili mpela ng'ombe jamwana ni chepanganyikwe chaatatu chalandene ni mundu ni chepanganyikwe chanceche chaliji mpela kapungu jwakuguluka. ⁸ Yepanganyikwe yejumi ncheche yo, kila chimo chana mapapiko sita, ni igumbele meeso mbande syose mpaka kuusi kwa ipapiko, nombe nganileka kûŵecheta muusi ni chilo ichtiji:

“Ŵaswela, ŵaswela, ŵaswela, Ambuje Akunnungu ŵaali ni ukombole wose, ŵaali ŵaŵaliji ni ŵachaiche.”

⁹ Yepanganyikwe yejumi yo ikwimba nyiimbo sya kwakusya ni kwalapa ni kwatogolelo ŵelewo ŵakutama pa chitengu cha umwenye, ŵelewo ŵaali ŵajumi môwa gose pangali mbesi ni môwa gose pangali mbesi. ¹⁰ Ni paikutenda yeleyo, achachekulu ishilini na nne ŵala akuligoneka manguku pa sajo sya ŵelewo ŵakutama pachitengu cha umwenye, ni akwapopelela ŵele ŵakutama

moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi. W̄aŵikaga indu yao yaili mpela singwa paujo pa chitengu cha umwenye achitiji:

¹¹ “Nkuŵajilwa mmwe Ambuje ŵetu ni Akunnungu ŵetu, kupochela lumbili ni luchimbichimbi ni machili, pakuŵa alakwe ni umwaipanganyisye yose yaili, ni kwa kusaka kwenu indu yose yapanganyikwe ni ipali.”

5

Chitabu ni Mwanangondolo

¹ Nipele nachiweni chitabu mu nkono wa kunlyo wa jwelejo jwaku-tama pa chitengu cha umwenye, chilembekwe nkati ni paasa pakwe ni kuugalikwa kwakulimba ni imatilo saba. ² Sooni nammweni katume-tume jwa kwinani jwali ni machili ali nkuŵilanga kwakunyanyisya achitiji, “Ana ŵaani ŵakuŵajilwa kumatukula imatilo ni kuchiunukula chitabu?”

³ Nambo nganapagwa mundu kwinani namose pa chilambo, namose paasi chilambo, juŵakombwele kuchiugula chitabu cho atamuno kuchilola chachilembekwe nkati mwakwe. ⁴ None nalisile nnope ligongo nganapagwa mundu juŵawoneche kuti jwakuŵajilwa kuchiugula chitabu atamuno kuchilola chachilembekwe nkati mwakwe. ⁵ Nipele jumo jwa achachekulu ŵala ŵasalile, “Nkalila. Nnole! Lisimba lya lukosyo lwa Yuda, uŵelesi u che Daudi, ŵelewo ampundile Shetani ni kuŵajilwa kukutula imatilo saba ni kuchiugula chitabu.”

⁶ Nipele nammweni Mwanangondolo ajimi chiŵandi ni chitengu cha umwenye pasikati ja yepanganyikwe yejumi ncheche ni achachekulu. Nombejo ŵaoneche nti jwammulajikwe, jwana misengo saba ni meeso saba, yaikulosya Mbumu saba sya Akunnungu syasitumikwe mchilambo chose.

⁷ Mwanangondolo ŵajawile ni kuchijigala chitabu chila ku nkono wa kunlyo wa ŵelewo ŵakutama pa chitengu cha umwenye chila. ⁸ Paŵachijigele chitabu chila, yepanganyikwe yejumi ncheche ila, pamo ni achachekulu ishilini na nne ŵala ŵagonile manguku paujo pa Mwanangondolo. Kila mundu akwete ching'wenyeng'wenye ni mbale sya sahabu syasigumbele ubani, gele ni mapopelo ga ŵandu ŵa Akunnungu. ⁹ Nombewo ŵajimbile lujimbo lwa sambano achitiji:

“Mmwe ni ŵankuŵajilwa kuchiunukula chitabu, ni kuitupula imatilo yakwe.

Pakuŵa mwasikitwe, ni kwa miasi jenu mwawombolele Akunnungu ŵetu, ŵandu ŵa ngosyo ni ŵa ndimi ni ŵandu ŵa ilambo yose ni ŵa mitundu jajili jose.

¹⁰ Mwatesile aŵe ŵambopesi mu umwenye wa Akunnungu kuti ŵatumichile, ni ŵanyawo chiŵaatawale ŵandu wose ŵa pa chilambo.”

¹¹ Ni panapundile kulola, nagapilikene maloŵe ga achikatumetume ŵa kwinani ŵajinji nnope ŵangakuŵalanjika. Ŵajimi kuchisyungula chitengu cha umwenye pamo ni yepanganyikwe yejumi ncheche ila ni achachekulu ŵala.

¹² Ŵajimbaga kwa liloŵe lyekulungwa:

“Mwanangondolo jwaulajikwe akuŵajilwa kupochela ukombole ni usichilo ni lunda ni machili ni luchimbichimbi ni ukulu ni lumbili.”

¹³ Naipilikene yepanganyikwe yose yaili kwinani ni pachilambo ni paasi pachilambo ni mu bahali ni yose yaili mwelemo naipilikene ilinkwimba:

“Ukulu ni luchimbichimbi ni lumbili ni ukombole,

uŵe kwa ŵelewo ŵakutama pa chitengu cha umwenye ni kwa Mwanangondolo

moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi”.

¹⁴ Ni yepanganyikwe yejumi ncheche yo yatite, “Eloo!” Ni achachekulu ŵala ŵagonile manguku ni kwapopelela Mwanangondolo.

6

Mwanangondolo akumatukula imatilo

¹ Nipele nambweni Mwanangondolo achimatukulaga chimo mwa imatilo saba ıla, ni nampilikene jumo jwa yepanganyikwe yejumi yo alinkuŵecheta kwa liloŵe lyakulindima, “Njise!” ² Nipele nachiwani chinyama chachiswela chachikuŵilanjikwa falasi. Ajula jwachikwesile ali ajigele ukunje. Akunungu ŵampele jwelejo chindu mpela singwa ja chimwenye. Nipele ajula juŵapundile jwatyosile ni kwaula kwapunda ŵandu.

³ Sooni paŵachimatukwile chimatilo chaŵili, nampilikene jwaaŵili jwa yepanganyikwe yejumi achitiji, “Njise!” ⁴ Pelepo jwakopochele falasi jwine jwanchejeu. Juŵankwesile falasi jo ŵapegwilwe masengo ga kuchisumula chitendewele pa chilambo kuti ŵandu aulagane achinsyene, nombewo ŵapegwilwe lipanga lyalikulungwa.

⁵ Ni paŵachimatukwile chimatilo chaatatu, nampilikene jwaatatu jwa yepanganyikwe yejumi achitiji, “Njise!” Nipele nammweni falasi jwampiliu ni juŵankwesile falasi jo ali ajigele chindu chakupimila chisilo mu nkono wakwe. ⁶ Nipele napilikene mpela liloŵe pasikati ja yepanganyikwe yejumi ncheche yo lichitiji, “Chibaba cha utandi wa shayili chikusumikwa kwa malipilo ga masengo ga lyuŵa limo, ni ibaba itatu ya shaili ikusumikwa iyoyo nambo ngasingajonanga mauta ni divai!”

⁷ Paŵachimatukwile chimatilo cha ncheche, nampilikene jwa ncheche jwa yepanganyikwe yejumi achitiji, “Njise!” ⁸ Ni nammweni falasi jwa chiliu. Ni jwankwesile jwele falasi jo liina lyakwe lili Chiwa alongene ni liuto lya ŵandu ŵawile. Nombe wose ŵaŵili ŵapegwilwe ulamusi wa mbua ja ncheche ja chilambo, ŵaulaje ŵandu kwa lipanga pane kwa sala pane kwa ilwele pane kuulagwa ni inyama ya mu chilambo.

⁹ Paŵachimatukwile chimatilo cha nsano nasiweni paasi pa chilisa cha kwini, mbumu sya ŵandu ŵaŵaulajikwe kwa ligongo lya kulalichila liloŵe lya Akunungu ni ligongo lya umboni uŵautyosile. ¹⁰ Ŵalisile kwa liloŵe lyekulungwa achitiji, “Ambuje ŵaali ni ukombole ni ŵaswela ni ŵausyenesyene chinkaŵe mpaka chakachi, kwika kukwalamula ŵandu ŵa pa chilambo ni kwajamuka ŵelewo ŵaŵatuuleje!” ¹¹ Akunungu ŵapele kila jumo chiwalo cheleu ni cheswela ni kwasalila kuti apunde kulindilila kwa moŵa kanandi mpaka pachamalile kuulajikwa achikapolo achinjao ni achalongo achinjao mpela yatite kuulajikwa ŵanyawo.

¹² Nipele naiweni mwanangondolo paŵachimatukwile chimatilo cha sita, kwaliji ni chindendemese chachikulungwa cha chilambo, lyuŵa lyatendekwe lyepiliu ŵii, ni lwesi lwatendekwe lwechejeu nti miasi. ¹³ Ni ndondwa syagwile pachilambo, chisau chitela cha ntini yachikuti pakulakatisya isogosi yakwe yangakomala paukupukunyikwa ni mbungo jajikulungwa. ¹⁴ Kumaunde kwaŵiligwe mpela mpasa ni kutyochekwa. Itumbi yose ni ilumba yose chisejechekwe kutyochela kwiuto kwakwe. ¹⁵ Mamwenye ŵa pachilambo, achakulu ni achakulungwa ŵa ngondo ni ŵandu ŵa kusichila ni ŵandu ŵa machili ni kapolo jwalijose ni mundu jwangaŵa kapolo, ŵalisisile mmbugu ni pasikati ja lwala syasili mmatumbi. ¹⁶ Achigasalilaga matumbi

ni lwala kuti, “Ntugwilile ni kutusisa kuti tukaloleka paujo pa ngope ja wewelele wakutama pa chitengu cha umwenye ni lutumbilo lwa Mwanangondolo! 17 Pakuwa lyuwa lyekulungwa lya lutumbilo lwao liiche. Ana waani uchakombole kulama?”

7

Wandu 144,000 wa ku Isilaeli

1 Pakumala yeleyo naweni achikatumetume wa kwini ncheche ali ajimi mu mbande ncheche sya chilambo. Wajimi kuti asiwile mbungo jajikutyochela kila mbande kuti jikasapuga pachilambo pane mu bahali pane pa chitela chachili chose. 2 Nipele nammweni katumetume jwa kwini jwine achikwelaga kutyochela kungopochelo lyuwa, achikamulilaga chimanyisyo cha Akunnungu wajumi. Wanyanyisye ni kwasalila achikatumetume wa kwini ncheche wala wawapegwile ulamusi wa kuchijonanga chilambo ni bahali watite, 3 “Nkachijonanga chilambo atamuno bahali atamuno itela mpaka pachitumale kuwika imanyisyo pa usyo sya wakutumichila wa Akunnungu wetu.” 4 Nipele naupilikene uwalanjikwe wa wewelele wawalembekwe chimanyisyo cha Akunnungu walinji wandu laki jimo ni alobaini ni nne elufu. Wandu wa walinji kutyochela mu ngosyo sya wandu wa Isilaeli. 5 Mu lukosyo lwa Yuda watajikwe chimanyisyo wandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Lobeni watajikwe chimanyisyo wandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Gadi watajikwe chimanyisyo wandu elufu kumi na mbili. 6 Mu lukosyo lwa Asheli watajikwe wandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Nafutali watajikwe wandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Manase watajikwe wandu elufu kumi na mbili. 7 Mu lukosyo lwa Simeoni watajikwe wandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Lawi watajikwe wandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Isakali watajikwe wandu elufu kumi na mbili. 8 Mu lukosyo lwa Sabuloni watajikwe wandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Yusufu watajikwe wandu elufu kumi na mbili, mu lukosyo lwa Benyamini watajikwe wandu elufu kumi na mbili.

Mpingo wa wandu achajinji

9 Pakumala yeleyo naliweni liunjili lyekulungwa lya wandu lyakana-pakombola kuwalanga munda, wandu kutyochela kila chilambo, ni wandu wa mitundu ni kila lukosyo ni wandu wa kila iwecheto, ali ajimi paujo pa chitengu cha umwenye ni paujo pa Mwanangondolo, ali awete iwalo yeswela ni kukamulila nyambi sya itela ya mitende mmakono mwao. 10 Wandu wala wanyanyisye achitiji, “Ukulupusyo wetu ukutyochela kwa Akunnungu wetu wakutama pa chitengu cha umwenye, ni sooni kutyochela kwa Mwanangondolo!” 11 Ni achikatumetume wa kwini wose wawajimi kuchisyungula chitengu cha umwenye ni achachekulu wala ni yepanganyikwe yejumi ncheche ila. Wagwile manguku paujo pa chitengu cha umwenye chila ni kwapopelela Akunnungu, 12 achitiji, “Eloo! Ulape ni ukulu ni lunda ni utogolelo ni luchimbichimbi ni ukombole ni machili iwe kwa Akunnungu wetu mowa gose pangali mbesi ni mowa gose pangali mbesi! Eloo!”

13 Jumo jwa achachekulu wala wausisye, “Ana waani wewelele wakuwala iwalo yeswela, nombewo aumile kwapi?” 14 None najanjile, “Ambuje wangu mmwe nkumanyilila.” Nombewo wasalile une kuti, “Awa ni wewala wajombweche ni kulama mmasausyo gamakulungwa gala. Achapilenje iwalo yao ni kuiswejesya kwa miasi ja Mwanangondolo. 15 Kwaligongo lyo ali paujo pa chitengu cha umwenye cha Akunnungu, ni akwatumichila wewelele muusi ni chilo pa

nyuumba jao. Ni wêlewo wâkutama pa chitengu cha umwenye chaŵe nawo ni kwagosa. ¹⁶ Nombewo ngajakola sala sooni namose njota, ngasilyasoma lyuŵa namose ntukuta wakalipa. ¹⁷ Pakuŵa Mwanangondolo jwali pasikati pa chitengu cha umwenye chaŵe jwakuchinga jwao ni chiŵalongosye ku uliŵa wa meesi ga umi. Ni Akunnungu chiŵasyule misosi jose pa meeso gao.”

8

Chimatilo cha saba

¹ Mwanangondolo paŵakutwile chimatilo cha saba, kwinani kwaliji jii katema ka nusu saa. ² None naweni achikatumetume ŵa kwinani saba, aŵala ŵakwima paujo pa Akunnungu ali apegwilwe mapenga saba.

³ “Nipele ŵaiche katumetume jwa kwinani jwine ni ŵajimi paujo pa chilisa akamulile cheteso cha sahabu. Ŵapegwilwe ubani wejinji kuti atyosye mbopesi pamo ni mapopelo ga ŵandu wose ŵa Akunnungu pachanya pa chilisa cha sahabu chachili paujo pa chitengu cha umwenye. ⁴ Lyosi lya ubani wo pamo ni mapopelo ga ŵandu ŵa Akunnungu yakwesile paujo pa Akunnungu kutyochela mmakono ga katumetume jwa kwinani jwakwima paujo pa Akunnungu. ⁵ Nipele katumetume jwa kwinani jula ŵachijigele cheteso chila ni ŵachigumbesye mooto kutyochela pa chilisa, ni ŵachiponyisye cheteso pachilambo. Kwatyochele ilindimo ni njasi ni kumesya ni chinden-demesi cha chilambo.

Mapenga saba

⁶ “Achikatumetume ŵa kwinani saba ŵaŵaliji ni mapenga saba ŵala ŵaliŵichile chile kugomba.

⁷ Katumetume jwa kwinani jwaandanda ŵagombile lipenga lyekwe. Pelepo kwatyochele ula ja maganga jewanganyiche ni mooto ni miasi, ni janye mu chilambo. Liunjili limo mwa maunjili gatatu gagali yalumo mu chilambo lyatiniche ni mooto ni liunjili liine lya itela lyatiniche ni mooto, ni masamba gamaŵisi gose gatiniche ni mooto.

⁸ Nipele katumetume jwa kwinani jwaawili ŵagombile lipenga lyakwe. Ni chaponyekwe mu bahali chindu chachili mpela chitumbi chekulungwa chachikukolela mooto ni liunjili limo mwa maunjili gatatu gagali yalumo mmeesi ga bahali gasandwiche miasi. ⁹ Liunjili limo lya maunjili gatatu gagali yalumo ga yepanganyikwe yaili mu bahali lyawile, liunjili limo lya maunjili gatatu ga ngalaŵa lyajonasiche.

¹⁰ Nipele katumetume jwa kwinani jwaatatu ŵagombile lipenga lyakwe. Ni ndondwa jajikulungwa jijakolelaga mpela lumuli jagwile kutyochela kwiunde, ni jagwilile mu liunjili limo mwa maunjili gatatu ga sulo ni pa iliŵa ya meesi. ¹¹ Ndondwa jila jaŵilanjikwe, “Uŵaŵe.” Ni liunjili limo mwa maunjili gatatu ga meesi gaŵaŵile, ni ŵandu ŵajinji uŵang'wele gele meesi go ŵawile ligongo lya kuŵaŵa kwa meesi.

¹² Nipele katumetume jwa kwinani jwa ncheche ŵagombile lipenga lyakwe. Ni liunjili limo mwa maunjili gatatu gagali yalumo mu lyuŵa lyaputikwe chipi, ni kuitenda lwesi ni ndondwa itajikwe chipi. Ni liunjili limo mwa maunjili gatatu ga katema ka muusi lyatajikwe chipi, ni liunjili limo mwa maunjili gatatu ga katema ka chilo lyatajikwe chipi.

¹³ Nipele panaliji nkupunda kulola, nampilikene kapungu jumo juŵagulukaga mwinani nnope achiŵechetaga kwa liloŵe lyekulungwa achitiji, “Ulaje! Ulaje! Ulaje kwa ŵelewo wâkutama mchilambo, ligongo mapenga gane ga achikatumetume ŵa kwinani ŵatatu gali chiŵela nganagombe!”

9

¹ Nipele katumetume jwa kwinani jwa nsano wâgombile lipenga lyakwe. None najiweni ndondwa jijagwilile pachilambo nombejo jwapegwilwe chiugulilo cha mbugu chakuugulila Lisimbo lyangali mbesi. ² Nipele paWajiugwile mbugu ja Lisimbo lyangali mbesi, lyosi lyatutwime kutyochela mwisimbo mula lyaoneche mpela lyosi lyalikututuma mu ng'aso jajikungwa. Lyuwa ni kwiunde kwaunikwe ligongo lya lyosi lyalikututuma mwisimbo mula. ³ Mu lyosi mo syakopweche sombe ni kwenela mchilambo, ni syapegwilwe machili ga kuluma mpela machili ga makoloto. ⁴ Wâasalile anagajonanje manyasi ga mchilambo, atamuno chachiwisi chachili chose, atamuno chitela chachili chose nambo wapeteche wâandu pe, awala wanganakola chimanyisyo cha Akunnungu pa usyo pao. ⁵ Sombe sila nganisilamulikwa kwaulaga wâandu wala nambo kwapoteka kwa miesi nsano. Upeteche wao waliji mpela wa likoloto palikunluma mundu. ⁶ Kele katema ko wâandu tachisosasosa chiwa nambo ngasachiwona ng'o, tasache kuwa nambo ngawa.

⁷ Syele sombe syaoneche nti falasi wâwawichikwe chile kwa ngondo. Pa mitwe jao paliji ni chindu mpela singwa jajikolochekwe ni sahabu ni ngope syao sili chisau ngope sya wâandu. ⁸ Umbo syao syaliji syasileu mpela umbo sya achakongwe, ni meeno gao galiji mpela meeno ga lisimba. ⁹ Nombewo wawete iwalo ya isyano ya kulichenjela pa mitima jao. PaWagulukaga, mapapiko gao gatyosyaga lisegwe mpela lisegwe lya mutuka sya ngondo sya falasi wajinji pakuutuka kuputukuputu kwaula ku ngondo. ¹⁰ Ni wakwete michila chisau ja makoloto jijasomaga nti miiwa. Kwa jele michila wakwete ukombole wa kwapoteka wâandu kwa miesi nsano. ¹¹ Sooni akwete mwenye jwakwatawala nombejo ali katumetume jwa kwinani jwapegwile ulamusi nkati alila Lisimbo lyangali mbesi, liina lyakwe mchiebulania lili Abadoni ni mchigiliki akuwilanjikwa Apolioni, meena ganagawili go malumbo gakwe "Jwakonanga."

¹² Katema kandanda ka kulaga kapitile. Nnole, ndema siwili sya kulaga sikwika.

¹³ Nipele katumetume jwa kwinani jwa sita wâgombile lipenga lyao. Ni nalipilikene lilowe kopochela mu mbande ncheche sya chilisa chachikolochekwe ni sahabu chichaliji paujo pa Akunnungu. ¹⁴ Lilowe lila lyansalile katumetume jwa kwinani jwa sita jula juwakamulile lipenga, "Mwagopole achikatumetume ncheche wa kwinani, wawatawikwe ku lusulo lwekulungwa lwalukuwilanjikwa Efulati!" ¹⁵ Wantenga ncheche wala wagopolekwe. Nombewo wawichikwe chile kwa ligongo lya ndawi jijojo ni lyuwa lilyolyo ni mwesi ulaula ni chaka chilachila kuti waulaje liunjili limo mwa maunjili gatatu ga wâandu gagali yalumo. ¹⁶ Napilikene uwalanjikwe wa wangondo wawakwesile pa falasi wala waliji milioni mia mbili. ¹⁷ Nkulola kwangu kula, naweni falasi ni wakwela falasi alinji yeleyi: Wajiji ni iwalo ya isyano ya kulichenjela pa mitima jao yechejeu mpela mooto ni kwine buluu mpela kwiunde ni yamanjano mpela utandi wa baluti. Mitwe ja falasi wala jaliji mpela mitwe ja masimba, ni mu kang'wa syao mwakopweche mooto ni lyosi ni maganga ga baluti gagakukolela. ¹⁸ Liunjili limo mwa maunjili gatatu ga wâandu gagali yalumo, lyaulajikwe kwa maputiko gatatu go, yaani mooto ni lyosi ni baluti jijakolelaga iyaumile mu kang'wa sya falasi. ¹⁹ Pakuwa machili ga inyama yaikuwilanjikwa falasi galiji mu kang'wa syao ni mmichila jao. Michila jao jaliji ni mitwe nti ja majoka ni kwa michila jo wakombwele kwaluma wâandu.

²⁰ Ni w̄andu uwasigele, w̄anganaulajikwa ni iputiko itatu yo, nganaleka sambi sya kuipopelela indu iyaikolosisye achinsyene. Nganaleka kugapopelela masoka ni inyago ya sahabu ni ya feza ni ya shaba ni ya maganga ni ya itela, indu yangaikukombola kulola pane kupilikana namose kwenda. ²¹ Namose nganagalauka ni kuleka sambi syao sya kuulaga namose usaŵi wao namose ikululu yao ni wiyi wao.

10

Achikatumetume w̄a kwinani ni chitabu cha mwana

¹ Nipele nammweni katumetume jwa kwinani jwine jwali ni machili achitulukaga kutyochela kwinani. W̄aliji aunichikwe ni liunde pamo ni ukunje wa ula waliji pa ntwe wakwe, usyo wao wang'alimaga mpela lyuŵa ni makongolo gakwe gajimi mpela chanamila sya mooto. ² Mmakono mwao w̄akumulile chitabu cha mwana cheugule. W̄aluŵisile lukongolo lwao lwa kunlyo mu bahali ni lwa kunchiji pa nsanga. ³ Ni w̄anyanyisye kwannope nti lisimba palikutongola. Paŵanyanyisyaga, ilindimo saba ya njasi yajanjile kwa liloŵe lyekulungwa. ⁴ Payapikaniche ilindimo saba yo nasachile kulemba. Nambo napilikene liloŵe kutyochela kwinani lichitiji, "Maloŵe ga ilindimo saba yo ili ntemela, nkagalemba!"

⁵ Katumetume jwa kwinani junammweni achijimaga mu bahali ni pa nsanga jula, w̄aunyakwile nkono wakwe wa kunlyo kwinani, ⁶ w̄alumbilile kwa liina lya Akunnungu w̄akutama moŵa gose pangali mbesi ni moŵa gose pangali mbesi, w̄agumbile kwinani ni indu yose yaili mwelelemo, ni w̄agumbile chilambo ni indu yose yaili mwelelemo, ni w̄agumbile bahali ni indu yose yaili mwelelemo. W̄atite, "Katema kakulindilila nnope kamasile! ⁷ Nambo katema katumetume jwa kwinani jwa saba jula pachachiti agombe lipenga lyao, Akunnungu chamalichisye ikotopasyo yao yaisisile malinga ni iŵatite kusala kwa kang'wa sya w̄akulondola w̄akwe w̄aŵaatumichile Ngani Jambone."

⁸ Nipele liloŵe linalipikene kutyochela kwinani lichiŵechetaga none kundanda lyaŵechete sooni, "Njaule nkatole chitabu cheugule mmakono ga katumetume jwa kwinani jwajimi mu bahali ni pansanga jula." ⁹ Nipele nanjaulile katumetume jwa kwinani jula, nansalile ambe chitabu cha mwana chila. Nombejo w̄asalile kuti, "Njigale ndye, mu nkang'wa mwenu chichilye-lyepele mpela uchi nambo mlutumbo mwenu chichiŵaŵe."

¹⁰ Nipele nachijigele chitabu cha mwana chila kutyochela pankono wa katumetume jwa kwinani jula ni nalile. Nombecho mu kang'wa mwangu chalyepelele mpela uchi. Nambo panamisile, mlutumbo mwangu chaŵaŵile. ¹¹ Nipele w̄aasalile, "Ikumbajila mmwejo kulalichila sooni utenga wa Akunnungu kwa w̄andu w̄ajinji ni mu ilambo yejinji ni kwa w̄andu w̄a iŵecheto yejinji ni mamwenye w̄ajinji."

11

W̄a umboni w̄aŵili

¹ Nipele napegwile nnasi uwaliji mpela chitela cha kupimila ni kuusalila, "Njaule, nkajipime nyuumba ja Akunnungu ni chilisa ni kwaŵalanga w̄andu w̄akupopela mwelelemo. ² Nambo nkalupima luŵala lwa paasa lwa nyuumba ja Akunnungu, ligongo luegwilwe kwa w̄andu w̄angaŵa W̄ayahudi. Ni w̄anyawo chauliŵate musi wauswela kwa miesi alobaini na mbili. ³ None chinaatume w̄aumboni w̄angu w̄aŵili ali awete magunia kuti akalalichile utenga kutyochela kwa Akunnungu kwa moŵa elufu moja na mia mbili na sitini."

⁴ Wêle wâumboni wâwili wo ali itela iwili ya miseituni ni indu iwili yakuwichila imuli yaikwima paujo pa Ambuje jwakitawala chilambo. ⁵ Ni iwaga mundu akusaka kwapoteka, ukukopoka mooto nkang'wa mwao ni kummulaga jwammagongo jo. Ni jwalijose jwakulinga kwapoteka, akuulajikwa kwanti iyoyo. ⁶ Wanyawo akwete ukombole wa kukuugala kwiunde kuti jikanya ula kwa moŵa pakulalichila utenga kutyochela kwa Akunnungu. Sooni akwete ukombole wa kugatenda meesi gaŵe miasi ni ukombole wa kuchiputa chilambo kwa maputiko gakupisyangana katema kakali kose pachasache.

⁷ Nambo patachimalisya kuŵalanga umboni wao, chinyama chachikali kutyochela Mwisimbo lyangali mbesi chichimenyane nawo ni kwapunda ni kwaulaga. ⁸ Mitembo jao chijisigale mmatala ga mmusi waukulungwa akula kuŵaŵambikwe Ambuje wao. Liina lya musu wo lili Sodoma pane Misili. ⁹ Wandu wa kila lukosyo ni kila kabila ni kila iŵecheto, chajilole mitembo jao kwa moŵa gatatu ni nusu. Nambo ngaasaka kuti jwali jose ajisiche mitembo jao. ¹⁰ Wandu wakutama mchilambo chasangalale ni kupelegana mituuka kwaligongo lya chiwa cha wandu wawili wo. Pakuŵa wakulondola wo ŵaasawisyaga kwannope wandu wakutama mchilambo mo. ¹¹ Nambo nkupita pe moŵa gatatu ni nusu, mbumu ja Akunnungu jajikwikanawo umi jajinjile mitembo mo, nombewo wajimi. Ni wose wawaweni wanyawo wakamwilwe ni lipamba lyalikulungwa. ¹² Nipele wakulondola wawili wo wapilikene liloŵe lyalikulungwa kutyochela kwini lili nkwasalila, "Njise akuno!" Nombewo wakwesile kwini mu liunde, wammagongo wao ali nkwalola. ¹³ Katema kakoko chatyochele chindendemesi chachikulungwa ni liunjili limo mwa maunjili kumi gagali yalumo pa musu lyajonasiche ni wandu elufu saba wawile ligongo lya chele chindendemesi. Nombe wawasigele wajinjilwe ni lipamba, waakusisye Akunnungu wa kwini. ¹⁴ Katema kawili ka kulaga kapite, nambo katema kaatatu kakulaga kakwika chitema!

Lipenga lya saba

¹⁵ Nipele katumetume jwa kwini jwa saba wagombile lipenga lyakwe. Ni maloŵe gamajinji gamakulungwa gapikaniche kwini gachitiji, "Sambano umwenye wa chilambo utendekwe kuŵa umwenye wa Ambuje Akunnungu wetu ni Kilisito juŵansagwile aŵe Jwakuwombola. Nombewo chatawale moŵa gose pangali mbesi!" ¹⁶ Nipele, achachekulu ishilini na nne wakutama paujo pa Akunnungu mu itengu yao ya umwenye, wagwile manguku ni kwapopelela Akunnungu, ¹⁷ achitiji,

"Tukuntogolela alakwe Ambuje Akunnungu Asyene Ukombole wose, wanli ni umwapali, pakuŵa nlosisye machili genu gamakulu, ni kutanda kutawala.

¹⁸ Wandu wangaŵa Wayahudi watumbile, nambo lutumbilo lweni luiche, ni katema ka kwalamula wawe. Katema ka kwapa ntuuka achikapolo wenu wakulondola ni wandu wenu wose, wose wakulikuya liina lyenu, achanandi ni achakulungwa. Katema kaiche ka kwajonanga wakuchijonanga chilambo."

¹⁹ Nipele nyuumba ja Akunnungu jajili kwini jaugulikwe, ni nkati mwakwe lyawoneche lisanduku lya lilangano. Nombe kwatyochele kumesya ni ilindimo ni njasi ni chindendemesi cha chilambo ni ula jekulungwa ja maganga.

12

Jwankongwe ni lijoka lyekulungwa

¹ Nipele, chimanyisyo chakusimosya chawoneche kwinani. Kwaliji ni jwankongwe jwambwechekwe lyuŵa ni lwesi pa sajo syakwe, ni pantwe pakwe pali ni chindu mpela singwa jajikolochekwe ni ndondwa kumi na mbili. ² Nombe jwankongwe jo ŵaliji pa chiilu. Nipele, ŵaliji nkulila ligongo lya kupotekwa ni chilungusi cha kuligopola.

³ Chimanyisyo chine chawoneche kwinani. Kwaliji ni lijoka lyekulungwa lyechejeu, lyana mitwe saba ni misengo likumi. Pantwe wauli wose pali ni chindu mpela singwa. ⁴ Nchila wa lijoka lila, ukujiuta liunjili limo mwa maunjili gatatu ga ndondwa sya kwiunde ni kusiponya pa chilambo. Lijoka lyekulungwa lila lyajimi paujo pa jwankongwe jula juŵaliji chile kuŵeleka kuti nkuŵeleka pe, akamile kanache kakwe. ⁵ Nipele jwankongwe jo ŵaligopwele mwanache jwannume, juŵaŵichikwe chile kuti ŵalamule ŵandu ŵa ilambo yose kwa nkongojo wa chisyano. Mwanache jo ŵanyakulikwe ni kunjausya kwa Akunnungu, pa chitengu chao cha umwenye. ⁶ Jwankongwe jula ŵautuchile kwiuto kwangali ŵandu. Liuto liŵampanganyichisye Akunungu kuti agosekwe kweleko, kwa moŵa elufu moja mia mbili ni sitini.

⁷ Nipele, kwaliji ni ngondo kwinani. Che Mikaeli, katumetume jwankulu jwa kwinani ni achikatumetume achinjakwe ŵa kwinani ŵamenyene ni lijoka lila, lijoka lila pampepe ni ŵakutumichila ŵakwe lyamenyene nawo. ⁸ Nambo lijoka lila ni ŵakutumichila ŵakwe ŵaputikwe, nipele ŵatopolekwe kwinani. ⁹ Lijoka lyalikulungwa lila, lyaponyekwe paasa. Lyele ni lijoka lya kalakala lyalikuwilanjikwa jwachigongomalo pane Shetani, jwakwalambusya ŵandu ŵa chilambo chose. Jwaponyekwe pachilambo, pampepe ni ŵakutumichila ŵakwe wose.

¹⁰ Nipele napilikene liloŵe lyalikulungwa kwinani lichitiji, “Sambano ukulupusyo wa Akunnungu uiche! Sambano ukulupusyo uiche ni machili ni umwenye wa Akunnungu ŵetu ni ulamusi wa Kilisito jwasagulikwe aŵe Jwakuwombola! Pakuŵa ajula jwakwaŵechetela achalongo achinjetu paujo pa Akunnungu aponyekwe paasi. Jwelejo akwaŵechetela muusi ni chilo.

¹¹ Achalongo achinjetu wo ŵampundile Shetani kwa machili ga miasi ja Mwanangondolo ni kwa kwasalila ŵandu ŵane umboni nkati chikulupi chao ku Che Yesu. Nganaunonyela umi wao, ŵaliji chile kuutyosya mpaka kuwa.

¹² Kwayele, nsengwe mmwe kwinani ni wose ŵakutama mwelemo. Nambo, ulaje kwa chilambo ni bahali, pakuŵa Ibilisi antuluchile ali ni lutumbilo lwalukulungwa, pakuŵa akumanyilila kuti gaasigalile moŵa kanandipe.”

¹³ Lijoka lya palyaimanyilile kuti liponyekwe paasi pa chilambo, lyatandite kummutusya jwankongwe juŵambeleche mwanache jwannume jula. ¹⁴ Nambo jwankongwe jula ŵapegwile mapapiko gaŵili nti ga kapungu jwankulungwa, kuti akombole kuguluka mpaka mwipululu, kwiuto kuchagosekwe uchenene, kuti agosekwe kwa yaka itatu ni miesi sita, kwati lijoka lila ngalikombola kwika. ¹⁵ Ni lyele lijoka lyakopwesye meesi gamajinji kutyochela mu kang'wa mwakwe mpela lusulo, kuti gankumbe jwankongwe jo. ¹⁶ Nambo litaka lyankamwisye jwankongwe jo, litaka lyaunukwiche mpela kang'wa ni kugamila meesi gagakopweche nkang'wa mwa lijoka.

¹⁷ Lijoka lyantumbilile jwankongwe jula, lyajawile kuku-menyanana ni iŵelesi ine ya jwankongwe jo, yaani ŵakugajitichisya makanyo ga Akunnungu ni ŵakuukamulichisya umboni nkati usyene wausasile Che Yesu.

¹⁸ Ni lijoka lila lyajimi mmbwani mwa bahali.

13

Inyama iwili yachikali

¹ Nipele nachiweni chinyama chachikali chili nkukopoka mu bahali, chana mitwe saba ni misengo likumi ni pachanya pa kila msengo pana chindu mpela singwa. Ni pachanya pa jele mitwe paliji ni meena ga kwatukana Akunnungu. ² Ni chinyama chachikali chinachiweni cho chalandene ni chisuwi, ni sajo syakwe chisau chisuwi ni kang'wa jakwe chisau kang'wa ja lisimba. Lijoka lyo lyachipele chinyama chachikali chila machili gakwe ni chitengu cha ulamusi ni ukombole waujinji. ³ Ntwe umo wa chinyama chachikali chila waoneche kuti waulele liwanga lyakogoya nnope lilyatyochele ni kukapikwa ni lipanga, nambo liwanga lyakogoya lyo lyaliji lilamile. Wandu wose wa pachilambo wachisimosile chinyama cho ni kuchikuya. ⁴ Wandu wose walilambile lijoka lila ligongo lyachipele chinyama chachikali ukombole wakwe. Nombe wachipopelele chinyama achitiji, "Ana waani wakulandana ni chinyama chi? Ana waani wakukombola kumenyana nacho?"

⁵ Nipele chinyama chachikali chila chapegwile ukombole wa kuwecheta malo we ga kuligamba ni ga kwatukana Akunnungu. Nombecho chapegwile ulamusi wa kupanganya masengo kwa miesi alobaini na mbili. ⁶ Nombe chinyama chachikali chila chatandite kwatukana Akunnungu ni kulitukana liina lyao ni liuto lyakutama Akunnungu ni wose wakutama kwinani. ⁷ Sooni chapegwile machili ga kumenyana ngondo ni wandu wa Akunnungu ni kwapunda. Wapegwile ulamusi wa kwatawala wandu wa ngosyo ni kila chiwecheto ni kila chilambo ni kila mitundu. ⁸ Ni wandu wose wakutama mu chilambo chaachipopelele chinyama chachikali cho, ika we wewala pe wa walembekwe meena gao chitandilile kupagwa kwa chilambo mu chitabu cha umi cha Mwanangondolo ju waulajikwe.

⁹ "Wakwete mapikanilo, apikane!"

¹⁰ Iwaga mundu akusachilwa kujigalikwa migole chajigalikwe migole. Iwaga mundu akusachilwa aulajikwe ni lipanga chaulajikwe ni lipanga. Kwa yele wandu wa Akunnungu akusachilwa aweje ni upililiu ni chikulupi."

¹¹ Nipele nachiweni chinyama chine chachikali chili nkukopoka mu lisi. Chakwete misengo jiwili jati mpela ja ngondolo ni chawechete mpela lijoka lyekulungwa lila. ¹² Chinyama cho chaliji ni ukombole wemalile kutyochela kwa chinyama cha ndanda ni wautumiye ukombole ula paujo pa chinyama. Nombecho kwa machili waatendaga wandu wa chilambo chose achipopelele achila chinyama chandanda chichaliji ni liwanga lyakogoya lilyalamile. ¹³ Nipele, chinyama chachikali chawili chatesile imanyisyo yekulungwa yakusimosya paujo pa wandu namose kuutenda mooto utuluche pachilambo kutyochela kwinani. ¹⁴ Kwa ukombole uwapegwilwe wa kutendekanya imanyisyo yekulungwa yakusimosya paujo pa chinyama chandanda. Walyungesye wandu wakutama pachilambo kwakwasalila akolosye chinyago chakulandana ni chinyama chichaliji ni liwanga lilyatyochele ni kukapikwa ni lipanga ni kulama chila kuti achichimbichisye. ¹⁵ Chinyama chawili chila chapegwile machili ga kuchitaga mbumu ja umi chinyago cha chinyama cha ndanda kuti chikombole kuwecheta ni kwaulaga wandu wose wangakuchipopelele chinyago cho. ¹⁶ Nombe waakanganichisye wandu wose, achanandi ni achakulungwa, wachipanje ni wakulaga, wangana wa achikapolo ni achikapolo, kuti atajikwe chimanyisyo pa nkono wao wa kundyopo pane

ku meeso kwao. ¹⁷ Wākanyisye akapagwa mundu jwalijose juchasume pane kusumisya chindu chachili chose akaŵe jwakwete chimanyisyo, yaani liina lya chinyama chila pane uŵalanjikwe wa liina lyakwe.

¹⁸ Pelepa pakusachilwa lunda! Jwakwete umanyilisi akukombola kuŵalanga uŵalanje wa chele chinyama, pakuŵa namba jo jili liina lya mundu jumpepe. Syele namba sili mia sita, sitini na sita.

14

Mwanangondolo ni ŵandu ŵakwe

¹ Nipele namweni Mwanangondolo ali ajimi pachikwesya cha Sayuni. Pampepe najo paliji ni ŵandu laki moja ni elufu alobaini na nne ŵaŵalembekwe pa usyo pao liina lya mwanangondolo ni liina lya Atatigwe.

² Nipele napilikene liloŵe kutyochele kwinani, liloŵe lyaliji mpela lya meesi gamajinji ni mpela liloŵe lya chilindimo chachikulungwa. Ni lyele liloŵe linalipikene lyaliji mpela maloŵe ga ŵandu ŵakutyala ching'wenyeng'wenye achigombaga ing'wenyeng'wenye yao. ³ Wājimbaga lujimbo lwa sambano paujo pa chitengu cha umwenye ni paujo pa yepanganyikwe yejumi ncheche ni achachekulu. Ni ngapagwa juŵakombwele kulijiganya lwele lujimbo akaŵe ŵandu mia moja alobaini na nne elufu ŵaŵawombolekwe mchilambo. ⁴ Ŵele ŵandu ni ŵelewo ŵanganalisakasya kwa kugona ni achakongwe, nombewo ali ŵakusalala paujo pa Akunnungu. Aŵa ni ŵakunkuya Mwanangondolo mwakwaula mose. Ŵele ŵawombolekwe pasikati ja ŵandu ŵajinji, kuti aŵe mpela sadaka ja milimbu jajikutyohekwa kwa Akunnungu ni kwa Mwanangondolo. ⁵ Ŵelewo ngakukombola kuŵecheta unami kose, nganakola magambo gali gose.

Achikatumetume ŵatatu ŵa kwinani

⁶ Sooni namweni katumetume jwa kwinani jwine ali nkuguluka mwinani, jwana Ngani Jambone ja Akunnungu moŵa gose pangali mbesi, alalichile kwa ŵandu wose ŵakutama mchilambo ni kwa ilambo yose ni kwa ngosyo syose ni iŵecheto yose ni kwa mitundu jose. ⁷ Nombewo ŵaŵechete kwa liloŵe lyekulungwa, “Mwajogope Akunnungu ni kwakusya! Pakuŵa katema ka kwalamula ŵandu kaiche. Mwapopelele ŵelewo pe ŵakupangenyela Kwinani ni chilambo ni bahali ni isima ya meesi.”

⁸ Katumetume jwa kwinani jwaawili ŵankuiye ajula jwaandanda nikuti, “Agwile, Babeli jwankulu agwile, Babeli juŵapele ŵandu ŵa ilambo yose ang'we divai jakwe. Divai jakwe ja kuchinonyela chikululu.”

⁹ Iyoyo katumetume jwa kwinani jwaatatu ŵakuiye ŵele ŵaŵili achiŵechetaga kwa liloŵe lyekulungwa, “Mundu jwalijose jwakuchipopelela chinyama pane chinyago chakwe ni kukunda kutajikwa chimanyisyo pa usyo pakwe pane mu nkono wakwe, ¹⁰ chang'we divai ja lutumbilo lwa Akunnungu jajitajikwe mu chikombe cha lutumbilo lwao ni jangawanganya ni meesi. Mundu jo chasauswe munkati mwa maganga ga baluti gagakuulika paujo pa Achikatumetume ŵa kwinani ŵaswela ni paujo pa Mwanangondolo. ¹¹ Lyosi lya mooto waukwasausya chilikwele kwinani moŵa gose pangali mbesi. Ŵaŵachipopelele chinyama chachikali ni chinyago chakwe ni kutajikwa chimanyisyo cha liina lyakwe, ngaapumulila muusi ni chilo.”

¹² Kwa yele, ŵandu ŵa Akunnungu ŵakugakamulisya makanyo ga Akunnungu ni kunkulupilila Che Yesu akusachilwa kola upililiu.

¹³ Nipele, napilikene liloŵe kutyochela kwinani lichitiji, “Nnembe yelei: akwete upile ŵandu ŵakuwa sambano ali pamo ni Ambuje.” Nombe Mbumu akuti, “Elo! Chapumulile kutyochela mmasausyo gao, ni chapegwe ntulilo kwa aila yaitebile.”

Magungulo ga chilambo

¹⁴ Nipele, naliweni liunde lyeswela ni pa liunde po paliji ni jumo jwali mpela Mwana jwa Mundu. Ali awete chindu mpela singwa cha sahabu mu ntwe wakwe ni mu nkono wakwe ali akamulile chikwakwa chakutema. ¹⁵ Iyoyo katumetume jwa kwinani jwine ŵakopochele mu Nyuumba ja Akunnungu ja kwinani ni liloŵe lyekulungwa ni kunsalila juŵatemi mwiunde jula kuti, “Njigale chikwakwa chenu nkagungule magungulo, pakuŵa katema ka magungulo kaiche ni magungulo ga chilambo gakomele.” ¹⁶ Nipele juŵatemi penani liunde jula, ŵachisyungwisye chikwakwa pa chilambo ni kugungula magungulo. ¹⁷ Sooni ŵakopochele katumetume jwa kwinani jwine mu Nyuumba ja Akunnungu ja kwinani, nombejo iyoyo ali akamwile chikwakwa chakutema.

¹⁸ Katumetume jwa kwinani jwine ŵakopweche pa chilisa, jwelejo ni jwali ni ulamusi wa pa mooto, ni ŵansalile juŵakwete chikwakwa chakutema jula kwa liloŵe lyekulungwa, “Nomwe ntole chikwakwa chenu chakutema, nkakate mikungu ja sabibu ja chilambo, pakuŵa sabibu syakwe sijiwile.”

¹⁹ Katumetume jwa kwinani jula ŵachisyungwisye chikwakwa chakwe pa chilambo, ŵakatile mikungu ja sabibu sya chilambo, ŵasitasile mu chombo chakuminyila divai ja lutumbilo lwa Akunnungu. ²⁰ Sabibu sila syaminyikwe peuto pa kuminyila divai papali paasa musi. Ni divai jakopweche peuto pa kuminyila ni ugumbale wakwe waliji mpela mita siŵili ni uleu wakwe waliji mpela wa falasi, waliji kilomita mia tatu.

15

Achikatumetume ŵa kwinani ni iputiko yambesi

¹ Nipele nachiwani chimanyisyo chine kwinani, chachikulungwa ni chakusimonjeka. Paliji ni achikatumetume ŵa kwinani saba ŵana iputiko saba yakumalichisya, pakuŵa mu yeleyo lutumbilo lwa Akunnungu lumalile. ² Nipele nachiwani chindu mpela bahali jajikolochekwe ni lindala, chachiwanganyiche ni mooto. Sooni naweni ŵandu ŵaŵachipundile chinyama ni chinyago chakwe, ni liina lyakwe likumanyika kwa namba jila. Ŵele ŵandu ŵajimi mungulugulu bahali jajikolochekwe ni lindala ali akamulile ing'wenyeng'wenye iŵapegwile ni Akunnungu. ³ Ŵajimbaga lujimbo lu che Musa, jwaketumichila jwa Akunnungu ni lujimbo lwa Mwanangondolo achitiji,

“Ambuje Akunnungu ŵa Ukombole wose,
ntesile indu yekulungwa ni yakusimonjeka nnope!

Alakwe Mwenye jwa ilambo yose,
matala genu gali gagoloka ni ga usyene!

⁴ Ambuje, ana ŵaani jwangakunjogopa,
ŵaani jwangakulikunya liina lyenu?

Pakuŵa alakwe jikape ndi ŵaswela.

Ŵandu wose ŵa ilambo chachiika
ni kumpopelela,

pakuŵa masengo genu gambone gaunukulikwe kwa ŵandu wose.”

⁵ Pakumala yelei, nipele najiwani Nyuumba ja Akunnungu kwinani jiugulikwe ni munkati mwakwe mwana lisakasa lya umboni wausyene. ⁶ Aŵala

achikatumetume wâ kwini saba wâwakwete iputiko saba, wakopweche pa Nyuumba ja Akunnungu jila ali awete iwalo yeswela yakunyesima ni nkanda wa sahabu pa mitima jao. ⁷ Ni jumo jwa wele wapanganyikwe wajumi ncheche wapele achikatumetume wâ kwini saba mbale saba sya sahabu syasigumbule lutumbilo lwa Akunnungu, waali wajumi mowa gose pangali mbesi. ⁸ Nyuumba ja Akunnungu jagumbele lyosi lyalikopweche mu ukulu wa Akunnungu ni machili gakwe. Nganapagwa mundu juwakombwele kwini jila mu Nyuumba jila mpaka payamasile iputiko saba ya achikatumetume wâ kwini saba wala.

16

Mbale saba sya Lutumbilo lwa Akunnungu

¹ Nipele napilikene lilo we lyekulungwa kutyochela pa Nyuumba ja Akunnungu lili nkwasalila achikatumetume wâ kwini saba, “Njaule nkajitile pachilambo mbale saba sya lutumbilo lwa Akunnungu.”

² Nipele katumetume jwaandanda wajawile ni kwita mbale jakwe pachanya chilambo. Nombe yatyochele ipute ya koogoya ni ya kupeteka nnope pa wandu wakwete chimanyisyo cha chinyama ni wawachipopelele chinyago chakwe.

³ Ni katumetume jwaawili wajitile mbale jakwe mu bahali. Nombe meesi gasandwiche ni kuwa mpela miasi ja mundu jawawile ni yepanganyikwe yose yejumi yaili mu bahali yawile.

⁴ Ni katumetume jwaatatu wajitile mbale jakwe mu sulo ni mu iliwa ya meesi, nombeyo yasandwiche miasi. ⁵ Nampikene katumetume jwa kwini jwakwimilila meesi ali nkusala, “Alakwe Waswela, Wanli, ni jumwaliji! Alakwe kwanti nyi nkulamula yaikuti kuwajilwa. ⁶ Pakuwa wajitile miasi ja wandu wa Akunnungu ni wakulondola, nomwe mwapele miasi ang'we. Chelecho ni chawajilwe kupochela!” ⁷ Sooni napilikene lilo we lyatyochele pa chilisa lili nkusala, “Eloo, Ambuje Akunnungu wa Ukombole wose! Kulamula kwenu kuli kusyene ni kwa chigolochelo.”

⁸ Nipele katumetume jwa kwini jwa ncheche wajitile mbale jakwe pa lyuwa, ni lyuwa lyapegwile machili ga kwajocha wandu kwa mooto wakwe. ⁹ Nombe wandu wajohekwe ni mooto, sooni wantukene Akunnungu waali ni ulamusi pa iputiko yose. Nambo nganasaka kugalauka ni kuleka sambini kwakusya Akunnungu.

¹⁰ Nipele katumetume jwa kwini jwa nsano wajitile mbale jakwe pa chitungu cha umwenye cha chinyama chachikali chila. Umwenye wakwe watajikwe chipi ni wandu watandite kulilumanya ndimi syao ligongo lya kupoteka. ¹¹ Ni wantukene Akunnungu wa kwini ligongo lya kupotekwa kwao ni ipute yao. Nambo nganagalauka ni kuleka sambini ipanganyo yao yawamba.

¹² Nipele katumetume jwa kwini jwa sita wajitile mbale jakwe pa lusulo lwekulungwa lwalukuwilanjikwa Efulati. Meesi gakwe gajumwile, kuti litendekwe litala ligongo lya Mamwenye kutyochela kungopochelo lyuwa. ¹³ Nipele nagaweni masoka gatatu gagali mpela moola, gali nkukopoka nkang'wa mwa lijoka lyekulungwa ni nkang'wa mwa chinyama chachikali chila ni nkang'wa mwa jwakulondola jwa unami. ¹⁴ Gele gali masoka gagakupanganya imanyisyo. Nombego ni gagakwaula kwa mamwenye wa pachilambo chose ni kwasonganganya pamo ku ngondo pa lyuwa lyekulungwa lya Akunnungu wa Ukombole wose.

¹⁵ “Mpikane! Une ngwika mpela jwa wiyi! Akwete upile jwelejo jwali chile ali awete iwalo yakwe kuti akajenda matakope akuno ni akunokuno ni kwaseka ni wandu pachiwaone ali nkwenenda matakope.”

¹⁶ Nipele masoka gala gaasanganyeye mamwenye peuto pakuwilanjikwa kwa Chiebulania Halimagedoni.

¹⁷ Nombe katumetume jwa kwinani jwa saba wajitile mbale jakwe mwinani. Lilo we lyekulungwa lyapikaniche kutyochela pa chitengu cha umwenye mu nyuumba ja Akunnungu lili nkusala, “Iteendekwe!” ¹⁸ Nipele kwatyochele kumesya ni ilindimo ni njasi ni chindendemesi chachikulungwa cha chilambo. Chindendemesi cho chaliji chakogoya kwannope, ni chinganichityochele chitandile Akunnungu pawangumbile mundu. ¹⁹ Nipele musi waukulungwa ula waga wanyiche mbande sitatu, ni misi ja ilambo yose jagumulikwe. Akunnungu nganauli walila Babeli musi waukulungwa. Wauung'wesisye chikombe cha divai ja lutumbilo lwao lwalukulu. ²⁰ Ilumba yose yapotele ni ikwesya nganiwoneka sooni. ²¹ Nombe janye le ula ja maganga gamakulungwa gagali ni chisilo, kila liganga kilo hansini ni kwaputa wandu. Nombewo wantukene Akunnungu ligongo chiputiko cha ula jila chaliji chekulungwa nnope.

17

Jwachigwagwa jwankulu ni chinyama chachikali

¹ Nipele jumo jwa achikatumetume saba wa kwinani juwaliji ni mbale saba waiche ni kuusalila, “Njise akuno, chinannosye kulumulikwa kwa jwankongwe jwachigwagwa jula, musi wautawikwe pa meesi gamajinji.

² Mamwenye wa mchilambo watesile nawo chikululu, nombe wakutama mchilambo akolelwe divai ja chigwagwa chakwe.”

³ Nipele Mbumu jwa Akunnungu wanyigele ni katumetume wanongwesye mpaka mwilambo. Kweleko nammweni jwankongwe ali atemi pa chinyama chechejeu chegumbale meena ga kwatukana Akunnungu. Nombecho chaliji ni mitwe saba ni misengo likumi. ⁴ Ni jwankongwe jula wawete chiwalo cha sambalau ni chechejeu, walisalesye ni indu yekolochekwe kwa sahabu ni maganga ga ndalama ni lulu. Nombejo wakumulile chikombe cha sahabu mu nkono wakwe, chachigumbele indu yaikuchima ni isambo ya usakwa wa chikululu chakwe. ⁵ Nombewo walembekwe pa usyo wakwe liina lyanchitemela, “Babeli, musi waukulungwa, achikulugwe wa wachigwagwa ni wa yose yaikuchima pachilambo.” ⁶ Nammweni jwankongwe jo ali akolelwe miasi ja wandu wa Akunnungu ni miasi ja wandu wa waulegwe kwa ligongo lya kwasalila wandu umboni wa ngani ji Che Yesu.

Panammweni nasimosile nnope. ⁷ Nambo katumetume jwa kwinani jula wamusisye une, “Ligongochi nkusimonga? Chinansalile indu yaisisiche ya jwankongwe jwatemi pachanya pa chinyama chachikwete mitwe saba ni misengo kumi. ⁸ Chinyama chachikali chimwachiweni chili chachijumi kundanda, sambano chiwile. Nambo pachiwandi chakopoche mu Lisimbo lyangali mbesi nambo chajonanjikwe. Wandu wakutama pa chilambo chasimonje, elo, wandu wose wanganalembekwa meena gao mu chitabu cha umi chitandile kupagwa chilambo, chasimonje kuchiwona chinyama chichaliji chachijumi kundanda, ni kuwa nambo sambano chikukopochela sooni.

⁹ “Pele lukusachilwa lunda ni umanyilisi. Jele mitwe saba jo, gali matumbi saba gaakutama jwankongwe pachanya pakwe. Jele mitwe saba jo jili mamwenye saba. ¹⁰ Pasikati ja wele mamwenye saba wo, mamwenye nsano amasile kuwa, jumo akulongosya ni jwine ngana we kwika, nambo

pachaiche po chalongsosye kwa katema kakajipi. ¹¹ Ni chinyama chachikali chichaliji chachijumi kalakala, nambo sambano nganichikola umi sooni, ali mwenye jwa nane. Ni jwelejo ali jumo jwa aŵala saba, nombejo chaulajikwe.

¹² “Ni misengo kumi jimwajiweni jili, ali mamwenye kumi ŵanganatande kutawala. Nambo chapegwe ulamusi wa kulongsosya kwa katema kamo pe pamo ni chinyama chila. ¹³ Wose kumi chajilane nombewo chachimpa chinyama machili gao ni ulamusi wao wose wa kwatawala ŵandu. ¹⁴ Chamenyane ni Mwanangondolo, nambo Mwanangondolo pamo ni aŵala ŵaŵaaŵilasile ni kwasagula ŵaali ŵakukulupilichika, chiŵapunde ligongo jwele ali Ambuje jwa achambuje ni Mwenye jwa mamwenye.”

¹⁵ Nipele katumetume jwa kwinani ŵasalile une, “Meesi gamwagaweni pepala paŵatemi jwachigwagwa jula, jili mipingo ja kila ngosyo ni kila chilambo ni kila chiŵecheto ni kila mitundu. ¹⁶ Misengo kumi jimwajiweni ni chinyama chila, chiŵachime jwakulaŵalaŵa. Chiŵasumule yose yalinayo ni kwaleka makonope, chaalye nyama ja chiilu chakwe ni kwatinisya kwa mooto. ¹⁷ Pakuŵa Akunnungu ŵatasile mmitima jao achila chakuchisaka kuti chitendekwe kuti ajilane achinsyene pe kuchipa chinyama chila ulamusi wakulongosya, mpaka pele maloŵe ga Akunnungu pachigamalile.

¹⁸ “Ni jwankongwe jumwambweni jula uli musi waukulungwa waukwala-mula mamwenye ŵa pachilambo.”

18

Konasika kwa Babeli

¹ Pakumala yeleyo nammweni katumetume jwa kwinani jwine achitukukaga kutyochela kwinani, akwete ulamusi wekulungwa, ni kung'alima kwakwe chilambo chang'alime. ² Nipele ŵanyanyisye kwa machili achitiji, “Ugwile, Babeli musi wekulungwa ugwile, utendekwe pakutama masoka ni mbumu sili syose syausakwa, utendekwe pakutama ijuni yose ya usakwa ni yaikuchima. ³ Pakuŵa ŵandu ŵa ilambo yose ŵakolelwe divai jakalipa ja chigwagwa cho. Nombe mamwenye ŵa pachilambo ŵatesile najo chikululu. Nombe ŵandu ŵa malonda ŵa pachilambo ŵapatile ipanje kutyochela ni machili ga tama jakwe ja kusaka kulisengwasya kwannope.”

⁴ Nipele napilikene liloŵe line kutyochela kwinani lichitiji
“Nkopoche kukwakwe ŵandu ŵangu!

Nkaŵa chindu chimo mu sambu syakwe;

Ntakupochela iputo yakwe.

⁵ Pakuŵa sambu syakwe siunjikene mpaka kwinani,
ni Akunnungu aikumbuchile ileŵo yakwe.

⁶ Chimwatendele ilaila mpela iŵaitesile kwa ŵanyamwe,
mwauchisye kaŵili kwa aila iŵatendele ŵane.

Ngumbasye chikombe chakwe kaŵili chakung'wa chakalipa,
mpela iŵatite pakumgumbalichisya mmwe.

⁷ Mwape masausyo ni ipetesi malinga ni mwakulikulya ni kulipokasya
kwakwe kwannope.

Pakuŵa akuŵecheta muntima mwakwe,

‘Ngutawala nti mwenye jwankongwe!

Nginima jwambwililwe ni jwannume,

Une ngasasupuka namose kanandi’

⁸ Kwa ligongo lyo iputiko yakwe tiiche pa lyuŵa limo pelyo,
chiwa ni kusupuka ni sala.

Kupunda ni gelego chajochekwe pa mooto

pakuŵa Ambuje Akunnungu ŵakwalamula wo, akwete machili.”

⁹ Ni mamwenye ŵa pa chilambo ŵaŵatesile najo chigwagwa ni kupoka pampepe najo chalile ni kwalilila kwa malumbo pachaliwone lyosi lya kutinika kwakwe. ¹⁰ Chajime kwakutali pakugajogopa masausyo gakwe, achitiji, “Chanasa, chanasa kukwenu Babeli musi wekulungwa ni wauli ni machili! Pakuŵa kwa katema kamo pe kulumulikwa kwenu kuiche!”

¹¹ Ŵa malondo ŵa pachilambo chalile ni kusupuka ligongo ngapagwa mundu jwakusuma malonda gao sooni, ¹² ngapagwa sooni jwakusuma malonda ga sahabu ni feza ni maganga gandalama jajikulungwa ni lulu ni iwalo yeswela ni iwalo ya sambalau ni iwalo ya halili ni iwalo yechejeu, itela yose yakununjila uchenene, ni yoombo yose yekolochekwe ni misengo ja ndembo ni yose yesepewe mu itela ya ndalama jajikulungwa, ni yoombo yose ya shaba ni ya chisyano ni yombo ya malumalu, ¹³ ni mdalasini ni iliki ni ubani ni mauta gambone ni divai ni mauta ga seituni ni utandi wambone ni ngano ni ng'ombe ni ngondolo ni falasi ni mutuka ja kukwekwelemya ni falasi ni achikapolo namose umi wa ŵandu. ¹⁴ Ŵandu ŵa malonda ŵala ŵansalile jwankongwe jula, “Indu yose ya kusalala imwasakaga mme nayo isoŵile, ni chipanje ni kulapikwa kummutwiche ni ngannyiwona sooni ng'o.” ¹⁵ Ŵandu ŵa malonda ŵaŵasichile ni jwelejo musi ula, chajime kwakutalika kwaligongo lya kogopa masausyo gakwe gakaika kwasimana ni ŵanyawo. ¹⁶ Chalile ni kulila kwamalumbo achitiji, “Chanasa! Chanasa kwa au musi wekulungwa wu. Ŵasyoŵelele kuwala iwalo yeswela, ni ya sambalau ni yechejeu ni kuliilemba kwa indu yaikolochekwe kwa sahabu ni indu yekolochekwe kwa maganga ga ndalama jajikulungwa ni kuwala lulu! ¹⁷ Kwa katema kamo pe ipanje yejinji yanti jeji namuna ji ijonasiche.” Ŵakusilongosya meli ni ŵakwenda mu bahali ni ŵakupanganya masengo mu meli ni ŵandu wose ŵakutenda malonda kwa litala lya bahali ŵajimi kwakutalika.

¹⁸ Ŵaliweni lyosi lya musi wo ni kuti, “Ngapagwa kose musi wekulungwa mpela musi wu.” ¹⁹ Ŵalitasile luundu pa mitwe jao kulosya kulilasika kwao, ŵalisile kwa liloŵe ni kulila kwa malumbo achitiji “Kulaga! Kulaga kwa musi wekulungwa! Musi wati wose ŵaali ni ngalaŵa syasikulungwa syasikwenda mmeesi ŵasichile kutyochela ni ipanje yakwe yejinji. Nambo kwa katema kamo pe usoyesye indu yose.”

²⁰ Nsangalale mmwe kwinani! Nsangalale ŵanyamwe ŵandu ŵa Akunnungu pamo ni achinduna ni ŵakulondola ŵa Akunnungu! Kwaligongo lya indu yaikopochele mmusi ula, pakuŵa Akunnungu aulamwile kwa ligongo lya ipanganyo yampanganichisye ŵanyamwe!

²¹ Nipele katumetume jwa kwinani jwali ni machili ŵanyakwile lisyago, ŵaliponyisye mu bahali achitiji, “Kwanti iyiyi musi wa Babeli ni uchijile pakugumulikwa kusyene ni ngasiuwoneka sooni. ²² Namose liloŵe lya ŵandu ŵakwimba ni liloŵe lya ing'wenyeng'wenye ni ŵakugomba ipeeta ni ŵakugomba mapenga ngasilipikanika sooni mwenumwe ng'o. Nombe fundi jwa masengo gagali gose ngasaoneka mwenumwe sooni ng'o namose lisegwe lya lisyago ngasilipikanika mwenumwe sooni ng'o. ²³ Namose lilanguka lya lumuli ngasilumulika sooni mwenumwe ng'o. Liloŵe lya mlombela ni jwakulombwa ngasilipikanika sooni kukwenu ng'o. Ŵamalonda ŵenu ŵaliji ni machili pachilambo ni usaŵi wenu walyungasisye ŵandu wose ŵa chilambo.”

²⁴ Wele musu wa Babeli walamulikwe kwa ligongo mu nkati mwakwe jawoneche miasi ja wâkulondola wâ Akunnungu ni wându wâ Akunnungu ni miasi ja a wâla wose wâwaulajikwe pachilambo.

19

¹ Pagamasile gelego napilikene lilo wê kutyochela kwini mpela lilo wê lyekulungwa lya mpingo wa wându wâjinji lichitiji, “Alapikwe Akunnungu! Ukulupusyo ni ukulu ni machili ili ya Akunnungu wêtu.” ² Ulamusi wakwe uli wa usyene ni wagoloka. Anlamwile jwankongwe jwachigwagwa jwaku-manyika nnope, juwâchinyenjile chilambo ni chikululu chao. Akunnungu annagasisye kwaligongo lya kwaulaga wâkutumichila wâo!” ³ Nombewo kaa wili wâtite, “Alapikwe Akunnungu! Lyosi lya mooto waukutinisya musu ula likukwela mwinani mo wâ gose pangali mbesi!” ⁴ Ni achakulungwa ishilini na nne wâla ni yepanganyikwe yejumi ncheche wâligwisisye manguku ni kwapopelela Akunnungu wâkutama pa chitengu cha umwenye. Wâtite, “Eloo! Alapikwe Akunnungu!”

Chindimba cha ulombela wa Mwanangondolo

⁵ Nipele lilo wê lyakopochele pa chitengu cha umwenye lichitiji, “Mwalape Akunnungu wêtu mwanya achikapolo wâkwe wose, wânyamwe wânkawajogopa wêlewo, achakulungwa ni achanandi!” ⁶ Nipele napilikene lilo wê mpela lilo wê lya mpingo wa wându wâjinji sooni mpela ila lilo wê lya meesi gamanjini gagakwilima ni sooni mpela ila lilo wê lya ilindimo ichitiji, “Alapikwe Akunnungu! Paku wâ Ambuje Akunnungu wêtu, wâ Ukombole wose ali Mwenye.” ⁷ Ayaga tusengwe ni kusangalala, twakusye Akunnungu kwa ukulu wakwe, paku wâ ulombela wa Mwanangondolo uiche ni mwali jwaulombela ali chile. ⁸ Mwali jwaulombela jo akundikwe kuwala chiwalo chachikunyesima nnope.” Paku wâ chiwalo chachikunyesima cho gali masengo gambone ga wându wâ Akunnungu.

⁹ Pelepo katumetume jwa kwini wâasalile une, “Nembe gelega: Akwete upile wêlewo wâwâlanjikwe ku chakulya cha ulombela wa Mwanangondolo.” Wâsalile sooni, “Agaga gali malo wê ga usyene ga Akunnungu.” ¹⁰ None naligwisisye manguku paujo pa makongolo gakwe kuti naapopelele.” Nambo wâsalile, “Ngasintenda yeleyo, uneji ndili jwâkutumichila jwa Akunnungu mpela mmwe ni mpela achinjenu wâkuukulupila umboni nkati usyene u wâuunukwile Che Yesu. Usyene u wâuunukwile Che Yesu wo ukutyochela kwa Mbumu jwa Akunnungu jwakwakamuchisya wându kusala utenga kutyochela kwa Akunnungu.”

Falasi jwanswela ni jwakwela falasi

¹¹ Pelepo nakuweni kwini kweuguche, nombeko kwana falasi jwanswela. Ni jwakwesile pachanya pakwe aku wâlanjikwa jwakukulupilichika ni Jwausyene, sooni akwalamula wându ni kumenyana ngondo kwa litala lyambone paujo pa Akunnungu. ¹² Meeso gao galiji mpela lilamba lya mooto, ni pantwe pao wâwete indu yejinji mpela singwa sya chimwenye. Akwete liina lyalembechekwe lyangakulimanyilila jwine akawê asyene wo. ¹³ Wâwasile chiwalo cheto wêlele mmiasi, ni liina lyao liku wâlanjikwa, “Lilo wê lya Akunnungu.” ¹⁴ Ni mipingo ja wându wângondo wâ kwini jankuiye jichikwelaga falasi wâswela ni kuwala iwalo yakunyesima nnope. ¹⁵ Ni mu kang'wa mwao likutyochela lipanga lyakutema kuti wâpute wându wâ ilambo yose. Nombejo chalongosye kwa nkongojo wa chisano. Nombejo chi wâkasanye wându nti mundu jwakuminya sabibu peuto pakuminyila divai ja lutumbilo lwekulu

lwa Akunnungu w̄aali ni Ukombole. ¹⁶ Mu chakuwala chakwe ni mchiiga chakwe lilembekwe liina lyalikuti “Mwenye jwa mamwenye ni Ambuje jwa achambuje.”

¹⁷ Nipele nammweni katumetume jwa kwinani ali ajimi pa lyuwa. W̄anyanyisye ni kuisalila ijuni yose iyagulukaga mwinani, “Njise! Ni kusongangana pamo ku chakulya chachikulu cha Akunnungu. ¹⁸ Njise kunlye ilu ya mamwenye ni ya achakulu w̄a ngondo ni ya w̄andu w̄a machili ni ya falasi ni w̄akukwela falasi w̄ao, njise kundye ilu ya w̄andu wose wanganataw̄ikwa ni achikapolo, w̄akuchimbichikwa ni w̄angakuchimbichikwa.”

¹⁹ Nipele nachiweni chinyama pamo ni mamwenye w̄a mchilambo ni w̄andu w̄ao w̄a ngondo ali asongangene pamo kuti amenyane ni juwatemi pa falasi jwanswela pamo ni w̄andu w̄a ngondo w̄akwe. ²⁰ Nambo chinyama chila chakamwilwe pamo ni jwakulondola jwa unami juwapangenyeye imanyisyo peuto pa w̄anyawo. Kwayele imanyisyo yo yalyungesye w̄andu w̄aw̄aliji ni alama ja chinyama chila ni kuchipopelela chinyago chakwe. Chinyama chila ni jwakulondola jwa unami, wose w̄aw̄ili w̄aponyekwe ali w̄ajumi mu litanda lya mooto lyaligumbele maganga ga baluti gagakukolela. ²¹ W̄andu w̄a ngondo w̄akwe w̄aulajikwe ni lipanga lilyatyosile nkang'wa mwa juwatemi pa falasi jwanswela. Ni ijuni yose yajikwite kwa minou ja aw̄ala w̄aw̄aulajikwe.

20

Shetani akuta w̄ikwa yaka elufu moja

¹ Nipele nammweni katumetume jwa kwinani achiikaga kutyochela kwinani mu nkono wakwe akamulile chiugulilo cha Lisimbo lyangali mbesi pamo ni unyolo wekulungwa. ² W̄alikamwile lijoka, alila lijoka lya kalakala lyalikuw̄ilanjikwa Jwachigongomalo pane Shetani ni kulita w̄a minyolo kwa yaka elufu moja. ³ Katumetume jwa kwinani w̄aliponyele lijoka mu Lisimbo lyangali mbesi, w̄augele nnango wa kwinjilila kweleko ni w̄aw̄isile chimatilo kuti akakombola sooni kwalyungasya w̄andu w̄a ilambo mpaka pachiimale yaka elufu moja. Nambo pachiimale yele yaka chasachilwe kugopolekwa sooni kwa katema kakajipi.

⁴ Nipele naiweni itengu ya umwenye ni w̄andu w̄atemi mwelemo, w̄ele w̄andu w̄apegwile ukombole wa kulamula. Nasiweni mbumu sya w̄andu w̄aw̄akatikwe mitwe ligongo w̄aliji nkwasalila w̄andu w̄ane umboni wa ngani ji Che Yesu ni kulalichila Lilo w̄e lya Akunnungu. Aw̄aw̄a nganachipopelela chinyama ni chinyago chakwe atamuno nganatagwa chimanyililo pa usyo pao namose mmakono gao. Soonu w̄apegwilwe umi, ni w̄atawele pamo ni Kilisito yaka elufu moja. ⁵ W̄andu w̄ane w̄aw̄asigele mwa w̄aw̄awile nganapegwa umi mpaka imalile yaka elufu moja. Aku ni kusyuka kwaandanda. ⁶ Akwetenje upile, sooni mmbaya kukwawo w̄andu wose w̄a Akunnungu aw̄ala w̄aali nkusyuka kwaandanda ku. Chiwa chaa w̄ili ngachikola machili pachanya pao, chaa w̄e w̄ambopesi w̄a Akunnungu ni w̄a Kilisito, nombewo chalongosye pamo nawo nti mamwenye kwa yaka elufu moja.

Shetani akulepela

⁷ Katema pachimalile yaka elufu moja, Shetani chaugulikwe mku-taw̄ikwa kwakwe. ⁸ Nombejo pachakopoche chatande kwalambusya w̄andu w̄apwilingene kila mbande ja pachilambo, w̄andu wo akuw̄ilanjikwa Gogi ni Magogi. Shetani chiw̄asonganganye pamo kwaligongo lya ngondo. Nombewo chaa w̄e achajinji mpela nsanga wa kumbwani. ⁹ W̄apite mchilambo chose, w̄alisyungwile likambi lya w̄andu w̄a Akunnungu ni musi waunonyelwe ni

Akunnungu. Nambo watulwiche mooto kutyochela kwini ni kwatinisya. ¹⁰ Nipele, Jwaulamba juwambulubusyaga wandu jula waponyekwe mu litanda lya maganga ga baluti gagakukolela, ni mwelemo mwana chinyama chachikali ni jwakulondola jwa unami, ni wose chasauswe muusi ni chilo, mowa gose pangali mbesi.

Kulamulikwa kwa mbesi

¹¹ Nipele nachiweni chitengu cha umwenye chachikulungwa cheswela ni ajula juwatemi pa chitengu cho. Kwini ni chilambo yatisile paujo pao ni nganilipagwa liuto kwa ligongo lyao. ¹² None naweni wandu wawaliji awile achakulungwa ni achanandi ali ajimi paujo pa chitengu cha umwenye, ni itabu ili iugulikwe. Ni chitabu chiine chaugulikwe chele ni chitabu cha umi. Wandu wawaliji awile walamulikwe malinga ni ipanganyo yao, mpela yaitite kulembekwa mu itabu. ¹³ Bahali jakopwesye wandu wawaliji awile wawaliji nkati mwakwe, chiwa ni kwiuto kwa wandu wawile kwakopwesye wandu wawaliji awile wawaliji nkati mwao. Jwalijose walamulikwe malinga ni ipanganyo yakwe. ¹⁴ Nipele chiwa ni kwiuto kwa wandu wawile yaponyekwe mu litanda lya mooto. Lyele litanda lya mooto lya lili chiwa chawili. ¹⁵ Mundu jwalijose jwangawoneka liina lyakwe kulembekwa mu chitabu cha umi, waponyekwe pa litanda lya mooto.

21

Kwini kwa sambano ni Chilambo cha sambano

¹ Nipele nakuwini kwini kwa sambano ni chilambo cha sambano. Pakuwa kwini kwaandanda ni chilambo cha ndanda ipiite, ni bahali nganijipagwa sooni. ² None nauwini musi waswela, Yelusalemu ja sambano, uchitulukaga kutyochela kwini kwa Akunnungu uli uwichikwe chile, mpela mwali jwaulombela jwawichikwe chile kwa wankwakwe. ³ Napilikene lilo we lyekulungwa kutyochela pa chitengu cha umwenye lichitiji, "Nnole! Kumusi kwa Akunnungu kuli pasikati ja wandu! Nombewo chatame pasikati ja wanyawo nombe wanyawo chawe wandu wakwe. Akunnungu asyene chatame nawo ni chawe Akunnungu wao. ⁴ Welewo chiwasyule misosi jao jose. Chiwa ngachipagwa sooni, atamuno ngaipagwa ipetesi, atamuno kulila, atamuno masauko sooni, pakuwa indu yose ya kalakala ipiite!"

⁵ Nipele jwakitama pa chitengu cha umwenye jula waweche, "Nnole! Yose nguipanganya ya sambano." Sooni wasalile, "Nnembe indu yi, pakuwa aga malo we gali gakukulupilichika ni gasyene!" ⁶ Nipele wasalile, "Gamasile! Une ndili Alufa ni Omega, yaani, Jwakitandisya indu yose ni Jwaku malichisya indu yose. Jwakwete njota chinaape meesi ga kung'wa kutyochela mu uliwa wa meesi ga umi pangali malipilo. ⁷ Juchapunde chapoc-hele gelega, ni une chime Akunnungu jawo, nombejo chawe mwanangu. ⁸ Nambo wandu wa woga ni wandu wangakukulupilila ni wandu wa wamba ni wa kuulaga ni wandu wa chigwagwa ni wandu wa usa wi ni wandu wakuchipopelela chinyago ni wandu wa umani wose, liuto lyao lili litanda lya maganga gaakukolela mooto, chele chili chiwa chawili."

Yelusalemu ja sambano

⁹ Nipele jumo jwa achikatumetume wa kwini saba jwali ni mbale saba syasigumbele iputiko saba ya mbesi waiche ni kuusalila, "Njise! Ni une chinannosye mwali jwaulombela, wankwakwe Mwanangondolo." ¹⁰ Nipele Mbumu jwa Akunnungu wanongwesye ni katumetume jwa kwini jo wanyigele mpaka kuchikwesya chachileu. Wanosisye musi weswela

yaani Yelusalemu uchitulukaga kutyochela kwinani kwa Akunnungu, ¹¹ uching'alimaga kwa ukulu wa Akunnungu. Musi wo kung'alima kwakwe kukulandana ni lilanguka lya liganga lya ndalama jekulungwa lyalikuwilanjikwa yaspi, lyalikuchenga mpela lindala. ¹² Sooni musu wo waliji ni likumba lyalileu ni lyalikulungwa, lilyaliji ni minango kumi na mbili, ni kila nnango umo wagosekwe ni katumetume jwa kwinani. Ni pachanya pa kila nnango palembekwe liina limo mwa meena ga ngosyo kumi na mbili sya wandu wa ku Isilaeli. ¹³ Mbande syose syaliji ni minango jitatu, kulikupoka lyuwa kwana minango jitatu ni kumpoto kwana minango jitatu ni kulikutiwila lyuwa kwana minango jitatu ni kulujenda kwana minango jitatu. ¹⁴ Likumba lya wele musu lyatawikwe pachanya misingi ja maganga kumi na mbili ni pa misingi jo galembeke meena ga achinduna kumi na mbili wa Mwanangondolo.

¹⁵ Katumetume jwa kwinani juwawechetaga none waliji ni chitela cha kupimila chachikolochekwe ni sahabu, kuti akombole kuupima musu ni minango jakwe ni makumba gakwe. ¹⁶ Nipele musu ula waliji ni mbande ncheche syakulandana, uleu ni mapana gakwe yalandene, wauvimile musu ula kwa chitela chakwe, uleu ni wipi ni lisusa, mpela maili elufu moja na mia tano. ¹⁷ Katumetume jwa kwinani jula wapimile likumba lya musu ula, lyaliji makono sitini kwa chipimo chiwasyowelele wandu. ¹⁸ Lyele likumba lyaliji litawikwe kwa maganga gamachejeu ga ndalama jekulungwa gagakuwilanjikwa yasipi ni musu usyene waliji utawikwe ni sahabu jambone, jajikuchenga mpela lindala. ¹⁹ Maganga gagatawile nsingi wa likumba lyo kusyungula musu gakolochekwe ni maganga ga ndalama. Nsingi waandanda watawikwe kwa maganga gamachejeu gagali mpela maganga ga yasipi, ni nsingi wawili waliji wa maganga ga safilo ni nsingi waatatu wa maganga ga kalikedoni ni nsingi waancheche wa maganga ga sumalidi, ²⁰ nsingi wa nsano waliji wa salidoniki ni nsingi wa sita waliji wa akiki ni nsingi wa saba waliji wa kilisolito ni nsingi wa nane waliji wa sabalajadi ni nsingi wa tisa waliji wa manjano ni nsingi wa kumi waliji wa kilisopiloso ni nsingi wa kumi na moja waliji wa yasinto ni nsingi wa kumi na mbili waliji wa ametisito. ²¹ Ni minango jajikulungwa kumi na mbili jila, kila umo wakolochekwe kwa lulu jimo. Litala lyekulungwa lya musu lyakolochekwe kwa sahabu jambone jajikuchenga mpela lindala.

²² Mmusu ula nganinajiwona Nyuumba ja Akunnungu, pakuwa Ambuje Akunnungu wa Ukombole ni Mwanangondolo alinji peleppe, kwayele Nyuumba ja Akunnungu ngajikusachilwa. ²³ Nipele mu musu mo ngamukusachilwa lyuwa liwale atamuno lwesi, pakuwa ukulu wa Akunnungu ukwalanguchisya kwa lumuli lwakwe lwaluli Mwanangondolo. ²⁴ Wandu wa ilambo chatame mu lyele lilanguka ni mamwenye wa ilambo yose chauichisye musu wo ukulu. ²⁵ Minango jekulungwa ja musu ula ngajigalikwa kose, pakuwa ngachipagwa chilo. ²⁶ Wandu wose wa ilambo chaiichisye ukulu ni luchimbichimbi mmusu mo. ²⁷ Nambo chachili chose chakunyakala ngachijinjala mwelemo ng'o, atamuno mundu jwalijose jwakuintendekanya yakuchima pane ya unami. Nambo chajinjile awala pe wawalembekwe meena gao mu chitabu cha umi cha Mwanangondolo.

22

¹ Nipele katumetume jwa kwinani waaanosisye lusulo lwa meesi gagakwikanago umi gagakung'alima mpela lindala, gachityochelaga pa chitungu cha umwenye wa Akunnungu ni Mwanangondolo. ² Lwele lusulo, meesi

gakwe gajilimaga pa mbindikati ja litala lyalikulungwa lya musu. Mwingu-lugulu litanda pali ni chitela cha umi chachikusogola isogosi mala kumi na mbili pachaka, ni masamba gakwe gali ntela wa kwalamya wandu wa ilambo yose. ³ Ngapagwa chindu chachilichose chachilwesekwe ni Akunnungu chachichiwoneche pa musu wo.

Chitengu cha umwenye wa Akunnungu ni cha Mwanangondolo chichiwe mu wele musu, ni wakutumichila wakwe Akunnungu chiwapopelele. ⁴ Nombewo chiwawone ku meeso kwakwe ni liina lyao chililembekwe pa usyo pao. ⁵ Chilo ngachipagwa sooni, atamuno ngaasaka lulanga lwa lumuli pane lyuwa, pakuwa Ambuje Akunnungu chiwaalanguchisye, nombewo chalongosye nti mamwenye mowa gose pangali mbesi ni mowa gose pangali mbesi.

Kwika ku Che Yesu

⁶ Nipele katumetume jwa kwini wasalile une, “Malo we ga gali gausyene ni gaku lupilichika. Ambuje Akunnungu wakwapa Mbumu jwakwe wakulondola, wantumile katumetume jwao jwa kwini wasalile wawosye wakutumichila wao indu yaikusachilwa ikopochele pangaka wa.”

⁷ Che Yesu akusala, “Mpilikane! Ngwika chitema! Jwana upile jwelejo jwakugakumulichisya malo we ga kulondola gagali mu chitabu chi.”

⁸ Une che Yohana, ni junaipilikene ni kwiwona yele indu yo. Panamasile kupilikana ni kwiwona, naligwisisye pa makongolo ga jwele katumetume jwa kwini juwanosisye une yele indu yo, ni nasachile kwapopelele. ⁹ Nambo welewo wasalile une, “Nkatenda yeleyo! Une ndili jwakutumichila mpela mmwe ni achapwenu wakulondola ni wose wakwitichisya utenga wauli mu chitabu chi. Mwapopelele Akunnungu!” ¹⁰ Sooni wasalile une, “Malo we ga kulondola gagali mu chitabu chi nkagasisa mpela chantemela, pakuwa katema ka kumalichikwa kwakwe kawandichile. ¹¹ Sambano jwakutendekanya yangalimate ajendelechele kutenda yangalimate ni jwusakwa apunde kutendekanya ya usakwa. Ni jwakutendekanya yaili yambone apunde kutendekanya yaili yambone ni jwali jwanswela apunde kuwa jwanswela.”

¹² Che Yesu watite, “Mpikane! Ngwika chitema ni mituuka jichinampe jwalijose mwenumwe malinga ni masengo gakwe. ¹³ Une ndili Alufa ni Omega, Jwandanda ni Jwambesi, Junguitandisya indu yose ni Junguiichisya kumbesi.”

¹⁴ Akwete upile wele wakuchapa yakuwala yao, kuti akundikwe kwinjila mminango ja musu ni kulya isogosi ya chitela cha umi. ¹⁵ Nambo wandu wakuitendekanya yangalumbana waali mpela mbwa, ni wasawi ni wandu wa chigwagwa ni wandu wa kuulaga ni wandu wakuipopelele inyago ni wose waikwanonyela kuwecheta ya unami, ngaajinjila ng'o mu musu wo.

¹⁶ “Une, Che Yesu, nantumile katumetume jwa kwini jwangu kusala ngani si, mu mipingo ja wandu wakunkulupilila Kilisito. Uneji ndili jwa uwelesi u che Daudi, ndili ndondwa ja ng'andu jajikung'alima.”

¹⁷ Mbumu jwa Akunnungu ni mwali jwaulombela akuti, “Njise!”

Jwakugapilikana malo we ga, akusachilwa asale, “Njise!”

Ni mundu jwakwete njota, ajise, ni mundu jwakusaka meesi gagali ni umi ajigale pangali malipilo.

Pakumalichisya

¹⁸ Une che Yohana ngwajamuka wose wakuupilikanila umboni wa malo we ga kulondola gagali mu chitabu chi: Mundu jwalijose juchajonjechesye chindu chachili chose mu yeleyo, Akunnungu chiwalagasye kwa iputiko yailembekwe mwelemu. ¹⁹ Mundu jwalijose atyosyaga lilo we lyalililyose

mmaloŵe ga ngani sya kulondola gagali mu chitabu chi, Akunnungu chiŵasumule liunjili lyakwe lya chitela cha umi ni kulityosya liuto lyakwe mmusi weswela, aula waulembekwe mu chitabu chi. ²⁰ Che Yesu jwakusala nkati ngani ji, akuti ili isyene, “Eloo, ngwika chitema.”

Eloo! Njise Ambuje Che Yesu!

²¹ Ngunsachila umbone wa Ambuje uŵe ni ŵanyamwe wose. Eloo.